

Doktori (PhD) értekezés

Római csapattestek diszlokációja a mai Szlovákia területén a téglabélyegek fényében

Mathédesz Ludovít

Debreceni Egyetem

BDT

2025

Római csapattestek diszlokációja a mai Szlovákia területén a téglabélyegek fényében

Értekezés a doktori (Ph.D.) fokozat megszerzése érdekében
a Történelemtudományok tudományágában

Írta: Mathédesz Ludovít, okleveles régész

Készült a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi doktori iskolája
(Történelem programja) keretében

Témavezető: Prof. Dr. Kovács Péter DSc

A doktori szigorlat bizottság:

elnök: Dr. ....

tagok: Dr. ....

Dr. ....

A doktori szigorlat időpontja: 202... . . . . .

Az értekezés bírálói:

Dr. ....

Dr. ....

A bírálóbizottság:

elnök: Dr. ....

tagok: Dr. ....

Dr. ....

Dr. ....

Dr. ....

A nyilvános vita időpontja 2025. ....

Én, Mathédesz Lúdvít, teljes felelősségem tudatában kijelentem, hogy a benyújtott értekezés önálló munka, a szerzői jog nemzetközi normáinak tiszteletben tartásával készült, a benne található irodalmi hivatkozások egyértelműek és teljesek. Nem állok doktori fokozat visszavonására irányuló eljárás alatt, illetve 5 éven belül nem vontak vissza tőlem odaítélt doktori fokozatot. Jelen értekezést korábban más intézményben nem nyújtottam be és azt nem utasították el.

Tartalom

Köszönetnyilvánítás	6
I. Előszó	8
II. Rövid kutatástörténet	11
III. A téglagyártásról	38
III.1. Kiegetett téglák	39
III.2. Téglaegető kemencék	40
IV. Bélyeges téglák lelőhelyei	55
IV.1. Oroszvári bélyeges téglák	55
IV.2. A dunacsúnyi villagazdaság bélyeges téglái	75
IV.3. Izsa-Leányvállról származó bélyeges téglák	76
IV.4. Stomfáról származó bélyeges téglák	101
IV.5. Mászti bélyeges téglák	118
IV.6. Dévényi bélyeges téglák	120
IV.7. Pozsonyhidegkútról származó bélyeges téglák	126
IV.8. Nyitra nagykéri bélyeges téglák	127
IV.9. Cífer-Pusztapátról származó téglabélyegek	135
IV.10. Pozsony Óváros területén előkerült római bélyeges téglák	144
IV.11. Dévénytetőn előkerült római bélyeges téglák	151
IV.12. A dunamocsi téglabélyeg	152
IV.13. A hetényi bélyeges téglák	152
IV.14. Keszegfalva bélyeges téglái	153
IV.15. Nagyharcsás bélyeges téglái	155
IV.16. Nagysáróról származó bélyeges téglák	156
IV.17. Nagysurányi téglabélyeg	157
IV.18. A Pozsonypüspökiről származó bélyeges téglák	157
IV.19. A zohori bélyeges téglák	160
IV.20. Zselízi bélyeges téglák	161
IV.21. Ad Mures ásatásából származó leletek	163
IV.22. Brigetioból származó leletek	165
IV.23. Óbuda-Hajógyár lelőhelyről származó lelet	169
IV.24. Carnuntumi leletek	169
IV.25. Ismeretlen lelőhelyű bélyeges téglák	171
V. Tipológia	183

VI. Összegzés	201
VI.1. Summary	204
VII. Rövidítések és Irodalom	206
VIII. Katalógus	251
VIII.1. A katalógusban található rövidítések jegyzéke	360
IX. Térképmelléklet	362
X. Táblák	367

Köszönetnyilvánítás

Ez a munka nem jöhetett volna létre számos tanárom, kollégám, barátom és a családom nélkül, akiknek ezúton is szeretném megköszönni a munkám során nyújtott segítséget.

Elsősorban dr. Kovács Péternek szeretném megköszönni a témaválasztásban nyújtott segítséget, s egyúttal hálámat kifejezni a munka írása közben nyújtott segítségéért és hasznos tanácsaiért.

Köszönöm prof. Jozef Bujna, CSc egyetemi tanárnak, hogy engedélyezte a „Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave” című diplomamunkájának digitalizálását és felhasználását.

Ugyanezért szeretnék köszönetet mondani Mgr. Dagmar Vachútová, PhD egyetemi oktatónak (Masarykova univerzita – Ústav archeologie a muzeologie) és a tanszék dolgozóinak.

Köszönettel tartozom a Duna Menti Múzeum igazgatójának, Csütörtöky József, PhD mérnök úrnak azért, hogy engedélyezte az intézmény gyűjteményében található bélyeges téglák feldolgozását és publikálását. A munkám során nyújtott segítségért szeretnék köszönetet mondani az intézmény összes dolgozójának. Külön szeretném kiemelni Mgr. Marek Gere régész segítségét, aki nemcsak a leleteket, hanem a leltárkönyveket is rendelkezésemre bocsátotta.

A Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézete tudományos munkatársának, PhDr. Ján Rajtár CSc-nek szeretném megköszönni, hogy engedélyezte Tóth Kurucz János Izsán található hagyatékának áttanulmányozását. A 2013-ban végzett kutatás folytán sikerült pár érdekes információt szereznem.

A Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeuma igazgatójának, PhDr. Juraj Bartík, PhD-nek szeretném megköszönni, hogy hozzáférést biztosított az intézmény gyűjteményében található bélyeges téglákhoz. Külön is köszönetet mondok Mgr. Igor Bazovský, PhD és PhDr. Fűrý Klára régészeknek a tőlük kapott hasznos adatokért és információkért.

PhDr. Peter Hyrossnak, a Pozsonyi Városi Múzeum igazgatójának szeretném megköszönni, hogy engedélyezte a régi régészeti gyűjteményben található bélyeges téglák feldolgozását és publikálását. A téglák feldolgozása során nyújtott segítségért köszönettel tartozom a gyűjtemény kurátorának, Mgr. Katarína Harmadyová, PhD-nek. A dokumentációban való keresésért Bc. Jana Štofovának tartozom köszönettel. Az utóbbi évek oroszvári ásatásaiból származó bélyeges téglák feldolgozásáért és közléséért szeretnék köszönetet mondani PhDr. Jaroslava Schmidtovának.

A Magyar Építészeti Múzeum Műemléki Tervtárában és Tudományos Irattárában végzett kutatásban nyújtott segítségért Kovács Gergely gyűjteményi referensnek tartozom

köszönettel. Az itt talált Modrovich János-féle oroszvári műemlékfelmérések közlésének engedélyezését Bakó Zsuzsannának szeretném megköszönni.

Köszönettel tartozom a Hansági Múzeum igazgatójának, Czuppon Tamásnak, hogy engedélyezte az intézmény irattárában való kutatást. A kutatás során nyújtott segítségért Martinschich Balázs történésznek mondok köszönetet.

A Győr-Moson-Sopron Vármegye Győri Levéltárának Mosonmagyaróvári Fióklevéltárában végzett kutatásban nyújtott segítségért Beregszászi Balázs levéltárosnak szeretnék köszönetet mondani.

Végül, de nem utolsósorban szeretném megköszönni Mgr. Méry Jánosnak, hogy időt szánt munkám elolvasására és nyelvi korrigálására.

I. Előszó

A témában egy hasonló munka már íródott, amelyet több mint 50 évvel ezelőtt került beadásra és megvédésre. Jozef Bujna az 1972-ben írt munkájában az addig ismert szlovákiai és morvaországi lelőhelyekről gyűjtött össze hozzávetőlegesen 1200 darab bélyeges téglát. A diplomamunka és annak eredményei sajnos nem kerültek publikálásra. Az elmúlt több mint 50 évben a régészeti kutatásoknak és a leletközléseknek köszönhetően a bélyeges téglák és a lelőhelyek száma is nagy számban megnövekedett. A mai Szlovákia területén az elmúlt évtizedekben szinte senki sem foglalkozott a római bélyeges téglák szisztematikus felgyűjtésével és azok kiértékelésével. Ezért is választottam a disszertációm témájának a római bélyeges téglák összegyűjtését és feldolgozását.

Disszertációm, melynek címe *Római csapattestek diszlokációja a mai Szlovákia területén a téglabélyegek fényében*, s annak a kutatott anyagában nagy számban az egyes csapattestek bélyeges téglái fordulnak elő. Az összegyűjtött anyagban főleg a Vindobona, Carnuntum, Brigetio és Aquincum helyőrségét ellátó csapattestek bélyegei találhatók meg (leggyakrabban a legio I Adiutrix, a legio X Gemina, a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris bélyegei valamint különböző bélyegvariációi fordulnak elő).

Egy kisebb csoportot képeznek a segédc csapatok bélyeges téglái. Ezen leletek között előfordulnak a téglagyártásra specializálódott csapattestek, mint a cohors I Aelia Sagittariorum vagy a cohors VII Breucorum bélyegvariációi is. A kutatott anyagban szintén előfordulnak olyan csapattestek bélyegei, amelyek vagy egyediek (ala I Cannanefatium), vagy napjainkig csak nagyon kis számban kerültek napvilágra (cohors V Lucensium).

Külön csoportot képeznek a késő római bélyeges téglák (OF ARN kezdetű, a tribunus vagy duc végződésű leletek), amelyek szintén nagy számban kerültek napvilágra a mai Szlovákia területén.

A feldolgozott anyagban megtalálhatók a helyneves téglák (Quadriburgium) teljes vagy töredékes bélyegei is.

Az egyes lelőhelyekről a csapattestek bélyegeivel együtt magánygyártók bélyeges téglái is napvilágra kerültek, ezért ezen leletek is helyet kaptak munkámban. Mivel a magánygyártók sok esetben csapattest bélyegével együtt kerültek elő, ezért ezen leleteket sok esetben nem tudtam és nem is akartam elválasztani a katonai bélyegektől. A mai Szlovákia területéről napjainkig 13 magánygyártó közel 120 bélyege ismert.

Egy szintén nem elhanyagolható csoportot pedig azon bélyeges téglák alkotják, amelyek nem a mai Szlovákia területéről származnak, de jelenleg szlovákiai múzeumok gyűjteményében találhatók. Ide főleg a Carnuntumból és Brigetioból származó téglák sorolhatók. Ide azon

intézmények sorolhatók, amelyeket még vagy a 19. század végén, vagy a 20. század elején alapítottak és eredeti gyűjtőterületük napjainkban több ország területén fekszik. A legnagyobb ilyen gyűjteménnyel a Duna Menti Múzeum rendelkezik. Szintén ide sorolható a Pozsonyi Városi Múzeum, a pöstyéni Balneológia Múzeum és a kassai Kelet-szlovákiai Múzeum is.

Kisebb csoportot képeznek azon leletek, amelyek a mai Szlovákia területén kerültek feltárássra, de napjainkban magyarországi múzeumok gyűjteményében találhatóak. Ide sorolható a 19. századi ásatásokból származó leletek, amelyekből a Magyar Nemzeti Múzeum és a Hansági Múzeum gyűjteményébe is kerültek. A Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményébe Stomfáról és Másztról, a helyi ásatásokból származó bélyeges téglák is bekerültek. Lanfranconi Enea öngyilkossága után szintén az intézménybe került a régészeti gyűjteménye, amelyben állítólagosan Pozsonyból származó bélyeges téglák is megtalálhatók voltak. Sajnos a Stomfáról és Másztról származó bélyeges téglák napjainkig nem kerültek azonosításra, ám Lanfranconi Enea gyűjteménye időközben feldolgozásra került.¹ A gyűjteményében két bélyeges téglát került a Nemzeti Múzeumba, amelyből az egyik napjainkban is az intézmény gyűjteményében található.

Oroszvár területén Sötér Ágost ásatásaiból előkerült bélyeges téglák sok más lelettel együtt a Hansági Múzeum gyűjteményébe kerültek. Az intézmény bélyeges tégláit Lőrincz Barnabás dolgozta fel, amelyek között megtalálhatók az Oroszvár területéről származó leletek is.²

Mivel a téglákat nem csak bélyegekkel látták el, hanem bizonyos esetben azok felszínére kiégetés előtt feliratot készítettek, karcoltak ezért gyűjtésem során ezen leletek is felvételre kerültek. A felgyűjtött anyagban ezen leletek nagyon kis számban fordulnak elő. A leggyakrabban ezeken a leleteken számadatot, a készítő nevét esetleg ábécés feliratot ismerhetünk fel.

A kutatásom során pár kisebb-nagyobb akadályokba ütköztem. Sajnos egyes lelőhelyek esetében a leletek egy része napjainkig nem került publikálásra. Ilyen esetekben felvettem a kapcsolatot az ásatást vezető régésszel, régészekkel. Az egyik lelőhely esetében előfordult, hogy a közöletlen anyaghoz nem kaptam hozzáférést. Sajnos ezért a munkámba ezen leletek nem kerülhettek felvételre. A közöletlen leletek pontos számát nem ismerem, becslésem szerint pár tucat bélyegről lehet szó. Az ásató régész elmondása szerint azok különösebben nem befolyásolják a munkám, mivel rajtuk a lelőhelyről már jól ismert bélyegek fordulnak elő.

A feldolgozott anyagban főleg a már kisebb-nagyobb közleményekben publikált leleteket gyűjtöttem össze, de a munka írása során többek között feldolgoztam a Duna Menti Múzeum

---

¹ Szabadváry – Tarbay – Soós – Mozgai – Pallag 2021, 51-106.

² Lőrincz 1980, 265-290.

és a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében található bélyeges téglákat is. Ezek időközben már kisebb tanulmányokban közlésre kerültek. Sajnos ezen gyűjtemények feldolgozása során azzal szembesültem, hogy sok lelet esetében a pontos lelőhely napjainkban már nem állapítható meg. Ez köszönhető annak is, hogy a 20. század során az egyes ásatási dokumentációk megsemmisültek, illetve múzeumok esetében sok esetben a leltárkönyvek eltűntek, elkallódtak. Mivel ezen leletek, vagy csak részlegesen vagy egyáltalán nem kerültek publikálásra sok esetben ezért nem egyértelműen megállapítható azok lelőhelye. A lelőhely azonosítási problémák főleg a Duna Menti Múzeum anyagának feldolgozása során merültek fel. Szintén ide sorolhatók a zselízi leletek is, amelyek állítólagosan valahol a város területén kerültek elő. A másik véglet amikor az ásató a leleteket közölte, de azok egy része a II. világháborús harcok, bombázások során megsemmisültek. Az 1940-41-ben feltárt stomfai leletek sorolhatók ebbe a csoportba. Mivel ezen leleteket röviddel kiásásuk után Vojtěch Ondrouch publikálta így ezen téglákat leírásokból ismerjük. Olyan is előfordult, amikor az ásató közlésében sem a bélyeges téglák pontos számát, sem a rajtuk szereplő téglabélyegeket és azok variációit nem ismertette. Ebbe a csoportba tartoznak az Izsa-Leányvállról Tóth Kurucz János által kiásott leletek. Izsa esetében így szinte csak a 1978-tól 1984-ig kiásott Ján Rajtár által publikált bélyeges téglákkal tudtam dolgozni.

A munkám megírásakor először a katalógust készítettem el, amelyet a munka végén mellékletként csatolok. A katalógusba ábécé sorrendben tüntettem fel a lelőhelyeket. A katalógus részben a lelőhelyek magyar, zárójelben pedig az egyes települések mai szlovák megnevezései szerepelnek. Elsőként a mai szlovákiai területén található (49), majd a magyarországi (3) és osztrák (1) és az ismeretlen lelőhelyű leletek szerepelnek. A katalógus részben az egyes leletek rövid leírását, ha ismertek a leletek méretei, mai elhelyezése, lelőköörülményei és a szakirodalmat közöltem. Az irodalomnál vagy a leletek első közlését, vagy a legkomplexebb ismertetésüket tüntettem fel. Mellékletként a katalógushoz csatoltam pár térképet, amelyeken a katalógusban szereplő lelőhelyek kerültek kijelölésre. A térképek után az egyes bélyegek rajzai találhatóak.

A munkámat több nagyobb fejezetre lehet osztani. Az első nagyobb fejezetben összefoglalom a téma rövid kutatástörténetét. Egy külön fejezetet szenteltem a téglagyártásnak és a Pannonia provincia területéről ismert tégláégető kemencéknek. Ezután következnek az egyes lelőhelyek és az ott előkerült bélyeges téglák rövid ismertetése. A lelőhelyek esetében az ott folyt ásatásokkal és az azokból származó bélyeges téglák előkerülésének lelőköörülményeivel is foglalkozom. Külön fejezetet szenteltem az egyes csapattestek és magángyártók bélyegeinek, amelyeket a korábbi kutatók által kidolgozott tipológiába próbáltam besorolni.

II. Rövid kutatástörténet

Az 1859 és 1899 között megjelent Archaeologiai Közleményekben rendszeresen publikálták az újonnan megjelent emlékeket, köztük bélyeges téglákat is.³ Az első számban közlésre került Ipolyi Arnold „Csallóköz műemlékei” című tanulmánya, amelyben Bálvány-Szakálos⁴ lelőhelynél római téglákról is olvashatunk.⁵ A negyedik számban a „Magyar régészeti krónika” című írásban említést tettek a Helemba⁶ fölötti hegyláncon lévő földhányásokra, sáncokra és nagyszámú téglalomladéokra. Megjegyzik, hogy a maradványokat rómainak⁷ tartják és lehetséges, hogy a Csörsz árok egyik ágáról van szó.⁸

1873-ban Budapesten megjelent Desjardins Ernő „A Magyar Nemzeti Múzeum római feliratos emlékei” című munkája, amelyet Rómer Flóris fordított magyarra és ellátta további kiegészítésekkel. A kötetben egy kis fejezetet szentelt a kurzív feliratos⁹ és a bélyeges tégláknak.¹⁰ A felsorolt téglák esetében egyetlen egy mai Szlovákia területén található lelőhely sem szerepel. A kiegészítésekben Rómer Flóris további kurzív feliratos¹¹ és bélyeges¹² téglák leírását közölte. A közölt téglák között megtalálhatók pannoniai, daciai és moesia-i lelőhelyű leletek.

Szintén 1873-tól jelentek meg a Corpus Inscriptionum Latinarum III. kötetei, amelyekben többek között a pannoniai bélyeges téglák leírását is megtalálhatjuk. Az egyes kötetekben több, a mai Szlovákia területén található lelőhelyet is közöltek. Bélyeges téglákat említenek benne Nagysurányból¹³, Stomfáról¹⁴ és Másztról¹⁵ is. A Komáromban működő bencés gimnázium gyűjteményében pedig több Brigetio¹⁶ és ismeretlen¹⁷ lelőhelyű bélyeges téglákat is lejegyeztek.

Az Archaeologiai Értesítőben két részben jelent meg Torma Károly „Római cserépedény bélyegek és karczolatok” címet viselő közlése. Tanulmányában összegyűjtötte az edényeken,

³ Páur 1859, 223; Ipolyi 1861a, 238-239; Ipolyi 1861b, 310-311, Rómer 1863a, 52-53; Rómer 1863b, 165-166; Rómer 1864a, 57-58; Rómer 1864b, 166; Rómer 1866a, 98-102, 108-109; Rómer 1866b, 157-158; Rómer 1866c, 164-164-164, 170-172, 176-177, 180, 184, 186; Rómer 1868a, 183, 191, 193; Rómer 1876, 51-57; Ipolyi 1876, 121; Rómer 1877, 38-41, 44, 46.

⁴ Bálványszakállas (Balvány) napjainkban Keszegfalva (Kameničná) településhez tartozik.

⁵ Ipolyi 1859a, 48.

⁶ A cikkben Hellemba-ként említik. Helemba (Ch'aba) az Ipoly és a Duna folyók között, azok összefolyásánál fekszik.

⁷ A lelőhelyről napjainkig bélyeges téglá nem ismert.

⁸ Rómer 1864b, 166-167.

⁹ Desjardins 1873, 135-136, kat. 256-258, Tab. LII.

¹⁰ Desjardins 1873, 136-142, kat. 261-293, Tab. LIV.

¹¹ Desjardins 1873, 166, kat. 427-430.

¹² Desjardins 1873, 166-171, kat. 431-473.

¹³ CIL III 3750aa

¹⁴ CIL III 11352e-d, 11363b.

¹⁵ CIL III 11352e.

¹⁶ CIL III 10681, 10691, 10692c, 11347c-e, 11373, 11374a-c, 11414, 11417.

¹⁷ CIL III 11365a-b.

terra sigillata edényeken, mécseseken, lepénysütő formákon található bélyegeket, feliratokat. Szintén foglalkozott az edények felületére, falfestményekre karcolt és római téglákra¹⁸ kiégetés előtt behúzott, bekarcolt feliratokkal is.

1914-ben jelent meg Dr. Kurucz János „Római nyomok a pannoniai Duna-limes balpartján” című kötete, amelyben ahogy a címe is elárulja a Duna balpartján előkerült római régiségekkel is foglalkozik. Az állandó letelepedés nyomait vélte felfedezni Dévényújfalunál, Másztnál, Stillfriednél és Stomfánál, ahol a régi leírásokból ismert római leleteket ismerteti.¹⁹ Majd pár bekezdéssel lejjebb megjegyzi, hogy: „...sem a római lámpák, pénzek, hamvvedrek és áldozati edények, de még a téglák sem feltétlen bizonyítékai a római letelepüléseknek, mert mint labilis dolgok könnyen átkerülhettek ezek a Morva partjára, anélkül is, hogy ott rómaiak laktak volna.” A következőképpen meg is indokolja állítását: „...legbiztosabb criteriumai volnának az állandó római településnek az idézett széljegyzetekben emlegetett falalapok, lett légyen az akár fürdő, akár vízvezeték vagy más épület...”²⁰

Tóth Kurucz János művében említést tett a Pozsony Óvárosából napvilágra került római leletekről, így a Lőrincskapu utcában előkerült bélyeges téglákról is. Ismert, hogy ezen lelőhelyről a legio XV Apollinaris és az Atiliae Firmae bélyegű téglák kerültek napvilágra.²¹ Pozsonnyal kapcsolatban megjegyezte, hogy a városban a LEG X Gemina és a LEG XV AP bélyegű téglák is előfordultak.²² Szintén kitért a Csallóköz területén talált római emlékekre. Leírása szerint Nagy-Lél²³ lelőhely alatt római cserepeket és téglákat²⁴ is találtak.²⁵ A mai Szlovákia területéről ezenkívül, még az Izsa-Leányváron előkerült legio I Adiatrix, Lupicini tribunus, cohors VII Breucorum és Quadriburgium bélyeges téglákat említett.²⁶

Alföldi András az Archaeologiai Értesítőben közölte „Az I. Valentinianus-féle erődépítés tégláiról” című közlését, amelyben a késő római bélyeges téglákkal foglalkozott. A közlésben Alföldi megemlíti, hogy Izsa-Leányvárról Lupicinus tribunus bélyegű téglák is származnak.²⁷

1922-ben az Obzor Praehistorický hasábjain jelent meg Josef Dobiáš cikke, amely az „Archeologické nálezy jako prameny po dějiny styku Říma s územím dnešního Slovenska” címet viselte. Tanulmányában összegyűjtötte az akkori Szlovákia területére vonatkozó leírásokat, feliratos emlékeket és azon emlékeket is, amelyek a római jelenlétre utaltak. Munkájából nem maradhattak ki a feliratos kőemlékek, érmek, bélyeges téglák, fegyverek,

¹⁸ Torma 1882, 228-229; Torma 1883, 23, 30-37.

¹⁹ Tóth Kurucz 1914, 12-14.

²⁰ Tóth Kurucz 1914, 14.

²¹ Tóth Kurucz 1914, 19.

²² Tóth Kurucz 1914, 20.

²³ Nagylél (Velký Lél) napjainkban Csallóközarányos (Zlatná na Ostrove) településhez tartozik.

²⁴ A lelőhelyről mai ismereteink szerint római bélyeges téglák nem származnak.

²⁵ Tóth Kurucz 1914, 28.

²⁶ Tóth Kurucz 1914, 41.

²⁷ Alföldi 1920-1922, 98.

ékszerek, mécsesek sem. Szintén behatóbban foglalkozott az addig előkerült római épületek maradványaival is. Így feldolgozásában megtalálható Dévény, Pozsony, Leányvár, Stomfa és Mászt lelőhelyek is. A tanulmányában említést tesz esetleges további ellenerődökről. Feltételezése szerint ilyen ellenerődök lehetnek akár Párkánynál, Helembánál, Bátorkeszinél, Virt pusztánál, Mocsánál vagy Ebednél.²⁸ Napjainkig ezen hipotézise nem nyert bizonyosságot.

Elsőként a pannóniai bélyeges téglákról Szilágyi János írt egy átfogó monográfiát, amely „A pannóniai bélyeges téglák” címmel Budapesten 1933-ban a *Dissertationes Pannonicae* második sorozatában jelent meg.²⁹ Munkájában Szilágyi egy rövid bevezető után a bélyeges téglákat bélyegeik alapján katalógus formájában ismertette.

Munkájában több mai szlovákiai lelőhely, illetve múzeum gyűjteménye is szerepel. Leggyakrabban a komáromi múzeum gyűjteményében található leleteket ismertetett, amelyeket mind kivétel nélkül Brigetio vagy Ószőny lelőhelyről származóként tüntetett fel. Mivel pontos leírásukat nem közli, illetve leltár számokat sem ismertet, ezért a múzeum gyűjteményében fellelhető bélyeges téglák közt ezen leletek napjainkban teljes bizonyossággal nem azonosíthatók. Szilágyi János ezenkívül azt sem vette figyelembe, hogy habár a leletek nagy része Brigetioból származik időközben a múzeum munkatársai a 20. század elején ásátásokat végeztek Herkály³⁰, Monostor³¹ (feltételezhetően egy és ugyanazon lelőhelyről van szó³²) és Izsa-Leányvár³³ lelőhelyeken, ahonnan további bélyeges téglák kerültek be az intézmény gyűjteményébe. Napjainkban a múzeum gyűjteményében az összes Szilágyi által ismertetett lelet már nem található meg³⁴. Mivel a régi leltárkönyvek az idők folyamán elkallódtak, ezért egyes leleteket teljes bizonyossággal nem tudunk pontos lelőhelyhez kötni, ezért munkám során a komáromi múzeum gyűjteményében fellelhető bélyeges téglák nagy részét (pár kivételtől eltekintve) ismeretlen lelőhely alatt ismertetem.

Szilágyi János Brigetio lelőhely alatt ismerteti az összes komáromi múzeumhoz köthető leletet. Leírása szerint a múzeum gyűjteményében volt megtalálható több a Legio I Adiutrix bélyegével³⁵ illetve több bélyegvariációjával³⁶, legio I Noricorum³⁷, legio II Italica³⁸, legio X

---

²⁸Dobiás 1922, 65-90.

²⁹Szilágyi 1933, 1-110.

³⁰Weszelowszky 1903b, 14-15.

³¹Milch 1903, 39-44.

³²Mathédesz 2014c, 69

³³Tóth Kurucz 1907, 40-68; Tóth Kurucz 1908, 42-56; Tóth Kurucz 1909, 46-55; Tóth Kurucz 1910, 90-94.

³⁴Ha konkrét bélyeg nélkül összeszámoljuk a Szilágyi János által ismertetett leleteket és az általam 2013-ban feldolgozott 239 leletet szembetűnik, hogy számuk nem egyezik meg.

³⁵Szilágyi 1933, 7-9, 11.

³⁶Szilágyi 1933, 12-18.

³⁷Szilágyi 1933, 23.

³⁸Szilágyi 1933, 38.

Gemina bélyegvariáció³⁹, legio XI Claudia⁴⁰, vexilatio III⁴¹, V L XIII et XV⁴², cohors VII Breucorum⁴³ és Gordiana⁴⁴ jelzős, Lupicinus tribunus⁴⁵ és Terentianus dux⁴⁶, Quadriburgium⁴⁷, cohors⁴⁸ és C VAL CONST KAR⁴⁹ töredékes bélyeggel ellátott tégl.

Izsa-Leányvárról származó leleteket vagy Pozsony, vagy a pozsonyi Zemedelské Múzeum gyűjteményéből ismertetett. Szilágyi Izsa-Leányvár lelőhelyről a legio I Adiutrix⁵⁰ és bélyegvariációi⁵¹, legio X Gemina⁵² és Lupicinus tribunus⁵³ bélyegeket ismertetett. A Lupicinus tribunus bélyeg esetében nem ismerteti, hogy a publikálás idején hol volt megtalálható, csak megjegyzi, hogy ezen bélyeg további lelőhelyei Dunakeszi, Balhávár, Dunabogdány, Horány és Leányvár.⁵⁴

Szilágyi János a fent felsorolt leleteken kívül további szlovákiai lelőhelyekről ismertetett bélyeges téglákat, mégpedig: Mászt (legio X Gemina variációi)⁵⁵, Dévény (legio XIII Gemina Martia Victris Antoniana)⁵⁶, Stomfa (legio XIII Gemina és legio XV Apollinaris)⁵⁷, Pozsony Lőrincapu utca (legio XV Apollinaris)⁵⁸ és Oroszvár (legio X Gemina variációi, legio XIII és a Cohors I Aelia Sagittariorum)⁵⁹. A legrégebbi oroszvári leletek a magyaróvári múzeum gyűjteményében vannak elhelyezve.⁶⁰

Szilágyi János munkájában két további magán gyártó bélyegét említi. Mindkét esetben lelőhelyként Carnuntumot, míg a leletek elhelyezésénél a pozsonyi városi múzeumot jelölte meg. Egy esetben a CFPF⁶¹, míg a másikonál P RFE FHP⁶² bélyeget ismertet.

František Krížek „Limes Romanus na Žitném Ostrově” című cikkében összegyűjtötte a határvonal előtti római emlékeket, így említést tesz a dévényi, stomfai, pozsony-óvárosi,

---

³⁹Szilágyi 1933, 58, 60.

⁴⁰Szilágyi 1933, 63.

⁴¹Szilágyi 1933, 83.

⁴²Szilágyi 1933, 83.

⁴³Szilágyi 1933, 89-90.

⁴⁴Szilágyi 1933, 90.

⁴⁵Szilágyi 1933, 98.

⁴⁶Szilágyi 1933, 99.

⁴⁷Szilágyi 1933, 104.

⁴⁸Szilágyi 1933, 94.

⁴⁹Szilágyi 1933, 108.

⁵⁰Szilágyi 1933, 9, 11.

⁵¹Szilágyi 1933, 13, 15.

⁵²Szilágyi 1933, 50; CIL III 7511.

⁵³Szilágyi 1933, 98.

⁵⁴Szilágyi 1933, 98.

⁵⁵Szilágyi 1933, 59, 62.

⁵⁶Szilágyi 1933, 78-79.

⁵⁷Szilágyi 1933, 73, 79, 82.

⁵⁸Szilágyi 1933, 81-82.

⁵⁹Szilágyi 1933, 53, 61, 72, 79, 86.

⁶⁰Szilágyi János könyvének megjelenésekor Oroszvár (ma Rusovce) még Magyarországhoz tartozott. A leletek Sótér Ágost ásataiból kerültek a mosonmagyaróvári múzeum gyűjteményébe, ahol ma is megtalálhatók.

⁶¹Szilágyi 1933, 106, 10b.

⁶²Szilágyi 1933, 106, 11.

leányvári és nagysurányi bélyeges téglákról is.⁶³

1938-ban Pozsonyban jelent meg Vojtěch Ondrouch „Limes Romanus na Slovensku” című könyve, amelyben összegyűjtötte az akkori Szlovákia területéről származó feliratos emlékeket.⁶⁴ Legnagyobb terjedelemben a római köemlékekkel foglalkozott.⁶⁵ Munkájában szintén kisebb fejezeteket szentelt a téglákon lévő bélyegeknél⁶⁶ és a terra sigillata⁶⁷ edényeken és lámpákon⁶⁸ lévő mesterbélyegeknél, fibulákon⁶⁹ és érmeiken⁷⁰ lévő feliratoknak. A fejezet végén összegezte a szlovákiai lelőhelyekről, illetve múzeumokban lévő téglabélyegeket, amelyek a következők voltak: legio I Adiutrix, legio X Gemina, legio XIII Gemina, legio XV Apollonaris, cohors VII Breucorum, Quadriburgium, cohors XXX Voluntariorum⁷¹, Lupicinus tribunus, Terentianus tribunus, OF ARN BONO MAG, C VAL CONST KAR, ATILIA FIRMA, GPF, P. REF FF P, LEG XI GPF, LEG XXX VV, VEXILATIO III, VL XIII [XV], OF ARN VRSICINI MAG, TERE VP D.⁷²

Szintén ugyanebben az évben Berlinben jelent meg Walter Wagner „Die Dislokation der römischen Auxiliarformationen in den Provinzen Noricum, Pannonien, Moesien und Dakien von Augustus bis Gallienus” című monográfiája. Wagner művében a Duna-vidék provinciákban Augustus és Gallienus császár uralkodása alatt megfordult segédcsapatokat és azok történetével foglalkozott.⁷³

1941-ben az *Archaeologiai Értesítőben* jelent meg Szilágyi János „Az I. Valentinianus alatt készült bélyeges téglák eloszlása a Duna balpartján” című közlése, amelyben összegyűjtötte a Duna balparti lelőhelyekről származó késő római bélyeges téglákat. A mai Szlovákia területéről megemlíti Leányvárt, ahonnan LVPICINO TRB bélyegű téglát közölt.⁷⁴

1942-ben szintén az *Archaeologiai Értesítőben* jelent meg Szilágyi János „Pannóniai római segédcsapattestek bélyeges téglái és táborhelyei” című tanulmánya. A közlésben többek között foglalkozott a mai Duna-Mente Múzeum gyűjteményében megtalálható retrográd SOLALA bélyegű téglával, amelyet az Ala I Osrhoenorum Sagittariorum csapattesthez kapcsolt.⁷⁵

---

⁶³Křížek 1936, 418-432.

⁶⁴Ondrouch 1938, 33-77.

⁶⁵Ondrouch 1938, 34-56.

⁶⁶Ondrouch 1938, 57-61.

⁶⁷Ondrouch 1938, 60.

⁶⁸Ondrouch 1938, 62.

⁶⁹Ondrouch 1938, 62.

⁷⁰Ondrouch 1938, 62-63.

⁷¹Egy töredékesen]X VOL formában megőrződött bélyeges tégláról van szó, amelyet a közelmúltig tévesen a cohors XXX Voluntariorum csapattesthez kapcsoltak.

⁷²Ondrouch 1938, 58-60.

⁷³Wagner 1938, 9-278.

⁷⁴Szilágyi 1941, 60.

⁷⁵Szilágyi 1942, 180.

1948-ban a *Sborník Muzeálnej Slovenskej Spoločnosti* évkönyvében került publikálásra Jan Eisner cikke, amelyben összegyűjtötte az akkori Szlovákia és Kárpátalja területén 1918 és 1938 között folyt régészeti feltárásokat.⁷⁶ A „Predhistorický a protohistorický výskum na Slovensku a v Zakarpatskej Ukrajine v rokoch 1918 až 1938” című cikkében a leleteket és feltárásokat időrendi sorrendben ismerteti. A római kornál említést tesz A. Gnirs stomfai⁷⁷, I. L. Červinka, V. Mencl és J. Eisner dévényi,⁷⁸ J. Böhm leányvári és a Leányvár előtti erődítmény telep feltárásairól, amelyet K. Buchtel fedezett fel.⁷⁹ Hasonló telepet J. Filo Patpusztánál talált.⁸⁰ Ezenkívül megjegyzi, hogy például római érmek gyűjtésével, mentésével foglalkozott R. Horna, D. Korbuly és F. Mohapl is.⁸¹

J. Eisner a cikkében nem csak a lelőhelyekkel és leletekkel foglalkozott, hanem összefoglalta az ebben az időszakban megjelent tudományos munkákat is. Többek közt megemlíti J. Dobiáš munkáit, aki az akkor ismeretes barbarikumi római épületek datálásával és a trencsényi római felirattal⁸² és érmekkel⁸³ is foglalkozott. Megemlíti F. Krížek terra sigillatával⁸⁴ és V. Ondrouch érmekkel⁸⁵, római leletek és lelőhelyek⁸⁶ leírásával foglalkozó munkáját is. J. Eisner megjegyzi, hogy V. Ondrouch szándékozott kiadni egy jegyzéket, amelyben a római bélyeges téglákat szerette volna közölni.⁸⁷ Ez a szándék sajnos nem valósult meg.

A *Dissertationes Pannonicae* sorozatban 1951-ben Budapesten jelent meg Barkóczi László „Brigetio” címet viselő kötete. A könyvben egy fejezetet szentelt Brigetio ellenerődjének Leányvár – Celamantia lelőhelynek. Barkóczi szerint megszálló csapatát a legio I Adiutrix egy-egy osztaga adta, melyek váltakozva teljesítettek szolgálatot a táborban. Az itt előforduló téglabélyegekről azt állította, hogy általánosságban azt az elosztást mutatják, ami az anyatábornál is megfigyelhető.⁸⁸ Barkóczi Leányvárról a legio I Adiutrix kivételével még a cohors VII Breucorum bélyegeit említi.⁸⁹ Barkóczi Brigetioból CAP, CORTIS, SOLALA, VEXIL TRES, Vexillationes legionum XIII et XV bélyegű téglákat és a cohors VII Breucorum, a legio X Gemina, a legio II Italica, a cohors I Noricorum a legio XI Claudia és a

---

⁷⁶Eisner 1944-1948, 17-41.

⁷⁷Gnirs 1928, 120-153; Eisner 1944-1948, 34.

⁷⁸Eisner 1944-1948, 34-35.

⁷⁹Eisner 1944-1948, 35.

⁸⁰Eisner 1944-1948, 35.

⁸¹Horna 1936, 433-435; Eisner 1944-1948, 35.

⁸²Dobiáš 1921, 135-156; Eisner 1944-1948, 35.

⁸³Dobiáš 1929, 14-19, 233, 240-241, tab. VI:5; Eisner 1944-1948, 35.

⁸⁴Krížek 1939, 1-93; Eisner 1944-1948, 35.

⁸⁵Ondrouch 1934, 1-144; Eisner 1944-1948, 35.

⁸⁶Ondrouch 1938, 1-154; Eisner 1944-1948 35.

⁸⁷Eisner 1944-1948, 35.

⁸⁸Barkóczi 1944-1951, 17.

⁸⁹Barkóczi 1944-1951, 18.

legio XXX Ulpia victrix csapattestek bélyeges tégláit közölte.⁹⁰

Az Archaeologiai Értesítő 1958-as számában közölte Soproni Sándor „Adatok a Valentinianuskori bélyegestéglák időrendjéhez” című tanulmányát. A közlésben felvett nyertek a Leányvárról és Nagykérről (Milanocce) származó bélyeges téglák. Leányvárról a Lupicinus és a Terentianus tribunus, míg Nagykérről csak a Lupicinus tribunus bélyegű téglákat ismertetett.⁹¹

1957-ben az akkori Csehszlovákia területén rendezték meg a Limes Romanus nemzetközi konferenciát. Az elhangzott előadások egy része 1959-ben Pozsonyban megjelent „Limes Romanus konferenz Nitra” című tanulmánykötetben került közlésre.

Ján Dekan „Stand und Aufgaben der Limesforschung in der Slowakei” címet viselő tanulmányában a dévényi, stomfai és izsa-leányvári lelőhelyek kutatástörténetét ismertette. Dévényről Červinka és Eisner ásatásaiból származó bélyegeket is közölt.⁹² Dévényről LEG XIII, LEG XIII G, [C VAL C]ONST K[AR], LEG XIII G ANT, OF ARN BONO MAG, [COH XX]X VOL, LEG X G (P)F, FIG SA[VARIENSIS ION(I)] bélyegű téglákat említett.⁹³ Stomfa esetében Gnirs és Ondrouch ásatásait és az azokból származó leleteket ismertette. Ezekből leírása szerint LEG X PF, LEG XIII G MV, LEG XV APOLL, C VAL CONST KAR, C I IVL, FL SEXT, GIF és IVLI OF gyártók bélyegei kerültek napvilágra.⁹⁴ Izsa-Leányvár esetében Tóth Kurucz és Svoboda ásatásait említette. Dekan leírása szerint Tóth Kurucz János ásatásaiból a LEG I AD, LEG I ADF, LEG I AD PF ANT, COH VII BR, COH VII BR ANT, COH VII BR GORD, LVPICINI TRB és TERENCEIANVS TRB bélyegű téglák származnak.⁹⁵ Tanulmányában szintén említést tesz a régebbi pozsonyi, oroszvári leletekről is. Szintén szűkszavúan tesz csak említést Titus Kolník nagykeri ásatásáról és Sáró (Šarovce) és a csehországi Staré Město lelőhelyről származó római bélyeges téglákról.⁹⁶

Titus Kolník az „Ausgrabungen auf der römischen Station in Milanovce in den Jahren 1956-1957” című tanulmányában a Nagykéren 1956-57 között feltárt késő római épület kutatását és annak eredményeit ismertette. Említést tesz az itt feltárt bélyeges téglákról, ám pontos számukat nem ismerteti. Leírása szerint a lelőhelyen négy légió, mégpedig a: LEG I AD, LEG X GPF, LEG XIII G és a LEG XV APO, két magángyártó az FL SEX és a C VAL CONST KAR és a késő római LVPICINI és TERENCEIANVS tribunus bélyegei voltak

---

⁹⁰ Barkóczy 1944-1951, 18-20.

⁹¹ Soproni 1958, 53.

⁹² Pár bélyeg esetében helytelen csapattest vagy magángyártó bélyegét ismert fel, vagy vett át a régebbi irodalomból.

⁹³ Dekan 1959, 16-17.

⁹⁴ Dekan 1959, 18-19

⁹⁵ Dekan 1959, 21.

⁹⁶ Dekan 1959, 24.

felismerhetőek.⁹⁷ A tanulmány részeként mellékelt egy térképet, amelyen kijelölte az akkori Csehszlovákia területén ismert római épületeket és a lelőhelyeket, ahonnan római téglák is származnak.⁹⁸ Római épületeknél említést tesz a Izsa-Leányvár (Iža-Leányvár), Nagykér (Milanovce), Dévény (Devín), Stomfa (Stupava) a szomszédos Pozsonyborostyánkő (Borinka) és Mušov lelőhelyekről. Római téglal lelőhelyeként Kőhídgyarmat (Kamenný Most), Sáró (Šarovce), Helemba (Chľaba), Párkány (Štúrovo), Csenke (Čenkov – ma Muzsla része), Dunamocs (Moča), Pat (Patince), Izsa (Iža), Hetény (Chotín), Nagykér (Milanovce), Staré Město és Mikulčice említette.⁹⁹ Ha a mellékelt térképet és a felsorolt lelőhelyeket összevetjük, akkor kiderül, hogy a felsorolásból kimaradt: Oroszvár (Rusovce), Pozsony (Bratislava) és Úszor (Kvetoslavov).¹⁰⁰

František Krížek „Das Problem der römischen Grenzen am nordpannonischen Limes” című tanulmányában a Dunától északra található lelőhelyekkel foglalkozott. Közlésében említést tett a mai Szlovákia területén lelt római feliratos kőemlékekről. Úszor és Izsa lelőhelyekről római téglákat is említett.¹⁰¹

1971-ben jelent meg Títus Kolník „Prehľad a stav bádania o dobe rímskej a s'ahovaní národov“ címet viselő cikke, amelyben többek között összegyűjtötte a mai Szlovákia területéről addig ismert római kori lelőhelyeket. Munkájában a lelőhelyek kivételével gazdag irodalmat is közöl. Az előkerült lelőhelyeket időszakonként ismerteti. Az első 1918-ig tartó periódusban említést tesz a dévényi, pozsonyi és a stomfai római épületmaradványokról, de megemlíti Tóth Kurucz János 1906-1913 között folytatott leányvári ásatásait is.¹⁰² Az 1918-1952 közötti időszak ásatásaiból a germán lelőhelyek kivételével megemlíti a folytatódó ásatásokat Dévényen, Leányváron¹⁰³ és Stomfán.¹⁰⁴ Az 1953-1970 közötti időszakban kerültek feltárára a nagykéri¹⁰⁵, pusztapáti¹⁰⁶ épületmaradványok, amelyekből nagy számban kerültek napvilágra római bélyeges téglák. Szintén említést tesz az Izsa-Leányváron, B. Svoboda és M. Lamiová-Schmiedlová vezetésével folyt hitelesítő ásatásokról.¹⁰⁷ Munkájában megemlíti, hogy 1961 óta Oroszváron a Bergl és több a 2. és a 4. század közé datálható hamvasztásos és csontvázas temető feltárása folyt.¹⁰⁸ 1969-1970 között V. Plachá Dévényben

---

⁹⁷ Kolník 1959, 40-43.

⁹⁸ Kolník 1959, 30, Abb. 2.

⁹⁹ Kolník 1959, 48.

¹⁰⁰ Kolník 1959, 30, Abb. 2.

¹⁰¹ Krížek 1959, 53.

¹⁰² Kolník 1971, 499.

¹⁰³ Kolník 1971, 500.

¹⁰⁴ Kolník 1971, 500; Kolník 1971, 502.

¹⁰⁵ Kolník 1971, 504.

¹⁰⁶ Kolník 1971, 506.

¹⁰⁷ Kolník 1971, 504.

¹⁰⁸ Kolník 1971, 505.

az alsó várban a Nyugati kapunál egy téglalap alaprajzú 760 x 540 cm nagyságú épület maradványait tárta fel.¹⁰⁹ A tanulmánya további részében a délnyugat-szlovákiai feltárt kvád telepek és temetőikkel, azok leletanyagával foglalkozott. Ezek segítségével egy tipológiát dolgozott ki.¹¹⁰ Tanulmányából nem hagyta ki a római korból származó a mai Kelet-Szlovákiában feltárt telepeket¹¹¹ és az Észak- és Közép-Szlovákiában kutatott telepeket és temetőket sem.¹¹² A tanulmánya végén pedig a népvándorláskor addig ismert szlovákiai emlékeit összegezte.¹¹³

1972-ben került beadásra a brünni J. E. Purkyně Egyetem (1990 óta Masarykova Univerzita) Bölcsészettudományi Karán Jozef Bujna magiszteri munkája, amely a „Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave” (Római téglák Szlovákiában és Morvaországban) címet viselte. A diplomamunka vezetője doc. Dr. R. M. Pernička, CSc., míg oponense doc. Dr. V. Hrubý DrSc. egyetemi tanár volt.¹¹⁴ A munka sajnos nem került publikálásra. J. Bujna munkájában Szlovákia és Morvaország területéről összesen 1202 darab bélyeges téglát gyűjtött össze. A mai Szlovákia területéről 10¹¹⁵ lelőhelyről 1101¹¹⁶ bélyeges téglát ismertetett. Morvaországból 4¹¹⁷ lelőhelyről 86 bélyeges téglát sikerült felgyűjtenie. Munkájában szintén foglalkozott a szlovákiai és morvaországi múzeumok gyűjteményében megtalálható Carnuntumból¹¹⁸ és ismeretlen lelőhelyről¹¹⁹ származó leletekkel.

Négy évtizeddel Szilágyi János „A pannoniai bélyeges téglák” című munkájának megjelenése után egy újabb nagyobb mérföldkőként megjelent Alfred Neumann „Ziegel aus Vindobona” című monográfiája. Neumann a kötetben összegyűjtötte a Vindobona területéről származó addig ismert összes bélyeges téglát. A könyvben a szerző a felgyűjtött anyagot az egyes bécsi intézmények gyűjteményei szerint publikálta. A kutatott anyagban megtalálhatók Vindobona helyőrségét képező csapattestek bélyeges téglái, egyéb csapattestek bélyegei, a késő római téglák és a magángyártók termékei is. A kötet részeként katalógus formájában kerültek az

---

¹⁰⁹Kolník 1971, 506.

¹¹⁰Kolník 1971, 508-524.

¹¹¹Kolník 1971, 524-530.

¹¹²Kolník 1971, 530-534.

¹¹³Kolník 1971, 534-539.

¹¹⁴Pernička 1980, 274.

¹¹⁵ Dévényből 16, a pozsonyi Várdombról 12, Pozsony – Óvárosából (a Lőrincskapu utcából és a Halász-kapuból) 5, Pozsonypüspökiről 1, Oroszvárról 189, Stomfáról 296, Leányvárról 288, Barssáróról 1, Nagykérről 222, míg Cífer – Pusztapátról pedig 71 bélyeges téglát gyűjtött fel.

¹¹⁶ A valóságban ez a szám körülbelül a 800-at érthette el, mivel J. Bujna Leányvárhoz sorolta a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében található bélyeges téglákat is. Ezen bélyeges téglák, mivel nem kerültek feldolgozásra, ezért egyértelműen nem megállapítható mely téglák származnak Leányvárról és melyek a környék egyéb római lelőhelyeiről. Munkában ezen leletekkel az ismeretlen lelőhelyű fejezetben külön foglalkozom.

¹¹⁷ Mušovból 79, Staré Město u Uherského Hradištěből 5, Mikulčiceből 1 és Nejdkel lelőhelyről 1 bélyeges téglát ismertetett.

¹¹⁸ Carnuntumból 7 bélyeges téglát közölt, amelyek közül 4 darab a Mikulovban található múzeumban, a maradék három pedig a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében volt megtalálható.

¹¹⁹ Az ismeretlen lelőhelyű leletek közé nyolc a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében található bélyeges téglát vett fel.

egyres leletek publikálásra. A katalógusba 2382 tétel került felvételre.¹²⁰

Szintén 1973-ban az *Archaeologiai Értesítő* hasábjain jelent meg Lőrincz Barnabás „A barbaricum római épületek bélyeges téglái” című tanulmánya. Tanulmányában a Dunától északra az akkori Csehszlovákia és Ausztria területén feltárt római kori építkezésekkel foglalkozott. A tanulmányban a Stillfried, Mušov, Oberleiserberg, Niederleis, Stomfa és Nagykér lelőhelyekről származó bélyeges téglákat ismertette. Lőrincz összehasonlította a Barbaricumban előkerült bélyegeket a Pannonia területéről előkerült példányokkal. Számunkra érdekes a Stomfa és Nagykér¹²¹ lelőhelyek, amelyek a mai Szlovákia területén találhatóak.

A tanulmány megírásakor Stomfáról a legio X Gemina, a legio XIII Gemina, a legio XV Apollinaris csapattestek és a C VAL CONST KAR, FL SEX, C I IVL, GIE és a IVLI OR magángyártók bélyegei voltak ismertek. A csapattestek bélyegei közül a legio XIII Gemina bélyegeinek azonoságát teljes bizonyossággal sem megerősíteni sem cáfolni nem tudta.¹²² Hasonló bélyegeket Pannonia provinciából¹²³ Vindobona és Carnuntum lelőhelyekről ismertetett. A magángyártók bélyegei közül a C VAL CONST KAR¹²⁴ hasonló példányai Pannonia¹²⁵ területén, de a Barbaricumban (Dévényben¹²⁶) is napvilágra kerültek.

Lőrincz Barnabás Nagykérről a legio I Adiutrix, a legio X Gemina Pia Fidelis, a legio XIII Gemina Martia Victrix, a legio XV Apollinaris, a Lupicini tribuni, C VAL CONST KAR és FL SEX bélyegeit ismertette. A felsorolt bélyegek között hasonlóságot vélt felfedezni a legio I Adiutrix¹²⁷, a legio X Gemina Pia Fidelis¹²⁸ és az FL SEX¹²⁹ pannoniai bélyegei között. A C VAL CONST KAR¹³⁰ magángyártó hasonló bélyegei megtalálható ugyanúgy a barbaricum¹³¹ (Staré Město) és a pannoniai¹³² (carnuntumi) anyagban is.

A kézirat lezárása után szerzett tudomást a Cífer-Pusztapát lelőhelyen folyó ásatásokról és az ott előkerült bélyeges téglákról. Ezért az itt előkerült leleteket csak egy lábjegyzetben említette meg. Cífer-Pusztapátról 36 db OF ARN BONO MAG, 6 db OF ARN VRSICINI MAG, 1 db LEG X G, 3 db FEARCRIAM és 3 db ARIN[bélyegű téglát közölt.¹³³

---

¹²⁰ Neumann 1973, 53-123.

¹²¹ Lőrincz Barnabásnál a lelőhely Milanovce formában szerepel.

¹²² Lőrincz 1973, 63, 5. kép 2-12, 14-23, 25-28.

¹²³ Lőrincz 1973, 63, 5. kép 1, 13, 24.

¹²⁴ Lőrincz 1973, 63, 4. kép 10.

¹²⁵ Lőrincz 1973, 63, 4. kép 9.

¹²⁶ Lőrincz 1973, 63, 4. kép 11.

¹²⁷ Lőrincz 1973, 62-63, 4. kép 3-4.

¹²⁸ Lőrincz 1973, 62-63, 4. kép 5-6.

¹²⁹ Lőrincz 1973, 62-63, 4. kép 7-8.

¹³⁰ Lőrincz 1973, 61, 63, 3. kép 9-10.

¹³¹ Lőrincz 1973, 61, 63, 3. kép 8.

¹³² Lőrincz 1973, 61, 63, 3. kép 7.

¹³³ Lőrincz 1973, 65, 64. lábjegyzet.

Az *Acta Archaeologica Hungarica* 1975 és 1977 között megjelent köteteiben került közlésre a Zalalövön az 1973 és 1975 között folyt ásatások eredményei. A munkák során napvilágra került bélyeges téglákat Lőrincz Barnabás dolgozta fel. A három évad során összesen 57 darab bélyeges téglát lett feltárva, amelyeken a Q ENNI HERMET bélyeg ismerhető fel. A bélyeget, mint Q(uinti) enni(i) Hermet(is) formában oldott fel. Az 1973-as évben 38¹³⁴, 1974-ben 16¹³⁵, míg 1975 további 3¹³⁶ bélyeg került napvilágra.

Lőrincz Barnabás 1977 és 1981 között a *Dissertationes Archaeologicae* második szériájában három különálló kötetben jelentette meg a Pannonia magyarországi szakaszáról származó római bélyeges téglákat.

1977-ben jelent meg a „Pannonische Stempelziegel I. Limes-Strecke Annamatia-Ad Statuas” című könyv. A kötetben 17¹³⁷ lelőhelyről összesen 125 bélyeges téglát gyűjtött össze, amelyek között 17¹³⁸ gyártó bélyegei fordulnak elő. A közölt bélyeges téglák között a legio II Adiutrix 8¹³⁹, a cohors I Noricorum 1¹⁴⁰, a cohors I Thracum Germanica 1¹⁴¹, a cohors II Brittonum 2¹⁴², a cohors III Batavorum 1¹⁴³, a cohors VII Breucorum 5¹⁴⁴, az exercitus Pannoniae inferioris 2¹⁴⁵, a Frigeridus v. p. dux¹⁴⁶, a Terentius v. p. dux 1¹⁴⁷, az Fl. Mucianus tribunus 1¹⁴⁸, az Fl. Senecio 1¹⁴⁹, az Fl. Superianus 1¹⁵⁰, a Lupus 1¹⁵¹, a Maxentius 2¹⁵², a Saturninus¹⁵³, a töredékes ---]nicelio 1¹⁵⁴ és a Quadriburgium bélyegek között 2¹⁵⁵ típust különített el.

1979-ben került publikálásra a „Pannonische Stempelziegel II. Limes-Strecke Vetus Salina” című kötet, amelyben 10 lelőhelyről 565 bélyeges téglát gyűjtött össze. A kötetben 30 különböző gyártó bélyegvariációi szerepelnek. A közölt anyagban megtalálható: a legio I

---

¹³⁴ Lőrincz 1975, 170-171.

¹³⁵ Lőrincz 1976a, 170-171.

¹³⁶ Lőrincz 1977b, 270.

¹³⁷ Lőrincz 1977a, 46-60.

¹³⁸ Lőrincz 1977a, 11-30.

¹³⁹ Lőrincz 1977a, 11-15, 61, Type I-VIII.

¹⁴⁰ Lőrincz 1977a, 15-16, 61, Type IX.

¹⁴¹ Lőrincz 1977a, 16, 61, Type X.

¹⁴² Lőrincz 1977a, 16-17, 61, Type XI-XII.

¹⁴³ Lőrincz 1977a, 17, 61, Type XIII.

¹⁴⁴ Lőrincz 1977a, 17-20, 61, Type XIV-XVIII.

¹⁴⁵ Lőrincz 1977a, 20-21, 61, Type XIX-XX.

¹⁴⁶ Lőrincz 1977a, 21.

¹⁴⁷ Lőrincz 1977a, 21-22, 62, Type XXI.

¹⁴⁸ Lőrincz 1977a, 22-24, 62, Type XXII.

¹⁴⁹ Lőrincz 1977a, 24-26, 62, Type XXIII.

¹⁵⁰ Lőrincz 1977a, 26-27, 62, Type XXIV.

¹⁵¹ Lőrincz 1977a, 27, 62, Type XXV.

¹⁵² Lőrincz 1977a, 27-29, 62, Type XXVI-XXVII.

¹⁵³ Lőrincz 1977a, 29-30.

¹⁵⁴ Lőrincz 1977a, 30, 62, Type XXVIII.

¹⁵⁵ Lőrincz 1977a, 30, 62, Type XXIX-XXX.

Adiutrix 1¹⁵⁶, a legio II Adiutrix 29¹⁵⁷, a legio II Italica 2¹⁵⁸, a legio X Gemina 1¹⁵⁹, a legio XIII Gemina 1¹⁶⁰, az ala I Augusta Ituraeorum sagittariorum¹⁶¹, a cohors I Alpinorum equitata 1¹⁶², a cohors I Hemesenorum 4¹⁶³, a cohors III Batavorum 21¹⁶⁴, a cohors VII Breucorum 6¹⁶⁵, egy töredékes cohors¹⁶⁶, az exercitus Pannoniae inferioris 6¹⁶⁷, Frigeridus v.p. dux 4¹⁶⁸, Terentius v.p. dux 3¹⁶⁹, a Caris tribunus 1¹⁷⁰, Fl. Mucianus tribunus 1¹⁷¹, Fl. Senecio 1¹⁷², Iovinus 7¹⁷³, Luppianus 6¹⁷⁴, Lupus 4¹⁷⁵, Maxentius 2¹⁷⁶, Firminus 3¹⁷⁷, Martinus 1¹⁷⁸, Vrsus 1¹⁷⁹, töredékes Jsanius 1¹⁸⁰, Quadriburgium 2¹⁸¹, Vincentia 1¹⁸², CAIOT 1¹⁸³, Fl. Malcianus dux 1¹⁸⁴ bélyegvariációja.

1981-ben Budapesten jelent meg a „Pannonische Ziegelstempel III. Limes-Strecke Ad Flexum – Ad Mures” címet viselő kötete. A szerző a publikációban 18 lelőhelyről 125 darab bélyeges téglát gyűjtött össze.¹⁸⁵ A kötetben 22 gyártó bélyegvariációit ismertette. A gyártók között megtalálhatók: a legio I Adiutrix 4¹⁸⁶, a legio I Noricorum 1¹⁸⁷, a legio X Gemina 18¹⁸⁸, a legio XIII Gemina 2¹⁸⁹, a legio XIII Gemina 21¹⁹⁰, a legio XV Apollinaris 6¹⁹¹, az ala I Ulpia

¹⁵⁶ Lőrincz 1979a, 10-11, 116, Taf. 1, 1.

¹⁵⁷ Lőrincz 1979a, 11-17, 116-118, Taf. 1,2-5, Taf. 2,1-5, Taf. 3,1-5, Taf. 4,1-7, Taf. 5,1-5, Taf. 6,1-3.

¹⁵⁸ Lőrincz 1979a, 17-20, 118-119, Taf. 6,4-5.

¹⁵⁹ Lőrincz 1979a, 20-21, 119, Taf. 7,1.

¹⁶⁰ Lőrincz 1979a, 21, 119, Taf. 7,2.

¹⁶¹ Lőrincz 1979a, 23-25.

¹⁶² Lőrincz 1979a, 25-26, 119, Taf. 7,3.

¹⁶³ Lőrincz 1979a, 26, 119, Taf. 7,4, Taf. 8, 1-1a, 2.

¹⁶⁴ Lőrincz 1979a, 27-29, 119-121, Taf. 8,3-5, Taf. 9,1-5, Taf. 10,1-6, Taf. 11,1-7.

¹⁶⁵ Lőrincz 1979a, 29-31, 121, Taf. 12,1-5, Taf. 13,1.

¹⁶⁶ Lőrincz 1979a, 31.

¹⁶⁷ Lőrincz 1979a, 31-32, 121, Taf. 13,2-6, Taf. 14,1.

¹⁶⁸ Lőrincz 1979a, 32-33, 121-122, Taf. 14,2-4, Taf. 15,1.

¹⁶⁹ Lőrincz 1979a, 33-35, 122, Taf. 15,2-3, Taf. 16,1.

¹⁷⁰ Lőrincz 1979a, 35, 122, Taf. 17,1.

¹⁷¹ Lőrincz 1979a, 35-36, 122, Taf. 16,2.

¹⁷² Lőrincz 1979a, 36, 122, Taf. 16,3.

¹⁷³ Lőrincz 1979a, 37, 122-123, Taf. 17,2-5, Taf. 18,1-3.

¹⁷⁴ Lőrincz 1979a, 37-38, 123, Taf. 18,4-5, Taf. 19,1-4.

¹⁷⁵ Lőrincz 1979a, 38-39, 123-124, Taf. 20, 1-4.

¹⁷⁶ Lőrincz 1979a, 39-40, 124, Taf. 21,1-2.

¹⁷⁷ Lőrincz 1979a, 40, 124, Taf. 21,3, Taf. 22,1-2.

¹⁷⁸ Lőrincz 1979a, 40-41, 124, Taf. 20,5.

¹⁷⁹ Lőrincz 1979a, 41, 124, Taf. 23,1.

¹⁸⁰ Lőrincz 1979a, 41-42, 124, Taf. 23,2.

¹⁸¹ Lőrincz 1979a, 42, 124, Taf. 23,3-4.

¹⁸² Lőrincz 1979a, 42-43, 124, Taf. 23,5.

¹⁸³ Lőrincz 1979a, 43, 125, Taf. 23,6.

¹⁸⁴ Lőrincz 1979a, 43, 125, Taf. 22,3.

¹⁸⁵ Lőrincz 1981a, 81-96.

¹⁸⁶ Lőrincz 1981a, 17, 97, Taf. 1,1-4.

¹⁸⁷ Lőrincz 1981a, 17-18, 97, Taf. 1,5.

¹⁸⁸ Lőrincz 1981a, 18-22, 97-98, Taf. 2,1-7, Taf. 3,1-8, Taf. 4,1-2, Taf. 9,1.

¹⁸⁹ Lőrincz 1981a, 22, 98, Taf. 4, 3-4.

¹⁹⁰ Lőrincz 1981a, 23-27, 98-99, Taf. 4,5-6, Taf. 5, 1-6, Taf. 6,1-7, Taf. 7, 1-5, Taf. 9,2-3.

¹⁹¹ Lőrincz 1981a, 27-28, 99, Taf. 7,6-7, Taf. 8, 1-4.

Contariorum 2¹⁹², a cohors I Aelia sagittariorum¹⁹³, a cohors I Hispanorum 1¹⁹⁴, a cohors I Ulpia Pannoniorum equitata¹⁹⁵, a cohors I Thracum c. R. 4¹⁹⁶, a cohors II Alpinorum equitata 1¹⁹⁷, a cohors III Alpinorum equitata 2¹⁹⁸, a cohors IIII Voluntariorum c. R. 8¹⁹⁹, az Ursicinus magister 3²⁰⁰, Lupicinus tribunus 2²⁰¹, Terentianus tribunus²⁰², figlina Petroniana 1²⁰³, figlina Sabiniana²⁰⁴, Ar(rianis) 1²⁰⁵, Atilia Firma 2²⁰⁶, C.V.S. 1²⁰⁷ bélyegvariációja. További két esetben a bélyeg töredékessége miatt azokat egyértelműen egyetlen egy gyártó termékéhez sem tudta kapcsolni.²⁰⁸ A kötetben Koppánymonostor őrtorony lelőhelyénél szerepelnek a Komáromi múzeum által végzett ásatások leletei. A téglákon, amelyeket már csak leírásokból ismerünk a LVPICINI TRB, LVPICINO TRB és TARENTIANVS TRB bélyegeg voltak felismerhetők.²⁰⁹ Feltételezhetően ezen leletek annak idején bekerültek a Komáromi múzeumba, de napjainkban azonosításuk már nem lehetséges.

Lőrincz Barnabás feldolgozta és 1976-ban publikálta a Gorsium – Herculia²¹⁰ lelőhelyről származó bélyeges téglákat. Szintén ebben az évben jelent meg a vindobonai bélyeges téglák datálásával²¹¹ foglalkozó közlése.

Az Archaeologiai Értesítő 1977-es számában jelent meg Bilkei Irén „A pannóniai ABC-feliratok értelmezéséhez” című közleménye. A szerző közlésében 11 feliratos ABC-s emléket gyűjtött össze. Leggyakrabban az ábécés feliratok a téglákon fordultak elő. A téglák kivételével a felgyűjtött anyagban még megtalálható a márványtábla, falkarcolaton és besimított edénytöredék felszínén bekarcolt, bevéselt felirat. Bilkei Irén a leletekkel kapcsolatban arra a következtetésre jutott, hogy ezen leletek az alapfokú írásoktatás tárgyi bizonyítékai.²¹²

Az 1977-ben Bécsben megnyitott „Vindobona – Die Römer im Wiener Raum” című

---

¹⁹² Lőrincz 1981a, 29-30, 100, Taf. 9,4-5.

¹⁹³ Lőrincz 1981a, 31-34, 100, Taf. 9,6, Taf. 10,1-3.

¹⁹⁴ Lőrincz 1981a, 34-35, 100, Taf. 10,4.

¹⁹⁵ Lőrincz 1981a, 35.

¹⁹⁶ Lőrincz 1981a, 35-38, 100, Taf. 10,5, Taf. 11,1-3.

¹⁹⁷ Lőrincz 1981a, 38-40, 100, Taf. 11,4.

¹⁹⁸ Lőrincz 1981a, 40-43, 100-101, Taf. 11,5-6.

¹⁹⁹ Lőrincz 1981a, 43-45, 101, Taf. 12,1-8.

²⁰⁰ Lőrincz 1981a, 45-46, 101, Taf. 13,1-3.

²⁰¹ Lőrincz 1981a, 46-49, 101, Taf. 13,4, Taf. 14,1

²⁰² Lőrincz 1981a, 49.

²⁰³ Lőrincz 1981a, 50, 101, Taf. 14,2

²⁰⁴ Lőrincz 1981a,50-52, 102, Taf. 14,3.

²⁰⁵ Lőrincz 1981a, 52, 102, Taf. 14,4.

²⁰⁶ Lőrincz 1981a, 52-53, 102, Taf. 14,5, Taf. 15,1.

²⁰⁷ Lőrincz 1981a, 53, 102, Taf. 15,2.

²⁰⁸ Lőrincz 1981a, 28, 99-100, Taf. 8,5-6.

²⁰⁹ Lőrincz 1981a, 95-96.

²¹⁰ Lőrincz 1976b, 175-191.

²¹¹ Lőrincz 1976c, 261-262.

²¹² Bilkei 1977, 93.

kiállításra ugyanilyen címmel egy katalógust is kiadásra került, amelyben Lőrincz Barnabás „Die Ziegelstempel der legio X Gemina in Pannonien und im benachbarten Barbaricum”²¹³ című tanulmánya is megjelent. Ugyanebben a katalógusban Ortolf Harl-lal közösen téglákat is közöltek.²¹⁴

1978-ban az *Archaeologiai Értesítő*ben jelent meg Lőrincz Barnabás „Ala-bélyeges téglák Pannóniában” című tanulmánya. A közlésében összegyűjtötte az ala I Britannica, ala Tungrorum Frontoniana, ala I Augusta Ituraeorum sagittariorum és az ala Scubulorum bélyeges tégláit.²¹⁵ Szintén közölte a korábbi kutatás által tévesen az alákhoz kapcsolt bélyegeket. Ebben a csoportban közölt egy Brigetioból származó SOLALA[²¹⁶ töredékes bélyegű téglát, amely napjainkban a Duna Menti Múzeum gyűjteményében található.

Lőrincz Barnabás gazdag pályafutása alatt többek között összegyűjtötte és publikálta a Zala megye²¹⁷ területéről származó római bélyeges téglákat. Szintén feldolgozta és közölte Intercisa²¹⁸, Tokod²¹⁹, Vetus Salina²²⁰, Ács-Vaspuszta²²¹, Bölcse²²², Solva későrómai temetőiből²²³ származó római bélyeges téglákat. Ezenkívül feldolgozta a mosonmagyaróvári Hansági Múzeum gyűjteményében található téglabélyegeket.²²⁴ Az intézmény gyűjteményében Sötér Ágost oroszvári ásatásaiából származó bélyeges téglák is megtalálhatók. Több tanulmányában foglalkozott a későrómai duxok és azok bélyeges tégláinak kérdésével.²²⁵

1986. szeptember 14.-21. között Carnuntumban rendezték a Limes Kongresszust, ezért az Archeologické rozhledy egy részét a csehszlovákiai római lelőhelyeknek szentelték. A mai Csehország területéről Mušov-Burgstall²²⁶, míg Szlovákia területéről Dévény²²⁷, Izsa²²⁸, Stomfa²²⁹, Nagykér²³⁰, Cífer-Pusztapát²³¹, Pozsonyhídegkút²³² és Oroszvár²³³ római emlékei

---

²¹³ Lőrincz 1977c, 144-146.

²¹⁴ Harl – Lőrincz 1977, 276-280.

²¹⁵ Lőrincz 1978, 3-7.

²¹⁶ Lőrincz 1978, 7.

²¹⁷ Lőrincz 1979b, 25-32.

²¹⁸ Lőrincz 1979c, 293-312.

²¹⁹ Lőrincz 1981c, 121-143.

²²⁰ Lőrincz 1981d, 100.

²²¹ Lőrincz 1989a, 121-165, 417-426.

²²² Lőrincz 2003, 77-97; Lőrincz 2009, 97-117.

²²³ Lőrincz 2008, 479-553.

²²⁴ Lőrincz 1980, 265-290.

²²⁵ Lőrincz 1985, 229-234; Lőrincz 1987-88, 19-23; Lőrincz 1999, 53-58; Lőrincz 2006, 103-120.

²²⁶ Tejral 1986, 395-410.

²²⁷ Plachá – Pieta 1986, 339-357.

²²⁸ Kuzmová – Rajtár 1986a, 358-377.

²²⁹ Hečková 1986, 378-394.

²³⁰ Kolník 1986, 411-415.

²³¹ Kolník 1986, 415-420.

²³² Kolník 1986, 420-425.

²³³ Pichlerová 1986a, 435-445; Snopko – Geržová – Ferus 1986, 446-452.

kerültek publikálásra. Az egyes szerzők közleményükben általában az adott lelőhely rövid bemutatása után a jelentősebb leletekkel foglalkoztak.

Veronika Plachá és Karol Pieta „Römerzeitliche Besiedlung im Bratislava-Devín“ című tanulmányában röviden a Dévény területén előforduló téglabélyegekre is kitért.²³⁴

Jana Hečková a „Römischer Baukomplex in Stupava“ című közlésében egy összefoglaló táblázatban összegyűjtötte V. Ondrouch ásatásaiból²³⁵ és a hetvenes években folyt hitelesítő ásatásokból²³⁶ származó bélyeges téglákat.

Títus Kolník a „Römische Stationen im slowakischen Abschnitt des nordpannonischen Limesvorlandes“ című közleményében a mai Szlovákia területén feltárt állomásokat említette. Nagykérről 221 bélyeges téglát közölt, amelyek közül 144 darabon a legio XIII Gemina, 16 példányon a legio X Gemina, 12 téglán a legio I Adiutrix, 2 darabon a Lupicinus tribunus, 1-1 példányon a legio XV Apollinaris és a Terentianus tribunus gyártó termékeit azonosította. 14 bélyeget a magángyártók termékei közé sorolt. 11 esetben a C VAL CONST KAR, míg további 3 példányon az FL SEX bélyegeit ismerte fel. A maradék 31 téglán szereplő bélyegeket egyetlen egy gyártó termékei közé sem tudta sorolni.²³⁷

A közlésben kitért arra is, hogy a közelben található Komjátról is ismertek római téglák.²³⁸

Cífer-Pusztapát esetében a téglák pontos számát nem közölte. Leírása szerint a lelőhelyről az OF ARN (OF ARN BONO MAG, OF ARN VRSICINI MG, OF ARN MAXENTI[]), LEG X[, FEARCRIANIS és ARINI[bélyegű téglák ismertek.²³⁹

Pozsonyhidegkútról csak a SEP V[bélyegű téglát említette.²⁴⁰

1989-ben jelent meg Lőrincz Barnabás „Zu Verbindungen zwischen Pannonien und Barbaricum die Verbreitung und Datierung der Ziegelstempel“ címet viselő tanulmánya, amelyben a Stomfáról, Nagykérről és Cífer-Pusztapátról származó bélyeges téglákkal és azok datálásával foglalkozott.²⁴¹

1990-ben jelent meg „Pannonia régészeti kézikönyve” címet viselő kötet, amelynek szerkesztői Mócsy András, Fitz Jenő és Lőrincz Barnabás voltak. A kötetbe több neves római provinciális régész írt kisebb-nagyobb fejezetet. A disszertációm témájához kapcsolódik több Lőrincz Barnabás által jegyzet tanulmány. A kötetből meg kell említeni a „Legiók”²⁴²,

---

²³⁴ Plachá – Pieta 1986, 345, 350, Abb. 4.

²³⁵ Hečková 1986, 383, Tabelle 1.

²³⁶ Hečková 1986, 390, Tabelle 2.

²³⁷ Kolník 1986, 414-415.

²³⁸ Kolník 1986, 415.

²³⁹ Kolník 1986, 418-419, Abb. 4.

²⁴⁰ Kolník 1986, 423-424, Abb. 5.1.

²⁴¹ Lőrincz 1989b, 96-106.

²⁴² Lőrincz 1990a, 71-72.

„Segédcsapatok”²⁴³, „A hadsereg építkezései. A bélyeges téglák”²⁴⁴ és a „Téglák és téglavető műhelyek”²⁴⁵ című fejezeteket.

A Balácai Közlemények III. kötetében publikálta Títus Kolník „Zum Problem der villenartigen Bauten in mitteldanubischen Barbarikum”²⁴⁶ című közlését, amelyben a Nagykéren, Cífer-Pusztapáton és Pozsonyhidegkúton feltárt épületek problematikájával foglalkozott. Cífer-Pusztapáttal kapcsolatban kitért az itt talált bélyeges téglákra is.²⁴⁷ Változás nélkül az 1972-ben²⁴⁸ és 1986-ban²⁴⁹ megjelent leírásokat közölte

1997-ben jelent meg Títus Kolník „Zum Anteil der Militäreinheiten beim Aufbau der sogenannten römischen Stationen im miteldanubischen Barbaricum” című tanulmánya. Mellékletként csatolta a Stomfa, Cífer-Pusztapát, Nagykér, Pozsonyhidegkút, Dévény, Mušov-Burgstall, Niederleis, Stillfried a.d. March és Fels am Wagram lelőhelyekről származó bélyeges téglákat.

Stomfáról 269 bélyeges téglát közölt. Kolník 162 bélyeget a legio XIII Gemina, 28 bélyeget a legio XV Apollinaris, 17 téglát a legio X Gemina Pia Fidelis, 2-2 téglán a legio XIII Gemina és IIIIIIG bélyeget vélte felismerni. A maradék bélyeges téglát pedig a magángyártók termékeihez sorolta. 43 példányon a GIF, 5 darabon a IVLI OF, 4 töredéken a C I IVL, 3 példányon az FL SEX, 2 töredéken a C VAL CONST KAR és egy téglán pedig az OF PLSF bélyegét ismerte fel.²⁵⁰

Cífer-Pusztapátról 72 bélyeges téglát közölt, amelyek közül 1 téglán a legio X Gemina, 53 példányon az OF ARN BONO MAG, 8 darabon az OF ARN VRSICINI MG, 2 esetben az OF ARN MAXENTIAR és 4-4 töredéken az FE ARCRIANIS és ARIN... bélyeget vélte felfedezni.²⁵¹

Nagykérről 221 bélyeges téglát közölt, amelyek leírása megegyezik az 1986-os cikkben megjelentekkel.²⁵²

Dévénnyről 4 tégláról LEG XIII ANT, 2 példányon OF ARN MAXENTI ARP, 1-1 darabról pedig LEG G CAR(?), OF ARN BONO MAG, C VAL CONST KAR, FIG SAB és COH XX]X VOL bélyegű téglákat közölt. A LEG X GPF és a LEG XIII G bélyegű téglák esetében pontos számukat nem közölte.²⁵³

---

²⁴³ Lőrincz 1990b, 72-82.

²⁴⁴ Lőrincz 1990c, 85-86.

²⁴⁵ Lőrincz 1990d, 184.

²⁴⁶ Kolník 1994, 359-363.

²⁴⁷ Kolník 1994, 361.

²⁴⁸ Kolník 1972, 62-65, Abb. 2.

²⁴⁹ Kolník 1986, 418-419, Abb. 4.

²⁵⁰ Kolník 1997, 421, Tab. 6.2.

²⁵¹ Kolník 1997, 421, Tab. 6.4.

²⁵² Kolník 1997, 421, Tab. 6.4.

²⁵³ Kolník 1997, 421, Tab. 6.3.

Pozsonyhidegkútról származó téglák között egy CENT KARUS és egy SEPT Vitalis bélyegű téglát ismert fel.²⁵⁴

Titus Kolník által publikált bélyegeket több későbbi tanulmány is átvett.²⁵⁵ A pozsonyhidegkúti két bélyeges téglá kivételével a többi lelőhelynél több kisebb-nagyobb hiba is előfordul.²⁵⁶

A 20. század 90-es éveiben Lőrincz Barnabás elkészítette Vindobona bélyeges tégláinak feldolgozását. A feldolgozás során több mint 3000 téglát katalogizált, amelyeken közel 1000 különböző bélyeget jegyzet le. Ezen bélyegek tipológiájából 70 táblányi mellékletet készített. Sajnos munkája kéziratban maradt.²⁵⁷

2000-ben jelent meg Lőrincz Barnabás „Truppenstandorte im ungarischen Teil Pannoniens – Römische Ziegelstempel” című közlése. A cikkben az egyes magyarországi lelőhelyeken előforduló téglabélyegekkal és azok datálásával foglalkozott.²⁵⁸

Szintén 2000-ben jelent meg a legio II Italica²⁵⁹, a legio I Adiutrix²⁶⁰ és a legio II Adiutrix²⁶¹ történetével foglalkozó közlése.

Bő hét évtizeddel Walter Wagner könyvének megjelenése után 2001-ben Bécsben jelent meg Lőrincz Barnabás „Die römischen Hilfstruppen in Pannonien während der Prinzipatszeit” című monográfiája. A szerző művében a Pannoniában megfordult segédcsoportokhoz köthető feliratos emlékeket gyűjtötte össze. A katalógusban 510 tétel került felvételre, amelyek között a római bélyeges téglák is megtalálhatók.²⁶²

2002-ben jelent meg Lőrincz Barnabás „Die Erzeugnisse der Privatziegeleien in Pannonien” című tanulmánya. Közlésében legalább 14 Pannonia provincia területén működő magángyártó gyártmányait közölte.²⁶³

Az Atilia Firma magángyártó Pannoniában előforduló bélyegeit Havas Zoltán gyűjtötte össze és közölte az „Atilia Firma téglaműhelyének termékei Pannoniában” című tanulmányában. Közlésében a gyártó hét bélyegtípusát sikerült felismernie. Havas tanulmányában egy Pozsony-Óvárosából és két Oroszvárról származó bélyeget ismertetett.²⁶⁴

A mai Szlovákia területéről származó, illetve mai szlovákiai intézmények gyűjteményeiben

---

²⁵⁴ Kolník 1997, 421, Tab. 6.3.

²⁵⁵ Elschek 2012, 260, Abb. 2; Hrnčiarik 2013, 204, Tabelle 67.

²⁵⁶ Az egyes lelőhelyeknél előforduló pontatlanságokkal a lelőhelyek bélyeges tégláit taglaló fejezetekben foglalkozom.

²⁵⁷ Lőrincz kézirat, Tafel 1-70.

²⁵⁸ Lőrincz 2000a, 45-47.

²⁵⁹ Lőrincz 2000b, 145-149.

²⁶⁰ Lőrincz 2000c, 151-158.

²⁶¹ Lőrincz 2000d, 159-168.

²⁶² Lőrincz 2001, 153-306.

²⁶³ Lőrincz 2002, 153-165.

²⁶⁴ Havas 2009, 205-223.

előforduló magángyártó bélyegeit 2019-ben Jaroslava Schmidtovával közösen publikáltuk. A tanulmányban 12 pannoniai magángyártó 117 bélyeges téglája került közlésre.²⁶⁵ Az azóta eltelt időben a további ásatásoknak köszönhetően a magángyártók további bélyegei kerültek feltárássra és közlésre.

2005-ben jelent meg Tatiana Štefanovičová „Príspevok k nálezom z doby rímskej z Bratislavy” címet viselő tanulmánya. A közlésben elsősorban a Pozsony-Óvárosából származó bélyeges téglákkal foglalkozott. A tanulmány rövid bevezetőjében szintén említést tesz a dévényi, oroszvári és pozsonyhidegkúti bélyeges téglákról is.²⁶⁶

Ugyanebben az évben jelent meg Eduard Krekovič „Barbarian power centres north of the Middle Danube” című tanulmánya. Közlésében kimondottan nem a bélyeges téglákkal foglalkozik. A tanulmány része egy táblázat, amelyben 15 szlovákiai lelőhely található, ahonnan római téglák is ismert. Felsorolásában megtalálható: Pozsony (Bratislava), Helemba (Chľaba), Hetény (Chotín), Keszegfalva-Bálványszakállas (Kameničná-Balvany), Kőhidgyarmat (Kamenný Most); Komját (Komjatice), Úszor (Kvetoslavov), Dunamocs (Moča), Muzsla (Mužla), Pat (Patince), Pozsonypüspöki (Podunajské Biskupice), Sáró (Šarovce), Párkány (Štúrovo), Nagysurány (Šurany) és Trencsén (Trenčín).²⁶⁷ Ezen lelőhelyek is megtalálhatók az egyik térképen, amelyen a kőépületek is kijelölésre kerültek. A térképen még szerepel Dévény (Devín), Pozsonyhidegkút (Dúbravka), Stomfa (Stupava), Cífer-Pusztapát (Cífer-Pác), Nagyker (Milanovce) és Izsa (Iža).²⁶⁸

A cohors VII Breucorum bélyeges tégláival Kovács Péter „A new imperial epithet of the cohors VII Breucorum” című tanulmányában foglalkozott.²⁶⁹ A csapattest Maximiniana jelzős bélyegű tégláiról Havas Zoltán közölt egy cikket.²⁷⁰ Dunaszekcső bélyeges tégláit Farkas István Gergő dolgozta fel.²⁷¹

A pannoniai bélyeges téglák között nagyon kis számban előfordulnak a császári tégláégetők termékei is. Ezen bélyegekkal kapcsolatos ismereteket Szilágyi János után Lőrincz Barnabás „Császári tégláégetők termékei Pannoniában” című tanulmányában foglalta össze.²⁷²

2007-ben jelent meg a „Legionslager Carnuntum Ausgrabungen 1968-1977” címet viselő kötet, amelyben az 1968-1977 között folyt ásatások eredményét és leletei publikálták. Az ezekben az években feltárt római téglabélyegekkal Jiří Musil, Christian Gugl és Martin

---

²⁶⁵ Mathédesz – Schmidtová 2019, 149-167.

²⁶⁶ Štefanovičová 2005, 23-24.

²⁶⁷ Krekovič 2005, 294, Table I.

²⁶⁸ Krekovič 2005.297, Fig. 2.

²⁶⁹ Kovács 2005, 245-249.

²⁷⁰ Havas 2008, 129-132.

²⁷¹ Farkas 2013, 101-132.

²⁷² Lőrincz 2007, 213-217.

Mosser foglalkozott.²⁷³

2008-ban jelent meg H. Kelemen Márta „Solva Esztergom későrómai temetői” című kötete, amelyben megtalálható Lőrincz Barnabás bélyeges téglákról szóló tanulmánya. A tanulmányban a Bánomi dűlőben és a Kossuth Lajos utcában feltárt későrómai temetőkből származó bélyeges téglák szerepelnek.

A Bánomi dűlőben 1986 és 1990 között 335 sír került feltárássra, amelyekből 75-ből²⁷⁴ 234 bélyeges téglá került napvilágra.²⁷⁵ Ezekben a téglákon 16 különböző gyártó bélyegei fordulnak elő. A közölt leletanyagban megtalálható: a legio I Adiutrix Pia Fidelis 1²⁷⁶, ALA RIS 1²⁷⁷, Frigeridus dux 14²⁷⁸, Terentius dux 24²⁷⁹, Caris tribunus 5²⁸⁰, Lupicinus tribunus 6²⁸¹, Olympus tribunus 4²⁸², Terentianus tribunus 19²⁸³, Valentinus tribunus 1²⁸⁴, Verianus tribunus 5²⁸⁵, Martinus 3²⁸⁶, Ursin[us] 1²⁸⁷, Ursus 2²⁸⁸, Vincentius 4²⁸⁹, Quadriburgium 9²⁹⁰, FEARCRIAN 1²⁹¹ gyártók bélyegvariációi. Három téglá esetében azok töredékessége miatt egyetlen egy gyártóhoz sem köthetőek.²⁹² A lelőhelyről további két tégláról pedig kurzív feliratot közölt.²⁹³ Lőrincz Barnabás 15 téglát a 4. századra datált, mégpedig a legio I Adiutrix, Ursinus, Quadriburgium és két töredékes bélyeget.²⁹⁴ Az ALA RIS bélyegű téglát a 4. század közepére, míg a Vincentius és FEARCRIAN bélyegeket 351/354-375 közé datált.²⁹⁵ Martinus bélyegeit 364-375²⁹⁶, míg a Terentius dux, Verianus tribunus, Ursus és Quadriburgium bélyeges téglák keletkezését 369-371 közé tette.²⁹⁷ Lupicinus tribunus és Terentianus tribunus gyártmányait 369-373²⁹⁸, míg Frigeridus dux, Caris tribunus, Olympus

---

²⁷³ Musil – Gugl – Mosser 2007, 257-343.

²⁷⁴ Lőrincz 2008, 481.

²⁷⁵ Lőrincz 2008, 506-516.

²⁷⁶ Lőrincz 2008, 481, 516, Taf. 1,1.

²⁷⁷ Lőrincz 2008, 481-482, 516, Taf. 1,2.

²⁷⁸ Lőrincz 2008, 482-483, 517, Taf. 1,3-5, Taf. 2,1-3, Taf. 3,1-5, Taf. 4,1-3.

²⁷⁹ Lőrincz 2008, 483-484, 517-518, Taf. 4,4-6, Taf. 5,1-5, Taf. 6,1-2, Taf. 7,1-6, Taf. 8,1-5, Taf. 9,1-3.

²⁸⁰ Lőrincz 2008, 484-485, 518, Taf. 9,4-6, Taf. 10,1-2.

²⁸¹ Lőrincz 2008, 485, 518, Taf. 10,3-6, Taf. 11,1-2.

²⁸² Lőrincz 2008, 485-486, 519, Taf. 11,3-6.

²⁸³ Lőrincz 2008, 486, 519, Taf. 12,1-5, Taf. 13,1-5, Taf. 14,1-6, Taf. 15,1-3.

²⁸⁴ Lőrincz 2008, 486, 519, Taf. 15,4.

²⁸⁵ Lőrincz 2008, 486-487, 520, Taf. 15,5-7, Taf. 16,1-2.

²⁸⁶ Lőrincz 2008, 487, 520, Taf. 16,3-4, Taf. 17,1.

²⁸⁷ Lőrincz 2008, 487, 520, Taf. 17,2.

²⁸⁸ Lőrincz 2008, 487-488, 520, Taf. 17,3-4.

²⁸⁹ Lőrincz 2008, 488, 520, Taf. 17,5, Taf. 18,1-3.

²⁹⁰ Lőrincz 2008, 488-490, 521, Taf. 18,4-7, Taf. 19, 1-6.

²⁹¹ Lőrincz 2008, 490, 521, Taf. 19,7.

²⁹² Lőrincz 2008, 490, 521, Taf. 20,1-3.

²⁹³ Lőrincz 2008, 490-491, 521, Taf. 6,1, Taf. 20,4.

²⁹⁴ Lőrincz 2008, 492.

²⁹⁵ Lőrincz 2008, 492.

²⁹⁶ Lőrincz 2008, 492.

²⁹⁷ Lőrincz 2008, 492-493.

²⁹⁸ Lőrincz 2008, 493.

tribunus, Valentinus tribunus bélyegeit pedig 371-373 közé datálta.²⁹⁹

A vicus késő római temetőjének 55 sírját 1994-ben a Kossuth Lajos utca 14-16. szám alatt tárták fel. Összesen 5 sírból³⁰⁰ 16 bélyeges és egy kurzív feliratos téglakerült napvilágra.³⁰¹ A téglákon a Vincentius 4³⁰² és a Quadriburgium 2³⁰³ bélyegvariációja ismerhető fel.

2010-ben Bécsben jelent meg a Bécs Judenplatz lelőhelyen 1995-1998 között folytatások eredményei és leletei. Az itt előkerült római bélyeges téglákat Werner Chmelar és Martin Mosser dolgozta fel és a „Gestempelte Ziegel” című tanulmányban közölte.³⁰⁴

2011-ben az Archaeologiai Értesítőben jelent meg H. Kelemen Márta „Késő római tégláégető kemence Esztergomból” című tanulmánya, amelyben egy Esztergom Szentgyörgymezőn feltárt kemencét közölt. Mivel a kemencéből és annak közeléből Quadriburasa és Terentianus tribunus bélyeges téglák is előkerültek a közlő azt feltételezte, hogy a Quadriburgium téglákat gyártó téglavetőt tárt fel. Tanulmányában megemlíti, hogy eddig a gyártó 107 bélyeges téglája került elő, ám megjegyzi pontos számuk az anyag teljes felgyűjtése hiányában nem teljes.³⁰⁵

Megemlíti, hogy Lőrincz Barnabás Solva késő római temetőiben talált bélyegeket 10 típusba osztotta.³⁰⁶ H. Kelemen Márta a bélyegek szövegezése és formai azonossága alapján 8 típusba sorolta a gyártó termékeit.³⁰⁷ Az I. típusba a QVADRIB egyenes sima és ahogy ő fogalmaz füles³⁰⁸ keretelésben szereplő bélyegeket sorolta. Ebbe a csoportba Brigetio, Ad Herculem, Visegrád-Gizellamajorból és Visegrád-Gizellamajor késő római temetőjéből származó 15 bélyeges téglát sorolt. Megjegyzi, hogy a sima keretelésű példányok Ad Herculemből ismertek.³⁰⁹ A II. típusba az egyszerű téglalap alakú keretben lévő retrográd QVADRIB bélyegeket sorolta. A 22 ide sorolt bélyeg Brigetio, Ad Herculem, Solva castellumából, Esztergom Bánomi dűlőben feltárt 251. számú sírból, Visegrád-Gizellamajor és Pilismarót-Basaharc lelőhelyekről származnak.³¹⁰ A III. típusba a tabula ansata keretelésű QVADRIBV gyengén benyomott bélyegű téglákat sorolta. Ide mindösszesen Esztergom Kossuth utcai temető 16. sírjában talált 3 példányt és egy a CIL és Finály által leírt Ad Herculem lelőhelyről származó leletet sorolta.³¹¹ A IV. típusba az egyszerű négyzetes keretelésű retrográd QVADRIBV bélyegeket sorolta. Az utolsó V betű a bélyegen fordítva szerepel. A típusba Ad

---

²⁹⁹ Lőrincz 2008, 493.

³⁰⁰ Lőrincz 2008, 522.

³⁰¹ Lőrincz 2008, 525-526.

³⁰² Lőrincz 2008, 522, 526, Taf. 18,1, Taf. 18,3, Taf. 21,3-5

³⁰³ Lőrincz 2008, 522, 526, Taf. 19,3, Taf. 21,1-2.

³⁰⁴ Chmelar – Mosser 2010, 839-913.

³⁰⁵ H. Kelemen 2011, 144.

³⁰⁶ H. Kelemen 2011, 145.

³⁰⁷ H. Kelemen 2011, 145.

³⁰⁸ A mellékelt rajzok alapján tabula ansata keretelésről van szó.

³⁰⁹ H. Kelemen 2011, 145, 149-151.

³¹⁰ H. Kelemen 2011, 145, 151-153.

³¹¹ H. Kelemen 2011, 145, 153-154.

Statuas, Intercisa és Annamatia lelőhelyről származó 6 bélyeges téglát ismertetett.³¹² Az V. típusba a tabula ansata keretelésű QVADRIBVR bélyegű 6 téglát sorolta, amelyek Crumerum, Solva, Altinum, Annamatia castellumából és két az Esztergom bánomi dűlő 190. számú sírjából kerültek napvilágra.³¹³ A VI. típusba egyszerű keretben szereplő QVADRIBVRASA bélyegű téglákat sorolta, amelyek Esztergom Bánom dűlő késő római temetőből, Sárisápról szintén téglasírból, a pécsi cella trichorából és Popovac lelőhelyről kerültek elő.³¹⁴ A VII. típusba az egyszerű keretelésben lévő QVADRIBVRG bélyegű példányokat ismertette, amelynek 5 példánya Brigetio castellumából, az Esztergom Szentkirályi dűlő 1. számú sírjából, Esztergom Bánom dűlő késő római temetőből 9 téglán, az Esztergom Kossuth utcai temetőben 3 tegulán, Pilismarót-Basaharcon feltárt örtonyából, Cirpi castellumából, Ulcisia castrumában és a késő római temetőjéből, Aquincum Vihar utcai késő római temetőben, Transaquincumban, Intercisában késő római temetőjében és pár ismeretlen lelőhelyről származnak.³¹⁵ A VIII. típusba pedig az egyszerű keretelésű retrográd QVADBVRG bélyegű téglákat sorolta, amelyek Esztergom Bánom dűlőből, Transaquincum és ismeretlen lelőhelyről kerültek napvilágra.³¹⁶ A szerző a tanulmányban szintén kitért Quadriburgium elhelyezkedésére és az ezzel a bélyeggel ellátott téglák datálására is.³¹⁷ Szintén említést tett a Quadriburgium bélyegekkel előkerült Terentianus tribunus bélyeges téglákról is, amelyek főleg Esztergom és környékéről származnak. A bélyeges téglák lelőhelyeiként: Koppánymonostor-burgus, Brigetio castrum, Lábatlan burgus, Tokod castrum és temető, Solva castellum és temető, Esztergom Szentgyörgymező burgus, Pilismarót-Basaharc burgus, Pilismarót kiserőd, Dömös-Hajóállomás burgus, Verőce-Dunamező hídfőállás, Dunakeszi hídfőállás és Intercisa-t említi.³¹⁸ H. Kelemen a kemencében talált bélyegeket, azok felirata alapján két csoportba osztotta. Az I. típusba a TERENCEIANI TRB, míg a II. típusba a TERENCEIANVS TRIB sorolta.³¹⁹

2011-ben jelent meg a „Laterárius – Dejiny tehliarstva na Slovensku” címet viselő kötet, amelyben az egyes szerzők a mai Szlovákia területén folyt téglagyártás történetével foglalkoztak. A könyvben két római kori téglagyártással foglalkozó közlés szerepel. Igor Bazovský a „Tehla v dobe rímskej” című cikkében a római téglagyártással és a mai Szlovákia területén előkerült bélyeges téglákkal foglalkozott.³²⁰ Míg Vladimír Turčan a „Nálezy

---

³¹² H. Kelemen 2011, 145, 154.

³¹³ H. Kelemen 2011, 145, 155.

³¹⁴ H. Kelemen 2011, 145-146, 155-156.

³¹⁵ H. Kelemen 2011, 146, 156-159.

³¹⁶ H. Kelemen 2011, 146, 160.

³¹⁷ H. Kelemen 2011, 146-148.

³¹⁸ H. Kelemen 2011, 148-149.

³¹⁹ H. Kelemen 2011, 149.

³²⁰ Bazovský 2011, 21-24.

kolkovanej stavebnej keramiky z rímskej stanice v Stupave z výskumov v rokoch 1987 až 2004” című közlésében az 1987 és 2004 között napvilágra került stomfai bélyeges téglákat publikálta.³²¹

2012. január 11-én a Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti múzeumában került megrendezésre a római-germán régészettel foglalkozó kollokvium 10. jubileumi évfolyama. A minden évben megrendezésre kerülő kollokvium témái nagyon változatosak. A tizedik évfolyam témája a germán környezetben előforduló római építési anyagok voltak.³²² Az elhangzott előadások egy része a múzeum évkönyvében megjelent.

Erik Hrnčiarik a „Roman building ceramics in the barbarian environment in Slovakia” című közlésében a mai Szlovákia területéről germán környezetből származó leleteket és lelőhelyeket ismertetett. A publikált térképen 30 lelőhely szerepel.³²³ Kassa-Zsebes (Košice-Šebastovce), Nyársardó (Ražňany), Széplak (Krásna) és Trencsén (Trenčín) kivételével a többi lelőhely mind délnyugat Szlovákiában található. Munkája végén található egy összesítő táblázat, amelyben a következő lelőhelyek szerepelnek: Pozsony-Dévényújfalú (Bratislava – Devínska Nová Ves), Pozsony-Óváros (Bratislava – Staré Mesto), Pozsony – Pozsonybeszterce (Bratislava – Záhorská Bystrica), Cífer (Cífer), Cífer-Pác (Cífer-Pusztapát), Ógyalla (Hurbanovo), Helemba (Chľaba), Hetény (Chotín), Kéménd (Kamenín), Komját (Komjatice), Úszor (Kvetoslavov), Dunamocs (Moča), Dunahidas (Most pri Bratislave), Pat (Patince), Tótgurab (Slovenský Grob), Nagysáró (Šarovce), Párkány (Štúrovo), Nagysurány (Šurany), Trencsén (Trenčín), Nagymegyér (Veľký Meder) és Zohor (Zohor).³²⁴ A felsorolt lelőhelyek közül számunkra Hetény, Dunamocs, Nagysáró és Nagysurány lelőhelyek érdekesek. Hetényről egy ismeretlen bélyegű, Dunamocsról és Nagysáróról egy-egy LEG I AD, míg Nagysurányból egy LEG II ADIUTRIX bélyegű téglát közölt.³²⁵

Kristian Elschek a „Römisches Baumaterial, Dachziegeln und Ziegeln vom Záhorie-Gebiet und aus Zohor (Westslowakei)” című tanulmányában délnyugat szlovákiai azon belül is az erdőháti régió és Zohor lelőhelyről származó téglákat gyűjtötte össze.³²⁶ Zohorból egy több darabból összeállított szinte teljes LEG XIII GMV bélyegű téglát is közölt. A közlésben átvette Kolník 1997-es cikkében szereplő téglaleírásokat is.³²⁷

Vladimír Turčan az „Antická stavebná keramika v germánskych objektoch Stupavského regiónu” című közlésében Stomfán germán környezetből előkerült római téglákat gyűjtötte

---

³²¹ Turčan 2011, 25-29.

³²² Turčan 2012a, 251.

³²³ Hrnčiarik 2012, 254, Map 1.

³²⁴ Hrnčiarik 2012, 256.

³²⁵ Hrnčiarik 2012, 254, 256.

³²⁶ Elschek 2012, 259-263.

³²⁷ Elschek 2012, 260, Abb. 2.

össze. A településről tanulmányában négy lelőhelyet ismertetett. Az itt előkerült leletanyagból nem származik római bélyeges téglá. ³²⁸

Anton Karabinoš és Marián Vizdal által jegyzett „Nálezy tehliarskch výrobkov v Ražanoch a ich historická a technická Analýza” című tanulmányukban egy kelet szlovákiai lelőhely Nyársardóról (Ražňany) származó római téglákat dolgozták fel. A lelőhely ásatására 2009-ben és 2011-ben került sor. Az ásatás során, illetve magángyűjtőktől több mint 70 darab tegula és 16 darab imbrex töredéke származik. Az ismertetett anyagban bélyeges téglá nem szerepelt. ³²⁹ Az évkönyvben jelent meg Igor Bazovský „Nálezy rímskej stavebnej keramiky v germánskych objektoch z obdobia sťahovania národov v Bratislave-Rusovciach” című tanulmánya. A közlésében Oroszvár területéről a népvándorláskori germán objektumokból származó római téglákat gyűjtötte össze. Összesen hat objektum betöltéséből kerültek napvilágra római téglá töredékek. ³³⁰ Legnagyobb számban a 458. számú objektumból 50 töredék származott, amelyek között az egyik téglán sérült LEG X GEM bélyeg volt felismerhető. ³³¹

A kötetben szintén közlésre került a Mušov-Neurissen területén végzett régészeti ásatásokból származó római bélyeges téglák. ³³²

2013-ban jelent meg Erik Hrnčiarik kétrészes „Römisches Kulturgut in der Slowakei. Herstellung, Funktion und Export römischer Manufakturzeugnisse aus den Provinzen in der Slowakei.” Az első kötetben a célkitűzések után a szerző az egyes leletcsoportokkal foglalkozott, míg a második részben a leletek lelőhely szerinti katalógusát közölte. A tégláknak egy kisebb fejezetet szentelt, amelyet két részre osztott. Az első részben a római állomásokon előkerült bélyeges téglákkal foglalkozott. Ebben a részben közölte a Pozsonyhidegkútról, Cífer-Pusztapátról és Nagykérről származó leleteket. Az egyes leletek száma és leírása megegyezik Titus Kolník 1997-ben megjelent közlésében szereplő adatokkal. ³³³ A második részbe a germán környezetből származó lelőhelyeket sorolta. ³³⁴ Az egyes lelőhelyek és leletek leírása megegyezik a szerző 2012-ben megjelent „Roman building ceramics in the barbarian environment in Slovakia” című tanulmányában szereplő adatokkal. 2014. április 24.-26. között Budapesten került megrendezésre a Fiala Római Koros Kutatók VIII. konferenciája, amelyen a Bélyeges téglák Bratislava-Rusovce területén című előadásom is elhangzott. Az előadás írott változata a *Studia Epigraphica Pannonica* VI. kötetében

---

³²⁸ Turčan 2012b, 277-279.

³²⁹ Karabinoš – Vizdal 2012, 281-291.

³³⁰ Bazovský 2012, 293-294.

³³¹ Bazovský 2012, 294, 296, obr. 3:3.

³³² Šedo 2012, 267-273.

³³³ Hrnčiarik 2013, 204-204, Tabelle 67.

³³⁴ Hrnčiarik 2013, 205-207, Tabelle 68.

„Oroszvári római bélyeges téglák” címmel jelent meg.³³⁵ A közlésben először kerültek közlésre a cohors V Lucensium Callaecorum Lucensium csapattest Oroszváron előkerült bélyeges téglái. Az újabb oroszvári bélyeges téglákat a *Studia Epigraphica Pannonica* XIII.³³⁶ és XIV.³³⁷ kötetében publikáltam.

2014. május 22. és 24. között Budapesten került megrendezésre a 11. Magyar Ókortudományi Konferencia, amelyen a Római bélyeges téglák a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében című előadásommal vettem részt. Az előadás írott változata a *Dissertationes Archeologicae* sorozatban került közlésre.³³⁸

A Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeuma volt munkatársának Magda Pichlerová (1931-2014) tiszteletére 2016-ban egy emlékkötetet adtak ki.

A kötetben jelent meg Tomáš Janek „A New Insight into Problematic of Roman Building Terracotta von Bratislava-Rusovce” című tanulmánya. Bevezetőjében megemlíti, hogy a mai Szlovákia területéről több mint ezer bélyeges téglá származik. A téglák nagy része régebbi ásatásokból származik, ezért elképzelése szerint feldolgozásukat új módszerekkel kellene elvégezni. A közlésben az oroszvári bélyegeket vizsgálta petrográfiai és morfológiai módszerekkel. A mellékelt táblázatok szerint vizsgálatába körülbelül 170 darab bélyeges téglát vont be. Az agyag vizsgálata alapján előzetesen arra a következtetésre jutott, hogy a téglák a Vindobonából vagy annak közvetlen közeléből származhatnak. Elképzelése szerint ez vonatkozik a legio XIII Gemina gyártmányaira is, amely 101-118 között látta el Vindobona helyőrségét. Elképzelése alapján az összes Oroszváron előkerült a csapattest bélyegét viselő téglá, ebben a szűk időintervallumban keletkezett.³³⁹

Szintén itt jelent meg Jaroslava Schmidtovával közösen publikált „Nové nálezy jednotky piatej kohorty Lucensium” című közlésünk. A tanulmányban a cohors V Callaecorum Lucensium csapattest régebbi régészeti emlékeit és a 2012-ben leletmentő ásatás során Oroszváron talált további 6 bélyeges téglát közöltük.³⁴⁰ Az ásatásról és a lelőköri körülményekről bővebben a 2022-ben megjelent „Pokračovanie výskumu MMB v bohatom vicuse pri Via Carnuntina a výnimočné nálezy tehál V kohorty Lucensium“ című közlésben foglalkoztunk.³⁴¹ A tanulmányban foglalkoztunk a csapattest bélyeges tégláival is. A csapattest első bélyeges tégláját Ľudmila Kraskovská közölte, aki a fénykép alapján egy

---

³³⁵ Mathédesz 2014b, 88-101.

³³⁶ Mathédesz 2022a, 25-36.

³³⁷ Mathédesz 2023, 177.

³³⁸ Mathédesz 2014c, 67-96.

³³⁹ Janek 2016, 119-123.

³⁴⁰ Schmidtová – Mathédesz 2016, 125-129.

³⁴¹ Schmidtová – Mathédesz 2022, 347-358.

pontatlan rajzot közölt.³⁴² A Nyergesújfalun előkerült bélyeg közlésekor ezt a rajzot Lőrincz Barnabás is átvette.³⁴³ A bélyegről készült új rajzot először itt közöltük.³⁴⁴

A Pozsonyhidegkúton feltárt római épületmaradvány és az itt előkerült leleteket Kristián Elschek dolgozta fel. Az ásatás eredményeit 2017-ben a „Bratislava-Dúbravka im 1. bis 4. Jahrhundert n. Chr.: Germanischer Fürstensitz mit römischen Bauten und die germanische Besiedlung” című könyvben publikálta. A kötetben kerültek közlésre a Pozsony-Dévényújfalu (Bratislava-Devínska Nová Ves), az erdőháti Láb (Láb) és Detrekőcsütörtök (Plavecký Štvrtok) lelőhelyeken feltárt germán leletek.³⁴⁵ Mivel Pozsonyhidegkútról csak két bélyeges téglá származott, ezért ezen leletekkel csak egy kisebb fejezetben foglalkozott.³⁴⁶

2017. május 12.-14. között Pakson került megrendezésre a Fialat Római Koros Kutatók XI. Konferenciája, amelyen a „Római bélyeges téglák Pozsony Óvárosából” című előadással vettem részt. Az előadás írott változata 2020-ban a Firkák V. kötetében került közlésre. A tanulmányban Pozsony Óvárosából relatíve kis területről 10 lelőhelyről származó római bélyeges téglákat közöltem.³⁴⁷

A 2018. október 17.-18. között Pozsonyban rendezett „Mesto a jeho pamät” című konferencián Juraj Kucharik „Rímska Bratislava prostredníctvom historických a archeologických prameňov” című előadása is elhangzott. Az előadás írott változata 2020-ban jelent meg. Közlésének első részében a Pozsony Óvárosából származó római leletek leírását gyűjtötte össze, míg második felében a régészeti leleteket ismertette. Pozsony Óvárosából 14 lelőhelyről sikerült összegyűjtenie római leleteket. A tárgyak között pár bélyeges téglá is megtalálható.³⁴⁸

Az 1868-ban alapított Pozsonyi Városi Múzeum régi régészeti gyűjteményében található bélyeges téglákat 2019 januárjában sikerült feldolgozni. A „Római bélyeges téglák a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében” című tanulmány a *Studia Epigraphica Pannonica* XII. kötetében került publikálásra.³⁴⁹ A közlés megjelenése előtt a több mint 150 éves intézmény gyűjteményében található ezen leletekről csak a múzeum nagyon szűkszavú katalógusaiban volt pár, nem mindig a legpontosabb közlés.³⁵⁰ A Pozsonyi Városi Múzeum évkönyvében jelent meg a „Rímske kolkované tehly z archeologických zbierok Múzea mesta Bratislavy” címet viselő közlésem. Míg a *Studia Epigraphica Pannonica* kötetében kimondottan csak az

³⁴² Kraskovská 1989, 594, Tab. I.1, Tab. I.6.

³⁴³ Lőrincz 2010, 81.

³⁴⁴ Schmidtová – Mathédesz 2022, 355, Obr. 11-12.

³⁴⁵ Elschek 2017, 101-123.

³⁴⁶ Elschek 2017, 56-59.

³⁴⁷ Mathédesz 2020a, 183-199.

³⁴⁸ Kucharík 2020, 94-110.

³⁴⁹ Mathédesz 2021, 135-144.

³⁵⁰ Könyöki 1877, 7-8; Wagnerová – Mayerová 1933, 203-205.

egyres téglákon szereplő bélyegekkel, lelőhelyekkel foglalkoztam addig a múzeumi évkönyvben az egyes adományozókról is próbáltam további információkat kideríteni.³⁵¹ Ebben főleg a 19. századi regionális sajtó volt segítségemre.

A Titus Kolník által kutatott Cífer-Pusztapát lelőhely régészeti anyagát Vladimír Varsik dolgozta fel és az egyes leletekről több tanulmányt is megjelentettek.³⁵² 2021-ben Bonnban az *Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie* 369. köteteként jelent meg a „Cífer-Pác Eine spätantike Residenz im Quadenland” címet viselő kötetek. Az első kötetben Vladimír Varsik és Titus Kolník szerzőpáros a lelőhely ismertetése után az itt előkerült leletekkel és azok kiértékelésével foglalkoztak. Az itt feltárássra került bélyeges tégláknak a szerzők egy kisebb fejezetet szentelnek. A leletek közlésének köszönhetően kiderült, hogy a korábban csak 72 bélyeges téglával szemben a lelőhelyről 131 bélyeges téglá ismert.³⁵³ A második kötetben az egyes épületek és objektum feltárássából származó leleteket katalógus formájában közölték.

A szintén Titus Kolník által, még az 1950-es években feltárt nagykeri lelőhely és az ott előkerült leletek feldolgozására és publikálására is 2021-ben került sor. Nagyszombatban jelent meg Milan Hrabkovský „Germánský kniežací dvorec v Milanovciach/Veľkom Kýre a jeho neskoroantický kultúrny kontext” című kötete. A Nagykeréről származó leletek több mint 60 évvel a feltáráss után került feldolgozásra és publikálásra. A leletek feldolgozás előtt a lelőhelyről 221 bélyeges téglá volt ismert, amelyek száma 247-re emelkedett. Hrabkovský a téglákkal és a rajtuk szereplő bélyegekkel egy külön fejezetben foglalkozik.³⁵⁴ Míg az egyes téglákról készített fotókat táblázatban közölte.³⁵⁵

2021-ben a *Römisches Österreich* 44. számában jelent meg Beatrix Petznek „Ein spätrömischer Ziegelstempel aus Carnuntum” című tanulmánya. Tanulmányában a Carnuntum civil település északi részében talált késő római planta pedis keretelésben lévő TEMP VRS retrográd bélyegű téglát publikált.³⁵⁶ Tanulmányában összegyűjtötte a hasonló bélyegű téglákat. A planta pedis keretelésű TEMP VRS téglák között két különböző bélyegvariációt különített el. Az egyik variáció téglái eddig Carnuntum, Vindobona, Klosterneuburg és Gerulata³⁵⁷ lelőhelyekről, míg a másik bélyegvariáció példányai Carnuntum, Vindobona,

---

³⁵¹ Mathédesz 2022b, 306-324.

³⁵² Kolník – Varsik 2006, 409-426; Štolcová – Kolník 2010, 467-482; Varsik – Kolník 2011, 333-353; Varsik – Kolník 2013, 71-90; Varsik 2015, 139-152; Varsik – Kolník 2015, 401-412; Varsik – Kolník 2016a, 257-268; Varsik – Kolník 2016b, 181-190; Varsik 2019, 223-228; Varsik – Illášová – Štubňa 2021, 72-101.

³⁵³ Varsik – Kolník 2021, 206-220.

³⁵⁴ Hrabkovský 2021, 90-102.

³⁵⁵ Hrabkovský 2021, Tab. T-01-T-45.

³⁵⁶ Petznek 2021, 63, Abb. 1.

³⁵⁷ Petznek 2021, 63-64.

Klosterneuburg, Visegrád-Kőbánya, Ad Statuas – Ács Vaspusztá, Pilismarót és Gerulata³⁵⁸ lelőhelyekről ismertek. Ezenkívül még közölte a TEMP VRS egyszerű³⁵⁹, tabula ansata³⁶⁰ keretelésű, a TEMVR DV³⁶¹, TEMP VRSIC DVC, a legio II Italica Tempsonius Ursicinus³⁶² különböző bélyegvariációjú, a legio X Gemina³⁶³, az OR ARN VRSICINI MG³⁶⁴, az MG VRSICINI CEN F³⁶⁵ és a LEG GXGG VRSICINI CENT³⁶⁶ bélyegű tégláit. A legio II Italica bélyegű tégláknál az oroszvári³⁶⁷ téglákat is közölte. Az oroszvárihoz hasonló bélyegek Carnuntum, Vindobona, Adiuvense/Wallsee és Favianis/Mautern (?)³⁶⁸ lelőhelyekről ismertek. Az OF ARN VRSICINI MG bélyegű tégláknál csak Carnuntum, Vindobona, Klosterneuburg, Oberleis, Dunakeszi, Verőce-Dunamező lelőhelyeket említette.³⁶⁹ Cífer-Pusztapátról legalább 12 további tégláról ismert ezen gyártó teljes vagy töredékes bélyege.³⁷⁰

2022-ben Nagyszombatban jelent Tomáš Dragun „Neskoroantická vojenská pevnost' v Gerulate” című könyve, amelyben Oroszvár késő római építési fázisával és a régészeti feltárásokból származó leletekkel foglalkozott. A feltárásból származó bélyeges tégláknak csak egy rövid fejezetet szentelt.³⁷¹

Jozef Bujna diplomamunkája és Lőrincz Barnabás 1973-as tanulmánya óta a mai Szlovákia területéről származó bélyeges téglákról nem született egyetlen egy átfogó összefoglalás sem. Az egyes lelőhelyekről előkerült téglákat csak kisebb leletközlésekben, tanulmányokban, monográfiákban jelentették meg. Így kerültek közlésre az Oroszváron³⁷², Izsa-Leányváron³⁷³, Dunacsúnyon³⁷⁴, Dévényen³⁷⁵, Stomfán³⁷⁶, Pozsonyhidegkúton³⁷⁷, Pozsony-Óvárosában³⁷⁸ előkerült bélyeges téglák.

---

³⁵⁸ Petznek 2021, 64-65.

³⁵⁹ Petznek 2021, 65.

³⁶⁰ Petznek 2021, 65.

³⁶¹ Petznek 2021, 65.

³⁶² Petznek 2021, 65-67.

³⁶³ Petznek 2021, 68.

³⁶⁴ Petznek 2021, 68-69.

³⁶⁵ Petznek 2021, 69.

³⁶⁶ Petznek 2021, 70.

³⁶⁷ Petznek 2021, 67.

³⁶⁸ Petznek 2021, 66.

³⁶⁹ Petznek 2021, 68-69.

³⁷⁰ Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:11-12, 15; 11-12, Taf. 6:16; 12, Taf. 6:17; 85, Taf. 135:17-22, 24.

³⁷¹ Dragun 2022, 70-71.

³⁷² Kraskovská 1991, 49-68; Mathédesz 2014b, 88-101; Janek 2016, 119-124, Schmidtová – Mathédesz 2019a, 47-50, Schmidtová – Mathédesz 2019b, 50-52.

³⁷³ Rajtár 1987, 53-94.

³⁷⁴ Schmidtová – Jezná 1999, 5-12.

³⁷⁵ Kraskovská 1993, 33-39.

³⁷⁶ Hečková 1986, 378-394.

³⁷⁷ Elschek 2017, 56; Elschek 2018, 95.

³⁷⁸ Mathédesz 2020a, 183-199; Kucharík 2020, 94-111.

III. A téglagyártásról

Vitruvius „De architectura libri decem” című műve, ahogy a címe is jelöli tíz könyvből áll. A második könyvben találhatjuk meg az építkezéshez használt anyagok, így a téglaleírását is. A szerző az egész harmadik fejezetet a téglaleírásának szenteli. Leírásából megtudjuk, hogy téglavetéshez sem homokos, sem kavicsos agyagot, sem laza homokot nem szabad használni. Ha ezen anyagokat használjuk, akkor a téglák nehezek lesznek, ha eső veri őket elmállanak és szétesnek, mivel a darabosság miatt a pelyva nem tartja őket össze. A téglát vagy fehér agyagos földből vagy vörösesből, esetleg kötött homokból kell készíteni. Ezen anyagok könnyűségük miatt szilárdak, nem nehezek és könnyűszerrel rakhatók.

A téglát vagy tavasszal, vagy ősszel kell vetni, hogy egyenletesen száradjon ki. Megfigyelése szerint a nyári napforduló táján készített téglák, hibásak lesznek, mivel kérgüket a nap hevesen kiszárítja, míg a belsejük még nedves marad. Amikor elkezd kiszáradni, elkezd zsugorodni és ezáltal megrepedeznek, összetöredeznek. Megjegyzése szerint a leghasználhatóbb a legalább két éve vetett téglaleírás, mivel előbb nem tud teljesen kiszáradni. Szinte tőle tudjuk, hogy az Utica-beliek falazásra, csak akkor használnak téglát, ha az száraz és öt évnél régebben vetették és ezt hatósági vélemény tanúsítja.

Vitruvius háromfajta téglát írt le: „az elsőt a görögök lüdiainak nevezik, nálunk is használják, másfél láb hosszú és egy láb széles. A másik kettővel a görögök építkeznek, egyiküket pentadórónnak a másikat tetradórónnak nevezik. Dórónnak pedig a görögök a tenyeret nevezik, mivel az ajándékosztást a görögök dórónnak hívják, s ezt mindig a kéz tenyere végzi. Így ami mindenfelől öt tenyérynél széles, azt pentadórónnak, ami pedig négy tenyérynél, azt tetradórónnak mondják. A középületeket pentadórónból, a magánházakat pedig tetradórónból építik.”³⁷⁹ Ezekon kívül még féltéglákat is készítenek, amelyekről Vitruvius így írt: „Amikor falaznak velük, az egyik oldalra egész, a másikra féltéglák sorát rakják. Tehát amikor mindkét oldalon zsinórmérték szerint rakják őket, a váltakozó sorok megkötik a falakat, és ha a téglákat középpükkel rakják a hézagok fölé, ez szilárdságot is eredményez, s mindkét oldalról nem minden szépség nélküli mintát ad.”³⁸⁰

Vitruvius megemlítette, hogy Hispania Ulteriorban egy Maxilua, meg Callet, Ázsiában pedig Pitané nevű helyen a vetett, szárított téglákat, ha vízbe dobják azok úsznak a vízen. Ez azért lehetséges, mivel a vetésükhöz használt föld habkővet tartalmaz. Száradás során a levegőn megkeményedik, nem nedvesedik és az időjárás viszontagságai ellenére sem mállik szét.³⁸¹

---

³⁷⁹ Vitruvius 2009, 53-54.

³⁸⁰ Vitruvius 2009, 54.

³⁸¹ Vitruvius 2009, 54.

Vitruvius megfigyelései a szárított, vályogtégla gyártására vonatkoznak. Megfigyelésének bizonyos részei a kiégetett téglákra is applikálhatók.

III.1. Kiégetett téglák

A téglákat előre iszapolt agyagból készítették. A kiégetéshez nagy mennyiségű fára volt szükségük ezért meglehetősen drága építőanyagként számított.³⁸²

A két láb élhosszúságú (59,2 cm) téglákat bipedalisnak, a másfél láb hosszúságúakat (44,4 cm) sesquipedalis, míg a 2/3 láb méretűeket (19,7 cm) bessalisnak nevezték. Mindegyik fajta téglát átló irányába eltörve, mint féltéglát, semilateres használták. A falazótéglák vastagsága a 4-5 cm-t érte el. Szintén gyártottak idomtéglákat, amelyek lehettek oszloptörzsek elemei, építészeti tagozatok, alagsövek, üreges téglák (tubusok) is. Szintén készítettek tetőcserepeket (tegula, imbrex), antefixeket és simákat is. A téglák kemény voltának köszönhetően padlóburkolatként is használták.³⁸³

A téglák egy részét bélyegekkkel és egyéb feliratokkal látták el, amelyből adatokat tudhatunk meg azok készítőjéről. A pannoniai anyagban a téglabélyegek között előfordulnak a csapattestek, magángyártók és császári téglagyártók termékei. A csapattestek esetében leggyakrabban az egyes légiók bélyeges téglái fordulnak elő. A csapattestek közül az alakgyártmányai elég ritkának számítanak. A napvilágra került alás téglák nagy része az I. századból származik.³⁸⁴

Az egyes csapattestek téglagyártásra specializálódtak. Ezen csapattestek bélyeges téglái elég sok helyről ismertek. Pannonia Superiorban ilyen volt a cohors I Aelia sagittariorum, míg Inferiorban a cohors I Ulpia Pannoniorum és a cohors VII Breucorum.³⁸⁵

Az általam összegyűjtött anyagban pár kivételtől eltekintve a téglák felszínén csak egy teljes vagy részleges bélyeg volt felismerhető. A felgyűjtött anyagban pár téglák felszínén két ugyanazon gyártótól származó bélyeg fordul elő. Kivételes esetben az egyes téglák felszínén több bélyeg is előfordulhatott. Jó példa erre Lőrincz Barnabás a Gorsium – Herculia bélyeges tégláival foglalkozó közlésében közölt töredékes téglák fényképe, amelynek felszínén legalább 15 egy és ugyanazon a legio II Adiutrix tabula ansata keretelésű bélyege ismerhető fel.³⁸⁶

A téglák felszínére kiégetés előtt különböző feliratokat karcoltak. A témával Markus Scholz „Ziegelrechnungen” Aspekte der Organisation römischer Ziegeleien” 2012-ben megjelent

---

³⁸² Hajnóczy 2003, 143-144.

³⁸³ Hajnóczy 2003, 143.

³⁸⁴ Lőrincz 1990c, 85.

³⁸⁵ Lőrincz 1990c, 85.

³⁸⁶ Lőrincz 1976b, 184, Abb. 8.

tanulmányában foglalkozik. Megemlíti, hogy az európai provinciákból napjainkig több mint 320 ilyen jellegű felirat ismert.³⁸⁷ A téglák felszínén leggyakrabban az időpontra, gyártóra és mennyiségre utaló adat fordul elő.³⁸⁸ A mai Szlovákia területéről származó téglák között kis számban előfordulnak hasonló feliratos emlékek. Pár téгла felszínén a legyártott példányszámra és a gyártóra vonatkozó adat azonosítható. A kutatott anyagban kis számban az ábécés feliratok is előfordulnak.

III.2. Téглаégető kemencék

A pannóniai téглаégető kemencékről az „Iparrégészeti kutatások Magyarországon (Égetőkemencék régészeti és interdiszciplináris kutatása)” címet viselő 1981-ben Veszprémben megjelent tanulmánykötetben egy összefoglaló tanulmány jelent meg. Lőrincz Barnabás a „Téглаégető kemencék Pannoniában” című tanulmányában közölt térképen tizenhat lelőhelyet ismertet, ahonnan római téглаégető kemence ismert.³⁸⁹ Tanulmányában csak a Vindobona, Brigetio, Aquincum-Gázgyár, Aquincum-legio téglavető műhely, Fertőrákos-Golgota és Fertőrákos-Alsóültetvény dűlő lelőhelyeken feltárt kemencéket ismertette. Progar, Neviodunum és Poetovio lelőhelyek esetében csak hézagos adatok állnak a kutatás rendelkezésére, míg Siscia, Cornacum, Rittium, Hévíz, Szentgyörgyvár, Balatonfüred lelőhelyek esetében annyi ismert, hogy az adott lelőhelyen téглаégető kemence került napvilágra.³⁹⁰

A római kori téглаégető kemencék tipológiájával Ninina Cuomo di Caprio foglalkozott. Az általa az „Updraught pottery kilns and tile kilns in Italy in pre-Roman and Roman times” című tanulmányban közölt típusok közül Pannoniában a II/b és II/c típus fordul elő.³⁹¹ Lőrincz Barnabás tanulmányában három téглаégető kemence típust különböztetett meg. Az I. típusra jellemző, hogy a tüzelőteret egy pillérrel két részre osztották.³⁹² Ninina Cuomo di Caprio tipológiájában ez a fajta kemence a II/c típusnak felel meg. Ide sorolhatók a vindobonai és az aquincum legiós téglavető kemencék. A közölt rajzok és leírások alapján feltételezhető, hogy a Brigetio területén és Progarban feltárt kemencék is ebbe a csoportba sorolhatók.³⁹³ A II. típusnál a tűzteret nem osztották fel és a tüzelőcsatorna közepén

---

³⁸⁷ Scholz 2012, 339.

³⁸⁸ Scholz 2012, 351-355.

³⁸⁹ Lőrincz 1981b, 77, 1. ábra.

³⁹⁰ Lőrincz 1981b, 77. Az egyes lelőhelyekhez bővebb irodalomjegyzék a 89-90. oldalon található.

³⁹¹ Lőrincz 1981b, 88.

³⁹² Lőrincz 1981b, 88; Lőrincz 1990d, 184.

³⁹³ Lőrincz 1981b, 88.

helyezkedik el.³⁹⁴ Ninina Cuomo di Caprionál ez a II/b típusnak felel meg. Lőrincz Barnabás ide sorolta az Aquincum-Gázgyár és Fertőrákos-Golgota lelőhelyen feltárt kemencéket.³⁹⁵ A III. típus esetében a tüzelőteret két pillérrel három részre osztották.³⁹⁶ Ide sorolható a Fertőrákos-Alsóültetvény dűlő lelőhelyen feltárt kemence. A közölt rajzok és fényképek alapján feltételezhetően a Neviodunum lelőhelyen feltárt kemence is ebbe a típusba sorolható.³⁹⁷

A kemencék méretei nagyon különbözőek. Míg az I. és a II. típusba sorolható kemencék nagyobb kiterjedésűek, addig a III. típusba főleg kisebb kemencék sorolhatók.³⁹⁸ A legkisebb kiterjedésű a Fertőrákos-Alsóültetvény dűlőben feltárt kemence (2,4 x 2,8 m), míg a legnagyobb az Aquincum Gázgyár területén feltárt I. kemence (7,9 x 7,35 m) volt.³⁹⁹

Vindobonából a legio téglavetőjének műhelye került részlegesen feltárássra. A műhely hozzávetőlegesen 2 kilométerre a légio táborától nyugatra található.⁴⁰⁰ 1953-ban a Steinergasse 13. szám alatt egy nagyon rossz állapotban megőrződött feltételezhetően téglavető kemence került feltárássra.⁴⁰¹ 1975-ben a Steinergasse 15. szám alatt egy kemence került feltárássra. A 3 méter mély két egymás melletti tüzelőhelység belseje agyaggal volt kitapasztva. A két kamra közti és a rostély légnyílásai még épek voltak. A rostélyt az égetőtér beomlott kupolája borította.⁴⁰² Lőrincz Barnabás megjegyzi, hogy a municipium területén is voltak téglavető műhelyek. Tanulmányának megjelenésekor ezek pontos helyét még nem ismertük, de a Rennweg 12-14. szám alatt előkerült egy vindobonai téglagyártó, M. Antonius Tiberianus raktára.⁴⁰³

1934-ben Járdányi Paulovics István Kurucdomb lelőhelyen Brigetio légiós táborától 1200 méterre keletre két kutatóárokkal egy római őrtorony falainak helyét szerette volna megállapítani. Az ásatás során kiderült, hogy az őrtorony nem egy természetes dombon, hanem a légióstábor téglavető telepére, kemencéire épült. A feltárással két kemence és több száz bélyeges téglát került napvilágra.⁴⁰⁴ A Paulovics István által feltárt leletanyagot Dobosi Linda és Borhy László dolgozta fel, amely eredményeit a „The Legionary Tiler of Brigetio and the Late Roman Watchtower at Kurucdomb: The 1934-1935 Excavation of István Paulovics at Komárom/Szőny-Kurucdomb with a Catalogue of the Brick Stamps” című

---

³⁹⁴ Lőrincz 1981b, 88; Lőrincz 1990d, 184.

³⁹⁵ Lőrincz 1981b, 88.

³⁹⁶ Lőrincz 1981b, 88; Lőrincz 1990d, 184.

³⁹⁷ Lőrincz 1981b, 88.

³⁹⁸ Lőrincz 1981b, 88.

³⁹⁹ Lőrincz 1990d, 184.

⁴⁰⁰ Lőrincz 1981b, 78.

⁴⁰¹ Neumann 1968, 70; Lőrincz 1981b, 78.

⁴⁰² Harl 1976, 295; Lőrincz 1981b, 78.

⁴⁰³ Kenner 1911, 138; Lőrincz 1981b, 78.

⁴⁰⁴ Paulovics 1934, 139-140.

tanulmányban jelentették meg.⁴⁰⁵ A kemencéből nagy számban kerültek elő bélyeges téglák, amelyek alapján a lelőhelyen az I. század végétől a 360-as évek végéig folyhatott téglagyártás.⁴⁰⁶

1907-ben Kuzsinszky Bálint a municipiumtól keletre, Óbuda-Gázgyár területén feltárt egy római fazekastelepet. Az ásás során többek között 5 téглаégető kemence is napvilágra került. A római téглаégető kemencéket I.⁴⁰⁷, II.⁴⁰⁸, III.⁴⁰⁹, VIII.⁴¹⁰ és XII.⁴¹¹ számúként jelölték.

1967-ben a Bécsi út 128. szám alatt egy a légiótábor téglavető műhelyéhez tartozó kemence került feltárássra. A műhely a légiótábortól körülbelül 350 méterre délnyugatra található. A lelőhely közelében, a Kiscelli utca 77-79 szám alól már ismertek voltak edényégető kemencék. Az 1928-ban folyt munkák során a már említett két edényégető kemence mellett egy téглаégető kemence omladéka is napvilágra került.⁴¹² Az 1967-ben feltárt 3. számú kemence alakjából és a rostélyán és a kemence környékén feltárt téglatörmelékéből az ásatók arra a következtetésre jutottak, hogy egy téглаégető kemencéről lehetett szó.⁴¹³ A téглаégető kemencéből pontos kormeghatározó lelet nem került elő. A kemence közelében talált negatív bélyegzőt⁴¹⁴ (félhold alakú keretben LEG II AD PF?⁴¹⁵) az ásató a korai formák közé sorolta.⁴¹⁶ A feltárt területen kizárólag csak a legio II adiutrix bélyegvariációi kerültek napvilágra.⁴¹⁷

Szentgyörgyvár közelében 1925-ben útépités során egy római cserép vagy téглаégető kemencét tártak fel.⁴¹⁸

Hévíz Egregy utca 27. szám alatt 1936-ban Radnóti Aladár egy római téглаégető kemencét tárt fel.⁴¹⁹

Siscia (Sisak) A nagyszámú SISC téglabélyegek ellenére eddig mindösszesen csak egy téглаégetőkemence ismert. A kemencét még 1948-ban a Vinogradska utca 3. szám alatt tárták fel.⁴²⁰

---

⁴⁰⁵ Dobosi – Borhy 2023, 129-191.

⁴⁰⁶ Lőrincz 1981b, 78, 80, 3. ábra.

⁴⁰⁷ Kuzsinszky 1932, 26-34; Lőrincz 1981b, 78-79, 4-5. ábra.

⁴⁰⁸ Kuzsinszky 1932, 34-38; Lőrincz 1981b, 79, 6-7. ábra.

⁴⁰⁹ Kuzsinszky 1932, 38-40; Lőrincz 1981b, 79-81, 8. ábra.

⁴¹⁰ Kuzsinszky 1932, 45-46; Lőrincz 1981b, 81-82, 9. ábra.

⁴¹¹ Kuzsinszky 1932, 51-52; Lőrincz 1981b, 82.

⁴¹² Lőrincz 1981b, 82.

⁴¹³ Parragi 1971, 63, 4-7., 10. kép.

⁴¹⁴ Parragi 1971, 60, 75, 21. kép 2)

⁴¹⁵ Parragi a bélyegző leírásánál egy negatív félhold alakú keretben egy LEG AD PF feliratot említ.

A bélyegzőről készült fekete-fehér fényképen én ezzel szemben egy félhold alakú keretben elhelyezett negatív LEG II ADIV feliratot vélek felfedezni.

⁴¹⁶ Parragi 1971, 79.

⁴¹⁷ Parragi 1971, 79, 19. kép; Lőrincz 1981b, 85, 14. ábra.

⁴¹⁸ Dobosi 2021, 43.

⁴¹⁹ Dobosi 2021, 43.

Neviodunum (Drnovo-Velika vas) lelőhelyen az 1960-as években próbaásatások során került feltárássra egy téглаégető kemence. A kemence közelében egy raktárlelet került feltárássra, amelyben kiégetett kerámia SISC bélyeges csövek voltak megtalálhatóak. A bélyegek alapján azt feltételezték, hogy az itt gyártott építési anyagok vagy Siscia vagy egy sisciai vásárló számára készülhettek.⁴²¹

B. Thomas Edit 1964-ben megjelent „Römische Villen in Pannonien” című kötetében Eisenstadt Gölbesäckern villakomplexumnál fazekas és téглаégető kemencéket is említ.⁴²²

1967-68-ban Progar lelőhelyen több kemence került feltárássra, köztük egy téглаégető kemencével. A lelőhelyen a Classis Flavia Pannonica bélyegei kerültek napvilágra. A korábbi irodalomban a kemencét a 4. századra datálták⁴²³

Poetovio keleti peremén lett lokalizálva a város iparnegyede, ahol megtalálhatóak voltak a fazekas- és téглаégető-kemencék, a kohászathoz kapcsolható objektumok és a kőfaragó műhely. Ezen a területen több mint 100 kemence került feltárássra, amelyek általában a 2-3. század során működő rövid életű műhelyekhez kapcsolhatóak. 1967-ben három téглаégető kemencét a Ciril – Metodov sugárúton tártak fel. Az kemencékből M IVN FIR és CCC bélyeges téglák kerültek feltárássra. A bélyeg alapján feltételezhetően a kemence Marcus Iunius Firmus műhelyéhez kapcsolható. Az előkerült bélyegek alapján a kemencék a 2-3. században működhettek. A kemencék közelében 1974-ben a Kraigherjeva utcában több fazekaskemence és egy téглаégető kemence került feltárássra. 1975-76-ban a feltárt kemencék közelében Rimska ploščad utcában további öt fazekas és két téглаégető kemence került feltárássra. 1989-1991 között Porodnišnica lelőhelyen további három téглаégető kemence került feltárássra. Az 1. számú kemencéből QSP bélyeges téglák is napvilágra kerültek.⁴²⁴

1968-ban Szombathelyen a Bólyai utca és az Engels utca sarkán veteményeskert forgatása közben egy római téглаégető kemencére bukkantak. Az ásató régész megfigyelései szerint a feltárt kemence közelében további kemencék találhatóak.⁴²⁵

Sirmium (Sremska Mitrovica) területéről napjainkig több mint 30 fazekaskemence és legalább 7 téглаégető kemence került feltárássra. Míg az eddig feltárt fazekaskemencék szétszórva Sirmium északi és keleti részében találhatóak, addig a téглаégető kemencék egy kis területen Ciglana (Téglagyár) területén kerültek feltárássra. A lelőhely Sirmium keleti nekropoliszának

---

⁴²⁰ Dobosi 2021, 41.

⁴²¹ Dobosi 2021, 39.

⁴²² B. Thomas 1964, 139, 151.

⁴²³ Dobosi 2021, 36, 49, Table 2. Cat. Nr. 14.

⁴²⁴ Dobosi 2021, 40.

⁴²⁵ Szentlélek 1969a, 37; Szentlélek 1969b, 257.

perifériáján található. A Téglagyár területén agyagkitermelés során az első téглаégető kemencét 1969-ben fedezték fel. Ezt követően 1985-ben további öt, míg 1997-ben egy téглаégető kemence került feltárássra. A feltárt leletanyag alapján a kemencék a 3-4. században láthatók el Sirmiumot tetőfedő téglákkal (tegula, imbrex), tegula mammatae téglákkal és hatszögletű és piskóta formájú padlótéglákkal.⁴²⁶

1970 őszén Budapesten a Bécsi út 124. szám alatt további két a légiótábor műhelyéhez tartozó kemence került feltárássra. Az I. számú kemence részlegesen maradt meg.⁴²⁷ A feltárt kemence szerkezetéről Bende Csaba közölt egy kisebb tanulmányt.⁴²⁸ Az I. számú kemencétől nyugatra került napvilágra a II. számú kemence, amelyet a földmunkák során egy dömpert teljesen szétrombolt. A kiégetés után a kemencében maradtak az egymásra halmozott téglák. Az ásató leírása szerint a téglakon a LEG II AD bélyegei voltak felismerhetőek.⁴²⁹

Fertőrákos-Golgota lelőhelyen 1964-65 feltárt villától északnyugatra 30 méterre egy téглаégető kemence került feltárássra. A villa anyaga alapján a kemence az 1. század vége és a 3. század első fele között működhetett.⁴³⁰

1979-ben Fertőrákos-Alsóültetvény dűlőben szőlő aláforgatással egy római villa maradványait bolygatták meg.⁴³¹ Az itt megtalált villa a Fertőrákos-Golgota lelőhelyű villától körülbelül 3 kilométerre délnyugatra található. Gömöri János a központi épülettől 70 méterre északra megtalálta a villagazdaság téглаégető kemencéjét.⁴³² A kemencét a közelében talált Valentinianus dinasztia (364-78) korabeli kisbronz alapján az ásató a 4. századra datálta.⁴³³

Oroszváron a Kovács utca 378. szám alatti ház kertjében 1974-1976 között leletmentő ásatásra került sor. Az ásatás az ide tervezett bölcsőde építését előzte meg. A területen római kori kemencék és egy a 10-11. századra datált temető sírjai kerültek feltárássra. Az elég szűkszavú beszámolóból csak annyi derül ki, hogy a római kori kemencék közül az egyiket mészégetésre, míg a másikat téглаégetésre használták.⁴³⁴ A kemence közelében található a II. számú római temető. A kemencék közelében a 19. század végén⁴³⁵ és a 20. század elején⁴³⁶ már Sötér Ágoston, majd 1942-43 között⁴³⁷ Radnóti Aladár is folytatott feltárássokat. A terület revitalizációja során Jaroslava Schmidtová végzett a területen ásatást. Elmondása szerint a

---

⁴²⁶ Dobosi 2021, 40-41

⁴²⁷ Parragi 1976, 163, 158-161. kép; Lőrincz 1981b, 84, 15-17. ábra.

⁴²⁸ Bende 1976, 171-174.

⁴²⁹ Parragi 1976, 163, 162. kép.

⁴³⁰ Gabler 1973, 149-150, Abb. 2, 8-10; Lőrincz 1981b, 85, 18-19. ábra.

⁴³¹ Gömöri 1981, 55.

⁴³² Gömöri 1981, 59; Lőrincz 1981b, 85.

⁴³³ Gömöri 1981, 62.

⁴³⁴ Pichlerová 1981b, 232.

⁴³⁵ Sötér 1898, 245.

⁴³⁶ Mathédesz 2022a, 30.

⁴³⁷ Radnóti – Gabler 1982, 47-65.

földmunkák során megtalálta Sötér Ágost és Magda Pichlerová szondáit is.⁴³⁸ Feltételezhetően a területen több kemence is lehetett. Ezek vagy a későbbi korokban elpusztultak, vagy a beépített terület alatt találhatók.

A 19. század végi régi térképeken Oroszvár egyik részét Téglaszín dűlőként vagy Ziegelofenbreiten megnevezés alatt jelöltek. Napjainkban ennek tükörfordításaként a „Tehelný hon” megnevezést használják. Ezen megnevezés valószínűleg a modernkori téglagyártásra utalhat. A Téglaszín dűlő napjainkban már részlegesen beépítésre került. Az itt létrejött utcákat Oroszváron működő régészekről, ókortörténészekről nevezték el. Így található itt Sötér Ágost, Radnóti Aladár, Vojtěch Ondrouch, Ján Dekan, Radislav Hošek és Ludmila Kraskovská nevét viselő utca. Az építkezést megelőzően ezen a területen a római korból részlegesen egy római villagazdaság épületei és egy késő római temető sírjai kerültek feltárára.⁴³⁹ 2012-ben a helyi képviselőtestület elfogadta, hogy a dűlő további részében az „Oroszvár Észak” megnevezésű lakópark fog megvalósulni.⁴⁴⁰ Az újonnan létrejövő utcák területén már folyt leletmentés, amelyet a Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeum munkatársai végeztek.⁴⁴¹

1994-ben A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 19-20. számában jelent meg K. Palágyi Sylvia „Római kori tégláégető kemencék Veszprém megyében” című tanulmánya. A közlésben jelentette meg az 1970-es évek során két Balatonfüreden és egy Csopakon feltárt tégláégető kemencét.⁴⁴²

Az 1920-ban megjelent „A Balaton környékének archeológiája” című kötetben Kuzsinszky Bálint Balatonfüred határából említ egy tégláégető kemencét. A falutól délre az úgynevezett „Lapos telek” lelőhelyen a református egyház szőlőjében szőlő aláfordításnak köszönhetően vöröses foltok voltak megfigyelhetőek. Kuzsinszky a következőket jegyezte le: „Mint Segesdi előadta, egy boltozatot találtak, mely alá három fűtőcsatorna vezetett, teteje téglaburkolatból állott s a téglák sarkain kerek lyukak voltak. Egészen bizonyosan római agyagégető kemence állott ott, tehát, mert azt szokták a rómaiak vályogtéglából építeni és csak annak a padozatában voltak lyukak, hogy azokon át a lángok fölcsapjanak. De mintha nem edényeket égettek volna ebben a kemencében, hanem téglákat, mert több ilyen tégladarabot láttam a törmelékben.”⁴⁴³ A Kuzsinszky által lejegyzett tégláégető kemencét Balatonfüred Baricska

⁴³⁸ PhDr. Jaroslava Schmidtová szíves szóbeli közlését ezúton is köszönöm.

⁴³⁹ Plachá – Jelínek – Kendrala – Beňová – Teslíková – Pastířák 2015, 186-187; Schmidtová – Matulová 2014, 2-4; Kendrala 2015, 35-41; Schmidtová – Mathédesz – Šefčáková – Sedlár 2020, 6-27.

⁴⁴⁰ <https://www.bratislava-rusovce.sk/up-rusovce-sever>

⁴⁴¹ Az ásatást vezető Mgr. Igor Bazovský, PhD. elmondása szerint a területen modernkori téglagyártásra utaló régészeti jelenségeket figyeltek meg. Szíves szóbeli közlését ezúton is szeretném megköszöni.

⁴⁴² K. Palágyi 1994, 215.

⁴⁴³ Kuzsinszky 1920, 170.

dűlőben lokalizálták.⁴⁴⁴

Balatonfüreden a Szőlősi utca 1. házszám alatt 1973. április 11-16. között egy négyszögletes lekerekített sarkú téглаégető kemence került feltárássra.⁴⁴⁵ A kemence rostély tapasztásából egy bronzkori és egy római kori edénytöredék került feltárássra. A római kori edénytöredék alapján az ásató régész a kemence keletkezését a 3. század előttire nem feltételezte.⁴⁴⁶

1978-ban szintén Balatonfüreden a Városgazdálkodási Vállalat Fürdő utca 15. szám melletti 058/1. hrsz telkén egy római téглаégető kemence sarkát bolygatták meg.⁴⁴⁷ A leletmentésre 1978. szeptember 26. és október 6. között került sor. A nagyjából négyzetalakú kemence sarkait lekerekítették. A tüzelőfolyosó szájnnyílása előtt törött állapotban tegulák és imbrek feküdtek. A kemence feltáráss során a leletanyagban datálásra alkalmas lelet nem fordult elő.⁴⁴⁸

Csopak Sportpálya lelőhelyen 1975. szeptember 3. és 6. között egy római téглаégető kemence került feltárássra. Sem a kemencében, sem annak közvetlen közelében nem került elő sem bélyeges téгла, sem más lelet, amely azt keltezhetné.⁴⁴⁹

K. Palágyi Sylvia közlésében további lelőhelyeket is közölt, amelyeken feltételezhetően szintén római téглаégető kemencék is feltárássra kerültek. Gyulafirátót Pogánytelek lelőhelyen két kis köralakú és két nagyobb négyszögű kemence került feltárássra. A két kisebb köralakú kemence csak edény égetésére szolgáltak. Ennek bizonyítéka, hogy az egyik kemencében még volt négy egymásra rakott edény.⁴⁵⁰ A nagyobb 3. és a 4. számú kemencét négyszögletes formája alapján téглаégető kemenceként határoztak meg, még akkor is, ha azokban időközönként nagyobb kerámiát is égettek.⁴⁵¹ Alsóörs Kermencs réten 1908-ban vasútvonal építése során római „épület” maradványok kerültek napvilágra. Laczkó Dezső egy kisebb hypocaustumos épület maradványaként, míg Kuzsinszky Bálint agyagégető helyként írta le a lelőhelyet. B. Thomas Edit szerint pedig egy fürdő épületéről lehetett szó. Kuzsinszky leírása szerint a lelőhelyen csak nem rendszeren kiégett világossárga téglák kerültek napvilágra. Kuzsinszky megfigyelései alapján valószínűleg itt egy téглаégető kemence lehetett.⁴⁵² A Magyarország Régészeti Topográfiájának 2. kötetének készítése során 1962-ben kiküldött kérdőívekre jött válasz alapján Berhida Nagyizder lelőhelyen 1938-ban egy kemence-szerű építményt találtak. A megtaláló tulajdonos Csesznegi I. szerint ebben téglák is voltak,

---

⁴⁴⁴ MRT 2, 41; K. Palágyi 1994, 222; Palágyi – Kirchhof 2021, 36-38.

⁴⁴⁵ K. Palágyi 1994, 215.

⁴⁴⁶ K. Palágyi 1994, 218.

⁴⁴⁷ K. Palágyi 1994, 218; Palágyi – Kirchhof 2021, 39.

⁴⁴⁸ K. Palágyi 1994, 218-220.

⁴⁴⁹ K. Palágyi 1994, 220-222.

⁴⁵⁰ Kuzsinszky 1920, 195.

⁴⁵¹ K. Palágyi 1994, 222.

⁴⁵² K. Palágyi 1994, 222.

amelyeket ő onnan elhordott. A közlésben edényeket is említ, ám ezeknek nyoma veszett. K. Palágyi Sylvia megemlíti, hogy egy 1964-es terepbejáráson csak egy hamus, tegulás foltot figyeltek meg, amely az összegyűjtött edénytöredékek alapján a III-IV. századra tudtak datálni. Más kemencére utaló régészeti jelenséget nem találtak.⁴⁵³ Így nem sikerült egyértelműen igazolni, hogy a lelőhelyen tényleg téглаégető kemence lehetett.

K. Palágyi Sylvia szerint a Balaton-felvidékről és Veszprém környékéről összegyűjtött téглаégető kemencék egy-egy villa vagy települések téglaszükségleteit elégítették ki.⁴⁵⁴

A huszadik század első felében Reitter Mihály harkai gazda Sopron határában három helyen, mégpedig „Kányaszurdok”, „Jezsuita-szántók” és „Katonai lövölde” lelőhelyeken római kemencék maradványaira bukkant.⁴⁵⁵ A leírás szerint a kányaszurdoki lelőhelyen a földből sok égetett cső is előkerült.⁴⁵⁶ A három lelőhelyről 6-8 római téглаégető kemence ismert. Ezen kemencék Gömöri János szerint nem a Harka határában található villagazdaságokat, hanem Scarbantiat látták el téglával.⁴⁵⁷ Bő fél évszázaddal később 1981-ben Gömöri János végzett hitelesítő ásatást a kányaszurdoki lelőhelyen. A lelőhelyen a túlétetés következtében eldeformálódott, üvegszerűen kemény, kékeszöldes színű tegula és imbrex töredékek kerültek napvilágra. Gömöri a kutatott területen kora középkori vasolvasztó kemencéket és két római kori téглаégető kemencét tárt fel.⁴⁵⁸ Az I. számú kemencének két építési periódusa volt.⁴⁵⁹ A két kemence 30 méterre feküdt egymástól.⁴⁶⁰ A II. számú kemence alaprajza megegyezik az I. számú kemence 1. periódusával.⁴⁶¹ A feltárás során előkerült edénytöredékek alapján a kemencék a kora császárkortól folyamatosan működhettek. Az általuk produkált téglákat pedig a Borostyánkő úton szállíthatták a 2-3 kilométerre található Scarbantiaiba.⁴⁶² A feltárt területen bélyeges téгла nem került napvilágra.

Wolfsbrunn bei Sommerein lelőhelyen egy téglalap alakú téглаégető kemencét tártak fel. A kemence környékén nagy számban kerültek napvilágra bélyegtelen tegula és imbrex töredékek. Az 1980-as években feltárt kemence egy villagazdaságot láthatott el építési anyaggal.⁴⁶³

1985-ben Dömös központjában az áruház építését megelőző földmunkák során a lejtős partoldalban római kemence maradványait bolygatták meg. 1986-ban végzett újabb

---

⁴⁵³ K. Palágyi 1994, 223.

⁴⁵⁴ K. Palágyi 1994, 226.

⁴⁵⁵ Romwalter 1937, 224.

⁴⁵⁶ Romwalter 1937, 226.

⁴⁵⁷ Gömöri 1984, 126.

⁴⁵⁸ Gömöri 1984, 126.

⁴⁵⁹ Gömöri 1984, 126.

⁴⁶⁰ Gömöri 1984, 126.

⁴⁶¹ Gömöri 1984, 132.

⁴⁶² Gömöri 1984, 132.

⁴⁶³ Ployer 2015, 217; Dobosi 2021, 44.

földmunkák során megállapítást nyert, hogy az általános iskola kertjében egy nagyméretű tégláégető kemence található. A dunai vízlépcső ásatásai során 1987-ben az I. számú, míg 1988-ban a II. számú tégláégető kemence feltárására került sor.⁴⁶⁴ Az I. számú kemence alsó tűztérének nyugati csatornáját már az 1930-as években megtalálták. Alagútnak gondolták, ezért az egészet kibontották és a nyugati zárófalát elbontották.⁴⁶⁵ Az ásató régész megfigyelése szerint a kemence felhagyásával egyidejűleg a használat során keletkezett és felhalmozott téglatörmelékkel és sárga agyaggal töltötték fel a tűztér elejét és a fűtőfolyosót. A kemencéből kevés leletanyag is napvilágra került. A rostély délkeleti sarkától a hatodik legszélső rostélylyukból egy bronzérme, míg a rostélyról egy LEG I AD bélyeges téglatöredéke került feltárásra. A helyi iskola gyűjteményéből utólag az esztergomi múzeumba került LEG I AD bélyeges téglá szintén ebből a kemencéből származik. A kemence keleti tűzcsatornájából, illetve fűtőfolyosójából néhány edénytöredék, vasszeg és állatcsontok kerültek napvilágra.⁴⁶⁶ A kemencéből 46 db edénytöredékek⁴⁶⁷, 3 db vasszeg⁴⁶⁸, 1-1 db vastárgy töredéke⁴⁶⁹, fenőkö⁴⁷⁰ töredéke, Marcus Aurelius 169/170 vert bronzérme⁴⁷¹ és fűtőcső oldaltöredékei⁴⁷² kerültek feltárásra. A kemencéből került napvilágra két tegula töredéke. Mindkettőn egy-egy retrográd bélyeg ismerhető fel. Az elsőn]PF⁴⁷³, míg a másodikon egy]I AD P[⁴⁷⁴ töredékes bélyeg őrződött meg számunkra.

A II. számú kemence az I. számú kemence keleti falától körülbelül négy méterre feküdt. A kemencét újkori bolygatás nem érte.⁴⁷⁵ Az égetőterében a rostélyon beomlott téglák feküdtek. A tűzcsatornák felső fele üres volt, míg az alsó részükben a rostély lyukakon leesett apró tégladarabok feküdtek. Ezek alatt egy 30 centiméter vastag szürke hamus réteg került feltárásra, amelyből számos edénytöredék és állatcsont származik. Az I. számú kemencéhez hasonlóan, amikor a II. számú kemencét felhagyták a fűtőfolyosó és a tűztér elejét a felhalmozott törmelékkel töltötték fel. A kemencében talált leletanyag alapján abban tetőfedő téglákat, imbrexeket, építőtéglákat és fűtőcsöveket égettek.⁴⁷⁶ A kemence leletanyagában 62 darab edénytöredék⁴⁷⁷, egy kovakő⁴⁷⁸, egy karcolt négyzethálóval díszített téglá töredéke⁴⁷⁹ és

---

⁴⁶⁴ H. Kelemen 1995, 97.

⁴⁶⁵ H. Kelemen 1995, 99.

⁴⁶⁶ H. Kelemen 1995, 99.

⁴⁶⁷ H. Kelemen 1995, 101-103, 14. kép 1-21.

⁴⁶⁸ H. Kelemen 1995, 103, 14. kép 22-24.

⁴⁶⁹ H. Kelemen 1995, 103, 14. kép 25.

⁴⁷⁰ H. Kelemen 1995, 103, 14. kép 26.

⁴⁷¹ H. Kelemen 1995, 103, 109.

⁴⁷² H. Kelemen 1995, 103.

⁴⁷³ H. Kelemen 1995, 103, 14. kép 27.

⁴⁷⁴ H. Kelemen 1995, 103, 14. kép 28.

⁴⁷⁵ H. Kelemen 1995, 99.

⁴⁷⁶ H. Kelemen 1995, 101.

⁴⁷⁷ H. Kelemen 1995, 103-105, 15. kép 1-10, 16. kép 1-18, 17. kép 1-15.

16 darab téglabélyeg töredéke volt.⁴⁸⁰ Két lateron retrográd JD PF⁴⁸¹ egy imbrex tabula ansata keretben(?) egy LEG I A⁴⁸² töredékes bélyeg ismerhető fel. További 13 esetben a töredékes bélyeg tegulán őrződött meg számunkra. Legalább két esetben tabula ansata keretben LEG I AD PF bélyeg ismerhető fel.⁴⁸³ Négy esetben retrográd LEG I AD PF⁴⁸⁴, két esetben retrográd LEG I⁴⁸⁵, míg egy-egy esetben pedig retrográd LEG I AD⁴⁸⁶ és JPF⁴⁸⁷ bélyeg ismerhető fel. Az egyik téglatöredékén szereplő bélyeg olvashatatlan⁴⁸⁸, míg egy-egy példányon a LJEG I AD⁴⁸⁹ és a JD⁴⁹⁰ bélyeg ismerhető fel. H. Kelemen Márta szerint a bélyegek között nincs két teljesen egyforma darab, amelyekről egyértelműen kijelenthető, hogy ugyanazon bélyegzővel készültek volna.⁴⁹¹

A napvilágra került leletek alapján a dömösi tégláégető kemencék a legio I Adiutrix csapattesthez kapcsolhatjuk. Már Szilágyi János is felvetette, hogy nagyobb építkezések esetében nem az építési anyagot szállították a helyszínre, hanem a csapattestnek legalább egy osztagát a helyszínre vezényelték. Ezek helyben készítették a szükséges téglákat.⁴⁹²

H. Kelemen Márta szerint egy kemencét legfeljebb 20-30 évig használhattak. Az I. számú kemencében talált Marcus Aurelius bronzérme alapján, annak működését 140-170 közé tette. Mivel a két kemence méretei és az építéshez felhasznált anyag sem egyezik, ezért szerinte a II. számú kemence a markomann háborúk befejezése után keletkezhetett. Ekkor az újjáépítéshez sok építési anyagra volt szükség.⁴⁹³

1996-ban a Bécsi út és az Ürömi út találkozásánál egy mélygarázs építését megelőzően egy római iparnegyed részleges feltárására került sor. A munkagödrök, agyagnyerő és hulladékgödrök mellett két meglepően jó megőrződésű tégláégető kemence is napvilágra került. Az I. számú kemence csak részlegesen került feltárásra, mivel nagy része a szomszédos telken terült el. A II. számú kemence teljes egészében feltárásra került. A kemencékből és azok környezetéből nagy mennyiségben került feltárásra téglatörmelék, rontott és túlégett darabok is. Az ásató régész leírása szerint a téglák között bélyeggel ellátott

---

⁴⁷⁸ H. Kelemen 1995, 105.

⁴⁷⁹ H. Kelemen 1995, 105.

⁴⁸⁰ H. Kelemen 1995, 104-105, 18. kép 1-16.

⁴⁸¹ H. Kelemen 1995, 106, 18. kép 10, 12.

⁴⁸² H. Kelemen 1995, 105, 18. kép 7.

⁴⁸³ H. Kelemen 1995, 105, 18. kép 2, 5.

⁴⁸⁴ H. Kelemen 1995, 105-106, 18. kép 6, 8, 11, 15.

⁴⁸⁵ H. Kelemen 1995, 106, 18. kép 13-14.

⁴⁸⁶ H. Kelemen 1995, 106, 18. kép 9.

⁴⁸⁷ H. Kelemen 1995, 105, 18. kép 4.

⁴⁸⁸ H. Kelemen 1995, 106, 18. kép 16.

⁴⁸⁹ H. Kelemen 1995, 105, 18. kép 1.

⁴⁹⁰ H. Kelemen 1995, 105, 18. kép 3.

⁴⁹¹ H. Kelemen 1995, 110.

⁴⁹² Szilágyi 1933, 20-21; H. Kelemen 1995, 106.

⁴⁹³ H. Kelemen 1995, 109.

példány nem fordult elő.⁴⁹⁴

2004-ben K. Palágyi Sylvia a „Veszprém megyei leletmentések publikálatlan római kori kemencéi” című tanulmányában közölte a Szentkirályszabadja-Romkúton feltárt mészégető⁴⁹⁵, Alsóörs Orgona utca 21.⁴⁹⁶ egy téглаégető, Balatonalmádi-Vörösberény Árpád utca 20. egy edényégető⁴⁹⁷ kemencéket.

Számunkra érdekes egy a gázvezeték fektetés közben 1998-ban Alsóörsön az Orgona utca 21. szám előtti úttest alatt átvágott római kori téглаégető kemence. A többszörösen bolygatott kemencét részlegesen sikerült feltárni és dokumentálni.⁴⁹⁸

2005 őszén Esztergom-Szentgyörgymezőn a Molnársor utcában egy késő római téглаégető kemence került feltárássra. A többszörösen megbolygatott kemencének csak az alapfalai maradtak meg. A rostélyát és a felmenő falait a korábbi földmunkák elpusztították. A kemence különlegességét az adta, hogy a többi ismert kemencével ellentétben azt nem téglából, hanem kőből építették. A kemence építéséhez római feliratos oltárköveket is felhasználtak.⁴⁹⁹ A feltételezhetően sürgős építésnél nem állt rendelkezésre elegendő téгла, ezért a 2-3. századból származó Jupiternek dedikált oltárokból építették fel a kemence alap- és oldalfalait.⁵⁰⁰ A nyugati rész tisztításakor egy másodlagosan felhasznált bélyeges téгла töredékére akadtak. A téglán egy töredékes QVADRIBV]RSA bélyeg ismerhető fel.⁵⁰¹ A kemencét már a török korban megbolygatták, ezt támasztják alá a betöltéséből előkerült nagyszámú török kori kerámia, állatsontok, fémtárgyak és szétdobált embercsontok.⁵⁰² A feltáráss során nagy mértékben fordultak elő tegula, later és imbrex töredékek. Egyik sem volt ép, de három later töredékén bélyeg volt felismerhető. Az egyik later töredékén teljes QVADRIBVRASA,⁵⁰³ míg további két töredéken pedig TERENCEIVS⁵⁰⁴ és]ENTIAN[⁵⁰⁵ töredékes bélyegek ismerhetők fel. Ezen leletek az ásató szerint a kemencében készült darabok, amelyek, mint törött, selejtes darabok a síttre dobtak, de tartozhattak akár a kemence rostélyához is.⁵⁰⁶ A kemence rostélyát téglából készíthették.⁵⁰⁷ A kemence feltárássából a nagyszámú török kori, 18-19. századi kerámia kivételével vaskori és római kori kerámia is feltárássra került. A kelta

---

⁴⁹⁴ R. Facsády 1997, 14-17; R. Facsády 2010, 122-123.

⁴⁹⁵ K. Palágyi 2004, 49-50.

⁴⁹⁶ K. Palágyi 2004, 50-51.

⁴⁹⁷ K. Palágyi 2004, 51-56.

⁴⁹⁸ K. Palágyi 2004, 50.

⁴⁹⁹ H. Kelemen 2011, 135.

⁵⁰⁰ H. Kelemen 2011, 143.

⁵⁰¹ H. Kelemen 2011, 141, 6. kép 2.

⁵⁰² H. Kelemen 2011, 139.

⁵⁰³ H. Kelemen 2011, 141, 6. kép 1.

⁵⁰⁴ H. Kelemen 2011, 141, 6. kép 3.

⁵⁰⁵ H. Kelemen 2011, 141, 6. kép 4.

⁵⁰⁶ H. Kelemen 2011, 139-140.

⁵⁰⁷ H. Kelemen 2011, 140.

cserepek jelenléte nem meglepő, mivel a kemencét egy kelta telep szélén építették fel.⁵⁰⁸ A római kerámia nagy része a 2-3. századra datálható, amely az ásató régész szerint vagy a castellumból származó szemét vagy lehetséges, hogy a 2-3. századi téglavető valahol a közelben lehetett.⁵⁰⁹ Solva castellumában a 2-3. században a cohors I Ulpia Pannoniorum csapattest állomásozott, amelyről tudjuk, hogy az egyes építkezésekhez téglákat biztosított. Téglái számos limes menti erődben előkerültek. A csapattest téglavető kemencéje a mai napig nem ismert. H. Kelemen Márta szerint, ha ezek a kemencék a Quadriburgium kemence közelében voltak akkor kicsi az esély a megtalálásukra.⁵¹⁰

2010-ben Kőszegfalvi rétek lelőhelyen építkezést megelőző leletmentés során két négyszögletes alaprajzú téglavető és egy kör alakú kerámiaégető kemence került feltárássra.⁵¹¹ A feltárt kemencéket Mladoniczki Réka „Római téglavető kemencék Kőszegfalváról” című tanulmányában publikálta.⁵¹² Mindhárom kemence egy közös munkagödörrel rendelkezett. Az I. számú téglavető kemence őrződött meg a legkevésbé. A földmunkák során a kemence nyugati részét elmarkolták.⁵¹³ Ez a kemence egy fűtőcsatornás kemencék speciális típusába sorolható. Hasonló alaprajzú kemencét tártak fel Roncolóban, Naxosban, Pompeiben, Sarsinában, Wartmannstättenben és Neviodunumban.⁵¹⁴ A hosszúkás részlegesen megőrződött kemence közvetlen szomszédságában került feltárássra egy kisebb négyszögletes téglavető kemence.⁵¹⁵ A kisebb kemence Ninina Cuomo di Caprio tipológiájában a 2B típushoz sorolható.⁵¹⁶ A téglavető kemencék az itt előkerült leletanyag alapján a 2-3. században működhettek.⁵¹⁷ 2000-ben a területen optikai kábelárok ásása közben a kemencéktől 200 méterre északra és 250 méterre délre található árkokban római falakat dokumentáltak. Feltételezhetően a kemencék egy római villagazdasághoz tartozhattak.⁵¹⁸

Mladoniczki tanulmányának második felében összegyűjtötte a Savariában és Savaria territóriumán feltárt, illetve feltételezhető téglavető kemencéket. Szombathelyről megemlíttette a Bólyai János és az Engels Frigyes utca sarkán feltárt kemencét.⁵¹⁹ Megemlíti Buócz Terézia Csepregen és Uraiújfaluban feltárt téglavető kemencéket is. A csepregi téglavető kemence nagyon rossz állapotban került napvilágra. Uraiújfaluban a kavicsbánya

---

⁵⁰⁸ H. Kelemen 2011, 141.

⁵⁰⁹ H. Kelemen 2011, 143.

⁵¹⁰ H. Kelemen 2011, 144.

⁵¹¹ Mladoniczki 2012, 151.

⁵¹² Mladoniczki 2012, 151-167.

⁵¹³ Mladoniczki 2012, 152-156.

⁵¹⁴ Mladoniczki 2012, 160.

⁵¹⁵ Mladoniczki 2012, 156-158.

⁵¹⁶ Mladoniczki 2012, 160.

⁵¹⁷ Mladoniczki 2012, 161-164.

⁵¹⁸ Mladoniczki 2012, 152.

⁵¹⁹ Mladoniczki 2012, 164.

északi oldalán 1959-ben került feltárássra egy téглаégető kemence⁵²⁰, amelynek közelében épületmaradványok is napvilágra kerültek. Valószínűsíthetően ez a kemence egy villagazdasághoz tartozhatott.⁵²¹ Továbbá említést tett további két feltételezhető lelőhelyről, ahonnan a közeljövőben akár további téглаégető kemencék is napvilágra kerülhetnek. Balogunyom Gyalogbüri dűlőben egy terepbejárás során Derdák Ferenc, Kiss Gábor és Tóth Endre megfigyelte, hogy nagy egybefüggő területen tetőfedő cserepek borították a felszín. Mivel a területen kő és egyéb építőanyagot nem találtak feltételezhetően itt a földben feltáratlan téглаégető kemence vagy kemencék lehetnek.⁵²² Nemesrempehollós Csárdahel/Gövecsbánya dűlőben egy téглаégető nyomai voltak megfigyelhetőek. Mindkét feltételezett téглаégető kemence közelében római villa maradványai találhatóak.⁵²³

2012-ben Dunaszekcső, 19. lelőhelyen (Halena) talált nagy mennyiségű téglák, köztük bélyeges példányok és a magnetométeres mérés eredményei alapján a cohors VII Breucorum téглаégetőjének helyét feltételezték. Egy árokkal sikerült részlegesen feltárni az itt található kemencét. Az égetőtérben talált Maximianus Thraxhoz köthető bélyeg alapján a kemence használatát a 3. század 30-as éveire tették.⁵²⁴

2012. november 9-e és 2013. február 8-a között Bécsben a Steinergerasse 16 és a Geblergasse 47. szám alatt folyt ásatás. A leletmentés során további két téглаégető kemence került feltárássra. Az itt talált legio XIII Gemina, legio XIII Gemina Martia Victrix és a legio X Gemina téglabélyegek alapján mindkét kemence a 2. század elejétől legalább a 3. századig használatban lehettek. A közel 2000 bélyeges téгла közül leggyakrabban a legio X Gemina, majd a legio XIII GMV, a legio XIII Gemina, a legio XV Apollinaris a cohors I Aelia milliaria sagittaria equitata, a FEARORI ANIS, ADRI[, Atilia Firma, CV(S), GF( )P ( ) és PL ( ) SE bélyegek fordultak elő.⁵²⁵

2021-ben az Acta Archaeologica Hungaricae folyóiratban jelent meg Dobosi Linda „Brick and tile kilns in Roman Pannonia – A state of research“ címet viselő tanulmánya. A szerző közléseben 30 pannóniai lelőhelyről 62 téглаégető kemencét gyűjtött össze. A tanulmány elején a szerző a kutatott problematikába vezeti be az olvasót. Röviden összefoglalja a téglagyártás egyes helyszíneit⁵²⁶ és egy külön táblázatban összegyűjtötte az angol, német, olasz, spanyol, francia, magyar és szlovén szakirodalomban előforduló kemence egyes

---

⁵²⁰ Buócz 1960, 55.

⁵²¹ Mladoniczki 2012, 164-165.

⁵²² Derdák – Kiss – Tóth 1985a, 34; Derdák – Kiss – Tóth 1985b, 275; Mladoniczki 2012, 165.

⁵²³ Mladoniczki 2012, 165.

⁵²⁴ Gábor 2019, 40.

⁵²⁵ Mosser 2018, 176-177.

⁵²⁶ Dobosi 2021, 27-28.

részeire vonatkozó szakszavakat.⁵²⁷ A közlésben röviden a tégláégetők tipológiájával⁵²⁸ is foglalkozott.⁵²⁹ A tégláégető kemencéket két nagy csoportba sorolta, mégpedig katonai és civil.

Az első csoportba a katonai tégláégető kemencéket sorolta, amelyekből 14-et gyűjtött össze. Bécsből a Steinergasse 13⁵³⁰ és a 15⁵³¹ számú lelőhelyről egy, míg a Steinergasse 16/Geblergasse 47-ből⁵³² két, Komárom-Szőnyből a Kurucdombról két⁵³³, Budapest-Óbuda Bécsi út 124 két⁵³⁴, Bécsi út 128-ból egy⁵³⁵, Dömösről két⁵³⁶, Esztergom-Szentgyörgymezőről egy,⁵³⁷ Dunaszekcső-Halena lelőhelyről egy⁵³⁸ és Progar szintén egy kemencét említett.

Dobosi megjegyzi, hogy további dél-pannoniai lelőhelyekről, mint például Teutoburgium (Dalj, Horvátország), Rittium (Surduk, Horvátország), Burgenae (Novi Banovci, Horvátország) Cornacum (Sotin, Horvátország) és Brest-Beška (Szerbia) ismertek további kemencék. Ám ezen lelőhelyek kemencéi vagy közöletlenek, vagy csak töredékes információk állnak róluk rendelkezésünkre.⁵³⁹

A második csoportba a civil tégláégetőket sorolta. Ezeket két csoportba osztotta az alapján, hogy azok települések, városok vagy villagazdaságok építkezéseit látták el építési anyaggal.

Az első csoportba a városok tégláégető kemencéit sorolta. Ide sorolta a Budapest-Óbuda gázgyári öt⁵⁴⁰, a Budapest-Óbuda Bécsi úti két,⁵⁴¹ Sopron-Kányaszurdokról két⁵⁴², Szombathelyről egy⁵⁴³, Drnovo-Velika vasból egy,⁵⁴⁴ Ptujból kilenc⁵⁴⁵, Sremska Mitrovicából hét⁵⁴⁶, Sisakból egy⁵⁴⁷ kemencét, míg Vinkovci⁵⁴⁸ és Osijek⁵⁴⁹ lelőhelyekről pontos számukat nem közölte.

---

⁵²⁷ Dobosi 2021, 30, Table 1.

⁵²⁸ Az egyes provinciákra vonatkozó további irodalom lásd: Dobosi 2021, 31, 16. lábjegyzet.

⁵²⁹ Dobosi 2021, 32, Fig. 4.

⁵³⁰ Dobosi 2021, 31, 48, Table 2. Cat. Nr. 1.

⁵³¹ Dobosi 2021, 31, 48, Table 2. Cat. Nr. 2.

⁵³² Dobosi 2021, 31-32, 48, Table 2. Cat. Nr. 3-4.

⁵³³ Dobosi 2021, 32-33, 48, Table 2. Cat. Nr. 5-6.

⁵³⁴ Dobosi 2021, 33-35, 48, Table 2. cat. Nr. 7-8.

⁵³⁵ Dobosi 2021, 35, 48, Table 2. Cat. Nr. 9.

⁵³⁶ Dobosi 2021, 35, 48-49, Table 2. Cat. Nr. 10-11.

⁵³⁷ Dobosi 2021, 35-36, 49, Table 2. Cat. Nr. 12.

⁵³⁸ Dobosi 2021, 36, 49, Table 2. Cat. Nr. 13.

⁵³⁹ Dobosi 2021, 36.

⁵⁴⁰ Dobosi 2021, 36-38, 49, Table 2. Cat. Nr. 15-19.

⁵⁴¹ Dobosi 2021, 38-39, 50, Table 2. Cat. Nr. 20-21.

⁵⁴² Dobosi 2021, 39, 50, Table 2. Cat. Nr. 22-23.

⁵⁴³ Dobosi 2021, 39, 50, Table 2. Cat. Nr. 24.

⁵⁴⁴ Dobosi 2021, 39, 50, Table 2. cat. Nr. 25.

⁵⁴⁵ Dobosi 2021, 40, 50-51, Table 2. cat. Nr. 26-31.

⁵⁴⁶ Dobosi 2021, 40-41, 51, Table 2., cat. Nr. 32-38.

⁵⁴⁷ Dobosi 2021, 41, 51, Table 2., cat. Nr. 39.

⁵⁴⁸ Dobosi 2021, 41, 52, Table 2., cat. Nr. 40.

Cibalae (Vinkovci) területéről napjainkig több mint 50 kemencét tártak fel. A kemencék nagy részét edények égetésére, ám a nagyobb téglalap alakú kemencéket általában tégláégetésre használták.⁵⁵⁰

Mursa (Osijek) lelőhelyen napjainkig 20 kemencét tártak fel, amelyek között megtalálhatók a tégláégető kemencék is. Pontos számuk nem ismert.⁵⁵¹

A harmadik csoportba a villagazdaságokat ellátó téglagyártó kemencéket sorolta. Napjainkig ilyen kemencék Pannonia területéről a következő lelőhelyekről ismertek: Fertőrákos-Golgota⁵⁵², Fertőrákos-Alsóültetvény dűlő⁵⁵³, Kőszegfalvi rétek⁵⁵⁴, Uraiújfalu⁵⁵⁵, Csepreg⁵⁵⁶, Balogunyom⁵⁵⁷, Nemesrempehollós⁵⁵⁸, Hévíz-Egregy⁵⁵⁹, Szentgyörgyvár⁵⁶⁰, Balatonfüred Szőlősi utca⁵⁶¹, Balatonfüred Fürdő utca⁵⁶², Balatonfüred Baricska dűlő⁵⁶³, Csopak Sportpálya⁵⁶⁴, Gyulafirátót Pogánytelek⁵⁶⁵, Alsóörs Kemencs-rét⁵⁶⁶, Alsóörs Orgona utca⁵⁶⁷, Berhida Nagygizdor⁵⁶⁸, WolfsbrünnI bei Sommerein⁵⁶⁹ és Eisenstadt-Gölbesäckern.⁵⁷⁰

---

⁵⁴⁹ Dobosi 2021, 41, 52, Table 2., cat. Nr. 41.

⁵⁵⁰ Dobosi 2021, 41.

⁵⁵¹ Dobosi 2021, 41.

⁵⁵² Dobosi 2021, 41-42, 52, Table 2., cat. Nr. 42.

⁵⁵³ Dobosi 2021, 42, 52, Table 2., cat. Nr. 43.

⁵⁵⁴ Dobosi 2021, 42-43, 52, Table 2., cat. Nr. 44-45.

⁵⁵⁵ Dobosi 2021, 43, 52, Table 2., cat. Nr. 46.

⁵⁵⁶ Dobosi 2021, 43, 52, Table 2., cat. Nr. 47.

⁵⁵⁷ Dobosi 2021, 43, 52, Table 2., cat. Nr. 48.

⁵⁵⁸ Dobosi 2021, 43, 52, Table 2., cat. Nr. 49.

⁵⁵⁹ Dobosi 2021, 43, 52, Table 2., cat. Nr. 50.

⁵⁶⁰ Dobosi 2021, 43, 52, Table 2., cat. Nr. 51.

⁵⁶¹ Dobosi 2021, 43, 53, Table 2., cat. Nr. 52.

⁵⁶² Dobosi 2021, 43, 53, Table 2., cat. Nr. 53.

⁵⁶³ Dobosi 2021, 43, 53, Table 2., cat. Nr. 54.

⁵⁶⁴ Dobosi 2021, 43, 53, Table 2., cat. Nr. 55.

⁵⁶⁵ Dobosi 2021, 44, 53, Table 2., cat. Nr. 56-57.

⁵⁶⁶ Dobosi 2021, 44, 53, Table 2., cat. Nr. 58.

⁵⁶⁷ Dobosi 2021, 44, 53, Table 2., cat. Nr. 59.

⁵⁶⁸ Dobosi 2021, 44, 53, Table 2., cat. Nr. 60.

⁵⁶⁹ Dobosi 2021, 44, 53, Table 2., cat. Nr. 61.

⁵⁷⁰ Dobosi 2021, 44, 53, Table 2., cat. Nr. 62.

IV. Bélyeges téglák lelőhelyei

IV.1. Oroszvári bélyeges téglák⁵⁷¹

Oroszvár a Duna jobb partján terül el. A település azon kevés szlovákiai lelőhely közé tartozik, amelyek Pannonia provincia területén fekszenek. Oroszvár területén egy segédcsapat tábor, az azt három oldalról körülvevő civil település (vicus) a településről kivezető utak mellett elterülő temetők (napjainkig 6 római temető ismert), egy részlegesen feltárt római telep és szintén egy részlegesen feltárt villagazdaság és a hozzá tartozó temető került feltárássra. Számunkra a tábor, a vicus, az I., II. és VI. számú temető és a villagazdaság érdekes, mivel napjainkig ezek területéről kerültek napvilágra római bélyeges téglák.

A településen az első régészeti feltárást Sötér Ágost végezte még 1888-ban. Feltételezése szerint Gerulata romjait valahol Oroszvár, Járfalu⁵⁷² és Körtvélyes települések környékén kell keresni, mivel mindhárom község határában már találtak római emlékeket. A legtöbb római emlék Oroszvárról származott, ezért 1888. szeptember 2-án terepbejárást hajtott végre, ahol egy dombra lett figyelmes. A domb a Duna egy holtága mellett terült el. A magaslat délnyugati oldalán két gránitkőből készült falat talált. Azt feltételezte, ha nem is sikerül Gerulata romjait megtalálnia, e helyről érdekes leletek kerülhetnek be a Moson megyei történelmi és régészeti egylet gyűjteményébe. Ezért a tulajdonostól, gróf Henckelné született Kászonyi Laurától ásatási engedélyt kért és kapott. A kiszemelt dombon az ásatás 1888. október 1.-4. között folyt, amelyet a helyiek csak Berglnek neveznek.⁵⁷³ A domb különböző részein nyitott árkokban folyt az ásatás. Számunkra érdekes a magaslat délnyugati alsó részén feltárt rész, ahonnan faszén, tégladarabok, hamu, égett gabona, habarcsdarabok és egyéb törmelék került elő. Sötér szerint a leletek azt tanúsítják, hogy egy tűz által elpusztított épület maradványaira lelt. Ugyanezen a helyen 5 méter mélységben egy bronz Constantinus-érme, római cserép, terra sigillata edény töredékek és római téglatöredékek is előkerültek. Sötér leírása szerint az egyiken LEG XIII bélyeg szerepelt.⁵⁷⁴ Lőrincz Barnabás⁵⁷⁵ szerint a leleten nem a LEG XIII, hanem a LEG XIIIII bélyege azonosítható.⁵⁷⁶ Sötér Ágost a területen további ásatásokat szeretett volna végezni, ám ezt megakadályozta, hogy Henckel Laura grófnő

---

⁵⁷¹ A település kataszteréből több régészeti lelőhely is ismert. Mivel az elmúlt 130 évben Oroszvár területén tömérdek ásatás folyt munkámba csakis azon feltárástokat és lelőhelyekkel foglalkozom, amelyekről római bélyeges téglák is napvilágra kerültek.

⁵⁷² Németjářfaluról lehetett szó, mivel Horvátjářfaluról mindösszesen csak egy római szarkofág leírását ismerjük. A szarkofágot, mint vályút használták. A szarkofágot Körtvélyesen egy dombon szántás közben találták.

Bővebben lásd: Mathédesz 2015, 107. A másodlagosan ideszállított szarkofág kivételével Horvátjářfalu határából csak a Carnuntumba vezető limes út egy része ismert.

⁵⁷³ Sötér 1898, 240.

⁵⁷⁴ Sötér 1898, 241.

⁵⁷⁵ Lőrincz Barnabás dolgozta fel és publikálta a Hansági Múzeum gyűjteményében található bélyeges téglákat.

⁵⁷⁶ Sötér 1898, 241, Szilágyi 1933, 72, Nr. 39. e, Lőrincz 1980, 272, Nr. 1.

időközben a dombot parkírozhatta és sétányá alakíttatta át.⁵⁷⁷

Oroszvárról már Sötér Ágost ásatását megelőzően is ismertek voltak római kőemlékek. Az 1888-as ásatási beszámolójában, ezen leletek leírását is közölte.⁵⁷⁸ Az oroszvári műemlékek felmérését 1872-ben Modrovich János rajkai földbirtokos készítette el.⁵⁷⁹ A Műemlékek Ideiglenes Bizottságának 1873-ban megküldött dokumentumok között megtalálhatjuk az ekkor már ismert oroszvári kőemlékek rajzait is. A rajzok napjainkban a Magyar Építészeti Múzeum Műemlékvédelmi Tervtárában található. A rajzokhoz mellékelte magyarázó szövegek alapján a kőemlékeket a „Bergl”-n található római erődítmény alapzatának feltárása alkalmával valamikor 1840-1844 között ásták ki.⁵⁸⁰ Ezen „feltárások” összefügghetnek az oroszvári kastély átépítésével, amely 1841 és 1843 között folyt.⁵⁸¹ Ezen Modrovich által készített feljegyzések alapján már bő négy évtizeddel Sötér ásatása előtt sor került a Bergl első „feltárására”. Sajnos ezen feltárásokról és az esetlegesen itt napvilágra került bélyeges téglákról nem rendelkezünk további információval.

1914-ben Bella Lajos az oroszvári „kincskereső” ásatásokról a következőket jegyezte le: „E várnak imponáló romjai még ma is állnak a „Bergl”-nek nevezett dombon, melybe a kincskeresők sok helyütt kisebb-nagyobb gödröket ástak bele. Találtak is mindenféle római apróságot, közben feliratos köveket is, melyek a gróf Lónyay-féle kastélyhoz tartozó melléképületek falaiban nyertek elhelyezést. Igen sok téglát is került a dombról napfényre: ezek legtöbbje a X. iker-légió bélyegét mutatja.”⁵⁸² Sajnos a Bella Lajos által leírt leletek közöttük a bélyeges téglák további sorsáról nem tudunk semmit.

1891. augusztus 13-án a csúnyi szarkofág kiásása után Sötér átrándult Oroszvárra, ahol folytatta kutatásait. Tudomást szerzett róla, hogy egy kertben egy négyszögletes téglát találtak, amelyen még a kiegészítés előtt bevészték egy keresztet vivő alakot.⁵⁸³ Sötér a lelőhelyet megtekintette és a tulajdonostól az ásatási engedélyt megszerezte. A leletről nemes egyszerűséggel csak így ír: „... egy kertben kajmós nagy feliratos téglalapok találtattak, melyek egyikén egy keresztet vivő majomalak van az égetés előtt a téglába benyomva.”⁵⁸⁴ A téglát rögtön nem került be a múzeum gyűjteményébe. 1899-ben még az oroszvári uradalmi főerdész Bertl Hermann tulajdonában volt. A múzeum egyet próbálta a téglát megszerezni, de nem jártak sikerrel.⁵⁸⁵ Végül Bella Lajos által került be a múzeum gyűjteményébe.⁵⁸⁶

---

⁵⁷⁷ Sötér 1898, 245.

⁵⁷⁸ Sötér 1898, 243.

⁵⁷⁹ Mathédesz 2020b, 349.

⁵⁸⁰ Mathédesz 2020b, 349.

⁵⁸¹ Pohaničová – Buday 2015, 150; Mathédesz 2022a, 29.

⁵⁸² Bella 1914, 64.

⁵⁸³ Sötér 1898, 247.

⁵⁸⁴ Sötér 1898, 247.

⁵⁸⁵ Mathédesz 2022a, 31.

Másnap reggel az oroszvári 155. számú telekkönyvbe fölvelt 220 hrsz. 488 négyöl területű, 196. összeírási számú ház udvarán és kertjében Sötér az ásást megkezdte.⁵⁸⁷ A feltárás négy árokban folyt. Számunkra érdekes az első árok, amelyben 100 cm mélységben egy 169 cm hosszú és 52 cm széles, 28 római téglából összeállított téglasírra lelt. A sír csakis a föld súlya általi beomlás nyomait mutatta. Oldalain 4-4, elején és hátulján 2-2 téglalap alakú téгла még állt, a tetőt pedig 4 téгла képezte. A földet Sötér átszítáltatta, onnan egy bronz fibula, üvegedény darabjai, bronz lemez, edény töredéke és kézuuj tag került elő. A csontváz néhány koponyatöredék kivételével elkorhadott.⁵⁸⁸

A 28 téglából 18 darab volt ép vagy összeállítható és 11 darabon szerepelt bélyeg. Sötér egy esetben a LEG X G PX bélyeget vélte felfedezni.⁵⁸⁹ Lőrincz Barnabás ezzel szemben a LEG X G PF bélyeget ismerte fel a leleten.⁵⁹⁰ További két téglán szerepel még ez a bélyeg.⁵⁹¹ Sötér egy téglán a LEG X G⁵⁹² bélyeget vélte felfedezni, ezzel szemben Lőrincz ezt a leletet a már említett LE[G] X G PF⁵⁹³ bélyegnek olvasta. Szintén a tizedik légió egy „érdekes“ bélyegét ismerteti Sötér mégpedig a LEG X CEP formában.⁵⁹⁴ Ezzel szemben Lőrincz a téglán LEG X GE PF bélyeget rajzolt le.⁵⁹⁵ E bélyeget Sötér további 3 téglán helyesen olvasta el.⁵⁹⁶ Ezenkívül Sötér egy téglán a LEG XIII⁵⁹⁷ találta, amelyet Lőrincz [L]EG XIII⁵⁹⁸ alakban talált meg. Két további téglán Sötér a COH ... AS⁵⁹⁹ töredékes bélyegét vélte felfedezni, ezzel szemben Lőrincz az egyikén a COH [] AES⁶⁰⁰, míg a másikon a COH I AES⁶⁰¹ bélyegét olvasta el.

Szilágyi János A Pannoniai bélyeges téglák című munkájában egy további, szintén a cohors I Aelia Sagittariorum bélyeggel ellátott téglát ismertetett. A leletet leírása szerint a 196. számú ház udvarán találták meg.⁶⁰² Lőrincz Barnabás ezzel szemben ezt a leletet Gerulata lelőhely alatt, mint szórvány leletet ismertette. Olvasata szerint a téglán a COH RIEL retrográd

---

⁵⁸⁶ Bella 1914, 63-64; Mathédesz 2022a, 31.

⁵⁸⁷ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 247.

⁵⁸⁸ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 247-248.

⁵⁸⁹ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 248, nr. 1.

⁵⁹⁰ Lőrincz 1980, 272, nr. 1.

⁵⁹¹ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 248, nr. 7; Sötér 1898, nr. 10; Lőrincz 1980, 272, nr. 7; Lőrincz 1980, 272, nr. 10.

⁵⁹² Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 248, nr. 9.

⁵⁹³ Lőrincz 1980, 272, nr. 9.

⁵⁹⁴ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 248, nr. 6.

⁵⁹⁵ Lőrincz 1890, 272, nr. 6.

⁵⁹⁶ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 248, nr. 3, 4, 8; Lőrincz 1980, 272, nr. 3, 4, 8.

⁵⁹⁷ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, 248, nr. 2.

⁵⁹⁸ Lőrincz 1980, 272, nr. 2.

⁵⁹⁹ Sötér 1894, 307; Sötér 1898, nr. 5, 11.

⁶⁰⁰ Lőrincz 1980, 272, nr. 5.

⁶⁰¹ Lőrincz 1980, 272, nr. 11.

⁶⁰² Szilágyi 1933, 86, nr. 3e.

bélyege szerepelt.⁶⁰³

Az első világháborút lezáró trianoni békeszerződés aláírása után Oroszvár Magyarország része maradt, így a település területén a Magyar Nemzeti Múzeum munkatársai végeztek további ásatásokat.⁶⁰⁴ Ezen ásatásokból római bélyeges téglák nem kerültek napvilágra.

A második világháborút lezáró párizsi békeszerződés aláírása után Magyarország további területeket veszített. Magyarország átengedett Csehszlovákiának három falut: Horvátjárfalu (ma Jarovce), Oroszvárt (ma Rusovce) és Dunacsúny (ma Čunovo).⁶⁰⁵ E településeket 1972-ben több más településsel együtt Pozsonyhoz (ma Bratislava) csatolták. A fent említett három település mellett napjainkban még Ligetfalu (ma Petržalka) képezi Pozsony (Bratislava) V. járását.

Az 1940-es évek végén és az 1950-es évek folyamán a településen csak kisebb leletmentésekre került sor⁶⁰⁶, amelyekből nem származnak bélyeges téglák.

1961-ben egy véletlen folytán rátaláltak Gerulata romjaira.⁶⁰⁷ A település vezetés ekkor úgy döntött, hogy a faluban található dombot, amit a helyiek csak Berglnek neveztek, földet termeltek ki. A kitermelt földdel szándékozták megerősíteni a dunai töltést. A munkát a bulldózeres a domb délkeleti részén kezdte. A munka folyamán napvilágra kerültek köpillérek, amelyekről a helyi iskola akkori igazgatója Sitňanský⁶⁰⁸ úr értesítette a Szlovák Nemzeti Múzeum munkatársait.⁶⁰⁹ A helyszínre Magda Pichlerová szállt ki. Terepbejárása után megállapította, hogy egy római épület maradványaira leltek. A helyszínen bélyeges terra sigillata töredékeket, római téglákat, római, illetve középkori kerámia töredékeket gyűjtött össze. A földmunkákat leállította és a leleteket, illetve a lelőhelyet bejelentette a Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének.⁶¹⁰ Ezzel megkezdődött Oroszvár szisztematikus feltárása, amely napjainkig is tart.

A lelőhelyen a Szlovák Nemzeti Múzeum régészei kezdtek leletmentésbe, amely 1961. október 16.-30. között folyt. Az 1961-ben végzett munkákat az ásató „első szakaszként” említi. A bulldózer által szétásott délkeleti részt kutatták, amelynek alapterülete 7 x 8 m volt.⁶¹¹ A múzeum munkatársainak más elfoglaltságai miatt az ásatást csak 1964-ben folytatták.⁶¹² Ezt a részt az ásató „második szakaszként” említi. Az 1961-ben felfedezett falak

---

⁶⁰³ Lőrincz 1980, 273, nr. 1.

⁶⁰⁴ Radnóti – Gabler 1982, 47-69.

⁶⁰⁵ Harenberg 2005, 976.

⁶⁰⁶ Ondrouch 1949-51, 93-99; Kraskovská 1951, 160-161.

⁶⁰⁷ Sötér 1888-ban még nem merte kimondani, hogy Gerulata romjait ássa. 1903-as ásatásokról beszámoló jegyzőkönyvekben már leírta, hogy 1903-ban a Gerulata-hoz tartozó temető egy részét tárta fel.

⁶⁰⁸ L. Kraskovská Sitňanskýként, míg J. Schmidtová Sitňianskýként említi.

⁶⁰⁹ Kraskovská 1967, 38-40; Schmidtová 2000, 10; Schmidtová 2008, 73.

⁶¹⁰ Kraskovská 1967, 40.

⁶¹¹ Kraskovská 1967, 40-42.

⁶¹² Kraskovská 1967, 40.

további feltárásával foglalkoztak. Az ásatás folyamán az ásató két építési fázist ismert fel.⁶¹³ Az itt előkerült leleteket nem az ásatási évek szerint, hanem tárgycsoportonként (feliratos kövek, bélyeges téglák, kerámia, terra sigillata stb.) publikálták. Téglákból 51 bélyeges⁶¹⁴ darabot, illetve további 3 felirat nélküli téglát ismertettek, amelyek felszínén cipő, talp lenyomat, kiégetés előtt kézzel behúzott körvonalak láthatók.⁶¹⁵ Az első szakaszból 1 darab, a második szakaszból 44 darab, az egyes szondából 2 darab, míg felszíni gyűjtésből 4 darab bélyeges téglát került elő (köztük a COH I AS bélyege is)⁶¹⁶. A téglák pontos lelőhelyét az ásató régész közlésében nem tüntette fel.

Az 1961-1964-es ásatási szezonokból előkerült 51 bélyeges téglák között leggyakrabban a legio X Gemina Pia Fidelis bélyegű téglák töredékei fordultak elő, összesen 30 esetben. Három esetben található teljes bélyeg, ahol LEG X GE PF alak ismerhető fel.⁶¹⁷ Három téglán LEG X G⁶¹⁸, két téglán LE]G X G⁶¹⁹, egy esetben LJEG X G P⁶²⁰, egy-egy darabon a L]EG X G PF⁶²¹, LEG] X GE⁶²², két téglán LEG X GE⁶²³, egy esetben LEG X GE P⁶²⁴, két töredéken a LE]G X GE P⁶²⁵, egy téglán LE]G X GE PF⁶²⁶, két esetben pedig LEG] X GE PF⁶²⁷ alakú töredékes bélyeg ismerhető fel. További két-két esetben a LEG X] G PF⁶²⁸, a]GE PF⁶²⁹, a]E PF⁶³⁰, egy esetben]GE P⁶³¹, míg további négy esetben]PF⁶³² bélyeg töredéke ismerhető fel. További hat téglán a legio XIII Gemina bélyege található meg. Egy-egy esetben LEG XIII G⁶³³ és LJEG XIII G⁶³⁴, míg két-két esetben LEG XIII]⁶³⁵ és LEG] XIII G⁶³⁶ bélyeg azonosítható.

Három téglán kétsoros LEG II ITAL PET | TEMP VRS DVC bélyegek töredéke őrződött

---

⁶¹³ Kraskovská 1967, 42-44.

⁶¹⁴ Kraskovská 1967, 45-50, kat. 1-51.

⁶¹⁵ Kraskovská 1967, 50, kat. 52-54.

⁶¹⁶ Kraskovská 1967, 45.

⁶¹⁷ Kraskovská 1967, 45-47, kat. 1-3.

⁶¹⁸ Kraskovská 1967, 47, kat. 6, 8, 15.

⁶¹⁹ Kraskovská 1967, 47, kat. 17, 19.

⁶²⁰ Kraskovská 1967, 47, kat. 13.

⁶²¹ Kraskovská 1967, 47, kat. 9.

⁶²² Kraskovská 1967, 47, kat. 18.

⁶²³ Kraskovská 1967, 47, kat. 5, 7.

⁶²⁴ Kraskovská 1967, 47, kat. 4.

⁶²⁵ Kraskovská 1967, 47, kat. 11, 14.

⁶²⁶ Kraskovská 1967, 47, kat. 10.

⁶²⁷ Kraskovská 1967, 47, kat. 12, 16.

⁶²⁸ Kraskovská 1967, 47, kat. 20-21.

⁶²⁹ Kraskovská 1967, 47, kat. 22, 25.

⁶³⁰ Kraskovská 1967, 47, kat. 23-24.

⁶³¹ Kraskovská 1967, 47, kat. 26.

⁶³² Kraskovská 1967, 47, kat. 27-30.

⁶³³ Kraskovská 1967, 47, kat. 31.

⁶³⁴ Kraskovská 1967, 47, kat. 32.

⁶³⁵ Kraskovská 1967, 47-50, kat. 33-34.

⁶³⁶ Kraskovská 1967, 50, kat. 35-36.

meg. Egy-egy esetben a]TAL PET |]DVC⁶³⁷, a]TAL PE[] |]C DVC⁶³⁸ és a]EG II[|]MP[⁶³⁹ bélyeg töredéke ismerhető fel.

Egy téglán a cohors I Aelia sagittariorum csapattest bélyege olvasható COH I AS⁶⁴⁰ formában. További 11 bélyeg töredékessége miatt egyik csapattesthez sem kapcsolható. Négy esetben LEG X[⁶⁴¹, három-három esetben LEG[⁶⁴² és LE[⁶⁴³, míg egy esetben csak egy]G⁶⁴⁴ betű őrződött meg.

Az 1961-1964 közötti ásatások után 1965-ben elkezdődött a Bergl szisztematikus feltárása, amely 1972-ig tartott. Ez a Szlovák Nemzeti Múzeum és a Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének közös ásatása volt.⁶⁴⁵

A Bergl az ásatások kezdetekor egy körülbelül 600 cm magas mesterségesen létrehozott domb volt. A dombon a középkor folyamán földvárát hozták létre. A 2016-os évben a 135. számú parcellán folyt ásatás során sikerült a középkori árok⁶⁴⁶ egy részét kiásni, amely ezen a részen 3-3,5 m mélységig minden régebbi korszak emlékeit elpusztította.⁶⁴⁷

A Bergl-t 400 cm mélységig bulldózerrel elbontották. Miután falakra bukkantak az ásást kézzel folytatták. A feltárt részt szektorokra osztották fel (I-X.), amelyek között tanúfalakat hagytak. Az elplanírozott terület keleti részén volt az I. és II., déli részén a IV. és az V., nyugati részén a VI. és a VII. szektor kijelölve. A III. és a VIII. szektorokat, amelyek az északi részén a Duna holtága mellett voltak kijelölve nem kutatták, mivel területükön kívül estek a római objektumok. A IX. és a X. szektorokkal a monumentális épülettől nyugatra található területet jelölték.⁶⁴⁸

1965-ben az I. és II. szektorokat kutatták. Ezen szektorok kutatását 1966-ban fejezték be, majd a munkákat a IV. és az V. számú szektorokban folytatták. 1967-ben a II. szektort tisztították, ezenkívül a VI. és VII. szektorok területén ástak. 1968-ban a VII., IX. és a X. szektorokban folytak munkálatok. Legtöbb bélyeges téglá az 1965-1967 között feltárt területeken került napvilágra, kivétel nélkül másodlagos helyzetből.⁶⁴⁹ Az ásatások alatt

---

⁶³⁷ Kraskovská 1967, 50, kat. 38.

⁶³⁸ Kraskovská 1967, 50, kat. 39.

⁶³⁹ Kraskovská 1967, 50, kat. 40.

⁶⁴⁰ Kraskovská 1967, 50, kat. 37.

⁶⁴¹ Kraskovská 1967, 50, kat. 41-44.

⁶⁴² Kraskovská 1967, 50, kat. 45-47.

⁶⁴³ Kraskovská 1967, 50, kat. 48-50.

⁶⁴⁴ Kraskovská 1967, 50, kat. 51.

⁶⁴⁵ Kraskovská 1991, 49.

⁶⁴⁶ Schmidtová – Mathédesz 2018, 54.

⁶⁴⁷ Az középkori árok egy-egy további részét a 2020-as és a 2023-as ásatási szezon alatt is sikerült részlegesen feltárni.

⁶⁴⁸ Kraskovská 1991, 49.

⁶⁴⁹ Kraskovská 1991, 49.

összesen 170 darab bélyeges téglá került feltáráásra.⁶⁵⁰

Leggyakrabban a legio X Gemina Pia Fidelis különböző bélyegvariációi fordultak elő (teljes és töredékes formában), összesen 99 esetben. A legio X Gemina Pia Fidelis variációi a következők:

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
LEG X GE PF	18 ⁶⁵¹	LEG X G PF	4 ⁶⁵²
L]EG X GE PF	5 ⁶⁵³	LEG X G[	5 ⁶⁵⁴
LEG X GE[	2 ⁶⁵⁵	LEG X G [PF]	1 ⁶⁵⁶
LEG X G[E	2 ⁶⁵⁷	LEG X G P[	1 ⁶⁵⁸
]GE PF	4 ⁶⁵⁹	L]EG X G PF	1 ⁶⁶⁰
]G X GE PF	3 ⁶⁶¹	L]EG X G[	1 ⁶⁶²
]X GE PF	5 ⁶⁶³	]G X G PF	2 ⁶⁶⁴
]G X GE[	2 ⁶⁶⁵	]X G PF	6 ⁶⁶⁶
]E PF	4 ⁶⁶⁷	]X G P[F	2 ⁶⁶⁸
]X GE P[	1 ⁶⁶⁹	]G PF	6 ⁶⁷⁰
]X GE[	1 ⁶⁷¹	L]EG X G[	1 ⁶⁷²
E] PF	1 ⁶⁷³	LEG X[	11 ⁶⁷⁴

⁶⁵⁰ Kraskovská 1991, 53-67, kat. 1-170.

⁶⁵¹ Kraskovská 1991, 53-56, kat. 1-13, 16-17, 19, 21, 37.

⁶⁵² Kraskovská 1991, 57-59, kat. 52, 54, 67, 73.

⁶⁵³ Kraskovská 1991, 54-56, kat. 14, 18, 22, 24, 38.

⁶⁵⁴ Kraskovská 1991, 57, 59-60, kat. 53, 69, 78, 81, 85.

⁶⁵⁵ Kraskovská 1991, 54, 56, kat. 15, 50.

⁶⁵⁶ Kraskovská 1991, 57, kat. 55.

⁶⁵⁷ Kraskovská 1991, 55-56, kat. 20, 39.

⁶⁵⁸ Kraskovská 1991, 59, kat. 71.

⁶⁵⁹ Kraskovská 1991, 56, kat. 23, 29-30, 40.

⁶⁶⁰ Kraskovská 1991, 60, kat. 76.

⁶⁶¹ Kraskovská 1991, 56, kat. 25, 41, 51.

⁶⁶² Kraskovská 1991, 59, kat. 72.

⁶⁶³ Kraskovská 1991, 56, kat. 26, 28, 32, 42, 47.

⁶⁶⁴ Kraskovská 1991, 57, 59, kat. 56, 68.

⁶⁶⁵ Kraskovská 1991, 56, kat. 27, 35.

⁶⁶⁶ Kraskovská 1991, 57, 60, kat. 57, 61, 66, 70, 74, 77.

⁶⁶⁷ Kraskovská 1991, 56, kat. 31, 33, 43, 45.

⁶⁶⁸ Kraskovská 1991, 58, kat. 59-60.

⁶⁶⁹ Kraskovská 1991, 56, kat. 34.

⁶⁷⁰ Kraskovská 1991, 57-60, kat. 58, 62-65, 75.

⁶⁷¹ Kraskovská 1991, 56, kat. 36.

⁶⁷² Kraskovská 1991, 60, kat. 79.

⁶⁷³ Kraskovská 1991, 56, kat. 44.

G]... GE PF	2 ⁶⁷⁵	]PF	7 ⁶⁷⁶
LEG X GE P[	1 ⁶⁷⁷		

További 31 darab téglán a legio XIII Gemina egész, illetve töredékes bélyege szerepelt. Ezenkívül 5 téglán pedig a legio XIII Gemina Martia Victrix bélyeg töredékei ismerhetők fel.

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
LEG XIII G	16 ⁶⁷⁸	]III G	1 ⁶⁷⁹
L]EG XIII G	2 ⁶⁸⁰	]G XIII[	1 ⁶⁸¹
LEG XIII[	3 ⁶⁸²	LEG XII[	1 ⁶⁸³
L]EG XIII[	2 ⁶⁸⁴	]III GMV	1 ⁶⁸⁵
]G XIII G	2 ⁶⁸⁶	]XIII G M[	2 ⁶⁸⁷
]G X[II]II G	1 ⁶⁸⁸	]III GM – M retrográd	1 ⁶⁸⁹
]XIII G	2 ⁶⁹⁰	]III G MV	1 ⁶⁹¹

A legio XV Apollinaris bélyegű téglából mindössze 2 töredékes példány került napvilágra. Az egyik LEG XV[⁶⁹², míg a másik L]EG XV[⁶⁹³ formában őrződött meg.

Ezenkívül további 5 bélyeges téglán ismerhető fel a kétsoros LEG II ITAL | TEMP VRS DVC bélyege, amelyet Ludmila Kraskovská legio II Italica / Tempsonius Ursicinus dux formában oldott fel. Mind az öt esetben a bélyegek csak töredékes formában őrződtek meg. Egy-egy

⁶⁷⁴ Kraskovská 1991, 60, kat. 82, 84, 87-88, 90-94, 96, 99.

⁶⁷⁵ Kraskovská 1991, 56, kat. 46, 49.

⁶⁷⁶ Kraskovská 1991, 60, kat. 80, 83, 86, 89, 95, 97-98.

⁶⁷⁷ Kraskovská 1991, 56, kat. 48.

⁶⁷⁸ Kraskovská 1991, 60-63, kat. 100-102, 107-112, 114-119, 122.

⁶⁷⁹ Kraskovská 1991, 64, kat. 128.

⁶⁸⁰ Kraskovská 1991, 60-61, kat. 103, 105.

⁶⁸¹ Kraskovská 1991, 64, kat. 129.

⁶⁸² Kraskovská 1991, 61, 63, kat. 104, 120-121.

⁶⁸³ Kraskovská 1991, 64, kat. 130.

⁶⁸⁴ Kraskovská 1991, 61, 63, kat. 106, 125.

⁶⁸⁵ Kraskovská 1991, 64, kat. 131.

⁶⁸⁶ Kraskovská 1991, 62-63, kat. 113, 123.

⁶⁸⁷ Kraskovská 1991, 64, kat. 132-133.

⁶⁸⁸ Kraskovská 1991, 63, kat. 124.

⁶⁸⁹ Kraskovská 1991, 64, kat. 134.

⁶⁹⁰ Kraskovská 1991, 64, kat. 126-127.

⁶⁹¹ Kraskovská 1991, 64, kat. 135.

⁶⁹² Kraskovská 1991, 64, kat. 136.

⁶⁹³ Kraskovská 1991, 64, kat. 137.

esetben a LEG] II [ITAL] | TE]MP VRSC [DVC⁶⁹⁴ és LEG] II ITAL | TEMP VRSC D[VC⁶⁹⁵, LEG II IT]AL | [TEMP VR]SC DVC⁶⁹⁶, L]EG II [ITAL] | T]EMP [VRSC DVC]⁶⁹⁷ és]NE | TEMP VRSC DVC⁶⁹⁸ formában őrződtek meg.

További három téglán csak a Tempsonius Ursicinus bélyeg ismerhető fel. Egy-egy esetben TEMP VRS⁶⁹⁹, TEMP VRS retrográd⁷⁰⁰ és T[EMP] VR[S]⁷⁰¹ töredékes bélyeg található.

Egy téglán a cohors I Aelia Sagittariorum retrográd töredékes bélyege, amely CO]H [I] AS formában őrződött meg.⁷⁰²

Két bélyeges téglán egy-egy magángyártó bélyege, mégpedig az ATILIAE] FIRMAE⁷⁰³ és a C I IVL⁷⁰⁴ bélyegek ismerhetők fel.

További 22 téglán a töredékességük miatt azokat egyértelműen egyetlen csapattesthez sem kapcsolhatjuk. 12 esetben csak LEG]⁷⁰⁵, öt esetben LE]⁷⁰⁶, három esetben LEG [X]⁷⁰⁷, egy-egy esetben pedig csak]G X]⁷⁰⁸ illetve egy tabula ansata keretelésben II⁷⁰⁹ töredékes bélyeg ismerhető fel.

A Bergl közelében a Gerulata utca 72 (Gerulatská ulica) szám alatt Eduard Šnajder kert ásás közben római kerámia töredékekre és egy bélyeges téglá töredékére bukkant. A lelőhely a tábor területén található. A téglán a C]OH V LVC töredékes bélyege olvasható.⁷¹⁰ A lelet megtalálásáig a csapattest neve csakis katonai diplomákról és köemlékekről volt ismert.⁷¹¹ 2003-ban Crumerum auxiliáris táborában a feltárt leletanyagban előkerült egy imbrex töredéke, amelyen a COH] V LVC töredékes bélyege ismerhető fel.⁷¹² Oroszváron 2012-ben egy építkezést megelőző leletmentés során e csapattest további 6 bélyeges téglája került napvilágra.⁷¹³ Az előző lelettel ellentétben ezen téglák nem a tábor területén, hanem a vicusból másodlagos felhasználásból kerültek elő.

---

⁶⁹⁴ Kraskovská 1991, 64, kat. 138.

⁶⁹⁵ Kraskovská 1991, 64, kat. 139.

⁶⁹⁶ Kraskovská 1991, 64, kat. 140.

⁶⁹⁷ Kraskovská 1991, 64, kat. 141.

⁶⁹⁸ Kraskovská 1991, 64, kat. 142.

⁶⁹⁹ Kraskovská 1991, 64, kat. 143.

⁷⁰⁰ Kraskovská 1991, 64, kat. 144.

⁷⁰¹ Kraskovská 1991, 64, kat. 145.

⁷⁰² Kraskovská 1991, 64, kat. 146.

⁷⁰³ Kraskovská 1991, 64, kat. 147.

⁷⁰⁴ Kraskovská 1991, 64, kat. 148.

⁷⁰⁵ Kraskovská 1991, 65-67, kat. 152-153, 155-156, 158-159, 162-164, 166-168.

⁷⁰⁶ Kraskovská 1991, 66-67, kat. 157, 160-161, 165, 169.

⁷⁰⁷ Kraskovská 1991, 65, kat. 149-151.

⁷⁰⁸ Kraskovská 1991, 65, kat. 154.

⁷⁰⁹ Kraskovská 1991, 67, kat. 170.

⁷¹⁰ Kraskovská 1989, 576.

⁷¹¹ Lőrincz 2001, 33.

⁷¹² Lőrincz 2010, 79.

⁷¹³ Schmidtová – Mathédesz 2022, 352-353, kat. 1-6.

1964 őszén az új iskola építése közben csontvázas sírokra találtak.⁷¹⁴ A temető szisztematikus feltárását a Szlovák Nemzeti Múzeum munkatársai végezték 1965-1969 között. 1965. október 11.-30. között az 1-5., 1966. május 10. és augusztus 15. között a 6-10. számú sírokat tárták fel. 1967. március 20. és június 1. illetve július 10. és augusztus 12. között a 11-48. számú sírok kerültek feltárássra. 1968. június 3. és október 15. között a 41-118., míg 1969. május 12. és szeptember 19. között a 119-167. számú sírokat tárták fel.⁷¹⁵ Egy birituális, 167 síros temetőről beszélhetünk. Számunkra három sír érdekes, mégpedig a 6., 36. és a 43., amelyekből bélyeges téglák is előkerültek.

A 6. számú sír ÉNY-DK-i tájolású volt. A csontvázból csak a koponya marad in situ, a többi csont nem az anatómiai helyén, hanem szétdobálva került elő. A sír 200 cm hosszú volt. Szélessége 60-95 cm között mozgott. A sír keleti sarkából egy 24 cm magas edény, míg a sír délkeleti falánál egy LEG XIII bélyegű tegula állt.⁷¹⁶

A 36. számú sírt kövekből, illetve téglákból állították össze. A sír ÉK-DNY-i tájolású volt. A sír nyugati falánál az alján 3 négyzetes téglát elhelyezve, míg a keleti falánál téglát töredékek voltak a sírba szórva. A sír fedelét kövek és téglák képezték.⁷¹⁷ Az ÉK-i és a DNY-i részen egy-egy négyszögletes LEG XIII G bélyegű téglát került elő. Mindkét esetben a téglákon a bélyeg kivételével még cipő- és kutyamancs- lenyomatok is megtalálhatók voltak.⁷¹⁸ A DNY-i részen talált téglát sarkára egy sérült bélyeges tegula volt ráhelyezve. Az ásató szerint ezen a téglán is a LEG XIII bélyeg szerepelhetett. A sérült bélyegen kívül a felszínén 9 darab kutya tappancs lenyomata is megőrződött.⁷¹⁹ A sírban egyébként egy feltételezhetően felnőtt nő 155 cm hosszú, teljes csontváza került feltárássra. A sír déli sarkában egy magasabb ember csontjai voltak elhelyezve (koponya, hosszú csontok, medence része és bordák). A sírből a láb mellől egy sötét edény, bronz és csont karkötő került elő. A térdhez közelebb egy pohár, míg a csontok alatt egy üvegedény került napvilágra.⁷²⁰

A 43. sír főleg tegulákból, illetve négyszögletes téglákból összeállított téglasír volt. A sír ÉNY-DK-i tájolású volt. A sírban a csontok a DK-i részben voltak keverten összedobálva (a koponya hiányzott). A sírből egy lilás színű üvegedény töredéke került elő. A sír lapos tetejét három négyszögletes téglát képezte. A DK-i sarokban lévő téglán egy LEG XIII G bélyeg volt megtalálható.⁷²¹

---

⁷¹⁴ Kraskovská 1974, 6.

⁷¹⁵ Kraskovská 1974, 10.

⁷¹⁶ Kraskovská 1974, 16.

⁷¹⁷ Kraskovská 1974, 32-33.

⁷¹⁸ Kraskovská 1974, 33, tab. XXVII:7, 8, tab. XXVIII:8.

⁷¹⁹ Kraskovská 1974, 33, tab. XXVIII:9.

⁷²⁰ Kraskovská 1974, 32-33.

⁷²¹ Kraskovská 1974, 36, tab. XXVIII:1.

1968-ban a víztorony építéskor rátaláltak Gerulata II. számú⁷²² római temetőjére.⁷²³ Az ásatást 1968-1973 között a Szlovák Nemzeti Múzeum munkatársai végezték.⁷²⁴ A temető léteire utalt a már egy 1949-ben feltárt sír. A birituális temetőből 248 sírt tártak fel.⁷²⁵ A temetőbe az 1. és 2. század folyamán temetkeztek ugyanúgy, mint a mindössze 500 m-re elterülő Ia temetőbe, míg a Ib és a III. római temetőbe (16 csontvázas sír ismert)⁷²⁶ a 3. és a 4. század folyamán temetkeztek.⁷²⁷

A II. számú birituális temetőben 80 csontvázas és 168 hamvasztásos sír került feltárássra.⁷²⁸ A feldolgozás során a csontvázas sírokat római, a hamvasztásos sírokat pedig arab számokkal jelölték. Számunkra érdekes a LIII. számú sír és a LXXXII. számú sír környéke, mivel ezekből kerültek elő bélyeges téglák.

A LIII. számú sír fölött szuperpozícióban a 94. számú hamvasztásos sírt tárták fel. A LIII. sír DK-ÉNY-i tájolású volt. A sír 18 egyforma nagyságú tegulából volt összeállítva, amelyekből 6 darabon a C VAL CONST KAR magángyártó teljes, illetve részleges bélyegei őrződtek meg, egy esetben pedig még kiégetés előtt CX⁷²⁹ betűket, ezenkívül pálma- és hullámvonalakat húztak be a tegula felszínére. Három téglán teljes C VAL CONST KAR⁷³⁰, míg egy-egy esetben C [VAL] CONST KAR⁷³¹, C VA[L] CONST KA[R]⁷³² és]CONST KAR⁷³³ bélyeg ismerhető fel. A sírban a csontváz kivételével csak két vasszőget találtak.⁷³⁴

A LXXXII. sír fölött 40 centiméterrel a földfelszíntől egy C VAL CONST[bélyegű töredékes téglát került elő.⁷³⁵ A LXXXII. sírban egy 40-50 év közötti nő volt eltemetve. A sír déli/délkeleti – észak, északnyugati tájolású volt. A sírgödör széléit a sötétbarna altalajban nem lehetett kivenni. A sírból a csontváz kivételével csak egy bronz kígyófejes karkötő volt, amelyet az elhunyt bal csuklóján találtak meg.⁷³⁶

1972. június 6-a és július 7-e között a Mária Magdolna tiszteletére szentelt templom melletti rész kutatására került sor. Az itt előkerült leletanyagban hét töredékes megőrződésű bélyeges

---

⁷²² Ebben a temetőben tárt fel közel 100 sírt Sötér Ágost. Bővebben lásd: Radnóti – Gabler 1982, 50; Aszt – Enzsöl 2016, 25; Mathédesz 2022a, 30. Ezek közül 1 ós vagy római kori, 30 római kori, 3 meghatározhatatlan korú, míg a maradék 77 sírt pedig a 10-11. Századra datálhatjuk. Bővebben lásd: Horváth 2014, 142-151.

⁷²³ Pichlerová 1981a, 15.

⁷²⁴ Pichlerová 1981a, 6.

⁷²⁵ Pichlerová 1981a, 13.

⁷²⁶ Schmidtová – Štolcová 2017, 20-39.

⁷²⁷ Pichlerová 1981a, 14.

⁷²⁸ Pichlerová 1981a, 21.

⁷²⁹ Pichlerová 1981a, 65, tab. XXIV:2.

⁷³⁰ Pichlerová 1981a, 64, tab. XXIV:1-2; 65, tab. XXVI:2.

⁷³¹ Pichlerová 1981a, 64, tab. XXV:1.

⁷³² Pichlerová 1981a, 64, tab. XXIV:4.

⁷³³ Pichlerová 1981a, 65, tab. XXVI:1.

⁷³⁴ Pichlerová 1981a, 63-66, obr. 20-22, tab. XXIV-XXVII, tab. CLXXXVI:3, 4.

⁷³⁵ Pichlerová 1981a, 196, CLXXX:1.

⁷³⁶ Pichlerová 1981a, 80, tab. XXX.

tégla található. A bélyegek a következő formában őrződtek meg: L]EG X G PF⁷³⁷, C VAL[⁷³⁸,] PF⁷³⁹,]IPF⁷⁴⁰, LEG XII[⁷⁴¹,LE[⁷⁴² és]G[.⁷⁴³ Az első téglán egyértelműen a legio X Gemina Pia Fidelis, a másodikon pedig a C VAL CONST KAR töredékes bélyege ismerhető fel. A további öt bélyeg azok töredékessége miatt egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolható.

1977-ben Radislav Hošek közölt egy levakolt(?) téglát, amely felszínére a VIATOR AVE feliratot vészték.⁷⁴⁴

1979-ben a Balkán (Balkánska) és a Kovács (Kovácsova) utca közötti hosszú parcellákat felszámolták és létrehozták a „Határőrök” (ulica Pohraničná⁷⁴⁵) utcát. Az építkezést leletmentés előzte meg. A vicus területén elterülő lelőhelyről az ásatási beszámoló szerint carnuntumi magán téglagyárak bélyegeire leltek.⁷⁴⁶ Hogy pontosan mely magángyártó bélyegei és milyen mennyiségben kerültek napvilágra, az ásató nem közölte. A leletmentésből egy C VAL CO]NST KAR⁷⁴⁷ bélyegű téglá származik.

1984-ben Bergltől nyugatra egy szabad területen, feltárására került sor, amit Pichlerová „a volt evangélikus kolostor“-ként jelölt meg. Kutatóárkok segítségével római épület falaira bukkantak, amelyeken több építési fázis volt megfigyelhető. A falak fölött egy elplanírozott rétegre találtak, ahonnan széttört bélyeges téglák töredékei is előkerültek. Az itt talált bélyegeknél a legio XIII Gemina különböző bélyeg variációit említi, mégpedig a LEG XIII G és a LEG XIII G MV feliratúakat.⁷⁴⁸ Pontos számukat az ásató nem közli.

1985-ben folytatódtak a feltárások a „volt evangélikus kolostornál“, amit az ásató már Irkutzsk térként (Irkutzké námestie) is említi. A tér keleti részét egy 10x10 m-es részen 2 méter mélységig mélyítették, ahol római falakra bukkantak. A falak fölött egy helyenként 0,3 m vastag téglareteg volt megtalálható. Az ásató két téglabélyeget említi, mégpedig a LEG XIII GMV és a OE PL[bélyeg töredékeket.⁷⁴⁹ Az utóbbi esetében feltételezhetően az OF PLSF bélyeg töredékéről lehetett szó. Ezenkívül még említést tesz egy téglareteg töredékéről, melyre még kiégetés előtt pár soros feliratot húztak be. A feliratból Pichlerová szerint csak 3 sor őrződött

---

⁷³⁷ Kraskovská 1977, 78, obr.7:3.

⁷³⁸ Kraskovská 1977, 78, obr. 7:1.

⁷³⁹ Kraskovská 1977, 78, obr. 7:6.

⁷⁴⁰ Kraskovská 1977, 78, obr. 7:7.

⁷⁴¹ Kraskovská 1977, 78, obr. 7:2.

⁷⁴² Kraskovská 1977, 78, obr. 7:4.

⁷⁴³ Kraskovská 1977, 78, obr. 7:5.

⁷⁴⁴ Hošek 1977, 425-426; Hošek 1985, 54-56, kat. 21.

⁷⁴⁵ Pichlerová cikkében Pohraničná utcaként említi, de a mai térképeken Pohraničnikov formában szerepel.

⁷⁴⁶ Pichlerová 1980, 172-173.

⁷⁴⁷ A téglá a Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeumában az AP 49678 leltári szám alatt található. A téglá időközben már publikálásra került. Lásd: Mathédesz – Schmidtová 2019, 152, 163, kat. 82.

⁷⁴⁸ Pichlerová 1985, 199.

⁷⁴⁹ Pichlerová 1986b, 195.

meg részlegesen: IVLI[| PRIMV[| ---]FIV[-. Pichlerová szerint a téglán bekarcolt név az itt helyben produkáló műhely tulajdonosának neve lehetett.⁷⁵⁰ A közölt rajz alapján egy négy soros részlegesen megőrződött felirat ismerhető fel. Az első sorban csak egy betű alsó része őrződött meg számunkra. A behúzott vonalak alapján szóba jöhet egy O, C vagy akár egy G betű is. A második sorban a IVLIVS név olvasható. A sorban az utolsó két betű, az V és az S csak részleges formában maradt meg. A harmadik sorban PRIMV[szó vehető ki, amelyből az utolsó V betű csak töredékes formában maradt meg számunkra. A negyedik sorban]T(?)IV[betűk ismerhetők fel. Az első betűnek csak a felső szára őrződött meg, ezért gondolom, hogy eredetileg ott egy T betű lehetett behúzva.

1988-ban is folytatódott az Irkutszk tér feltárása. Az I. számú szektort bővítették ki. Keletre az I. számú szektortól, közelebb a Berglhez egy földbe mélyített ház oldalfalánál merőlegesen felállított tegulákat találtak. A tegulákon a legio X Gemina Pia Fidelis és a cohors I Aelia Sagittariorum bélyegei szerepeltek.⁷⁵¹ Pontos számukat az ásató nem ismertette.

1989-ben az I. szektor északi részén folytatódtak a munkák, ahol egy 30 m²-es területet tártak fel. Többek közt egy négyzet alakú ala I Ulpia bélyeges téglá is napvilágra került.⁷⁵²

2015-ben jelent meg Igor Bazovský és Magda Pichlerová szerzőpárostól a „Rímska kamenná architektúra pri Irkutskej ulici v Bratislave-Rusovciach” című tanulmány.⁷⁵³ Ebben a közlésben I. Bazovský feldolgozta M. Pichlerová 1984-1989 közötti a vicus területén folyó ásatásainak eredményeit és leleteit. A tanulmány megszületéséig ezen ásatásokról és az ott előkerült leleteket csak rövid informatív közlésekből ismertük, amelyek az „Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku” 1984 és 1989 között megjelent köteteiben kerültek közlésre.⁷⁵⁴ Ezen feltárásokból több bélyeges téglá is napvilágra került. Ezen leletekről általában csak a rajtuk szereplő bélyeget említették, sokszor még a pontos számukat sem közölték. Az ásatások a 124. számú parcellán folytak, amely lelőhelyre Pichlerová „volt evangélikus kolostorként” más esetben Irkutszk térként is hivatkozott. I. Bazovský a tanulmányban közölte a szomszédos 123. számú parcellán 1994-1995 között folyó ásatásainak eredményeit. Számunkra érdekesek az itt előkerült bélyeges téglák, amelyek kivétel nélkül mind másodlagos felhasználásból származnak.⁷⁵⁵

A közlésben publikált fényképek és rajzokból kiderül, hogy ezen ásatásokból 16 darab bélyeges téglá került napvilágra. Egy téglán tabula ansata keretben LEG X GPF bélyeg

---

⁷⁵⁰ Pichlerová 1986b, 195.

⁷⁵¹ Pichlerová 1990, 141.

⁷⁵² Pichlerová 1991, 81-82.

⁷⁵³ Bazovský – Pichlerová 2015, 211-232.

⁷⁵⁴ Pichlerová 1985, 198-200; Pichlerová 1986b, 194-196; Pichlerová 1990, 140-142; Pichlerová 1991, 81-83.

⁷⁵⁵ Bazovský – Pichlerová 2015, 220-221, Tab. VIII:3, 4, 6-14; Tab. IX:1-16.

szerepel.⁷⁵⁶ További hat téglán a legio XIII Gemina Martia Victrix következő formában megőrződött bélyegvariációi: L]EG XIII GM[V⁷⁵⁷, LEG XIII]I GMV⁷⁵⁸, tabula ansata keretben LEG XIII GM[V⁷⁵⁹, LEG XI]III GMV⁷⁶⁰, tabula ansata keretben LE]G XIII GMV⁷⁶¹, LEG XIII] GMV⁷⁶² ismerhetők fel. További öt téglán azok töredékessége miatt egyértelműen nem megállapítható, hogy azokon eredetileg a legio XIII Gemina vagy Gemina Martia Victrix bélyege volt olvasható. A bélyegek a következő formában őrződtek meg: LEG XIII] G⁷⁶³, LEG XI⁷⁶⁴, LE]G XIII⁷⁶⁵, LEG XI⁷⁶⁶, LEG XIII⁷⁶⁷.

Egy téglán az ALA I VLPI⁷⁶⁸ bélyeg ismerhető fel, amely az ala I Ulpia csapattest első Oroszváron előkerült bélyeges téglája. Egy másik téglán planta pedis keretben egy retrográd COH RIEL SAG⁷⁶⁹ bélyeg szerepel, amely a cohors I Aelia Sagittariorum csapattesthez kapcsolható. Egy másik téglán pedig az OF PLSF magángyártó OF PLS[F⁷⁷⁰ töredékes bélyege olvasható. Egy további téglán tabula ansata keretben egy LEG XI⁷⁷¹ eléggé kopott bélyeg töredéke ismerhető fel. A bélyeg töredékessége miatt azt egyértelműen egyetlen egy gyártóhoz sem kapcsolhatjuk.

1992-ben a tábor területén a G9-cel jelölt falrészénél egy ATILIAE [F]IRMA bélyegű téglakerült napvilágra.⁷⁷²

1998-1999 években a település délkeleti részében leletmentő ásatásra került sor. A területen új utcákat hoztak létre, amelyek napjainkra teljesen beépültek. A leletmentés során 6700 négyzetméternyi terület került feltárássra. A területen a bronzkori, latén, római kori és népvándorláskori objektumok kerültek napvilágra.⁷⁷³ A 458. számú népvándorláskori objektumból nagy mennyiségben kerültek elő vas tárgyak és a vas megmunkálása során keletkezett salak. Az objektum betöltéséből nagy számban kerültek elő római téglák is, köztük egy töredéken a legio X Gemina bélyege.⁷⁷⁴ Az ásató régész sem rajzát, sem a pontos bélyegét nem közölte.

⁷⁵⁶ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:3, 230, Tab. IX:12.

⁷⁵⁷ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:9; 230, Tab. IX:3.

⁷⁵⁸ Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:6.

⁷⁵⁹ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:6, 230, Tab. IX:7.

⁷⁶⁰ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:8, 230, Tab. IX:8.

⁷⁶¹ Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:9.

⁷⁶² Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:11.

⁷⁶³ Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:1.

⁷⁶⁴ Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:4.

⁷⁶⁵ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:10, 230, Tab. IX:5.

⁷⁶⁶ Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:10.

⁷⁶⁷ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII.:7, 230, Tab. IX:13.

⁷⁶⁸ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII.13, 230, Tab. IX:15.

⁷⁶⁹ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:4, 230, Tab. IX:14.

⁷⁷⁰ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:14, 230, Tab. IX:16.

⁷⁷¹ Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:12, 230, Tab. IX:2.

⁷⁷² Varsik – Kuzmová – Schmidtová 1996, 209, 219, taf. 5:47.

⁷⁷³ Bazovský 2000, 92.

⁷⁷⁴ Bazovský 2000, 94.

2000. december 8-17. között a Bergl szomszédságában Jaborek úr telkén (Gerulata utca 64) két komposztáló (5 x 1,5 m) területén vált lehetségessé az ásás. Korábban ezen a telken került elő egy deformált Guisborough típusú római sisak maradványa.⁷⁷⁵ A második szondában 58 cm mélyen két, majd 90 cm mélységben további két objektumra találtak. Az objektumokból terra sigillata, sötét kerámia és mortárium töredékei kerültek napvilágra. A kisleletek közt említést érdemel Maximianus (286-305) bronzérme. A feltárt leletanyagban az építési anyagok közül előfordultak habarcs, vakolat és tegula töredékek is. Az egyik tegulán egy LEG[bélyegű töredék őrződött meg.⁷⁷⁶

2000 őszén a Magyar utcában (Maďarská ulica) a 193. számú parcellán telefonkábeleket fektettek. Árokásás közben addig még nem bolygatott római rétegekre bukkantak. A Pozsonyi Városi Múzeum régészei az árkokban két épület alapfalaira leltek. A területen egy harmadik épület részleges maradványai is feltárással kerültek elő. Az ásások az épület pusztulását a markomann háborúk időszakára teszik. Az ásások leírása szerint nagy mennyiségben kerültek elő vakolatdarabok és téglák töredékei is. A téglák között több bélyeges példány, többfajta bélyege is megtalálható.⁷⁷⁷ Az ásások rövid közlésükben sem a téglák pontos számát, sem a rajtuk szereplő bélyegeket nem közölték.

2002-ben az Irkutzk utca (Irkutská ulica) 186. számú parcellán egy pincés házat szerettek volna építeni. A földmunkák miatt a tervezett pince 12 x 8 m-es alapterületén leletmentésre került sor. A földmunkák során római alapfalak is napvilágra kerültek. A területen, amely Gerulata vicusában található egy padlófűtéses ház három helyisége került feltárással.⁷⁷⁸ Az épület déli részében egy fűtőcsatornára leltek, amelyből egy OF PLSF bélyeges téglák kerültek elő. Ezen téglát ismeretlen tettes 2002 augusztusában eltulajdonította.⁷⁷⁹ A téglákból összeállított vízelvezetőből egy másik magángyártó, a C VAL CONST KAR bélyeges tegulája is napvilágra került.⁷⁸⁰ A padlófűtéses ház közelében két római sír is feltárással került elő. Az ásást vezető Jaroslava Schmidtová szerint ezen sírok a VI. számú temetőhöz tartozhattak. Feltételezhetően ezen temető területén volt megtalálva azon téglasír, amelyet még Sötér Ágost a 19. század végén feltárt és közölt.⁷⁸¹

2007-ben a Liget utca (Hájová ulica) 179. száma alatt egy új családi ház építése miatt leletmentésre került sor. Az új épület ÉK-i sarkában egy cölöplyuk is feltárással került elő, amelyet téglák határoltak. Az egyik tegula töredékén az ALA I CANN[töredékes bélyege volt

---

⁷⁷⁵ Snopko 1980, 249-250.

⁷⁷⁶ Schmidtová – Juhászová – Jezná 2000, 108-109.

⁷⁷⁷ Schmidtová – Ridegová 2002, 181.

⁷⁷⁸ Schmidtová – Jezná 2003a, 127-128.

⁷⁷⁹ Schmidtová – Jezná 2003b, 22.

⁷⁸⁰ Schmidtová – Jezná 2003a, 127-128; Schmidtová – Jezná 2003b, 22.

⁷⁸¹ Schmidtová – Jezná 2003b, 23.

olvasható.⁷⁸² A csapattest e lelet megtalálásáig csak katonai diplomákról, sírkövekről és fogadalmi feliratokról volt ismert.⁷⁸³

2009-ben a Pozsonyi Városi Múzeum a Bergl négy különböző pontján végzett ásatásokat, amelyeket 1-4. számú lelőhelynek jelöltek. Számunkra érdekes a 4. számú lelőhely, amely a lapidárium és a múzeum gazdasági épülete közti szabad területen terült el.⁷⁸⁴ Az ásatók a területet szektorokra (1-32), azokat további mikroszektorokra (a-d) osztották.⁷⁸⁵ A 22 a mikroszektorból került elő egy bélyeges téglafüggelék, amelyen az ásatók szerint COH I S.E bélyeg szerepel.⁷⁸⁶ A bélyegről csak egy képet közöltek⁷⁸⁷, amelyen látható a téglafüggelék felszínén lévő sérülések nyomai. A kép alapján nem a COH I S.E bélyegről van szó, hanem a Lőrincz Barnabás által feldolgozott COH RIEL retrográd bélyeg egy további leletéről.

2010-ben a hypocaustumos ház melletti telken (186. számú parcella) egy polifunkciós épület építését kezdték el. 2012-ben az épület befejezése után az udvarát elkerítették és azt térelválasztó falakkal három részre osztották.⁷⁸⁸ E földmunkákról csak egy véletlen folytán szereztünk tudomást. Odaérkezésünkkor már részlegesen elkészítették a kerítés alapjait, amellyel feltételezhetően átvágták a padlófűtéses ház falait. Az alapok ásása során kihányt földből nagy számban kerültek elő római leletek, köztük egy C I IVL⁷⁸⁹ magángyártó bélyegét viselő tegula töredéke is. A ház falainak folytatását részlegesen feltártuk. Itt további téglafüggelékekre találtunk, amelyek közül 3 darabon találtunk bélyeget. Egy-egy esetben C I IVL⁷⁹⁰, [AT]ILIAE FIR[MAE]⁷⁹¹ és [C VAL CONST] KAR⁷⁹² bélyeg szerepelt. A 2. számú térelválasztó fal alapjának ásása közben további téglafüggelék töredékei kerültek napvilágra. Hat töredékes lateren a cohors V Lucensium bélyegei voltak felismerhetőek. Egy teljes COH V LVC⁷⁹³ bélyeg kivételével a többi lelet csak részlegesen a következő formákban őrződött meg: C]OH V LVC⁷⁹⁴, COH V LV[C⁷⁹⁵, [COH] V LVC⁷⁹⁶, CO]H V LVC⁷⁹⁷, COH V L]VC⁷⁹⁸.

A régi térképeken Téglaszín dűlőként jelölt részen 2010-ben új utcákat létesítettek.⁷⁹⁹ A

⁷⁸² Schmidtová 2010, 12-13.

⁷⁸³ Lőrincz 2001, 17-18.

⁷⁸⁴ Schmidtová – Barta 2011, 491-492, obr. 2.

⁷⁸⁵ Schmidtová – Barta 2011, 494, obr. 5.

⁷⁸⁶ Schmidtová – Barta 2011, 496.

⁷⁸⁷ Schmidtová – Barta 2011, 497, obr. 10.

⁷⁸⁸ Schmidtová – Mathédesz 2022, 349-350

⁷⁸⁹ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 7.

⁷⁹⁰ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 8.

⁷⁹¹ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 9.

⁷⁹² Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 10.

⁷⁹³ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2016, 127, 129; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 5.

⁷⁹⁴ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2016, 127, 129; Schmidtová – Mathédesz 2022, 352, kat. 1.

⁷⁹⁵ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2016, 127, 129; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 2.

⁷⁹⁶ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2016, 127, 129; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 3.

⁷⁹⁷ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2016, 127, 129; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 4.

⁷⁹⁸ Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2016, 127, 129; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 6.

⁷⁹⁹ Az utcákat valamikor Oroszváron dolgozó régészekről, epigráfusokról nevezték el. A településen napjainkban

területen részlegesen egy villa gazdaság épületei és késő római sírok is feltárássra kerültek.⁸⁰⁰ A rövid közlésből megtudjuk, hogy a 4. számú épület feltárássából öt ATILIAE Firma bélyegű tegula is származik.⁸⁰¹

2014-ben emailben jutott el hozzám egy bélyeges téglafényképe, amely állítólagosan Oroszváron került elő. A képen egy tabula ansata keretben ALAE I VLPI AN bélyeg ismerhető fel. Ha ez a lelet ténylegesen Oroszvárról származik akkor szintén az ala I Ulpia gyártmányához, annak Antoniniana jelzős változatai közé sorolhatjuk.

A 2009-ben A Bergl 4. számú lelőhelyén megkezdett régészeti feltárássokat 2017-ben folytattuk, 2018-ban pedig befejeztük. A 2018-as ásatási szezon során másodlagos helyzetből 11 bélyeges téglaföredéke került napvilágra. Három téglán planta pedis keretben retrográd COH RIEL SAG bélyegek ismerhetők fel, amelyek a cohors I Aelia milliaria sagittaria csapattesthez kapcsolhatunk. A bélyegek egy-egy esetben COH RIEL SAG⁸⁰², COH RIEL SA[G⁸⁰³ és COH RIEL S]AG⁸⁰⁴ formában őrződtek meg. Két téglát a legio X gemina pia fidelis gyártmányai közé sorolható. Az egyik téglán LEG X GE PF⁸⁰⁵, míg a másikon]G X GEP[⁸⁰⁶ bélyegű téglaföredéke ismerhető fel. Egy további föredékes téglán tabula ansata keretben egy C és egy részleges megőrződésű V⁸⁰⁷ betű olvasható. A föredékes bélyeg a CVS bélyegű magángyártó termékei közé tartozik. Ezen gyártó bélyeges téglái ezidáig sem Gerulata, sem a mai Szlovákia területéről előkerült leletanyagban nem fordult elő.⁸⁰⁸ A gyártó bélyegei Aquincum⁸⁰⁹, Vindobona⁸¹⁰, Carnuntum⁸¹¹, Arrabona⁸¹² és Tokod⁸¹³ lelőhelyekről volt ismert. További öt bélyeges téglát, azok föredékessége miatt egyetlen gyártóhoz sem kapcsolható. Egy esetben egy LE[G] X[⁸¹⁴ egy másikon pedig AL[⁸¹⁵ betűk vehetők ki. További három téglaföredéke esetében a bélyeg olvashatatlan.⁸¹⁶

2018-ban a Mária Magdolna plébániatemplom mögötti üres területen, a régi paplak udvarán elkezdődött az új katolikus óvoda építése. Az építést megelőzően leletmentésre került sor. A

---

találhatunk Ludmila Kraskovská, Sötér Ágost, Vojtěch Onrouch, Ján Dekan és Radislav Hošek nevét viselő utcákat.

⁸⁰⁰ Kendrala 2015, 36-39.

⁸⁰¹ Kendrala 2015, 39; Mathédesz – Schmidtová 2019, 150, 158, kat. 5-9.

⁸⁰² Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 7, obr. 18; Mathédesz 2022a, 26, 1. kép: 7.

⁸⁰³ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 6, obr. 18; Mathédesz 2022a, 26, 1. kép: 6.

⁸⁰⁴ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 1, obr. 18; Mathédesz 2022a, 26, 1. kép: 1.

⁸⁰⁵ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 2, obr. 18; Mathédesz 2022a, 27, 1. kép: 2.

⁸⁰⁶ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 9, obr. 18; Mathédesz 2022a, 27, 1. kép: 9.

⁸⁰⁷ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 8, obr. 18; Mathédesz 2022a, 27, 1. kép: 8.

⁸⁰⁸ Mathédesz 2022a, 27a.

⁸⁰⁹ Szilágyi 1933, 105, kat. 3, Tab. XXIX:3.

⁸¹⁰ Szilágyi 1933, 105, kat. 3, Tab. XXIX:3; Neumann 1973, 104, kat. 1841-1842, Taf. LXXII.

⁸¹¹ Szilágyi 1933, 105, kat. 3, Tab. XXIX:3.

⁸¹² Lőrincz 1980, 53.

⁸¹³ Lőrincz 1980, 53.

⁸¹⁴ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 3, obr. 18; Mathédesz 2022a, 27, 1. kép: 3.

⁸¹⁵ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 5, obr. 18; Mathédesz 2022a, 27, 1. kép: 5.

⁸¹⁶ Schmidtová – Mathédesz 2020, 21-22, kat. 4, 10-11; Mathédesz 2022a, 27, 1. kép: 4.

leletmentés kis területen négy szondában folyt. A feltárt leletanyagban két bélyeges téglá is napvilágra került. Az egyikken planta pedis keretben egy teljes LEG X GE PF⁸¹⁷, míg a másikon egy L]EG X G]⁸¹⁸ töredékes megőrződésű bélyeg ismerhető fel.

2019-ben elkezdődött a Bergl mögötti rész a 3. és a 6. számú lelőhelyként ismert terület feltárása, ahova a múzeum egy raktárépület felépítését tervezi. A 2020-as ásatási szezonban egy LE]G X GE PF⁸¹⁹ és egy tabula ansata keretben ALA]⁸²⁰ töredékes bélyeg került napvilágra. A 2021-es ásatási évben egy LEG X] GE PF⁸²¹ és egy] L(?)⁸²² töredékes bélyegű téglá került feltárásra. A 2022-es ásatási idényben további négy bélyeges téglá került elő. Egy téglán tabula ansata keretben nagyon rossz megőrződésű ATIL[IAE FIRMAE bélyeg ismerhető fel.⁸²³ Egy esetben csak a planta pedis keretelés ismerhető fel, míg további két esetben a bélyeg annyira töredékes megőrződésű, hogy azokat egyetlenegy gyártó termékéhez sem tudjuk kapcsolni.⁸²⁴ A három ásatási szezon alatt nyolc bélyeges téglá került feltárásra. Ezek közül két példányon a legio X Gemina Pia Fidelis, egy darabon pedig az ATILIAE FIRMA bélyege ismerhető fel. A többi öt bélyeg töredékessége miatt azokat egyértelműen egyetlen egy gyártóhoz sem tudjuk kapcsolni.

2022-ben az AVANS-ban jelent meg egy rövid közlés a 2016-ban folyt csatornázási munkák során végzett leletmentésről.⁸²⁵ Az ásatók beszámolója szerint egy a LEG XIII GM és egy az ALA I VPIAE bélyegű téglá is feltárásra került.⁸²⁶ Mivel a leletekről sem fényképet, sem rajzot nem közöltek ezért feltételezhetjük, hogy egy LEG XIII GMV és egy ALA I VLPIAE bélyegű tégláról lehet szó. Ha idevesszük a csak fényképről ismert bélyeges téglát is, akkor ez a harmadik téglája az ala I Ulpia csapattestnek, amely Oroszvárról származik. Mindhárom esetben más-más bélyeg ismerhető fel. Egy esetben ALA I VLPI, egy másik példányán ALAE I VLPI AN, míg a harmadik esetben ALA I VLPIAE bélyeg vehető ki.

Oroszvár területéről napjainkig nagyon gazdag leletanyag került napvilágra. Mivel pár esetben az ásatók nem közlik sem a leletek pontos számát, sem a rajtuk szereplő pontos bélyegeket, ezért nem tudunk pontos képet alkotni az oroszvári bélyeges téglákról. A publikált leletekből számuk így is több mint háromszázra tehető. A közölt leletek alapján konstatálhatjuk, hogy Oroszváron leggyakrabban a közelben állomásozó csapattestek: a legio

---

⁸¹⁷ Schmidtová – Mathédesz 2019a, 86, kat. 6; Mathédesz 2022a, 27, 2. kép: 1.

⁸¹⁸ Schmidtová – Mathédesz 2019a, 80, kat. 7; Mathédesz 2022a, 27, 2. kép: 2.

⁸¹⁹ Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 1.

⁸²⁰ Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 2.

⁸²¹ Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 3.

⁸²² Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 4.

⁸²³ Mathédesz 2023, 177.

⁸²⁴ Mathédesz 2023, 177.

⁸²⁵ Žák Matyasowszky – Diačiková – Chmelo – Krajčiová – Ontko – Šebesta – Šutor – Tamaškovič 2022, 160-163.

⁸²⁶ Žák Matyasowszky – Diačiková – Chmelo – Krajčiová – Ontko – Šebesta – Šutor – Tamaškovič 2022, 163.

X Gemina és a legio XIII Gemina tégláinak változatai fordultak elő. Ezenkívül kisebb számban, de előkerültek a legio II Italica kétsoros és a TEMP VRS bélyegei is. A településen szintén megtalálhatók a cohors I Aelia Sagittariorum és az ala I Ulpia téglabélyegei is. Ezenkívül még ki kell emelni az ala I Cannanefatum bélyeges tégláját, amely egyetlen ismert bélyege ennek a csapattestnek. Szintén jelentősnek mondható a település területén talált 7 téglá töredéke, amelyen a cohors V Callaecorum Lucensium bélyegei ismerhetők fel.⁸²⁷ Ezen leletek kivételével napjainkig a csapattest bélyege egyértelműen csak két Crumerumból származó [COH] V LVC, COH V LVC⁸²⁸ bélyegen ismerhetők fel.⁸²⁹ A katonai csapattestek kivételével a település területéről napvilágra kerültek szép számban magángyártók (C I IVL, ATILIAE FIRMAE, C VAL CONST KAR, OF PLSF, CVS stb.) bélyegei is. Két téglán ismerhető fel kiégetés előtt behúzott felirat, illetve egy esetben pedig a már kiégetett levakolt téglába véstek egy feliratot.

A leletek megoszlása területileg a következő:

Lelőhely	Bélyeges téglák száma	Százalékos arányuk
Auxiliáris tábor területe	250	79,62 %
Vicus	30	9,55 %
Temető	24	7,64 %
Villagazdaság	6	1,91 %
Ismeretlen lelőhely	1	0,32 %
Pontos lelőhely megjelölése nélkül	2	0,64 %
Népvándorláskori objektum	1	0,32%
Összesen	314	100 %

A lelőhelyek esetében kicsit torzítja a képet, hogy habár mai ismereteink szerint már a 19. századtól folytak a településen kisebb-nagyobb ásatások, de Gerulata táborának, vicusának és temetőinek szisztematikus feltárása csak a 20. század 60-as éveiben kezdődött meg. Addigra viszont a tábor, a vicus és a római temető nagy része már beépítésre került. Az utóbbi években a településen főleg építkezéseket megelőző leletmentésekre kerül csak sor.

Téglákon szereplő bélyeges megoszlása a lelőhely alapján a következő:

Bélyeg	Tábor	Vicus	Temető	Villa	Ismeretlen lelőhely	Népvándorláskori objektum	

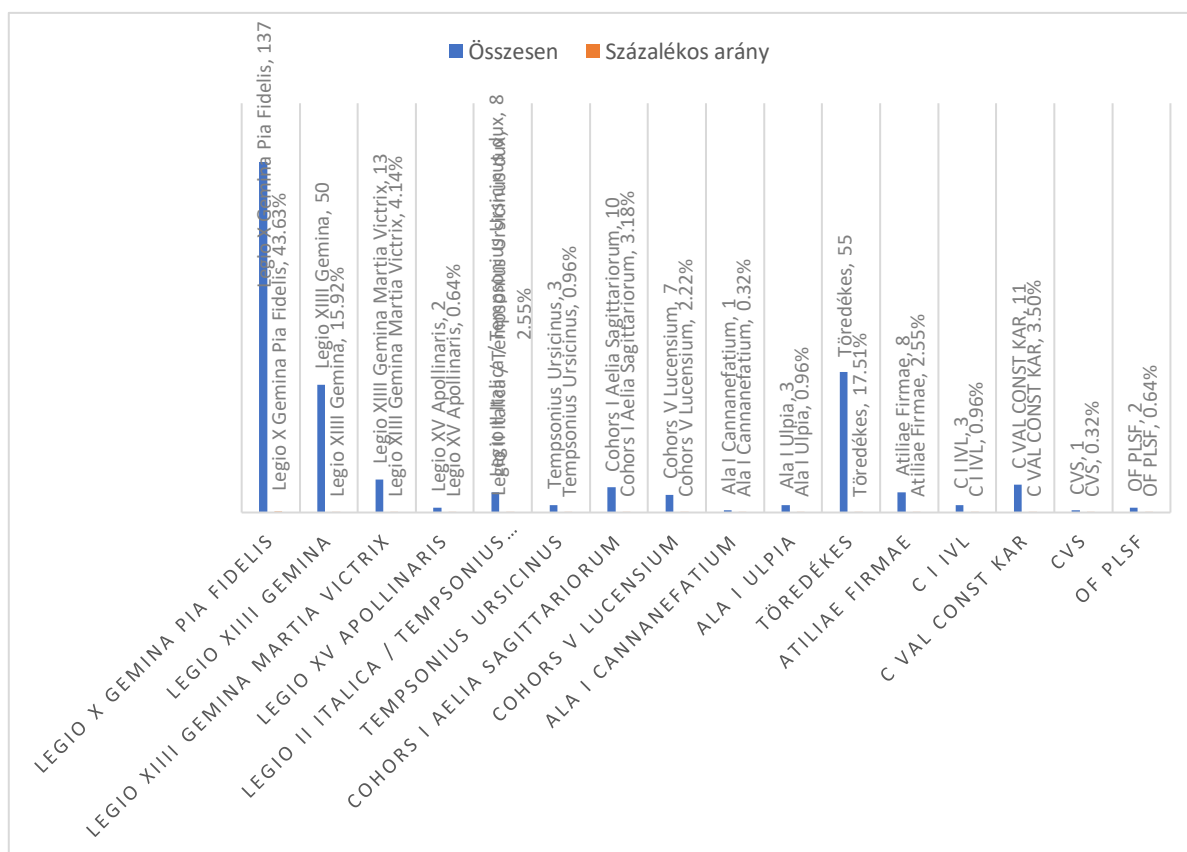
⁸²⁷ Mathédesz 2014b, 98-99.

⁸²⁸ Schilling – Sörös – Jablonkai – Novák 2020, 155, 169, kat. 29; Schilling – Sörös – Jablonkai – Novák 2021, 99, 112, kat. 29.

⁸²⁹ Lőrincz 2010, 79.

Legio X Gemina Pia Fidelis	127	1	8	-	-	1	137
Legio XIII Gemina	39	5	6	-	-	-	50
Legio XIII Gemina Martia Victrix	5	7	-	-	1	-	13
Legio XV Apollinaris	2	-	-	-	-	-	2
Legio II Italica / Tempsonius Ursicinus dux	8	-	-	-	-	-	8
Tempsonius Ursicinus	3	-	-	-	-	-	3
Cohors I Aelia Sagittariorum	6	1	3	-	-	-	10
Cohors V Lucensium	1	6	-	-	-	-	7
Ala I Cannanefatium	-	-	-	1	-	-	1
Ala I Ulpia	-	1	-	-	2	-	3
Töredékes	54	1	-	-	-	-	55
Atiliae Firmae	2	1	-	5	-	-	8
C I IVL	1	2	-	-	-	-	3
C VAL CONST KAR	1	3	7	-	-	-	11
CVS	1	-	-	-	-	-	1
OF PLSF	-	2	-	-	-	-	2
	250	30	24	6	3	1	314

Az oroszvári bélyeges téglák száma és százalékos aránya:

IV.2. A dunacsúnyi villagazdaság bélyeges téglái

Dunacsúny a Duna jobb partján elterülő település.

1995 tavaszán a Pozsonyi Városi Múzeum munkatársai a tervezett D2-es autópálya Ligetfalu és Dunacsúny közötti nyomvonalán terepbejárást végeztek. A terepbejárás során 11 lelőhelyet fedeztek fel. Dunacsúny kataszterében szétszántott római tetőfedő cserepeket is találtak. 1995 őszén ezen a területen megkezdték a leletmentést.⁸³⁰ Még ebben az évben 24 objektumot azonosítottak. 1996-ban folytatták az objektumok számozását, így az év végére 61 objektumot tártak fel. A feltárt objektumok között megtalálhatók voltak a földbe mélyített veremházak, gödrök, kutak, árkok és hat darab kő alapozású épület maradványa.⁸³¹ A kő alapozású épületeket római számokkal jelölték meg (I-VI.). Számunkra érdekes az I. és a II. számú épület, amelyek feltárásából összesen 8 darab bélyeges téglá került napvilágra.⁸³²

Az I. számú épület megmaradt alapfalai 25-30 centiméterre a mai járószint alatt kerültek feltárássra. Egy téglalap alaprajzú 6,3 x 8 m alapterületű épületről beszélhetünk. Az épület északkeleti részében az ásatók egy 1 méter széles különálló helyiséget ismertek fel. Az

⁸³⁰ Baxa – Schmidtová 1999, 22-23.

⁸³¹ Baxa – Schmidtová 1999, 23.

⁸³² Schmidtová – Jezná 1999, 7.

alfalak 55 cm magasságig őrződtek meg.⁸³³ Az épületből négy bélyeges téгла került napvilágra, amelyeken a következő bélyegek voltak felismerhetőek: tabula ansata keretelésben C VAL C]ONST KAR⁸³⁴, C VAL CONST] KAR⁸³⁵, C VAL C]ONST K[AR⁸³⁶ és C VAL C]ONST [KAR⁸³⁷

A II. számú épület egy téglalap alaprajzú 12,6 x 18,9 m alapterületű épület volt. Az épületben három különálló helyiség volt felismerhető.⁸³⁸ A II. számú épület feltárásából szintén négy bélyeges téгла került elő. A téglakon a következő bélyegek ismerhetők fel: tabula ansata keretben C VAL CONST [KAR⁸³⁹, C]VAL CONST KAR⁸⁴⁰ és C VAL] CONST KAR.⁸⁴¹ A negyedik téglán pedig csak a töredékes tabula ansata keretelés⁸⁴² ismerhető fel.

1997-ben is folytatódott a terület további kutatása, amely során további 35 objektum került feltárásra. A három ásatási szezon alatt összesen 96 objektum került napvilágra.⁸⁴³

A Dunacsúnyon a villagazdaság feltárásából 8 bélyeges téгла került be a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményébe. Hét esetben a C VAL CONST KAR töredékes bélyege, míg egy további esetben pedig csak a tabula ansata keretelés ismerhető fel. Feltételezhetően ezen a töredékes leleten is eredetileg a C VAL CONST KAR magángyártó bélyege szerepelhetett.

IV.3. Izsa-Leányvárról származó bélyeges téglák

Leányvár castelluma Izsa kataszterében található. A lelőhely Izsától 2 km-re nyugatra, míg Komáromtól 4 km-re keletre, a Duna bal partján terül el.

Leányvárról először gróf Marsigli olasz származású katona és író tesz említést. Személyesen járt Brigetioiban, amelyről téves tervrajzot készített. Ezt a tervrajzot később Rómer Flóris kijavította. Rómert Czike Lajos, ószönyi lelkész figyelmeztette Leányvárra. Berković-Borota mérnökkari százados Kosztka Károly főmérnökkel már tervet is készített Leányvárról, midőn 1887-ben a vasúti és a vasút melletti erőd munkálatait végezték.⁸⁴⁴ Berković tervrajza azonban téves, mivel az erődöt téglalap formájúként ábrázolta, amit Tóth Kurucz János szabályos négyzet alaprajzúnak talált. Kosztka egyébként 1885-ben a castrum felső részén

---

⁸³³ Baxa – Schmidtová 1999, 23; Schmidtová 2012, 269.

⁸³⁴ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 2.

⁸³⁵ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 8.

⁸³⁶ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 5.

⁸³⁷ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 6.

⁸³⁸ Baxa – Schmidtová 1999, 23; Schmidtová 2012, 269.

⁸³⁹ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 1.

⁸⁴⁰ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 3.

⁸⁴¹ Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 4.

⁸⁴² Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. 7.

⁸⁴³ Baxa – Schmidtová – Jezná 1999, 24-25.

⁸⁴⁴ Az itt működő mérnökök, a szomszédos Brigetio területén is működtek. Brigetioi tevékenységükkel kapcsolatban bővebben lásd: Prohászka Péter: Mérnökök szerepe Brigetio régészeti emlékeinek 19. századi kutatásában című kötetét, amely 2022-ben Tatabányán jelent meg.

egy falépítmény alapját említi, amit kikötőszárnyfalnak mondott.⁸⁴⁵

Rómer Flóris az Archeológiai Közlemények 1866-ban megjelent VI. kötetében a következőképpen írt Leányvárról: „A délutáni időt arra használtam, hogy Kún Miklós úrral, ki a kövek mérésénél és fejtegetésénél igen kedves szolgálatot tett, a Dunán túl levő római sáncokat is megtekintsük. A Pannoniával szemközt fekvő, azonban annak ész.-keleti szögleténél 100 öllel alább, Izsa felé elterülő földgátöny, melyet ma Leányvárnak hínak, valódi római sáncolt tábor. Ez a Duna partjától mintegy 40 ölnyire fekszik, a széles árkok betemetvék, a töltés többnyire behúzva és a gazdaság számára le van foglalva. A délnyugati sarkon a kőfejtők egy gödröt nyitottak, melyben a 4'-nyi széles kerektorony falát látni lehet. A sáncnak hossza 80°, szélessége 80°, s így ezen váracs, az eddig általam a Dunának túlsó partján találtak között legnagyobb terjedelmű, miről, ha a Pannoniai táborra következtetni szabad, ennek mindenesetre Duna mentében a legtekintélyesebb hadi telepítvénynek kellett lennie. Nem csak a váracs alakja, a kőragasz neme, hanem maguk a cseréptöredékek, és a kalász idomú kőrakás, mely az ó-szőnyi partépítésekben gyakran föllelhető, bizonyítják azt, hogy e helyen római előőrség állott.”⁸⁴⁶

Hogy 20. század elejéig a romok elkerülték a kutatók figyelmét több okra vezethetők vissza. Tóth Kurucz János szerint többek között ez azzal is magyarázta, hogy a környéken nem vezetett keresztül semmilyen országút. Leírása szerint nagyobb árvizekor a víz a falut teljesen elzárta a külvilágtól és a határból is csak egy-két holdnyi terület maradt meg szigetként. Hogy a Dunán közlekedő hajókról sem fedezték fel Leányvár romjait azzal magyarázta, hogy a 19. század 60-as éveit Izsa és Komárom között a Duna parton erdei fákból, vadkörteből, galagonya és csipkebokrokból erdő húzódott, amely eltakarta a romokat.⁸⁴⁷ Ez egészen így maradt a 20. század elejéig.

Az első régészeti ásatásokat 1906-tól Tóth Kurucz János izsai származású tanár, amatőr régész végezte. Egy családi tragédia folytán 1880-ban mindösszesen 2 éves korában elvesztette édesapját.⁸⁴⁸ Fiúgyermekként már nagyon korán ránehezedtek a gazdaság körüli munkák. A családnak a leányvári romok szomszédságában voltak a földjei, ezért a mezőgazdasági munkák végzése közben naponta látta a római erőd romjait. Már akkor nagy készletet érzett, hogy feltárja a kövek titkát. Később beteljesült gyerekkori álma és ahogy ő fogalmazott: „vallatóra foghatta Leányvárat.”⁸⁴⁹

1906. augusztus 25-én szerény keretek között elkezdődött Leányvár feltárása. Az ásatásra

---

⁸⁴⁵Tóth Kurucz 1907, 51.

⁸⁴⁶Rómer 1866b, 155.

⁸⁴⁷Tóth Kurucz 1907, 52.

⁸⁴⁸Fehér 2010, 7.

⁸⁴⁹Fehér 2010, 7-8.

mindösszesen csak 140 koronányi összeg állt rendelkezésre. A csekély keret nagy része a magas nyári napszámra ment el, ezért ahogy az ásató fogalmaz „csak nyomozásra szorítkozhatott.”⁸⁵⁰ Kőszegény vidék lévén a környékbeli gazdák a tábor területét kőbányászásra használták. Tóth Kurucz János megjegyzi, hogy a Duna szélében más római nyomok nem találhatók, de a falu temetőjében egy kiemelkedő dombon, ahol a helység legelső templom állt régi sírok közt kiasott akácfaik tövéből sok római habarcs, téglatöredék és fedőcserép került elő. Valószínűleg az itt állt templomot az izsa-leányvári római kövekből és építési anyagokból építették.⁸⁵¹ A templom megszűnésének pontos időpontja nem ismert. Tóth Kurucz János szerint vagy egy 1759-1763 előtti földrengés dönthette romba vagy tűz pusztíthatta el.⁸⁵² A régi templom megszűnése után a belőle származó építési anyagokat felhasználták az új templom építésénél. A 45 méter hosszú, 9-14 méter széles templom faláról 1905 táján lekaparták a vakolatot. Tóth Kurucz János megfigyelése szerint a templom falai 1,2 méter magasságig idomított római kőlapokból és más monumentális épületrészekből építették. Feliratot egyen se látott mivel leírása szerint lapjaikkal egymásra helyezték őket. Valószínűleg ezek az építési anyagok Leányvárról származnak, amely a 19. század 60-as éveig parochiális birtok volt.⁸⁵³ Más forrás szerint már az 1800-as években, de főleg az 1848-as szabadságharc után a 172 méter hosszú, 2,2 méter vastag leányvári kőfalakat bontani kezdték és különböző célokra elhordták, felhasználták. Került a kőanyagból a komáromi Öregvár, a Szent András-templom építéséhez, de az izsaiak is hordták a követ a lakóházaik alapjaihoz.⁸⁵⁴ Tóth Kurucz János leírása szerint Izsán a 20. század elején⁸⁵⁵ 350 épület állt (házak, melléképületek), amelyből 40-50 kivételével összesen alatti mind leányvári kő volt.⁸⁵⁶ Zámbo Vilmos „Izsa község krónikája 1947-ig” című könyvében megjegyzi, hogy míg az izsaiak korábban az ivóvizet jobbra a Dunáról hordták, egy-két közkút volt Főszegen és Alszezen, amelyet inkább állatok itatására használtak. Most már udvaronként építenek kutakat leányvári kőből. Leírása szerint mintegy 150 kút épült meg.⁸⁵⁷ Hogy a gazdák, milyen pusztítást végeztek jól mutatja, hogy Tóth Kurucz János az 1906-os ásatása folytán a tábor határoló körfalánál mindösszesen csak 8 helyen talált még bent lévő kő alapfalakat.⁸⁵⁸ A mellékelt alaprajz alapján az északnyugati, északkeleti és a délnyugati saroktornyok, az északi kapu nyugati és a keleti kapu északi részének kő alapfalai őrződtek meg. Tóth Kurucz János

---

⁸⁵⁰Tóth Kurucz 1907, 54.

⁸⁵¹Tóth Kurucz 1914, 50; Mathédesz 2014a, 250.

⁸⁵²Fehér 2002, 119.

⁸⁵³Tóth Kurucz 1914, 50; Mathédesz 2014a, 250.

⁸⁵⁴Zámbo 2000, 21.

⁸⁵⁵Zámbo Vilmos Izsa község krónikája 1947-ig szintén ezt a statisztikát közli, csak nála a 20. század eleje helyett 1860 körüli időpont található.

⁸⁵⁶Tóth Kurucz 1907, 53; Mathédesz 2014a, 250.

⁸⁵⁷Tóth Kurucz 1907, 53; Zámbo 2000, 21.

⁸⁵⁸Tóth Kurucz 1907, 54.

lejegyezte, hogy az öregebb gazdák azt állítják, hogy minden oldalon szedtek ki kapukat.⁸⁵⁹ Ezenkívül még a nyugati kapu és a délnyugati saroktorony közti oldaltorony, illetve a nyugati kaputól északra és a délnyugati saroktoronytól keletre egy kis falrész kő alapfalai őrződtek meg. Ugyanezen alaprajzon további épületek alapfalai vannak feltüntetve: mégpedig a déli kaputól délnyugatra, illetve a nyugati kaputól északkeletre (a gátör háza mögött) egy kisebb falrész maradványai. A déli kaputól délnyugatra elterülő fal 4 méter hosszúságban őrződött meg. A fal 40 cm széles, 60 cm magas és 1,20 méter mélyen feküdt.⁸⁶⁰ A gátör háza mögötti falrész 10 m hosszan tárta fel, melynek alapjai 1,7 m mélyen volt. A falat 50 cm vastagnak jegyezte fel.⁸⁶¹ Szintén egy kő alapfal töredékét rajzolta be, amely a gátőri lakás alatt eltűnt. Ezen falrész feltételezhetően párhuzamosan futhatott a gátőri lakás mögött elterülő alapfallal. Az ásató ezen falakat a praetorium alapjaiként vélte azonosítani.⁸⁶² A szabadon lévő fal mellől és a végéből munkásai két kocsira való törött és égett fedőcserepet, égett föld, pernye és hamu réteget és rengeteg állati csontot ástak ki. Feltételezése szerint itt konyha vagy kemence lehetett.⁸⁶³

Tóth Kurucz János megjegyzi, hogy a castrum területén annyi a kő és a cserép, hogy csákány nélkül nem lehet boldogulni.⁸⁶⁴ Leírása szerint a castrumtól nyugatra Komárom irányába is szedtek ki falakat a gazdák és lehet még több is a földben, mert kő és cserép törmelék borítja itt is a felszínt.⁸⁶⁵ Mivel pontosan nem jegyzi fel a helyet, ezért csak találgathatunk mely lelőhelyre utalhat. Talán a közeli Harcsásra, ahonnan római bélyeges téglák is előkerültek. Vagy esetleg Harcsás és Leányvár között létezhetett egy kisebb építmény. Erre utalhat Publius Aelius Agathonicus votív oltára, amelyet Iupiternek és Iuno Reginának dedikált.⁸⁶⁶ Ez a lelet Bulajcsik Lászlótól Tóth Kurucz János közbenjárásának köszönhetően került a komáromi múzeum gyűjteményébe. Bulajcsik László elmondása szerint a castrum nyugati oldalán kívül eső földjükön ástak ki több alapfallal egyetemben.⁸⁶⁷

Tóth Kurucz János feltételezése szerint a leányvári táborban, ahogy ő fogalmaz: „a Legio I Adiatrix egy osztálya székelhetett, erről tanúskodik a temérdek bélyeges fedőcserep, amelyek mind ezzel a jelzéssel voltak ellátva több változatban.”⁸⁶⁸ Az egyes bélyeg változatokat konkrétan nem ismerteti, csak megjegyzi, hogy többé-kevésbé rövidítettek és akad köztük

---

⁸⁵⁹Tóth Kurucz 1907, 55-56.

⁸⁶⁰Tóth Kurucz 1907, 58.

⁸⁶¹Tóth Kurucz 1907, 60.

⁸⁶²Tóth Kurucz 1907, 60.

⁸⁶³Tóth Kurucz 1907, 60.

⁸⁶⁴Tóth Kurucz 1907, 58.

⁸⁶⁵Tóth Kurucz 1907, 61.

⁸⁶⁶CIL III 10995; Tóth Kurucz 1907, 63; Češka – Hošek 1967, 48, Nr. 16; RIU 625; Ratimorská 1984, 20-21, Nr. 43; Harl – Lőrincz 2002, 26, Nr. 23; Mathédesz 2011, 61, Nr. 87.

⁸⁶⁷Tóth Kurucz 1907, 63.

⁸⁶⁸Tóth Kurucz 1907, 61.

retrográd nyomású is. Leírása szerint néhány téglán kecske és kutya lábnyomokat is talált, amelyek még a kiegészítés előtt kerültek rájuk.⁸⁶⁹ Tóth Kurucz ásatásaiból származó leletek a mai komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményébe kerültek. 2013-ban feldolgoztam a múzeum feliratos téglá gyűjteményét, ahol 238 bélyeges és egy kurzív feliratos példányt találtam. E 239 feliratos téglá közül mindösszesen csak egy darabon találtam kutya mancs lenyomatát. Ezen téglán a LEG I ADI – retrográd bélyege szerepelt.⁸⁷⁰ Az 1906-os ásatási szezonban leírása szerint csak egy téglán talált az első segéd légió bélyegétől különböző feliratot, mégpedig a COH VII BRIC AA bélyeget.⁸⁷¹ A leírás alapján ez a cohors VII Breucorum Antoniniana bélyegű téglája lehetett. A Duna Menti Múzeum gyűjteményében mindösszesen csak három téglán található COH kezdetű bélyeg⁸⁷², de egyikén sem szerepelt a Tóth Kurucz János által ismertetett felirat. Az első ásatási év után Tóth Kurucz János nem csak az épp aktuálisan felszínre került leletekről számolt be, hanem az Izsa-Leányvárról származó régebbi leleteket is ismertette. Így megjegyzi, hogy pár évvel ezelőtt egy izsai embertől két darab feliratos cserepet kapott. Az egyik a LEG I AD, míg a másikon egy kétsoros LEG I AD / BOMICRESC bélyeg szerepel. Az egyik leletet Brigetioiban, a másikat viszont Leányváron találta, de már nem emlékszik rá, hogy melyik lelet származik Izsáról és melyik lelőhelye Brigetio.⁸⁷³ Feltételezhetően a LEG I AD / BOMICRESC két soros bélyeg Brigetioból származhatott, mivel innen már kerültek elő hasonló bélyegű téglák.⁸⁷⁴ A komáromi múzeum gyűjteményében található egy LEG I AD / BOMICRESC feliratú bélyeg⁸⁷⁵, amely feltételezhetően megegyezik a Tóth Kurucz János által ismertetett lelettel. A másik lelet pontatlan leírása miatt a múzeum gyűjteményében egyértelműen nem azonosítható. Elméletileg a leányvári leletek pontos leltárát meg kellene találnunk az aktuális év leltárkönyvében⁸⁷⁶, ám az ásatások mindig az adott év utolsó tételei alatt szerepelnek. Ám ezek csak egy számadatot tartalmaznak, hogy hány darab lelet került be az ásatás folytán a gyűjteménybe.

Ha már a leltárkönyvekből nem sikerült pontos információt szerezni a leletekről, további feljegyzések reményében 2013 őszén áttanulmányoztam Tóth Kurucz János izsai hagyatékát. A hagyatékban találtam feljegyzéseket az ásatásokon előkerült leletekről, de sajnos a leggyakoribb bélyeges téglák, a LEG I AD bélyeg variációit csak számszerűsítve jegyzi fel,

---

⁸⁶⁹Tóth Kurucz 1907, 61.

⁸⁷⁰Mathédesz 2014c, 86, kat. 183.

⁸⁷¹Tóth Kurucz 1907, 61.

⁸⁷²Mathédesz 2014c, 75, kat. 7-9.

⁸⁷³Tóth Kurucz 1907, 62.

⁸⁷⁴CIL III 11347e.

⁸⁷⁵Mathédesz 2014c, 75, kat. 1.

⁸⁷⁶A komáromi Duna Menti Múzeum legrégebbi leltárkönyvei 1905-ből származnak. A régebbi leltárkönyvek az idők során elkallódtak.

így pontosan nem tudjuk azonosítani, hogy mely leletek származhatnak Tóth Kurucz János ásatásából.

Szintén a hagyaték áttanulmányozása során lettem figyelmes egy 1915-ös Rigler-féle heti előjegyzési naptárra, amit Tóth Kurucz János jegyzetfüzetként használt. Ez a naptár tartalmaz egy helyenként nehezen olvasható listát, amely tartalmazza azon gazdák nevét, lakcímét és a tulajdonukban lévő kőemlékek, illetve téglák rövid leírását. Feltételezhetően a listán szereplő leletek Leányvárról származhatnak. A lista egyébként 106 tételt tartalmaz.

Tóth Kurucz János már 1906 környékén felismeri, hogy Leányvárat feltételezhetően Marcus Aurelius uralkodása alatt építették. Igaz hipotézisekből indul ki, de felismerése helyesnek bizonyult.⁸⁷⁷

1907-ben már nagyobb kerettel folytatódtak a leányvári ásatások. A Műemlékek Országos Bizottságának ajánlására a közoktatásügyi kormány 600 koronát utalt az ásatások folytatására. Az ásatások augusztus 10-től szeptember közepéig folytatódtak. Az összeg egy részét kárpótlásként a vetemény rongálásáért, míg nagyobb részét napszámra fordították.⁸⁷⁸

Mivel az előző szezonban a délnyugati saroktorony kivételével a többi három saroktoronyokat egészben vagy részlegesen bent találta, ezért a kutatást ennél a saroktoronynál folytatta. Részlegesen meg is találta. Ezenkívül nem hagyta nyugodni az előző évben „cloacának” vagy kikötői szárnyfalnak nevezett rész, ezért ezt is vizsgálta. Valamint az is, hogy ezen falrésznek nincs-e a tábor belsejében is folytatása.⁸⁷⁹ A falat csak 8 m hosszan találták meg, a belső folytatását már rég kiszedték. A feltárt részen összesen 15 darab faragott követ talált. A felsorolásból kiderül, hogy a 15 kőemlék között 4 tartalmazott feliratot, 4 hasított félhengeres oszlop, egy rusztikus díszítésű párkánykő és egy csiszolt tardosi vörös márványlap volt megtalálható.⁸⁸⁰ A felsoroltak közül napjainkban egyértelműen csakis a négy feliratos kőemléket tudjuk azonosítani, amelyek ma a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében találhatók.⁸⁸¹

Kutató árkok segítségével a tábor belsejében több helyen épület alapfalaira bukkantak. A gátórház mögött két nagy kiterjedésű épület alapfalait tárták ki részlegesen. A nagyságuk miatt nem tudták teljes egészében ezen épületek alaprajzát feltárni. Az ásató leírása szerint a két épület között 1,25 m széles utca volt található.⁸⁸² A gátór háza mögötti részlegesen feltárt épület 36 m hosszúságban került kitérésre. Az 1907-es ásatásról készült értekezésben három kitért keresztfalat említ, amely az épületet két teremre osztja. Az egyik 78 m², a másik pedig

---

⁸⁷⁷ Tóth Kurucz 1907, 46.

⁸⁷⁸ Tóth Kurucz 1908, 42.

⁸⁷⁹ Tóth Kurucz 1908, 42.

⁸⁸⁰ Tóth Kurucz 1908, 45.

⁸⁸¹ Harl – Lőrincz 2002, 42-45, Nr. 47-48, Nr. 50-51.

⁸⁸² Tóth Kurucz 1908, 46.

37 m² alapterületű. A feltárt épület nyugati részében Tóth Kurucz János konyhát feltételezett, mivel innen sok állatsont, hamu, pernye, edénytöredék és égett föld került elő.⁸⁸³

Ettől az épülettől északra egy másik épület részlegesen 25 m hosszú déli falát is feltárta, amelyből két párhuzamos haránt fal indul ki. Ezen falak 5,35 m távolságra voltak egymástól. A falak teljes hosszúsága szintén nem derült ki. Az egyik fal mellett sok dunai kavicsal és kőtörmelékkel alapozott égetett tűzpad-félét tártak fel.⁸⁸⁴

Tóth Kurucz János szerint a gátör házát, illetve a töltést sem építhették volna rosszabb helyre, mivel részlegesen elfedi a praetorium épületét ezzel is megnehezítve ezen monumentális épület feltárását. 1907-ben az épület keleti falát részlegesen feltárta. Ám egy 8 m széles részt ki kellett hagynia, mivel itt terült el a töltés. Azt feltételezte, hogy ezen rész alatt terülhetett el a szentély apszisa. Leírása szerint a keleti homlokzat sajátos fülékben végződik, ahonnan a két oldalfal nyugatra fordul. Az északi 10 méter után a gátör háza alatt eltűnik. A két paralel falat a ház pincéjében is megtalálta. Tóth Kurucz János megjegyzi, hogy a felső germániai castellumoknál több helyen talált hasonlót, de legjobban a leányvárihoz a Holzhausenben feltárt praetorium hasonlított.⁸⁸⁵

A tábort a gát két részre osztotta. A tábor délkeleti részében délre a gáttól egy három helyiséges 225 m² alapterületű palaestra maradványait tárta fel. Míg a tábor délkeleti sarkában a fürdő részleges épület részét sikerült kitakarnia. Itt talált több egymásra rakott kerek és négyszögletes habarccsal összeállított téglát, amelyek helyenként a hypocaustum oszlopokat helyettesítették. Szintén leír egy beomlott boltozatú központi kemencét, amely alatt 1,5 m vastag hamuréteggel, valamint egy fedőcserepekből összeállított folyosószerű csatornát.⁸⁸⁶

Ebben az ásatási szezonban is nagy számban kerültek elő bélyeges téglák. Az előző évhez hasonlóan számukról és pontos bélyeg-varációkról nem rendelkezünk feljegyzéssel. Tóth Kurucz János csak azt jegyezte fel, hogy a legtöbb téglán a legio I Adiutrix bélyege szerepelt. Ahogy feljegyezte legalább 10 változatban, néha egy-két betű, néha az egész nyomás retrográd. Néhány leleten Pia Fidelis toldásokat is felfedezni vélt.⁸⁸⁷ A legio I Adiutrix különböző bélyeg variáción kívül egy darab QVADRIB, több darabon pedig a LVP és ICINI töredékek, illetve két töredéken a ...TIANVS T... felirat szerepel.⁸⁸⁸

A QVADRIB töredékes bélyeg a Quadriburgium helyneves bélyeges téglák csoportjába sorolható.

A LVP és az ICINI töredékes bélyegek esetében azokat egyértelműen a Lupicinus tribunus

---

⁸⁸³Tóth Kurucz 1908, 47.

⁸⁸⁴Tóth Kurucz 1908, 47.

⁸⁸⁵Tóth Kurucz 1908, 47.

⁸⁸⁶ Tóth Kurucz 1908, 48.

⁸⁸⁷ Tóth Kurucz 1908, 54.

⁸⁸⁸ Tóth Kurucz 1908, 54.

bélyegei közé sorolhatjuk.

A TIANVS T töredéket feltételezhetően a Terentianus tribunus bélyegre egészíthetjük ki. 2013-ban a Duna Menti Múzeum gyűjteményében csak egy Terentianus tribunus⁸⁸⁹ részleges bélyegű téglát találtam, amely feltételezhetően nem Tóth Kurucz János ásatásából származik. A Terentianus tribunus bélyegnél megjegyzi, hogy 1907 őszén a dr. Finály után folytatott pilismaróti ásatásokon egy sereg ilyen bélyegű téglát találtak.⁸⁹⁰

A fedőcserepek közül hármat talált teljesen épnek, amelynek pontos méreteit is közölte: 63 x 45, 52 x 39 és 46 x 32 cm nagyságúak voltak. Vastagságuk 5-7 cm között mozgott. A hypocaustum kerek téglák kerülete 25 cm volt és vastagságuk elérte a 8 cm-t. A négyzet alakú hypocaustumos téglák feljegyzése szerint pedig 29 x 29 x 5 és 37 x 37 x 6,5 cm nagyságúak voltak.⁸⁹¹

Tóth Kurucz János hagyatékában az 1907. évi ásatások jegyzéke között a következő feljegyzésekre bukkantam: 3 darab Lupicina⁸⁹² jelzésű cserép, 1 darab COH VII Brigetiam⁸⁹³, 24 darab LEG I AD cserép, 10 darab padozat téglát típus LEG I A bélyeggel. Ezenkívül még megemlíti 6 darab kerek alakú téglát (feltételezhetően hypocaustumos oszlop részei lehettek), 4 darab fedőcserép és 5 darab hypocaustum fűtővezeték téglát (talán tubulus?).⁸⁹⁴

Ha összehasonlítjuk a cikkben leírtakat és a hagyatékban feljegyzett leleteket, akkor rájöhethetünk, hogy a két lista korántsem egyezik. A két listán szintúgy szerepelnek a legio I Adiutrix és a Lupicinus tribunus bélyegek. Ám míg a cikkben Quadriburgium és Terentianus tribunus bélyegeket említ, a leletek leírásánál ezeket nem sorolja fel. Ezzel szemben említést tesz egy cohors VII Brigetiam(?) bélyegről.⁸⁹⁵ Hasonló COH VII BRIC AA bélyeget említ az 1906-os ásatási beszámolóban. Megemlíti, hogy ebből a bélyegből már Brigetioban is többet találtak és kétféleképpen olvassák: „vagy cohors VII Breucorum vagy cohors VII Brigetiana- .”⁸⁹⁶ Feltételezhetően egy cohors VII Breucorum Antoniniana bélyegvariációjáról lehetett szó. A komáromi múzeum gyűjteményében napjainkban egy ilyen bélyegű téglát található.⁸⁹⁷

1908-ban is folytatódtak a megkezdett munkák. A tábor körfalai közül ebben az évben csak a déli kaput (a közölt tervrajzon A és A'-val jelölve), a délnyugati saroktoronytól északra lévő köztes tornyot (B-vel jelölve) és a délkeleti saroktoronyt (C-vel jelölve) került feltárássra.⁸⁹⁸ Ezenkívül a délkeleti sarokban elterülő közfürdő (D-vel jelölve) egész területét feltárta. A 15-

⁸⁸⁹ Mathédesz 2014c, 71, 76, kat. 23.

⁸⁹⁰ Tóth Kurucz 1908, 54.

⁸⁹¹ Tóth Kurucz 1908, 54-55.

⁸⁹² A téglákon Lupicini vagy Lupicino formában fordul elő.

⁸⁹³ Helyesen cohors VII Breucorum.

⁸⁹⁴ Mathédesz 2014c, 72.

⁸⁹⁵ Mathédesz 2014c, 72.

⁸⁹⁶ Tóth Kurucz 1907, 61.

⁸⁹⁷ Mathédesz 2014, 75, kat. 8.

⁸⁹⁸ Tóth Kurucz 1909, 48.

16 helyiséget számláló épületről azt feltételezte, hogy az E fal osztotta külön női és külön férfi részre, mivel mindkét felében megtalálhatók a különböző helyiségek.⁸⁹⁹ Hogy miért volna egy katonai táborban külön női és férfi fürdő erre az ásató nem közölt ésszerű magyarázatot. Tóth Kurucz megjegyzi, hogy a fürdő falai olyan mélyen ki voltak szedve, hogy ajtó helyét csak egy helyen talált. A tervrajzon G betűvel jelölt helyen leírása szerint 4-5 m² területen kevésbé égett téglából tűzpad volt lerakva. A H betűvel jelzett teremben 15 centiméternyi réteg alatt fedőcserép padlózatra talált.⁹⁰⁰

A déli kapu nyugati kaputornya előtt került feltárásra az I betűvel jelölt derékszögű falrész maradványa. A többi részét kiszedték. Az ásató szerint a falak a kaputoronyra lehetett ragasztva és a kapuórség szobájaként szolgálhatott. Az északi fal megmaradt részénél egy 3,5 cm hosszú félhengeres foglalo tetőcserepekből (imbrex?) csatorna futott északnyugati irányba befele lejtve.⁹⁰¹

Északra az I épületmaradványtól került feltárásra az S betűvel jelölt épület, amelynek nyugati oldaláról 3 hatalmas oszlop talapzatot emeltetett ki. A talapzatok súlya egyenként 30-40 mázsára tehető.⁹⁰²

Az S épülettől északra került feltárásra a K és K' jelölt katonai épületek. A két épület egymástól 1,25 m helyezkedett el. A K épület végénél a Duna fele 1,5 m, míg a K' épület délnyugati oldalfalánál egy gyámfalat tártak fel. Az épületek 48,45 m hosszúak és 7,5 m szélesek voltak. A feltárásuk során 7 teremre lehetett őket tagolni. Az épületekben egy-egy nagyobb terem található, amely Tóth Kurucz szerint az étkező lehetett. Ezen termek szerinte 66,67 és 67,67 m² alapterületűek voltak. Míg a kisebb termek nagysága 35,64 és 36,18 m² között mozgott.⁹⁰³

A K, K' jelzésű épülettől északra terült el a modernkori töltés, amely kettészelte a tábort. A töltés mindkét oldalán részlegesen feltárásra került a Tóth Kurucz által praetoriumnak nevezett épület. A praetoriumnak a déli oldalfalát tárta fel nyugati irányba, amíg a töltés engedte. Feljegyzése szerint a fal 19 m hosszúságban került kitérésre. Itt egy északi irányba a töltés alá befutó oldalfalat is feljegyzett. Ezen épülettől északra került feltárásra az L és L' betűvel jelölt katonai épületek. Ezen épületek egy része már az 1906-os ásatási évben is ismert volt, ám teljes kitakarásuk még az 1908-as évadban se fejeződött be. A két épület között szintén 1,25 m nagyságú közt jegyzet le az ásató. Lejegyzése szerint a K, K' és L, L' épületek 7 m-re a praetoriumtól helyezkedtek el. A L épületegyüttesben a K-val ellentétben a

---

⁸⁹⁹ Tóth Kurucz 1909, 48.

⁹⁰⁰ Tóth Kurucz 1909, 48.

⁹⁰¹ Tóth Kurucz 1909, 49.

⁹⁰² Tóth Kurucz 1909, 49.

⁹⁰³ Tóth Kurucz 1909, 49.

nagyobb tricliniumnak titulált helyiségek nem egymással párhuzamosan helyezkedtek el.⁹⁰⁴ Az L épület NY-i végében egy M betűvel jelölt kis magánfürdőt tárt fel, amelynek alapterülete 5,43 m² volt. Az épület ÉNY-i sarka alatt egy kis csatorna nyílást jegyzett le.⁹⁰⁵

Az L épülettől 7,6 m-re kerültek részlegesen kitárásra az N betűvel jelölt épület maradványai. Ettől az épülettől északra a nyugati felében 7,35 m-re, míg keleti felében 8,8 m távolságban található az O betűvel jelölt részlegesen kitakart épület. Az O épület északi 25 m, míg déli fala 53,33 m hosszúságban került kitárásra. Tóth Kurucz nem talált semmilyen keresztfalra utaló elágazást. Feltételezése szerint az épület falrekeszkekkel ellátott istállók vagy raktárhelyiség lehetett.⁹⁰⁶

Tóth Kurucz János megjegyzi, hogy az 1908-as ásatási évben sem mondhatók a leletek gazdagnak, mivel a munkák fő célja az épületek falainak kitakarása volt.⁹⁰⁷ A leletek között többek között megtalálhatók a feliratos köemlékek, edény töredékek, terra sigillata, üveg töredékek, fibulák, fegyverek, bronz tárgyak, római és középkori érmek is.⁹⁰⁸ A Tóth Kurucz János által közölt tanulmányban ezen leletek pontos megtalálási helyeit nem ismertette. Ez vonatkozik a bélyeges téglákra is. Ebben az ásatási évben két darab LVP és TRIB (ami Lupicini tribunus bélyegre kiegészíthető) kivételével az összes többi bélyeges téglán a legio I Adiutrix bélyege, illetve néhány esetben Pia Fidelis toldással ellátott variációja szerepelt.⁹⁰⁹ Az 1908-as leltárkönyvben az 56. szám alatt a következő bejegyzés találjuk: "különféle római régiségek a leányvári ásatásból – 234 darab." Tóth Kurucz János hagyatékában megtalálható a feltárt leletek listája. Számunkra érdekes, hogy feljegyzésében 20 bélyeges fedőcserepet és téglát említ. Hogy pontosan milyen bélyegekről van szó, ebből a feljegyzésből nem derül ki, de feltételezhetően a legio I Adiutrix különböző variánsairól lehetett szó.⁹¹⁰ Tóth Kurucz János feljegyzése szerint ebben az évben több egész (feltételezhetően bélyeg nélküli) téglát is beszállított a múzeumba, amelynek méretei 63 x 45, 52 x 39 és 46 x 32 cm nagyságúak, míg vastagságuk az 5-7 cm között mozog. A "legnagyobb" titulált téglát száraz állapotában lemérte, amelynek súlya 20 kg volt. Ezek alapján kiszámította, hogy a K épület tetőszerkezetének hozzávetőlegesen 500 mázsányi tetőcserepet kell elbírnia.⁹¹¹

Az 1909-es ásatási idény munkái kizárólag a tábor északnyugati részére korlátozódtak. Az előző évben elkezdett négy részlegesen kitárt épület befejezésére és egy eddig ismeretlen ötödik épület feltárására került sor. Az ötödik épület az eddig ismert 4 épület közé ékelődött

---

⁹⁰⁴ Tóth Kurucz 1909 49.

⁹⁰⁵ Tóth Kurucz 1909, 49-50.

⁹⁰⁶ Tóth Kurucz 1909, 50.

⁹⁰⁷ Tóth Kurucz 1909, 50.

⁹⁰⁸ Tóth Kurucz 1909, 52-54.

⁹⁰⁹ Tóth Kurucz 1909, 54, Mathédesz 2014c, 72.

⁹¹⁰ Mathédesz 2014c, 72.

⁹¹¹ Tóth Kurucz 1909, 54.

be. Az épületek egymással párhuzamosan helyezkednek el. A legészakibb épület kivételével az épületek nyugati vége 14 méterre a körfaltól, míg a keleti végeik a via principalisig értek. A legészakibb épület nyugati és északi oldala 12 méternyire van a körfaltól, a keleti oldala a via principalistól pedig 19 méterre végződik. Az északi épület 44 x 12 m nagyságú. Az épület alaprajzánál egyetlen egy keresztfalat sem találtak, csak az északi fal külső részein a körfal felé kiugró egy-egy méter nagyságú gyámpilléreket.⁹¹² Tóth Kurucz János erről az épületről azt feltételezte, hogy lovak istállója lehetett. A leletek ezt a feltevést nem erősítették meg, mivel az itt ásott kutató árokból csak kő és fedőcserép került napvilágra.⁹¹³ Az épület nyugati végében az 1909. ásatási évben itt került elő az ötödik eddig nem ismert épület. Három további épülettel együtt feltételezhetően laktanyául szolgálhatott.⁹¹⁴ Az ásatási év legjelentősebb eredménye a praetorium feltárása, amennyire azt a védőtöltés, gátórház és gazdasági épületei engedték. Az épület 67 m hosszú és 21 m széles volt. Belső falai átlag 1 m, míg külső falai 1,3 m vastagságúak voltak, a sarkokon kiugró gyámpillérekkel. Az épület nyugati végénél egy 12 x 8 m alapterületű az épület törzséből 4 m-re északra kiugró fürdőszakaszt tártak fel, többé-kevésbé ép, 67 a padozatot tartó oszloppal.⁹¹⁵ Tóth Kurucz János szerint ebben az ásatási évben a leletek kis számban fordultak elő. A leletek közül kiemeli a padlófűtő rendszer oszlopai közül előkerült szövetmaradványokat.⁹¹⁶ Számunkra érdekes, hogy 20 db bélyeges fedőcserépet jegyez le.⁹¹⁷ Az aktuális év leltárkönyvében a 121. szám alatt azon állítását megerősíti, hogy kevés lelet került elő, mivel a feljegyzés szerint az ásatásokból „csak” 69 darab római tárgy és 29 érem került be a múzeum gyűjteményébe. Tóth Kurucz hagyatékában az erre az évre vonatkozóan 20 bélyeges téglát említ. Érdekes, hogy az egész listát ceruzával írták, csak a téglákra vonatkozó részt jegyezték fel tollal. Felvetődik a kérdés, hogy a bélyeges téglákra vonatkozó részt nem utólagosan írták-e hozzá?⁹¹⁸ Mivel pontos leírást nem közöl feltételezhetően a legio I Adiutrix különböző bélyegeiről lehetett szó. Az 1912-es ásatási szezonban végzett munkákról és leletekről nem közölt cikket a múzeum aktuális évkönyvében. Tóth Kurucz János hagyatékában található feljegyzés az 1912-ben előkerült leletek listájával. A lista végén ez a bejegyzés szerepel: „ezen kívül különböző méretű és alakú bélyeges téglák, bélyeges fedőcserép töredékek.”⁹¹⁹ Mivel pontos leírást nem közölt, ezért ismételtelen feltételezhetően csak hogy a legio I Adiutrix bélyegeiről lehetett szó. Štefan Janšák megjegyzi, habár a leányvári tábor már volt kutatva és az értékesebb leleteket

---

⁹¹² Tóth Kurucz 1910, 90.

⁹¹³ Tóth Kurucz 1910, 91.

⁹¹⁴ Tóth Kurucz 1910, 91.

⁹¹⁵ Tóth Kurucz 1910, 91.

⁹¹⁶ Tóth Kurucz 1910, 92.

⁹¹⁷ Tóth Kurucz 1910, 93.

⁹¹⁸ Mathédesz 2014c, 72.

⁹¹⁹ Mathédesz 2014c, 72.

már elszállították a felszínen nagy számban fordulnak elő római emlékek. Minden szántás alkalmával újabb leletek kerülnek napvilágra. 1929 októberi látogatásakor is több terra sigillata töredéket talált. A felszínen nagy számban fordultak elő téglá töredékek. Bélyegesek közül a legio I Adiutrix és a cohors VII Breucorum és két esetben tízesnél nagyobb (feltételezése szerint a legio XIII) bélyegű téglát jegyzet le.⁹²⁰

Izsa-Leányvár és a környékéről származó leleteket találhatunk František Mohapl gyűjteményében. Zámbo Vilmos leírása szerint 1930-31 táján egymás után ásatta ki Leányvárnál az arany érméket. Az érmék Domitius császár idejéből valók voltak. A Duna partján, ahol sekély volt a víz szintén ásták, illetve rostálták az érméket. Állítólagosan 1933-ban az izsai község házában több talált aranypénzt be is mutatott, amit a szerző is látott. Megjegyzi, hogy amikor az izsaiak állataikat legeltették számtalanszor találtak aranypénzeket. Feljegyzések szerint František Mohapl nagyharcsási földbirtokos egy darab római pénzért 10 Kč⁹²¹-t adott.⁹²² F. Mohapl gyűjteményének különlegességét az adja, hogy 9 lelet kivételével, amelyeket Paton (Patince) és Negyeden (Neded) találtak meg, mind Nagyharcsásról vagy a közeli Leányvárról származtak.⁹²³ 1928 és 1929-ben F. Mohapl több tárgyat ajándékozott a múzeumnak, amelyet 56 leltári szám alatt jegyeztek fel. Az ajándékozott tárgyak száma ennél nagyobb volt, csak egyes leltári számok alatt több lelet is szerepel.⁹²⁴ 1951-ben a gyűjteményt özvegyétől a Szlovák Múzeum vásárolta meg.⁹²⁵ Eredeti nagyságát a gyűjteménynek nem ismerjük, de a múzeumba 917 lelet került. Feltételezhetően a gyűjtemény nagy részét teszik ki a bekerült leletek. Hogy nem az összes lelet került be a gyűjteménybe bizonyítják V. Ondrouch feljegyzései, aki több bélyeges téglát is közöl, amelyek ma már nem lelhetők fel a gyűjteményben. A gyűjteményből legalább 5 bélyeges téglá hiányzik, melyeken a következő bélyegek voltak felismerhetők: L]EG I ADI⁹²⁶, LEG I AD PF⁹²⁷, LE]G I ADI PF A[NT⁹²⁸, LEG I AD retrográd⁹²⁹ és LEG XI]III G.⁹³⁰ Mind az öt bélyeges téglá lelőhelyeként Vojtěch Ondrouch Leányvárt jelölte meg.

A múzeumba került gyűjtemény 917 leletét két csoportra osztották fel, mégpedig numizmatikai és régészeti gyűjteményre. A numizmatikai gyűjteménybe 360 darab, főleg

---

⁹²⁰ Janšák 1931, 21.

⁹²¹ Csehszlovák korona

⁹²² Zámbo 2000, 21.

⁹²³ Pichlerová 1988, 127.

⁹²⁴ Pichlerová 1988, 127.

⁹²⁵ Kraskovská 1983, 138.

⁹²⁶ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:4.

⁹²⁷ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:5.

⁹²⁸ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:7.

⁹²⁹ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:10.

⁹³⁰ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:6.

ezüst és bronzérme található meg.⁹³¹ A régészeti gyűjteménybe 557 lelet került. A gyűjtemény nagy számban fordulnak elő különböző neolitikus tárgyak (384 darab). A tárgyak között relatíve nagy számban (körülbelül 80-90 lelet) fordulnak elő a római tárgyak. A leletek közt képviselve vannak a fibulák, bronz veretek, ékszerek, üveg edény töredékek, üveggyöngyök, terra sigillata töredékek, firma mécses és 2 bélyeges téglá töredéke.⁹³² Mindkét tegulán a legio I Adiutrix bélyege volt felismerhető LEG I AD⁹³³ formában. Az egyik esetben retrográd⁹³⁴ változatban.

1932-ben Jaroslav Böhm a tábor északnyugati részét körülvevő árok rendszert kutatta.⁹³⁵ Három árkot átvágott. A tábor közelében egy erődítmény telep nyomait is felfedezte.⁹³⁶

Szilágyi János a Földmérő múzeum (Zemedelské múzeum) gyűjteményéből közölt további leányvári téglákat, amelyeken a következő bélyegek voltak felismerhetőek: két tabula ansata keretelésű LEG I AD csonka bélyegű⁹³⁷, egy tabula ansata keretelésű retrográd LEG I AD⁹³⁸, retrográd LEG I AD PF⁹³⁹ és egy retrográd LE]G I AD PF⁹⁴⁰. Szintén Izsa-Leányvárról származik egy tabula ansata keretben lévő alig kivehető LEG X GPF⁹⁴¹ bélyegű téglá, amely elhelyezésénél Pozsonyt tüntették fel.

V. Ondrouch a Szlovák Honismereti Múzeumból több Leányvárról származó bélyeg rajzát közölte, amelyek között megtalálhatók: egy tabula ansata keretben LEG I AD⁹⁴², L]EG I AD PF⁹⁴³, LEG I AD P[F⁹⁴⁴, L]EG I ADIE⁹⁴⁵, L]EG I AD⁹⁴⁶, LVP]ICINI TR[B⁹⁴⁷. A Jókai Múzeumból mai nevén a Duna Menti Múzeum gyűjteményéből egy CO]H VII BR ANT bélyeg rajzát közölte.⁹⁴⁸ Napjainkban a múzeum gyűjteményében található egy nagyon hasonló bélyegű⁹⁴⁹ téglá, de valószínűleg nem egyazon leletről van szó.⁹⁵⁰ Ugyanezen intézmény gyűjteményéből közölte egy COH VII BR GORD⁹⁵¹ bélyegű téglá rajzát. A Duna

⁹³¹ Minarovičová 1971, 139-152; Pichlerová 1988, 128.

⁹³² Pichlerová 1988, 139-152.

⁹³³ Pichlerová 1988, 150, kat. 153, Tab. XIV:153.

⁹³⁴ Pichlerová 1988, 150-152, kat. 154, Tab. XIV:154.

⁹³⁵ Ondrouch 1938, 32, Kuzmová – Rajtár 2010, 12.

⁹³⁶ Svoboda 1962, 400.

⁹³⁷ Szilágyi 1933, 11, 44d-e.

⁹³⁸ Szilágyi 1933, 9, 32 s.

⁹³⁹ Szilágyi 1933, 13, 60zs.

⁹⁴⁰ Szilágyi 1933, 13, 60zs.

⁹⁴¹ CIL III 7511; Szilágyi 1933, 50, 69c.

⁹⁴² Ondrouch 1938, 58, obr. 6:1.

⁹⁴³ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:2.

⁹⁴⁴ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:3.

⁹⁴⁵ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:6.

⁹⁴⁶ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:12.

⁹⁴⁷ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:19.

⁹⁴⁸ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:22.

⁹⁴⁹ Mathédesz 2014c, 75, kat. 8, Fig. 1.

⁹⁵⁰ A két rajzot összehasonlítva több kisebb eltérés ismerhető köztük. Ilyenek például a törésben, keretelésben és az A betűben ismerhetők fel.

⁹⁵¹ Ondrouch 1938, 60, obr. 7.20.

Menti Múzeum gyűjteményében napjainkban egy hasonló bélyegű⁹⁵² téglá található, ám a rajta szereplő bélyeg nem egyezik meg az Ondrouch által közölt rajzzal.

A tábor északkeleti részében 1955-1956 között Bedřich Svoboda végzett ásatásokat. Megállapításai szerint a fa-föld konstrukciójú palánktábort Domitianus uralkodása alatt hozták létre. A datálásnál egy terra sigillata töredékre hivatkozik, amelyet Juhász Györgyi határozott meg.⁹⁵³ A tábor kőből való első átépítését a 2. század első felére, Traianus-Hadrianus uralkodására tette, míg a tábor késő római átépítését I. Valentinianus uralkodásának idejére datálta. Ezenkívül felismerte, hogy a népvándorlás folyamán a castellumot tovább használták.⁹⁵⁴ B. Svoboda szerint a cohors VII Breucorum bélyeges téglák 3. századi építkezésre utalnak (ezen téglákat Caracalla és Elagabalus uralkodása alatt folyt építkezésekhez kapcsolta).⁹⁵⁵ A Quadriburgium bélyeges téglákat Diocletianus korabeli⁹⁵⁶, míg a Lupicini tribunus és Terentianus tribunus bélyegű téglákat I. Valentinianus korabeli építkezésekhez kötötte.⁹⁵⁷ Az újabb kutatások bebizonyították, hogy a tábor csak a markomann háborúk alatt építették fel.⁹⁵⁸

A munkák két szondában (A, B) folytak. Az ásató több helyen is említést tesz, hogy téglák is napvilágra kerültek, de bélyeges téglákat csak az A szonda déli szélétől megnyitott 5 x 5 m-es szelvényekben említ. Ezt a részt csak az A szondában feljövő talajvíz miatt nyitották meg.⁹⁵⁹

A két ásatási szezon leleteit az érme kivételével (Z. Nemeškalová-Jiroudková szándékozott publikálni) Vladimír Sakař közölte. A közölt anyagban megtalálható a római kerámia, terra nigra, terra sigillata, amfora, üvedények, mécsesek, fibulák, bronz, vas és csont tárgyak, téglák és középkori kerámia is.⁹⁶⁰ A két ásatási évből összesen 23 bélyeges téglá leírását közölte. Mivel a közölt fényképek és rajzok nem a legjobb minőségűek, ezért kénytelenek vagyunk használni a leletek nem épp legpontosabb leírását. Sok esetben nem derül ki, hogy a bélyeg milyen formában őrződött meg.⁹⁶¹ Az 1955-ös ásatási évből Sakař 16 bélyeget közölt. Hét kivételtől eltekintve az összes többi töredékesen megőrződött téglabélyeget a legio I Adiutrix csapattest bélyegei közé sorolt. Habár 5 lelet esetében azok töredékes megőrződése

---

⁹⁵² Mathédesz 2014c, 75, kat. 9, Fig. 2.

⁹⁵³ Juhász 1935, 23, 196, Svoboda 1962, 418.

⁹⁵⁴ Svoboda 1962, 418-419, Kuzmová – Rajtár 2010, 12.

⁹⁵⁵ Svoboda 1962, 419.

⁹⁵⁶ Svoboda 1962, 420.

⁹⁵⁷ Svoboda 1962, 419.

⁹⁵⁸ Svoboda 1961, 26, Kuzmová – Rajtár 2010, 12.

⁹⁵⁹ Svoboda 1962, 416.

⁹⁶⁰ Sakař 1963, 43-112.

⁹⁶¹ A leletekről annyit tudunk meg, hogy töredékes bélyegekről van szó, szinte kivétel nélkül az összeset az I. segédlégió bélyegei közé sorolta. A leírásnál fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a bélyeg retrográd-e vagy esetlegesen tabula ansata keret határolja, de a bélyegek pontos leírását nem közölte. Az egyik téglá esetében (Tab. IX:5) planta pedis keretet vélt felfedezni, amelyet rögtön a legio X Gemina csapattesttel kapcsolt össze. A mellékelt fénykép alapján a téglá felszínén római caligae lenyomatok ismerhetők fel.

miatt ez nem egyértelmű, mivel csak a LEG teljesen vagy részleges formában őrződött meg. A 7 kivétel közül három esetben a bélyeg nem olvasható, míg egy-egy esetben LEG X[, LVPIC[,]TRB és egy közelebbről nem említett ala bélyegét említ.⁹⁶² Az 1956-os ásatási szezonból 7 téglabélyeget közöl. Két esetben egyértelműen a téglákat az első segédlegió termékeként ismertet, de pontos leírást nem közölt. Egy-egy esetben LEG I[,]AD – retrográd, QVAD[, tabula ansata keretben LEG[és LEG[- retrográd bélyeget közölt.⁹⁶³

1957-ben Mária Lamiová-Schmiedlová vezetésével folytatódott Izsa-Leányvár feltárása. A munkák kapcsolódtak B. Svoboda ásatásaihoz. Az évad során az északnyugati saroktorony feltárására került sor.⁹⁶⁴ A saroktoronyt már 1907-ben Tóth Kurucz János feltárta. Az ásató megjegyzi, hogy köveket és téglákat a feltárás során alig talált. A kevés téglá közül egyetlen egyen se szerepelt bélyeg. Ezt Schmiedlová azzal magyarázta, hogy Tóth Kurucz János a bélyeges téglákat elszállította a komáromi múzeumba, ahol ezen téglákat már nem lehet beazonosítani.⁹⁶⁵ Mivel nagyon kevés anyag került elő, ezért az ásató a datálással kapcsolatban megjegyzi többet tudnánk meg ha feltárnánk az északnyugati saroktoronyt. Schmiedlová megemlíti, hogy a saroktorony maradványai még könnyen felismerhetőek. A környékén nagy számban fordulnak elő cserepek, téglák (köztük bélyegesek is).⁹⁶⁶

1978-ban folytatódott Izsa-Leányvár feltárása, amelynek vezetésével Klára Kuzmovát és Ján Rajtárt bízták meg. A kezdeti években az ásatást Titus Kolník vezette.⁹⁶⁷ Az új régészeti ásatásokra, amelyek egyben hitelesítő ásatások is voltak, a bős-nagymarosi vízlépcső építését megelőző leletmentések miatt került sor.⁹⁶⁸ Az 1978-as ásatási év fő célja Tóth-Kurucz János eredményeinek és térképeinek pontosságának ellenőrzése és a geofizikai mérések eredményeinek igazolása volt.⁹⁶⁹ A fő figyelem az északi kapu (porta praetoria) hitelesítő feltárására irányult, mivel kérdéses volt hogy az alaprajza meg-e egyezik Tóth Kurucz János által lejegyzetekkel. Csak a kapu nyugati oldalát vizsgálták. Az ásatók a feltárás során több építési fázist is felismertek. A felső rétegekből téglá töredékek, kerámia töredékek, érmek, fegyverek, üveg és terra sigillata töredékek is napvilágra kerültek. A tábor déli részének nyugati felében a köztes torony részlete került feltárásra. A közvetlen közelében egy római téglákból és kövekből épített szédült kemence maradványára bukkantak.⁹⁷⁰

1979-ben folytatódott az északnyugati saroktorony feltárása. Az előző ásatási évadban egy

---

⁹⁶² Sakař 1963, 54-55, 74.

⁹⁶³ Sakař 1963, 55.

⁹⁶⁴ Schmiedlová 1958, 543-548, Kuzmová – Rajtár 2010, 12.

⁹⁶⁵ Schmiedlová 1958, 545.

⁹⁶⁶ Schmiedlová 1958, 547.

⁹⁶⁷ Buranská -Kolník – Rajtár 1980, 71, Kuzmová – Rajtár 2010, 12.

⁹⁶⁸ Buranská – Kolník – Rajtár 1980, 71.

⁹⁶⁹ Buranská – Kolník – Rajtár 1980, 73.

⁹⁷⁰ Buranská – Kolník – Rajtár 1980, 74.

15x15 m-es alapterületű területen kerültek feltárássra a saroktorony maradványai. Az ásatási szezon alatt ezen szelvények kibővítésére is sor került.⁹⁷¹ Továbbá négy 10. századból származó sírt is feltártak.⁹⁷² Folytatódott az északi kapu keleti részének kutatása. A feltárás során bizonyosságot nyert, hogy Tóth Kurucz János terveivel ellentétben a porta praetoria csak egy átjáróval rendelkezett.⁹⁷³ A tábor északnyugati részében folyt kutatással a köztes torony melletti kerítő falat szerették volna feltárni, amelynek végül csak a negatívját sikerült megtalálni.⁹⁷⁴ Tóth Kurucz tervrajzain a tábor délnyugati részében nem volt feltüntetve egyetlen egy objektum sem. Ezzel szemben az 1977-1978 során végzett geofizikai mérések anomáliákat mutattak ki, amelyek alapján egy 30x7 m-es alapterületű területen megkezdődtek a munkák. A kutatott területről római kerámia töredéke, terra sigillata, vas és bronz tárgyak (övveretek, fibulák, nyílhegyek, szögek, kések), római üvegek, érmék és bélyeges téglák is napvilágra kerültek. Mivel a feltárt rétegeket már korábban megbolygatták, ezért az itt előkerült tárgyak datálásra alkalmatlanok voltak. A munkák csak a szonda keleti felében egy 30 x 2 m-es területen zajlottak.⁹⁷⁵

Az 1980-as ásatási szezonban befejeződött a porta praetoria keleti részének feltárása, ezenkívül a munkák nagyrészt a tábor délnyugat felében folytatódtak. Egy 45x40 m alapterületű területen (8-16/i-p szektorok) folytak a munkák, amelyet keletről az előző évi szonda határolt. A kutatott területen többek között modernkori katonai árkokra és bunker maradványai, illetve fák kiültetésének nyomaira is bukkantak. A feltárt területen a modernkori téglák, szögesdrót és egyéb újkori leletek mellett éppúgy előkerültek római tárgyak is.⁹⁷⁶ A 9/k szektorban feltárássra került egy objektum, amelyet nagyobb kövek határoltak. A nyugati oldalába egy szabálytalan vályog, agyag réteg kapcsolódik, amelyből nagy számban kerültek elő téglatöredékek. Az objektum funkciója ismeretlen.⁹⁷⁷ A 40-70 cm mélység után további objektumok rajzolódottak ki, melyek feltárása a következő ásatási évre maradt. A délnyugati kvadráns feltárásából nagymennyiségben kerültek elő leletek többek között: terra sigillata töredékek, üvegedénye, két köemlék torzója, érmék, fém- és csonttárgyak, állati csontok és bélyeges téglák.⁹⁷⁸

A negyedik évadban folytatódtak a munkák az előző szezonban megkezdett délnyugati kvadránsban. A kutatott területen részlegesen feltárássra került modern bolygatások nyomai. A legfiatalabb a Csehszlovák Néphadsereg által ásott vízvezeték és szemétdödrök. A sorban

---

⁹⁷¹ Kuzmová – Kolník – Rajtár – Trugly 1980, 121.

⁹⁷² Kuzmová – Kolník – Rajtár – Trugly 1980, 122-123.

⁹⁷³ Kuzmová – Kolník – Rajtár – Trugly 1980, 123.

⁹⁷⁴ Kuzmová – Kolník – Rajtár – Trugly 1980, 123-124.

⁹⁷⁵ Kuzmová – Kolník – Rajtár – Trugly 1980, 124-125.

⁹⁷⁶ Kuzmová – Kolník – Rajtár 1981, 155-156.

⁹⁷⁷ Kuzmová – Kolník – Rajtár 1981, 157.

⁹⁷⁸ Kuzmová – Kolník – Rajtár 1981, 157.

követi ezt az I. világháború során készült lövészárkok. Szintén feltárássra kerültek Tóth Kurucz János 1909-1913 közötti kutatóárkai. A legrégebbi modernkori bolygatás nyomai a négyszögletes gödrök, amelyek az ide telepített gyümölcsös emlékét őrizték meg.⁹⁷⁹ A területen feltárássra került több népvándorlás kori objektum, amelyből számunkra érdekes a 7/81 számú, amelynek padlóját római téglákkal rakták ki.⁹⁸⁰ Feltárássra kerültek egy addig nem ismert kaszárnya épületének maradványa is. Az épületet három egymással párhuzamos kelet-nyugati irányú fal adta meg. A házban 12 különálló helyiséget különítettek el. Az épületnek nagyrészt csak a negatívja őrződött meg, amelyből nagy számban kerültek elő érmek, fibulák, terra sigillata töredékek, firma mécsesek és egyéb tárgyak.⁹⁸¹ Júliusban, a Duna magas állása lehetetlenné tette a munkákat a tábor déli felében. Ekkor elkészítették a porta praetoria részleges alaprajzát, ahol három építési fázist különböztettek meg.⁹⁸²

1982-ben a munkák szintén a délnyugati kvadránsban folytatódtak. Folytatódott az I. számú épület maradványainak feltárása, amelyet még az előző ásatási szezonban 90 cm mélységben fedeztek fel. Az épület kiszedett falainak negatívját tárták fel. Az itt előkerült leletanyagban a római kerámia kivételével, érmek, fibulák és terra sigillata fordult elő.⁹⁸³

Az ásatási szezon során feltárássra került az 1. számú kút, amely maradványait szintén az előző szezon során fedezték fel. A 11/j szektorban 80 cm mélységben egy kör alakú destruktív rétegre találtak, amelyet tetőfedő cserepek töredékei és kövek képeztek. A kút külső átmérője 260-270 cm, míg belső átmérője 110-120 cm volt. Az ásató régészek leírása szerint a kutat 250 cm mélyséig kövel rakták ki. 270 cm mélységben a talajvíz nehezítette a feltárást. Ebben a mélységben az agyagos szürkés talajban korhadt fa maradványait figyeltek meg. Feltételezhetően a kút itt fával, hordókkal lehetett kibélelve. Az alsóbb rétegekből elszenesedett nád, magvak, edény töredékek, üveggyöngyök, vas és bronztárgyak és tetőfedő cserepek kerültek napvilágra.⁹⁸⁴

Az I. számú épület területén 140 cm mélységben egy 270 x 200-235 cm nagyságú téglalap alakú objektum került feltárássra. Az objektum mélyítése során kiderült, hogy egy kútról lehetett szó, amelyet 2. számú kútként jelöltek. Az ásatók szerint először egy nagyobb téglalap alakú gödröt ástak, majd ebbe helyezték el a régi hordókat. A hordókkal kibélelték a kút falait. A gödröt sárgás agyagos altalajjal temették vissza. A kút betöltéséből tetőfedő cserepek, egy Marcus Aurelius bronzérme, terra sigillata és kerámia töredékek kerültek napvilágra.⁹⁸⁵

---

⁹⁷⁹ Kuzmová – Kolník – Rajtár 1982, 177-178.

⁹⁸⁰ Kuzmová – Kolník – Rajtár 1982, 178.

⁹⁸¹ Kuzmová – Kolník – Rajtár 1982, 178-180.

⁹⁸² Kuzmová – Kolník – Rajtár 1982, 182-183.

⁹⁸³ Kuzmová – Rajtár 1983, 150-151.

⁹⁸⁴ Kuzmová – Rajtár 1983, 152.

⁹⁸⁵ Kuzmová – Rajtár 1983, 152.

A hitelesítő ásatás hatodik évada során a munkák főleg a tábor délnyugati részében és a tábortól nyugatra, északnyugatra és északkeletre folytak.⁹⁸⁶ Az I. számú épület területén 150-160 cm mélységben részlegesen egy árkot tártak fel. Az ásatók azt feltételezték, hogy ez az objektum a tábor fa-föld konstrukciók fázisának erősítésével függhetett össze.⁹⁸⁷ A 9-10/k és a 11-14/l szektorokban 150-160 cm mélységben egy szabálytalan objektumot figyeltek meg. A feltárás során kiderült, hogy egy agyaggyerő gödörrel van szó, amely méretei hozzávetőlegesen 22 x 28-30 m lehetett. Az agyaggyerő gödör északi része került csak feltárásra. Az objektum minden régebbi korszak emlékeit átvágta, helyenként mélysége elérte a 220-280 centimétert. A gödör betöltését barnás agyagos talaj képezte, amelyből téglátöredékek, kövek, habarcs, építési anyagok, állatcsontok, nagy számban rossz megtartású római érmek, terra sigillata, kerámia, üveg edény töredékei, egy masszív aranygyűrű, gyöngyök és négy töredékes hagymafejes fibula került napvilágra.⁹⁸⁸ A tábor előterében folyó munkák az előző évi geofizikai mérések hitelesítése végett folytak. Az északkeleti részben folyó kutatások során sikerült feltárni a tábor körülvevő mind az öt árkot. Az árkok 1,9-3 méter mélyek és 5-9 m szélesek voltak.⁹⁸⁹

1984-ben a munkák a tábor több részén folytatódtak. Elkezdődött a tábor délkeleti saroktoronyának a feltárása, amelyet már 1906-ban Tóth Kurucz János is vizsgált.⁹⁹⁰ Az ásatási szezon során további munkák folytak a torony előtti területen, a tábor déli fala mentén⁹⁹¹, a tábor legrégebbi fázisát a markomann háborúk idején keletkezett palánktáborát⁹⁹² és a 4. századi agyaggyerő gödör⁹⁹³ további részét is kutatták.

Az 1978-84 közötti időszakban előkerült bélyeges téglákat Ján Rajtár publikálta. A „Nález kolkovaných tehál z výskumu rímskeho tábora v Iži v rokoch 1978-1984“ címet viselő közlésében 317 bélyeges téglát ismertetett. A tanulmány bevezetőjében megemlíti, hogy az itt előkerült bélyeges téglák nagy része másodlagos helyzetből származik. Datálásra csak a 2. számú kútból származó bélyeges téglák alkalmasak. A kút felső betöltéséből több téglátöredéke is előkerült, köztük 6 bélyeges is. A töredékes bélyeges téglákat a feldolgozott anyagban a katalógus részben a 75, 78, 98, 99, 140 és a 164-es szám alatt ismertette.⁹⁹⁴ A téglák alatt a betöltésből egy Marcus Aurelius érme került elő, amelyet 172-173 decembere

---

⁹⁸⁶ Kuzmová – Rajtár 1984, 135.

⁹⁸⁷ Kuzmová – Rajtár 1984, 136.

⁹⁸⁸ Kuzmová – Rajtár 1984, 136-138.

⁹⁸⁹ Kuzmová – Rajtár 1984, 138.

⁹⁹⁰ Kuzmová – Rajtár 1985, 143.

⁹⁹¹ Kuzmová – Rajtár 1985, 143.

⁹⁹² Kuzmová – Rajtár 1985, 143-144.

⁹⁹³ Kuzmová – Rajtár 1985, 144.

⁹⁹⁴ Rajtár 1987, 54.

között vertek.⁹⁹⁵ Ezen bélyegekhöz hasonlatos leleteket, amelyek a cikkben a 65-81, 93-195 és talán a 82-89 és a 194-233 számot viselik Rajtár felvetése szerint a 2. századra lehet datálni.⁹⁹⁶ Leggyakrabban összesen 266 darabon a legio I Adiutrix különböző bélyegvariációit és töredékeit ismerte fel.⁹⁹⁷ A légió gyártmányainál megemlíti Szilágyi János azon hipotézisét, hogy először az ADI, később az AD majd pedig az A rövidítést használták.⁹⁹⁸ Majd pár sorral lejjebb megemlítette, hogy ez az időrend nem bizonyított, mivel a 3. század elején mindhárom bélyeg variáció előfordul.⁹⁹⁹ A datálás kérdésénél megemlíti az Antoniniana jelzővel kiegészített leleteket, amelyek a 3. századra datálhatók.¹⁰⁰⁰ A sztratigráfia hiánya miatt a többi bélyeg esetében azokat csak a 2-4. századra datálta.¹⁰⁰¹

A feldolgozott téglák nagy része töredékes formában őrződött meg. Néhány esetben a téglakon szereplő bélyegek nagyon rossz állapotban, szinte olvashatatlan formában maradtak meg számunkra. Az anyagban a következő formában megőrződött bélyegek ismerhetők fel:

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
LEG I AD[	4 ¹⁰⁰²	[L]E[G I] AD	1 ¹⁰⁰³
LEG I AD	1 ¹⁰⁰⁴	LE]G I AD[	3 ¹⁰⁰⁵
LEG I A[	5 ¹⁰⁰⁶	LEG] I AD	4 ¹⁰⁰⁷
LEG] I A[	1 ¹⁰⁰⁸	LE]G I A[	4 ¹⁰⁰⁹
] AD	1 ¹⁰¹⁰	LE]G I AD	1 ¹⁰¹¹
LE]G I ADI	1 ¹⁰¹²	]DIE	10 ¹⁰¹³
LEG I ADIE[	2 ¹⁰¹⁴	L]EG I ADIE	1 ¹⁰¹⁵
LEG I ADI[E?	1 ¹⁰¹⁶	LEG I ADIE	2 ¹⁰¹⁷

⁹⁹⁵ Kolníková 1983, 131, č. 10; Rajtár 1987, 54.

⁹⁹⁶ Rajtár 1987, 54.

⁹⁹⁷ Rajtár 1987, 53-54, 57-62, kat. č. 1-266.

⁹⁹⁸ Szilágyi 1933, 12, 19; Rajtár 1987, 54.

⁹⁹⁹ Rajtár 1987, 54.

¹⁰⁰⁰ Rajtár 1987, 54, 62, kat. 251-252.

¹⁰⁰¹ Rajtár 1987, 54.

¹⁰⁰² Rajtár 1987, 57, kat. 2-3, obr. 1:2-3; kat. 14, obr. 2:14; kat. 38, obr. 4:38.

¹⁰⁰³ Rajtár 1987, 57, kat. 4; obr. 1:4.

¹⁰⁰⁴ Rajtár 1987, 57, kat. 5, obr. 1:5.

¹⁰⁰⁵ Rajtár 1987, 57, kat. 6, 9, obr. 1:6, 9; kat. 10, obr. 2:10.

¹⁰⁰⁶ Rajtár 1987, 57, kat. 7, obr. 1:7; kat. 16, obr. 2:16; kat. 36, obr. 4:36; kat. 107, obr. 12:107; kat. 116, obr. 13:116.

¹⁰⁰⁷ Rajtár 1987, 57, kat. 8, obr. 1:8; kat. 13, obr. 2:13; kat. 30, obr. 3:30; kat. 35, obr. 4:35.

¹⁰⁰⁸ Rajtár 1987, 57, kat. 15, obr. 2:15.

¹⁰⁰⁹ Rajtár 1987, 57, kat. 24, obr. 3:24; kat. 91, obr. 10:91; kat. 93, obr. 10:93; kat. 102, obr. 11:102.

¹⁰¹⁰ Rajtár 1987, 57, kat. 25, obr. 3:25.

¹⁰¹¹ Rajtár 1987, 57, kat. 34, obr. 4:34.

¹⁰¹² Rajtár 1987, 58, kat. 90, obr. 9:90.

¹⁰¹³ Rajtár 1987, 58, kat. 94, obr. 10:94; kat. 97, obr. 10:97; kat. 108, obr. 12:108; kat. 117, obr. 13:117; kat. 120, obr. 13:120; kat. 188, 193, obr. 19:188, 193; kat. 210, 216 obr. 21:210, 216; kat. 246-247, obr. 24:246-247.

¹⁰¹⁴ Rajtár 1987, 58, kat. 95, obr. 10:95; kat. 98, obr. 11:98.

¹⁰¹⁵ Rajtár 1987, 59, kat. 96, obr. 10:96.

LE]G I ADI[	3 ¹⁰¹⁸	L]EG I A[	2 ¹⁰¹⁹
LEG] I AD[	1 ¹⁰²⁰	LEG] I ADIE	1 ¹⁰²¹
LEG] I AD[I?	2 ¹⁰²²	L]EG I ADI[	2 ¹⁰²³
L]EG I AD[I	1 ¹⁰²⁴	LEG] I ADI[	1 ¹⁰²⁵
LE]G I ADI[	1 ¹⁰²⁶	LEG I VDIE	1 ¹⁰²⁷
]DI	1 ¹⁰²⁸	]IE	6 ¹⁰²⁹
]IE?	3 ¹⁰³⁰	]E	1 ¹⁰³¹
LEG I[	2 ¹⁰³²	L]EG I[	2 ¹⁰³³
LEG[	7 ¹⁰³⁴	LE[	4 ¹⁰³⁵
]EG[	2 ¹⁰³⁶	LE]G I[	1 ¹⁰³⁷
. LEG I[¹⁰³⁸	1 ¹⁰³⁹	]G . I[¹⁰⁴⁰	1 ¹⁰⁴¹
]D[	2 ¹⁰⁴²	]F AN?[	1 ¹⁰⁴³
]II[C?	1 ¹⁰⁴⁴	]I?	1 ¹⁰⁴⁵
]II?	1 ¹⁰⁴⁶	]III?	1 ¹⁰⁴⁷

Tabula ansata keretben:

¹⁰¹⁶ Rajtár 1987, 59, kat. 99, obr. 11:99.

¹⁰¹⁷ Rajtár 1987, 59, kat. 100, obr. 11:100; kat. 104, obr. 11:104.

¹⁰¹⁸ Rajtár 1987, 59, kat. 101, obr. 11:101; kat. 114, obr. 12:114; kat. 111, obr. 12:111.

¹⁰¹⁹ Rajtár 1987, 59, kat. 103, obr. 11:103; kat. 112, obr. 12:112.

¹⁰²⁰ Rajtár 1987, 59, kat. 106, obr. 12:106.

¹⁰²¹ Rajtár 1987, 59, kat. 109, obr. 12:109.

¹⁰²² Rajtár 1987, 59, kat. 110, obr. 12:110; kat. 118, obr. 13:118.

¹⁰²³ Rajtár 1987, 59, kat. 113, obr. 12:113; kat. 121, obr. 13:121.

¹⁰²⁴ Rajtár 1987, 61, kat. 235, obr. 23:235.

¹⁰²⁵ Rajtár 1987, 61, kat. 239, obr. 24:239.

¹⁰²⁶ Rajtár 1987, 59, kat. 119, obr. 13:119.

¹⁰²⁷ Rajtár 1987, 59, kat. 122, obr. 13:122.

¹⁰²⁸ Rajtár 1987, 61, kat. 194, obr. 19:194.

¹⁰²⁹ Rajtár 1987, 60, kat. 158, obr. 16:158; kat. 195, obr. 19:195; kat. 206, 212-213, obr. 21:206, 212-213.

¹⁰³⁰ Rajtár 1987, 59, kat. 127, 131, 135, obr. 14:127, 131, 135; kat. 220, obr. 22:220.

¹⁰³¹ Rajtár 1987, 61, kat. 192, obr. 19:192.

¹⁰³² Rajtár 1987, 57, kat. 27, obr. 3:27; 62, kat. 259, obr. 25:259.

¹⁰³³ Rajtár 1987, 60, kat. 177, obr. 18:177; kat. 253, obr. 25:253.

¹⁰³⁴ Rajtár 1987, 57, kat. 11-12, obr. 2:11-12, kat. 23, obr. 3:23; kat. 105, obr. 12:105; kat. 115, obr. 13:115; kat. 260, 267, obr. 26:260, 267.

¹⁰³⁵ Rajtár 1987, 61, kat. 197, obr. 19:197; kat. 254, obr. 25:254; kat. 262-263, obr. 26:262-263.

¹⁰³⁶ Rajtár 1987, 60, kat. 189, obr. 19:189; kat. 261, obr. 26:261.

¹⁰³⁷ Rajtár 1987, 57, kat. 46, obr. 5:46.

¹⁰³⁸ Az L betű előtt lent alul egy háromszög alakú interpunkció található.

¹⁰³⁹ Rajtár 1987, 57, kat. 43, obr. 4:43

¹⁰⁴⁰ A G és I betűk között egy négyzet alakú interpunkció található.

¹⁰⁴¹ Rajtár 1987, 57, kat. 39, obr. 4:39.

¹⁰⁴² Rajtár 1987, 62, kat. 255-256, obr. 25:255-256.

¹⁰⁴³ Rajtár 1987, 62, kat. 251, obr. 25:251.

¹⁰⁴⁴ Rajtár 1987, 62, kat. 285, obr. 28:285.

¹⁰⁴⁵ Rajtár 1987, 63, kat. 311, obr. 29:311.

¹⁰⁴⁶ Rajtár 1987, 63, kat. 312, obr. 29:312.

¹⁰⁴⁷ Rajtár 1987, 63, kat. 313, obr. 29:313.

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
LE]G I AD	1 ¹⁰⁴⁸	L]EG I AD	1 ¹⁰⁴⁹
LEG I AD	1 ¹⁰⁵⁰	LEG I A[	2 ¹⁰⁵¹
]AD	2 ¹⁰⁵²	]D	2 ¹⁰⁵³
]G I AD PF	1 ¹⁰⁵⁴	]I PF ANT[	1 ¹⁰⁵⁵
LEG I ADI	1 ¹⁰⁵⁶	]ADI	2 ¹⁰⁵⁷
LE[	1 ¹⁰⁵⁸	LEG I[	1 ¹⁰⁵⁹
LEG[	5 ¹⁰⁶⁰	LEG . I . AD ¹⁰⁶¹	1 ¹⁰⁶²
LEG . I . A[¹⁰⁶³	1 ¹⁰⁶⁴	LEG . I . A ¹⁰⁶⁵	1 ¹⁰⁶⁶
] I . AD ¹⁰⁶⁷	1 ¹⁰⁶⁸	L[	2 ¹⁰⁶⁹
]E I AI?[	1 ¹⁰⁷⁰	Csak a keretelés része	3 ¹⁰⁷¹

Retrográd bélyegek:

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
LE[G] I AD - retrográd	1 ¹⁰⁷²	LEG I A[	11 ¹⁰⁷³
LEG] I AD[	2 ¹⁰⁷⁴	L]EG T A[	1 ¹⁰⁷⁵
L]EG I A[	5 ¹⁰⁷⁶	LEG I AD	1 ¹⁰⁷⁷

¹⁰⁴⁸ Rajtár 1987, 57, kat. 28, obr. 3:28.

¹⁰⁴⁹ Rajtár 1987, 57, kat. 29, obr. 3:29.

¹⁰⁵⁰ Rajtár 1987, 57, kat. 32, obr. 3:32.

¹⁰⁵¹ Rajtár 1987, 57, kat. 37, obr. 4:37; kat. 243, obr. 24:243.

¹⁰⁵² Rajtár 1987, 57, kat. 31, obr. 3:31, kat. 33, obr. 4:33.

¹⁰⁵³ Rajtár 1987, 58, kat. 47-48, obr. 5:48.

¹⁰⁵⁴ Rajtár 1987, 62, kat. 248, obr. 25:248.

¹⁰⁵⁵ Rajtár 1987, 62, kat. 252, obr. 25:252.

¹⁰⁵⁶ Rajtár 1987, 61, kat. 240, obr. 24:240.

¹⁰⁵⁷ Rajtár 1987, 62, kat. 241-242, obr. 24:241-242.

¹⁰⁵⁸ Rajtár 1987, 57, kat. 26, obr. 3:26.

¹⁰⁵⁹ Rajtár 1987, 57, kat. 45, obr. 5:45.

¹⁰⁶⁰ Rajtár 1987, 62, kat. 244, obr. 24:244; kat. 258, obr. 25:258; kat. 264-266, obr. 26:264-266.

¹⁰⁶¹ Az egyes szavak kör alakú interpunkcióval vannak elválasztva.

¹⁰⁶² Rajtár 1987, 57, kat. 41, obr. 4:41.

¹⁰⁶³ Az egyes szavak fönt háromszög alakú interpunkciókkal vannak egymástól elválasztva.

¹⁰⁶⁴ Rajtár 1987, 57, kat. 42, obr. 4:42.

¹⁰⁶⁵ Egy nagyon kopott, részleges bélyegen az egyes szavak között kör alakú interpunkciók ismerhetők fel.

¹⁰⁶⁶ Rajtár 1987, 57, kat. 44, obr. 4:44.

¹⁰⁶⁷ Az I és az A között egy kör alakú interpunkció található.

¹⁰⁶⁸ Rajtár 1987, 57, kat. 40, obr. 4:40.

¹⁰⁶⁹ Rajtár 1987, 63, kat. 303, 308, obr. 29:303, 308.

¹⁰⁷⁰ Rajtár 1987, 62, kat. 245, obr. 24:245.

¹⁰⁷¹ Rajtár 1987, 63, kat. 299, 302, 310, obr. 29:299, 302, 310.

¹⁰⁷² Rajtár 1987, 57, kat. 1, obr. 1:1.

¹⁰⁷³ Rajtár 1987, 57, kat. 18, obr. 2:18, kat. 21, obr. 2:21; , kat. 126, 128, 132, 134, obr. 14:126, 128, 132, 134, kat. 136, obr. 15:136; kat. 153, obr. 16: 153; kat. 205, obr. 21:205; kat. 224, obr. 22:224; kat. 234, obr. 23:234.

¹⁰⁷⁴ Rajtár 1987, 57, kat. 22, obr. 3:22; kat. 178, obr. 18:178.

¹⁰⁷⁵ Rajtár 1987, 58, kat. 50, obr. 5:50.

¹⁰⁷⁶ Rajtár 1987, 58, kat. 59, obr. 6:59; kat. 72, obr. 7:72; kat. 138, obr. 15:138; kat. 161, obr. 17:161; kat. 237, obr. 24:237.

¹⁰⁷⁷ Rajtár 1987, 58, kat. 65, obr. 7:65.

L]EG I AD	1 ¹⁰⁷⁸	]G I A[	4 ¹⁰⁷⁹
LE]G I AD	1 ¹⁰⁸⁰	LE]G I AD[	2 ¹⁰⁸¹
LE]G I AD?]	1 ¹⁰⁸²	L[E]G I A[	1 ¹⁰⁸³
]AD	1 ¹⁰⁸⁴	]AD[	1 ¹⁰⁸⁵
LEG] I AD	1 ¹⁰⁸⁶	]D?I	1 ¹⁰⁸⁷
LEG I ADI	5 ¹⁰⁸⁸	LEG I ADI[	2 ¹⁰⁸⁹
L]EG I ADI[	3 ¹⁰⁹⁰	LEG [I] ADI[	1 ¹⁰⁹¹
LEG] I ADI	2 ¹⁰⁹²	LEG] I ADI[	2 ¹⁰⁹³
LEG I ADIE	3 ¹⁰⁹⁴	L]EG I ADIE	3 ¹⁰⁹⁵
LEG I AD[	4 ¹⁰⁹⁶	LEG] I ADIE	2 ¹⁰⁹⁷
]AD[	1 ¹⁰⁹⁸	L]EG I AD[	2 ¹⁰⁹⁹
LE]G I ADI	1 ¹¹⁰⁰	LE]G I ADIE	1 ¹¹⁰¹
L]EG I ADI[	1 ¹¹⁰²	]I ADIE	4 ¹¹⁰³
]ADIE	14 ¹¹⁰⁴	]VDIE	2 ¹¹⁰⁵
]I [AD]IE[	1 ¹¹⁰⁶	]ADI[	2 ¹¹⁰⁷
LEG T[	1 ¹¹⁰⁸	L]EG I[	4 ¹¹⁰⁹

¹⁰⁷⁸ Rajtár 1987, 61, kat. 238, obr. 24:238.

¹⁰⁷⁹ Rajtár 1987, 58, kat. 70, obr. 7:70; kat. 166, obr. 17:166; kat. 172, 181, obr. 18:172, 181.

¹⁰⁸⁰ Rajtár 1987, 58, kat. 73, obr. 8:73.

¹⁰⁸¹ Rajtár 1987, 60, kat. 173, obr. 18:173; kat. 184, obr. 19:184.

¹⁰⁸² Rajtár 1987, 62, kat. 250, obr. 25:250.

¹⁰⁸³ Rajtár 1987, 61, kat. 236, obr. 23:236.

¹⁰⁸⁴ Rajtár 1987, 58, kat. 74, obr. 8:74.

¹⁰⁸⁵ Rajtár 1987, 60, kat. 176, obr. 18:176.

¹⁰⁸⁶ Rajtár 1987, 58, kat. 77, obr. 8:77.

¹⁰⁸⁷ Rajtár 1987, 58, kat. 78, obr. 8:78.

¹⁰⁸⁸ Rajtár 1987, 58, kat. 79-82, obr. 8:79-81, obr. 9:82; kat. 249, obr. 25:249.

¹⁰⁸⁹ Rajtár 1987, 58, kat. 83, obr. 9:83; kat. 202, obr. 20:202.

¹⁰⁹⁰ Rajtár 1987, 60, kat. 148, obr. 16:148; kat. 203-204, obr. 20:203-204.

¹⁰⁹¹ Rajtár 1987, 60, kat. 149, obr. 16:149.

¹⁰⁹² Rajtár 1987, 58, kat. 85, obr. 9:85; kat. 180, obr. 18:180.

¹⁰⁹³ Rajtár 1987, 58, kat. 87, obr. 9:87; kat. 155, obr. 16:155.

¹⁰⁹⁴ Rajtár 1987, 59, kat. 123-124, obr. 13:123-124; kat. 198, obr. 20:198.

¹⁰⁹⁵ Rajtár 1987, 59, kat. 125, obr. 14:125; kat. 200-201, obr. 20:200-201.

¹⁰⁹⁶ Rajtár 1987, 59, kat. 130, obr. 14:130; kat. 139, obr. 15:139; kat. 164, obr. 17:164; kat. 199, obr. 20:199.

¹⁰⁹⁷ Rajtár 1987, 59-60, kat. 137, obr. 15:137; kat. 152, obr. 16:152.

¹⁰⁹⁸ Rajtár 1987, 59, kat. 141, obr. 15:141.

¹⁰⁹⁹ Rajtár 1987, 59, kat. 142, obr. 15:142; kat. 211, obr. 21:211.

¹¹⁰⁰ Rajtár 1987, 60, kat. 150, obr. 16:150.

¹¹⁰¹ Rajtár 1987, 60, kat. 151, obr. 16:151.

¹¹⁰² Rajtár 1987, 61, kat. 196, obr. 19:196.

¹¹⁰³ Rajtár 1987, 60, kat. 182, obr. 18:182; kat. 214, obr. 21:214; kat. 219, 221, obr. 22:219, 221.

¹¹⁰⁴ Rajtár 1987, 60, kat. 145, 147, obr. 15:145, 147; kat. 160, obr. 17:160; kat. 208, 215, obr. 21:208, 215; kat. 218, 223, 225-227, obr. 22:218, 223, 225-227; kat. 228-230, 233, obr. 23:228-230, 233.

¹¹⁰⁵ Rajtár 1987, 60, kat. 162, 169, obr. 17:162, 169.

¹¹⁰⁶ Rajtár 1987, 61, kat. 232, obr. 23:232.

¹¹⁰⁷ Rajtár 1987, 61, kat. 207, obr. 21:207; kat. 231, obr. 23:231.

LEG I[	11 ¹¹¹⁰	LEG[	16 ¹¹¹¹
LE[	5 ¹¹¹²		

Tabula ansata keretben retrográd bélyegek:

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
LEG T AD	2 ¹¹¹³	LEG T A[	2 ¹¹¹⁴
LEG T[	2 ¹¹¹⁵	LEG T AD[	2 ¹¹¹⁶
L[E]G T A[	1 ¹¹¹⁷	LEG I AD	2 ¹¹¹⁸
LEG] I AD	2 ¹¹¹⁹	]AD	1 ¹¹²⁰
L[	2 ¹¹²¹	LE[	3 ¹¹²²
LEG[	2 ¹¹²³		

Rajtár egy töredékes tegula felszínén két töredékes bélyeget közölt. A töredékes rossz megőrződésű bélyegek az]III és]G I A III[formában maradtak meg számunkra.¹¹²⁴

Két téglá töredékén a legio X Gemina bélyeg különböző töredégeit ismerte fel.¹¹²⁵ Ezzel szemben a]EG X GPF¹¹²⁶ töredékes bélyeget egyértelműen a csapattest gyártmányai közé sorolhatjuk, de a LEG X[¹¹²⁷ töredékes bélyeg esetében ezt egyértelműen nem állíthatjuk.

Egy esetben pedig a legio XI Claudia Pia Fidelis bélyeg töredékét ismertette, amely LEG] XI CPF¹¹²⁸ formában őrződött meg számunkra.

Rajtár 7 téglá töredéken a legio XIII Gemina¹¹²⁹ bélyegeit vélte felfedezni. Egyértelműen

¹¹⁰⁸ Rajtár 1987, 61, kat. 209, obr. 21:209.

¹¹⁰⁹ Rajtár 1987, 58, 60, kat. 61, obr. 6:61; kat. 144, obr. 15:144; kat. 175, obr. 18:175; kat. 187, obr. 19:187.

¹¹¹⁰ Rajtár 1987, 59, kat. 140, obr. 15:140; kat. 157, obr. 16:157; kat. 159, 163, 165, 168, obr. 17:159, 163, 165, 168; kat. 170-171, obr. 18:170-171; kat. 190, obr. 19:190; kat. 217, 222, obr. 22:217, 222.

¹¹¹¹ Rajtár 1987, 57-59, kat. 17, 19-20, obr. 2:17, 19-20; kat. 23, obr. 3:23; kat. 84, 86, obr. 9:84, 86; kat. 88-89, obr. 9:88-89; kat. 129, 133, obr. 14:129, 133; kat. 143, obr. 15:143; kat. 167, obr. 17:167; kat. 174, 179, obr. 18:174, 179; kat. 183, 185, obr. 19: 183, 185

¹¹¹² Rajtár 1987, 60, kat. 146, obr. 15:146; kat. 154, 156, obr. 16: 154, 156; kat. 186, 191, obr. 19:186, 191.

¹¹¹³ Rajtár 1987, 58, kat. 49, obr. 5:49, kat. 60, obr. 6:60.

¹¹¹⁴ Rajtár 1987, 58, kat. 52-53, obr. 5:52-53.

¹¹¹⁵ Rajtár 1987, 58, kat. 55-56, obr. 5:55-56.

¹¹¹⁶ Rajtár 1987, 58, kat. 62-63, obr. 6:62-63.

¹¹¹⁷ Rajtár 1987, 58, kat. 64, obr. 6:64.

¹¹¹⁸ Rajtár 1987, 58, kat. 66-67, obr. 7:66-67.

¹¹¹⁹ Rajtár 1987, 58, kat. 68, obr. 7:68; kat. 75, obr. 8:75.

¹¹²⁰ Rajtár 1987, 58, kat. 58, obr. 6:58.

¹¹²¹ Rajtár 1987, 58, kat. 51, obr. 5:51; kat. 57, obr. 6:57.

¹¹²² Rajtár 1987, 58, kat. 69, 71, obr. 7:69, 71; kat. 76, obr. 8:76.

¹¹²³ Rajtár 1987, 58, kat. 54, obr. 5:54; kat. 257, obr. 25:257.

¹¹²⁴ Rajtár 1987, 58, kat. 92, obr. 10:92.

¹¹²⁵ Rajtár 1987, 54, 62, kat. 268-269.

¹¹²⁶ Rajtár 1987, 62, kat. 269, obr. 26:269.

¹¹²⁷ Rajtár 1987, 62, kat. 268, obr. 26:268.

¹¹²⁸ Rajtár 1987, 54-55, 62, kat. 270.

¹¹²⁹ Rajtár 1987, 55, 62, kat. 271-277.

csak öt töredékes a következőképpen: LEG XIII¹¹³⁰, LEG XIII G¹¹³¹,]MV¹¹³², LEG XIII¹¹³³,]XIII G¹¹³⁴ megőrződött bélyeget kapcsolhatunk a csapattesthez. A LEG XI¹¹³⁵ és LEG X¹¹³⁶ bélyegek esetében a töredékességük miatt egyértelműen nem kapcsolhatjuk a csapattest bélyegeihez.

Ján Rajtár további 6 téglán pedig a cohors I Aelia Sagittariorum¹¹³⁷ bélyegvariációit vélte felfedezni. A közlésében hét planta pedis keretelésű teljes és részleges megőrződésű bélyeget közölt, amelyek nagy valószínűséggel a csapattest termékei lehettek. A bélyegek nagyon kopottak és pár esetben elég nehezen olvashatóak. Egy-egy példányon COH I ALS¹¹³⁸, C]OH I ALS¹¹³⁹, COH I A S¹¹⁴⁰ bélyeg azonosítható. Egy-egy teglán a csapattest Severiana jelzős, COH I A SAG SE¹¹⁴¹ teljes és COH] I A SAG SE¹¹⁴² töredékes bélyege olvasható. Egy esetben csak egy]S?¹¹⁴³ töredékes bélyeg, míg egy másik példányon csak a planta pedis¹¹⁴⁴ keretelés töredéke ismerhető fel.

Rajtár a tárgyalt anyagban négy leleten pedig a cohors VII Breucorum¹¹⁴⁵ bélyeget ismertette, amelyek közül egy példány Antoniniana¹¹⁴⁶ jelzős változata is megtalálható. A téglákon a bélyegek COH VII BR¹¹⁴⁷, COH VI¹¹⁴⁸,]VII B[R¹¹⁴⁹ és]R AN¹¹⁵⁰ formában őrződtek meg. A]VII B [R bélyegen a VII és B betűk között egy háromszög alakú interpunkció található.

Rajtár öt téglán Lupicinus tribunus¹¹⁵¹ bélyeget vélte felfedezni. Ebből egyértelműen csak egy teljes LVPICINI TRB¹¹⁵² és egy-egy töredékes]CINI T¹¹⁵³ és LVPICINI TR¹¹⁵⁴ téglán fordul elő. A Ján Rajtár által szintén ide sorolt]TRB¹¹⁵⁵ töredékes bélyegről, egyértelműen

---

¹¹³⁰ Rajtár 1987, 62, kat. 273, obr. 26:273.

¹¹³¹ Rajtár 1987, 62, kat. 274, obr. 27:274.

¹¹³² Rajtár 1987, 62, kat. 275, obr. 27:275.

¹¹³³ Rajtár 1987, 62, kat. 276, obr. 27:276.

¹¹³⁴ Rajtár 1987, 62, kat. 277, obr. 27:277.

¹¹³⁵ Rajtár 1987, 62, kat. 271, obr. 26:271.

¹¹³⁶ Rajtár 1987, 62, kat. 272, obr. 26:272.

¹¹³⁷ Rajtár 1987, 55, 62, kat. 278-283.

¹¹³⁸ Rajtár 1987, 62, kat. 278, obr. 27:278.

¹¹³⁹ Rajtár 1987, 62, kat. 279, obr. 27:279.

¹¹⁴⁰ Rajtár 1987, 62, kat. 280, obr. 27:280.

¹¹⁴¹ Rajtár 1987, 62, kat. 282, obr. 27:282.

¹¹⁴² Rajtár 1987, 62, kat. 281, obr. 27:281.

¹¹⁴³ Rajtár 1987, 62, kat. 283, obr. 28:283.

¹¹⁴⁴ Rajtár 1987, 62, kat. 284, obr. 28:284.

¹¹⁴⁵ Rajtár 1987, 55, 62, kat. 286-289.

¹¹⁴⁶ Rajtár 1987, 55, 62, kat. 289.

¹¹⁴⁷ Rajtár 1987, 62, kat. 288, obr. 28:288.

¹¹⁴⁸ Rajtár 1987, 62, kat. 286, obr. 28:286.

¹¹⁴⁹ Rajtár 1987, 62, kat. 287, obr. 28:287.

¹¹⁵⁰ Rajtár 1987, 62, kat. 289, obr. 28:289.

¹¹⁵¹ Rajtár 1987, 55-56, 63, kat. 290-294.

¹¹⁵² Rajtár 1987, 63, kat. 293, obr. 28:293.

¹¹⁵³ Rajtár 1987, 63, kat. 290, obr. 28:290.

¹¹⁵⁴ Rajtár 1987, 63, kat. 292, obr. 28:292.

¹¹⁵⁵ Rajtár 1987, 63, kat. 291, obr. 28:291.

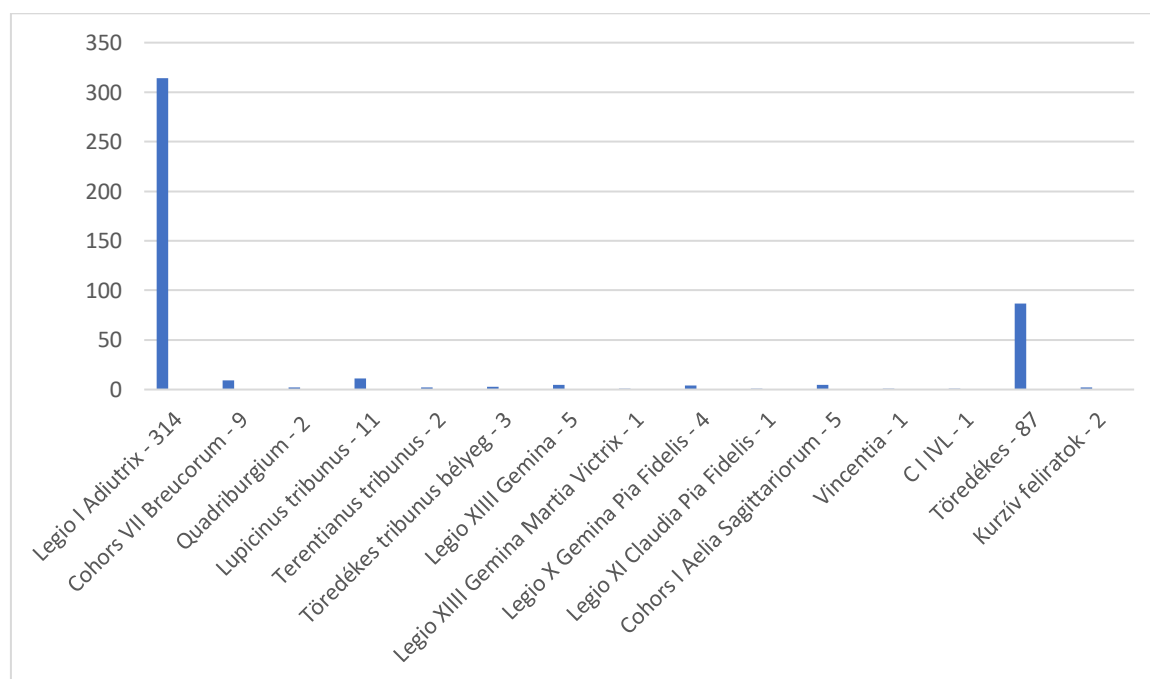
nem állíthatjuk, hogy eredetileg a Lupicinus és nem Terentianus tribunus szerepelhetett.¹¹⁵⁶ Az ötödik téglá esetében Rajtár is kérdésesnek gondolta annak besorolását. Az imbrex egy nagyon rossz megőrződésű I]RD?¹¹⁵⁷ bélyeg betűzhető ki.

További egy-egy esetben pedig Vincentia¹¹⁵⁸ illetve C I IVL¹¹⁵⁹ magángyártó bélyegét vélte felfedezni. A Vincentia esetében egy retrográd V]INCENTIA[¹¹⁶⁰ bélyeg vehető ki. Egy további nagyon töredékes téglán szintén retrográd VI?[¹¹⁶¹ betűk ismerhetők fel. Míg a C I IVL magángyártó bélyege C I IV[¹¹⁶² formában őrződött meg.

A maradék 24 töredékes bélyeg¹¹⁶³ esetében pedig egyértelműen nem megállapítható, hogy eredetileg mely csapattest bélyege volt a téglán. Ebből legalább 12 téglá esetében nagyon töredékes, kopott, olvashatatlan bélyeg ismerhető fel.¹¹⁶⁴

Szintén Izsa-Leányvárról származik egy tegula töredéke, amelynek felszínére kiégetés előtt egy ábécét véstek. A téglán két sorban a következő felirat olvasható: 1. sorban:]D E F G H K L M N O P Q R, míg a második sorban:]T V X Y Z betűk ismerhetők fel.¹¹⁶⁵

A lelőhelyről előkerül bélyeges téglák gyártók szerinti megoszlása:

Izsa-Leányvár kutatása megszakítás nélkül egészen 2008-ig folytatódott, majd 2022 óta ismét elindult a lelőhely további kutatása. Az egyes ásatási szezonok eredményeiről és előkerült

¹¹⁵⁶ A lelőhelyről korábbi ásatásokból származnak Lupicinus tribunus és Terentianus tribunus téglabélyegek is.

¹¹⁵⁷ Rajtár 1987, 63, kat. 294, obr. 28:294.

¹¹⁵⁸ Rajtár 1987, 56, 63, kat. 295.

¹¹⁵⁹ Rajtár 1987, 56, 63, kat. 296.

¹¹⁶⁰ Rajtár 1987, 63, kat. 295, obr. 29:295.

¹¹⁶¹ Rajtár 1987, 63, kat. 297, obr. 29:297.

¹¹⁶² Rajtár 1987, 63, kat. 296, obr. 29:296.

¹¹⁶³ Rajtár 1987, 56.

¹¹⁶⁴ Rajtár 1987, 63, kat. 298, 300-301, 304-307, 309, 314-317, obr. 29:298, 300-301, 304-307, 309, 314-315.

¹¹⁶⁵ Rajtár 2021, 269, kat. 160.

leleteiről az AVANS-okban megjelent kisebb-nagyobb közlésekből szerezhethetünk tudomást.¹¹⁶⁶ Sajnos ezen rövid informatív közlésekben további bélyeges téglák nem kerültek publikálásra. Ennek ellenére valószínűsíthetjük, hogy az 1984 óta folytatásokról is kerültek elő további bélyeges téglák.

IV.4. Stomfáról származó bélyeges téglák

A település 15 km-re északra helyezkedik el a Dunától.

Az itt talált római emlékekről Bél Mátyás a „Notitia Hungariae” című művében a következőképpen ír: „busta, urnae et in his cineres vitraque lachrymarum atque lampades.”¹¹⁶⁷

A stomfai emlékeket elsőként még a 19. század 60-as éveiben a Pálffy család könyvtárosa, levéltárosa W. Honz vizsgálta. A kutatásainak eredményéről két jelentést készített és küldött el. Az első Fridrich Kennernek, aki később ebből összefoglalót készített és a „Beiträge zu einer Chronik der archäolog. Funde in der österr. Monarchie” IX. kötetében közölte, amelyben a stomfai és a mászti lelőhelyeket is felcserélt.¹¹⁶⁸ Míg a másik jelentése a Magyar Nemzeti Múzeumba került, amely a Sign. M. S. Quart. Germ. 818 jelzés alatt található.¹¹⁶⁹

Állítólagosan amikor a 19. század 30-as éveiben az új utcában, amely a kastély parkjával volt határos, egy családi ház alapjának ásása közben vízvezeték maradványai és a legio X bélyegével ellátott bélyeges téglák is napvilágra kerültek. A tulajdonos a további feltárást nem folytatta. W. Honz kutatásainak köszönhetően a legio X bélyeges téglái, téglák töredékei és egy 4 x 3 láb nagyságú vörös márványtábla is feltárással került elő.¹¹⁷⁰ W. Honz azt feltételezte, hogy a megtalált vízvezeték az itt található katonai épületet láthatta el vízzel, ám Dobiás megjegyzi, hogy ez aligha lehetett így az itt fennálló magasságbeli különbségek miatt. Szintén megemlíti, hogy a Honz által leírt téglabélyegek alapos vizsgálata is szükséges, mivel ő LEG X G leleteket említ, addig Eisner és Dobiás csak a LEG XIV GMV és 2 darab talán LEG XV A feliratra kiegészíthető bélyeget találtak.¹¹⁷¹ Egyébként Honz ajándékként mászti¹¹⁷² és stomfai¹¹⁷³ bélyeges téglák kerültek a Pesti Múzeumba. A CIL III kötetében szereplő 11352e-d jelzéssel ellátott leletek a LEG X G töredékes bélyegei, míg a 11363b számú leleten pedig a LEG XIII töredékes bélyeg volt lejegyezve. Szintén Honz ajándékként kerültek a

¹¹⁶⁶ Kuzmová – Rajtár 1986b, 140-143; Kuzmová – Rajtár 1987, 63; Kuzmová – Rajtár 1988, 83-84; Kuzmová – Rajtár 1990, 102; Kuzmová – Rajtár 1991, 58; Kuzmová – Rajtár 1992a, 64-65; Kuzmová – Rajtár 1992b, 73-74; Kuzmová – Rajtár 1993, 77-78; Kuzmová – Rajtár 1995, 84; Kuzmová – Rajtár 1997, 119-120; Kuzmová – Rajtár 1999, 102-104; Beljak – Rajtár 2007, 35-38.

¹¹⁶⁷ Dobiás 1922, 86; Ondrouch 1941, 3.

¹¹⁶⁸ Dobiás 1922, 86; Ondrouch 1941, 3-4.

¹¹⁶⁹ Dobiás 1922, 86; Ondrouch 1941, 4.

¹¹⁷⁰ Dobiás 1922, 86.

¹¹⁷¹ Dobiás 1922, 87.

¹¹⁷² CIL III 11352e.

¹¹⁷³ CIL III 11352d; 11363b.

lelőhelyről leletek a Bécsi Múzeumba.¹¹⁷⁴

1889. november 26-án tartotta az Országos Régészeti és Embertani Társulat évi hetedik ülését, amelyen többek között felolvasták Spitzer Mór társulati tag, régiséggyűjtő levelét. Levelében Stomfáról a következőképpen ír: „Többször halván, hogy Stomfán római emlékek is volnának, utána kutattam s csakugyan a Leg X bélyegével ellátott római téglákat, azonkívül egy vízvezeték csöveinek töredékeit s egyéb oly régiségeket találtam, melyek úgyszólván kétségtelenné teszik, hogy azon helyen egy római castrum állott és miután az vízvezetékkel is el volt látva, föltehető, hogy nagyobb és fontos erődítmény lehetett. Miután Stomfa a Duna bal partján és Carnuntummal úgyszólván szemben fekszik, valószínűnek tartván, hogy az ott levő Castrum Valentinianus által a Duna bal partján épített várak egyike, és véleményem szerint az ugyanazon időben (375) lett az itt tartózkodó quádok által elpusztítva, amikor Carnuntum ezek által hasonló sors érte. Nincs továbbá az sem kizárva, hogy e vár a rómaiak által egy, esetleg ott létezett Quádvár romjain épült, mert a történet szerint a quádoknak itt lettek volna főtanyáik és többek szerint Gabin királyuk is itt öletett volna meg, vagy pedig Stillfriedben, Alsó-Ausztriában, hol szintén nagy várak voltak.”¹¹⁷⁵ Spitzer a régebbi ásatásokról és az újabb feltárásokról leveléről a következőképpen írt: „Habár már körülbelül harminc év előtt a bécsi antropológusok Stomfán kutatni kezdtek s már azon időben is tettek róla, de csak odavetőleg, említést, mindazonáltal azt hiszem, hogy nem volna teljesen érdektelen, ha a mi részünkről is történnék ez irányban valamely kutatás, mely nem lehetetlen, hogy igen nevezetes adatokat szolgáltatna. Magam részéről örömet késznek nyilatkozom a kutatásokkal járó összes költségek fedezésére.”¹¹⁷⁶ Ajánlatát a társulat szívesen fogadta és megbízta a társulat titkárát, hogy a következő nyáron vezesse a stomfai ásatásokat.¹¹⁷⁷

Az 1890-es *Archaeologiai Értesítő*ben jelent meg S-i N-r monogrammal „Stomfavidéki Régiségek” című közlés. A monogram talán Sándorfi Nándor nevére lehet kiegészítene, aki a faluban rövidebb ideig plébánosként is szolgált. Rövid beszámolója elején örömét fejezi ki Spitzer Mór felajánlásával kapcsolatban. Említést tesz a településen a kastély közelében előkerült vízvezetékcsövekről és téglákról, amelyek időközben már Bécsbe vándoroltak. Leírásában említést tesz a mászti leletekről, illetve megemlíti egy Stomfához tartozó vagy másfél óra járásra található rézhámort, ahol leírása szerint a hegyen egy négyszögletes épület maradványai találhatók.¹¹⁷⁸

Spitzer Mór pozsony-széleskúti földbirtokos felajánlása alapján 1890 nyarán feltárások

---

¹¹⁷⁴ CIL III 4659; Dobiás 1922, 87.

¹¹⁷⁵ Szendrei 1889, 440.

¹¹⁷⁶ Szendrei 1889, 440.

¹¹⁷⁷ Szendrei 1889, 441.

¹¹⁷⁸ Sándorfi 1890, 93-94.

folytak Stomfán. Az itt zajlott munkákról az Országos Régészeti és Embertani Társulat szeptember 30-án tartott ülésén számolt be Szendrei János titkár. A december 30-án tartott választó és évi közgyűlésen említésre került az év során Stomfán zajlott munkákról.¹¹⁷⁹ A településen folyt munkákról a következőképpen számolt be: „Első ízben Stomfán, Pozsony megyében ásattak, hol egy kisebb római castellum, vagy katonai őrház romjait, illetőleg alapjait ásatta ki a város fölötti dombon.“¹¹⁸⁰ A munkákkal a társulat titkárát bízták meg, aki Spitzer Mór kíséretében július 27-én látogatott Stomfára, ahol társulatuk egy másik tagja, a helyi lelkész Gond Ignác is csatlakozott hozzájuk. Megérkezésükkor a következő kép fogadta őket: „A helyszínen a felületen szétszórt cserép- s tégladarabokból már világos volt, hogy római emlék felett állunk. Az ásás egy nagyobb épület több szobájának alapjait tárta fel, melyek részint mozaikkal, részint nagy téglákkal voltak fedve. Fájdalom, hogy az egésznek áttekintését nem nyerhettük, mert két oldat burgonyaföldek voltak, melyeket tulajdonosaik nem engedtek háborgatni. „A feltárt emlékekről a következőképpen írtak: „A leletek között ki kell emelnünk néhány vas nyílhegyet s faltörmelékeket, melyek pompeji színre díszesen ki vannak festve, jeléül, hogy az itteni hajdani római épületek kellő dísszel is ki voltak állítva. Legfontosabb leletek voltak azonban a római bélyeges téglák. Háromféléit találtunk, illet egyiken LEG X GEM, a másikon pedig LEG XIV s a harmadikon egy három betű valószínűleg műhelybélyeg látható.“¹¹⁸¹ Az ásásokról Dr. Szendrei János a Magyar Nemzeti Múzeumba szállított három római bélyeges téglát, két darab római festett faltöredéket és egy darab vas nyílcsúcsot.¹¹⁸²

Az 1890-es ásásokról a Fővárosi Lapokban is beszámoltak. A Stomfa melletti dombon, amelyet a cikkben „Horné Záhumence”-ként említettek, római erőd helyét sejtették. A rövidke hírben az ásásokról és annak eredményeiről így írtak: „Alig három lábnyi mélyen római építésmaradványokra bukkantak. Számos római téglá, részben Leg. XIV felírással, sok kockakő és útmaradvány került napfényre. Két szoba és egy vízvezeték maradványait fedték fel. Régebben római pénzeket találtak e helyen.”¹¹⁸³

1891. szeptember 29-én tartotta nyár utáni első ülését az Országos Régészeti és Embertani társaság, ahol Szendrei János titkár beszámolt arról, hogy a stomfai feltárások folytatódnak. A castrum teljes kiásására Gond Ignác helyi lelkésznek, a társulat tagjának Lanfranconi Enea 200 forintot ajánlott föl.¹¹⁸⁴

A Pesti Hírlap is beszámolt a Stomfán folyó ásásokról. A leírás szerint a Stomfa északi

---

¹¹⁷⁹ Szendrei 1891a, 86.

¹¹⁸⁰ Szendrei 1890, 375.

¹¹⁸¹ Szendrei 1890, 375.

¹¹⁸² Hampel 1891, 376.

¹¹⁸³ Régészeti leletek. Fővárosi Lapok 1890. július 28., 1520.

¹¹⁸⁴ Szendrei 1891b, 374.

részén elterülő kis dombon nyugattól kelet felé húzódott a körülbelül 26 méter hosszú és 16 méter széles főépület. Mellette dél felé a fürdő, észak felé pedig valószínűleg lóistállók állhattak. A rövid beszámolóban említést tesznek az itt kiásott bélyeges téglákról. Ezek alapján itt nagyjából a LEG XIII és a LEG XV bélyegű téglák kerültek elő.¹¹⁸⁵

Az 1874-ben Pozsonyban alapított Toldy Kör 1892. január 31-én rendezett felolvasóestjén Gond Ignác „A Stomfa melletti római váracs” című tanulmányát mutatta be.¹¹⁸⁶

A Budapesti Hírlap beszámolt Gond Ignác stomfai plébános érdekes kísérletéről. 1892. szeptember 1-én többedmagával Carnuntumba utazott, hogy megtekintsék az ottani ásatások eredményeit. A Stomfán általa kutatott helyről 10 órákor egy személy (egy feljegyzések szerint a testvére) tükörrel jelzéseket adott le. A Carnuntumba tartózkodók látták a visszaverődő napfényt. Ezzel a kísérletével azt szerette volna bizonyítani, hogy az egymástól légvonalban körülbelül 24 kilométerre fekvő lelőhelyek lakosai, katonái akár így is „kommunikálhattak” egymással.¹¹⁸⁷ Az 1969-ben megjelent Stomfa történetét összefoglaló könyvben a szerzők is megemlékeztek ezen eseményről. Leírásuk szerint összesen tizenötön utaztak Carnuntumba. Név szerint megemlíti dr. Heim Eduard orvost, Šmelík János jegyzőt, Nagy Lajos stomfai előljárót, Geiringer Eduard orvostanhallgatót és Springer István dévényi plébánost.¹¹⁸⁸

Ortvay Tivadar Pozsony város története című művének első kötetében megemlíti, hogy Stomfáról ismert egy bronz-öntőműhely is. Említést tesz, hogy a legio X bélyegével ellátott római téglák, vízvezető csövek és római fürdő maradványai is napvilágra kerültek.¹¹⁸⁹

J. Dobiáš 1922-ben megjelent „Archaeologické nálezy jako prameny pro dějiny styku Říma s územím dnešního Slovenska” című tanulmányában az 1889-1891 között folyt munkákat negatívan értékelte. Nézete szerint az ásatók nem a szituációk megértésére törekedtek, hanem csak lelet szerzésre használták a feltárásokat. Az ekkor előkerült apró leletek több magángyűjteménybe kerültek.¹¹⁹⁰ Az ebben az időszakban folyt feltárásokról V. Ondrouch is hasonló állásponton volt.¹¹⁹¹ Az utókor számára talán csak a Magyar Nemzeti Múzeumba és a Pozsonyi Reálgimnáziumba¹¹⁹² került leletek őrződtek meg. Gond Ignác gyűjteményéből egy egyszerű fekete mécses, két üvegedény, egy bronz fibula, egy vas stylus, egy vas kulcs, két agyag edény töredéke és egy kis bronz szerszám – amelynek pontos rendeltetését nem

¹¹⁸⁵ Régészeti ásatás Stomfán. Pesti Hírlap 1891. szeptember 5., 7.

¹¹⁸⁶ Felolvasások a Toldy-körben. Nyugatmagyarországi Híradó 1892. február 9., 2.

¹¹⁸⁷ Érdekes kísérletet. Budapesti Hírlap 1892. szeptember 4., 7.

¹¹⁸⁸ Erdélyi – Mader 1969, 20.

¹¹⁸⁹ Ortvay 1892, 34; Ortvay 1904, 501.

¹¹⁹⁰ Dobiáš 1922, 87.

¹¹⁹¹ Ondrouch 1941, 4-5.

¹¹⁹² A Pázmány Péter által 1626-ban alapított iskolát az elmúlt három és fél évszázadban többször átnevezték. 1861-1919 között például Pozsonyi Királyi Katolikus Főgymnásiumnak nevezték. Ondrouchnál már, mint Masarykova stát. Real. Gymnasia v Bratislavě-ként (Masaryk Állami Reál Gimnázium) szerepel.

ismerjük – került a pozsonyi gimnáziumba.¹¹⁹³

Gond Ignáctól Stomfa lelőhelyről a gimnázium gyűjteményébe legalább egy LEG XIII GMV¹¹⁹⁴ bélyeges tégl került. Egy másik szintén Stomfáról származó töredékes téglán LEG XIII¹¹⁹⁵ bélyeget ismertetnek. Az évkönyvben közölték az egyes gyűjtemények gyarapodását, amely alapján Gond Ignác legalább további három római téglát¹¹⁹⁶ az intézménynek adományozott.¹¹⁹⁷ Szintén az évkönyvekből megtudjuk, hogy nem csak Stomfáról származó téglák voltak a régiségtárban, hanem Carnuntum lelőhelyűek is.¹¹⁹⁸ V. Ondrouch 1938-ban egy gimnázium gyűjteményéből egy tabula ansata keretelésű LEG XIII GMV bélyeges téglát közölt.¹¹⁹⁹

Gond Ignáctól a Pozsonyi Városi Múzeumba több tárgy is bekerült. Ha csak a régészetet vesszük, akkor legalább egy Stomfáról származó római kori urna a múzeum gyűjteményébe került. Ezen tárgyak egy része a múzeum gyűjteményében a mai napig megtalálhatók.¹²⁰⁰

A lelőhelyen az első „professzionális” feltárásokat Dr. Anton Gnirs végezte 1925-ben. A megbízatását a Prágai Állami Régészeti Intézettől kapta. A feltárásai során a komplexum kiterjedését próbálta kideríteni. A stomfai és a mušovi ásatásokat a Sudeta 4. számában közölte.¹²⁰¹ A munkákat csak két parcellán folytathatta. Az 1790. számot viselő parcellán egy épület padlófűtő rendszerének a nyomaira bukkant, ahol két praefurniumot is feltárt. A praefurniumokból déli és nyugati irányba fűtő vezetékek ágaztak ki. A fűtőrendszer kivételével padlózat nyomaira és falmaradványokra talált.¹²⁰² A másik szintén csak szelvények segítségével feltárt parcellán, amely az 1795-ös számot viselte, két tartályos ún. castellum aquae-t talált meg. Leírása szerint mindkét téglalap alakú tartály a föld alá volt süllyesztve. Az egyik 0,6 méterrel volt mélyebben, mint a másik. Az erődítmény falainak maradványait részlegesen feltárta az északkeleti és az északnyugati részén. Gnirs feltételezése szerint a tábornak négyszög alaprajza volt, amelynek egyes oldalai 100 m hosszúságot érték el.¹²⁰³ Anton Gnirs stomfai ásatásaiból többek között bélyeges téglák is napvilágra kerültek. A leírásában 12 bélyeges téglát ismertetett, amelyeken a legio X Gemina, legio XIII Gemina és Martia Victrix, illetve a legio XV Apollinaris bélyegei szerepelnek.¹²⁰⁴ Egy téglán planta pedis

---

¹¹⁹³ Dobiáš 1922, 87.

¹¹⁹⁴ Polikeit 1901a, 14, kat. 45a.

¹¹⁹⁵ Polikeit 1901a, 14, kat. 45b.

¹¹⁹⁶ Polikeit 1901b, 41.

¹¹⁹⁷ A leírásban nem említik, hogy bélyegesek lettek volna.

¹¹⁹⁸ Polikeit 1903, 37.

¹¹⁹⁹ Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:19.

¹²⁰⁰ Gond Ignácról és a Pozsonyi Városi Múzeumnak ajándékozott tárgyakról bővebben lásd Greguš 2004, 16-19. Míg Gond Ignác régészeti megfigyeléseiről Nevizánszky – Prohászka 2019, 60-66 írt bővebben.

¹²⁰¹ Gnirs 1928, 120-153.

¹²⁰² Ondrouch 1941, 5.

¹²⁰³ Ondrouch 1941, 5-7.

¹²⁰⁴ Gnirs 1928, 129-130.

keretben LEG X GPF¹²⁰⁵, egy másik keretben szintén planta pedis keretben LEG X G¹²⁰⁶,]GPF¹²⁰⁷ LE]G X GPF.¹²⁰⁸ A rajz alapján inkább egy LEG X [G] P¹²⁰⁹ töredékes bélyegről lehetett szó. V. Ondrouch rajza alapján a]GPF bélyeg is planta pedis keretben szerepelt. A Honismereti Múzeum gyűjteményéből V. Ondrouch további bélyeges téglák rajzait közölte. Planta pedis keretelésben egy LEG¹²¹⁰,]X GPF¹²¹¹, LEG X GPF¹²¹², egyszerű keretelésben egy L]EG X PF?¹²¹³ és egy]G X G¹²¹⁴ bélyeg található. Gnirs ásatásaiból további a legio XIII Gemina és Martia Victrix bélyegű téglák is származnak, amelyeken a bélyegek a következő formában őrződtek meg: LEG] XIII GMV¹²¹⁵, L]EG XIII¹²¹⁶, tabula ansata keretben LEG XIII GMV¹²¹⁷, két téglán LEG XIII G¹²¹⁸, LEG XIV¹²¹⁹. Gnirs egy LEG XV APOLL bélyegű téglát közölt.¹²²⁰ A mellékelt rajzon egy tabula ansata keretben lévő LEG XV APOL töredékes megőrződésű bélyeg ismerhető fel. Gnirs a leírásban nem tesz említést egy LEG XV[töredékes bélyegről, de rajzát közölte.¹²²¹ Egy másik téglán LEG XIX[töredékes bélyeget ismertetett.¹²²² A mellékelt rajz alapján a bélyegből egy LEG XI¹²²³ teljes betűk és az utolsó betű szára ismerhető fel.¹²²⁴ Sokkal valószínűbb, hogy a Legio XIV[egy töredékes bélyegéről lehetett szó. Egy téglá felszínére kiegészítés előtt G XIV¹²²⁵, míg egy másikra CX¹²²⁶ betűket¹²²⁷ húztak be. Ondrouch a Honismereti Múzeum gyűjteményéből további bélyeges téglákat közölt, amelyeken a következő bélyegek felismerhetők: LEG] XIII G¹²²⁸, LEG XIII¹²²⁹, L]EG XIV¹²³⁰, L]EG XIII G¹²³¹, L]EG XIV¹²³², L]EG XIII G¹²³³, LEG XV¹²³⁴,

¹²⁰⁵ Gnirs 1928, 129, Abb. 6:1, Eisner 1933, 204, tab. LXII:7; Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:17.

¹²⁰⁶ Gnirs 1928, 129, Abb. 6:2, Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:9.

¹²⁰⁷ Gnirs 1928, 129; Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:8.

¹²⁰⁸ Gnirs 1928, 129.

¹²⁰⁹ Gnirs 1928, Abb. 6:3.

¹²¹⁰ Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:13.

¹²¹¹ Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:14.

¹²¹² Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:15.

¹²¹³ Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:18.

¹²¹⁴ Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:11.

¹²¹⁵ Gnirs 1928, 130, Abb. 6:6.

¹²¹⁶ Gnirs 1928, 130.

¹²¹⁷ Gnirs 1928, 130. Gnirs a téglá rajzát nem közölte.

¹²¹⁸ Gnirs 1928, 130, Abb. 6:5.

¹²¹⁹ Gnirs 1928, 130, Abb.6:4.

¹²²⁰ Gnirs 1928, 130, Abb. 6:11.

¹²²¹ Gnirs 1928, Abb. 6:9; Eisner 1933, tab. LXIII:3.

¹²²² Gnirs 1928, 130, Abb. 6:10, Eisner 1933, tab. LXIV:3.

¹²²³ Ondrouch 1938, 60, Obr. 7:2

¹²²⁴ Feltételezhetően egy fordított V betű szára lehetett. Ebben az esetben egy LEG XIV[töredékes bélyegről lehet szó.

¹²²⁵ Gnirs 1928, 130, Abb. 6:8.

¹²²⁶ Gnirs 1928, Abb. 5; Eisner 1933, tab. LXIV:10.

¹²²⁷ Gnirs C TI betűket vélt felfedezni. Ezen leírását Ondrouch is átvette. Lásd: Ondrouch 1938, 60, Obr. 7:15.

¹²²⁸ Ondrouch 1938, 58, obr. 6:20.

¹²²⁹ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:1.

¹²³⁰ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:3.

¹²³¹ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:7.

¹²³² Ondrouch 1938, 60, obr. 7:8.

LEG XV APOL¹²³⁵. A Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményéből egy tabula ansata kereteléses LEG XV APoL bélyeget közölt.¹²³⁶ A múzeum gyűjteményében napjainkban található egy hasonló bélyegű téglá, de az Pozsony Óvárosából a Lőrincskapu utca lelőhelyről származik.

V. Ondrouch vezetésével 1940-ben folytatódott a lelőhely kutatása. Az ásatás eredményeit és az itt előkerült leleteket a „Rímska stanica v Stupave a rímske stavebné stopy v Pajštúne” című tanulmányában közölte.¹²³⁷ Az ásatási szezon során egy épületet tárt fel, amelyet praetoriumként jelölt.¹²³⁸ Az épület 16 helyiségből állt, amely egy centrális udvart zárt körbe. Ondrouch az épület két építési fázisát figyelte meg, amelyeket A és B egységnek nevezett. Megfigyelése szerint a B egység fiatalabb, de szerinte mindkét rész valamikor 107 és 114 között épült.¹²³⁹ Az „A” vagy nyugati rész a központi udvart északkeletről, északnyugatról és délkeleti irányból zárta le. Ebben a részben 11 helyiséget tártak fel. Az épület északkeleti részénél a TII-ként jelölt fűtőcsatornát is feltárták, amely az I. és III. számú helyiségek fűtését biztosította. Részlegesen a TIII-ként jelölt fűtőcsatorna is feltárássra került, amely feltételezhetően a IV.-VI. számú helyiségek fűtését biztosíthatta.¹²⁴⁰ A „B” vagy keleti részben egy nagyobb (BIV) és négy kisebb (BI-III, V) helyiségek kerültek feltárássra. Az épület délkeleti részén került feltárássra a TI-ként jelölt fűtőcsatorna, amelyet részlegesen már Gnirs is feltárt.¹²⁴¹

Az ásatási szezon során 189 bélyeges téglá került feltárássra. A téglák egy része nagyon töredékes formában őrződött meg. Ondrouch a téglákon a legio X Gemina, a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris csapattest bélyegeit és azok különböző variációit vélte felfedezni. Mivel ásatása során a legio XIII Gemina¹²⁴² teljes bélyege még nem volt ismert, ezért ezen csapattesthez egyetlen egy bélyeget sem kapcsolt. Pár esetben a bélyeg töredékessége miatt nem eldönthető, hogy az melyik csapattesthez kapcsolható. Az Ondrouch által publikált leletanyagban megtalálhatók a FL SEX, C VAL CONST a GIF – CIF magángyártók bélyegei is.

A közölt rajzok alapján 13 bélyeges téglán a legio X Gemina és annak téglavariációi

---

¹²³³ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:9.

¹²³⁴ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:16.

¹²³⁵ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:17.

¹²³⁶ Ondrouch 1938, 60, tab. 7:14.

¹²³⁷ Ondrouch 1941, 3-66.

¹²³⁸ Már ha igaz Gnirs felismerése, hogy egy kisebb katonai táborról beszélünk és nem egy Mušovhoz hasonlítható állomásról.

¹²³⁹ Ondrouch 1941, 7.

¹²⁴⁰ Ondrouch 1941, 8-9.

¹²⁴¹ Ondrouch 1941, 9.

¹²⁴² A lelőhely „modernkori” ásatása során a csapattest bélyegei kis számba előkerültek.

ismerhetők fel. Két példányon X] GPF¹²⁴³, míg további egy-egy téglán LEG X P[¹²⁴⁴, LE]G X GEM¹²⁴⁵, LEG X GEM¹²⁴⁶, LEG X G PF?¹²⁴⁷,]X GPF?¹²⁴⁸, LE]G X PF¹²⁴⁹, L]EG X G[¹²⁵⁰ és]G XP?¹²⁵¹ töredékes bélyeg ismerhető fel. További négy téglán planta pedis keretben a következő bélyegek őrződtek meg számunkra:]X GPI¹²⁵², L]EG X GPF?¹²⁵³, LEG X] GPF¹²⁵⁴ és LE]G X GPF¹²⁵⁵.

Az ásatási évad során megtalált téglákon 75 esetben a legio XIII Gemina bélyegei a következő formában fordultak elő:

Bélyeg	Darab	Bélyeg	Darab
LEG XIII G	12 ¹²⁵⁶	L]E]G XIII G	1 ¹²⁵⁷
L]EG XIII G	4 ¹²⁵⁸	LE]G XIII G	8 ¹²⁵⁹
LEG] XIII G	11 ¹²⁶⁰	LEG X]III G	9 ¹²⁶¹
LEG XIII G[	2 ¹²⁶²	L]EG XIII[	4 ¹²⁶³
LEG] XIII G[	3 ¹²⁶⁴	LEG XIII[G	2 ¹²⁶⁵
LE]G XIII G[	4 ¹²⁶⁶	LE]G XIII[G	2 ¹²⁶⁷
LEG] XIII[	4 ¹²⁶⁸	LEG X]III G[	1 ¹²⁶⁹

¹²⁴³ Ondrouch 1941, 22, kat. 6, obr. IV:6, kat. 10, obr. IV:10.

¹²⁴⁴ Ondrouch 1941, 22, kat. 5, obr. IV:5.

¹²⁴⁵ Ondrouch 1941, 22, kat. 8, obr. IV:8.

¹²⁴⁶ Ondrouch 1941, 22, kat. 9, obr. IV:9.

¹²⁴⁷ Ondrouch 1941, 23, kat. 11, obr. IV:11.

¹²⁴⁸ Ondrouch 1941, 23, kat. 12, obr. IV:12.

¹²⁴⁹ Ondrouch 1941, 23, kat. 14, obr. IV:14

¹²⁵⁰ Ondrouch 1941, 39, kat. 175, obr. X:16.

¹²⁵¹ Ondrouch 1941, 38, kat. 163, obr. X:4.

¹²⁵² Ondrouch 1941, 22, kat. 2, obr. IV:2.

¹²⁵³ Ondrouch 1941, 40, kat. 189, obr. X:23.

¹²⁵⁴ Ondrouch 1941, 22, kat. 2, obr. IV:2.

¹²⁵⁵ Ondrouch 1941, 22, kat. 3, obr. IV:3.

¹²⁵⁶ Ondrouch 1941, 23-24, kat. 18, obr. IV:18, kat. 23-27, obr. IV:23-26, obr. V:1; 27, kat. 58, obr. VI: 4, kat. 66, obr. VI:12, 30, kat. 88-89, obr. VII:15-16, 31, kat. 100, obr. VII:27, 32, kat. 101, obr. VII:28, tab. X:4.

¹²⁵⁷ Ondrouch 1941, 24, kat. 28, obr. V:2.

¹²⁵⁸ Ondrouch 1941, 24, kat. 29, obr. V:3; 27, kat. 57, obr. VI:3, 32, kat. 105, obr. VIII:4...

¹²⁵⁹ Ondrouch 1941, 25-26, kat. 32, 34, 36, 39, 44, obr. V: 6, 8, 10, 13, 18; 27, kat. 59, 31, kat. 96, obr. VII:23; 39, kat. 177, obr. X:18.

¹²⁶⁰ Ondrouch 1941, 25, kat. 38, 40-42, 47-48, obr. V:12, 14-16, 21-22; 27, kat. 52, obr. V:26; 28, kat. 62, 64, obr. VI:8, 10; 31, kat. 98, obr. VII:25; 32, kat. 107, obr. VIII:6.

¹²⁶¹ Ondrouch 1941, 25, kat. 33, 37, 51, obr. V:7, 11, 25; 28, kat. 61, 70, obr. VI:7, 16; 29, kat. 74, obr. VII:1; 30, kat. 85, obr. VII:12; 31, kat. 93, obr. VII:20; 39, kat. 176, obr. X:17.

¹²⁶² Ondrouch 1941, 27, kat. 55, obr. VI:1; 30, kat. 90, obr. VII:17.

¹²⁶³ Ondrouch 1941, 28, kat. 65, obr. VI:11; 30, kat. 83, obr. VII:10; 31, kat. 91, 95, obr. VII:18, 22.

¹²⁶⁴ Ondrouch 1941, 23, kat. 19, obr. IV:19; 29, kat. 75-76, obr. VII:2-3.

¹²⁶⁵ Ondrouch 1941, 23, kat. 20, obr. IV:20, tab. X:6; 26, kat. 45, obr. V:19.

¹²⁶⁶ Ondrouch 1941, 24, kat. 22, obr. IV:22; 25, kat. 35, obr. V:9; 26, kat. 43, obr. V:17; 30, kat. 87, obr. VII:14.

¹²⁶⁷ Ondrouch 1941, 24, kat. 30, obr. V:4; 30, kat. 82, obr. VII:9.

¹²⁶⁸ Ondrouch 1941, 27, kat. 53, obr. V:27; 29, kat. 79-80, obr. VII:6-7; 39, kat. 180, obr. X:21.

¹²⁶⁹ Ondrouch 1941, 31, kat. 94, obr. VII:21.

]XI[III] II D?	1 ¹²⁷⁰	]IIII[	1 ¹²⁷¹
Tabula ansata keretben LEG XIII G	2 ¹²⁷²	Tabula ansata keretben]G XIII G	2 ¹²⁷³
Tabula ansata keretben]IIII G	1 ¹²⁷⁴	Tabula ansata keretben LEG XIII[	1 ¹²⁷⁵

A legio XIII Gemina bélyegei további 6 téglán XIV formában fordultak elő: egy-egy téglán L]EG XIV G¹²⁷⁶, L]EG XIV¹²⁷⁷, LEG XI]V G¹²⁷⁸, LEG XIV G¹²⁷⁹,]XIV ? II D?¹²⁸⁰ és]XIV?¹²⁸¹.

További 15 téglát a legio XV Apollinaris bélyeges téglái közé sorolhatunk. Három esetben teljes LEG XV APOL¹²⁸², két példányon LE]G XV APOL¹²⁸³, egy-egy téglán pedig LEG XV APO[¹²⁸⁴, L]EG XV A[¹²⁸⁵, LE[G] XV[¹²⁸⁶, LE]G XV A[¹²⁸⁷, LEG XV[¹²⁸⁸, X]V APOL¹²⁸⁹,]APOL¹²⁹⁰ és]POL¹²⁹¹ töredékes bélyeg ismerhető fel. További két téglán tabula ansata keretben egy töredékes]V AP¹²⁹² bélyeg vehető ki.

Három téglán az FL SEX magángyártó bélyege ismerhető fel. Ebből két példányon FL SEX¹²⁹³, míg a harmadikon FL S]EX¹²⁹⁴ töredékes bélyeg olvasható. További három téglán a C I IVL magángyártó bélyege fordult elő. Két esetben C I[IVL¹²⁹⁵ és egy példányon pedig C] I IVL¹²⁹⁶ töredékes bélyeg maradt meg számunkra. Ezenkívül még a CIF és a C VAL CONST KAR magángyártó egy, illetve két bélyeges téglája került feltárássra. Az előbbi gyártó egy CIF

¹²⁷⁰ Ondrouch 1941, 32, kat. 106, obr. VIII:5.

¹²⁷¹ Ondrouch 1941, 40, kat. č. 183.

¹²⁷² Ondrouch 1941, 27, kat. 56, obr. VI:2, tab. IX:10; 28, kat. 69, obr. VI:15.

¹²⁷³ Ondrouch 1941, 27, kat. 60, obr. VI:6; 28, kat. 68, obr. VI:14.

¹²⁷⁴ Ondrouch 1941, 31, kat. 99, obr. VII:26.

¹²⁷⁵ Ondrouch 1941, 29, kat. 71, obr. VI:17.

¹²⁷⁶ Ondrouch 1941, 23, kat. 15, obr. IV:15.

¹²⁷⁷ Ondrouch 1941, 23, kat. 16, obr. IV:16.

¹²⁷⁸ Ondrouch 1941, 23, kat. 17, obr. IV:17.

¹²⁷⁹ Ondrouch 1941, 32, kat. 109, obr. VIII:8, tab. IX:8.

¹²⁸⁰ Ondrouch 1941, 32, kat. 110, obr. VIII:9.

¹²⁸¹ Ondrouch 1941, 33, kat. 111, obr. VIII:10.

¹²⁸² Ondrouch 1941, 33, kat. 112, 116, obr. VIII:11, 15; 33, kat. 119, obr. VIII:18, tab. X:1.

¹²⁸³ Ondrouch 1941, 34, kat. 123-124, obr. VIII:22-23.

¹²⁸⁴ Ondrouch 1941, 34, kat. 122, obr. VIII:21.

¹²⁸⁵ Ondrouch 1941, 39, kat. 181, obr. X:22.

¹²⁸⁶ Ondrouch 1941, 40, kat. 188.

¹²⁸⁷ Ondrouch 1941, 33, kat. 117, obr. VIII:16.

¹²⁸⁸ Ondrouch 1941, 34, kat. 121, obr. VIII:20.

¹²⁸⁹ Ondrouch 1941, 33, kat. 118, obr. VIII:17.

¹²⁹⁰ Ondrouch 1941, 33, kat. 120, obr. VIII:19.

¹²⁹¹ Ondrouch 1941, 33, kat. 115, obr. VIII:14.

¹²⁹² Ondrouch 1941, 33, kat. 113-114, obr. VIII:12-13.

¹²⁹³ Ondrouch 1941, 34, kat. 125, obr. IX:1, tab. X:7; 34, kat. 126, obr. IX:2, tab. IX:9.

¹²⁹⁴ Ondrouch 1941, 34, kat. 127, obr. IX:3.

¹²⁹⁵ Ondrouch 1941, 34, kat. 128-129, obr. IX:4-5.

¹²⁹⁶ Ondrouch 1941, 34, kat. 130, obr. IX:6, tab. IX:7

retrográd¹²⁹⁷, míg az utóbbi gyártó egy-egy C VAL CO]NST KAR¹²⁹⁸, C VA]L CONST [KAR¹²⁹⁹ töredékes formában megőrződött bélyege fordult elő.

72 téglát azok töredékessége miatt egyértelműen egyetlen egy gyártó bélyegeihez sem tudjuk kapcsolni. A téglakon a bélyegek következő formában őrződtek meg:

Bélyeg	Darab	Bélyeg	Darab
LEG[	15 ¹³⁰⁰	LE[	8 ¹³⁰¹
LEG X[	10 ¹³⁰²	L]EG X[	1 ¹³⁰³
LEG XI[	4 ¹³⁰⁴	LEG XII[	3 ¹³⁰⁵
L[	1 ¹³⁰⁶	]G	3 ¹³⁰⁷
]EG[	1 ¹³⁰⁸	]G X[	1 ¹³⁰⁹
]XII[	1 ¹³¹⁰	G]XIII[	2 ¹³¹¹
]G XII[	1 ¹³¹²	E]G XIII[	3 ¹³¹³
]II G	3 ¹³¹⁴	]III G	1 ¹³¹⁵
]I G	3 ¹³¹⁶	]II D?	1 ¹³¹⁷
]III GE?	1 ¹³¹⁸	]III G[	1 ¹³¹⁹
E E[?	1 ¹³²⁰	Tabula ansata keretben LE[	3 ¹³²¹

¹²⁹⁷ Ondrouch 1941, 35, kat. 131, obr. IX:7, tab. IX:4.

¹²⁹⁸ Ondrouch 1941, 35, kat. 132, obr. IX:8, tab. IX:2.

¹²⁹⁹ Ondrouch 1941, 35, kat. 133, obr. IX:9, tab. IX:3.

¹³⁰⁰ Ondrouch 1941, 36, kat. 141, 144-146, 149-150, obr. IX:17, 20-22, 25-26; 37, kat.151-154, 156, 159, obr. IX:27-30, 32, 35; 38, kat. 162, 164, obr. X:3, 5; 39, kat. 174, obr. X:15.

¹³⁰¹ Ondrouch, 22, kat. 1, obr. IV:1; 37, kat. 157-158, obr. IX:33-34; 38, kat. 166-168, obr. X:7-9; 40, kat. 186-187.

¹³⁰² Ondrouch 1941, 35, kat. 134, 136-138, obr. IX:10, 12-14; 36, kat. 143, 147, obr. IX:19, 23; 38, kat. 169, obr. X:10; 39, kat. č. 172, obr. X:13; 40, kat. 182, 184.

¹³⁰³ Ondrouch 1941, 22, kat. 7, obr. IV:7.

¹³⁰⁴ Ondrouch 1941, 23, kat. 13, obr. IV:13; 26, kat. 49, obr. V:23; 31, kat. 97, obr. VII:24; 32, kat. 102, obr. VIII:1.

¹³⁰⁵ Ondrouch 1941, 28, kat. 63, obr. VI:9; 29, kat. 72, obr. VI:18; 31, kat. 92, obr. VII:19.

¹³⁰⁶ Ondrouch 1941, 22, kat. 4, obr. IV:4.

¹³⁰⁷ Ondrouch 1941, 30, kat. 81, obr. VII:8; 38, kat. 170, obr. X:11; 40, kat. 185.

¹³⁰⁸ Ondrouch 1941, 36, kat. 148, obr. IX:24.

¹³⁰⁹ Ondrouch 1941, 39, kat. 173, obr. X:14.

¹³¹⁰ Ondrouch 1941, 30, kat. 86, obr. VII:13.

¹³¹¹ Ondrouch 1941, 30, kat. 84, obr. VII:11; 32, kat. 104, obr. VIII:3.

¹³¹² Ondrouch 1941, 25, kat. 31, obr. V:5.

¹³¹³ Ondrouch 1941, 26, kat. 46, obr. V:20; 27, kat. 54, obr. V:28; 29, kat. 78, obr. VII:5.

¹³¹⁴ Ondrouch 1941, 28, kat. 67, obr. VI:13; 29, kat. 73, obr. VI:19; 39, kat. 171, obr. X:12.

¹³¹⁵ Ondrouch 1941, 29, kat. 77, obr. VII:4.

¹³¹⁶ Ondrouch 1941, 32, kat. 103, obr. VIII:2; 39, kat. 178-179, obr. X:19-20.

¹³¹⁷ Ondrouch 1941, 32, kat. 108, obr. VIII:7.

¹³¹⁸ Ondrouch 1941, 24, kat. 21, obr. IV:21.

¹³¹⁹ Ondrouch 1941, 26, kat. 50, obr. V:24.

¹³²⁰ Ondrouch 1941, 35, kat. 135, obr. IX:11.

¹³²¹ Ondrouch 1941, 36, kat. 142, obr. IX:18; 37, kat. 160, obr. X:1; 38, kat. 165, obr. X:6.

Tabula ansata keretben LEG X[	3 ¹³²²	Tabula ansata keretben retrográd LE[	1 ¹³²³
-------------------------------	-------------------	---	-------------------

Az ásatási szezon során egy kurzív feliratos téglafal töredéke is feltárással került. Kiegészítés előtt a téglafal felszínébe bevették a feliratot, amelyből számunkra részlegesen négy sor őrződött meg.¹³²⁴ A feliratot a következőképpen egészíthetjük ki: Te(clarii) X C(arnuntini?) / TI(guarii) F(abri) EX FIG(linis) Q?[/]VARRIVS /]LIVS?

1941-ben is folytatódott a stomfai állomás feltárása. Az évad során sikerült a négyzetes alaprajzú állomás kerítőfalának hosszúságát meghatározni. Az északkeleti oldal 69,55 m, az északnyugati 65,40 m, a délkeleti 64,85 m és a délnyugati pedig 73,30 m hosszú. A kerítőfalak vastagsága a 0,75-0,8 m volt.¹³²⁵ Ondrouch elképzelése szerint a parancsnoki épület A traktusát a létesítmény parancsnoka használta, míg a B traktusban az itt szolgáló személyzet használt. Az ásatási szezon során az A és B rész között egy keresztirányú fal is feltárással került. Elképzelése szerint ez a fal osztotta két külön részre az épületet. Ondrouch szerint elképzelésének helyességét az épület fűtését biztosító két különálló fűtésrendszer (TI és TII) is bizonyítja. Az A részben egy szennyvíz számára ásott gödröt figyeltek meg, amelyből egy csatorna segítségével vezették el a szennyvizet. A csatorna oldalfalait téglákkal rakták ki. A téglák között a legio XIII Gemina bélyeges példányai is megtalálhatók voltak.¹³²⁶ A délnyugati részben építették meg a fürdőt, amely hozzávetőlegesen 200 négyzetméter alapterületen terült el. A fürdőt vízzel a CIII-ként jelölt ciszterna látta el. Ondrouch megfigyelése szerint a ciszternát egy választófal CIII1 és CIII2 kamrára osztotta fel. Az állomás területén ezen kívül még további ciszternák is feltárással kerültek (CI, CII és EVII).¹³²⁷ A Kv1 és a Kv4 csatornák a fürdő egyes helyiségeinek vízellátását látták el. Ondrouch megjegyzi, hogy a Kv1 csatorna felszínét római tetőfedő cserepekkel fedték, amelyek között a legio XIII bélyeges példányai is előfordultak.¹³²⁸ A fürdő területéről a padlófűtés padozatának kiépítéséhez kisebb 7 x 19 x 20 cm nagyságú téglákat használtak, amelyeken a legio XIV csapattest és a CIF és IVLI OF magángyártók bélyegei fordultak elő.¹³²⁹ Az állomáson kívül eső területen a déli kerítőfalának közelében egy kéthelyiséges épület maradványait sikerült feltárni. Az épület falának egész hossza (11,10 m), míg az északi falból csak egy 3,25 m, a déliből 3,10 m rész maradt meg. A két helyiséget elválasztó

¹³²² Ondrouch 1941, 35, kat. 139-140, obr. IX:15-16; 38, kat. 161, obr. X:2.

¹³²³ Ondrouch 1941, 37, kat. č. 155, obr. IX:31.

¹³²⁴ Ondrouch 1941, 20, Tab. XI; Hošek 1985, 92-94, kat. 42.

¹³²⁵ Ondrouch 1945-46, 3.

¹³²⁶ Ondrouch 1945-46, 4.

¹³²⁷ Ondrouch 1945-6, 5.

¹³²⁸ Ondrouch 1945-46, 6-7.

¹³²⁹ Ondrouch 1945-46, 9.

keresztfalból pedig 2,35 m hosszú rész őrződött meg számunkra. Az egyes falak vastagsága a 0,5-0,7 m között mozgott. Az épület funkcióját tekintve Ondrouch elképzelése szerint egy vámállomásként működhetett.¹³³⁰

Az ásatási szezon során 73 bélyeges téglá került napvilágra. Legnagyobb számban (összesen 41 téglá) a CIF magángyártó bélyegei fordultak elő. 12 töredékes téglán teljes CIF bélyeg volt felismerhető. Az egyes betűket háromszög alakú interpunkciók választották el.¹³³¹ Tíz további téglán az előzővel megegyező bélyeg szerepel csak nyolc esetben az F betű¹³³², míg két esetben pedig a C¹³³³ őrződött meg részlegesen. Öt bélyegen a CIF betűk olvashatók. A bélyegen az I és az F betűket háromszög alakú interpunkció¹³³⁴ választja el. Egy téglán egy kettős bélyeg ismerhető fel. Az első sorban csak egy C, míg a másodikban a CIF bélyeg található. Az előző bélyegekhez hasonlóan ezen is az I és F betűket egymástól háromszög alakú interpunkció választotta el.¹³³⁵ Egy másik töredékes lateren a C és I betűk között ismerhető fel a háromszög alakú interpunkció.¹³³⁶ További tíz téglá esetében azok felszínén CIF bélyeg található. Nyolc példányon teljes¹³³⁷, míg egy-egy téglán vagy a C¹³³⁸ vagy az F¹³³⁹ betű őrződött meg részlegesen. További két téglán pedig nagyon részleges megőrződésű CIF bélyeg ismerhető fel.¹³⁴⁰

Öt later töredékén IVLI OF bélyeg azonosítható. Négy esetben teljes¹³⁴¹, míg egy esetben az OF¹³⁴² betűk csak részlegesen őrződtek meg számunkra.

19 téglát a legio XIII Gemina gyártmányai közé sorolhatjuk. 9 téglán XIII, míg 10 példányon XIV bélyeg szerepel. Öt esetben a legio XIII gemina a következőképpen megőrződött bélyegei azonosíthatók: egy-egy esetben LEG XIII G¹³⁴³, LJEG XIII G¹³⁴⁴, LEG XI]III G¹³⁴⁵, LIIG XIIIIG¹³⁴⁶ és LII]GI XIII[I G¹³⁴⁷. További négy téglán pedig a legio XIII Gemina Martia Victrix bélyegei ismerhetők fel. A téglákon a következő bélyegek

¹³³⁰ Ondrouch 1945-46, 11-12.

¹³³¹ Ondrouch 1945-46, 18, kat. 31-32, 35-37, 39-40, 42, obr. IV.9-10, 13-15, 17-18, 20; 19, kat. 43-44, 46, obr. IV.21-22, 24; 19, kat. 55, obr. V.3.

¹³³² Ondrouch 1945-46, 19, kat. 45, 47-48, obr. IV.23, 25-26; 19, kat. 53-54, 58, 60, 67, obr. V.1-2, 6, 8, 13.

¹³³³ Ondrouch 1945-46, 19, kat. 50, obr. IV.28; 19, kat. 56, obr. V.4.

¹³³⁴ Ondrouch 1945-46, 18, kat. 34, 41, obr. IV.12, 19; 19, kat. 52, obr. IV.30; 20, kat. 62, 64, obr. V.10, 12.

¹³³⁵ Ondrouch 1945-46, 20, kat. 61, obr. V.9.

¹³³⁶ Ondrouch 1945-46, 19, kat. 49, obr. IV.27.

¹³³⁷ Ondrouch 1945-46, 17, kat. 28-30, 33, 38, obr. IV.6-8, 11, 16; 20, kat. 57, 63, obr. V.5, 11; 21, kat. 71.

¹³³⁸ Ondrouch 1945-46, 20, kat. 59, obr. V.7.

¹³³⁹ Ondrouch 1945-46, 19, kat. 51, obr. IV.29.

¹³⁴⁰ Ondrouch 1945-46, 20, kat. 65-66, obr. V.13-14.

¹³⁴¹ Ondrouch 1945-46, 17, kat. 23, 25-27, obr. IV.1, 3-5.

¹³⁴² Ondrouch 1945-46, 17, kat. 24, obr. IV.2.

¹³⁴³ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 7, obr. III.7.

¹³⁴⁴ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 6, obr. III.6.

¹³⁴⁵ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 3, obr. III.3.

¹³⁴⁶ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 8, obr. III.8.

¹³⁴⁷ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 9, obr. III.9.

szerepelnek: L]EG XIII G[MV¹³⁴⁸, LEG XIII]GMV¹³⁴⁹, tabula ansata keretben LEG XIII GMV¹³⁵⁰ és tabula ansata keretben L]EG XIII GMV.¹³⁵¹ Négy töredékes lateron LEG XIV¹³⁵², két példányon LE]G XIV¹³⁵³, míg egy-egy esetben LEG XIVG¹³⁵⁴, LEG XIV[¹³⁵⁵, L]EG XIV¹³⁵⁶, LEG X]IV¹³⁵⁷ töredékes bélyeg azonosítható.

A LEG XV[¹³⁵⁸ és a LEG XV A]POL¹³⁵⁹ töredékes bélyegeket a legio XV Apollinaris gyártmányai közé sorolhatjuk.

A két LEG[¹³⁶⁰ és egy-egy LE[¹³⁶¹, L[¹³⁶², LEG XII[¹³⁶³ és L]EG XIII[¹³⁶⁴ töredékes megőrződésű bélyegeket egyértelműen egyik gyártó termékeihez sem kapcsolhatjuk.

Az 1924-ban alapított Szlovák Honismereti Múzeum (Slovenské Vlastivedné Múzeum) 1929 óta használta a Földmérő Múzeum (Zemedelské Múzeum) pozsonyi Vajanský rakparton (Vajanské nábrežie) elterülő új épületét. 1934 óta a Honismereti Múzeum részére átengedték az épület egész harmadik emeletét.¹³⁶⁵ 1940-ben a két múzeum összevonásából jött létre a Szlovák Múzeum (Slovenské Múzeum). A harmadik emeleti régészeti kiállítást 1942-ben átrendezték.¹³⁶⁶ A kiállított leletek között már megtalálhatók voltak V. Ondrouch 1940-1941 közötti stomfai ásásából származó leletek is. 1944 nyarán Pozsony bombázása során az épület komoly károkat szenvedett. Csak a harmadik emeleti kiállítótermekben lévő és a Bajmócra evakuált régészeti leletek menekültek meg. A negyedik emeleten lévő raktár az ott tárolt leletekkel együtt megsemmisült.¹³⁶⁷ Egy másik forrás számszerűsíti az 1944. június 16-ai bombázásban elpusztult tárgyakat. Ezek szerint több mint 3000 lelet semmisült meg¹³⁶⁸, köztük feltételezhetően stomfai leletek is.

1974-ben a területen hitelesítő ásások kezdődtek. A munkákat a település vezetése kezdeményezte, mivel szerették volna az itt korábban feltárt épületeket konzerválni és a

---

¹³⁴⁸ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 5, obr. III.5.

¹³⁴⁹ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 2, obr. III.2.

¹³⁵⁰ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 1, obr. III.1.

¹³⁵¹ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 4, obr. III.4.

¹³⁵² Ondrouch 1945-46, 16, kat. 14, 16-17, 20, obr. III.14, 16-17, 20.

¹³⁵³ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 12, 18, obr. III.12, 18.

¹³⁵⁴ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 11, obr. III.11.

¹³⁵⁵ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 13, obr. III.13.

¹³⁵⁶ Ondrouch 1945-46, 17, kat. 15, obr. III.15.

¹³⁵⁷ Ondrouch 1945-46, 17, kat. 19, obr. III.19.

¹³⁵⁸ Ondrouch 1945-46, 17, kat. 21, obr. III.21.

¹³⁵⁹ Ondrouch 1945-46, 17, kat. 22, obr. III.22.

¹³⁶⁰ Ondrouch 1945-46, 20, kat. 68-69, obr. V.16-17.

¹³⁶¹ Ondrouch 1945-46, 20, kat. 70.

¹³⁶² Ondrouch 1945-46, 21, kat. 72.

¹³⁶³ Ondrouch 1945-46, 16, kat. 10, obr. III.10.

¹³⁶⁴ Ondrouch 1945-46, 21, kat. 73.

¹³⁶⁵ Valachovič 1984, 267.

¹³⁶⁶ Kraskovská 1984, 148.

¹³⁶⁷ Kraskovská 1984, 149.

¹³⁶⁸ Zacsková 1994, 180.

későbbiekben bemutatni. Az ásatás célja az épületek kiterjedésének megállapítása és azok állagának felmérése volt. Az ásatást Ľudmila Kraskovská (Szlovák Nemzeti Múzeum) és Titus Kolník (Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézete) vezették, ám az eredmények publikálását átengedték Jozef Bujnának.¹³⁶⁹

Az ásatás hitelesítő ásatásként folyt, ám V. Ondrouch ásatásainak folytatásaként tekintettek rá. Vojtěch Ondrouch terveit vették alapul, aki többek között a parancsnoki épületben 16 helyiséget (A I-XI és B I-V¹³⁷⁰), egy centrális udvart (F), fűtőcsatornákat (T I és II), négy tartályt (C I-III, E) és egy kisebb fürdőt is feltárt (D). Az ásatás az „állomás” északkeleti részében folyt, mivel Ondrouch tervrajzai alapján a helyzet itt volt a legvilágosabb.¹³⁷¹ Az ásatás relatíve nagy területen 8 szelvényben (I-VIII) folyt.¹³⁷² A feltárás leletekben nagyon gazdag volt, amelyek között megtalálható volt a római provinciális kerámia, terra sigillata, germán kerámia, római bélyeges téglák, falfestmények és vastárgyak.¹³⁷³

Jozef Bujna tanulmányában 25 bélyeges téglát közölt, amelyek közül 17 darabot a legio XIII Gemina Martia Victrix, 4 téglát a legio XV Apollinaris, 2 töredéket a legio XIII Gemina és egy-egy példányt a legio X Gemina Pia Fidelis és az OF PLSF magángyártó gyártmányai közé sorolta. A legnagyobb számban a legio XIII Gemina Martia Victrix gyártmányai közé pár esetben olyan töredékes téglákat is besorolt, amelyek korántsem biztos, hogy ezen csapattest gyártmányai. A csapattesthez egyértelműen csak két LEG XIII G¹³⁷⁴ és egy-egy]G XIII G¹³⁷⁵,]IIII G¹³⁷⁶,]XIII GMV¹³⁷⁷ és LEG XIV¹³⁷⁸ bélyegeket sorolhatjuk. A Jozef Bujna által szintén a gyártó termékei között közölt 11 további bélyeges téglát, amelyek töredékes megőrződésük miatt egyértelműen nem sorolhatók egyetlen egy gyártó termékei közé sem. Három tegulán]I G¹³⁷⁹, két-két példányon LEG¹³⁸⁰ és LEG X¹³⁸¹, míg további egy-egy darabon LE¹³⁸², LEG XII¹³⁸³,]II¹³⁸⁴ és]III G¹³⁸⁵ töredékes bélyegek azonosíthatók.

---

¹³⁶⁹ Bujna 1976, 494.

¹³⁷⁰ V. Ondrouch a feltárása során az egyes helyiségeket, épületeket így jelölte. Az általa készített tervrajzok alapján folytak a munkák így jelöléseit később is használták.

¹³⁷¹ Bujna 1976, 495.

¹³⁷² Bujna 1976, 495-498, obr. 3.

¹³⁷³ Bujna 1976, 499-507.

¹³⁷⁴ Bujna 1976, 504, obr. 6:12, 16.

¹³⁷⁵ Bujna 1976, 504, obr. 6:2.

¹³⁷⁶ Bujna 1976, 504, obr. 6:9.

¹³⁷⁷ Bujna 1976, 504, obr. 6:15.

¹³⁷⁸ Bujna 1976, 504, obr. 6:3.

¹³⁷⁹ Bujna 1976, 504, obr. 6:4, 5, 7.

¹³⁸⁰ Bujna 1976, 504, obr. 6:6, 8.

¹³⁸¹ Bujna 1976, 504, obr. 6:14, 17.

¹³⁸² Bujna 1976, 504, obr. 6:10.

¹³⁸³ Bujna 1976, 504, obr. 6:1.

¹³⁸⁴ Bujna 1976, 504, obr. 6:13.

¹³⁸⁵ Bujna 1976, 504, obr. 6:11.

Jozef Bujna a LEG X[V] A[P]OL¹³⁸⁶, LEG XV¹³⁸⁷, tabula ansata keretelésű LEG XV¹³⁸⁸ és tabula ansata keretelésű LEG XV AP¹³⁸⁹ töredékes megőrződésű téglákat helyesen a legio XV Apollinaris gyártmányai közé sorolta, a LEG] XIII GEM¹³⁹⁰ és a LEG] XIII GE OLI(?)¹³⁹¹ bélyegű téglákat pedig a legio XIII Gemina gyártmányai közé. Egy töredékes]X G P?F?¹³⁹² példányt a legio X Gemina Pia Fidelis csapattesthez kapcsolhatunk. A publikált anyagban megtalálható volt az OF PLSF magángyártó egy tabula ansata keretelésű¹³⁹³ töredékes bélyege.

1975-ben is folytatódott a hitelesítő ásatás. Az ásatást vezető régészek az ásatási szezon eredményeinek és leleteinek közlését átengedték Jana Hečkovának. Az épület körül kijelölendő védőövezet kijelölése véget a munkák az épülettől nyugatra és délre folytak. Az épülettől nyugatra eső területet három szondával kutatták, amelyek negatív eredményt hoztak. Az épülettől délre eső részre, azért esett a választásuk, mivel az 1941-es ásatási szezonban az épület délnyugati sarkától körülbelül 18,8-22,6 méterre Ondrouch egy épület maradványait írta le.¹³⁹⁴ Az ásatási szezon során sikerült ezt az épületet feltárni, amely mérete 11 x 13 m volt.¹³⁹⁵ Hečková megjegyezte, hogy az ásatás leletek tekintetében elég szegényes volt. A bélyeges téglákkal kapcsolatban megemlíti, hogy a legio XIII Gemina és legio XV Apollinaris bélyegei fordultak elő. Sajnos sem a bélyegek pontos leírását, sem azok rajzát, fényképét nem közölte. A téglákkal kapcsolatban csak annyit jegyzett meg, hogy egyedi eddig nem előforduló bélyegtípusok is megtalálhatók voltak. Hasonló bélyegeket Vindobonából említ.¹³⁹⁶

Az 1977-es ásatási évadban az állomás északnyugati részét vizsgálták, amelyre V. Ondrouch 1940 és 1941-es ásatásaiból származó földet deponálták. Azt feltételezték, hogy ezen a területen eddig még nem folyt régészeti kutatás. Ez a feltételezés az ásatás során bizonyosságot nyert. A feltárás során a főépületben egy újabb helyiséget, egy folyosót azonosítottak. A folyosó padlóján in situ egy 3. századi római érmet találtak, amely datálhatja a helyiséget. A nyugati kerítőfalnál sikerült megtalálniuk a kaput. Szintén sikerült feltárniuk a kaputól a főépülethez vezető utat. A főépület esetében tisztázták az épület délnyugati és

---

¹³⁸⁶ Bujna 1976, 504, obr. 7:8.

¹³⁸⁷ Bujna 1976, 504, obr. 7:5.

¹³⁸⁸ Bujna 1976, 504, obr. 7:7.

¹³⁸⁹ Bujna 1976, 504, obr. 7:6.

¹³⁹⁰ Bujna 1976, 504, obr. 7:3.

¹³⁹¹ Bujna 1976, 504, obr. 7:2.

¹³⁹² Bujna 1976, 504, obr. 7:1.

¹³⁹³ Bujna 1976, 504, obr. 7:4.

¹³⁹⁴ Hečková 1979, 409.

¹³⁹⁵ Hečková 1979, 409-410.

¹³⁹⁶ Hečková 1979, 410.

északnyugati sarkát.¹³⁹⁷ Az ásatási szezon során 4 bélyeges téglá került napvilágra. Két-két bélyeget a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris csapattest gyártmányai közé sorolhatjuk. Egy téglán tabula ansata keretben L[E]G XIII¹³⁹⁸, míg egy másikon egy]XIII G¹³⁹⁹ töredékes bélyeg ismerhető fel. Egy kopott téglán LEG XV AP¹⁴⁰⁰, míg egy másikon egy G] XV A[P]OL¹⁴⁰¹ töredékes bélyeg azonosítható.

1978-ben is folytatódtak a régészeti munkák. Többek között a parancsnoki épület északi fala és az állomás kerítőfala közti körülbelül 7,5 méter széles területen dolgoztak. Az ásatók azt feltételezték, hogy ez a rész eddig még nem volt kutatva. A területen sikerült részlegesen feltárniuk az Ondrouch által TII-es fűtőcsatorna maradványait.¹⁴⁰² Az évad során szintén vizsgálták az állomás keleti részében található PCII-ként jelölt ciszternát. Ondrouch leírása szerint az összes közül ez maradt meg a legjobb állapotban. A hitelesítő ásatás során nem csak a ciszternát, hanem annak közvetlen környezetét is vizsgálták. Vízvezeték nyomait keresték, de nem találták.¹⁴⁰³ Körülbelül az állomás közepén került kijelölésre az I/78 számú szelvény, amely 140 cm széles és 57 méter hosszú volt. Az árok észak-déli irányban volt kijelölve és a két oldal közti szintkülönbséget (körülbelül 4,5 m) volt hivatott vizsgálni.¹⁴⁰⁴ Szántás közben az állomás keleti kerítőfalától 150 méterre lévő parcellán nagy számban kerültek elő patics töredékek. A területen ezért egy kutatóárkot húztak, amelyben részlegesen feltételezhetően egy germán ház maradványai kerültek feltárássra.¹⁴⁰⁵

1979-ben az I/78 számú szelvény déli részében egy objektum került feltárássra. Betöltéséből római bélyeges téglák, római provinciális kerámia, terra sigillata és germán kerámia is előkerült.¹⁴⁰⁶ Ondrouch az állomás délnyugati részében egy fürdő maradványait tárt fel. Az ásatási szezon során a fürdő déli részét kutatták. A hitelesítő ásatás során kiderült, hogy a fürdő falai relatíve jó állapotban megőrződtek.¹⁴⁰⁷ A fürdő közelében volt a Kv1 és a Kv3 csatornák, amelyek feltételezhetően a fürdő vízellátását biztosították. Az egyes csatornákból bélyeges téglák is előkerültek.¹⁴⁰⁸ Vojtěch Ondrouch az állomás délkeleti részébe rajzolta be a CIII jelölésű ciszternát. Ondrouch szerint a fürdőt ez a ciszterna látta el vízzel. Tervrajzai szerint az állomás déli kerítőfala és a ciszterna déli része megegyezik. A hitelesítő ásatás során

---

¹³⁹⁷ Kraskovská 1979, 33-40.

¹³⁹⁸ Kraskovská 1979, 41, obr. 2:4.

¹³⁹⁹ Kraskovská 1979, 41.

¹⁴⁰⁰ Kraskovská 1979, 38, obr. 2:6.

¹⁴⁰¹ Kraskovská 1979, 41, obr. 2:5.

¹⁴⁰² Kraskovská 1982, 51-52.

¹⁴⁰³ Kraskovská 1982, 52-53.

¹⁴⁰⁴ Kraskovská 1982, 53-55.

¹⁴⁰⁵ Kraskovská 1982, 55-56.

¹⁴⁰⁶ Kraskovská 1982, 56-60.

¹⁴⁰⁷ Kraskovská 1982, 60-63

¹⁴⁰⁸ Kraskovská 1982, 63.

kiderült, hogy ez nem így van. Feltárássra került a ciszterna déli fala, amely az állomás kerítőfalától 80 cm-re volt található.¹⁴⁰⁹ A nyugati oldalon található kapu előtt került kijelölésre a III/79 számú árok, amellyel az állomásra vezető utat szeretnék volna megtalálni. A kutatott területen a feltételezett út maradványait nem sikerült megtalálni.¹⁴¹⁰

Az 1978 és 1979-es ásatási szezonok során a feltárt leletanyagban összesen 15 bélyeges téglát került napvilágra. 10 bélyeges téglát a legio XIII Gemina csapattesthez kapcsolhatunk. Egy-egy téglán LEG XIII G¹⁴¹¹ és LEG XIII¹⁴¹² teljes bélyeg ismerhető fel. További egy-egy téglán LEG XIII G¹⁴¹³,]G XIII G¹⁴¹⁴,]II XIII II¹⁴¹⁵ és]III XIII G¹⁴¹⁶ töredékes bélyeg azonosítható. Három téglát esetében a bélyegen XIV formában szerepel. Egy-egy téglán]G XIV¹⁴¹⁷,]XIV G¹⁴¹⁸ és]G XIV¹⁴¹⁹ töredékes bélyeg található. Egy Martia Victrix jelzős példány töredéke tabula ansata keretelésben]MV¹⁴²⁰ formában őrződött meg számunkra. Két téglán a GIF¹⁴²¹, míg egy példányon C I IVL¹⁴²² magángyártó bélyegei ismerhetők fel. A C I IVL bélyeg fölött egy másik bélyeg körvonalai ismerhetők fel. A LEG¹⁴²³ és a]G XIII¹⁴²⁴ töredékes bélyeg, azok töredékessége miatt egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

1986-tól a Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeum régészei kutatták a lelőhelyet. Az egyes ásatási szezonokról nagyon rövid, informatív közléseket az AVANS egyes évfolyamaiban jelentették meg. Ezen szűkszavú közlésekben a feltárt leletanyagra a szerző, szerzők nem tértek ki.¹⁴²⁵

Az 1987 és 2004 között feltárt bélyeges téglákat Vladimír Turčan „Nález kolkovanej stavebnej keramiky z rímskej stanice v Stupave z výskumov v rokoch 1987 až 2004” című tanulmányában publikálta. Mivel a lelőhelyet korábban már elég intenzíven kutatták, ezért az

---

¹⁴⁰⁹ Kraskovská 1982, 63-66.

¹⁴¹⁰ Kraskovská 1982, 66.

¹⁴¹¹ Kraskovská 1982, 56, obr. 3:3.

¹⁴¹² Kraskovská 1982, 60, obr. 3:7.

¹⁴¹³ Kraskovská 1982, 56, obr. 3:5.

¹⁴¹⁴ Kraskovská 1982, 60, obr. 3:12.

¹⁴¹⁵ Kraskovská 1982, 63, obr. 3:13.

¹⁴¹⁶ Kraskovská 1982, 63, obr. 3:14.

¹⁴¹⁷ Kraskovská 1982, 60, obr. 3:11.

¹⁴¹⁸ Kraskovská 1982, 54, obr. 3:2.

¹⁴¹⁹ Kraskovská 1982, 54, obr. 3:6.

¹⁴²⁰ Kraskovská 1982, 52, obr. 3:1.

¹⁴²¹ Kraskovská 1982, 60, obr. 3:8, 10.

¹⁴²² Kraskovská 1982, 63, obr. 2:4, obr. 3:15.

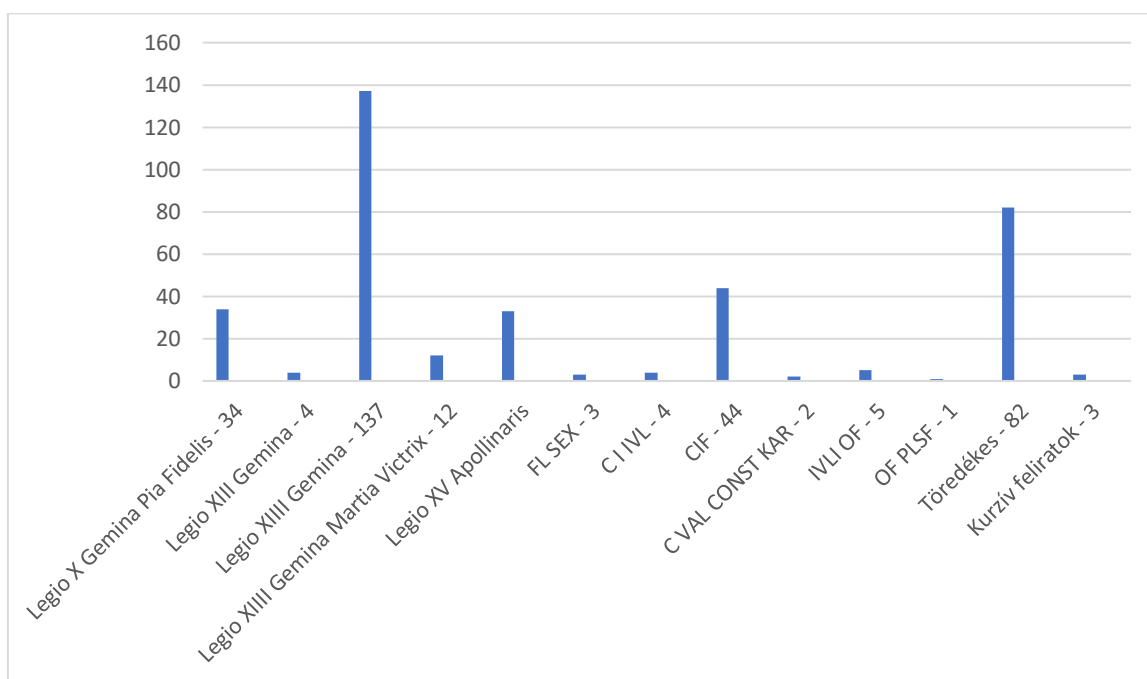
¹⁴²³ Kraskovská 1982, 60, obr. 3:9.

¹⁴²⁴ Kraskovská 1982, 56, obr. 3:4.

¹⁴²⁵ Turčan 1987, 106; Turčan 1988, 136-137; Turčan 1990, 165; Turčan 1991, 102; Turčan 1992a, 98; Turčan 1992b, 120; Turčan 1993, 126; Staník – Turčan 1995, 122; Staník – Turčan 1996, 167-168; Staník – Turčan 1997, 166; Staník 1998, 152; Staník – Turčan 1999, 155; Staník – Turčan 2000a, 169-170; Staník – Turčan 2000b, 127; Turčan – Vrba 2001, 203; Turčan – Vrba 2002, 209; Turčan 2003, 150-151; Turčan 2004, 187-188; Turčan 2006, 197-198.

ezen ásatásokból napvilágra került bélyeges téglák mind kivétel nélkül másodlagos helyzetből származnak. A legio X Gemina csapattesthez legalább két teljes és négy töredékes retrográd bélyeg rajzát kapcsolta.¹⁴²⁶ V. Turčan szerint mind a hat bélyeg ugyanazzal a bélyegzővel készült.¹⁴²⁷ A hitelesítő ásatások alatt két a legio XIII Gemina bélyegét tartalmazó töredékes téglá is feltárásra került. Az egyik téglán a]XIII GE¹⁴²⁸, míg a másikon talán tabula ansata keretben EEG XIII G¹⁴²⁹ töredékes bélyeg ismerhető fel. További két csapattest esetében, mégpedig a legio XIII Gemina Martia Victrix és a legio XV Apollinaris megjegyzi, hogy azok bélyeges téglái a hitelesítő ásatások során is napvilágra kerültek. Sajnos pontos számukat nem közölte. A Vladimír Turčan által közölt rajz alapján az III XIV¹⁴³⁰, az]IC XIII¹⁴³¹ és a LEG XIV¹⁴³² töredékes bélyegeket a legio XIII Gemina gyártmányai közé sorolhatjuk. További legalább három bélyegen pedig a legio XV Apollinaris bélyegei ismerhetők fel. A közölt rajz alapján egy esetben tabula ansata keretben teljes LEG XV AP¹⁴³³, míg további egy-egy esetben III C XV APOII¹⁴³⁴ és]XV AI¹⁴³⁵ töredékes bélyegek ismerhetők fel.

A lelőhelyről származó bélyeges téglák gyártók szerinti megoszlása:

IV.5. Mászti bélyeges téglák

¹⁴²⁶ Turčan 2011, 25, obr. 1.1-6.

¹⁴²⁷ Turčan 2011, 25.

¹⁴²⁸ Turčan 2011, 26, obr. 2:1.

¹⁴²⁹ Turčan 2011, 26, obr. 2:2.

¹⁴³⁰ Turčan 2011, 26, obr. 2:3.

¹⁴³¹ Turčan 2011, 26, obr. 2:4.

¹⁴³² Turčan 2011, 26, obr. 2:5.

¹⁴³³ Turčan 2011, 26, obr. 2:8.

¹⁴³⁴ Turčan 2011, 26, obr. 2:6.

¹⁴³⁵ Turčan 2011, 26, obr. 2:7.

Mászt 1953-ig önálló település volt, amikor Stomfához csatolták.¹⁴³⁶ A település nagyságrendileg 15 kilométerre északra helyezkedik el a Duna vonalától.

Bél Mátyás feljegyzéseiben említést tesz, hogy a településen római régiségek is napvilágra kerültek.¹⁴³⁷

A településsel kapcsolatban régebbi leírások is megemlítik, hogy területén római leleteket is találtak. Fényes Elek Geographiai szótárában Mászt leírásánál megjegyzi, hogy határában több római régiséget, lámpásokat, hamvvedreket és különféle pénzeket ásattak ki.¹⁴³⁸ Borovszky Samu által szerkesztett Magyarország vármegyéi és városai Pozsony vármegye című kötetében két fejezetben is említést tesznek a településen előkerült római régiségekről. Vende Aladár Pozsony vármegye községei című fejezetében a településsel kapcsolatban megjegyzi, hogy határa gazdag római kori lelőhely, honnan már számos régiség került egyes múzeumokba.¹⁴³⁹ Ortvy Tivadar Pozsony vármegye őstörténete című tanulmányában Mászt lelőhelyről megemlíti, hogy lámpák, hamvvedrek, áldozati edények¹⁴⁴⁰, érmek (Hadrian-, Antonius Pius- és Faustina-érmek) származnak. Szintén tőle tudjuk, hogy a település területén római alapfalakat találtak.¹⁴⁴¹

Sándorfői Nándor a településről a következőképpen írt „Stomfavidéki Régiségek” című cikkében: „Nemcsak Stomfán, hanem a szomszédos Maaszt község területén is hajdan hatalmas Castrum létezett, melynek nevezetes maradványai még Bél Mátyás idején nagy területen, hatalmasan emelkedtek ki a föld színéből. Ha az ember a Máriavölgy felé vezető szőlőhegy alján elvonuló útról nézi azon dombot, melyen a maaszi templom áll, s az emelkedett részt, melyen a község épült, azonnal szembeötlő, hogy a sík völgyben kimagasló domb csakis emberi munka szüleménye lehet, ha nem is egészben, mindenesetre legalább átalakítására nézve. Ami valamirevaló volt, bizonyára már rég elvándorolt, de meglehet, hogy a házak falában itt-ott figyelmesebb kutatás után lehetne még egyes feliratos kövekre bukkanni, vagy pedig, ha a kutaknál és az udvaron itt-ott heverő nagyobb kövek figyelemmel kísértetnének, szintén sikerre vezetne.”¹⁴⁴² Leírásában még 4 érme feliratát és további 7 darab kopott, olvashatatlan 3-4. századra datált érmekeket ismertet, amelyeket a mászti gyerekektől gyűjtött össze.¹⁴⁴³

A Magyar Nemzeti Múzeumba a lelőhelyről LEG X GM[V retrográd bélyegű téglák

---

¹⁴³⁶ Kropilák a kol. 1978, 102.

¹⁴³⁷ Dobiás 1922, 86.

¹⁴³⁸ Fényes 1851, 73.

¹⁴³⁹ Vende 1904, 88-90.

¹⁴⁴⁰ Ortvy 1904, 499-500.

¹⁴⁴¹ Ortvy 1904, 501.

¹⁴⁴² Sándorfői 1890, 93-94.

¹⁴⁴³ Sándorfői 1890, 94.

kerültek.¹⁴⁴⁴

Ipolyi Arnold Fehérhegységi útiképek¹⁴⁴⁵ első részében említést tesz a Mászton napvilágra került régiségekről. Az itt talált bélyeges téglákról a következőket jegyezte le: „Alighogy tudtunk amúgy szóbeszéd után – miben meg már ismét igen is bővelkedünk – nyomába jönni, hogy az itt talált római érmek egy nagyobb gyűjteménye régebben már a gróf Pálffyaktól herceg Odeschalchi birtokába jutott; és hogy néhány római feliratos téglá, mely még nemrég a stomfai kastély előcsarnokában állott, - de már innét is eltűnt – állítólag a XIV-dik legio bélyegét viselte.”¹⁴⁴⁶ Ipolyi leírásából sajnos sem az itt talált téglák pontos számát, sem az azokon szereplő bélyegeket nem ismertette.

A Slovenská Archeológia 2015-ben megjelent számában jelent meg Kristián Elschek, Stefan Groh és Eva Kolníková „Eine neue germanische Siedlung und römisch-germanische ländliche Niederlassung von Stupava-Mást (Westslowakei)” című tanulmánya.¹⁴⁴⁷ A közlésben 2012-2013-as években Mászton végzett gyűjtések és ásatások eredményeit közölték. A kutatott területen egy germán település lett részlegesen feltárva. Az itt kiásott leletanyagban előfordultak római érmek, fibulák, téglák, terra sigillata, római és germán kerámia.¹⁴⁴⁸ A területről nagy számban kerültek elő római téglá töredékek. A 2012-ben végzett kutatás során közel 200 téglá töredéket gyűjtöttek össze, míg a 2013-as ásatás során az 1/13 és a 2/13 számú objektumokból további 90 darab téglá töredéke került napvilágra. A töredékes téglák között egy tegulán egy LEG] XIII G töredékes bélyege ismerhető fel.¹⁴⁴⁹ 2007-ben Bécsben jelent meg Jiří Musil, Christian Gugl és Martin Mosser „Die Ziegelstempel der Ausgrabungen 1968-1977 im Legionslager Carnuntum“ című tanulmánya. Kristián Elschek az általuk közölt tipológia D12 bélyegtípusába sorolta a lelőhelyről származó töredékes bélyeget.¹⁴⁵⁰

IV.6. Dévényi bélyeges téglák

A település stratégiai helyen helyezkedik el, ahol a Morva a Dunába torkollik. Dévény napjainkban Pozsony IV. járásához tartozik. Dévény kivételével Pozsony IV. járásához tartoznak még: Károlyfalu (Karlova Ves), Pozsonyhidegkút (Dúbravka), Lamac (Lamač), Dévényújfalú (Devínska Nová Ves) és Pozsonybeszterce (Záhorská Bystrica) települések.

A Duna regulációja során a településről állítólagosan római emlékek is napvilágra kerültek.

¹⁴⁴⁴ CIL III 11352e; Szilágyi 1933, 59, kat. 158, tab. XIV:158.

¹⁴⁴⁵ Elsőként a Vasárnapi Újságban jelent meg több kisebb részben. 2004-ben a pozsonyi Madách-Posonium kiadó Fehér-hegységi útiképek A Kis-Kárpátok és a Morva folyó vidékének rajza címmel kötetben is megjelentette.

¹⁴⁴⁶ Ipolyi 1859b, 437; Ipolyi 2004, 20.

¹⁴⁴⁷ Elschek – Groh – Kolníková 2015, 63-114.

¹⁴⁴⁸ Elschek – Groh – Kolníková 2015, 77-107.

¹⁴⁴⁹ Elschek – Groh – Kolníková 2015, 101, Abb. 29:1.

¹⁴⁵⁰ Musil – Gugl – Mosser 2007, 262, Abb. 136:92; Elschek – Groh – Kolníková 2015, 101.

Kiss József¹⁴⁵¹ (1748-1813) vízépítő mérnök, hadmérnök¹⁴⁵² állítólagosan Dévényről több bronz szobrot is beküldött a Magyar Nemzeti Múzeumba.¹⁴⁵³ A Nemzeti Múzeum gyűjteményében napjainkban is megtalálható egy Mercurius¹⁴⁵⁴ szobor, amely a leírás szerint Dévényről származik.¹⁴⁵⁵

Dévény és környékén először Dr. Josef Zavadil és munkatársai Inocent Ladislav Červinka és Emanuel Šimek végeztek ásatásokat.¹⁴⁵⁶ J. Zavadil főleg Dévény szláv emlékei foglalkoztatták. Azt szerette volna bebizonyítani, hogy Svätopluk¹⁴⁵⁷ fővárosa nem Velehrad, nem is Nyitra és Vratislava hanem Dévény volt. A kutatásai eredményét 1912-ben „Velehrady Děvín a Nitra” című könyvében foglalta össze.¹⁴⁵⁸ Dévény és Dévényújfalú között elterülő Dévénytetőn 14 új lelőhelyet jegyzett fel.¹⁴⁵⁹

J. Zavadil a dévényi ásatásra engedélyt kér a tulajdonostól Pálffy gróftól és a Műemlékek Országos Bizottságától. Az első feljegyzett régészeti ásatásra 1913-ban került sor. A mindösszesen csak 5 napig tartó ásatást feltételezhetően J. Zavadil saját zsebből finanszírozta.¹⁴⁶⁰ Az ásatásról I. L. Červinka feljegyzéseiből tudunk meg többet. Több mint 20 „gödörben”, amelyeknek pontos nagyságát nem ismerjük (pár négyzetmétereseként jelöli) egészen a szikláig ástak. Leírása szerint az első réteg (20-50 cm) középkori, a második szláv, míg a harmadik réteg római és latén leleteket tartalmazott.¹⁴⁶¹ Az előkerült leleteket J. Zavadil dévényújfalui házában helyezték el. Ezen leletek lettek volna a terveikben szereplő Dévényben létrehozandó múzeum alapjai. 1915-ben a gyűjteményben található leleteket feldolgozásra E. Šimek rendelkezésére bocsátotta.¹⁴⁶² J. Zavadil régészeti gyűjteménye 1935-1936-ban került be a Szlovák Honismereti Múzeum gyűjteményébe.¹⁴⁶³ A gyűjtemény 635 tárgyból (főleg kerámia) állt, amely közül mindösszesen csak 9 élte túl a múzeum 1944-es pusztulását. A leltárkönyvekbe csak 109 tárgy volt feljegyezve.¹⁴⁶⁴ A megőrződött dokumentáció is nagyon hiányos. A leltárkönyvekben szereplő feljegyzésekből például nem derül ki a leletek előkerülésének ideje és körülményei sem.¹⁴⁶⁵ A feljegyzések szerint római

---

¹⁴⁵¹ Kiss József további munkásságához bővebben lásd Gruber 2010, 141-149.

¹⁴⁵² Kéziratainak egy része az Országos Széchényi Könyvtár Kézirattárában található. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani Dr. Földesi Ferencnek és Dr. Zichy Mihálynak szíves segítségükért.

¹⁴⁵³ Cimeliotheca 1825, 110, kat. 23, 115, kat. 46, 119, kat. 73-76.

¹⁴⁵⁴ Cimeliotheca 1825, 115, kat. 46.

¹⁴⁵⁵ Dr. Szabó Ádám szíves segítségét ezúton is szeretném megköszöni.

¹⁴⁵⁶ Pichlerová – Tomčíková 1999, 85.

¹⁴⁵⁷ M. Pichlerová és K. Tomčíková cikkében nem Svätopluk hanem Rastislav szerepel.

¹⁴⁵⁸ Tóth Kurucz 1914, 16.

¹⁴⁵⁹ Pichlerová – Tomčíková 1999, 85.

¹⁴⁶⁰ Pichlerová – Tomčíková 1999, 87.

¹⁴⁶¹ Červinka 1914, 30-31; Pichlerová – Tomčíková 1999, 87.

¹⁴⁶² Pichlerová – Tomčíková 1999, 88.

¹⁴⁶³ Kraskovská 1983, 138.

¹⁴⁶⁴ Pichlerová – Tomčíková 1999, 88.

¹⁴⁶⁵ Pichlerová – Tomčíková 1999, 89.

téglák is megtalálhatók voltak a gyűjteményben (feltételezhetően bélyeg nélküliek). A téglák a 6277 (1 db), 9335 (1 db), 7335 (8 db) és 7447 (15 db) leltári szám alatt szerepeltek.¹⁴⁶⁶

1920-ban a „Památky Archeologické” évkönyvben jelent meg Emanuel Šimek „Děvín” című tanulmánya, amelyben említést tesz a Dévéný környéki lelőhelyekről.¹⁴⁶⁷ Dévénýről több régészeti emléket is említ. Számunkra érdekes egy bélyeges téglá töredéke, amelyen LEG[bélyeg őrződött meg.¹⁴⁶⁸

1921-ben egy nagyobb összeggel támogatta a prágai Állami Régészeti Intézet (Štátný archeologický ústav) Dévéný szláv emlékeinek feltárását. Az ásatás vezetésével I. L. Červinka-t bízták meg.¹⁴⁶⁹ El is készített egy öt évre tervezet ásatási tervet. Elképzelése szerint az egész magaslatot 2-3 árokkal szeretne volna átvágni, amelyet további hat szelvényvel keresztezett volna. Az összes réteget fel szeretne volna tární. Ahol esetleg érdekes leletek kerültek volna elő tervei szerint azokat a szelvényeket kibővítette volna.¹⁴⁷⁰ Végül csak két évig tartott a feltárás. 1921-ben az ásatás június és július vége között, majd miután további pénzhez jutottak augusztusban folytatódott. A terület keleti felén zajlottak a munkák, mivel azt feltételezték, hogy itt terült el Rastislav székhelye. 1922-ben a munkák folytatódtak. Az ásatás kezdete nem ismert csak azt tudjuk, hogy I. L. Červinka betegsége miatt augusztus elején befejeződtek.

A munkák két helyszínen: a keleti kapunál és a kikötő fölötti részen folytak (a közlésben Nad přístaviskom lelőhely szerepel).¹⁴⁷¹ Az ásatásból előkerült leletek már 1924-ben nem sokkal a Szlovák Honismereti Múzeum alapítása után az intézmény gyűjteményébe kerültek. A múzeumba kerülésükig a leletek J. Zavadil gyűjteményével együtt Dévénýújfalun voltak elhelyezve.¹⁴⁷² Az előkerült leleteket két nagy csoportra oszthatjuk, mégpedig a település és a 10-12. század közötti temető anyagára. A temető anyagát L. Kraskovská dolgozta fel.¹⁴⁷³ A településhez 224 lelet köthető, amely közül mindösszesen 5 lelet élte túl Pozsony bombázását.¹⁴⁷⁴ Az egyik megőrződött lelet egy másodlagosan átégett tegula töredéke, amelyen sérült LEG XIII GMV bélyeg volt felismerhető.¹⁴⁷⁵ I. L. Červinka „Slované a Říše velkomoravská” című könyvében megemlíti, hogy a magaslaton római kerámia, bronz fibulák, érmek és töredékes bélyeges téglák is előkerültek. A leírása szerint LEG XIII GMV

---

¹⁴⁶⁶ Pichlerová – Tomčíková 1999, 92-93.

¹⁴⁶⁷ Šimek 1920, 1-53.

¹⁴⁶⁸ Šimek 1920, 17, 32, obr. 13.

¹⁴⁶⁹ Pichlerová – Tomčíková 2000, 103.

¹⁴⁷⁰ Červinka 1921, 2; Pichlerová – Tomčíková 2000, 103.

¹⁴⁷¹ Pichlerová – Tomčíková 2000, 105.

¹⁴⁷² Pichlerová – Tomčíková 2000, 121.

¹⁴⁷³ Kraskovská 1968, 45-58.

¹⁴⁷⁴ Pichlerová – Tomčíková 2000, 105.

¹⁴⁷⁵ Pichlerová – Tomčíková 2000, 108, Tab. A:4.

szerepelhetett rajtuk.¹⁴⁷⁶ Mivel a többi ásatási szezonok alatt ilyen bélyegű téglát Dévényből nem került elő, ezért L. Kraskovská azt feltételezte, hogy a téglán LEG XIII G ANT bélyeg lehetett.¹⁴⁷⁷ A megsemmisült leletek között a leírások szerint legalább 4 bélyeges és 53 bélyeg nélküli¹⁴⁷⁸ római téglát volt megtalálható. Két esetben a bélyeg olvashatatlan¹⁴⁷⁹ volt, míg további két esetben a legio XIII Gemina töredékes bélyegéről volt szó, amelyek a leírás szerint]G XIII G[¹⁴⁸⁰ és LEG XIII[¹⁴⁸¹ bélyegek voltak. L. Kraskovská „K otázke osídlenia Devína v dobe rímskej” című tanulmányából megtudjuk, hogy a leltárkönyvben a 7795. szám alatt szereplő]G XIII G[bélyegű téglánál a megjegyzés rovatban az szerepel „Červinka”.¹⁴⁸² A lelőhely kutatása csak 11 év szünet után 1933-ban folytatódott. Az ásatást Ján Eisner vezette.¹⁴⁸³ Az első évben a magaslat délnyugati részében folytak a munkák. Két kutató árkot nyitott, amelyekből egy]XIII G ANT¹⁴⁸⁴ egy C VAL] CONST [KAR¹⁴⁸⁵ és egy LEG XIII[¹⁴⁸⁶ bélyegű téglák kerültek napvilágra.

J. Eisner 1933-ban megjelent „Slovensko v pravěku” című munkájában megemlíti, hogy Dévényről néha a legio XIII Gemina bélyegei is előkerült.¹⁴⁸⁷ Szintén ő közölte egy LEG XIII G ANT bélyeges téglát fényképét.¹⁴⁸⁸ Lehetséges, hogy ezen téglát Červinka ásatásából származott.

1934-ben a munkák a magaslat délkeleti részén folytatódtak. Ezen ásatási szezonban nem kerültek elő bélyeges téglák. 1935-ben hat (20-25) az I. számú római épület és a torony között elterülő árokban folytatódott a kutatás. A 25. számú kutató árok feltárását, amely északnyugatra volt a toronytól csak 1936-ban fejezték be. Ebből a szondából nyolc darab bélyeges téglát került napvilágra. Hét esetben a legio XIII Gemina és annak téglavariációi voltak felismerhetőek. A bélyegek a következők voltak: három példányon LEG XIII G, két esetben LEG XIII G ANT, egy-egy példányon pedig LEG XIII[és]XIII G ANT. A nyolcadik téglát esetében töredékessége miatt egyértelműen egyetlenegy csapattest bélyegei közé sem sorolhatjuk. A téglán a bélyeg LEG XI[formában őrződött meg.¹⁴⁸⁹

Az I. számú római épületként publikált építményről az 1980-as években kiderült, hogy nem is

---

¹⁴⁷⁶ Červinka 1928, 106.

¹⁴⁷⁷ Kraskovská 1993, 34.

¹⁴⁷⁸ Pichlerová -Tomčíková 2000, 111-114, tab. 3:4-13, tab. 4:1-17, tab. 5:2-15, tab. 6:1-22.

¹⁴⁷⁹ Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, tab. 3:2, tab. 5:1.

¹⁴⁸⁰ Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, tab. 3:1.

¹⁴⁸¹ Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, tab. 3:3.

¹⁴⁸² Kraskovská 1993, 34.

¹⁴⁸³ Kraskovská 1993, 33; Pichlerová – Tomčíková 2000, 103.

¹⁴⁸⁴ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:11; Kraskovská 1993, 34.

¹⁴⁸⁵ Mencil 1935, 430; Ondrouch 1938, 60, obr. 7:18; Kraskovská 1993, 34.

¹⁴⁸⁶ Kraskovská 1993, 34.

¹⁴⁸⁷ Eisner 1933, 202.

¹⁴⁸⁸ Eisner 1933, Tab. LXII:13.

¹⁴⁸⁹ Kraskovská 1993, 35.

a római korban épült.¹⁴⁹⁰ Így az épületek számozása is megváltozott. Az eredetileg másodikként megjelölt épületből így I. számú lett. Napjainkig Dévényről öt római épület ismert.¹⁴⁹¹

1936-ban és 1937-ben az ásatási munkák a várudvarban a kút és annak közvetlen közelében folytak. A kutatott területen feltárássra került az I. (II.¹⁴⁹²) számú római épület. Az 1936-os ásatási szezonban az épületből egy OF ARN B]ONO MAG¹⁴⁹³ és COH XX]X VOL töredékes bélyegű téglá is feltárássra került.¹⁴⁹⁴ Eisner az épületet Valentinianus korabelinek datálta. Nem zárta ki, hogy annak egy korábbi fázisa is létezhetett.¹⁴⁹⁵ Az épület hitelesítő ásatására 1997-1998 ásatási szezonokban került sor. A falak koronáját 200-230 centiméterre a modernkori járószint alatt találták meg. A 45 cm széles falak helyi kőből készültek. Az északnyugat-délkeleti tájolású épület alapterülete 13,5 x 9 m volt. Az épületben négy (A-D) helyiséget lehetett elkülöníteni. Az egyik helyiség apszisban végződik, amely déli irányba volt tájolva.¹⁴⁹⁶ A hitelesítő ásatás megállapította, hogy az épületben elsőként az A és a B helyiségeket építették meg. Később ezekhez további két helyiséget (C és D) építettek. Az épület északnyugati sarkát valószínűleg egy középkori átépítés pusztította el.¹⁴⁹⁷ A feltárt leletek alapján az épület a 3. század folyamán a Severus-dinasztia uralkodása alatt keletkezett. Az épületet a 4. század második felében, I. Valentinianus (364-375) császár uralkodása alatt átépítették.¹⁴⁹⁸

Az egyik téglán a késő római OF ARN BONO MAG töredékes bélyege ismerhető fel. A másik tabula ansata keretben lévő töredékes]X VOL formájú bélyeget hosszú évtizedeken keresztül tévesen a cohors XXX Voluntariorum bélyegeként publikálták.¹⁴⁹⁹ A töredékes bélyeg ezzel szemben a cohors XIIIX Voluntariorum csapattest gyártmányai közé sorolható.¹⁵⁰⁰

Még 1934-ben az épület közelében a híd alatti vizesárokából egy planta pedis keretelésben egy LE X GPF töredékes bélyegű téglá is előkerült¹⁵⁰¹.

V. Ondrouch *Limes Romanus na Slovensku* című munkájában az itt feltárt római épületek¹⁵⁰² mellett szintén ismertette tíz darab a Honismereti Múzeum gyűjteményében lévő téglá leírását

¹⁴⁹⁰ Plachá 1979, 48-50; Plachá – Pieta 1986, 339-345; Kraskovská 1993, 36.

¹⁴⁹¹ Harmadyová 2012, 271-275.

¹⁴⁹² Zárójelben az eredeti számozás szerepel.

¹⁴⁹³ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:23

¹⁴⁹⁴ Ondrouch 1937, 49, tab. I:1-2; Ondrouch 1938, 24; Kraskovská 1993, 36.

¹⁴⁹⁵ Ondrouch 1938, 24.

¹⁴⁹⁶ Plachá – Hlavicová 2003, 22.

¹⁴⁹⁷ Harmadyová 2012, 273.

¹⁴⁹⁸ Plachá – Hlavicová 2003, 22; Harmadyová 2012, 273.

¹⁴⁹⁹ Ondrouch 1938, 24, 60, obr. 7:21; Kraskovská 1993, 36; Harmadyová 2012, 273.

¹⁵⁰⁰ Kolník a kol. 1993, 247, Lőrincz 2001, 44, 397, Nr. 478.

¹⁵⁰¹ Ondrouch 1938, 24, 58, obr. 6:16.

¹⁵⁰² Ondrouch 1938, 22-26.

és azok rajzait.¹⁵⁰³ Bizonyos egyedi bélyeges téglák esetében a leleteket össze tudjuk kapcsolni a róluk készült rajzokkal. Ilyen például a planta pedis keretben levő LE X G[P]F¹⁵⁰⁴, COH XII]X VOL¹⁵⁰⁵ vagy az OF ARN B]ONO MAG¹⁵⁰⁶ bélyegek. Mivel a legio XIII Gemina és az Antoniniana teljes vagy töredékes bélyegéből több példány is előkerült, így azokat egyértelműen nem lehet beazonosítani.¹⁵⁰⁷

1950-55 között Ján Dekan vezetésével folytatódott a dévényi vár feltárása. Ezen ásatási szezonok során három teljes LEG XIII G ANT, egy-egy töredékes]I G AN[és FIG SA[formájú bélyeg került feltárásra.¹⁵⁰⁸ Az első négy bélyeg a legio XIII Gemina Antoniniana, míg az ötödik a FIG SAB magángyártó bélyegei közé sorolható.

1965-től a Pozsonyi Városi Múzeum régészei folytatják a dévényi vár feltárását.¹⁵⁰⁹

1970-ben került felfedezésre a II. (eredetileg III.) számú római épület, amelynek feltárásából nem kerültek elő római bélyeges téglák. 1975-ben tárták fel a III. (eredetileg IV.) számú római épület maradványait. Az ásatásból egy-egy LEG XIII G, retrográd LEG XIII G[,]G ANT, LEG X[,]ARP és]ARN MA[töredékes bélyegek is napvilágra kerültek.¹⁵¹⁰ Az utolsó két bélyeg feltételezhetően a késő római OF ARN MAXENTI ARP bélyegeihez kapcsolhatók.¹⁵¹¹ Hasonló bélyegek Dunakesziről is származnak.¹⁵¹²

V. Plachá leírása szerint az V. számú épületből legio XIII Gemina töredékes bélyegű téglák is napvilágra kerültek. Pontos számukat és a rajtuk szereplő bélyegeket nem közölte.¹⁵¹³

A IX. számú négyzet alaprajzú objektum a Várdomb keleti felében került feltárásra. Az objektum betöltéséből egy fél malomkő, azonosítatlan korrodálódott fémtárgyak, amfora, dörzstál, terra sigillata és téglá töredékek kerültek napvilágra. Az objektum közelében további töredékes megőrződésű téglák is előkerültek az egyiken FIG SAB bélyeg volt felismerhető.¹⁵¹⁴

A lelőhelyről származó bélyeges téglák gyártók szerinti megoszlása:

---

¹⁵⁰³ Ondrouch 1938, 58, Obr. 6:16; 60, Obr. 7:4-5, Obr. 7:10-13, Obr. 7:16, Obr. 7:21, Obr. 7:23.

¹⁵⁰⁴ Ondrouch 1938, 24, 58, obr. 6:16.

¹⁵⁰⁵ Ondrouch 1937, 49, Tab. I:1-2; Ondrouch 1938, 24.

¹⁵⁰⁶ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:23.

¹⁵⁰⁷ Ondrouch 1938, 60, obr. 7:4, 5, 10, 12, 13.

¹⁵⁰⁸ Kraskovská 1993, 36.

¹⁵⁰⁹ Kraskovská 1993, 33.

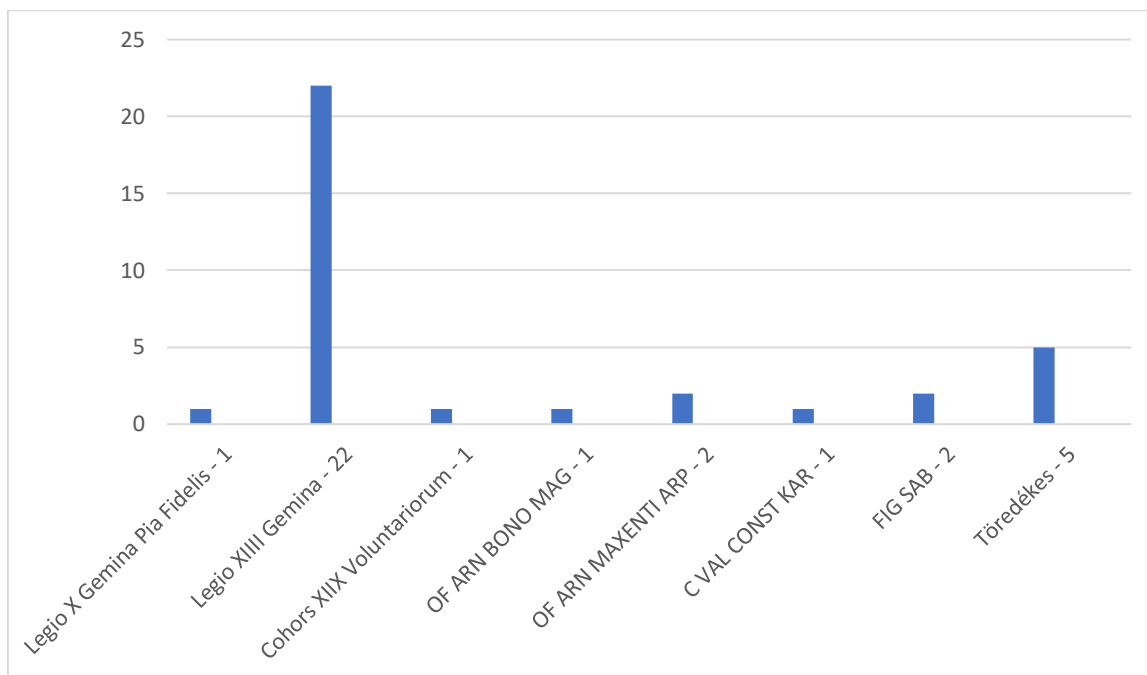
¹⁵¹⁰ Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská 1993, 37.

¹⁵¹¹ CIL III 10685, Szilágyi 1933, 96, Taf. XXVI:16.

¹⁵¹² Lőrincz 1999, 55.

¹⁵¹³ Plachá – Pieta 1986, 344; Kraskovská 1993, 37.

¹⁵¹⁴ Hulínek – Plachá 2000, 42.

IV.7. Pozsonyhidegkútról származó bélyeges téglák

Pozsonyhidegkút napjainkban Pozsony IV. járásában található. A település Pozsony központjától 5 km-re északnyugatra fekszik.

A település északnyugati részében elterülő „Vel’ká lúka” (Nagy mező) lelőhelyen egy római „fürdő”¹⁵¹⁵ maradványai kerültek napvilágra.

A lelőhelyet Oskár Čepan (1925-1992) irodalomtörténész, művész, paleontológus és amatőr régész 1976-ban egy terepbejárás alkalmával fedezte fel. Egy helyen a szántóföldön nagy számban római téglákra bukkant. 1981 áprilisában a lelőhelyet megmutatta Juraj Bárta-nak, akivel római tegulákat és barbár kerámia töredékeket gyűjtöttek össze. 1981 április 24-én a lelőhelyen Juraj Bárta, Titus Kolník és Andrej Rajnič további leleteket gyűjtött, amelyek tovább erősítették, hogy Pozsonyhidegkút kataszterében római épületek maradványai lehetnek.¹⁵¹⁶ A lelőhely feltárására 1982-1993 között került sor. Az egyes ásatási évek eredményeit és leleteit rövid közlésekből ismerjük.¹⁵¹⁷ Az ásatásokból származó eredményeket és leleteket Kristian Elschek dolgozta fel és a „Bratislava-Dúbravka im 1. bis 4. Jahrhundert n. Chr.: Germanischer Fürstensitz mit römischen Bauten und die germanische

¹⁵¹⁵ Az irodalomban az épületre elég gyakran villagazdaságként esetleg fürdőként hivatkoznak. Feltételezhetően ez az épület alaprajzának köszönhető. Az épület három oldala apszisban végződik. A feltárások során nem kerültek napvilágra a fürdő létét bizonyító leletek. Valószínűbb, hogy egy germán szövetségesnek római technikával készült épületről lehetett szó.

¹⁵¹⁶ Bárta – Kolník 1981, 29.

¹⁵¹⁷ Kolník – Kulichová 1984, 115-119; Kolník – Kulichová 1985, 126-128; Kolník – Elschek – Roth 1986, 124-128; Hromada – Kolník – Roth 1987, 50; Kolník – Roth – Schmidtová 1988, 76-77; Elschek – Kolník – Rajtárová 1990, 53-54; Kolník – Elschek – Rajtárová 1991, 52; Elschek – Kolník 1992a, 33; Elschek – Kolník 1992b, 30; Elschek 1993, 32-33; Elschek 1995, 37.

Besiedlung” című kötetben jelentette meg.¹⁵¹⁸

Az ásatási szezonok alatt egy római technikával készült 13 x 11 m nagyságú épület is feltárásra került. A Severus dinasztia (193-235) uralkodása alatt épült épületet fürdőként interpretálták.¹⁵¹⁹ A szisztematikus feltárás során mindösszesen csak két töredékes bélyegű téglá került napvilágra. Az egyik téglán SEP V¹⁵²⁰, míg a másikon egy nagyon kopott CJENT KAR¹⁵²¹ bélyeg ismerhető fel. Mindkét téglá egy magángyártóhoz, mégpedig a CENT KARVS és a SEP(timius) Vital[---] kapcsolhatók.

IV.8. Nyitranagykeri bélyeges téglák

Nyitranagyker vagy ahogy a köznyelvben használják Nagyker az öreg Nyitra partján fekszik. Nyitranagyker 1942-ben Nyitranagyker és Nyitrakisker egyesítésével jött létre.¹⁵²² A település 1948 és 1992 között a Milanovce nevet viselte. 1992-ben visszakapta eredeti nevét.¹⁵²³ A lelőhely a település déli részében a Nyitra folyótól nyugatra a Dunától mintegy 50 kilométerre északra található.

A településen 1956 májusában a Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének munkatársa Július Rajček egy kelta temetőt tárt fel.¹⁵²⁴ A helyi lakosoktól megtudta, hogy a Komjátba vezető út jobb oldalán egy régi épület maradványai találhatóak. Rajček a helyszínt felkereste, ahol a felszínen római építési törmeléket talált. Az összegyűjtött leleteket elvitte az intézet igazgatójának Anton Točíknak, aki a helyszínrre régészeti komissziót hívott össze. A helyszínen arra a megállapításra jutottak, hogy itt egy római „castellum” maradványai találhatóak. Szintén eldöntötték, hogy még 1956-ban megkezdődik a lelőhely feltárása, amelynek vezetésével Titus Kolníkot bízták meg. Határoztak arról is, hogy a lelőhelyet 5 x 5 méteres szektorokra osztják fel, amelyeket 20 centiméteres rétegekként fognak feltárni.¹⁵²⁵ A lelőhelyen a feltárás 1956-57-ben folyt. A felső 15-25 cm vastag humusz réteg után egy szinte teljesen egybefüggő 10-20 cm vastag építési anyaggal kevert destrukciós réteget tártak fel. A destrukciós réteg eltávolítása után egy 21 x 30 m nagyságú épület negatív falai rajzolódtak ki. A feltárt épület maradványait a 4. századra datálták. A leletanyagból nagy számban kerültek elő római bélyeges téglák, római provinciális és germán kerámia. A leletek a Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézetébe kerültek elhelyezésre. 2021-ben jelent meg

¹⁵¹⁸ Elschek 2017, 1-95.

¹⁵¹⁹ Elschek 2018, 94-95.

¹⁵²⁰ Kolník 1986, 423, obr. 5:1; Kolník – Varsík 2012, 244; Elschek 2017, 56, Elschek 2018, 95; Mathédesz – Schmidtová 2019, 153, 167, kat. 117.

¹⁵²¹ Kolník – Varsík 2012, 244; Elschek 2017, 56, Taf. 94:1; Elschek 2018, 95; Mathédesz – Schmidtová 2019, 153, 159, kat. 12.

¹⁵²² <http://adatbank.sk/lexikon/nyitraker-velky-kyr/>

¹⁵²³ <http://velkykyr.sk/hu/a-kozsegrol/>

¹⁵²⁴ Benadik 1962, 387; Repka 2014, 25.

¹⁵²⁵ Kolník 1957, 816-817.

Milan Hrabkovský „Germánsky kniežací dvorec v Milanovciach/Veľkom Kýre a jeho neskoroantický kultúrny kontext” című monográfiája, amelyben feldolgozta és kiértékelte a Titus Kolník által feltárt leleteket.¹⁵²⁶

Titus Kolník az „Ausgrabungen auf der römischen Station in Milanovce in den Jahren 1956-1957” című tanulmányában ismertette a lelőhely leírását és az itt talált leleteket. A bélyeges téglák esetében azok pontos számát nem közölte, csak hogy négy légió, mégpedig a legio I Adiutrix, a legio X Gemina Pia Fidelis, a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris bélyegei és azok variációi kerültek napvilágra.¹⁵²⁷ Kolník leírása szerint a LEG I AD - 15, a LEG X GPF bélyeg 12, LEG XIII G – 65, míg a LEG XIII GMV bélyege 9 darab téglán volt felismerhető.¹⁵²⁸ A légió bélyegei kivételével két magángyártó az FL SEX és a C VAL CONST KAR és két késő római gyártó a LVPICINI és a TARENTIANVS tribunus bélyegei ismerhetők fel.¹⁵²⁹

Az 1972-ben Brünnben leadott és megvédett „Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave” címet viselő magiszteri munkában Jozef Bujna Nagyker lelőhelyhez 222 darab bélyeges téglát kapcsolt.¹⁵³⁰ A mellékletként csatolt katalógusból megtudjuk, hogy egyes téglák és az azokon szereplő bélyegek nagyon töredékes formában őrződtek meg. Leggyakrabban 135 esetben a legio XIII Gemina bélyege fordult elő.¹⁵³¹ További 16 téglán a LEG X GPF teljes vagy töredékes bélyege volt azonosítható.¹⁵³² Ezenkívül 12-12 téglán szereplő bélyeget a legio I Adiutrix¹⁵³³, a legio XIII Gemina Martia Victrix¹⁵³⁴ és a C VAL CONST KAR¹⁵³⁵ gyártmányai közé sorolhatunk. Egy másik magángyártó az FL SEX bélyegei 3 téglán fordulnak elő.¹⁵³⁶ További három téglát a Lupicinus tribunus gyártmányai közé sorolhatunk.¹⁵³⁷ Egy-egy téglán pedig a LEG XV APOL¹⁵³⁸, TARENTIVS TRB¹⁵³⁹, LEG IX¹⁵⁴⁰ és]TR¹⁵⁴¹ töredékes bélyegek ismerhetők fel. További 23¹⁵⁴² bélyeg esetében azok töredékes megőrződése miatt egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatók.

---

¹⁵²⁶ Hrabkovský 2021, 9-185.

¹⁵²⁷ Kolník 1959, 40.

¹⁵²⁸ Kolník 1959, 41.

¹⁵²⁹ Kolník 1959, 40.

¹⁵³⁰ Bujna 1972, kat. 1-222.

¹⁵³¹ Bujna 1972, kat. 29-159, 171-172, 174, 207.

¹⁵³² Bujna 1972, kat. 13-28, 205.

¹⁵³³ Bujna 1972, kat. 1-12.

¹⁵³⁴ Bujna 1972, kat. 160-170, 173.

¹⁵³⁵ Bujna 1972, kat. 176-186, 203.

¹⁵³⁶ Bujna 1972, kat. 187-189.

¹⁵³⁷ Bujna 1972, kat. 190-192.

¹⁵³⁸ Bujna 1972, kat. 175.

¹⁵³⁹ Bujna 1972, kat. 193

¹⁵⁴⁰ Bujna 1972, kat. 208.

¹⁵⁴¹ Bujna 1972, kat. 194.

¹⁵⁴² Bujna 1972, kat. 195-202, 204, 206, 209-222.

Títus Kolník a „Novšie archeologické nálezy k pobytu rímanov na Slovensku” című tanulmányában a nagykeri téglákon szereplő bélyegeket is ismertette. A fentebb már felsorolt bélyegekhez képest a LEG XV APOL egy téglán, míg a C VAL CONST KAR 9 és az FL SEX magángyártó bélyege 3 téglán volt felismerhető. A korábbi publikációval ellentétben 65 téglán nem LEG XIII G, hanem LEG XIII G bélyeget közölt.¹⁵⁴³ Feltételezhetően ebben az esetben csak elírás történt.

Az 1993-ben megjelent „Nagyker monográfia” című kötetben Szőke József a téglákkal kapcsolatban megjegyzi, hogy a településről 221 római bélyeges téglá származik. A leggyakrabban (144 esetben) a legio XIII Gemina bélyege ismerhető fel.¹⁵⁴⁴

Az előkerült bélyeges téglák nagy része a 2. századból származott, ezért T. Kolník feltételezése szerint a közelben egy a 2. századból származó épület maradványainak kellett lennie. Elképzelése szerint a nagykeri építkezéshez az abból származó építési anyagot használhatták fel. A részlegesen feltárt épület funkciója nem egyértelmű. T. Kolník és több neves kutató szerint az épület katonai esetleg katonai és gazdasági funkciókat láthatott el.¹⁵⁴⁵ Ezzel ellentétben E. Svoboda és J. Dobiáš azt feltételezte, hogy egy római technikával germánok részére készült épületről lehetett szó.¹⁵⁴⁶

A Régészeti Intézet kisvezekényi (Malé Vozokany) raktárában M. Hrabkovský 443 téglá töredéket talált, amelyek közül 247 példányon volt felismerhető bélyeg.¹⁵⁴⁷ Ezzel szemben az általa publikált kötetben csak 235 bélyeges téglá fényképét és rövid leírását közölte.¹⁵⁴⁸

Négy téglán az FL SEX magángyártó bélyegei azonosíthatók, amelyek: két esetben F]L SEX¹⁵⁴⁹, egy-egy példányon pedig F]L SE[X¹⁵⁵⁰ és FL]SEX?¹⁵⁵¹ formában őrződtek meg.

Egy másik magángyártó a C VAL CONST KAR bélyegei összesen 11 téglán ismerhető fel. A bélyegek tabula ansata keretben a következő:]NS[T] KA¹⁵⁵², C VAL] C¹⁵⁵³, C VAL C]ONS[T¹⁵⁵⁴, C VAL CONS[T¹⁵⁵⁵, VAL C¹⁵⁵⁶, C VAL] CON[ST¹⁵⁵⁷, C VAL C¹⁵⁵⁸,

---

¹⁵⁴³ Kolník 1980c, 58.

¹⁵⁴⁴ Szőke 1993, 12.

¹⁵⁴⁵ Kolník 1971, 504; Kolník 1980c, 58.

¹⁵⁴⁶ Kolník 1980c, 58.

¹⁵⁴⁷ Hrabkovský 2021, 91.

¹⁵⁴⁸ Hrabkovský 2021, Tab: T-01-T-45.

¹⁵⁴⁹ Bujna 1972, kat. 188, Tab. XXIX:6; Hrabkovský 2021, Tab. T-01; Kolník 1959, 41, Taf. III:4; Bujna 1972, kat. 189, Tab. XXIX:7; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.

¹⁵⁵⁰ Kolník 1959, 41, Taf. III:2; Bujna 1972, kat. 187, Tab. XXIX:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.

¹⁵⁵¹ Bujna 1972, kat. 222, Tab. XXIX:39; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.

¹⁵⁵² Bujna 1972, kat. 178, Tab. XXVIII:27; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

¹⁵⁵³ Bujna 1972, kat. 183, Tab. XXIX:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

¹⁵⁵⁴ Bujna 1972, kat. 182, Tab. XXVIII:31; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

¹⁵⁵⁵ Bujna 1972, kat. 181, Tab. XXVIII:30; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

¹⁵⁵⁶ Kolník 1959, 41, Taf. III:1; Bujna 1972, kat. 177, Tab. XXVIII:26; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

¹⁵⁵⁷ Bujna 1972, kat. 186, Tab. XXIX:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

¹⁵⁵⁸ Bujna 1972, kat. 176, Tab. XXVIII:25; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.

]KAR¹⁵⁵⁹, C VAL]CO[NST KAR¹⁵⁶⁰, C VAL [C]O]¹⁵⁶¹ és]NST KAR¹⁵⁶² nagyon töredékes formában őrződtek meg.

Három téglán a Lupicini tribunus bélyegeit vélték felfedezni. A téglákon LVPI]CIN]¹⁵⁶³, LVPICINI? TR]B¹⁵⁶⁴ és LVPICINI] TRB¹⁵⁶⁵ formában megőrződött bélyegek voltak olvashatók. Egy másik téglá felszínén egy T[betű volt felismerhető, amely alapján azt a Terentianus tribunus gyártmányai közé sorolták.¹⁵⁶⁶

További 14 téglá felszínén a legio I Adiutrix nagyon töredékes bélyege ismerhető fel. Három példány esetében felismerhető a tabula ansata keret, amelyben egy-egy példányon az]F¹⁵⁶⁷, a LEG I]A[D¹⁵⁶⁸ és a LEG PA]¹⁵⁶⁹ bélyeg olvasható. Két téglán retrográd bélyeg azonosítható, amely]G T AD]¹⁵⁷⁰ és LE]G I AD]¹⁵⁷¹ formában őrződött meg számunkra. További egy-egy példányon pedig]AD?¹⁵⁷²,]I A?]¹⁵⁷³, L]EG I]¹⁵⁷⁴, LEG] IA]¹⁵⁷⁵, LEG]I A[D]¹⁵⁷⁶, LEG I]A[D]¹⁵⁷⁷,]I AD]¹⁵⁷⁸, LE]G I AD]¹⁵⁷⁹ és LEG I]¹⁵⁸⁰ töredékes bélyeg ismerhető fel.

Jozef Bujna és Milan Hrabkovský az egyik téglán a legio IX Hispania bélyegét vélték felfedezni, amely LEG IX [I]¹⁵⁸¹ formában őrződött meg számunkra. Szerintem sokkal valószínűbb, hogy a téglán eredetileg a legio I Adiutrix töredékes bélyege lehetett. A bélyeg töredékesége miatt teljesen bizonyossággal nem jelenthetjük ki, hogy a téglá felszínén eredetileg LEG I AD bélyeg volt. A J. Bujna és M. Hrabkovský által X-ként azonosított betű szerintem egy A. Pár bélyegen hasonló kiképzésű A betűket találhatunk Szilágyi János kötetében.¹⁵⁸²

Egy tegula felszínén egy duplabélyeg azonosítható, amelyek keresztezték egymást. Mindkét bélyegen a legio XV Apollinaris bélyege volt felismerhető. Mindkét bélyeg tabula ansata

¹⁵⁵⁹ Bujna 1972, kat. 185, Tab. XXIX:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-03.

¹⁵⁶⁰ Bujna 1972, kat. 203, Tab. XXIX:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-03 .

¹⁵⁶¹ Bujna 1972, kat. 179, Tab. XXVIII:28; Hrabkovský 2021, Tab. T-03.

¹⁵⁶² Bujna 1972, kat. 180, Tab. XXVIII:29; Hrabkovský 2021, Tab. T-03.

¹⁵⁶³ Bujna 1972, kat. 190, Tab. XXIX:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-04.

¹⁵⁶⁴ Kolník 1959, 43, Taf. II:18; Bujna 1972, kat. 192, Tab. XXIX:10; Hrabkovský 2021, Tab. T-04.

¹⁵⁶⁵ Kolník 1959, 43, Taf. II:19; Bujna 1972, kat. 191, Tab. XXIX:9; Hrabkovský 2021, Tab. T-04.

¹⁵⁶⁶ Kolník 1959, 43, Taf. II:16; Bujna 1972, kat. 193, Tab. XXIX:11 Hrabkovský 2021, Tab. T-04.

¹⁵⁶⁷ Bujna 1972, kat. 6, Tab. XXIV:6; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.

¹⁵⁶⁸ Bujna 1972, kat. 11, Tab. XXIV:11, Hrabkovský 2021, Tab. T-06.

¹⁵⁶⁹ Kolník 1959, 41, Taf. II:3; Bujna 1972, kat. 5, Tab. XXIV:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-06.

¹⁵⁷⁰ Kolník 1959, 41, Taf. II:1; Bujna 1972, kat. 1, Tab. XXIV:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-07.

¹⁵⁷¹ Bujna 1972, kat. 8, Tab. XXIV:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-07.

¹⁵⁷² Bujna 1972, kat. 211, Tab. XXIX:28; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.

¹⁵⁷³ Bujna 1972, kat. 207, Tab. XXIX:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.

¹⁵⁷⁴ Bujna 1972, kat. 3, Tab. XXIV:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.

¹⁵⁷⁵ Bujna 1972, kat. 2, Tab. XXIV:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.

¹⁵⁷⁶ Hrabkovský 2021, Tab. T-05 ID:405.

¹⁵⁷⁷ Hrabkovský 2021, Tab. T-06 ID:413.

¹⁵⁷⁸ Bujna 1972, kat. 9, Tab. XXIV:9; Hrabkovský 2021, Tab. T-06.

¹⁵⁷⁹ Kolník 1959, 41, Taf. II:3; Bujna 1972, kat. 4, Tab. XXIV:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-06.

¹⁵⁸⁰ Bujna 1972, kat. 197, Tab. XXIX:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-07.

¹⁵⁸¹ Bujna 1972, kat. 208, Tab. XXIX:25; Hrabkovský 2021, Tab. T-08.

¹⁵⁸² Szilágyi 1933, Tab. IV:99-100.

keretben található. Az egyik]EG XV APO, míg a másik]EG X[V A]PO¹⁵⁸³ formában őrződött meg.

Milan Hrabkovský egy téglafelszínén a cohors I Aelia Sagittariorum csapattesthez kapcsolható egy egyszerű keretelésű COH I SE¹⁵⁸⁴ formában megőrződött bélyegét közölte. A mellékelt fénykép alapján valójában egy tabula ansata keretelésű CO[H I] SE? Formában megőrződött bélyegről lehet szó.

További 17 téglát a legio X Gemina Pia Fidelis gyártmányai közé sorolt. Legalább hét tégl esetében a bélyeget planta pedis keret határolt. Egy-egy példányon LE¹⁵⁸⁵,]EG X GPF¹⁵⁸⁶, LEG X G PF¹⁵⁸⁷, G] X GE PF¹⁵⁸⁸, L]EG X G[P?¹⁵⁸⁹, X]GE PF¹⁵⁹⁰ és]N?¹⁵⁹¹ megőrződésű bélyeg olvasható. További kilenc téglán egyszerű keretelésben a]PF?¹⁵⁹², LEG X¹⁵⁹³, LEG X G¹⁵⁹⁴, L]EG X G¹⁵⁹⁵, LEG X G PF¹⁵⁹⁶,]G PF¹⁵⁹⁷, LE]G X G PF¹⁵⁹⁸, X] G PF¹⁵⁹⁹ és G] X G PF¹⁶⁰⁰ formában megőrződésű bélyeg ismerhető fel. Egy tegula felszínén pedig retrográd LEG X G[E?¹⁶⁰¹ bélyeg olvasható.

Hrabkovský 13 téglán a legio XIII Gemina Martia Victrix bélyegét vélte felfedezni. Egy-egy példányon]G XIII G¹⁶⁰²,]II GMV¹⁶⁰³,]II GMV?¹⁶⁰⁴,]EG XIII GM[V?¹⁶⁰⁵, Bélyeg: LE]G XIII GM¹⁶⁰⁶ és]G M¹⁶⁰⁷ formában megőrződött bélyeg azonosítható. Egy esetben tabula ansata keretben]MV¹⁶⁰⁸, két példányon]MV?¹⁶⁰⁹, míg további négy téglán]MV¹⁶¹⁰ töredékes

---

¹⁵⁸³ Kolník 1959, 43, Taf. III:7; Bujna 1972, kat. 175, Tab. XXVIII:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-08.

¹⁵⁸⁴ Bujna 1972, kat. 221, Tab. XXIX:38; Hrabkovský 2021, Tab. T-08.

¹⁵⁸⁵ Bujna 1972, kat. 26, Tab. XXIV:26; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.

¹⁵⁸⁶ Hrabkovský 2021, Tab. T-10 ID:423.

¹⁵⁸⁷ Bujna 1972, kat. 22, Tab. XXIV:22; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.

¹⁵⁸⁸ Bujna 1972, kat. 18, Tab. XXIV:18; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.

¹⁵⁸⁹ Bujna 1972, kat. 14, Tab. XXIV:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.

¹⁵⁹⁰ Kolník 1959, 41, Taf. II:5; Bujna 1972, kat. 17, Tab. XXIV:17; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.

¹⁵⁹¹ Bujna 1972, kat. 216, Tab. XXIX:33; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.

¹⁵⁹² Bujna 1972, kat. 21, Tab. XXIV:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.

¹⁵⁹³ Bujna 1972, kat. 148, Tab. XXVIII:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.

¹⁵⁹⁴ Hrabkovský 2021, Tab. T-09, ID:268.

¹⁵⁹⁵ Bujna 1972, kat. 16, Tab. XXIV:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.

¹⁵⁹⁶ Bujna 1972, kat. 13, Tab. XXIV:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.

¹⁵⁹⁷ Bujna 1972, kat. 20, Tab. XXIV:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-11.

¹⁵⁹⁸ Bujna 1972, kat. 15, Tab. XXIV:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-11.

¹⁵⁹⁹ Kolník 1959, 41, Taf. II:6; Bujna 1972, kat. 23, Tab. XXIV:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-11.

¹⁶⁰⁰ Bujna 1972, kat. 19, Tab. XXIV:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.

¹⁶⁰¹ Bujna 1972, kat. 27, Tab. XXIV:27; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.

¹⁶⁰² Kolník 1959, 41, Taf. II:12; Bujna 1972, kat. 129, Tab. XXVII:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.

¹⁶⁰³ Kolník 1959, 41, Taf. II:14; Bujna 1972, kat. 162, Tab. XXVIII:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.

¹⁶⁰⁴ Bujna 1972, kat. 170, Tab. XXVIII:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.

¹⁶⁰⁵ Bujna 1972, kat. 169, Tab. XXVIII:22; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.

¹⁶⁰⁶ Hrabkovský 2021, Tab. T-15 ID:N4.

¹⁶⁰⁷ Bujna 1972, kat. 167, Tab. XXVIII:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.

¹⁶⁰⁸ Bujna 1972, kat. 160, Tab. XXVIII:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.

¹⁶⁰⁹ Bujna 1972, kat. 163, Tab. XXVIII:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-13; Bujna 1972, kat. 165, Tab. XXVIII:18; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.

¹⁶¹⁰ Bujna 1972, kat. 168, Tab. XXVIII:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-13; Bujna 1972, kat. 164, Tab. XXVIII:17; Hrabkovský 2021, Tab. T-13; Bujna 1972, kat. 161, Tab. XXVIII:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-14; Bujna 1972,

bélyeg ismerhető fel.

Hrabkovský 134 téglán a legio XIII Gemina bélyegeit azonosította. Egyértelműen a gyártóhoz köthetőek a következő bélyegek:

Bélyeg	Darab	Bélyeg	Darab
LEG XIII kicsit feljebb IIII[	1 ¹⁶¹¹	L]EG XIII G	2 ¹⁶¹²
]XIII G	4 ¹⁶¹³	]XIII	1 ¹⁶¹⁴
]XIII[	2 ¹⁶¹⁵	]G XIII G[	1 ¹⁶¹⁶
]G XIII [G	1 ¹⁶¹⁷	]XIII G[	1 ¹⁶¹⁸
LEG XII[I]I G[	1 ¹⁶¹⁹	]XIII – tabula ansata keretben	1 ¹⁶²⁰
]III G	7 ¹⁶²¹	X]III G[	1 ¹⁶²²
]III[	8 ¹⁶²³	]III	2 ¹⁶²⁴
]III [G – tabula ansata keretben	1 ¹⁶²⁵	]III G[- tabula ansata keretben	1 ¹⁶²⁶
]III[I G	1 ¹⁶²⁷	]III G	3 ¹⁶²⁸
]II G	2 ¹⁶²⁹	]I G	6 ¹⁶³⁰

kat. 166, Tab. XXVIII:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-15.

¹⁶¹¹ Bujna 1972, kat. 99, Tab. XXVI:20; Hrabkovský 2021, T-38.

¹⁶¹² Kolník 1959, 41, Taf. II:10; Bujna 1972, kat. 122, Tab. XXVII:12; Hrabkovský 2021, Tab. T-16; Bujna 1972, kat. 127, Tab. XXVII:17; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.

¹⁶¹³ Bujna 1972, kat. 80, Tab. XXVI:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-29; Bujna 1972, kat. 124, Tab. XXVII:14; Hrabkovský 2021, T-30; Hrabkovský 2021, T-33 ID:333; Kolník 1959, 41, Taf. II:11; Bujna 1972, kat. 118, Tab. XXVII:8; Hrabkovský 2021, T-36.

¹⁶¹⁴ Bujna 1972, kat. 31, Tab. XXIV:30; Hrabkovský 2021, Tab. T-27.

¹⁶¹⁵ Bujna 1972, kat. 156, Tab. XXVIII:9; Hrabkovský 2021, T-30; Bujna 1972, kat. 61, Tab. XXV:24; Hrabkovský 2021, T-33.

¹⁶¹⁶ Bujna 1972, kat. 110, Tab. XXVI:31; Hrabkovský 2021, T-36.

¹⁶¹⁷ Kolník 1959, 41, Taf. II:9; Bujna 1972, kat. 96, Tab. XXVI:17; Hrabkovský 2021, T-37.

¹⁶¹⁸ Bujna 1972, kat. 157, Tab. XXVIII:10; Hrabkovský 2021, Tab. T-18.

¹⁶¹⁹ Bujna 1972, kat. 102, Tab. XXVI:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.

¹⁶²⁰ Bujna 1972, kat. 34, Tab. XXIV:33; Hrabkovský 2021, T-38.

¹⁶²¹ Bujna 1972, kat. 126, Tab. XXVII:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-17; Bujna 1972, kat. 93, Tab. XXVI:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-18; Bujna 1972, kat. 71, Tab. XXV:34; Hrabkovský 2021, Tab. T-28; Bujna 1972, kat. 77, Tab. XXV:40; Hrabkovský 2021, T-29; Bujna 1972, kat. 101, Tab. XXVI:22; Hrabkovský 2021, T-29; Bujna 1972, kat. 76, Tab. XXV:39; Hrabkovský 2021, T-37; Bujna 1972, kat. 75, Tab. XXV:38; Hrabkovský 2021, T-38.

¹⁶²² Bujna 1972, kat. 83, Tab. XXVI:4; Hrabkovský 2021, T-30.

¹⁶²³ Bujna 1972, kat. 92, Tab. XXVI:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-16; Bujna 1972, kat. 119, Tab. XXVII:9; Hrabkovský 2021, Tab. T-19; Bujna 1972, kat. 68, Tab. XXV:31; Hrabkovský 2021, Tab. T-25; Bujna 1972, kat. 69, Tab. XXV:32; Hrabkovský 2021, Tab. T-27; Bujna 1972, kat. 62, Tab. XXV:25; Hrabkovský 2021, T-32; Bujna 1972, kat. 158, Tab. XXVIII:11; Hrabkovský 2021, T-33; Bujna 1972, kat. 70, Tab. XXV:33; Hrabkovský 2021, T-34; Bujna 1972, kat. 64, Tab. XXV:27; Hrabkovský 2021, T-38.

¹⁶²⁴ Bujna 1972, kat. 215, Tab. XXIX:32; Hrabkovský 2021, Tab. T-28; Hrabkovský 2021, T-39, ID:N2-8 (1957).

¹⁶²⁵ Bujna 1972, kat. 152, Tab. XXVIII:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.

¹⁶²⁶ Bujna 1972, kat. 128, Tab. XXVII:18; Hrabkovský 2021, T-32.

¹⁶²⁷ Bujna 1972, kat. 76, Tab. XXV:39; Hrabkovský 2021, T-35.

¹⁶²⁸ Bujna 1972, kat. 87, Tab. XXVI:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-26; Bujna 1972, kat. 81, Tab. XXVI:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-28; Hrabkovský 2021, T-34 ID:357.

¹⁶²⁹ Bujna 1972, kat. 78, Tab. XXV:41; Hrabkovský 2021, Tab. T-27; Bujna 1972, kat. 84, Tab. XXVI:5; Hrabkovský 2021, T-31.

]EG XIII[	1 ¹⁶³¹	]G XIII[	1 ¹⁶³²
]XIII[	7 ¹⁶³³	]III[	1 ¹⁶³⁴
]III – tabula ansata keretben	2 ¹⁶³⁵	]III	3 ¹⁶³⁶
]II[G	1 ¹⁶³⁷	]II	2 ¹⁶³⁸
LEG XII[	1 ¹⁶³⁹	E]G XII[	2 ¹⁶⁴⁰
]G XII[	4 ¹⁶⁴¹	]XII[	4 ¹⁶⁴²
X]II[	1 ¹⁶⁴³	LEG X[	2 ¹⁶⁴⁴
]EG X[	4 ¹⁶⁴⁵	]G X[	7 ¹⁶⁴⁶
LEG[X – planta pedis keretben	1 ¹⁶⁴⁷		

Sok esetben a nagyon töredékes bélyegről egyértelműen nem állapítható meg mely gyártó termékei közé sorolható. 15 téglán LE[¹⁶⁴⁸, 13 példányon LEG[¹⁶⁴⁹, 3 darabon L[E¹⁶⁵⁰, 6

¹⁶³⁰ Bujna 1972, kat. 91, Tab. XXVI:12; Hrabkovský 2021, T-30; Bujna 1972, kat. 89, Tab. XXVI:10; Hrabkovský 2021, T-31; Bujna 1972, kat. 85, Tab. XXVI:6; Hrabkovský 2021, T-32; Bujna 1972, kat. 90, Tab. XXVI:11; Hrabkovský 2021, T-32; Bujna 1972, kat. 82, Tab. XXVI:3; Hrabkovský 2021, T-33; Bujna 1972, kat. 86, Tab. XXVI:7; Hrabkovský 2021, T-33.

¹⁶³¹ Bujna 1972, kat. 155, Tab. XXVIII:8; Hrabkovský 2021, T-38.

¹⁶³² Bujna 1972, kat. 100, Tab. XXVI:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.

¹⁶³³ Bujna 1972, kat. 60, Tab. XXV:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-16, T-19; Bujna 1972, kat. 159, Tab. XXVIII:12; Hrabkovský 2021, Tab. T-17; Bujna 1972, kat. 60, Tab. XXV:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-16, T-19; Bujna 1972, kat. 115, Tab. XXVII:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-19; Bujna 1972, kat. 65, Tab. XXV:28; Hrabkovský 2021, T-30; Bujna 1972, kat. 66, Tab. XXV:29; Hrabkovský 2021, T-31; Bujna 1972, kat. 132, Tab. XXVII:22; Hrabkovský 2021, T-32.

¹⁶³⁴ Bujna 1972, kat. 74, Tab. XXV:37; Hrabkovský 2021, T-29.

¹⁶³⁵ Bujna 1972, kat. 36, Tab. XXIV:35; Hrabkovský 2021, T-34; Bujna 1972, kat. 36, Tab. XXIV:35; Hrabkovský 2021, T-38.

¹⁶³⁶ Bujna 1972, kat. 214, Tab. XXIX:31; Hrabkovský 2021, T-34; Bujna 1972, kat. 30, Tab. XXIV:29; Hrabkovský 2021, T-35; Bujna 1972, kat. 219, Tab. XXIX:36; Hrabkovský 2021, T-35.

¹⁶³⁷ Bujna 1972, kat. 73, Tab. XXV:36; Hrabkovský 2021, Tab. T-18.

¹⁶³⁸ Bujna 1972, kat. 32, Tab. XXIV:31; Hrabkovský 2021, Tab. T-25; Bujna 1972, kat. 29, Tab. XXIV:28; Hrabkovský 2021, T-37.

¹⁶³⁹ Bujna 1972, kat. 134, Tab. XXVII:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.

¹⁶⁴⁰ Bujna 1972, kat. 154, Tab. XXVIII:7; Hrabkovský 2021, Tab. T-26; Hrabkovský 2021, Tab. T-27 ID:298.

¹⁶⁴¹ Bujna 1972, kat. 107, Tab. XXVI:28; Hrabkovský 2021, Tab. T-27; Hrabkovský 2021, T-31 ID:321-322; Hrabkovský 2021, T-37 ID:504a.

¹⁶⁴² Bujna 1972, kat. 57, Tab. XXV:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-16; Bujna 1972, kat. 58, Tab. XXV:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-27; Bujna 1972, kat. 63, Tab. XXV:26; Hrabkovský 2021, T-30; Bujna 1972, kat. 67, Tab. XXV:30; Hrabkovský 2021, T-32.

¹⁶⁴³ Kolník 1959, 43, Taf. II:17; Bujna 1972, kat. 174; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.

¹⁶⁴⁴ Bujna 1972, kat. 52, Tab. XXV:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-22; Bujna 1972, kat. 56, Tab. XXV:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-22.

¹⁶⁴⁵ Bujna 1972, kat. 111, Tab. XXVII:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-20; Bujna 1972, kat. 114, Tab. XXVII:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-23; Hrabkovský 2021, Tab. T-23 ID: 273; Bujna 1972, kat. 117, Tab. XXVII:7; Hrabkovský 2021, T-33.

¹⁶⁴⁶ Hrabkovský 2021, Tab. T-17 ID:98d; Bujna 1972, kat. 113, Tab. XXVII:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-19; Bujna 1972, kat. 136, Tab. XXVII:26; Hrabkovský 2021, Tab. T-20; Bujna 1972, kat. 112, Tab. XXVII:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-21; Hrabkovský 2021, Tab. T-24 ID:278; Bujna 1972, kat. 53, Tab. XXV:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-26; Bujna 1972, kat. 116, Tab. XXVII:6; Hrabkovský 2021, T-29.

¹⁶⁴⁷ Hrabkovský 2021, T-39 ID:523.

¹⁶⁴⁸ Bujna 1972, kat. 41, Tab. XXV:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-17; Bujna 1972, kat. 39, Tab. XXV:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-18; Hrabkovský 2021, Tab. T-18 ID:115; Bujna 1972, kat. 142, Tab. XXVII:32;

töredéken L]EG¹⁶⁵¹, 1-1 esetben]G¹⁶⁵²,]E?¹⁶⁵³, tabula ansata keretben]G¹⁶⁵⁴, planta pedis keretben LEG¹⁶⁵⁵, tabula ansata keretben L¹⁶⁵⁶ és LEG¹⁶⁵⁷ töredékes bélyeg ismerhető fel. Hrabkovský 35 téglát nem kapcsolt egyetlen egy gyártó termékeihez sem. A mellékelt fényképek alapján ebből legalább 11 téglán olvashatatlan¹⁶⁵⁸, 6 darabon L¹⁶⁵⁹, 4 töredéken LE¹⁶⁶⁰, 2-2 esetben]I¹⁶⁶¹,]II¹⁶⁶², retrográd LEG¹⁶⁶³, tabula ansata keretben]I¹⁶⁶⁴ 1-1 példányon LEG?¹⁶⁶⁵, LEG [X?¹⁶⁶⁶,]G X¹⁶⁶⁷ és]III¹⁶⁶⁸ töredékes bélyeg azonosítható. További egy-egy téglán tabula ansata keretben L?¹⁶⁶⁹ és]A?¹⁶⁷⁰ töredékes bélyeg azonosítható.

A lelőhelyről származó bélyeges téglák gyártók szerinti megoszlása:

Hrabkovský 2021, Tab. T-20; Bujna 1972, kat. 40, Tab. XXV:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-21; Bujna 1972, kat. 48, Tab. XXV:11; Hrabkovský 2021, Tab. T-21; Bujna 1972, kat. 44, Tab. XXV:7; Hrabkovský 2021, Tab. T-21; Bujna 1972, kat. 42, Tab. XXV:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-22; Hrabkovský 2021, Tab. T-23 ID: 271; Bujna 1972, kat. 45, Tab. XXV:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-23; Hrabkovský 2021, Tab. T-23 ID:275-276; Bujna 1972, kat. 47, Tab. XXV:10; Hrabkovský 2021, T-24; Bujna 1972, kat. 149, Tab. XXVIII:2, Hrabkovský 2021, T-24; Bujna 1972, kat. 49, Tab. XXV:12; Hrabkovský 2021, T-35.

¹⁶⁴⁹ Bujna 1972, kat. 201, Tab. XXIX:18; Hrabkovský 2021, Tab. T-17; Bujna 1972, kat. 144, Tab. XXVII:34; Hrabkovský 2021, Tab. T-19; Bujna 1972, kat. 109, Tab. XXVI:30; Hrabkovský 2021, Tab. T-20; Bujna 1972, kat. 139, Tab. XXVII:29; Hrabkovský 2021, Tab. T-20; Bujna 1972, kat. 198, Tab. XXIX:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-20; Hrabkovský 2021, Tab. T-21 ID:262; Bujna 1972, kat. 130, Tab. XXVII:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-22; Bujna 1972, kat. 103, Tab. XXVI:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-22; Bujna 1972, kat. 106, Tab. XXVI:27; Hrabkovský 2021, T-24; Bujna 1972, kat. 106, Tab. XXVI:27; Hrabkovský 2021, T-29; Bujna 1972, kat. 220, Tab. XXIX:37; Hrabkovský 2021, T-35; Bujna 1972, kat. 204, Tab. XXIX:21; Hrabkovský 2021, T-36; Bujna 1972, kat. 24, Tab. XXIV:24; Hrabkovský 2021, T-39.

¹⁶⁵⁰ Bujna 1972, kat. 133, Tab. XXVII:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-17; Bujna 1972, kat. 38, Tab. XXV:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-18; Bujna 1972, kat. 140, Tab. XXVII:30; Hrabkovský 2021, T-24.

¹⁶⁵¹ Bujna 1972, kat. 51, Tab. XXV:14, Hrabkovský 2021, T-24; Bujna 1972, kat. 50, Tab. XXV:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-25; Bujna 1972, kat. 59, Tab. XXV:22; Hrabkovský 2021, T-35; Bujna 1972, kat. 54, Tab. XXV:17; Hrabkovský 2021, T-36; Bujna 1972, kat. 104, Tab. XXVI:25; Hrabkovský 2021, T-36; Bujna 1972, kat. 196, Tab. XXIX:13; Hrabkovský 2021, T-37.

¹⁶⁵² Bujna 1972, kat. 123, Tab. XXVII:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.

¹⁶⁵³ Bujna 1972, kat. 137, Tab. XXVII:27; Hrabkovský 2021, Tab. T-16.

¹⁶⁵⁴ Hrabkovský 2021, T-34 ID:355.

¹⁶⁵⁵ Kolník 1959, Taf. II: 22; Bujna 1972, kat. 25, Tab. XXIV:25; Hrabkovský 2021, T-39.

¹⁶⁵⁶ Bujna 1972, kat. 210, Tab. XXIX:27; Hrabkovský 2021, T-36.

¹⁶⁵⁷ Bujna 1972, kat. 150, Tab. XXVIII:3; Hrabkovský 2021, T-37.

¹⁶⁵⁸ Hrabkovský 2021, T-41 ID: 381; T-42 ID:397, 399, 400; T-44 ID: 414, 415, 416, 417; T-45 ID: 128c, 180b, 185a.

¹⁶⁵⁹ Hrabkovský 2021, T-40, ID:102; Bujna 1972, kat. 141, Tab. XXVII:31; Hrabkovský 2021, T-40; Hrabkovský 2021, T-43 ID: 412; Hrabkovský 2012, T-44 ID: 418-419; Hrabkovský 2012, T-45 ID:515a.

¹⁶⁶⁰ Bujna 1972, kat. 202, Tab. XXIX:19; Hrabkovský 2021, T-41; Bujna 1972, kat. 199, Tab. XXIX:16; Hrabkovský 2021, T-43; Bujna 1972, kat. 212, Tab. XXIX:29; Hrabkovský 2021, T-43; Bujna 1972, kat. 145, Tab. XXVII:35; Hrabkovský 2021, T-43.

¹⁶⁶¹ Hrabkovský 2021, T-40 ID:101; Hrabkovský 2021, T-41 ID:314.

¹⁶⁶² Hrabkovský 2021, T-43 ID:402; Hrabkovský 2012, T-45 ID:421.

¹⁶⁶³ Bujna 1972, kat. 200, Tab. XXIX:17; Hrabkovský 2021, T-40; Kolník 1959, 41, Taf. II:20; Bujna 1972, kat. 7, Tab. XXIV:7; Hrabkovský 2021, T-42.

¹⁶⁶⁴ Bujna 1972, kat. 35, Tab. XXIV:34; Hrabkovský 2021, T-41; Hrabkovský 2021, T-42 ID:394.

¹⁶⁶⁵ Bujna 1972, kat. 217, Tab. XXIX:34; Hrabkovský 2021, T-42.

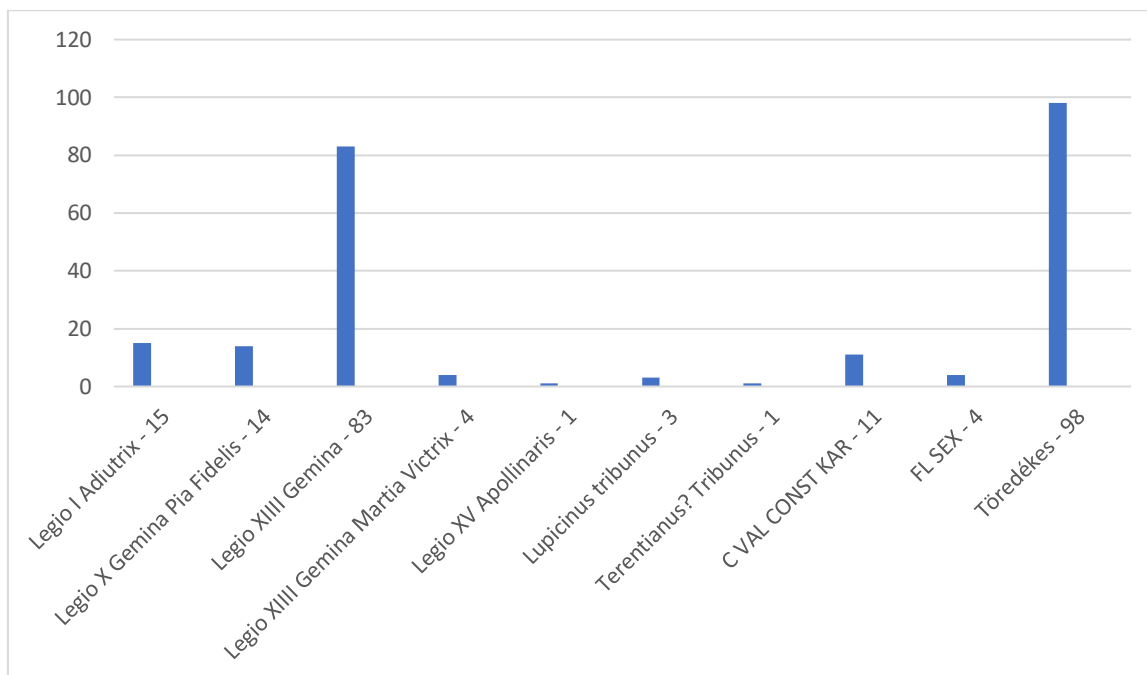
¹⁶⁶⁶ Bujna 1972, kat. 195, Tab. XXIX:12; Hrabkovský 2021, T-43.

¹⁶⁶⁷ Bujna 1972, kat. 205, Tab. XXIX:22; Hrabkovský 2012, T-45.

¹⁶⁶⁸ Hrabkovský 2021, T-40 ID:231.

¹⁶⁶⁹ Hrabkovský 2021, T-40 ID:109.

¹⁶⁷⁰ Bujna 1972, kat. 213, Tab. XXIX:30; Hrabkovský 2021, T-41.

IV.9. Cífer-Pusztapátról származó téglabélyegek

1974-ben Pusztapátot (Pác) és Dajta-t (1899-ig Gocnód, ma Jarná) Cíferhez (Cífer) csatolták. A település a Gidra patak mellett a Dunától mintegy 38 kilométerre északra található.

A lelőhelyet 1965-ben a nyitrai Régészeti Intézet külsős munkatársa Viliam Kráľovič¹⁶⁷¹ fedezte fel. Pusztapáttól délnyugatra egy kisebb magaslaton, amelyet a térképeken „Nad Mlynom”-ként jelöltek. A felszántott területen szétszántott építési anyagokat vélt felfedezni. Az összegyűjtött anyagban megtalálhatók voltak kövek, habarcs, téglá töredékek, amelyeken OF ARN BONO MAG és OF ARN VRSICINI MG bélyegek ismerhetők fel.¹⁶⁷² A szétszántott építési anyag közelében mintegy 350-500 m hosszú és 80-100 m széles területen átégett téglá, patics maradványokat, állatcsontokat és római kori kerámiát figyelt meg. A területről kis számban neolitikus és a népvándorláskori kerámia is előkerült.¹⁶⁷³

A terület feltárása 1969-ben kezdődött. Az első két ásatási szezonban az I. számú épület feltárására, a II. számú épület lokalizálására és további régészeti jelenségek (földbemélyített germán házak, neolitikus és szláv telepre utaló objektumok) megfigyelésére került sor.¹⁶⁷⁴ Az ásatók az itt feltárt területen három építési fázist figyeltek meg.¹⁶⁷⁵

Az I. számú négyzetes alaprajzú épület délnyugat-északkeleti tájolású volt. Az épület oldalai 24,85 és 16,45 m hosszúak voltak. Feltételezhetően három (A, B, C) rész összekapcsolásával

¹⁶⁷¹ A lelőhely felfedezőjéről Viliam Kráľovičről 1976-ban „A tak sa pán Kráľovič stal kráľom...” címmel egy főiskolai vizsgafilm készült, amelyet Fero Fenič filmrendező jegyzet. A film a következő linken megtekinthető: <https://www.youtube.com/watch?v=bSEF4NTv7FA&t=955s>

¹⁶⁷² Kolník 1972, 59.

¹⁶⁷³ Kolník 1972, 59.

¹⁶⁷⁴ Kolník 1972, 59.

¹⁶⁷⁵ Kolník 1972, 68.

jött létre. Az „A” rész az északkeleti részen található. Alapterülete 15,35 x 13,5 m volt. A négyzetes alaprajzú részben hat vagy hét helyiség ismerhető fel. A „B” rész a délnyugati oldalon található. Alapterülete 11 x 12 m volt. A területén négy vagy öt helyiséget azonosítottak. A „C” folyosó rész az északnyugati oldalon volt megtalálható. Az alapterülete 24,7 x 3,5 m volt, amelyet két vagy három helyiségre osztottak. Az ásatok az északnyugati oldalon két(?), míg a délnyugati oldalon egy bejáratot figyeltek meg. Az „A” traktusban egy 2,9 méter hosszú falrész kivételével a későbbi korokban az épület falait kiszedték. A mai járószint alatt 30-35 centiméterrel öt helyen az eredeti járószintet is sikerült megfigyelni.¹⁶⁷⁶

Az I. számú épülettől északkeletre egy négyzetes 12,50-12,60 x 7,3-7,5 m nagyságú fából készült épület maradványait tárták fel. Az ásató megfigyelése szerint ez az épület az I. számú épülettel egyidőben keletkezhetett.¹⁶⁷⁷

Szondázás segítségével sikerült megtalálni a II. számú épület maradványait.¹⁶⁷⁸

A lelőhely keleti oldalán egy szelvénnel sikerült átvágni egy 270 cm széles és 180 cm mély V alakú árkot.¹⁶⁷⁹

Az I. számú épület rövid oldalával párhuzamosan 45 m hosszúságban cölöpgödröket figyeltek meg, amelyek a védművekkel, kerítéssel függhettek össze.¹⁶⁸⁰

Szintén feltárássra került a 18/69 számú objektum, amely egy 440 x 380 cm nagyságú földbe mélyített germán ház volt. A feltárás során megfigyelt átégett rétegek arra utalnak, hogy a házat egy tűzvész pusztíthatta el.¹⁶⁸¹

A lelőhely délkeleti részében került feltárássra az 1/69 számú objektum, amely egy agyagnyerő gödör volt. A gödör mélysége helyenként a 240 cm-t is elérte. Az ásatók megfigyelései szerint ez az agyagnyerő gödör a lelőhelyen korábban folyt építkezéseivel függhetett össze. Megjegyzik, hogy az I. számú épület építése előtt a gödröt elplanírozták.¹⁶⁸²

T. Kolník a lelőhelyről a legjelentősebb leletekként a 36 db OF ARN BONO MAG, a 6 db OF ARN VRSICINI MG, az 1 db OF ARN] MAXENTI[, a LEG X G[a 3-3 db FAERCR[és ARINI[bélyegű téglákat említette.¹⁶⁸³

Az 1974-es ásatási szezon végére már ismert volt az I. és a II. számú kőépület alaprajza és több fa konstrukciójú épület, az erődítés maradványai, két kút, germán földbe mélyített házak és több neolitikus és szláv objektum. Az I. számú épület A és B részében sikerült megfigyelni a fűtőrendszert. Feltárássra került a II. számú kőépület, amely 11,1 x 8,35 m alapterületen

---

¹⁶⁷⁶ Kolník 1972, 60.

¹⁶⁷⁷ Kolník 1972, 61.

¹⁶⁷⁸ Kolník 1972, 61

¹⁶⁷⁹ Kolník 1972, 61.

¹⁶⁸⁰ Kolník 1972, 61.

¹⁶⁸¹ Kolník 1972, 61.

¹⁶⁸² Kolník 1972, 62.

¹⁶⁸³ Kolník 1972, 62

terült el. Az északkeleti oldalán egy 3,4 x 2,8 m alapterületű toronyszerű hozzáépítést is megfigyeltek. Az épületet egy téglalap alakú és egy L alakú helyiségre oszthatjuk. Az épület fűtőrendszerét az épülettől északnyugatra eső területen sikerült megfigyelni. Az I. és a II. számú kőépület között több organikus anyagból készült épület alaprajzát figyelték meg. Feltárássra került két kút és két földbe mélyített veremház, amelynek tetőszerkezetét hat hatszög alakban elhelyezett cölöplyuk képezte (58. és a 60. objektum). Az 58. objektum 9 x 6 m, míg a 60. objektum 11 x 14 m nagyságú volt. Mindkét objektumot tűvész pusztította el. Az 58. objektum feltárásából nagy számban kerültek elő szövéshez használt agyagnehezékek, ezért funkciójára tekintve műhelyként definiálták. Ezenkívül az 58. objektum feltárása során napvilágra került egy II. Constantius római császár érmeje (337-361) és egy hagymafejes fibula.¹⁶⁸⁴

1975-ben is folytatódott a lelőhely feltárása. A feltárt terület északkeleti részében két fazekaskemence (81. és a 108. számú objektum) került feltárássra.¹⁶⁸⁵ A 108. számú kemencét részlegesen az 58. számú objektum elpusztította.¹⁶⁸⁶ A kemencéket a 4. század első felére datálták.¹⁶⁸⁷ A lelőhely északkeleti részén egy 45 méter hosszú szakaszán egy 180 cm széles 150 cm mély, V alakú árkot sikerült feltárniuk. A 82. számú objektum egy földbe mélyített germán ház volt. Az objektum betöltéséből került elő egy római pecsétgyűrű, amely INNOCI felirattal volt ellátva.¹⁶⁸⁸ A lelőhelyet 1975. szeptember 13-án meglátogatták a III. Nemzetközi Szláv Régészeti konferencia résztvevői.¹⁶⁸⁹ A konferenciára került kiadásra a „Cífer-Pác. Eine jungkaiserzeitliche Station” című füzetecske.¹⁶⁹⁰

A következő évben is folytatódott a lelőhely feltárása. Az előre eltervezett munkáknak csak egy részét sikerült elvégezni, mivel a település területén egy 9-10. századra datált temetőt kellett feltárni.¹⁶⁹¹ Az évad során az I. számú kőépület falnegatívjainak feltárására is sor került. A munkák során bebizonyosodott, hogy az épületet szakaszonként építették. A fal negatívjainak betöltéséből további bélyeges téglák is napvilágra kerültek. Az ásatók sem a számukat, sem a rajtuk szereplő bélyegeket nem említették. A téglákkal kapcsolatban csak annyit jegyeztek meg, hogy a már ismert téglák további példányai kerültek napvilágra.¹⁶⁹² Az egyes fa épületek alaprajzát, mégpedig a 13., a 71. és a 72. számú objektum alaprajzát sikerült

---

¹⁶⁸⁴ Kolník 1975a, 59.

¹⁶⁸⁵ Kolník 1976, 134.

¹⁶⁸⁶ Kolník 1976, 135.

¹⁶⁸⁷ Kolník 1976, 136.

¹⁶⁸⁸ Kolník 1976, 136-137.

¹⁶⁸⁹ Kolník 1976, 134.

¹⁶⁹⁰ Kolník 1975b, 3-30.

¹⁶⁹¹ Kolník 1977a, 167.

¹⁶⁹² Kolník 1977a, 167.

pontosítani.¹⁶⁹³ A kevés csapadéknak köszönhetően sikerült feltárni az 1. és a 2. számú kutat (69. és a 70. objektum).¹⁶⁹⁴ A kutatott terület délkeleti részén feltárássra került az összes őskori objektum, az 1. számú agyaggyerő gödör északi része. A munkák során két csontvázás sír is napvilágra került.¹⁶⁹⁵ Feltárták a 134. számú objektumot, amely egy kelta ház maradványa volt.¹⁶⁹⁶

1976-ban a XI. Limes Kongresszust Székesfehérváron rendezték meg, ahol Titus Kolník prezentálta a Cífer-Pusztapáton folyó ásatások eredményeit. Az előadása írott változata „Cífer-Pác – eine spätrömische Station im Quadenland?” című tanulmányában 1977-ben jelent meg.¹⁶⁹⁷

1977-ben a munkák a kutatott terület keleti részén folytak, ahol több mint 120 főleg neolitikus objektum került feltárássra.¹⁶⁹⁸ Az I. számú kőépülettől északkeletre négy feltehetőleg népvándorláskori csontvázás sírt tártak fel, amelyből hármat már korábban kiraboltak.¹⁶⁹⁹ A területen kelta település maradványai is előkerültek.¹⁷⁰⁰ A római korból a 71. és a 72. számú fából készült barakkok kutatása is befejeződött. Szintén feltárták a 194. számú objektumot, amely egy tipikus germán félig földbe mélyített hat cölöplyukú ház volt.¹⁷⁰¹ A római korból napvilágra került egy feltételezhetően kerámia gyártására használt agyaggyerő gödör és egy V alakú árok is és a 8.-9. századra datálható három feltételezhetően gabona tárolására használt tárológödör.¹⁷⁰²

1978-ban a munkák a római állomás északi részén folytak. Az ásatási szezon során 132 neolitikus, 2 kelta, 11 római kori, 6 népvándorláskori objektum került feltárássra. Az árokrendszerben újkori kerámiát, pipa töredéket és I. Ferdinánd 1529-ben vert dénárját találták meg. Ez utóbbi segítségével sikerült datálni az árok korát.¹⁷⁰³ A római kori objektumok közül bővebben csak a 289. és a 340. számú objektummal foglalkozott. Az előbbi egy félig földbe mélyített germán ház, míg az utóbbi egy kemence maradványa volt.¹⁷⁰⁴

1979-ben a munkák a római állomás nyugati és középső részén folytak. A feltárt objektumok, gödrök az előző évekhez hasonlóan szintén a neolitikból származtak.¹⁷⁰⁵ A római korból csak 15

---

¹⁶⁹³ Kolník 1977a, 167.

¹⁶⁹⁴ Kolník 1977a, 167-168.

¹⁶⁹⁵ Kolník 1977a, 168.

¹⁶⁹⁶ Kolník 1977a, 168-169.

¹⁶⁹⁷ Kolník 1977b, 181-197.

¹⁶⁹⁸ Kolník 1978, 128.

¹⁶⁹⁹ Kolník 1978, 133.

¹⁷⁰⁰ Kolník 1978, 130, 133.

¹⁷⁰¹ Kolník 1978, 133-134.

¹⁷⁰² Kolník 1978, 134.

¹⁷⁰³ Kolník 1980a, 142-143, 149.

¹⁷⁰⁴ Kolník 1980a, 148.

¹⁷⁰⁵ Kolník 1980b, 106.

objektum, főleg egyszerű gödrök kerültek feltárássra.¹⁷⁰⁶

1980-ban befejeződött a római állomás területének feltárása. A munkák az I. számú kőépület közelében folytak. A kutatott területen 15 neolitikus objektumot tártak fel.¹⁷⁰⁷ Az épülettől északnyugatra került feltárássra a 495. számú objektum, amely egy újabb római kori kút volt a sorban már a harmadik. Az ásató régészek megfigyelése alapján a három közül ez volt a legidősebb és feltételezhetően már az I. számú kőépület építése előtt is létezhetett.¹⁷⁰⁸

A Pácon feltárt épületeket a 4. század második felére datálhatjuk. Az épületek egy tűzvész során elpusztult barbár telepen jöttek létre. A datálásban segítséget nyújtottak az itt talált OF ARN BONO MAG, OF ARN URSCINI MG és az OF ARN MAXENTI bélyeges téglák is.¹⁷⁰⁹

A bélyeges téglák nagy része az I. számú épület feltárássából került napvilágra. Leggyakrabban a tabula ansata keretelésű OF ARN BONO MAG bélyegei fordultak elő, mégpedig 68 darab téglán a következő formában:

Bélyegtípus	Darab	Bélyegtípus	Darab
OF ARN BONO MAG	2 ¹⁷¹⁰	OF ARN BONO MA[G	1 ¹⁷¹¹
OF ARN BONO M[	3 ¹⁷¹²	O]F ARN BONO M[	1 ¹⁷¹³
OF ARN BON[	4 ¹⁷¹⁴	OF ARN BO[	6 ¹⁷¹⁵
OF ARN B[	3 ¹⁷¹⁶	]ARN BONO MAG	2 ¹⁷¹⁷
]RN BONO MAG	1 ¹⁷¹⁸	]RN BONO MA[	1 ¹⁷¹⁹
]ARN BONO M[	1 ¹⁷²⁰	]ARN BON[	1 ¹⁷²¹
]RN BONO[	1 ¹⁷²²	]BONO MAG	2 ¹⁷²³
]ONO MA[	1 ¹⁷²⁴	]N BONO MA[	1 ¹⁷²⁵

¹⁷⁰⁶ Kolník 1980b, 108-109.

¹⁷⁰⁷ Kolník 1981, 136.

¹⁷⁰⁸ Kolník 1981, 136.

¹⁷⁰⁹ Kolník 1971, 506.

¹⁷¹⁰ Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:3; 15, Taf. 9:1.

¹⁷¹¹ Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:1.

¹⁷¹² Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:20; 15, Taf. 8:15; 16, Taf. 9:11.

¹⁷¹³ Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:8.

¹⁷¹⁴ Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:5; 13, Taf. 8:1; 14, Taf. 8:11; 17, Taf. 9:17.

¹⁷¹⁵ Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:12; 13, Taf. 7:14; 13, Taf. 7:17; 14, Taf. 8:6; 15, Taf. 8:18; 15, Taf. 8:22.

¹⁷¹⁶ Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:6; 12, Taf. 7:9; 14, Taf. 8:3.

¹⁷¹⁷ Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:21; 14, Taf. 8:7.

¹⁷¹⁸ Varsik – Kolník 2021, 13-14, Taf. 8:2.

¹⁷¹⁹ Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:9.

¹⁷²⁰ Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:21.

¹⁷²¹ Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:19.

¹⁷²² Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:12.

¹⁷²³ Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:10; 13, Taf. 7:19.

¹⁷²⁴ Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:9.

]ARN BO[	2 ¹⁷²⁶	]ONO MAG	5 ¹⁷²⁷
]NO MAG	5 ¹⁷²⁸	]O MAG	4 ¹⁷²⁹
]MAG	3 ¹⁷³⁰	]N BONO[	1 ¹⁷³¹
]G	1 ¹⁷³²	Dupla bélyeg: A.]BONO MAG, B.]BONO M[	1 ¹⁷³³
Dupla bélyeg: A. O[, B. OF ARN[	1 ¹⁷³⁴	OF ARN[	6 ¹⁷³⁵
OF AR[	5 ¹⁷³⁶	OF A[	3 ¹⁷³⁷

Legalább 5 tegulán tabula ansata keretben az OF ARN VRSICINI MG gyártmányaihoz sorolható bélyegek ismerhetők fel. Két tegulán]NI MG¹⁷³⁸, még további egy-egy esetben OF ARN VRSICINI MG¹⁷³⁹, OF ARN VRS[¹⁷⁴⁰ és OF ARN] VRSICINI M[G¹⁷⁴¹ töredékes bélyeg ismerhető fel. V. Varsik egy tabula ansata keretben lévő OF[¹⁷⁴² töredékes megőrződésű bélyeget is az OF ARN VRSICINI MG gyártmányai közé sorolt. A bélyeg töredékessége miatt egyértelműen egyik gyártó bélyegei közé sem sorolható.

Egy-egy példányon planta pedis keretben LEG X G[¹⁷⁴³, LEG[¹⁷⁴⁴ és]G PF¹⁷⁴⁵ töredékes bélyegek ismerhetők fel. Mindhárom bélyeget V. Varsik a legio X gemina pia fidelis bélyegeihez sorolta. Egy-egy téglán egyszerű keretben FEARO[¹⁷⁴⁶ és FE]ARORI A[NIS¹⁷⁴⁷ töredékes bélyeg őrződött meg számunkra. Két további téglán ARIN[¹⁷⁴⁸, egy-egy tegulán pedig ARINI[¹⁷⁴⁹, AR[¹⁷⁵⁰ és A]RIN[IS¹⁷⁵¹ töredékes bélyeg ismerhető fel. Mind az öt

¹⁷²⁵ Varsik – Kolnák 2021, 17, Taf. 9:15.

¹⁷²⁶ Varsik – Kolnák 2021, 16, Taf. 9:14; 17, Taf. 9:22.

¹⁷²⁷ Varsik – Kolnák 2021, 12, Taf. 7:2; 14, Taf. 8:13; 15, Taf. 8:23; 16, Taf. 9:12; 17, Taf. 9:18.

¹⁷²⁸ Varsik – Kolnák 2021, 12, Taf. 7:7; 14, Taf. 8:5; 15, Taf. 8:16; 16, Taf. 9:5; 17, Taf. 9:24.

¹⁷²⁹ Varsik – Kolnák 2021, 14, Taf. 8:4; 16, Taf. 9:7; 16, Taf. 9:10; 17, Taf. 9:16.

¹⁷³⁰ Varsik – Kolnák 2021, 12, Taf. 7:4; 14, Taf. 8:10; 17, Taf. 9:19.

¹⁷³¹ Varsik – Kolnák 2021, 13, Taf. 7:15.

¹⁷³² Varsik – Kolnák 2021, 13, Taf. 7:13.

¹⁷³³ Varsik – Kolnák 2021, 15, Taf. 8:24.

¹⁷³⁴ Varsik – Kolnák 2021, 17, Taf. 9:20.

¹⁷³⁵ Varsik – Kolnák 2021, 12, Taf. 7:8; 13, Taf. 7:16; 13, Taf. 7:18; 14, Taf. 8:14; 16, Taf. 9:3; 17, Taf. 9:21.

¹⁷³⁶ Varsik – Kolnák 2021, 12-13, Taf. 7:11; 14, Taf. 8:8; 15, Taf. 8:20; 16, Taf. 9:13; 17, Taf. 9:23.

¹⁷³⁷ Varsik – Kolnák 2021, 15, Taf. 8:17; 15-16, Taf. 9:2; 16, Taf. 9:4.

¹⁷³⁸ Varsik – Kolnák 2021, 11-12, Taf. 6:13, 17.

¹⁷³⁹ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:12.

¹⁷⁴⁰ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:15.

¹⁷⁴¹ Varsik – Kolnák 2021, 11-12, Taf. 6:16.

¹⁷⁴² Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:14.

¹⁷⁴³ Varsik – Kolnák 2021, 10, Taf. 6:1.

¹⁷⁴⁴ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:2.

¹⁷⁴⁵ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:3.

¹⁷⁴⁶ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:4.

¹⁷⁴⁷ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:5.

¹⁷⁴⁸ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:7-8.

¹⁷⁴⁹ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:6.

¹⁷⁵⁰ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:9.

bélyegen az N betű fordítva van benyomva. Egy tegula töredéken egy töredékes OF ARN] MAXENT[¹⁷⁵² bélyeg őrződött meg számunkra, amelyet az OF ARN MAXENTI MAG gyártmányai közé sorolhatunk. Egy másik téglán pedig egy olvashatatlan bélyeg ismerhető fel, amelyet V. Varsik valószínűsíthetően a keretelés alapján az OF ARN BONO MAG gyártmányai közé sorolt.¹⁷⁵³

A II. számú épületből egy töredékes tabula ansata keretelésű]TIA RP¹⁷⁵⁴ és egy planta pedis keretben]IS¹⁷⁵⁵ bélyeg került elő. Az első töredékes bélyeget az OF ARN MAXENTIVS MAG, míg a másodikat az ARINIS gyártmányai közé sorolhatjuk.

A 13. számú objektum leletanyagából szintén két töredékes bélyeges téglá került napvilágra. Az egyik tabula ansata (?) keretelésben töredékes OF ARN]¹⁷⁵⁶, míg a másikon szintén tabula ansata keretben]RN BONO]¹⁷⁵⁷ bélyeg őrződött meg számunkra. V. Varsik mindkét bélyeget az OF ARN VRSICINI MG gyártmányai közé sorolta.¹⁷⁵⁸ Ezzel szemben az első bélyeg esetében annak töredékessége végett azt egyértelműen egyetlen gyártó termékei közé sem sorolhatjuk, míg a másik bélyeg az OF ARN BONO MAG gyártó részleges bélyege ismerhető fel.

Az 55. objektumból egy planta pedis keretelésű töredékes A]¹⁷⁵⁹ bélyegű tegula került feltárássra. A töredékes bélyeget V. Varsik az ARINIS gyártmányai közé sorolta.¹⁷⁶⁰

Az 58. objektumból előkerült leletanyagból három töredékes bélyeg található. Mindhárom bélyeget planta pedis keret határol. Az egyik téglán kopott, olvashatatlan¹⁷⁶¹, a másodikon A]RINIS¹⁷⁶² a harmadikon pedig ARI]NIS¹⁷⁶³ bélyeg ismerhető fel.

A 69. számú objektumból egy planta pedis keretelésű F]EARORI A[NIS¹⁷⁶⁴ bélyegű tegula került napvilágra.

A 372. objektumból egy töredékes OF ARN [M?¹⁷⁶⁵ bélyegű tegula került feltárássra. A bélyeget V. Varsik az OF ARN MAXENTIVS MAG gyártmányai közé sorolta.¹⁷⁶⁶

---

¹⁷⁵¹ Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:10.

¹⁷⁵² Varsik – Kolnák 2021, 11, Taf. 6:11.

¹⁷⁵³ Varsik – Kolnák 2021, 16, Taf. 9:6.

¹⁷⁵⁴ Varsik – Kolnák 2021, 20, Taf. 14:1.

¹⁷⁵⁵ Varsik – Kolnák 2021, 20, Taf. 14:2.

¹⁷⁵⁶ Varsik – Kolnák 2021, 25, Taf. 21:23.

¹⁷⁵⁷ Varsik – Kolnák 2021, 25, Taf. 21:24.

¹⁷⁵⁸ Varsik – Kolnák 2021, 25.

¹⁷⁵⁹ Varsik – Kolnák 2021, 29, Taf. 28:4.

¹⁷⁶⁰ Varsik – Kolnák 2021, 29.

¹⁷⁶¹ Varsik – Kolnák 2021, 31, Taf. 31:1.

¹⁷⁶² Varsik – Kolnák 2021, 31, Taf. 31:2.

¹⁷⁶³ Varsik – Kolnák 2021, 31, Taf. 31:3.

¹⁷⁶⁴ Varsik – Kolnák 2021, 49, Taf. 78:2.

¹⁷⁶⁵ Varsik – Kolnák 2021, 71, Taf. 115:14.

¹⁷⁶⁶ Varsik – Kolnák 2021, 71.

A 415. számú objektumból egy tabula ansata keretelésű O[¹⁷⁶⁷ bélyegű téglá származik. A bélyeget V. Varsik feltételezhetően a keretelés alapján az OF ARN BONO MAG gyártmányai közé sorolta.¹⁷⁶⁸

Az 504. objektumból egy tabula ansata keretelésű OF ARN[¹⁷⁶⁹ és egy FEAR[¹⁷⁷⁰ töredékes bélyegű tegula került napvilágra. Az egyik téglát az OF ARN BONO MAG, míg a másikat a FEARORIS ANIS gyártmányai közé sorolhatjuk.

További 31 bélyeges téglá szórványból származik. A téglák közül 16 darabot tabula ansata keretben az OF ARN BONO MAG gyártmányai közé sorolhatunk. A téglákon egy-egy esetben OF A]RN BONO MAG¹⁷⁷¹, OF ARN BO[¹⁷⁷²,]BONO MAG¹⁷⁷³,]ONO MAG¹⁷⁷⁴,]ONO M[¹⁷⁷⁵,]ONO[¹⁷⁷⁶,]O MAG¹⁷⁷⁷, OF A]RN B[¹⁷⁷⁸ bélyeg őrződött meg számunkra. Két további tegulán]NO MAG¹⁷⁷⁹ töredékes bélyeg ismerhető fel. Egy téglán egy duplabélyeg található. Mindkét bélyeg]O MAG formában őrződött meg számunkra.¹⁷⁸⁰ V. Varsik feltételezhetően a keretelés alapján további öt bélyeget sorolt a gyártó készítményei közé, amelyeken nagyon töredékes formában a következő bélyegek ismerhetők fel: két esetben OF A[¹⁷⁸¹, további egy-egy O[¹⁷⁸², OF[¹⁷⁸³ és]ARN[¹⁷⁸⁴.

További 9 töredékes bélyeget az OF ARN VRSICINI MG gyártmányai közé sorolt. A bélyegek tabula ansata keretben a következő formában őrződtek meg számunkra: OF ARN VRSICINI MG¹⁷⁸⁵, OF ARN VRSICINI[¹⁷⁸⁶,]ICINI MG[¹⁷⁸⁷,]N VRSICI[¹⁷⁸⁸,]CINI MG¹⁷⁸⁹,]N VR[SI]CI[¹⁷⁹⁰,]I MG¹⁷⁹¹,]ARN[¹⁷⁹² és OF ARN[¹⁷⁹³.

---

¹⁷⁶⁷ Varsik – Kolník 2021, 71, Taf. 116:4.

¹⁷⁶⁸ Varsik – Kolník 2021, 71.

¹⁷⁶⁹ Varsik – Kolník 2021, 75, Taf. 122:1.

¹⁷⁷⁰ Varsik – Kolník 2021, 75, Taf. 122:2.

¹⁷⁷¹ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:2.

¹⁷⁷² Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:1.

¹⁷⁷³ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:5.

¹⁷⁷⁴ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:6.

¹⁷⁷⁵ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:9.

¹⁷⁷⁶ Varsik – Kolník 2021, 75, Taf. 123:9.

¹⁷⁷⁷ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:10.

¹⁷⁷⁸ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:15.

¹⁷⁷⁹ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:3; 84, Taf. 135:13.

¹⁷⁸⁰ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:16.

¹⁷⁸¹ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:7; 84-85, Taf. 135:14.

¹⁷⁸² Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:4.

¹⁷⁸³ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:8.

¹⁷⁸⁴ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:11.

¹⁷⁸⁵ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:17.

¹⁷⁸⁶ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:20.

¹⁷⁸⁷ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:19.

¹⁷⁸⁸ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:21.

¹⁷⁸⁹ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:22.

¹⁷⁹⁰ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:24.

¹⁷⁹¹ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:24.

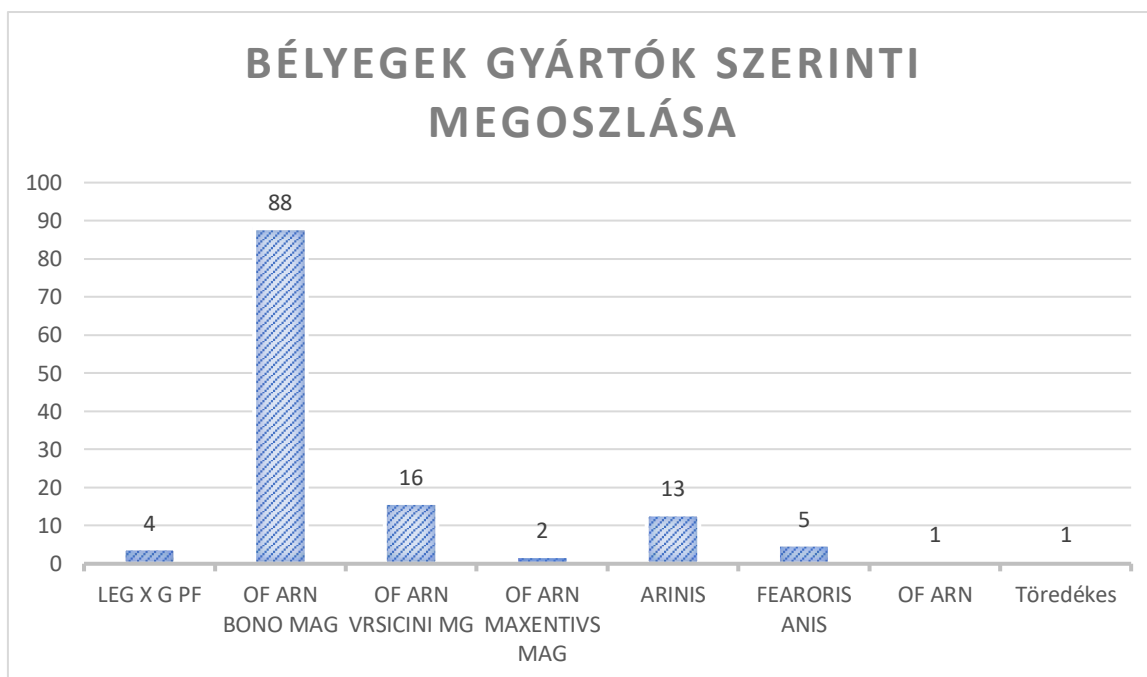
¹⁷⁹² Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:23.

¹⁷⁹³ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:25.

Egy téglán az OJF ARN¹⁷⁹⁴ töredékes bélyeg ismerhető fel. A bélyeg töredékes megőrződése miatt azt egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

Négy téglán planta pedis (?) keretben az ARINIS bélyegei ismerhetők fel. Két esetben ARI¹⁷⁹⁵ és további egy-egy esetben A]RINI[S¹⁷⁹⁶ és ARI[NIS¹⁷⁹⁷ formában őrződött meg számunkra. Egy további planta pedis keretben LE¹⁷⁹⁸ bélyeg maradt meg számunkra, amelyet a keretelés alapján a legio X gemina pia fidelis csapattesthez kapcsolhatunk.

Cífer-Pusztapát lelőhelyről a következő bélyegek ismertek:

1999-ben a lelőhelyen egy ellenőrző felmérésre került sor. A felmérés eredményei alapján azt feltételezték, hogy valahol a közelben további épület, épületek maradványai lehetnek. A területen ezért geofizikai méréseket végeztek. Sem a légrégészeti felvételek, sem a geofizikai mérések nem bizonyították ezt a feltevést. Ezért 2005-ben a területen régészeti szondázásra került sor. A földmunkák elkezdése előtt 50 x 50 méteres területen geofizikai méréseket végeztek. Két 2,5 méter széles 40 méter hosszú egymást keresztező szondát húztak, amelyek déli részei a már kutatott területen voltak találhatóak. A talált objektumok végett az egyik szondát később 10 méterrel meghosszabbították és további két 20 méter hosszú árkot is húztak. A kutatott területen 14 régészeti objektum lett részlegesen feltárva. Számunkra a 7/05 és a 8/05 számú objektumok érdekesek, mivel betöltésükből római téglák is napvilágra

¹⁷⁹⁴ Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:12.

¹⁷⁹⁵ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 136:2-3.

¹⁷⁹⁶ Varsik – Kolník 2021, 85-86, Taf. 136:4.

¹⁷⁹⁷ Varsik – Kolník 2021, 86, Taf. 136:5.

¹⁷⁹⁸ Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 136:1.

kerültek. A téglák között sajnos bélyeges példány nem fordult elő. Az ásatás során nem sikerült további épület, épületek létét bebizonyítani, de az itt talált masszív habarcsos római téglá töredékek ezt feltételezik. Az ásató régészek szerint a jövőben a lelőhelyet a mezőgazdasági munkák után intenzívebben kell figyelni.¹⁷⁹⁹

IV.10. Pozsony Óváros területén előkerült római bélyeges téglák

Pozsony-Óvárosában relatíve kis területről több egymáshoz közel eső lelőhelyről kerültek elő római tárgyak köztük bélyeges téglák is.

A hercegprímás palotájának átépítése során a pincében egy csontvázra találtak. A leíró szerint a csontváz közelében egy fülbevalót leltek, amelyből arra következtettek, hogy egy női sírról lehetett szó. A pincében behatóbb vizsgálat után római bélyeges téglák is napvilágra kerültek, amelyeken a legio XIII Gemina bélyegei voltak olvashatók. A leletek leírását az „Ungarische Lloyd” című folyóiratból vették át.¹⁸⁰⁰ Az innen származó tárgyak mai elhelyezése ismeretlen. Az 1868-ban alapított Pozsonyi Városi Múzeum „régí” régészeti gyűjteményében 23 db római bélyeges téglá található. Ezek közül csak két téglán ismerhető fel a legio XIII Gemina bélyege. Az egyik téglá Carnuntumból¹⁸⁰¹, míg a másik a Pozsony-Óvárosából a Halászkapu¹⁸⁰² lelőhelyről került a múzeum gyűjteményébe.

A fentebb már említett Halászkapu sarkán a csatornában Tayer Károly kőművessegéd 1858. június 10-én egy töredékes LEG] XIII G bélyegű téglát talált. A téglát a Pozsonyi Városi Múzeumnak Franz Rabáts ajándékozta.¹⁸⁰³ Az Olga Wagnerová és Alžbeta Mayerová által a múzeum gyűjteményéről írt katalógusban a leletnél Carnuntum lelőhelyet tüntették fel.¹⁸⁰⁴

Ortvay Tivadar (1843-1916) „Pozsony város története I.” kötetében lejegyezte, hogy a Lőrincskapu utcában a primási bérház építése során római alapfalakra bukkantak. A falakat csak robbanószer segítségével sikerült elbontani.¹⁸⁰⁵ A bérház építését 1873-ban kezdték Lippert József tervei alapján. A kivitelezésben ifjabb Feigler Ignác is részt vett.¹⁸⁰⁶

Ortvay leírása szerint az innen származó faltörmeléket és római téglákat szekérszámra hordták a Dunába. Bélyeges téglából került Esztergomba a hercegprímás gyűjteményébe, a Pozsonyi Városi Múzeumba, Feigler Ignác és Lanfranconi Enea urak magángyűjteményébe.¹⁸⁰⁷ Ortvay „Pozsony vármegye őstörténete” című írásában az itt előkerült tégláknál már csak azt említi,

¹⁷⁹⁹ Rajtár – Varsik 2007, 156-157.

¹⁸⁰⁰ Ismeretlen szerző 1873, 223; Mathédesz 2020a, 184.

¹⁸⁰¹ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2369; Mathédesz 2022b, 321, kat. 10.

¹⁸⁰² Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2369; Mathédesz 2022b, 312, 321, kat. 11, obr. 3:2.

¹⁸⁰³ Mathédesz 2020a, 186, 4. kép 2.; Mathédesz 2021, 136, 1. kép 2.; Mathédesz 2022b, 312, 321, kat. 11, obr. 3:2.

¹⁸⁰⁴ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2369.

¹⁸⁰⁵ Ortvay 1892, 41; Tóth Kurucz 1914, 19.

¹⁸⁰⁶ Pohaničová – Buday 2015, 151.

¹⁸⁰⁷ Ortvay 1892, 41.

hogy a bélyeges téglákból az esztergomi primási múzeumnak is küldtek, ezenkívül a városi múzeum és néhány ahogy ő fogalmaz „magános gyűjtő” is birtokol néhány példányt. Itt már nem említi név szerint azon magángyűjtőket, akik birtokoltak innen származó bélyeges téglákat. Ellenben megjegyzi, hogy a téglákon legio XV Apollinaris és Atiliae Firmae bélyegei szerepeltek.¹⁸⁰⁸

Vojtěch Ondrouch „Limes Romanus na Slovensku” című kötetében az állítólagosan Esztergomba került bélyeges téglákkal kapcsolatban megemlíti, hogy ezen leleteket hiába kereste a múzeum gyűjteményében azokat ott nem találta. Szintén megjegyzi, hogy Szilágyi János a Pannoniai bélyeges téglák corpusában ezen leletekről nem tesz említést.¹⁸⁰⁹

Ortvay Tivadar leírása szerint a Pozsonyi Városi Múzeumba is kerültek római bélyeges téglák. A múzeum gyűjteményében található egy Atiliae Firma bélyegű téglá, amely a feljegyzések szerint Carnuntumból származik.¹⁸¹⁰ V. Ondrouch megjegyzi, hogy Atiliae Firmae teljes bélyegű téglá a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében fellelhető, ám ezen lelet Petronell lelőhelyről származik.¹⁸¹¹ Wagnerová és Mayerová katalógusukban ezt a leletet, mint Carnuntumból származó téglát ismertették.¹⁸¹² A múzeum gyűjteményében található továbbá két bélyeges téglá, amelyeken a legio XV Apollinaris bélyegei ismerhetők fel. Mindkét téglá vásárlás útján került a múzeum gyűjteményébe az úgynevezett Lemberger gyűjteményből. A teljes bélyegű téglát a leltárkönyvben az 1887., míg a LEG X[V APOL] töredékes téglát az 1881. szám alatt találhatjuk meg. A feljegyzés szerint a házba vezető passzázsból kerültek elő.¹⁸¹³ A múzeumba bekerült „Lemberger” gyűjteményt bronzkori, vaskori és római kori leletek képezték.¹⁸¹⁴

O. Wagnerová és A. Mayerová 1933-ban megjelent a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményét bemutató katalógusban Lőrincskapu utca(?) lelőhely alól egy LEG XV APOL¹⁸¹⁵ és egy LEG XV...¹⁸¹⁶ töredékes bélyegű téglát közölt. A Pozsonyi Városi Múzeum fennállása során a leltárkönyveket többször átmásolták. Ezért előfordul, hogy bizonyos adatok fordítási vagy másolási hiba miatt elvesztek vagy elíródtak. Ez az eset áll fenn a LEG XV töredékes bélyegű téglá esetében is. Az I. Csehszlovák Köztársaság alatt vezetett leltárkönyvekben lelőhelyként Pozsony Lőrincskapu utcát jegyezték fel, míg a legrégebbi német és magyar nyelven vezetett

---

¹⁸⁰⁸ Ortvay 1904, 502.

¹⁸⁰⁹ Ondrouch 1938, 30.

¹⁸¹⁰ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2375; Mathédesz – Schmidtová 2019, 158, kat. 10; Mathédesz 2021, 141-142, 3. kép 2.; Mathédesz 2022b, 316, 323, kat. 17, obr. 5:2.

¹⁸¹¹ Ondrouch 1938, 30.

¹⁸¹² Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2375.

¹⁸¹³ Ondrouch 1938, 28.

¹⁸¹⁴ Harmadyová 2008, 29.

¹⁸¹⁵ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2381.

¹⁸¹⁶ Wagnerová – Mayerová 1933, 204, kat. 2368.

leltárkönyvben ezen adat nem szerepel.¹⁸¹⁷ Így felvetődik a kérdés, hogy ezen bélyeges téglát valóban Pozsonyból származik-e?

Szilágyi János „A Pannoniai bélyeges téglák” című könyvében, prof. Alföldi András értesítése alapján, ismertette a Lőrincskapu utcából származó LEG XV APOL bélyegű téglát, amely tabula ansata keretben szerepel.¹⁸¹⁸ V. Ondrouch „Limes Romanus na Slovensku” című kötetében valószínűleg ugyanazon téglát rajzolta meg, de leőhelyként Stomfát, míg az elhelyezés helyeként a Pozsonyi Városi Múzeumot jelölte meg. A múzeum gyűjteményében Stomfáról származó bélyeges téglát nem találhatók.

Feigler Ignác magángyűjteményének további sorsáról sajnos nem sikerült további információkat találni. Szintén nincs információnk arról, hogy a gyűjteményében hány darab és milyen bélyegű téglák kerültek.

Az Ortvy Tivadar által közölt töredékes bélyeges téglák fényképeit Fink Sándor fényképész készítette.¹⁸¹⁹ Az egyik téglán ATILIAE FIRMAE¹⁸²⁰, míg a másikon LEG XV APO[¹⁸²¹ töredékes bélyeg ismerhető fel. Mindkét téglát Lanfranconi Enea magángyűjteményében volt megtalálható. Lanfranconi Enea 1895. március 9-én öngyilkos lett. Halála után régészeti gyűjteménye a Magyar Nemzeti Múzeumba került.¹⁸²² Lanfranconi Enea gyűjteményéből bekerült tárgyak jegyzéke a Magyar Nemzeti Múzeum Történeti Adattár 263/1895 jegyzékben szerepel.¹⁸²³ Szabadváry Tamás, aki a gyűjtemény feldolgozásán dolgozott, megerősítette, hogy a LEG XV APO[töredékes téglát napjainkban is a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében található, míg az ATILIAE FIRMAE bélyegű téglát 1922-ben a Groningeni Egyetemnek ajándékozták. Az átadásról az MNM Történeti Adattár 216/1922 számú jegyzőkönyve számol be.¹⁸²⁴

Ortvy Tivadar leírása alapján tudjuk, hogy a primási bérház előtt 9 láb mélyen állítólagosan római út maradványait is megtalálták.¹⁸²⁵ Ortvy ezen állításait csak egy hitelesítő ásatás után tudnánk megcáfolni vagy megerősíteni, amely a város ezen részének beépítettsége miatt jelenleg nem kivitelezhető.

---

¹⁸¹⁷ Mathédesz 2022b, 309.

¹⁸¹⁸ Szilágyi 1933, 81, kat. 16.

¹⁸¹⁹ Ortvy 1892, XVII.

¹⁸²⁰ Ortvy 1892, 41, 8. kép.

¹⁸²¹ Ortvy 1892, 42, 9. kép.

¹⁸²² Hampel 1895, 436.

¹⁸²³ Ezúton is szeretnék köszönetet mondani Szabadváry Tamásnak (Magyar Nemzeti Múzeum), hogy felhívta figyelmem ezen dokumentumra. A 2017-ben rendezett Fiala Római Koros Kutatók Pakson megrendezett konferencián hallotta a témában tartott előadásom, ezután vette fel velem a kapcsolatot.

¹⁸²⁴ Szabadváry Tamás szíves szóbeli közlését ezúton is szeretném megköszöni. Időközben az Enea Lanfranconi hagyaték feldolgozásából a *Communicationes Archaeologicae Hungariae* 2019 kötetében a témában megjelent egy tanulmány. Bővebben lásd: Szabadváry – Tarbay – Soós – Mozsai – Pallag 2021, 51-106.

¹⁸²⁵ Ortvy 1892, 41.

Titus Kolník a Prímás térhez¹⁸²⁶ kapcsolta a fentebb már leírt Lőrincskapu utcáról származó]E FIRMAE, tabula ansata keretelésű LEG XV APOL bélyegű téglákat.¹⁸²⁷ Szintén a térhez kapcsolt egy LEG XIII G ANT bélyegű téglát.¹⁸²⁸

A primási bérházzal szemben található a Motesiczky palota. A palotát a 19. század negyvenes éveiben építették idősebb Feigler Ignác tervei alapján.¹⁸²⁹ Ortway leírása szerint az épület területén szintúgy római alapfalakra és érmekre bukkantak.¹⁸³⁰ Tóth Kurucz János „Római nyomok a pannoniai Duna-limes balpartján” című könyvében az épület Motesiczky-féle házként szerepel. Leírása szerint a ház területén római alapfalakat és edényeket¹⁸³¹ találtak.¹⁸³² Tóth Kurucz megjegyzi, hogy Pozsonyban a legio X Geminán kívül legio XV Apollinaris bélyegű téglák is előfordultak.¹⁸³³

A BACH¹⁸³⁴-ban szereplő információ szerint a Kornhuber útról (ma Miavai utca) egy bélyeges téglát töredék került a múzeum gyűjteményébe.¹⁸³⁵ A téglán a LEG I A[- retrográd töredékes bélyege őrződött meg számunkra. A római bélyeges téglát töredéke állítólagosan két bronz karkötővel (AD-01012) és egy késsel (F-00824) együtt került be a múzeum gyűjteményébe. A leleteket 1936. szeptember 25-én leltározták. A régi leltárkönyvben a leletek egymás után szerepeltek a következő sorrendben: karkötő (2 db) SZ-20544, vaskés SZ-20545 és téglát SZ-20546. A Bachban az a megjegyzés szerepel, hogy a vaskés és a téglát egy sírból származnak.¹⁸³⁶

Ján Eisner a leletekről a következőket jegyezte le: „Pozsonyban a Kornhuber úton F. Kulhánek villájának építése során három csontvázás sírra bukkantak, amelyek 1 méter mélységben feküdtek. A sírok kelet/délkelet-nyugat/északnyugat tájolásúak voltak. Az első sírban az elhunyt mindkét kezén egy-egy nyitott bijelo brdo típusú karkötő volt. A második sírban az elhunyt mellett a jobb combcsontnál egy kés volt elhelyezve. A harmadik sír sírmelléklet nélküli volt. A leletek a Pozsonyi Városi Múzeumba, míg a csontvázak a Honismereti Múzeum gyűjteményébe kerültek.”¹⁸³⁷

A Kornhuber útról (ma Miavai utca) származó leletekkel foglalkozó publikációk csak két

---

¹⁸²⁶ Mai megnevezése Prímás tér (Primaciálne námestie). Régi leírásokban Batthyány tér vagy Batthyány Platz-ként szerepel.

¹⁸²⁷ Kolník 1993, 236, obr. 140:3-4.

¹⁸²⁸ Kolník 1993, 236, obr. 140:5.

¹⁸²⁹ Pohaničová – Buday 2015, 150.

¹⁸³⁰ Ortway 1892, 41.

¹⁸³¹ Ortway leírása szerint barbár és római edények, amelyek rajzait közli, a Duna utcából kerültek elő. A közölt rajzokat Boros Radó tanár Kozics Emil fényképész képe alapján készítette. A leírás szerint az edények a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében találhatóak.

¹⁸³² Tóth Kurucz 1914, 19.

¹⁸³³ Tóth Kurucz 1914, 20; Mathédesz 2020a, 186-187.

¹⁸³⁴ A Pozsonyi Városi Múzeum számítógépes adatbázisa.

¹⁸³⁵ Mathédesz 2020a, 187; Mathédesz 2021, 138-139, 1. kép 1.; Mathédesz 2022b, 312, 319, kat. 2, obr. 3:1.

¹⁸³⁶ Mathédesz 2020a, 187; Mathédesz 2021, 138-139, 1. kép 1.; Mathédesz 2022b, 312, 319, kat. 2, obr. 3:1.

¹⁸³⁷ Eisner 1937, 109.

karkötőről és egy késről számolnak be.¹⁸³⁸ Szintén felmerül a kérdés, hogy ezen bélyeges téglá töredéke ténylegesen az említett lelőhelyről származik-e?

Szintén a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében található egy L[töredékes bélyegű téglá. A lelet az intézménybe, mint Csankay doktor ajándéka került.¹⁸³⁹ A bélyeg töredékessége miatt azt egyértelműen egyetlen egy műhely termékéhez sem kapcsolhatjuk.

1958-1966 között folyt a pozsonyi Várdomb feltárása, amely során másodlagos felhasználásból római feliratos kőemlékek és bélyeges téglák is napvilágra kerültek. Az itt előkerült leletek másodlagosan a Kr. u. 9. századi építkezéseknél használták fel.¹⁸⁴⁰ Ovidius Faust Pozsony városi levéltáros leírása szerint a Várdombon a 18. század második felében római kőemlékek kerültek elő, amelyeket az akkori katonai vezetés a bécsi múzeumba szállított.¹⁸⁴¹ Szintén tőle tudjuk, hogy állítólagosan a pozsonyi múzeumba római téglák is kerültek.¹⁸⁴² Megemlíti, hogy nagyobb leletek Budapestre a Magyar Nemzeti Múzeumba kerültek.¹⁸⁴³ Magda Pichlerová leírásából tudjuk, hogy a Várdombon másodlagos felhasználásból római kőemlékek, a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris bélyegével ellátott bélyeges téglák is előkerültek.¹⁸⁴⁴ A legio XIII Gemina bélyeges téglánál megjegyzi, hogy azok Antoniniana jelzős változat is napvilágra került.¹⁸⁴⁵ A leletekkel foglalkozó munkákban eltérések találhatók. Tatiana Štefanovičová által publikált „Príspevok k nálezom z doby rímskej z Bratislavy” című tanulmányában a rajzok alapján 8¹⁸⁴⁶ római bélyeges téglá került napvilágra, míg Jozef Bujna 1972-ben leadott diplomamunkájában 12 bélyeges téglá rajzát közölte.¹⁸⁴⁷ Titus Kolník is tizenkét bélyeges téglát említ. Leírása szerint mind a tizenkét téglán a legio XIII Gemina bélyege volt olvasható, közülük kilencen az Antoniniana jelzővel ellátott példány volt felismerhető.¹⁸⁴⁸

T. Štefanovičová a fentebb már említett cikke szerint az ásatások során a legio XV Apo[llinaris]¹⁸⁴⁹, a legio XIII G(emina) és ezen bélyeg Antoniniana jelzős változata, illetve a legio XIII G(emina) M(artia) Victrix) bélyegei kerültek elő.¹⁸⁵⁰ Ezzel szemben a közölt rajzoknál a legio XV Apollinaris bélyege nem tűnik fel, helyette egy téglán a legio X Gemina

---

¹⁸³⁸ Kraskovská 1948, 15; Váňa 1954, 88; Fehér – Éry – Kralovánszky 1962, 25, Nr. 103; Kraskovská 1969, 22-23; Polla – Vallašek 1991, 102-103; Nevizánszky – Prohászka 2020, 68, kat. 195.

¹⁸³⁹ Mathédesz 2020a, 188; Mathédesz 2021, 139, 1. kép 5.; Mathédesz 2022b, 313, 324, kat. 23, obr. 3:5.

¹⁸⁴⁰ Štefanovičová 1975, 13; Štefanovičová 2005, 23; Mathédesz 2018, 15; Mathédesz 2020a, 188.

¹⁸⁴¹ Faust 1933, 268.

¹⁸⁴² Faust 1933, 58.

¹⁸⁴³ Faust 1933, 58.

¹⁸⁴⁴ Pichlerová 1992, 95.

¹⁸⁴⁵ Pichlerová 1969, 16.

¹⁸⁴⁶ Štefanovičová 2005, 23, 25, obr. 2.

¹⁸⁴⁷ Bujna 1972, 145-146, tab. II.

¹⁸⁴⁸ Kolník 2012, 242.

¹⁸⁴⁹ Štefanovičová 2005, 23, obr. 2.

¹⁸⁵⁰ Štefanovičová 2005, 23.

részlegesen megőrződött bélyege ismerhető fel. A tizedik légióhoz egy bélyeg köthető, amely [LEG] X AN¹⁸⁵¹ formában őrződött meg. A tizennegyedik légióhoz három téglá kapcsolható, amelyek felszínén a LEG]XIII G¹⁸⁵², a LEG XIII G AN[T¹⁸⁵³ és a LEG XIII GMV¹⁸⁵⁴ bélyegek őrződtek meg számunka. További négy esetben a bélyegek töredékes megőrződése miatt azokat egyetlen egy gyártó termékeihez sem sorolhatjuk. A téglákon a következő formában őrződtek meg a bélyegek: LE[G X?]G ANT¹⁸⁵⁵,]G AN¹⁸⁵⁶, LEG X¹⁸⁵⁷,]III¹⁸⁵⁸ T. Kolník részlegesen publikálta az itt feltárt leleteket. Nála két római bélyeges téglá rajzát találhatjuk. Az egyiken LEG XV APO¹⁸⁵⁹, míg a másikon LEG XIII G AN¹⁸⁶⁰ bélyeg ismerhető fel.

Jozef Bujna diplomamunkájában ezzel szemben egy téglán a LEG] XIII G, míg öt téglán a LEG XIII G AN bélyeg ismerhető fel. További hat esetben a bélyeg töredékes megőrződése miatt azokat egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem tudjuk besorolni. Egy-egy esetben LEG [ ] G ANT és]G AN[, míg két-két esetben LEG[és LEG X[alakban őrződtek meg.¹⁸⁶¹

1976-ban a Ventúr utca 12. szám alatt található Pálffy palota felújítása előtt régészeti feltárássra került sor. Az ásatás során többek között feltártak egy 9-10. századra datált kenyérsütő(?) kemencét. A kemence destrukciójából 10-15 római téglá töredéke is napvilágra került. A téglák között két darabon bélyeg töredéke volt felismerhető. A bélyegek töredékességük miatt egyetlen egy gyártóhoz sem kapcsolhatók. Az egyik téglán LEG¹⁸⁶², míg a másikon]XIII¹⁸⁶³ töredékes bélyeg őrződött meg.

1985-ben a Várdombon a Dísz tér alatti alagsor nyugati felében kora középkori erődítést kutatták. Az ásatást A. Fiala és A. Semanko vezette. A feltárással kapcsolatban másodlagos helyzetből római bélyeges téglák is napvilágra kerültek.¹⁸⁶⁴ Négy téglán a legio XIII Gemina Antoniniana bélyege ismerhető fel, amelyek a következő formában őrződtek meg: LEG XIII G ANT¹⁸⁶⁵, LEG XIII G AN¹⁸⁶⁶, LE]G XIII G AN¹⁸⁶⁷ – tabula ansata keretben, LE]G XIII

---

¹⁸⁵¹ Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.

¹⁸⁵² Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.

¹⁸⁵³ Štefanovičová 2005, 23, obr. 2.

¹⁸⁵⁴ Štefanovičová 2005, 23, obr. 2.

¹⁸⁵⁵ Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.

¹⁸⁵⁶ Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.

¹⁸⁵⁷ Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.

¹⁸⁵⁸ Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.

¹⁸⁵⁹ Kolník 1993, 237, obr. 140:1; Kolník 2012, 241.

¹⁸⁶⁰ Kolník 1993, 237, obr. 140:2; Kolník 2012, 241.

¹⁸⁶¹ Bujna 1972, tab. II:1-12.

¹⁸⁶² Baxa 1977, 50, obr. 11:2; Kolník 1993, 237; Kolník 2012, 241.

¹⁸⁶³ Baxa 1977, 50, obr. 11:1; Kolník 1993, 237; Kolník 2012, 241.

¹⁸⁶⁴ Štefanovičová 2005, 23.

¹⁸⁶⁵ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.

¹⁸⁶⁶ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.

G AN¹⁸⁶⁸. További négy téglán a legio XIII Gemina Martia Victrix bélyege azonosítható. A bélyegek a következő formában őrződtek meg: egy-egy példányon LEG XIII G MV¹⁸⁶⁹ és MV, míg további két téglán LEG] XIII G MV¹⁸⁷⁰ alakban. További három bélyeges téglá a tizedik légióhoz kapcsolható. Egy töredékes példányon LE]G X G¹⁸⁷¹ formában őrződött meg. További két másik téglán a gyártó Pia Fidelis jelzővel ellátott bélyegei ismerhetők fel. Az egyik egy planta pedis keretben egy LE]G X G[E P]F¹⁸⁷², míg a másikon LEG X GE PF¹⁸⁷³ alakban őrződött meg számunkra. További négy téglá azok töredékessége miatt egyetlen egy gyártó termékéhez sem kapcsolható. Egy esetben LEG¹⁸⁷⁴, míg további három esetben LEG X¹⁸⁷⁵ formájú bélyeg őrződött meg számunkra.

2002-2003-ban a Szent-Márton-dóm restaurálása és felújítása előtt régészeti feltárára is sor került. A VI. szektorban a járósínt alatt egy észak-déli irányú falszakaszt is feltártak, amely a 13. század végéről származott. A falba másodlagosan római bélyeges téglákat is befalaztak. A tetőfedő cserepeken a LEG XIII GMV bélyegek ismerhetők fel.¹⁸⁷⁶

2007-ben a MÚOP (Mestský ústav ochrany pamiatok) régésze Branislav Lesák a Klarisszák rendházában végzett régészeti ásatást. A kutatott területen több objektum is feltárára került. Számunkra érdekes egy 14-15. századra datált személgödör, amely betöltéséből egy LEG XIII] töredékes bélyeges téglá is napvilágra került. A retrográd bélyeg töredékessége miatt egyértelműen nem köthető egyetlen egy gyártó termékéhez sem. Klára Kuzmová és Margaréta Musilová a töredékes megőrződés ellenére azt, mint a legio XIII gemina csapattest gyártmányaként publikálták.¹⁸⁷⁷ Valószínűbb, hogy a téglán eredetileg a legio XIII Gemina bélyege szerepelhetett.

Szintén 2007-ben a vár alatt Vödric lelőhelyen is leletmentő ásatásra került sor, amelyet a SAHI (Slovak Archaeological and Historical Institute) régészei végeztek. A feltárást során kőkori, bronzkori, vaskori, római kori, középkori és kora újkorai leletek is napvilágra kerültek.¹⁸⁷⁸ A római leletanyagban kerámia, díszítetlen terra sigillata és római téglák is megtalálhatók voltak. Az egyik téglán LEG XIII G bélyeg ismerhető fel.¹⁸⁷⁹

---

¹⁸⁶⁷ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.

¹⁸⁶⁸ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.

¹⁸⁶⁹ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.

¹⁸⁷⁰ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.

¹⁸⁷¹ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.

¹⁸⁷² Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.

¹⁸⁷³ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.

¹⁸⁷⁴ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.

¹⁸⁷⁵ Fiala 1991, 31, Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.

¹⁸⁷⁶ Štefanovičová a kol. 2004, 21-22, Štefanovičová 2005, 23.

¹⁸⁷⁷ Kuzmová – Musilová 2016, 155.

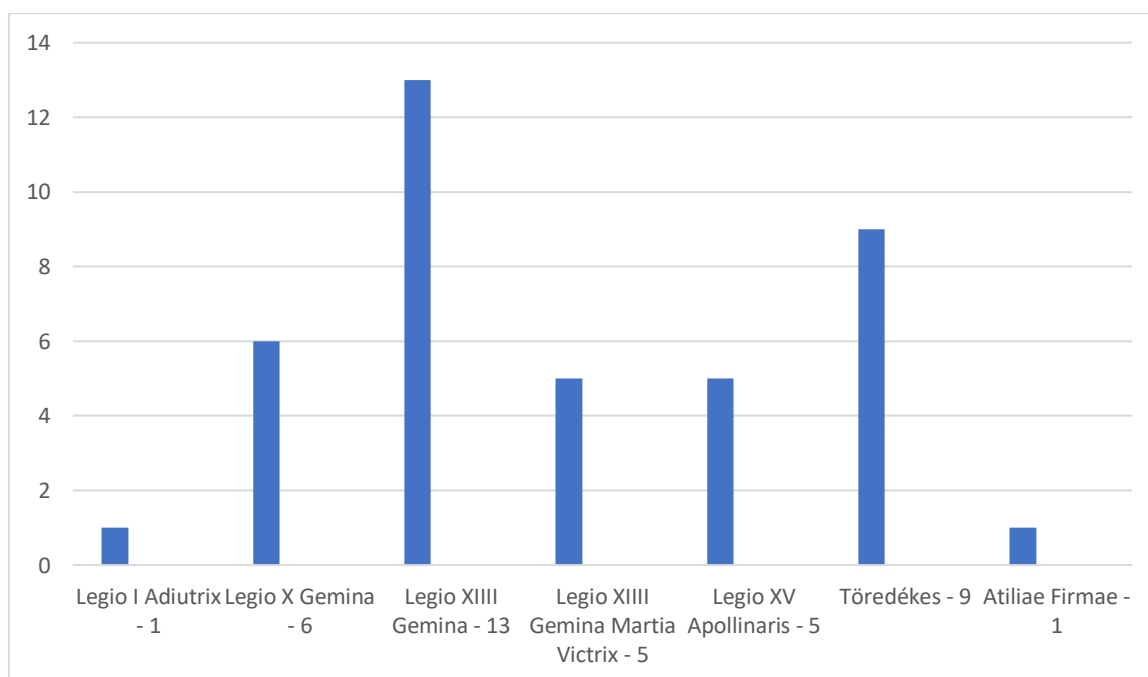
¹⁸⁷⁸ Jelínek 2008, 123-124.

¹⁸⁷⁹ Štefanovičová – Jelínek – Kovár – Hanuš – Stehliková – Spišák – Plachá 2008, 251-252.

Pozsony-Óvárosából relatíve kis területről legalább nyolc¹⁸⁸⁰ olyan lelőhelyet ismerünk, ahonnan római bélyeges téglák napvilágra kerültek. Sajnos csak leírásból ismert, hogy a Prímás bérház építése során római alapfalakra bukkantak. A Lőrincskapu utca másik oldalán, a Prímási bérházzal szemben található a Motesiczky-palota, amely építésénél a leírások tanulsága szerint szintén római alapfalakat találtak. Feltételezhetően ezen a részen egy római épület állhatott. Titus Kolník és Tatiana Štefanovičová is számolt az Óváros területén egy római épület, állomás létezésével. T. Kolník elképzelése szerint itt találkozhattak, üzletelhettek a római kereskedők és a környéken élő kvádok.¹⁸⁸¹ Egy esetleges római épület, állomás létét egy hitelesítő ásatással lehetne bizonyítani vagy cáfolni, ám ez a terület beépítettsége miatt jelenleg nem kivitelezhető.

A Pozsony-Óváros területén előkerült római bélyeges téglák mind kivétel nélkül másodlagos felhasználásból kerültek napvilágra.

Pozsony-Óvárosából relatíve kis területről származó bélyeges téglák gyártók szerinti megoszlása:

IV.11. Dévénytetőn előkerült római bélyeges téglák

Napjainkban Pozsony IV. járásában terül el az 514 méter tengerszint feletti magasságot elérő Dévénytető (Devínska Kobyla). A hegyet északról Dévényújfalu (Devínska Nová Ves), keletről Pozsonyhídegkút (Dúbravka), délről Dévény (Devín) míg nyugatról a Morva (Morava) folyó határolja.

¹⁸⁸⁰ A kilencedik lelőhely a Kornhuber út (a mai Miavai utca). Mivel az innen származó bélyeges téglát a korabeli leírásokban nem említik a megtalált leletek között, ezért e lelet tényleges lelőhelye kérdéses.

¹⁸⁸¹ Kolník 2012, 243.

A lelőhely a hegy északkeleti meredek lejtőjén 388-390 méter tengerszint feletti magasságban található félúton Kutacska (Dúbravská Studnička) és a Fehér sziklák (Biele skaly) között. Ásatásokkal négy szabálytalan a földbe mélyített objektumot és egy téglalap alakú kemence került feltárásra. A kemence építésénél másodlagosan római téglákat is felhasználtak. Egy példányon a]XIII G AN[T bélyeg ismerhető fel. Az itt talált olvasztó tégelyek, üvegmassza és maradványok alapján az ásatók a kemencét üveg feldolgozó műhelyként interpretálták. Az itt napvilágra került kerámia töredékek alapján a lelőhelyet a 8-11. század közé datálták.¹⁸⁸²

IV.12. A dunamocsi téglabélyeg

A település a Duna bal partján terül el.

Mikuláš Dušek a településről római kori cserepeket közölt, amelyek V. Koczaba dunamocsi magángyűjteményében voltak megtalálhatók.¹⁸⁸³ A település Zsidó temető részén 1958-ban egy töredékes LEG I AD bélyegű téglá került elő.¹⁸⁸⁴ A téglá pontos bélyegét nem ismerjük.

IV.13. A hetényi bélyeges téglá

Hetény a Dunától 5 kilométerre északra található. A lelőhely Hetény délnyugati részében a Zsitva folyó régi mellékága mellett terül el.

Bél Mátyás leírása szerint Hetényről származik Marcus Fuficius Marcellinus sztéléje, amelyet állítólagosan Kovács János talált a folyó partján fekvő templom romjánál.¹⁸⁸⁵ A CIL III. kötetében a 4351. szám alatt Bajts (Bajcs) lelőhely alatt szerepel.¹⁸⁸⁶ Innen pedig később Érsekújvárra került, ahol a Klein malom falába építési anyagként újrahasznosították. A sztélé mellett volt befalazva Caius Iulius Longus síremléke. A CIL-ben Hetény¹⁸⁸⁷ lelőhely alatt említik, ahonnan Bajcsra majd pedig Érsekújvárba került.¹⁸⁸⁸

A Hetény VII Delihegy¹⁸⁸⁹ homokdombon elterülő lelőhelyen a régészeti leletmentést az intenzív homokbányászás váltotta ki. A munkák 1977 júniusa és novembere között folytak. A kutatott területen 132 objektum került feltárásra. Az objektumokból leggyakrabban vaskori és római kori leletek kerültek napvilágra.¹⁸⁹⁰ Az előkerült leletek között megtalálható a germán és a római provinciális kerámia, terra sigillata töredékek, fibulák, érmek, üveg edények töredékei. Peter Romsauer megemlíti, hogy a feltárt leletanyagban egy bélyeges téglá

¹⁸⁸² Farkaš – Turčan 1984, 74; Mathédesz 2018 14.

¹⁸⁸³ Dušek 1961, 68, obr. 5:2, 3, 6-8.

¹⁸⁸⁴ Hrnčiarik 2012, 254, 256; Hrnčiarik 2013, 207, kat. 1739.

¹⁸⁸⁵ Bél 1996, 133-135; Mathédesz 2014a, 251.

¹⁸⁸⁶ CIL III 4351; Mathédesz 2014a, 251.

¹⁸⁸⁷ CIL III 4352; Mathédesz 2014a, 251.

¹⁸⁸⁸ Ondrouch 1938, 38-39; Žažová 2007, 14; Mathédesz 2014a, 251.

¹⁸⁸⁹ A lelőhely Delihegy és Délihegy formában is előfordul.

¹⁸⁹⁰ Romsauer 1978, 207.

töredéke is megtalálható volt.¹⁸⁹¹ Rövid közlésében a téglán szereplő bélyeget nem közölte. 2019-ben Nyitrán jelent meg Peter Romsauer, Janka Hečková és Dominik Repka szerzőktől a „Chotín VII Sídliško z doby halštatskej, rímskej a stredoveku” címet viselő publikáció, amelyben feldolgozták a Hetény Delihegyen feltárt leleteket. A tégláknál megemlítik, hogy a lelőhelyről összesen 36 darab téglá töredéke került napvilágra. Megemlítik, hogy a feldolgozás során a leletanyagban az összes téglát nem találták meg. A töredékek között római és középkori téglák is előfordultak. Római téglák 7 objektumból (100/77, 116/77, 134/78, 149/78, 177/79, 181/79) kerültek elő. A leírás szerint 4 téglán fordult elő bélyeg, amelyek közül csak a 100/77-es objektumból származót dokumentálták. A leírás és a nem épp legjobb minőségű fénykép alapján egy töredékes bélyegről van szó, amelyen]IV[betűk ismerhetők fel.¹⁸⁹² A bélyeg töredékessége miatt, azt egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

IV.14. Keszegfalva bélyeges téglái

A település Komáromtól (Komárno) 10 km-re északnyugatra, míg Gútától (Kolárovo) 13 km-re délre fekszik. Közigazgatásilag a településhez tartozik még Szőlős (Sady), Bálványszakállas (Balvany), Vajas (Vajaš) és Lohót (Lohot) településrészek. A lelőhely 6 kilométerre északra a Dunától található.

F. J. Barta és K. Willvonseder 1934-ben megjelent „Zur ur- und frühgeschichtlichen Besiedlung der Grossen Schütt” című közlésében megemlít Keszegfalva lelőhelyénél három bélyeges téglát. Mindhárom esetben kivétel nélkül a Lupicini vagy Lupicino tribunus bélyeg volt felismerhető. Egy esetben LVPICINI TRB, míg a további két esetben [LVPICIN]O TRB és [L]VPICINO [TRB] bélyeget írnak le.¹⁸⁹³

F. Krížek „Limes Romanus na Žitném Ostrově” című tanulmányában a leletekkel kapcsolatban megjegyzi, hogy azok sok más római lelettel egyetemben a Gútai római katolikus fiúiskola gyűjteményében voltak megtalálhatók. J. Eisner szerint ezen leletek nem Keszegfalváról származnak hanem Brigetioból hozták át őket.¹⁸⁹⁴

A településhez tartozó Bálványszakállasról ismert egy római felirat. Fényes Elek Komárom vármegye leírása (1848) című munkájában megemlíti, hogy Bálványszakállas puszta délkeleti részén van egy kerek domb, amely mesterségesen készült. A domb a rendes földfelszíntől 4-5 öllel magasabb. Szintén ismerteti azt a régi legendát, mely szerint itt municípiuma állt a szakállas Jupiternek. A monda szerint itt szobra is állt a szakállas Jupiternek és az ide érkező

¹⁸⁹¹ Romsauer 1978, 208.

¹⁸⁹² Romsauer – Hečková – Repka 2019, 122-123, 211, Tab. XLVI:11.

¹⁸⁹³ Barta – Willvonseder 1934, 21.

¹⁸⁹⁴ Krížek 1936, 423.

magyarok ez alapján nevezték el ezt a helyet Bálvány-Szakállasnak vagy Szakállas-Bálványnak. Majd pár sorral lejjebb egy sokkal hihetőbb adatot közöl azt, hogy ez a feliratos tábla Ács vagy Szöny környékéről származhatott és valamelyik templom építéséhez hozhatták ide.¹⁸⁹⁵ Fényes leírását Mommsen is átvette és a CIL III kötetében a 4354. szám alatt ismerteti.¹⁸⁹⁶ Később a Komáromi Múzeum munkatársai is keresték a követ, de sehol sem találták. Végül az uradalmi intéző Ruchietl Lajos úrnak köszönhetően a kő előkerült, mégpedig egy istálló sarkába volt befalazva. A kő kettétörve került napvilágra, az egyik az istálló falába, míg a másik az alapjába volt beépítve.¹⁸⁹⁷

Fényes Elek leírásában azt állítja, hogy az itt állt épület romjaiból építették fel a tisztilakot. Fényes erről a következőképpen ír: „Az épület elpusztulván, maradványaiból a mostani tisztilak épült, az alapból, mely sok öltre a föld alatt tart, s föld alatti rejteke is volt, mostanában ásták s vágják ki a csaknem eggyé vált köveket, s mit még eddig fel nem használtak, most is köbölszámra ott hever.“¹⁸⁹⁸

A bálványszakállasi római leletekről Ipolyi Arnold Csallóközi uti-képek című könyvében is beszámol. Az itt talált emlékekről a következőképpen ír: „...Fényesnél olvasható, hogy még 1530-ban falu volt, s hogy egyháza romjai még láthatók. Ezen régi templomról látszik itt emlékezni csakugyan bizonyos XIII. századi okirat is. Megtekintők az úttól félreeső romot. A kis dombot körül futó sáncok nyomai közt szétszórt építési anyag: faragott kövek és téglák láthatók. Az utóbbiak közt az avatott szem azonnal ráismerhet a horgos római téglára, ámbár egészen és feliratosra nem akadhattunk; annyira kizsákmányolhatta már ezen anyagot épületeire a kőszegény vidék. Állott-e itt a Duna bal partján is netán egy római várda, mely Komáromnál a római, ismeretes szőnyi és ácsi gyarmatokba (Bregetion) vezető átmenetet védte? Vagy hogy csak ezen dunántúli gyarmatokból hozatott talán ide ezen építési anyag még a XIII. század előtt, az említett régi egyház felépítésére? Mindenesetre a hely Bálvány neve is már régi és eredeti pogány helyre utalhat.“¹⁸⁹⁹

Ipolyi Arnold Csallóköz műemlékei című könyvében bálványszakállasi római téglákról a következőképpen ír: „...Azon vélemény illetőleg, hogy ezen római építési anyag a dunántúli római telepek helyéről hozatott ide, már magam is a szövegben ezen értelemben nyilatkoztam. Mindamelllett tekintetbe jöhet, hogy a széleiken fölálló oldalú római téglák, melyek ezeknél csövek, legfűtésre stb. alkalmaztattak, nehezen lehettek volna használhatók; s az, hogy itt máig nagy számban található, mégis arra látszik utalni, hogy itt eredetileg csakugyan római

---

¹⁸⁹⁵ Fényes 1994, 169-170; Mathédesz 2009, 35; Mathédesz 2011, 77.

¹⁸⁹⁶ CIL III 4354.

¹⁸⁹⁷ Alapy 1913, 47-48; Mathédesz 2014a, 251.

¹⁸⁹⁸ Fényes 1851, 55; Fényes 1994, 169.

¹⁸⁹⁹ Ipolyi 1993, 53-54.

épületek állottak, melyek anyagából és helyén épülhetett azután azon régi, 1268-ban már itt említett és fennebb tárgyalt egyház.“¹⁹⁰⁰

Koncsol László a könyvhöz írt jegyzetapparátusban megjegyzi egy helyi adatközlőre hivatkozva, hogy az Ipolyi által leírt régi egyház maradványai feltételezhetően a Keszegfalváról Megyerics felé vezető út mentén, a vasúti átjáró után jobbra kellene keresnünk, ahol ma a temető található. Állítólag itt 1965-ig kereszttel jelzett, kőtörmelékben gazdag domb volt. Az 1965-ös árvíz után a domb földtömegét és a kőtörmelékeket a gát építésénél felhasználták.¹⁹⁰¹ Lehetséges, hogy ily módon a gátba további akár római emlékeket is beépíthettek.

Szintén Ipolyi a Csallóközi úti-képek című művében foglalkozott a bálványszakállasi romokkal és az itt talált építési anyaggal. Feltette a kérdést, hogy állhatott-e itt római erőd, vagy csak hasonló erődökből a Duna túloldaláról nagyobb építkezésekhez szállították ide az építési anyagot?¹⁹⁰² Az Ipolyi által feltett kérdést 1909-ben Tóth Kurucz János válaszolta meg. 1909 őszén a leányvári ásatásokról ellátogatott a bálványszakállasi dombhoz. A dombbal kapcsolatban lejegyezte, hogy egy 4 méter magas majdnem szabályos kört alkot, 45-50 méternyi átmérőjű oldalán árokkal. A kutatáshoz Gaál Mihály a primaciális birtok nagybérlője két bérest bocsátott rendelkezésére. Az ásatásról és az ott talált leletekről a következőket jegyezte le: „Vagy négy sírt ástunk. A feketés homokos humus alig két ásonyomnyi volt. Alul pedig homok az egész és egy felszínes homokbánya a dombnak a tanya felé eső külső oldalán akkor is használatban volt. A 3-4-ik ásonyomnál már fordultak elő római tetőfedő cserepek, szegélyesek vagy karimásak. De sajna, mind csak töredék volt és bélyegtelen. Egy méter-másfél méter mélyen korhadt deszka darabok kezdtek előjönni. Ekkor magam mentem le és személyesen folytattam a föld kihányását, s mindjárt tisztában lehettem, hogy itt egy középkori pusztatemplom cintermében bolygatjuk a halottak nyugalmát. Csontok, koporsószegek, római cserepek, nem római vakolattörmelék, minden összekeverve, ez volt az eredmény. Nem volt hát másképpen, minthogy annak idején a vasi, ácsi vagy brigetioi erődökből kibányászott köveket és cserepeket hozták ide a templomhoz építőanyagként, ahol kő egy ökölnyi sem fordult elő.”¹⁹⁰³

IV.15. Nagyharcsás bélyeges téglái

Harcsás három kilométer hosszan kelet-nyugati irányba a Duna töltésével párhuzamosan fekszik. Nyugati részét Kisharcsásként (Malý Harčás), míg keleti részét Nagyharcsásként

---

¹⁹⁰⁰ Ipolyi 1994, 67-68.

¹⁹⁰¹ Ipolyi 1994, 228.

¹⁹⁰² Ipolyi 1993, 54.

¹⁹⁰³ Tóth Kurucz 1914, 25-26.

(Vel'ký Harčáš) jelölik a térképek. Harcsást 1950-ben csatolták Komáromhoz (Komárno).

Jan Eisner „Slovensko v pravěku” című könyvében megemlíti, hogy Leányvártól nyugatra egy jelentős nem erődített telep található. A telepről bélyeges téglákat, terra sigillata, római edény és terra nigra töredékeket említ, amelyek a Pozsonyi Honismereti Múzeum gyűjteményében találhatók.¹⁹⁰⁴ Leírása szerint az egyik téglán egy retrográd]AD PF¹⁹⁰⁵ bélyegű és egy tabula ansata¹⁹⁰⁶ keretelésű töredéke származott. Dr. Dezider Korbuly körzeti orvos numizmatikai gyűjteményének nagy része is erről a lelőhelyről származhatott.¹⁹⁰⁷

A Bős-nagymarosi vízlépcső építésének előkészületei során a lelőhely is veszélyben forgott, ezért 1981-ben pár szelvényvel vizsgálták azt. A leletmentés során 5 objektum került feltárára.¹⁹⁰⁸ Számunkra érdekes a 2. számú objektum, amely egy szemétdödör volt. A betöltéséből több téglá is előkerült köztük egy deformált olvashatatlan, egy rossz megőrződésű]I AD[bélyegű és egy töredékes bélyeg keretelése.¹⁹⁰⁹

IV.16. Nagysáróról származó bélyeges téglá

Nagysáró (Šarovce) a Garam jobb partján, a Dunától hozzávetőlegesen 35 kilométerre északra található.

A gazdag polikulturális lelőhelyet még 1938-ban Štefan Janšák fedezte fel. A lelőhelyen 1953 és 1956 között folyt régészeti ásatás, amelyet Bohuslav Novotný vezetett. A kutatott terület egy háromszög alaprajzú 120 x 60 x 70 méter alapterületen folyt. Az ásatás során 2250 négyzetméternyi terület lett feltárva, ahonnan a neolit, eneolit, bronzkor, vaskor, római kor és középkor emlékei is napvilágra kerültek.¹⁹¹⁰

Az itt feltárt germán település anyagát Ján Beljak dolgozta fel.¹⁹¹¹ A germán település a 2. század második felétől az 5. század elejéig volt lakott.¹⁹¹² A feltárt földbe mélyített házakból, tároló gödrökből, kemencékből és szemétdödrökből nagyon gazdag leletanyag került napvilágra. A feltárt leletek között megtalálhatók voltak a helyi germán kerámia, római provinciális kerámia, terra sigillata, bronzedények, üvegedények, lószerszámok, fibulák, érmek és római téglá töredékek is.¹⁹¹³

Az építési anyagok között megtalálható egy LEG I AD¹⁹¹⁴ bélyeges téglá töredéke, egy

---

¹⁹⁰⁴ Eisner 1933, 207.

¹⁹⁰⁵ Eisner 1933, 207, tab. LXX č. 12.

¹⁹⁰⁶ Eisner 1933, 207, tab. LXX č. 10.

¹⁹⁰⁷ Eisner 1933, 207.

¹⁹⁰⁸ Rajtár – Roth 1982, 227-230.

¹⁹⁰⁹ Rajtár – Roth 1982, 228.

¹⁹¹⁰ Beljak 2010, 33.

¹⁹¹¹ Beljak 2010, 33-66.

¹⁹¹² Beljak 2010, 33.

¹⁹¹³ Beljak 2010, 37-45.

¹⁹¹⁴ Beljak 2010, 39, obr. 15.3.

hatszögletes hypocaustum oszlop építésére szolgáló téglá¹⁹¹⁵ és további négy bélyeg nélküli téglá¹⁹¹⁶ töredéke.

IV.17. Nagysurányi téglabélyeg

Nagysurány városa Érsekújvártól 10 km-re északra, Nyitrától 27 km-re délre a Nyitra folyó jobb partján, a Dunától 38 km-re északra terül el.

A töredékes LIIG II A[bélyegű téglá egyik legrégebbi említését a Corpus Inscriptionum Latinarum III. kötetében találhatjuk. A leírás szerint Nyitra megyében található Surány lelőhelyről származó lelet a pesti múzeumban található.¹⁹¹⁷

J. Dobiáš „Archaeologické nálezy jako prameny pro dějiny styků Říma s územím dnešního Slovenska“ című tanulmányában említést tesz egy a második segédlegió bélyegével ellátott tégláról, amely állítólagosan Nagysurányból származik. Leírása szerint a lelet a pesti múzeumban volt megtalálható. Állítólag Theodor Mommsen megkérdőjelezte, hogy ez a lelet tényleg itt került-e napvilágra. Feltételezése szerint lehetséges, hogy a lelőhelyet rosszul jegyezték fel.¹⁹¹⁸

František Křížek a „Limes Romanus na Žitnem Ostrově“ című tanulmányában megemlíti a nagysurányi leletet, amelyen a LIIG II A bélyeget közölt.¹⁹¹⁹

Erik Hrnčiarik a téglát Nagysurányból, azon belül „Piesočník“ lelőhelyről származó szórványleletként közölte.¹⁹²⁰

IV.18. Pozsonypüspökiről származó bélyeges téglá

A község hivatalos neve Püspöki, majd 1909-től Pozsonypüspöki, 1928-tól Biskupice pri Dunaji, 1944-től pedig Podunajské Biskupice (Pozsonypüspöki). 1972. január 1-jén Pozsonyhoz csatolták. Napjainkban Vereknývel (Vrakúňa) és Főrévvel (Ružinov) együtt Pozsony II. járását képezi.

A település a Csallóköz észak-nyugati részén, a főváros keleti peremén terül el.

A településről több feliratos köemlék is ismert. Az egyik ilyen emlék a 230-as évhez köthető mérföldkő, amely az érseki kastély parkjában volt felállítva. Pontos lelőhelyét nem ismerjük. Rómer Flóris megjegyzi, hogy valószínűleg a 18. század folyamán valamelyik prímás szállíttathatta ide, abból a célból, hogy a díszkertjét ékesítse. A pontos lelőhely kérdésével kapcsolatban két nézet alakult ki. Az egyik csoport kutatói szerint (mint például Mommsen,

¹⁹¹⁵ Beljak 2010, 39, obr. 15.4.

¹⁹¹⁶ Beljak 2010, 39.

¹⁹¹⁷ CIL III 3750aa.

¹⁹¹⁸ Dobiáš 1922, 85-86.

¹⁹¹⁹ Křížek 1936, 431.

¹⁹²⁰ Hrnčiarik 2013, 162, kat. 1965.

Hampel, Rómer stb.) azt állítják, hogy a mérföldkövet a Duna jobb partjáról szállították át, míg a másik csoport képviselői (például: Krížek, Šimek stb.) szerint a kőemléket a település területén találták.¹⁹²¹ A mérföldkövet 1876-ban Simor János érsek Esztergomba szállította¹⁹²², hogy a kertjében állítsa fel. Később az 1930-as években a kőemlék a Balassa Bálint Múzeumba került.¹⁹²³

Rómer Flóris ismertette Annia Lupa sírkövét. A lelőhelyét ismeretlenként tüntette fel, de megjegyzi, hogy „előbb a püspöki nevű falu primatialis kertjében állott, hova alkalmasint Esztergom vidékéről felszállították, legújabbán Simor János bíbornok ő főméltósága Esztergomba lehozatta és palotájának udvarában állította fel.”¹⁹²⁴ A szállítás pontos évét Rómer nem tünteti fel, de mivel a mérföldkövel egyszerre ismertette feltételezhetjük, hogy szintén 1876-ban kerülhetett a lelet Esztergomba. Az eredeti lelőhellyel kapcsolatban megjegyzi, hogy Esztergom vidékéről származik. Az ismertett felirat szerint a lelet Nyergesújfaluból¹⁹²⁵ származik.¹⁹²⁶

1966-ban Püspöki Nagy Péter talált rá a helyi templom padlásán egy addig ismeretlen római felirat töredékére. A felirat töredéke a hajót és a szentélyt elválasztó középkori falba volt másodlagos felhasználásban befalazva.¹⁹²⁷

1968-ban jelent meg Püspöki Nagy Péter „Püspöki mezőváros története” című könyve. A kötetben Pozsonypüspökiről két római kőemlék leírását közölte.¹⁹²⁸ A könyvben a településről származó bélyeges téglá még nem szerepelt. A monográfia megjelenése után három évvel publikálta a „Limes Romanus na Slovensku” című tanulmányát. Ebben a közlésben már szerepel a bélyeges téglá leírása és fekete-fehér fényképe. A leírás pontatlan, míg a fénykép nem a legjobb minőségű, amely a bélyeg meghatározásánál lesz fontos. Egy tetőfedő téglá – tegula részlegesen megőrződött példányát ismertette. A leírása alapján a téglát Pusch Vilmostól kapta, aki azt a Lieskovický major felé vezető út mellett, körülbelül 300 méterre az olajfinomító (Slovnaft) sínei mögött találta. Leírása szerint a téglát 6-7 méter mélységben találták. Az itt folyt földmunkák során állítólagosan további bélyeg nélküli téglák is napvilágra kerültek.¹⁹²⁹ Sem a bélyeges téglá, sem a többi téglá mai elhelyezése nem ismert.

2001-ben a település első írásos említésének 780. évfordulója alkalmából került kiadásra egy háromnyelvű (szlovák-angol-magyar) szórólap, amely röviden bemutatja a település

---

¹⁹²¹ Püspöki Nagy 1969, 9-11; Mathédesz 2009, 27-28; Mathédesz 2011, 85.

¹⁹²² Rómer 1877, 31.

¹⁹²³ Püspöki Nagy 1968, 10; Mathédesz 2009, 28; Mathédesz 2011, 85.

¹⁹²⁴ Rómer 1877, 34.

¹⁹²⁵ CIL III 3666; RIU 3, 755; Mathédesz 2011, 21-22.

¹⁹²⁶ A leletet Püspökihez, csakis Rómer Flóris kapcsolta. A későbbi Pozsonypüspöki római leleteivel foglalkozó munkákban nem szerepel.

¹⁹²⁷ Püspöki Nagy 1968, 11; Hošek 1985, 84-86, č. 37; Mathédesz 2014a, 249.

¹⁹²⁸ Püspöki Nagy 1968, 10-11.

¹⁹²⁹ Püspöki Nagy 1971, 160-161, obr. 10.

történetét. Említést tesz a fentebb már ismertetett római feliratos emlékekről és az állítólagosan itt előkerült római bélyeges tégláról is. A magyar részben konkrétan a Gereta dűlőhöz köti a bélyeges téglák és cseréptöredékek előkerülését. A szórólap szerint kavicsbányászás közben letek ezen leletekre. A régi térképeket áttanulmányozva egy 1910-ben a Magyar Királyi Állami Nyomdában készült a Csallóköz településeit tartalmazó térképen Püspökinél találtam egy hasonló megnevezésű dűlő nevet. A térképen Gereda dűlőként szerepel. A közelében található a Mogyorós major, amely szinte biztos, hogy a Püspöki Nagy leírásában szereplő Lieskovicky majorral megegyezik.

Püspöki Nagy leírása alapján a téglán egy részlegesen megőrződött kétsoros bélyeg szerepelt. A felső sorban I C D Vc, míg a másodikban C II ITAL V betűket ismert fel. A betűkből a bélyeget Püspöki Nagy a következőképpen egészítette ki: az első sort IC Dux ViCtor, míg a másik sort Cohors II ITALicorum Voluntariorum.¹⁹³⁰ Püspöki Nagy „olvasatát” Titus Kolník is átvette.¹⁹³¹ Ezzel csak az a probléma, hogy ilyen nevű csapatot nem ismerünk.

A településsel kataszterileg határos Oroszvár területéről ismertek kétsoros bélyeges téglák. Az oroszvári téglákon a LEG II ITAL PET | TEMP VRS DVC¹⁹³² bélyegek szerepelnek, amelyeket legio II Italica Petroniana Tempsonius Ursicinus Duces formában egészíthetjük ki. Esetünkben egy TEMP VRSIC DV / LEG II ITAL bélyegről lehetett szó, amely]IC DV /]G II ITAL formában őrződött meg számunkra. Ilyen bélyegű téglák Wallsee lelőhelyről ismertek.¹⁹³³

A D4/R7 autópálya építését megelőző leletmentés során a település kataszterében egy germán telep feltárására is sor került. A földmunkák 2017-2018-ban folytak. A kutatott területen egy a Cífer-Pusztapáton feltárt római technikával épített udvarházhoz hasonló épületmaradványok is feltárással kerültek elő. Az udvarház 90 x 70 méteres területen terült el.¹⁹³⁴ A leletmentés során hét épület lett feltárva. Az ásató régészek az udvarháznak két építési fázisát figyelték meg.¹⁹³⁵ A feltárt leletanyagban 19 darab római téglák töredéke is napvilágra került.¹⁹³⁶ 2023-ban a Študijné Zvesti 70. számában jelent meg Erik Hrnčiarik, Tomáš Kolon és Milan Horňák „Rímska stavebná keramika z neskoroantického ohradného dvorca v Bratislave-Podunajských Biskupiciach” című tanulmánya. Ebben a közlésükben már 34 töredékes római téglát említettek.¹⁹³⁷ 24 darab téglák római kori, 9 darab középkori (kemencéből és

---

¹⁹³⁰ Püspöki Nagy 1971, 160.

¹⁹³¹ Kolník 2012, 243.

¹⁹³² Kraskovská 1967, 50; Kraskovská 1991, 64; Mathédesz 2014, 91, 93-94; Schmidtová – Mathédesz 2018, 63, Schmidtová – Mathédesz 2019b, 52.

¹⁹³³ Tscholl 2002, 115, Abb. 1/1; Petznek 2021, 66.

¹⁹³⁴ Hrnčiarik – Horňák 2018, 131.

¹⁹³⁵ Hrnčiarik – Horňák 2018, 131-132.

¹⁹³⁶ Hrnčiarik – Horňák 2018, 135.

¹⁹³⁷ Hrnčiarik – Kolon – Horňák 2023, 151.

munkagödörből) objektumokból, míg egy lelet ismeretlen lelőhelyről származott.¹⁹³⁸ Az előkerült téglák kis számát több hipotézissel is magyarázták. Az egyik szerint az itt feltárt épületeket tetejét vagy fazsindely, vagy egyéb organikus anyagból (nád, szalma) készült tető fedte. Szintén felvetették, hogy az évszázadok során a téglákat összegyűjthették és másodlagosan újra hasznosíthatták. Példaként az itt feltárt középkori kemencéből előkerült római téglákat említették. Felvetették, hogy a terület humuszosítása során nem került felismerésre a járósint, így az objektumok nagy része a termőfölddel együtt eltávolításra került. Ám megjegyzik, hogy a deponált föld ellenőrzése során nem kerültek elő római téglák.¹⁹³⁹ Római téglák nagy számban az udvarháztól északra elhelyezkedő három római kori veremház leletanyagából kerültek napvilágra. Ezzel kapcsolatban felvetették, hogy az ezekből előkerült téglák utalhatnak egy eddig még nem azonosított és feltárt római épület létezésére.¹⁹⁴⁰ Ezt a hipotézisüket csak egy hitelesítő ásatás bizonyíthatná. Felvetésüket a szakirodalomból ismert hasonló épületekkel próbálták alátámasztani. Példaként Oberleiserberg és Cífer-Pusztapát lelőhelyet említették. Oberleiserberg lelőhelyen a II. kőépület (Steinbau II) és Cífer-Pusztapáton a II. számú épület is a kerített udvarházon kívül helyezkedik el.¹⁹⁴¹

IV.19. A zohori bélyeges téglák

Zohor nagyságrendileg 15 km-re északra fekszik a Duna és a Morva folyó találkozásától. A település mindösszesen csak 4-5 km-re keletre található Stomfától, ahonnan a római épületmaradványok kivételével az utóbbi időben germán települések és germán hamvasztásos sírok is napvilágra kerültek.¹⁹⁴²

A település „Piesky” nevű része a régészek számára a 20. század közepétől jól ismert köszönhetően a kavics bányászás közben meglelt gazdag mellékletekkel ellátott germán fejedelmi sír előkerülésének.¹⁹⁴³ Napjainkban a sír helyén már szemétdomb található. A lelőhely nagyságrendileg 5 hektárnyi területe lett feltárva. A lelőhely nyugati és északi részén az 1-4. századból származó germán településrészletek kerültek napvilágra. A településrészletek szomszédságában 1-2. századból származó germán hamvasztásos sírok is feltárásra kerültek.¹⁹⁴⁴ 1999-ben a szemétdombhoz vezető úttól 150 m-re egy 154-155 között vert Antoninus Pius érme, bronz és ezüst tárgyak töredékei, tűz által deformált tárgyak

¹⁹³⁸ Hrnčiarik – Kolon – Horňák 2023, 152.

¹⁹³⁹ Hrnčiarik – Kolon – Horňák 2023, 154.

¹⁹⁴⁰ Hrnčiarik – Kolon – Horňák 2023, 154.

¹⁹⁴¹ Hrnčiarik – Kolon – Horňák 2023, 154.

¹⁹⁴² Turčan 2009, 229-236; Elschek – Rajtár – Varsik 2011, 134.

¹⁹⁴³ Ondrouch 1957, 40-47.

¹⁹⁴⁴ Elschek – Rajtár – Varsik 2011, 134.

részletei és római téglák maradványai kerültek elő. 2000-ben ezen a helyen egy germán hamvasztásos sírt tártak fel. 2008-ban a sír közelében egy 40 m hosszú 2 m széles szelvényt ástak, hogy az esetlegesen a közelben található további sírokra bukkanjanak. A kutatott területen mivel nem kerültek elő további sírok ezért a kutatóárkokat északi irányba hosszabbították meg. A kibővített részen egy gödört (15/2008 számú objektum) fedeztek fel, amelyet egy árok vett körbe.¹⁹⁴⁵ A feltárása során egy ezüst edény töredékei, érme, lószerszámveretek, áttört veretek, egy ivókürt veretei, egy kés nyele, vas szögek, bronz nittek, üveg edények töredékei, üvegyöngyök, kerámia töredékei, állatcsontok és téгла töredékek kerültek napvilágra.¹⁹⁴⁶ A római téгла töredékei a kör alakú árok betöltéséből kerültek elő. Az egyik töredékesen megőrződött téglán egy LEG XII[bélyeg ismerhető fel.¹⁹⁴⁷

A lelőhelyről egy germán szemétködörből származik egy másik bélyeges téгла maradványa. A tegulát több tucat kisebb-nagyobb töredékből illesztették össze, amelyen egy szinte teljes LEG XIII GMV bélyeg ismerhető fel.¹⁹⁴⁸

IV.20. Zselízi bélyeges téglák

Zselíz a Garam jobb partján, a Dunától 35 km északra fekszik.

A mai Szlovákia területéről az egyik legrégebbi egyben maradt régészeti gyűjteménynek tekinthetjük a zselízi gyűjteményt, mely a 19. század második felében jött létre.¹⁹⁴⁹ A létrejöttét pontos dátumhoz nem tudjuk kötni. Dr. Borovszky Samu által 1903-ban kiadott Magyarország Vármegyéi és Városai: Bars Vármegye című kötetben a Dillesz Sándor által írt „Bars vármegye őskora” című fejezetben közöl egy képet a zselízi gyűjtemény pár tárgyáról, amelyeket Kherndl Jánosné zselízi gyűjteményeként ismertetett.¹⁹⁵⁰ A szerző megjegyzi, hogy a 19. század ötvenes éveig Kelecsényi Józsefen és rajta kívül senki sem foglalkozott Bars vármegye „praeistoriájával”.¹⁹⁵¹

A gyűjtemény 1947-ben került a Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeumába, amikor a Zselízi kastélyt konfiskálták. A II. világháború után a múzeumba több hasonló gyűjtemény is bekerült, többek között Dr. D. Schimek bécsi, E. Marcel galántai és F. Mohapl nagyharcsási gyűjteményét is említhetnénk.¹⁹⁵²

A gyűjtemény regionális jellegűnek tekinthető. Egy ismeretlen magyarországi lelőhelyről származó római bronz fibula, egy gyomai avar bronz övveret és egy drégelypalánki agyag

¹⁹⁴⁵ Elschek – Rajtár – Varsik 2011, 135.

¹⁹⁴⁶ Elschek – Rajtár – Varsik 2011, 136-146.

¹⁹⁴⁷ Elschek – Rajtár – Varsik 2011, 145.

¹⁹⁴⁸ Elschek 2011, 12; Elschek 2012, 261, obr. 3.

¹⁹⁴⁹ Pichlerová – Tomčíková 1993, 53.

¹⁹⁵⁰ Dillesz 1903, 289.

¹⁹⁵¹ Dillesz 1903, 285.

¹⁹⁵² Pichlerová – Tomčíková 1993, 53.

edény¹⁹⁵³ kivételével a környék régészeti lelőhelyeiről és különböző korokból származó régészeti leleteket tartalmaz.¹⁹⁵⁴

A gyűjteményről az első publikált jelentés 1903-ból származik. 1903 után Kherndl Jánosné gyűjteményét legalább két részre osztották. Az utókor számára a gyűjteménynek az a része menekült meg, amely gróf Coudenhove Ernestína tulajdonába került. Ezért a gyűjteményt néha Coudenhove gyűjteményként is szokás emlegetni.¹⁹⁵⁵ 1934-ből pedig egy jegyzék őrződött meg, amelyből kiderül, hogy a gyűjtemény nagy része a múzeumba került. A listáról megtudjuk, hogy csak néhány főleg bronzból készült lelet került ismeretlen helyre.¹⁹⁵⁶ Magda Pichlerová és Katarína Tomčíková szerint a gyűjtemény egy része 1945-1947 között vesztett el. Felvetik, hogy az „elveszett” leleteket lehet, hogy a grófnő vitte magával amikor elhagyta Zselízt.¹⁹⁵⁷ A grófnőről tudjuk, hogy 1944-ig élt Zselízen. A front közeledtével komornájával Klement Hedviggel Bécsen keresztül a Salzburg melletti Laddereggbe menekül, ahol 1945. október 22-én 84 éves korában elhunyt.¹⁹⁵⁸

1993 és 1995 között Magda Pichlerová és Katarína Tomčíková publikálta a Szlovák Nemzeti Múzeum évkönyvében a zselízi gyűjteményben található több mint 500 tárgyat. A leletek sokszínűsége miatt három részben közölték a feldolgozott tárgyakat. A publikálás során a két szerző néha közölt pár napjainkban ismeretlen helyen lévő leletet, amelyek csak régebbi feljegyzésekből ismerünk. Ezen leleteket azért sorolták fel, mivel jelentősnek mondhatóak a környék őskori településtörténete szempontjából.¹⁹⁵⁹

A közlésük első részében a gyűjteményben található kőből, agyagból, csontból, üvegből, vasból és bronzból készült leleteket ismertették, amelyek neolitik és kora népvándorláskor közötti időszak emlékeit tartalmazzák.¹⁹⁶⁰ Ezen leletek 14 mai szlovákiai és 2 magyarországi lelőhelyről származnak.¹⁹⁶¹

A közlésük második részében a gyűjteményben található agyag edényeket és kerámia töredékeket ismertették.¹⁹⁶² Az egész edények, illetve kerámia töredékek 19 mai szlovákiai és egy magyarországi lelőhelyről származnak.¹⁹⁶³ A 20 lelőhelyről származó leletek között a neolitik, eneolitik és a késő bronzkor emlékei vannak túlsúlyban,¹⁹⁶⁴ de megtalálható a latén,

---

¹⁹⁵³ Pichlerová – Tomčíková 1993, 55.

¹⁹⁵⁴ Pichlerová – Tomčíková 1993, 53.

¹⁹⁵⁵ Pichlerová – Tomčíková 1993, 54.

¹⁹⁵⁶ Pichlerová – Tomčíková 1993, 53.

¹⁹⁵⁷ Pichlerová – Tomčíková 1993, 89.

¹⁹⁵⁸ <http://zeliezovcemuzeum.webnode.sk/expozicia/esterhazyovci-v-zeliezovciach-az-esterhazy-csalad-/>

¹⁹⁵⁹ Pichlerová – Tomčíková 1993, 53.

¹⁹⁶⁰ Pichlerová – Tomčíková 1993, 56-62.

¹⁹⁶¹ Pichlerová – Tomčíková 1993, 56.

¹⁹⁶² Pichlerová – Tomčíková 1994, 85-

¹⁹⁶³ Pichlerová – Tomčíková 1994, 90.

¹⁹⁶⁴ Pichlerová – Tomčíková 1994, 91.

germán és a provinciális kerámia is.¹⁹⁶⁵ A gyűjteményben egy népvándorláskori és nagyon kis számban középkori kerámia töredékek is előfordulnak.¹⁹⁶⁶

A harmadik befejező részben a gyűjteményben található ipolyviski (összesen 33), zselízi (122), ismeretlen lelőhelyről (8) és a mai Magyarország területéről (2) származó leletet ismertettek.¹⁹⁶⁷ A leletekre nézve többségében kerámia töredékeket közöltek.¹⁹⁶⁸ 1934-ben írt munkájukban Mitscha-Mähren és Pittioni Zselízről Majnolinie lelőhelyről ismertetnek egy azóta már elveszett terra sigillata töredéket. Szintén a római korból származik az a 6 darab téglá, amelyek állítólagosan szintén Zselízről ismeretlen lelőhelyről származnak.¹⁹⁶⁹ A 6 téglá közül 5 darabon bélyeg is található, mégpedig: egy retrográd]G I ADIE¹⁹⁷⁰, egy]G I AD T P P A¹⁹⁷¹, egy]G I ADI¹⁹⁷², egy LE¹⁹⁷³ és egy]III G¹⁹⁷⁴ bélyeg töredéke. A leletek feldolgozói megjegyzik, hogy ezen leletek bizonyítékként szolgálnak ezen légiók itt tartózkodására.¹⁹⁷⁵ Számításba se veszik, hogy ezen bélyeges téglák hasonló módon is Zselízre kerülhettek, mint Aelius Domitius szarkofágjának alsó része. Ezen szarkofág másodlagos felhasználásban került elő a helyi katolikus templomban, ahol a főoltár alsó részét képezi. Hogy mikor és honnan került Zselízre nem ismert. A feliratban szereplő legio II Adiutrix 89-105 között és Hadrianus uralkodásától a római uralom végéig Aquincum helyőrségét látta el.¹⁹⁷⁶ Azt feltételezhetjük, hogy a szarkofágot Aquincumból szállították Zselízre. Botka Tivadar szerint a szarkofág a Bechey-ek által Óbudáról került Zselízre. Leírása szerint könnyen juthattak hozzá, mivel Óbudán a keresztések Hévíz városrészében és a várban több házat, telket és szőlőket bírtak.¹⁹⁷⁷

IV.21. Ad Mures ásatásából származó leletek

Számunkra érdekes lehet a Komárom vármegyei és Városi Múzeum-egyesület 1901/1902. évi évkönyvében a múzeum gyarapodásánál említett herkályi ásatás, amelyből egy vasszekerce és nyolc különféle alakú római bélyeges téglá LVPICINI TRB felirattal került a gyűjteménybe.¹⁹⁷⁸ Az ásatásoknál röviden megemlítik, hogy bejelentés folytán értesültek

---

¹⁹⁶⁵ Pichlerová – Tomčíková 1994, 93.

¹⁹⁶⁶ Pichlerová – Tomčíková 1994, 93.

¹⁹⁶⁷ Pichlerová – Tomčíková 1995, 91.

¹⁹⁶⁸ Pichlerová – Tomčíková 1995, 91-98.

¹⁹⁶⁹ Pichlerová – Tomčíková 1995, 96.

¹⁹⁷⁰ Pichlerová – Tomčíková 1995, 106, Tab. X:1, obr. 5:6.

¹⁹⁷¹ Pichlerová – Tomčíková 1995, 106, Tab. X:2.

¹⁹⁷² Pichlerová – Tomčíková 1995, 106, Tab. X:6.

¹⁹⁷³ Pichlerová – Tomčíková 1995, 106, Tab. X:4.

¹⁹⁷⁴ Pichlerová – Tomčíková 1995, 106, Tab. X:3.

¹⁹⁷⁵ Pichlerová – Tomčíková 1995, 96.

¹⁹⁷⁶ Harl – Lőrincz 2002, 51.

¹⁹⁷⁷ Botka 1874, 419; Mathédesz 2014a, 249.

¹⁹⁷⁸ Weszelovszky 1903a, 13.

arról, hogy a herkályi erdőben van egy domb, amely erősebb dobbanásra kong. A terület kutatását az igazgató elrendelte és báró Solymossy László engedelmével végre is hajtották. Az ásatás hónapokon keresztül folyt. Eredménye a leírás szerint egy római castellum lett, amelyből feliratos téglák, harci eszközök és edénytöredékek kerültek elő.¹⁹⁷⁹ A szerző még megemlíti, hogy a leletekről bővebben az évkönyvben található értekezésben olvashatunk. Ám ezen évkönyvben további információkat a herkályi ásatásokról nem, csak a monostoriról szerezhethetünk. Valószínűleg egy és ugyanazon ásatásról, illetve lelőhelyről lehet szó, mivel a leírások nagy részben megegyeznek. Herkály leírását megtaláljuk Fényes Elek „Komárom vármegye leírása (1848)” illetve „Magyarország geographiai szótára” című könyvében Herkál puszta alatt. A leírás szerint keletre Új-Szöny, délre Csém, nyugatra Ács, északra kis részben pedig a Duna határolja.¹⁹⁸⁰

Milch Ármin „A monostori ásatás” című beszámolójából megtudhatjuk, hogy a lelőhelyről Szitter uradalmi erdész jelentéséből szereztek tudomást. A jelentésből kiderül, hogy az ácsi erdő Duna felőli részén, mintegy 100 méterre keletre az ácsi határtól, közvetlen a Duna partján álló magaslaton valami üregnek kell lennie, mert arra rálépve kongás hallatszik.¹⁹⁸¹ A közléséből továbbá megtudjuk, hogy Weszelovszky múzeumőr próbaásatást kezdett, amelynek eredménye két fal maradványa lett. A falak által határolt területen nagyon sok tegula töredék került elő LVPICINI vagy LVPICINO TRB felirattal.¹⁹⁸² A sikeres próbaásatások után a múzeum-egyesület elhatározta a monostori ásatások folytatását, aminek vezetésével Weszelovszky Jánost és Milch Ármint bízták meg.¹⁹⁸³ Az ácsi erdőben feltárt őrtorony egy 9,55 x 9,55 m alapterületű négyszög alakú épület, amely a leírás szerint 1 m vastag oldalfalakkal és 1,2 m vastag alapfalakkal rendelkezett. A falak a legmagasabb megmaradt részen a 80 cm magasságot érték el.¹⁹⁸⁴ Az ásatás elején talált nagy mennyiségű „részben lapos“ (tegula) és „részben félgömbölyű“ (imbrex) töredék a leomlott tető részét képezték. Egyetlen teljes ép darabot sem találtak köztük. A már fentebb említett LVPICINI, illetve LVPICINO TRB feliratú bélyeges téglák kerültek itt elő. Milch Ármin szerint az őrtornyot tűz pusztította el, ezt bizonyítják az égési rétegek.¹⁹⁸⁵ Ezen kívül, még említést tesz néhány 8 cm vastag tégladarabról (later), amelyek közül egyen a TARENTIANVS TRB bélyeg található.¹⁹⁸⁶

2013-ban a Duna Menti Múzeum leleteinek feldolgozása során az intézmény gyűjteményében

---

¹⁹⁷⁹ Weszelovszky 1903b, 15.

¹⁹⁸⁰ Fényes 1851, 102-103, Fényes 1994, 234.

¹⁹⁸¹ Milch 1903, 39.

¹⁹⁸² Milch 1903, 39.

¹⁹⁸³ Milch 1903, 39.

¹⁹⁸⁴ Milch 1903, 41.

¹⁹⁸⁵ Milch 1903, 42.

¹⁹⁸⁶ Milch 1903, 43.

4 darab LVPICINI TRB¹⁹⁸⁷ illetve 2 darab LVPICINO TRB¹⁹⁸⁸ egész, illetve töredékes bélyeget találtam. Két esetben a töredékességük miatt nem megállapítható, mely bélyegről is van szó.¹⁹⁸⁹ TERENCEIANVS TRB bélyegű részleges megőrződésű bélyeget csak egy darabot találtam.¹⁹⁹⁰ Mivel a bélyegek esetében pontos leírással, rajzzal nem rendelkezünk, ezért száz százalékos biztonsággal nem állíthatjuk, hogy a múzeumban található leletek megegyeznek a Weszelovszky János és Milch Ármin által ismertetett bélyegekkel.¹⁹⁹¹ A helyzetet bonyolítja, hogy Tóth Kurucz János 1906-1912 között Izsa-Leányváron végzett ásatásaiból is napvilágra kerültek ilyen bélyegű téglák.

Feltételezhetően a két ásatás leírása egy és ugyanazon lelőhelyre vonatkozik, csak a két ásató a lelőhely leírását másképp ismertette.¹⁹⁹²

Lőrincz Barnabás a „Pannonische Ziegelstempel III. Limes-Strecke Ad Flexum – Ad Mures“ című kötetében Koppánymonostor őrtorony lelőhely alatt az 1901-ben végzett ásatásokból 11 bélyeges téglát említett. Weszelovszky János leírásából nyolc LVPICINI TRB¹⁹⁹³, míg Milch Ármintól egy-egy TERENCEIANVS TRB¹⁹⁹⁴, LVPICINI¹⁹⁹⁵ és LVPICINO TRB¹⁹⁹⁶ bélyegű téglákat vett fel a katalógusába.

IV.22. Brigetióból származó leletek

Komáromban még a múzeum alapításának gondolata előtt, már az 1869-70-es tanévben oktatási célokra a helyi Bencés Gimnáziumban létrehoztak egy régiségtárat. Az intézmény gyűjteményében történeti és régészeti emlékek is elhelyezésre kerültek. A komáromiak ezt a gyűjteményt „múzeumnak” is nevezték. A régiségtár később adományozás és vétel útján is gyarapodott, amelyről beszámolnak az iskola által kiadott évkönyvek.¹⁹⁹⁷

A gimnázium régiségtárában több Brigetio területéről származó bélyeges téglák is megtalálhatóak voltak. Feljegyzések alapján a gyűjteményben megtalálhatóak voltak a LVPICINI vagy LVPICINO TRB¹⁹⁹⁸, QVADRIVRG¹⁹⁹⁹, a retrográd VINCENTIA²⁰⁰⁰, LJEG I AD /

---

¹⁹⁸⁷ Mathédesz 2014c, 70, 76, kat. 16-18, 21.

¹⁹⁸⁸ Mathédesz 2014c, 70, 76, kat. 15, 19.

¹⁹⁸⁹ Mathédesz 2014c, 70, 76, kat. 20, 22.

¹⁹⁹⁰ Mathédesz 2014c, 70, 76, kat. 23.

¹⁹⁹¹ Mathédesz 2014c, 70.

¹⁹⁹² Mathédesz 2014c, 70.

¹⁹⁹³ Weszelovszky 1903a, 13; Weszelovszky 1903b, 15; Lőrincz 1981, 95-96, kat. 18/1-8.

¹⁹⁹⁴ Milch 1903, 42; Lőrincz 1981, 96, kat. 18/11.

¹⁹⁹⁵ Milch 1903, 42; Lőrincz 1981, 96, kat. 18/9.

¹⁹⁹⁶ Milch 1903, 42; Lőrincz 1981, 96, kat. 18/10.

¹⁹⁹⁷ Fehérváryová 1986, 13.

¹⁹⁹⁸ CIL III 10681.

¹⁹⁹⁹ CIL III 10691b.

²⁰⁰⁰ CIL III 10692c.

DJOMMI F²⁰⁰¹, LEG I ADIVR / BOMMI F²⁰⁰², LEG I ADI / BOMICRESC²⁰⁰³, CORTA VI²⁰⁰⁴, VEXIL TRES²⁰⁰⁵, VEXIL III²⁰⁰⁶, VEXILATIO III²⁰⁰⁷, ATILJIA FIRM²⁰⁰⁸ és FL SEX²⁰⁰⁹ bélyegű téglák. A gimnázium „múzeumában” legalább 4 leőhelyről²⁰¹⁰ 13 feliratos római kőemlék²⁰¹¹ volt megtalálható. Ezek közül később 6 bekerült a Duna Menti Múzeum gyűjteményébe.²⁰¹² Nem zárhatjuk ki, hogy a kőemlékekhez hasonlóan bélyeges téglák is átkerülhettek a gimnáziumból a múzeum gyűjteményébe. A Duna Menti Múzeum gyűjteményében a fent felsorolt bélyegek közül egy-egy téglán VEXILATIO III²⁰¹³, retrográd VINCENTIA²⁰¹⁴, legalább négy téglán LVPICINI TRB²⁰¹⁵ és két példányon pedig LVPICINO TRB²⁰¹⁶ bélyeg ismerhető fel. A kőemlékekkel ellentétben a téglákról sajnos teljes bizonyossággal nem állíthatjuk, hogy megegyeznek a leírásban szereplő példányokkal.

A Komárom-Vármegyei és Komárom Városi Történeti és Régészeti Egylet 1887. évi jelentésében jelent meg Gyulai Rudolf „Adalékok megyénk római hódoltsága korához” című közlése. Gyulai írásából megtudjuk, hogy az Egyleti múzeumba Ó-Szőnyről a legio I Adiutrix legalább nyolc²⁰¹⁷ téglavariánsa, a legio XI Claudia²⁰¹⁸ egy bélyege, a Vexilationes III és IV²⁰¹⁹ bélyegből két-két darab, a cohors VII Breucorum Antoniniana²⁰²⁰ bélyegnek 5 variánsa és egy VINCENTIA²⁰²¹ bélyegű téglá található. Mivel Gyulai a téglákon szereplő bélyegekről és azok variánsairól sem leírást, sem rajzokat nem közölt, ezért azok esetleges azonosítása a Duna Menti Múzeum anyagában nem lehetséges.

Szilágyi János a komáromi múzeum gyűjteményében található Ószőnyről származó további bélyegeket említi. A leírása szerint az intézményben egy a legio I Noricumhoz kapcsolható csonka Figulinas²⁰²² bélyegű, egy töredékes VEXIL III²⁰²³, egy planta pedis keretelésű

---

²⁰⁰¹ CIL III 11347c.

²⁰⁰² CIL III 11347d.

²⁰⁰³ CIL III 11347e.

²⁰⁰⁴ CIL III 11373.

²⁰⁰⁵ CIL III 11374a.

²⁰⁰⁶ CIL III 11374b.

²⁰⁰⁷ CIL III 11374c.

²⁰⁰⁸ CIL III 11414

²⁰⁰⁹ CIL III 11417

²⁰¹⁰ Ószőny, Tömördpusztá, Ács, Környe.

²⁰¹¹ CIL III 10963, CIL III 10965, CIL III 10971, CIL III 10974, CIL III 10979, CIL III 10980, CIL III 10986, CIL III 10993, CIL III 10996, CIL III 11009, CIL III 11012, CIL III 11073, CIL III 14070.

²⁰¹² CIL III 10963, CIL III 10979, CIL III 10980, CIL III 10986, CIL III 10993, CIL III 11009.

²⁰¹³ Mathédesz 2014c, 75, kat. 10, Fig. 2.

²⁰¹⁴ Mathédesz 2014c, 76, kat. 14, Fig. 2.

²⁰¹⁵ Mathédesz 2014c, 76, kat. 16-18, 21, Fig 3.

²⁰¹⁶ Mathédesz 2014c, 76, kat. 15, 19, Fig 3.

²⁰¹⁷ Gyulai 1888a, 6.

²⁰¹⁸ Gyulai 1888a,7.

²⁰¹⁹ Gyulai 1888a,7.

²⁰²⁰ Gyulai 1888a,7.

²⁰²¹ Gyulai 1888a,7.

²⁰²² Szilágyi 1933, 23 kat. 1h., tab. IV:1.

VEXILATIO III²⁰²⁴ és egy tabula ansata keretelésű V L XIII ET XV²⁰²⁵ bélyegű téglá is megtalálható volt.

A Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében napjainkban 7 bélyeges téglá található, amelyek a leltárkönyv tanúsága szerint Szöny lelőhelyről származnak. A leletek találásának ideje, helye és lelőkörülményei nem ismertek. A téglák ajándékozás útján kerültek a múzeum gyűjteményébe. Egy bélyeges téglát Polák Riza²⁰²⁶, míg a maradék hatot Franz von Gorsey²⁰²⁷ ajándékozta az intézménynek.

Két téglán a LEG I AD retrográd bélyege ismerhető fel. Az egyik téglán az AD betűknél a felszín kitört. A bélyeg felszínét kicsapódott mészből borítja. A keretelés alsó része nem ismerhető fel.²⁰²⁸ Egy további példányon pedig a csapattest Antoniniana bélyege olvasható. A bélyeg L(egio) I A(diutrix) P(ia) F(idelis) A[NT(oniniana)] töredékes formában őrződött meg számunkra.²⁰²⁹ Egy hasonló bélyegű téglá található a Duna Menti Múzeum gyűjteményében.²⁰³⁰

Egy töredékes téglán a L]EG XI CPF bélyege ismerhető fel, amely a Legio XI Claudia Pia Fidelis csapattest bélyegei közé sorolható. A bélyeg eredetileg tabula ansata keretelés határolt, amely csak részlegesen őrződött meg számunkra. A lelet felszínét kicsapódott mészből borítja.²⁰³¹ A csapattest 101 és 105 között Brigetio helyőrségét látta el.²⁰³²

További két téglán a Lupicinus tribunus bélyegei ismerhetők fel. Az egyik téglán a bélyeg LVP]ICINI TRB²⁰³³, míg a másikon LVPICINI [TRB²⁰³⁴ formában őrződött meg.

A gyűjteményben található egy Quadriburgium helyneves téglá. A retrográd bélyeg QVADR[²⁰³⁵ formában őrződött meg. A múzeum gyűjteményében található retrográd bélyegű téglát H. Kelemen Márta által összeállított tipológiába a második csoportba sorolhatjuk²⁰³⁶

---

²⁰²³ Szilágyi 1933, 83, kat. 1, Tab. XXII:1

²⁰²⁴ Szilágyi 1933, 83, kat. 3, Tab. XXII:3.

²⁰²⁵ Szilágyi 1933, 83, kat. 4, Tab. XXII:4

²⁰²⁶ AD-00403 (SZ-01883)

²⁰²⁷ AD- (01888), AD-00436 (SZ-01878, 01452), AD-00437 (SZ-01892, 01457), AD-00438 (SZ-01891, 01456), AD-00439 (SZ-01879, 01454), AD-00440 (SZ-01885, 01453).

²⁰²⁸ Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2347-2348; Mathédesz 2021, 140, 2.kép 1-2; Mathédesz 2022b, 313, 320, kat. 3-4, obr. 4:1-2.

²⁰²⁹ Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č.2346; Mathédesz 2021, 140, 2.kép 3; Mathédesz 2022b, 313-314, 321, kat. 8, obr. 4:3.

²⁰³⁰ Mathédesz 2014c, 81, kat. 112, Fig. 5:112.

²⁰³¹ Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2345; Mathédesz 2021, 140, 2. kép 4; Mathédesz 2022b, 314, 321, kat. 9, obr. 4:4.

²⁰³² Barkóczy 1944-51, 14; Borhy 2012, 23.

²⁰³³ Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2349; Mathédesz 2021, 141, 2. kép 5; Mathédesz 2022b, 315, 322, kat. 14, obr. 4:5.

²⁰³⁴ Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2349; Mathédesz 2021, 141, 2. kép 6; Mathédesz 2022b, 315, 322, kat. 15, obr. 4:6.

²⁰³⁵ Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2344; Mathédesz 2021, 141, 2. kép 7; Mathédesz 2022b, 314-315, 322, kat. 16, obr. 4:7.

²⁰³⁶ H. Kelemen 2011, 151-153.

Hasonló bélyegek Ad Herculem, Brigetio, Solva castellumából, Visegrád-Gizellamajorból, az Esztergom-Bánomi dűlőből és Pilismarót-Basaharc lelőhelyen kerültek elő.²⁰³⁷ A múzeum gyűjteményében található bélyeghez hasonló került elő az Esztergom-Bánomi dűlő 251. számú sírjából és Pilismarót-Basaharc őrtornyából.²⁰³⁸

Tóth Kurucz János az Izsa-Leányváron 1906-ban folytatott ásatások eredményeit összegző közlésében nem csak a frissen kiásott tárgyakat, hanem a korábbi évekből származó leleteket is közölte. A közlésből megtudjuk, hogy pár évvel korábban egy izsai embertől két bélyeges téglát kapott. Az egyik a LEG I AD, míg a másikon egy kétsoros LEG I AD BOMICRESC bélyege szerepelt. Az egyik téglát Brigetioból, a másik pedig Leányvárról származott. Már nem emlékezett, hogy melyik a leányvári és melyik lelet származik Brigetioból.²⁰³⁹ Feltételezhetően a LEG I AD / BOMICRESC két soros bélyeg Brigetioból származik, mivel innen már kerültek elő hasonló bélyegek.²⁰⁴⁰ A komáromi múzeum gyűjteményében található egy LEG I AD / BOMICRESC feliratú bélyeg²⁰⁴¹, amely feltételezhetően megegyezik a Tóth Kurucz János által ismerttetett lelettel.

A Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeumának gyűjteményében legalább 4 Ószőnyről származó bélyeges téglát találhatók. Egy esetben a téglán LEG I ADIE²⁰⁴², míg egy másik példányon tabula ansata keretelésben LEG T A PF²⁰⁴³ bélyeg ismerhető fel. További két téglát esetében azok pontos bélyegét nem ismerjük. A szűkszavú leírásból csak annyit tudunk meg, hogy rajtuk a legio I adiutrix bélyegei szerepelnek.²⁰⁴⁴

Brigetio lelőhelyéről a leírások alapján a komáromi Bencés Gimnáziumba, a Duna Menti Múzeumba, a Pozsonyi Városi Múzeumba és a Szlovák Nemzeti Múzeumba bekerült bélyeges téglák gyártók szerinti megoszlása:

---

²⁰³⁷ H. Kelemen 2011, 145.

²⁰³⁸ H. Kelemen 2011, 145.

²⁰³⁹ Tóth Kurucz 1907, 62.

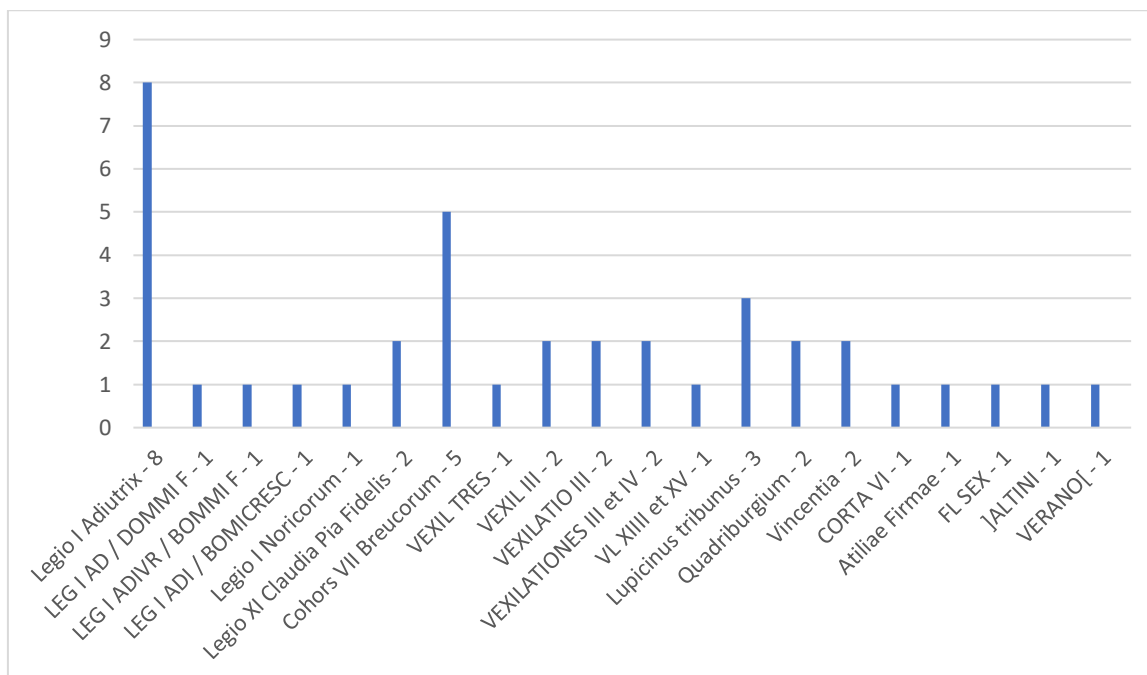
²⁰⁴⁰ CIL III 11347e.

²⁰⁴¹ Mathédesz 2014c, 75, kat. 1.

²⁰⁴² Nagy 2011, 138, obr. 4.

²⁰⁴³ Nagy 2011, 139, obr. 7:16.

²⁰⁴⁴ Nagy 2011, 137, obr. 1:13-14.

IV.23. Óbuda-Hajógyár lelőhelyről származó lelet

Kassán Klimkovics Ferenc akadémia festő és budapesti főgimnáziumi tanár vetette fel egy múzeum alapításának gondolatát. Három testvére Flóris, Béla és Gábor is támogatták kezdeményezését és 1872. október 27-én megalakították a Felsőmagyarországi Muzeumegyletet. A Felsőmagyarországi Muzeumot 1876. június 25-én nyitották meg, amelynek alapját a négy testvér sok száz darabra rúgó régiséggyűjteménye képezte. Az 1899. október 15-én megtartott közgyűlésen a múzeum összes gyűjteményét és gyűjtött pénzét Kassa városának adományozta. Így a Felsőmagyarországi Múzeum a város tulajdonába ment át és a Kassai Múzeum nevet vette fel.²⁰⁴⁵

1903-ban Kassán megjelent „A Kassai Muzeum gyűjteményének leiró lajstroma”. A katalógusból kiderül, hogy a múzeum gazdag gyűjteményekkel rendelkezett. A VIII. teremben voltak kiállítva többek között az építési anyagok (római vízvezeték, oszlopfő, különböző téglák). A 2263. szám alatt egy az óbudai hajógyár környékén talált római olvashatatlan bélyegű téglát említettek.²⁰⁴⁶ Hogy mikor és kitől került a tégl a múzeum gyűjteményébe a leírásból nem derül ki.

IV.24. Carnuntumi leletek

A Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében napjainkban négy bélyeges tégl található, amelyek a leltárkönyvek tanúsága szerint Petronell lelőhelyről kerültek az intézménybe. A

²⁰⁴⁵ Mihalik 1903, III.

²⁰⁴⁶ Mihalik 1903, 161, kat. 2263.

szőnyi leletekhez hasonlóan a petronelli téglák találásának ideje, helye és lelőköörülményei sem ismertek. Mind a négy bélyeges téglá, mint Könyöki József ajándéka került a múzeum gyűjteményébe.

Ellenbogen²⁰⁴⁷ József pozsonyi főreáltanodai tanár az *Archaeologiai Értesítő* I. kötetében felhívást tett közre, amelyben cserére kínált régészeti leleteket. A cserére kínált leletekről kőmetszeteket küldött a szerkesztőségbe. Sajnos ezen rajzhoz nem sikerült hozzájutni, de a közölt felhívásból kiderül milyen tárgyakat kínált cserére. A cserére kínált tárgyak között szerepelt: egy Sziszeken vasútépítés során talált római kancsó, 3 db Carnuntumból (Petronell) származó téglá és Szántón kiásott tárgyak.²⁰⁴⁸ Könyöki Szántón 1867-ben végzett ásásokat.²⁰⁴⁹ Hogy a felkínált tárgyak cseréje megvalósult-e nem ismert számunkra.

A Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében található bélyeges téglákról, már az első vezetőben is találunk információkat. A „Pozsonyvárosi Régiségtár rövid ismertetése” címet viselő füzetecske 1877-ben jelent meg Pozsonyban. A benne szereplő leírásból megtudjuk, hogy a toronyban az első szobában a padlón vízvezető csövek, cserepek és római téglák voltak elhelyezve. Könyöki József a téglákról a következőket jegyezte le: „Carnuntumból kerültek ide és többnyire „atiliae firmae”²⁰⁵⁰ és „legio XIII gemina”²⁰⁵¹ bélyeggel vannak ellátva.”²⁰⁵² O. Wagnerová és A. Mayerová a múzeum gyűjteményeit bemutató katalógusban Carnuntumból pontosabban Petronellből 5 bélyeges téglát ismertetett.²⁰⁵³ A katalógusban a szerzőpáros tévesen a Pozsony Halász-kapu sarkán a csatornában talált téglát is Carnuntum lelőhely alatt közölte.²⁰⁵⁴

A gyűjteményben lévő egyik téglán a LEG XIII G²⁰⁵⁵ bélyege ismerhető fel. A téglá felszínét mész és habarcs borítja, ezért a bélyeg keretelése és annak pár betűje csak nehezen kivehető. További három téglán pedig egy-egy magángyártó bélyege ismerhető fel. Az egyik téglán tabula ansata keretben ATILIAE FIRMA²⁰⁵⁶ bélyeg vehető ki. A téglá felszínét kicsapódott mész és habarcs borítja ezért a FIRMA betűk csak nehezen azonosíthatók. A gyártó valószínűleg Carnuntumban működhetett. Termékeit megtalálhatjuk Vindobona és Aquincum

---

²⁰⁴⁷ 1869-ben magyarosította nevét Könyökire.

²⁰⁴⁸ Ellenbogen 1869, 231.

²⁰⁴⁹ Rómer 1868b, 218; Prohászka 2012, 67-71; Nevizánszky - Prohászka 2015, 36-39.

²⁰⁵⁰ A múzeum régi régészeti gyűjteményében egy téglán található Atiliae Firma bélyeg (leltári szám AD-00257), amely Petronell lelőhelyről került a múzeumba.

²⁰⁵¹ A Könyöki József által említett LEG XIII Gemina bélyegű téglá napjainkban a múzeum gyűjteményében nem található.

²⁰⁵² Könyöki 1877, 7-8.

²⁰⁵³ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2369, 2373-2375, 2381.

²⁰⁵⁴ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2369.

²⁰⁵⁵ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. 2369; Mathédesz 2021, 141, 3. Kép 1; Mathédesz 2022b, 316, 321, kat. 10, obr. 5:1.

²⁰⁵⁶ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2375; Mathédesz 2021, 141-142, 3. Kép 2.; Mathédesz 2022b, 316, 323, kat. 17, obr. 5:2.

között.²⁰⁵⁷

A múzeum gyűjteményében található egy GFPP²⁰⁵⁸ bélyegű téglá. A Corpus Inscriptionum Latinarumban G(eminus) F(iglinis) P(etronianis) F(ecit)-ként egészítették ki. Ilyen bélyegű téglákat Vindobonából és Carnuntumból közöltek.²⁰⁵⁹ Szilágyi a bélyegnek két típusát különítette el. Mindkét bélyeg esetében a betűket egymástól háromszög alakú interpunkció választotta el.²⁰⁶⁰ A Múzeum gyűjteményében található téglá a második típusba sorolható.²⁰⁶¹

A gyűjteményben található egy P RFE FIP²⁰⁶² bélyegű téglá. A bélyeget a Corpus Inscriptionum Latinarum III. kötetében P. R(emmius) FE(lix) FI(glinis) P(etronianis)-ként oldották fel. Példányait Vindobona, Carnuntum és Döbling lelőhely alatt ismertették.²⁰⁶³ Szilágyi további lelőhelyként említi Savariát és megemlíti, hogy a Pozsonyi Városi Múzeumban is van egy példánya.²⁰⁶⁴ A bélyegen a P, RFE és a FIP betűket egymástól háromszög alakú interpunkció választja el.

Egy ATILIA FIRMA bélyegű téglát írt le Vojtěch Odrouch „Limes Romanus na Slovensku” című művében. A téglát, amely Carnuntumból származik a pöstyéni múzeumban látta.²⁰⁶⁵

IV.25. Ismeretlen lelőhelyű bélyeges téglák

Jelentősnek mondható nagyságrendileg 250 bélyeges téglá sorolható ebbe a csoportba.

A leletek szinte kivétel nélkül mind a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében található. Mivel a kezdeti időszakban a múzeum gyűjtőterülete Komárom és környékére terjedt ki, így a múzeum gyűjteményébe nagyon sok római emlék került. A múzeum gyűjteményében fellelhető leletek lelőhelye sok esetben nem megállapítható, mivel a legrégebbi leltárkönyvek, amelyek segítségünkre lehetnének az idők folyamán elkallódtak. A legrégebbi megmaradt leltárkönyv 1905-ből származik²⁰⁶⁶, ám a benne szereplő feljegyzések nem tartalmazzak egyetlen egy bélyeges téglá leírását sem.²⁰⁶⁷

Komáromban már az 1870-es évek elején felvetődött egy múzeum alapításának gondolata.²⁰⁶⁸

A kezdeti sikertelenségek és kudarcok után másfél évtizeddel később, 1886. december 19-én

---

²⁰⁵⁷ Lőrincz 2002, 156, Havas 2009, 205; Mathédesz – Schmidtová 2019, 150-151, 158, kat. 10.

²⁰⁵⁸ Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2374; Szilágyi 1933, 106, kat. 10b; Mathédesz 2021, 142-143, 3.

Kép 3.; Mathédesz 2022b, 316; 323, kat. 18, obr. 5:3.

²⁰⁵⁹ CIL III 4701.

²⁰⁶⁰ Szilágyi 1933, 106, Taf. XXIX:10a-b.

²⁰⁶¹ Szilágyi 1933, 106, Taf. XXIX:10b; Mathédesz – Schmidtová 2019, 154, 159, kat. 13.

²⁰⁶² Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2373; Szilágyi 1933, 106, kat. 11; Mathédesz 2021, 143, 3. Kép 4.; Mathédesz 2022b, 316-317, 323, kat. 19, obr. 5:4.

²⁰⁶³ CIL III 4705.

²⁰⁶⁴ Szilágyi 1933, 106, Taf. XXIX:11; Mathédesz – Schmidtová 2019, 155, 166, kat. 116.

²⁰⁶⁵ Ondrouch 1938, 60; Mathédesz – Schmidtová 2019, 151, 158, kat. 11.

²⁰⁶⁶ Ezúton is köszönetet szeretné mondani Marek Gere régésznek, hogy a munkám során hozzáférést biztosított a leletekhez és a leltárkönyvekhez is.

²⁰⁶⁷ Mathédesz 2014c, 68.

²⁰⁶⁸ Fehérváryová 1986, 11-12.

116 taggal megalakult a Komárom Vármegyei és Komárom Városi Történeti és Régészeti Egylet. Az Alapszabályát a belügyminiszter 1887. március 30-án hagyta jóvá, amelyet az egylet április 17-i közgyűlésén hirdettek ki.²⁰⁶⁹

Az 1886-1905 közötti időszakban a múzeum gyarapodásáról csakis az egylet által kiadott évi jelentésekből tudunk információhoz jutni, illetve az egylet által megjelentetett különböző tanulmányokból.²⁰⁷⁰

Az első 1887-ben megjelent évkönyvben Gyulai Rudolf által jegyzet „Adalékok megyénk római hódoltsága korához” című tanulmányában foglalkozott a Komárom környékén állomásozó különböző csapattestekkel.²⁰⁷¹

Szintén ebben az évben Dr. Cseley János városi főorvos ajándékozott a múzeumnak 82 római érmét, 2 római bögrét, 3 korsót, egy fazekat, 8 méceszt, egy bronz vésőt, egy serpentin vésőt, egy agyag oltárkát, egy torz arcot terra sigillatából, egy feliratos oltárt és többrendbeli római bélyeges téglát.²⁰⁷² Hogy a múzeumnak milyen és hány darab római bélyeges téglát adományozott Dr. Cseley az a leírásból nem derül ki.²⁰⁷³ Szintén ebben az évben Voetter Ottó őrnagy többek között sok más római lelettel együtt 36 feliratos téglát is ajándékozott az intézménynek.²⁰⁷⁴ Sajnos ezen téglák bélyegeit sem ismerjük.

1888-ban az egylet 16 bélyeges téglához jutott vétel útján. Ezek pedig a következők: 1. RF RE VPD, 2. [QVA]DRIBVR ARA, 3. LVPICINO TRB, 4. LEG X G PF (retrográd), 5. LEG XI C PF, 6. VINCENTI (retrográd), 7. SOL ALA (retrográd), 8. LICANNVS, 9. VL XIII, 10. VEXILATIO III, 11. COH VII BR CORD, 12. CO VII BR MA(crini), 13. [C VAL C]ONST KAR, 14 LEG I ADIV MACRIF, 15. TERENCE(nus), 16. VEXIL II.²⁰⁷⁵ A fentebb már leírt LEG XI C PF és a VEXILATIO III kivételével a fent felsorolt leletek közül napjainkban a múzeum gyűjteményében található egy-egy QVA]DRIBVRVM (QVUADRIBVRGIVM),]EG X GPF retrográd, a VINCENTI retrográd, a SOL ALA retrográd, a COH VII BR COR és a [C VAL C]ONST KAR bélyegű téglák.²⁰⁷⁶

Gyulai Rudolf az egylet titkára, aki többek között a múzeum 1887-1892 között megjelent hat évkönyvét is szerkesztette, 1889-ben összeállította a múzeum egylet első nyilvános kiállítását, amit június 9-én nyitottak meg.²⁰⁷⁷ A kiállítás a református kollégium nagytermében volt

---

²⁰⁶⁹ Mácza 2011, 11.

²⁰⁷⁰ Mathédesz 2014c, 68.

²⁰⁷¹ Leírásával bővebben a Brigetioból származó leletek című fejezetben foglalkoztam.

²⁰⁷² Gyulai 1888b, 42.

²⁰⁷³ Mathédesz 2014c, 68.

²⁰⁷⁴ Gyulai 1888b, 48.

²⁰⁷⁵ Gyulai 1889a, 13.

²⁰⁷⁶ Mathédesz 2014c, 68.

²⁰⁷⁷ Mácza 2011, 11.

megtekinthető 1889 és 1897 között.²⁰⁷⁸ Erre az alkalomra Gyulai Rudolf összeállított egy vezetőt, amely a „Kalauz a Komárommegyei és Városi Történet-Régészeti-egylet Muzeumában” címet viselte. Ebben a 16 oldalas vezetőben részletesen leírta a kiállított tárgyakat. A 13. oldalon említést tesz arról, hogy a feliratos köveket, bélyeges téglákat és római érmeket még nem lehet bemutatni a közönségnek, mivel rendezésük még nincs befejezve.²⁰⁷⁹

A kezdeti lendület az 1890-es években megtört. Csökkent a tagok száma, csak lassan növekedett a gyűjtemény. 1890 óta az egylet nem tartott előadásokat. 1893 óta nem jelentették meg az évkönyvet. Több problémával kellett szembenézniük. A kezdetekhez hasonlóan nem rendelkeztek állandó székhellyel. A tárgyak 1897-ig a bencés kollégium nagytermében voltak elhelyezve, ahonnan azok az újonnan felépült Törvényszéki palotába kerültek.²⁰⁸⁰ Ezen év májusában Gyulai még megrendezte a múzeum második kiállítását, majd 1897 nyarán Komáromfüssre (ma Trávník) került. Távozása előtt Weszelovszky Jánosnak adta át a múzeum gyűjteményét,²⁰⁸¹ akire nagy feladatok vártak újra kellett élesztenie a múzeum egyletet.

Az egylet átszervezése csak 1900-ban valósult meg. Az egylet a Komárom vármegyei és városi Muzeum-egyesület néven folytatta tovább tevékenységét. Az átszervezés után újra megjelentették a múzeum évkönyvét. Az újonnan megjelent múzeumi évkönyvek már nem csak tanulmányokat, a gyűjtemény gyarapodását, hanem ásatási beszámolókat is tartalmaztak.²⁰⁸²

Az 1903. évi értesítőben beszámolnak arról, hogy Pály Zsigmond ácsi szőlőjében szőlő rigolízása közben sorfalazatra akadt. A szomszédos területen végzett próbaásatások eredményei alapján 2-2,5 méter mélyen a föld alatt épületek falai találhatóak. Az itt talált téglátöredékeken a LEG I AD és COH IV bélyegek találhatóak.²⁰⁸³ A feliratos téglák feldolgozása közben COH IV bélyegű lelettel nem találkoztam. A LEG I AD bélyeg és annak különböző változatai a leggyakoribbak. Csak a LEG I AD (teljes, illetve részlegesen megőrződött) bélyege egyértelműen 43 leleten azonosítható.²⁰⁸⁴ Külön soroltam be a katalógusba azon téglákat, amelyek felszínén két bélyeg töredékét véltem felfedezni. Összesen négy ilyen feliratos téglát találtam a múzeum gyűjteményében, ebből egyen biztosan a LEG I AD, illetve

---

²⁰⁷⁸ Ratimorská – Virágh 1986, 164.

²⁰⁷⁹ Gyulai 1889b, 13.

²⁰⁸⁰ Fehérváryová 1986, 18-19.

²⁰⁸¹ Fehérváryová 1986, 20.

²⁰⁸² Mathédesz 2014c, 69.

²⁰⁸³ Weszelovszky 1904, 10.

²⁰⁸⁴ Mathédesz 2014c, 70, 76-79, kat. 24-66.

a töredékes LEG] I AD bélyeg szerepel.²⁰⁸⁵ További két esetben is fennáll, hogy a LEG I AD bélyege szerepelhetett, de a részleges megőrződésük miatt ez egyértelműen nem megállapítható.²⁰⁸⁶

Szintén a múzeum gyűjteményébe kerültek be Tóth Kurucz János Izsa-Leányvári 1906-1913 között folytatott ásataiból származó bélyeges téglák.²⁰⁸⁷

Kezdetben a múzeum nem rendelkezett saját épülettel. A gyűjteménye előbb a bencések székházába, majd a református kollégiumba került. Innen a törvényszék új palotájába vándorolt, ahonnan 1900-ban az úgynevezett Esterházy-pavilonba került. A pavilont az 1891. évben rendezett iparkiállításra készítették. Az épület sötét, szűk és tűzveszélyes volta miatt múzeumi célokra nem felelt meg. 1904-ben felvetették, hogy a múzeum részére fel kellene építeni egy állandó székházat. Közel egy évtized alatt sikerült megvalósítani a kitűzött terveket és Dr. Hüttl Dezső tervei alapján felépítettek egy kultúrházat. Az épület megépítésével megoldódott a múzeum, könyvtár, képtár és a városi levéltár elhelyezésének problémája. A múzeum az épületben öt helyiséget kapott. Az első terembe a paleontológiai gyűjtemény és őskori leletek kerültek kiállításra. A második terembe a római kor emlékei, a harmadik helyiségbe a népvándorláskori és középkori leletek kerültek elhelyezésre. A szoba egy részében az újabbkor emlékei és az iparművészeti gyűjtemény került kiállításra. A negyedik helyiségbe a néprajzi gyűjtemény, míg az ötödikben az 1848/49-es forradalom és szabadságharc emlékei és a város híres szülöttének Jókai Mór relikviái kerültek kiállításra.²⁰⁸⁸

Az április 12-én megnyílt múzeum őskori részét Bella Lajos, míg a többi helyiséget Alapi Gyula rendezte be.²⁰⁸⁹

Alapi Gyula a római gyűjteményről a következőket jegyezte le: „A falakat a kőemlékek foglalják el, (a feliratos emlékek száma 40), ezenkívül domborművek, szobrok, bélyeges téglák és épületanyagok. A terem közepén nyolc tárlóban vannak kiállítva a leletek, melyek oroszánrészét Brigetio szolgáltatta, de az újabb leletek közül a környei és a szomódi érdemelnek nagyobb figyelmet. Külön csoportosítva láthatók a bronztárgyak rendeltetésük szerint, (kultúra, háztartás, ipar, bútorszerelés stb.), csonteszközök, üvegek, terracotta, terra sigillata tárgyak és a keramika többi változatai. A leányvári castellum leletei gyűjteményesen állítják ki.”²⁰⁹⁰

Alapi Gyula a Komáromi Múzeum igazgatója „A Komáromi Múzeum római régiségei” című cikkében, ahogy a cím is utal rá, a múzeum gyűjteményében található római leleteket,

²⁰⁸⁵ Mathédesz 2014 c, 70, 89, kat. 225.

²⁰⁸⁶ Mathédesz 2014c, 70, 88, kat. 223-224.

²⁰⁸⁷ Ezen leletekkel Izsa-Leányvár című fejezetben foglalkozom bővebben.

²⁰⁸⁸ Alapi 1914, 154-156.

²⁰⁸⁹ A. Gy. 1914, 265.

²⁰⁹⁰ Alapi 1914, 155.

lelettipusokat vette számba. A bélyeges téglákról a következőképpen írt: „A lapidarium kérdését úgy oldottuk meg, hogy a hatalmas terem közepére helyeztük el a szekrényeket, a falak mentén pedig a feliratos köemlékek és a reliefek, szoborművek találtak elhelyezést. A bélyeges téglák és cserepek százai egyelőre a földön vannak lerakva, kivételt csak azokkal tettünk, melyeken nem a LEG I ADI felirat, hanem más csapattest, vagy katonai tribun neve van. A téglák legnagyobb része az első segítő légió bélyegét viseli.”²⁰⁹¹

Szilágyi János „A Pannoniai bélyeges téglák” című munkájában is foglalkozott a Komáromi Múzeum bélyeges tégláival. Az összes a Komáromi Múzeumhoz kapcsolt téglát kivétel nélkül Ószőny lelőhely alatt tüntetett fel.²⁰⁹²

A Komáromi Lapok 1936. április 11-ei számából megtudjuk, hogy 9-én csütörtökön ünnepélyes keretek között nyitották meg a Jókai Egyesület múzeumát. A leírásból megtudjuk, hogy a földszinti második terembe kerültek elhelyezésre a római leletek. Az itt kiállított leletekről a következőképpen tudósítottak: „Itt a Brigetioban és a Leányváron talált római emlékek vannak felhalmozva. A köztársaság leggazdagabb római múzeuma a komáromi: azért, mert Dunán inneni vára csak Izsza mellett volt a rómaiaknak, a Leányvár. Innen került sok lelet a komáromi múzeumba. Hét díszes kőkoporsó, - sarcophag, - tartozik a gyűjtemény elitjéhez, rengeteg faragott síremlék, mérföldkő, oszlop, kődísz, valamint a második²⁰⁹³ számú római segítőlégió kaszárnyájából sok téglá, cserép. A római városka élete elevenedik fel előttünk a római fűtőrendszer emlékeinek szemlélésekor, a csatornafedő téglák sok civilizációról beszélnek...”²⁰⁹⁴

1951-ben a római kor gyűjtemény nagy részét a minisztérium beleegyezésével a pozsonyi Szlovák Múzeumba, a képzőművészeti gyűjtemény 67 darabját a bajmóci képtárba szállították.²⁰⁹⁵ Prof. Dr. V. Ondrouch a Szlovák Múzeumban összeállított egy kimondottan csak római leleteket bemutató kiállítást, amely 1954-1958 között volt megtekinthető. A kiállított tárgyak között épp úgy megtalálhatók voltak a másolatok és az eredeti leletek is.²⁰⁹⁶ Később az elszállított tárgyak nagy része visszakerül Komáromba.²⁰⁹⁷ A kiállítás végzetével a Komárom környéki lelőhelyekről jópár mécses, kerámia, bronz, üveg és csont tárgy és köemlék a régészeti gyűjteménybe került átsorolásra.²⁰⁹⁸

A régi leltárkönyvek hiánya miatt a múzeum külsős munkatársakkal 1955-től a leletekről új

---

²⁰⁹¹ Alapi 1915, 337.

²⁰⁹² Ezen publikációval és a benne szereplő leletekkel bővebben a Rövid kutatás történet című fejezetben foglalkozom.

²⁰⁹³ Helyesen első számú segítőlégió volna.

²⁰⁹⁴ Csütörtökön ünnepélyesen megnyitották a Jókai Egyesület múzeumát. Mit lehet látni a megnyitott három teremben? Komáromi Lapok 1936. április 11., 4.

²⁰⁹⁵ Mácza 2011, 15.

²⁰⁹⁶ Kraskovská 1984, 153.

²⁰⁹⁷ Mácza 2011, 15.

²⁰⁹⁸ Kraskovská 1986, 113-134.

evidenciát hozott létre.²⁰⁹⁹ A múzeumban található tárgyak új leltári száma római kettessel, kötőjellel és számmal látták el. A leletek feldolgozása közben pár esetben figyelmes lettem arra, hogy egy-egy téglán ugyanaz a szám szerepel. Néhány esetben a leltári szám kopott, illetve nem egyértelműen kivehető, ebben az esetben a számot kérdőjellel jelöltem. Szintén feltűnt, hogy a leltárkönyvben leírt lelet nem minden esetben egyezik meg a tényleges bélyegekkel²¹⁰⁰

A Duna Menti Múzeum gyűjteményében napjainkban 238 bélyeges téglá és egy téglán pedig instrumenta felirat ismerhető fel. A gyűjteményben található egy-egy kétsoros LEG I AD / BOMICRESC²¹⁰¹ és LEG II ITAL / [²¹⁰² bélyeg. Egy-egy téglán planta pedis keretben LEG X GE PF²¹⁰³, [LE]G X GPF²¹⁰⁴, VEXILATIO III²¹⁰⁵ és egy töredékes COH]²¹⁰⁶ bélyeg olvasható. További egy-egy téglán a következő: LEG X G PF,²¹⁰⁷ SOL ALA²¹⁰⁸, VINCENTI]²¹⁰⁹ retrográd bélyegek ismerhetők fel. Egy-egy példányon tabula ansata keretelésben LEG XI C PF²¹¹⁰ és COH VII GOR²¹¹¹ bélyeg vehető ki. Egy-egy töredékes megőrződésű téglán a COH] VII BR ANT²¹¹², QVA]DRIBVRVM²¹¹³, C VAL C]ONST KAR²¹¹⁴ és T]EREN[TI]ANVS TRB²¹¹⁵ bélyeg olvasható. Legalább hét téglán a Lupicinus tribunus bélyegei ismerhetők fel a következő formában: LVPICINO TRB²¹¹⁶, LVPI]CINI TRB²¹¹⁷, L]VPICINI TRB²¹¹⁸, LVPICINI [TRB²¹¹⁹, LV]PICINO TRB²¹²⁰, LVPI]²¹²¹, LVPICIN]I TRB.²¹²² Egy]RB²¹²³ töredékes bélyeget töredékes megőrződése miatt egyértelműen semelyik gyártó bélyegei közé sem tudjuk sorolni.

A többi téglá nagy részén pedig a legio I Adiutrix különféle bélyegei ismerhetők fel. A

---

²⁰⁹⁹ Mácza 2011, 15.

²¹⁰⁰ Mathédesz 2014c, 74.

²¹⁰¹ Mathédesz 2014c, 75, kat. 1, Fig. 1:1.

²¹⁰² Mathédesz 2014c, 75, kat. 2, Fig. 1:2.

²¹⁰³ Mathédesz 2014c, 75, kat. 3, Fig. 1:3.

²¹⁰⁴ Mathédesz 2014c, 75, kat. 4, Fig. 1:4.

²¹⁰⁵ Mathédesz 2014c, 75, kat. 10, Fig. 2:10.

²¹⁰⁶ Mathédesz 2014c, 75, kat. 7, Fig. 1:7.

²¹⁰⁷ Mathédesz 2014c, 75, kat. 5, Fig. 1:5.

²¹⁰⁸ Szilágyi 1942, 180, Abb. 8; Lőrincz 1978, 7; Mathédesz 2014c, 76, kat. 13, Fig. 2:13.

²¹⁰⁹ Mathédesz 2014c, 76, kat. 14, Fig. 2:14.

²¹¹⁰ Mathédesz 2014c, 75, kat. 6, Fig. 1:6.

²¹¹¹ Mathédesz 2014c, 75, kat. 9, Fig. 2:9.

²¹¹² Mathédesz 2014c, 75, kat. 8, Fig. 1:8.

²¹¹³ Mathédesz 2014c, 75, kat. 11, Fig. 2:11.

²¹¹⁴ Mathédesz 2014c, 75-76, kat. 12, Fig. 2:12.

²¹¹⁵ Mathédesz 2014c, 76, kat. 23, Fig. 3:23.

²¹¹⁶ Mathédesz 2014c, 76, kat. 15, Fig. 3:15.

²¹¹⁷ Mathédesz 2014c, 76, kat. 16, Fig. 3:16.

²¹¹⁸ Mathédesz 2014c, 76, kat. 17, Fig. 3:17.

²¹¹⁹ Mathédesz 2014c, 76, kat. 18, Fig. 3:18.

²¹²⁰ Mathédesz 2014c, 76, kat. 19, Fig. 3:19.

²¹²¹ Mathédesz 2014c, 76, kat. 20, Fig. 3:20.

²¹²² Mathédesz 2014c, 76, kat. 21, Fig. 3:21.

²¹²³ Mathédesz 2014c, 76, kat. 22.

következő 24 téglán szereplő bélyegeket tabula ansata keret határol. 11 esetben LEG I AD²¹²⁴, három téglán]D²¹²⁵, két-két téglán LE]G I AD²¹²⁶, LEG I[²¹²⁷,]AD²¹²⁸, egy-egy példányon L]EG I AD²¹²⁹, LEG I AD[²¹³⁰, LEG] I AD²¹³¹ bélyeg fordul elő. Egy téglán tabula ansata keretben LEG I AD²¹³² bélyeg ismerhető fel. A bal oldali háromszöget növényi, míg a jobb oldalit stilizált koszorú díszíti. Az egyes szavakat egymástól háromszög alakú interpunkciókkal választották el.

További 19 téglán egyszerű keretben LEG I AD bélyeg ismerhető fel. Négy esetben teljes LEG I AD²¹³³, három téglán L]EG I AD²¹³⁴, két-két példányon L]EG I[²¹³⁵,]AD²¹³⁶,]D²¹³⁷,] I AD[²¹³⁸, egy-egy esetben pedig LEG I A[²¹³⁹,]G I A[²¹⁴⁰, retrogárd LEG I A[²¹⁴¹ és retrográd I AD²¹⁴² bélyeg ismerhető fel.

11 téglá esetében az ADI végződés vehető ki. Két téglán tabula ansata keretben LEG I ADI²¹⁴³, egyszerű keretben két-két L]EG I ADI²¹⁴⁴,]DI²¹⁴⁵, egy-egy esetben pedig]I ADI[²¹⁴⁶,]ADI²¹⁴⁷, L]EG I VDI²¹⁴⁸, LEG] I VDI²¹⁴⁹ és LE]G I VDI²¹⁵⁰ bélyeg ismerhető fel.

A LEG I ADIE teljes vagy töredékes megőrződésű bélyegei 29 téglán ismerhetők fel. A téglákon a következő bélyegek azonosíthatók: 5-5 példányon a LEG I ADIE²¹⁵¹ és]VDIE²¹⁵², 4 darabon]ADIE²¹⁵³, 3-3 esetben LE]G I ADIE²¹⁵⁴ és]I VDIE²¹⁵⁵, 2-2 töredéken L]EG I

---

²¹²⁴ Mathédesz 2014c, 76-78, kat. 24, kat. 33, kat. 48, kat. 50, Fig. 4:50, kat. 51, kat. 53, kat. 57, kat. 59, kat. 60, Fig. 4:60, kat. 64, Fig. 4:64, kat. 66.

²¹²⁵ Mathédesz 2014, 77-78, kat. 37, kat. 39, kat. 49.

²¹²⁶ Mathédesz 2014c, 77, kat. 44, kat. 46.

²¹²⁷ Mathédesz 2014c, 77-78, kat. 30, kat. 55.

²¹²⁸ Mathédesz 2014c, 77, kat. 28, kat. 35.

²¹²⁹ Mathédesz 2014c, 77, kat. 41.

²¹³⁰ Mathédesz 2014c, 77, kat. 42, Fig. 4:42.

²¹³¹ Mathédesz 2014c, 76, kat. 26.

²¹³² Mathédesz 2014c, 78, kat. 62, Fig. 4:62.

²¹³³ Mathédesz 2014c, 77, 79, kat. 31, kat. 34, kat. 36, kat. 65.

²¹³⁴ Mathédesz 2014c, 76-78, kat. 27, kat. 43, kat. 58.

²¹³⁵ Mathédesz 2014c, 77-78, kat. 29, kat. 52.

²¹³⁶ Mathédesz 2014c, 78-79, kat. 45, kat. 63.

²¹³⁷ Mathédesz 2014c, 76, 78, kat. 25, kat. 54.

²¹³⁸ Mathédesz 2014c, 77, kat. 38, kat. 40.

²¹³⁹ Mathédesz 2014c, 77, kat. 32.

²¹⁴⁰ Mathédesz 2014c, 78, kat. 56.

²¹⁴¹ Mathédesz 2014c, 78, kat. 61.

²¹⁴² Mathédesz 2014c, 78, kat. 47.

²¹⁴³ Mathédesz 2014c, 79, kat. 72, Fig. 4:72, kat. 77.

²¹⁴⁴ Mathédesz 2014c, 79, kat. 68, kat. 71, Fig. 4:71.

²¹⁴⁵ Mathédesz 2014c, 79, kat. 67, kat. 74.

²¹⁴⁶ Mathédesz 2014c, 79, kat. 69.

²¹⁴⁷ Mathédesz 2014c, 79, kat. 73.

²¹⁴⁸ Mathédesz 2014c, 79, kat. 70.

²¹⁴⁹ Mathédesz 2014c, 79, kat. 75.

²¹⁵⁰ Mathédesz 2014c, 79, kat. 76.

²¹⁵¹ Mathédesz 2014c, 80-81, kat. 91, 99, 104; 81, kat. 103, Fig. 4:103; 81, kat. 105, Fig. 4:105.

²¹⁵² Mathédesz 2014c, 79-80, kat. 78, 80, 87-88, 90.

²¹⁵³ Mathédesz 2014c, 80-81, kat. 92, 94, 100, 106.

²¹⁵⁴ Mathédesz 2014c, 80, kat. 81, 86, 93.

ADIE²¹⁵⁶, LE]G I VDIE²¹⁵⁷,]DIE²¹⁵⁸, 1-1 téglán L]EG I [A]DIE²¹⁵⁹,]D[I]E²¹⁶⁰ és]IE.²¹⁶¹

A múzeum gyűjteményében egy-egy téglán tabula ansata keretben LEG P ADI²¹⁶² és L]EG I AR?²¹⁶³ töredékes megőrződésű bélyeg ismerhető fel.

Három kör alakú hypocaustum oszlop készítéséhez használt téglá felszínén a legio I Adiutrix Pia Fidelis bélyege szerepel. Mindhárom téglá esetében azok felszínét habarcs fedi, ezért a tabula ansata keretelésben lévő bélyegek nehezen kivehetők. Egy-egy esetben LEG I A PF²¹⁶⁴, LEG I A PF²¹⁶⁵ és LEG I] A PF²¹⁶⁶ bélyeg azonosítható.

Egy tegula felszínén a csapattest Antoniniana jelzős L I A PF ANT²¹⁶⁷ formában megőrződött bélyege ismerhető fel.

További 11 téglán a LEG I AD PF bélyege azonosítható. Öt téglán tabula ansata keretben a következő bélyegek szerepelnek: 2 darabon teljes LEG I AD PF²¹⁶⁸, egy-egy példányon LEG] I AD PF²¹⁶⁹, LEG] I AD [PF?²¹⁷⁰ és LEG I] AD PF²¹⁷¹. Egy-egy töredékes téglá felszínén pedig a LEG I AD PF²¹⁷², LEG I A[D] PF²¹⁷³, LE]G I AD PF²¹⁷⁴, LEG] I AD PF²¹⁷⁵, LEG I AD P[F?²¹⁷⁶ és LEG I AD[²¹⁷⁷ bélyeg ismerhető fel.

Egy tegula töredékén a LEG I ADI II²¹⁷⁸ bélyeg azonosítható.²¹⁷⁹ További két tegulán pedig az Antoniniana jelzővel ellátott bélyeg szerepel. Az egyik esetben tabula ansata keretben LEG I ADI PF AN[T²¹⁸⁰, míg a másik töredéken pedig LEG] I ADI PF AN²¹⁸¹ formában megőrződött bélyeg található.

---

²¹⁵⁵ Mathédesz 2014c, 80, kat. 82, 84-85.

²¹⁵⁶ Mathédesz 2014c, 80-81, kat. 89, 102.

²¹⁵⁷ Mathédesz 2014c, 80-81, kat. 83, 98.

²¹⁵⁸ Mathédesz 2014c, 79, kat. 79; 81, kat. 97.

²¹⁵⁹ Mathédesz 2014c, 80, kat. 96.

²¹⁶⁰ Mathédesz 2014c, 80, kat. 95.

²¹⁶¹ Mathédesz 2014c, 81, kat. 101.

²¹⁶² Mathédesz 2014c, 81, kat. 107, Fig. 4:107.

²¹⁶³ Mathédesz 2014c, 81, kat. 108.

²¹⁶⁴ Mathédesz 2014c, 81, kat. 109.

²¹⁶⁵ Mathédesz 2014c, 81, kat. 110, Fig. 4:110.

²¹⁶⁶ Mathédesz 2014c, 81, kat. 111.

²¹⁶⁷ Mathédesz 2014c, 81, kat. 112, Fig. 5:112.

²¹⁶⁸ Mathédesz 2014c, 82, kat. 117; 82, kat. 121, Fig. 5:121.

²¹⁶⁹ Mathédesz 2014c, 82, kat. 119.

²¹⁷⁰ Mathédesz 2014c, 82, kat. 114.

²¹⁷¹ Mathédesz 2014c, 82, kat. 116.

²¹⁷² Mathédesz 2014c, 82, kat. 120.

²¹⁷³ Mathédesz 2014c, 82, kat. 122.

²¹⁷⁴ Mathédesz 2014c, 82, kat. 123.

²¹⁷⁵ Mathédesz 2014c, 82, kat. 113.

²¹⁷⁶ Mathédesz 2014c, 82, kat. 115.

²¹⁷⁷ Mathédesz 2014c, 82, kat. 118.

²¹⁷⁸ Mathédesz, 2014c, 82, kat. 124.

²¹⁷⁹ Mivel az utolsó két betű csak részleges formában őrződött meg, ezért nem zárhatjuk ki, hogy a téglá felszínén eredetileg PF végződés szerepelhetett.

²¹⁸⁰ Mathédesz 2014c, 82, kat. 125.

²¹⁸¹ Mathédesz 2014c, 82, kat. 126.

Egy töredékes teglán tabula ansata keretben LEG I A P²¹⁸², míg egy másikon LEG I] A PF AN²¹⁸³ bélyeg őrződött meg számunkra Egy hypocaustum oszlopához használatos teglán egy több helyen sérült, részlegesen habarccsal burkolt LEG I [AD] PF AAN²¹⁸⁴ bélyeg betűzhető ki. Egy later töredékén egy nagyon kopott LEG I ADI PF AANT²¹⁸⁵ bélyeg ismerhető fel.

Négy téglát, azok töredékessége miatt egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatunk. Két esetben csak LEG²¹⁸⁶, egy-egy darabon pedig tabula ansata keretben LE²¹⁸⁷ és LEG²¹⁸⁸ bélyeg olvasható. Az utolsó töredékes bélyeg esetében az L és az E betűket között egy háromszög alakú interpunkció található.

Az intézmény gyűjteményében elég gyakran előfordul retrográd bélyegű téglá. Leggyakrabban a LEG I AD bélyeg ismerhető fel. Kilenc téglá töredékén tabula ansata keretben LEG I AD²¹⁸⁹ bélyeg olvasható. Tabula ansata keretelésben további négy példányon LEG I A²¹⁹⁰, míg egy-egy darabon LEG I AD²¹⁹¹, LEG I V²¹⁹² és]I AD²¹⁹³ töredékes bélyeg azonosítható. További négy töredékes tetőfedő téglá maradványán retrográd teljes LEG I AD²¹⁹⁴ bélyeg található. Töredékes megőrződésű bélyegeket a következő formában fordulnak elő: hat példányon LEG I A²¹⁹⁵, két-két darabon L]EG I AD²¹⁹⁶ és]AD²¹⁹⁷, egy-egy esetben LEG I AD²¹⁹⁸, L]EG I A[D²¹⁹⁹, LE]G I AD²²⁰⁰ és LE]G [I] AD.²²⁰¹ Hét töredékes teglán az A fordítva szerepel. Három esetben teljes LEG I VD²²⁰², még egy-egy darabon LEG I V²²⁰³, L]EG I V²²⁰⁴, L[E]G [I] V²²⁰⁵ és LEG [I] V²²⁰⁶ töredékes bélyeg olvasható.

A múzeum gyűjteményében 11 teglán retrográd LEG I ADI bélyeg figyelhető meg. Négy

---

²¹⁸² Mathédesz 2014c, 82, kat. 128.

²¹⁸³ Mathédesz 2014c, 82, kat. 127.

²¹⁸⁴ Mathédesz 2014c, 83, kat. 129, Fig. 5:129.

²¹⁸⁵ Mathédesz 2014c, 83, kat. 130, Fig. 5:130.

²¹⁸⁶ Mathédesz 2014c, 83, kat. 133-134.

²¹⁸⁷ Mathédesz 2014c, 83, kat. 132.

²¹⁸⁸ Mathédesz 2014c, 83, kat. 131.

²¹⁸⁹ Mathédesz 2014c, 83-85, kat. 137, 142, 145-146, 153, 161, 165, 173; 84, kat. 157, Fig. 6:157.

²¹⁹⁰ Mathédesz 2014c, 83, 85, kat. 135, 143, 162, 170.

²¹⁹¹ Mathédesz 2014c, 83, kat. 139, Fig. 6:139.

²¹⁹² Mathédesz 2014c, 84, kat. 154.

²¹⁹³ Mathédesz 2014c, 85, kat. 166.

²¹⁹⁴ Mathédesz 2014c, 84-85, kat. 160, 163, 168-169.

²¹⁹⁵ Mathédesz 2014c, 84-85, kat. 152, 156, 158-159, 167, 175.

²¹⁹⁶ Mathédesz 2014c, 84, kat. 147-148.

²¹⁹⁷ Mathédesz 2014c, 84-85, kat. 155, 164.

²¹⁹⁸ Mathédesz 2014c, 85, kat. 171.

²¹⁹⁹ Mathédesz 2014c, 83, kat. 136.

²²⁰⁰ Mathédesz 2014c, 85, kat. 174.

²²⁰¹ Mathédesz 2014c, 85, kat. 172.

²²⁰² Mathédesz 2014c, 83-84, kat. 141, 149-150.

²²⁰³ Mathédesz 2014c, 83, kat. 138.

²²⁰⁴ Mathédesz 2014c, 83, kat. 140.

²²⁰⁵ Mathédesz 2014c, 83-84, kat. 144.

²²⁰⁶ Mathédesz 2014c, 84, kat. 151.

esetben teljes LEG I ADI²²⁰⁷, egy-egy példányon pedig LE]G I ADI²²⁰⁸,]I ADI²²⁰⁹,]I ADI²²¹⁰,]ADI²²¹¹, LEG [I A]DI²²¹², L]EG I VDI²²¹³ és tabula ansata keretben L]EG I ADI²²¹⁴ töredékes bélyeg olvasható.

A LEG I ADIE bélyege 9 téglán fordult elő. Két-Két példányon teljes LEG I ADIE²²¹⁵ és LEG I VDIE²²¹⁶, míg egy-egy darabon LEG I [A]DIE²²¹⁷,]I ADIE?²²¹⁸,]ADIE²²¹⁹,]DIE²²²⁰ és]VDIE²²²¹ töredékes formában őrződött meg.

Négy téglán retrográd LEG I AD PF teljes bélyeg olvasható. Két esetben a bélyeg tabula ansata²²²² keretben, egy darabon egyszerű²²²³ keretben, míg a negyediken VD²²²⁴ formában fordul elő.

A gyűjteményben még fellelhető egy retrográd LEG I AD PIF?²²²⁵ és egy szintén retrográd LEG I ADIE PF?²²²⁶ bélyegű tégl.

További 5 retrográd téglán valószínűleg a legio I Adiutrix bélyegei szerepelhettek, ám azok töredékes megőrződése miatt bélyeg típushoz nem sorolhatók. Két téglán tabula ansata keretben LEG I²²²⁷, egyszerű keretben LEG I²²²⁸ és egy példányon pedig LE[G] I²²²⁹ töredékes bélyeg ismerhető fel.

A Duna Menti Múzeum gyűjteményében további 16 téglát azok töredékessége miatt egyetlen egy légió gyártmányai közé sem sorolhatjuk. Tizenkét példányon retrográd LEG²²³⁰, míg négy töredéken retrográd LE²²³¹ bélyeg azonosítható.

Ezen kívül még legalább 12 téglán felismerhető vagy teljesen olvashatatlan, vagy részleges

---

²²⁰⁷ Mathédesz 2014c, 86, kat. 180, 182, 185-186.

²²⁰⁸ Mathédesz 2014c, 86, kat. 178.

²²⁰⁹ Mathédesz 2014c, 86, kat. 181.

²²¹⁰ Mathédesz 2014c, 86, kat. 183.

²²¹¹ Mathédesz 2014c, 86, kat. 179.

²²¹² Mathédesz 2014c, 86, kat. 184.

²²¹³ Mathédesz 2014c, 85, kat. 176.

²²¹⁴ Mathédesz 2014c, 86, kat. 177.

²²¹⁵ Mathédesz 2014c, 86, kat. 187, Fig. 6:187; 86, kat. 191.

²²¹⁶ Mathédesz 2014c, 86, kat. 189-190.

²²¹⁷ Mathédesz 2014c, 87, kat. 195.

²²¹⁸ Mathédesz 2014c, 87, kat. 194.

²²¹⁹ Mathédesz 2014c, 86, kat. 192.

²²²⁰ Mathédesz 2014c, 87, kat. 193.

²²²¹ Mathédesz 2014c, 86, kat. 188.

²²²² Mathédesz 2014c, 87, kat. 198, Fig. 6:198; 87, kat. 199.

²²²³ Mathédesz 2014c, 87, kat. 197.

²²²⁴ Mathédesz 2014c, 87, kat. 196.

²²²⁵ Mathédesz 2014c, 87, kat. 200, Fig. 6:200

²²²⁶ Mathédesz 2014c, 87, kat. 201.

²²²⁷ Mathédesz 2014c, 88, kat. 217-218.

²²²⁸ Mathédesz 2014c, 88, kat. 215-216.

²²²⁹ Mathédesz 2014c, 88, kat. 214.

²²³⁰ Mathédesz 2014c, 87-88, kat. 202-213.

²²³¹ Mathédesz 2014c, 88, kat. 219-222.

megőrződésű bélyegek. Egy imbrexen egy szinte olvashatatlan retrográd LEG I AD(?)²²³² bélyeg, egy-egy bélyegen pedig egy]C[²²³³,]A[²²³⁴ és tabula ansata keretben egy]F²²³⁵ betű ismerhető fel. Három tegula felszínén csak nagyon kopott olvashatatlan²²³⁶ bélyeg, míg egy negyedik erősen sérült felszínén csak egy tabula ansata keretben²²³⁷ lévő olvashatatlan bélyeg vehető ki. Négy tegula töredékén pedig csak a bélyeg keretelése azonosítható. Három esetben egyszerű²²³⁸, míg a negyedik esetében egy tabula ansata²²³⁹ keret ismerhető fel.

Négy töredékes téglafelszínén legalább két bélyeg figyelhető meg. Egy imbrex esetében a bélyegek részlegesen fedik egymást. Az első bélyegből csak egy tabula ansata keretelés, míg a másiktól csak egy]D betű vehető ki.²²⁴⁰ Egy tegulán egy-egy L[és egy]I?[töredékes bélyeg fordult elő.²²⁴¹ Egy töredékes imbrex felszínén egy LEG I AD és egy LEG] I AD bélyeg ismerhető fel. Mindkét bélyeget tabula ansata keretelés határol.²²⁴² A negyedik téglafelszínén nagyon rossz megőrződésű, repedezett later, amelynek felszínén az egyik bélyegben csak egy A, míg a másiktól csak annak keretelése maradt meg számunkra.²²⁴³

A Duna Menti Múzeum gyűjteményében a 238 bélyeges téglafelszín mellett található egy tegula töredéke, amelynek felszínére a kiégetés előtt egy kurzív feliratot véstek. A felirattól felismerhető egy N és O betű, illetve egy következő betű szára.²²⁴⁴ Valószínűleg egy ábécés téglafeldarabról lehet szó.²²⁴⁵

A Komáromi Bencés Gimnázium gyűjteményében volt megtalálható két ismeretlen lelőhelyű bélyeges téglafeldarab. A leírás szerint az egyik VJL XIII ET XV²²⁴⁶, míg a másikon]XIII ET XV²²⁴⁷ bélyeg volt olvasható.

A Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében hét bélyeges téglafeldarab található, amelyek esetében a lelőhely nem ismert. Négy téglafeldarabon a legio I Adiutrix bélyegei ismerhetők fel. Az egyik téglafeldarabon tabula ansata keretelésben LEG I A PF²²⁴⁸ bélyeg szerepel. Egy nehezen kivehető bélyeg a

---

²²³² Mathédesz 2014c, 89, kat. 230.

²²³³ Mathédesz 2014c, 89, kat. 229.

²²³⁴ Mathédesz 2014c, 89, kat. 233.

²²³⁵ Mathédesz 2014c, 89, kat. 234.

²²³⁶ Mathédesz 2014c, 89, kat. 228, 231-232.

²²³⁷ Mathédesz 2014c, 89, kat. 227.

²²³⁸ Mathédesz 2014c, 89, kat. 235-237.

²²³⁹ Mathédesz 2014c, 89, kat. 238.

²²⁴⁰ Mathédesz 2014c, 88, kat. 223.

²²⁴¹ Mathédesz 2014c, 88, kat. 224.

²²⁴² Mathédesz 2014c, 89, kat. 225.

²²⁴³ Mathédesz 2014c, 89, kat. 226.

²²⁴⁴ Feltételezhetően egy P betű száráról lehetett szó.

²²⁴⁵ Mathédesz 2014c, 89, kat. 239.

²²⁴⁶ CIL III 11365a.

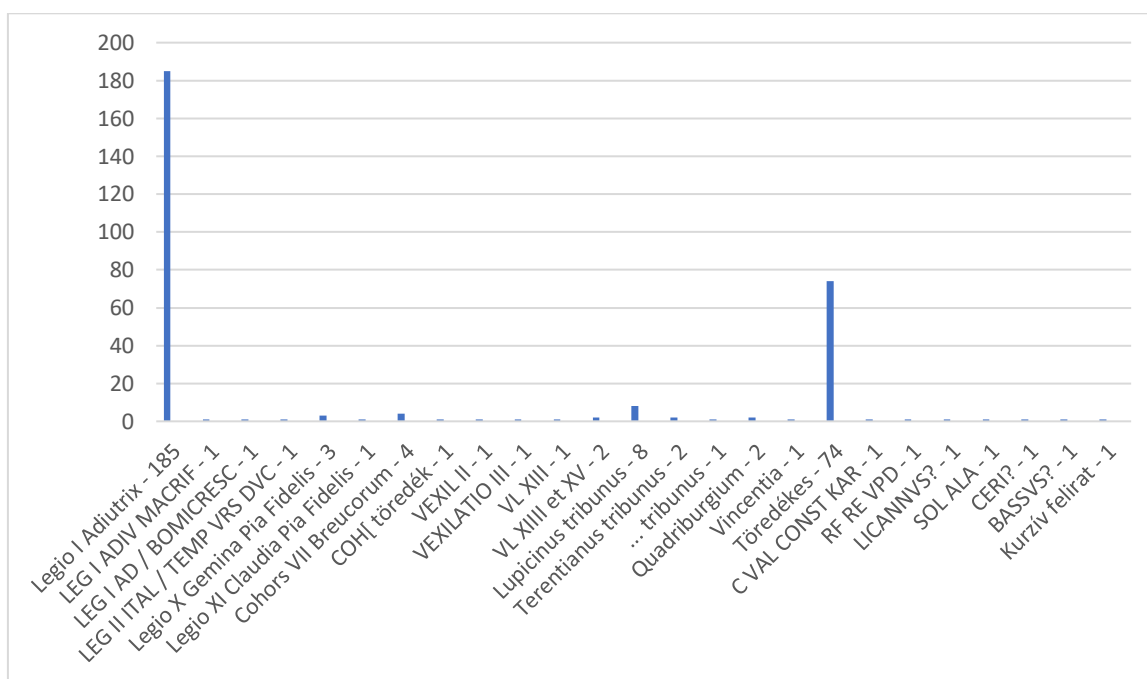
²²⁴⁷ CIL III 11365b.

²²⁴⁸ Wagnerová – Mayerová 1933, 204, kat. 2363; Mathédesz 2021, 143, 4. Kép 3.; Mathédesz 2022b, 317, 320, kat. 6, obr. 6:3.

LE]G I A[D²²⁴⁹ töredékes bélyeg ismerhető fel. Egy másik téglán részlegesen a LE]G I AD²²⁵⁰ retrográd bélyeg maradt meg számunkra. Míg a negyedik téglán az]ADIE²²⁵¹ töredékes bélyeg azonosítható, amelyen az A, D és I betűk csak részlegesen őrződtek meg számunkra. A maradék három téгла esetében, azok töredékessége miatt egyetlen egy gyártóhoz sem tudjuk kapcsolni. Az első téglán]II[²²⁵², a másodikon]F²²⁵³, míg a harmadikon LE[²²⁵⁴ töredékes bélyegek ismerhetők fel.

A Kassai Múzeum gyűjteményében az 1903-ban kiadott leleteket taglaló katalógus alapján legalább két bélyeges téгла töredéke is megtalálható volt. Mindkét téгла esetében a leírásuknál sem a származási helyüket, sem egyéb a leletre vagy az adományozóra vonatkozó adatokat nem közöltek. Az elég szűkszavú leírás szerint az egyik téгла töredékén CERI²²⁵⁵, míg a másikon BASSVS²²⁵⁶ bélyeg volt kibetűzhető.

Szlovákiai múzeumok gyűjteményében ismeretlen lelőhelyről származó bélyeges téglákon szereplő gyártók megoszlása:

²²⁴⁹ Mathédesz 2021, 144, 4. kép 1.; Mathédesz 2022b, 317, 319, kat. 1, obr. 6:1.

²²⁵⁰ Mathédesz 2021, 144, 4. kép 2.; Mathédesz 2022b, 317, 320, kat. 5, obr. 6:2.

²²⁵¹ Mathédesz 2021, 144, 4. Kép 4.; Mathédesz 2022b, 317, 320, kat. 7, obr. 6:4.

²²⁵² Mathédesz 2021, 144, 4. Kép 5.; Mathédesz 2022b, 317, 324, kat. 20, obr. 6:5.

²²⁵³ Mathédesz 2021, 144, 4. Kép 6.; Mathédesz 2022b, 317, 324, kat. 21, obr. 6:6.

²²⁵⁴ Mathédesz 2021, 144, 4. Kép 7.; Mathédesz 2022b, 317, 324, kat. 22, obr. 6:7.

²²⁵⁵ Mihalik 1903, 160, kat. 2229.

²²⁵⁶ Mihalik 1903, 161, kat. 2267.

V. Tipológia

Legio I Adiutrix

- Az 1673. és az 1677. katalógus számú téglák Szilágyi 13. típusába sorolhatók.²²⁵⁷
- Az 1640. katalógus számú téglá bélyegét Szilágyi 22. típusával egyezik.²²⁵⁸
- Az 1679. katalógus számú téglá bélyege Szilágyi 25. típusába sorolhatjuk.²²⁵⁹
- Az 1648. katalógus számú téglán található bélyeg megegyezik Szilágyi 30. típusával.²²⁶⁰
- Az 1781. katalógus számú leleten található bélyeg Szilágyi 31. típusával azonos.²²⁶¹
- A 158., 173., 1750., 1758. és az 1766. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 32. típusával.²²⁶²
- Az 1644. katalógus számú téglán szereplő bélyeg Szilágyi 37. típusával azonos.²²⁶³
- Az 1675. katalógus számú bélyeg szinte teljesen megegyezik Szilágyi 42. típusával.²²⁶⁴
- Az 1637. katalógus számú téglá bélyegét Szilágyi 43b típusába sorolhatjuk.²²⁶⁵
- A 159., 160. és az 1646. katalógus számú téglát Szilágyi 44. típusával egyeznek.²²⁶⁶
- Az 1778. katalógus számú téglá bélyegét Szilágyi 45. típusába sorolhatjuk.²²⁶⁷
- Az 1774. katalógus számú téglá felszínén található bélyeg megegyezik Szilágyi 46. típusával.²²⁶⁸
- Az 1720. katalógus számú téglán felismerhető bélyeg azonos Szilágyi 50. típusával.²²⁶⁹
- A 161., 1683., 1760.-1763., 1789., 1800., 1803.-1804. és az 1810. katalógus számú téglán szereplő bélyeget Szilágyi 60. típusába sorolhatjuk.²²⁷⁰
- A 167., 1681., 1684., 1690., 1699., 1706., 1718. és az 1726. katalógus számú bélyegeket Szilágyi 61. típusába sorolhatjuk.²²⁷¹
- Az 1855. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 72. típusával.²²⁷²
- A 162. katalógus számú bélyeg megegyezik Szilágyi 77. típusával.²²⁷³
- Az 1734. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 83. típusával.²²⁷⁴

---

²²⁵⁷ Szilágyi 1933, 7, kat. 13, tab. I:13.

²²⁵⁸ Szilágyi 1933, 7, kat. 22, tab. I:22.

²²⁵⁹ Szilágyi 1933, 7, kat. 25, tab. I:25.

²²⁶⁰ Szilágyi 1933, 8, kat. 30b, tab. I:30.

²²⁶¹ Szilágyi 1933, 8, kat. 31, tab. I:31.

²²⁶² Szilágyi 1933, 9, kat. 32s, tab. I:32.

²²⁶³ Szilágyi 1933, 9, kat. 37b, Tab. II:37.

²²⁶⁴ Szilágyi 1933, 10, kat. 42, tab. II:42.

²²⁶⁵ Szilágyi 1933, 11, kat. 43b, tab. II:43b.

²²⁶⁶ Szilágyi 1933, 11, kat. 44d-e, tab. II:44.

²²⁶⁷ Szilágyi 1933, 11, kat. 45, tab. II:45.

²²⁶⁸ Szilágyi 1933, 11, kat. 46, tab. II:46.

²²⁶⁹ Szilágyi 1933, 12, kat. 50, tab. II:50.

²²⁷⁰ Szilágyi 1933, 13, kat. 60zs, tab. III:60.

²²⁷¹ Szilágyi 1933, 13, kat. 61, tab. III:61.

²²⁷² Szilágyi 1933, 15, kat. 72, tab. III:72.

²²⁷³ Szilágyi 1933, 15, kat. 77, tab. III:77.

²²⁷⁴ Szilágyi 1933, 16, kat. 83, tab. III:83.

Az 1740. katalógus számú téglán Szilágyi 97. típusával megegyező bélyeg ismerhető fel.²²⁷⁵

A 172., 1585., 1738. és az 1743. katalógus számú leletek a gyártó Antoniniana jelzős gyártmányai közé sorolhatók, amelyek tipológiai besorolása töredékes megőrződésük miatt nem lehetséges.

A 164.-166., 168., 170.-171., 205.-213., 216.-219., 221., 224.-225., 227.-228., 231-245., 247., 250.-251., 253., 255.-256., 258.-259., 261.-263., 265.-271., 273., 275.-278., 280.-286., 288., 290., 293.-306., 309.-317., 319.-325., 328.-331., 333.-335., 337.-342., 344.-345., 348., 350.-352.-356., 358., 361., 363.-367., 369., 372., 375.-376., 379., 381., 383.-385., 387., 391., 395.-399., 402.-419., 421.-424., 426.-436., 438.-446., 448.-451., 453.-455., 458.-459., 528., 531., 554.-556., 558.-564., 566.-568., 781., 1544.-1545, 1548., 1638.-1639., 1641.-1642., 1645., 1647., 1649.-1656., 1658.-1662., 1664.-1671., 1674., 1676., 1678., 1680., 1682., 1686.-1689., 1691.-1698., 1700.-1705., 1707.-1717., 1719., 1721.-1729., 1731.-1733., 1735.-1737., 1739., 1741.-1742., 1748.-1749., 1751.-1757., 1759., 1764.-1765., 1767.-1773., 1775., 1777., 1779.-1780., 1782.-1788., 1790.-1799., 1801., 1805.-1809., 1811.-1812., 1814., 1836., 1838., 1843., 1847., 1853.-1854. és az 1856. katalógus számú téglákat a legio I adiutrix gyártmányai közé sorolhatjuk. A bélyegek töredékes megőrződése miatt, azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 178., 184., 193., 195., 230., 246., 248., 249., 264., 343., 347., 360., 362., 368., 371., 373., 374., 378., 380., 390., 393., 420., 425., 437., 456., 462., 557., 565., 1643., 1827.-1830. és az 1831. katalógus számú töredékes leletek a legio I Adiutrix gyártmányai közé sorolhatjuk. Mivel a bélyegek csak LEG I[formában őrződtek meg, ezért tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

A 131-133., 135.-136., 146.-147., 150., 154., 180.-181., 192., 194., 196., 199.-200., 533., 1574., 1590. és az 1591. katalógus számú téglák csak leírásból ismertek, ezért pontos tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

A 137. és 151. katalógus számú csak leírásból ismert, a bélyegeket a csapattest Pia Fidelis jelzős gyártmányai közé sorolhatjuk. Mivel sem rajzuk, sem fényképük nem ismert, ezért tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

LEG I AD / BOMICRESC

Az 1614. katalógus számú téglá megegyezik a Szilágyi János által közölt lelettel.²²⁷⁶

A 135. és az 1565. katalógus számú csak leírásból ismert leletek a Szilágyi által közölt bélyeghez tartozhattak.

LEG I ADIVR / BOMMI F

---

²²⁷⁵ Szilágyi 1933, 17, kat. 97, tab. IV:97.

²²⁷⁶ Szilágyi 1933, 18, tab. IV:104.

Az 1564. katalógus számú csak leírásból ismert téglán a Szilágyi által publikált LEG I ADIVR / BOMMI F kétsoros bélyeg lehetett.²²⁷⁷

LEG I ADI / BOMMI F

Az 1563. katalógus számú csak leírásból ismert téglán nagy valószínűséggel a Szilágyi által publikált LEG I ADI / BOMMI F kétsoros bélyeg lehetett.²²⁷⁸

LEG I ADIV MACRIF

Az 1611. katalógus számú téglán szereplő LEG I ADIV MACRIF bélyeget csak leírásból ismerjük így tipológiai besorolása nem lehetséges.

Legio I Noricorum

Az 1579. katalógus számú téglát Szilágyi mint csonka Figulinas bélyegű leletként közölt.²²⁷⁹

Legio II Adiutrix

Ide sorolható a csak leírásokból ismert 534. katalógus számú bélyeges téglá. Ezért annak tipológiai besorolása nem lehetséges

Legio II Italica / Tempsonius Ursicinus dux

A 810. katalógus számú téglán a TEMP VRSIC DV / LEG II ITAL töredékes megőrződésű bélyeg ismerhető fel, amely Szilágyi 4. típusának felel meg.²²⁸⁰

Az 1047.-1051. és az 1615. katalógus számú téglán a LEG II ITAL / TEMP VRSC DVC töredékes bélyegei ismerhetők fel, amelyek Szilágyi 5. típusába sorolhatók.²²⁸¹

A 896. és a 897. katalógus számú téglán a LEG II ITAL PET / TEMP VRSC DVC bélyeg azonosítható, amely Szilágyi 6. típusának felel meg.²²⁸²

A 898. katalógus számú bélyeget töredékes megőrződése végett egyértelműen egyetlen egy típusba sem sorolható.

Legio X Gemina

A 988. és a 990. katalógus számú téglán szereplő bélyeg szinte megegyezik Szilágyi 51. típusával.²²⁸³

A 863., 865. és a 924. katalógus számú téglá felszínén LEG X GE bélyeg található. A Szilágyi által az 59. típusnál található hasonló bélyeg, amely csak részlegesen hasonlít a téglákon szereplő bélyegekre.

A 163. katalógus számú leletet, amelyet csak Szilágyi János rajzáról ismerünk. Az általa kidolgozott tipológiában a bélyeget a 69. számú típusba sorolta.

---

²²⁷⁷ Szilágyi 1933, 18, tab. IV:106.

²²⁷⁸ Szilágyi 1933, 18-19, tab. IV: 107

²²⁷⁹ Szilágyi 1933, 23, kat. 1h., tab. IV:1.

²²⁸⁰ Szilágyi 1933, 37-38, kat. 4, tab. VIII:4.

²²⁸¹ Szilágyi 1933, 38, kat. 6, tab. VIII:5.

²²⁸² Szilágyi 1933, 38, kat. 5, tab. VIII:6.

²²⁸³ Szilágyi 1933, 48, kat. 51, tab. X:51.

Az 1618. katalógus számú téglán található bélyeg Szilágyi 106. típusával mutat azonosságot.
Az 1117. és az 1165. katalógus számú téglán szereplő bélyeg Szilágyi 107. típusával egyezik.²²⁸⁴
Az 1225. katalógus számú téglán szereplő töredékes bélyeg megegyezik Szilágyi 116. típusával.²²⁸⁵
A 964. és az 1159. katalógus számú téglán LEG X G PF bélyeg ismerhető fel, amely megegyezik Szilágyi 119. típusával.²²⁸⁶
A 867., 878.-879., 883., 887.-888., 966.-967., 970.-977., 979., 982.-986., 989., 992., 998., 1004. és az 1006. katalógus számú téglán LEG X G PF bélyeg azonosítható, amely megegyezik Szilágyi 122. típusával.²²⁸⁷
Az 1168. katalógus számú bélyeg megegyezik Szilágyi 134. típusával.²²⁸⁸
Az 1192. és az 1209. számú bélyegeket Szilágyi 137. típusába sorolhatók.²²⁸⁹
Az 1617. katalógus számú téglán Szilágyi 147. típusú bélyege azonosítható.²²⁹⁰
A 2. katalógus számú téglán *planta pedis* keretben LEG X G PF bélyeg ismerhető fel, amely megegyezik Szilágyi 148. típusával.²²⁹¹
A 859., 882., 910., 912.-913., 915., 918., 921., 929.-930., 932.-933., 935., 938.-939., 946., 950.-953., 955.-957. és az 1161. katalógus számú téglán LEG X GEPF bélyeg azonosítható, amely megegyezik Szilágyi 149. típusával.²²⁹²
A 860.-861., 868.-870., 880., 911., 914., 916.-917., 919.-920., 922.-923., 925.-928., 940.-941., 947., 958., 960., 1162. és az 1166. katalógus számú téglákon LEG X GEPF bélyeg ismerhető fel, amely megegyezik Szilágyi 150. típusával.²²⁹³
A csapattest rossz megőrződésű Antoniniana bélyege ismerhető fel az 525., 1229.-1231., 1528.-1532. és az 1533. katalógus számú téglákon. A bélyeg Szilágyi tipológiájában a 158. típusnak míg Neumann tipológiájában a 234. típusnak felel meg.²²⁹⁴
Az 578., 585. és az 1111. katalógus számú téglán *planta pedis* keretben LEG X GE PF bélyeg ismerhető fel, amely megtalálható Lőrincz²²⁹⁵ tipológiájában is.
Lőrincz Barnabás az 1164.²²⁹⁶ és az 1167.²²⁹⁷ katalógus számú bélyegeket két külön típusba

²²⁸⁴ Szilágyi 1933, 53, kat. 107, tab. XII:107.

²²⁸⁵ Szilágyi 1933, 54, kat. 116, tab. XII:116.

²²⁸⁶ Szilágyi 1933, 54, kat. 119, tab. XII:119; Lőrincz 1980, 272, kat. 1, taf. III:2.

²²⁸⁷ Szilágyi 1933, 55, kat. 122, tab. XIII:122.

²²⁸⁸ Szilágyi 1933, 56, kat. 134, tab. XIII:134.

²²⁸⁹ Szilágyi 1933, 56, kat. 137, tab. XIII:137.

²²⁹⁰ Szilágyi 1933, 57, kat. 147, tab. XIII:147.

²²⁹¹ Szilágyi 1933, 58, kat. 148, tab. XIII:148.

²²⁹² Szilágyi 1933, 58, kat. 149, tab. XIII:149; Lőrincz 1980, Taf. III 3.

²²⁹³ Szilágyi 1933, 58, kat. 150, tab. XIII:150.

²²⁹⁴ Szilágyi 1933, 59, kat. 158a., 158c, tab. XIV:158; Neumann 1973, 55, kat. 71, Tafel XXIII T. 234 (71).

²²⁹⁵ Lőrincz kézirat, Tafel 4, 10.

²²⁹⁶ Lőrincz 1980, 266, Taf. III.4.

sorolta.

Az 1227. és az 1228. katalógus számú téglákon LEG X GEM bélyeg ismerhető fel. Hasonló bélyegek Neumann tipológiájába is megtalálhatók.²²⁹⁸

Az 1. és a 3. katalógus számú téglákon *planta pedis* keretben a LEG X G töredékes bélyegei ismerhetők fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt, azok pontos tipológia besorolása nem lehetséges.

A 931., 934., 961.-963., 965., 987., 994., 995., 997., 1007., 1106. és az 1107. katalógus számú téglákon a LEG X G töredékes bélyegei ismerhetők fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológia besorolása nem lehetséges.

A 472., 575., 577., 579., 581.-584., 586.-587., 799., 803., 832., 862., 864., 866., 871.-877., 881., 884.-886., 936.-937., 942.-945., 948.-949., 954., 959., 968.-969., 978., 980.-981., 1081., 1083., 1091., 1098., 1112., 1193.-1195., 1208., 1210.-1211., 1221.-1222., 1224., 1233., 1382., 1394., 1408. és az 1506. katalógus számú téglák bélyegeit a *legio X gemina* gyártmányai közé sorolhatjuk. A bélyegek töredékes és rossz megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 786. katalógus számú téglán a csapattest *Antoniniana* jelzős töredékes bélyege azonosítható. A lelet részleges megőrződése miatt tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 770., 857., 1178. és az 1182. katalógus számú lelet csak leírásból ismert, ezért tipológiai besorolása nem lehetséges.

Az 1179., 1180. és az 1183. katalógus számú bélyegeket csak leírásból ismerjük. A leírások szerint a téglákon a *legio X Gemina* töredékes bélyegei voltak olvashatók, amelyek tipológiai besorolása nem lehetséges.

Legio XI Claudia Pia Fidelis

A 473. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 2. típusával.²²⁹⁹

Az 1586. és az 1619. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 3. típusával.²³⁰⁰

Az 1575. katalógus számú lelet csak leírásból ismert, ezért tipológiai besorolása nem lehetséges.

Legio XIII Gemina

Az 1505. és az 1535. katalógus számú téglán *tabula ansata* keretben EEG XIII GE OLI bélyeg ismerhető fel, amely Neumann tipológiában a 32.²³⁰¹, míg Lőrincznél a 3. típusának²³⁰² felel

---

²²⁹⁷ Lőrincz 1980, 266, Taf. III.6.

²²⁹⁸ Neumann 1973, 56, kat. 118-119, Tafel XXVIII T. 297. (118), T. 298 (119).

²²⁹⁹ Szilágyi 1933, 62-63, kat. 2, tab. XIV:2.

²³⁰⁰ Szilágyi 1933, 63, kat. 3, tab. XIV:3.

²³⁰¹ Neumann 1973, 81, kat. 1125, Tafel XLI, T. 32.

meg.

Az 1534. katalógus számú téglán egy G] XIII GE[töredékes bélyeg ismerhető fel, amely hasonlít Neumann 31. típusára.²³⁰³

Az 1504. katalógus számú téglán egy töredékes XIII GEA bélyeg ismerhető fel. A bélyeg töredékes megőrződése miatt tipológiai beosztása nem egyértelmű. A bélyeg legjobban Neumann 9. típusára hasonlít.²³⁰⁴

Legio XIII Gemina

A csapattesthez köthetők a LEG XIII és az LEG XIV feliratú bélyegek.

A 858., 1015., 1030., 1034. és az 1160. katalógus számú téglán LEG XIII bélyeg azonosítható, amely megegyezik Szilágyi 39. típusával.²³⁰⁵

Az 1415. és 1516. számú bélyeg Szilágyi 47.²³⁰⁶, míg az 1199., 1215. és az 1416. számú bélyegek Lőrincz egyik típusával²³⁰⁷ mutat hasonlóságot.

Az 1485. katalógus számú bélyeg megegyezik Szilágyi 53. típusával.²³⁰⁸

Az 1484. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 54. típusával.²³⁰⁹

Az 1275.-1279., 1285., 1287.-1288., 1319., 1320. és az 1324. katalógus számú téglán Szilágyi 62. típusával megegyező bélyeg azonosítható.²³¹⁰

A 822., 824., 829., 838., 1147., 1148., 1150. és az 1595. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 65. típusával.²³¹¹

A 794., 801. és az 1043. katalógus számú téglát Szilágyi 71.²³¹², míg az 1041. és 1042. számút pedig a 75.²³¹³ típusába sorolhatjuk.

A 793. katalógus számú bélyeg Szilágyi 77. típusára hasonlít a legjobban.²³¹⁴

Az 1044. és az 1120. katalógus számú bélyeg Szilágyi 85. típusával mutat egyezést.²³¹⁵

Az 1040. és az 1237. katalógus számú téglán szereplő bélyeg nagyon hasonlít Szilágyi 103. típusára.²³¹⁶

Az 1188. katalógus számú bélyeg szinte teljesen megegyezik Szilágyi 114. típusával.²³¹⁷

---

²³⁰² Lőrincz kézirat, Tafel 32, 3.

²³⁰³ Neumann 1973, 81, kat. 1121, Tafel XLI, T. 31.

²³⁰⁴ Neumann 1973, 85, kat. 1256, Tafel XXXVIII, T. 9.

²³⁰⁵ Szilágyi 1933, 72, kat. 39d, tab. XVIII:39.

²³⁰⁶ Szilágyi 1933, 72, kat. 47, tab. XVIII:47.

²³⁰⁷ Lőrincz kézirat, Tafel 53, 7.

²³⁰⁸ Szilágyi 1933, 73, kat. 53, tab. XVIII:53.

²³⁰⁹ Szilágyi 1933, 73, kat. 54, tab. XVIII:54.

²³¹⁰ Szilágyi 1933, 73, kat. 62, tab. XIX:62.

²³¹¹ Szilágyi 1933, 73, kat. 65, tab. XIX:65.

²³¹² Szilágyi 1933, 74, kat. 71, tab. XIX:71.

²³¹³ Szilágyi 1933, 74, kat. 75, tab. XIX:75.

²³¹⁴ Szilágyi 1933, 74, kat. 77, tab. XIX:77.

²³¹⁵ Szilágyi 1933, 75, kat. 85, tab. XIX:85.

²³¹⁶ Szilágyi 1933, 76, kat. 103, tab. XX:103.

²³¹⁷ Szilágyi 1933, 76-77, kat. 114, tab. XX:114.

A 779., 785., 790., 792., 797., 800., 812., 817., 820.-821., 823., 827.-828., 833.-836., 840. és a 846. katalógus számú téglakon a csapattest Antoniniana jelzős bélyege ismerhető fel, amely megegyezik Szilágyi 132. típusával.²³¹⁸

A 890., 893.-894., 1009.-1012., 1014., 1016.-1029., 1031.-1032., 1035.-1037., 1242.-1273., 1293.-1308. katalógus számú téglakon LEG XIII G teljes vagy töredékes bélyeg őrződött meg, hasonló bélyeg Szilágyi tipológiájában is megtalálható.²³¹⁹

Az 527. számú katalógus számú töredékes bélyeget Kristián Elschek a Jiří Musil, Christian Gugl és Martin Mosser által közölt tipológia D12 bélyegtípusába sorolta.²³²⁰

Az 1413. katalógus számú példány nagyon hasonlít Alfred Neumann által közölt bélyegre.²³²¹

A 476., 683., 695.-696., 809., 816., 819., 825., 889., 891.-892., 909., 1038., 1128., 1146., 1149., 1187., 1197., 1284., 1310., 1314. és az 1512. katalógus számú téglán LEG XIII töredékes bélyeg őrződött meg, ezért ezen bélyegek tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 671., 725., 780., 815., 1033., 1124., 1217., 1238.-1239., 1241., 1274., 1290., 1309., 1325., 1390., 1486., 1517., 1520., 1525., 1527. és az 1537. katalógus számú téglakon a legio XIII Gemina csapattesthez kapcsolható töredékes bélyegek ismerhetők fel. Azok töredékes megőrződése miatt tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

Az 526., 772., 844., 1181., 1200. és az 1508. katalógus számú téglán a legio XIII Gemina bélyeg szerepelt. A leleteket csak leírásból ismerjük, ezért tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

A 601., 668., 477., 480., 1212., 1315., 1326. és az 1396 katalógus számú téglakon a LEG XIII G töredékes bélyege ismerhető fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 603., 616., 618., 653.-654., 661., 667., 670., 676., 698. és az 1402. katalógus számú téglakon csak a töredékes]IIII[bélyeg ismerhető fel, amely alapján azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 610., 614., 656., 663., 669., 672.-673., 675., 677., 679., 681.-682., 688.-689., 691., 693., 697., 700.-701., 705., 717., 719., 721., 726., 784., 1280., 1281., 1283., 1289., 1312., 1318., 1395., 1497., és az 1513. katalógus számú téglakon a X]III G töredékes bélyeg azonosítható. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 665., 704., 706., 708., 710., 724., 729.-731., 735., 738., 741.-742., 748., 752., 764. és az 1399. katalógus számú téglán a X]III töredékes bélyeg azonosítható. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

²³¹⁸ Szilágyi 1933, 78, kat. 132, tab. XXI:132.

²³¹⁹ Szilágyi 1933, 73, tab. XIX:65.

²³²⁰ Musil – Gugl – Mosser 2007, 262, Abb. 136:92; Elschek – Groh – Kolníková 2015, 101.

²³²¹ Neumann 1973, 91, kat. 1494-1495, Tafel LVIII, T. 102-103.

A 174., 1313., 1317., 1412., 1418., 1496. és 1546. katalógus számú leleteket a csapattest gyártmányai közé sorolhatjuk. Töredékes megőrződésük miatt az egyes bélyegek tipológiai besorolása nem lehetséges.

Az 592., 612., 690., 702., 712., 716. és 728. katalógus számú téglákat a legio XIII gyártmányai közé sorolhatók, de töredékes megőrződésük miatt tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

A 789., 807. és az 1198. katalógus számú bélyegeket csak leírásból ismerjük, így tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

A 478., 1118.-1119., 1121.-1123., 1196., 1411., 1414., 1495. és az 1514. katalógus számú téglákon szereplő bélyegek töredékes megőrződésük miatt tipológiailag nem besorolhatók.

Az 1410. katalógus számú leleten a LEG XIII GMV bélyeg ismerhető fel, amely Lőrincz Barnabás tipológiájában is megtalálható.²³²²

Az 478., 789., 793, 794., 801., 807., 1040.-1044., 1118.-1123., 1188., 1196., 1198., 1411., 1414., 1495., 1514. és az 1542. katalógus számú téglákon a LEG XIII GMV töredékes bélyegei azonosíthatók.

Az 1113. és az 1186. katalógus számú téglán LEG XIII GMV bélyeg került közlésre. Mivel a leletek, csak leírásból ismertek így tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

Az 588.-591., 593-600. katalógus számú téglákon a LEG XIII GMV töredékes bélyege azonosítható. A bélyegek töredékes megőrződése miatt, azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

A LEG XIV formájú bélyegek az 1421.-1429. és az 1483. katalógus számú téglákon ismerhetők fel. Ilyen bélyegek Szilágyi János és Lőrincz Barnabás tipológiájában is megtalálhatók.²³²³

Az 1201., 1214., 1216. és az 1235. katalógus számú téglán JEG XIV töredékes bélyeg azonosítható, amely megegyezik Szilágyi 36. típusával.²³²⁴

Az 1234. katalógus számú téglán LJEG XIV G bélyeg ismerhető fel, amely megegyezik Szilágyi 46. típusával.²³²⁵ Az 1236., 1328., 1515. és az 1521. katalógus számú téglák is ide sorolható.

Az 1204. katalógus számú téglán egy töredékes LEG XI[V] bélyeg ismerhető fel. A bélyeg töredékes megőrződése miatt, annak tipológia besorolása nem lehetséges.

Az 1329., 1330. és az 1536. katalógus számú leletek a csapattest gyártmányai közé sorolhatjuk. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem

---

²³²² Lőrincz kézirat, Tafel 39, 13.

²³²³ Szilágyi 1933, 71, tab. XVIII:36; Lőrincz kézirat, Tafel 53, 11.

²³²⁴ Szilágyi 1933, 71, kat. 36, tab. XVIII:36.

²³²⁵ Szilágyi 1933, 72, kat. 46, tab. XVIII:46.

lehetséges.

A LEG XIV G bélyeg ismerhető fel az 1420. katalógus számú leleten, amely megegyezik Szilágyi egyik bélyegtípusával.²³²⁶ Valószínűleg ugyanezen bélyeg lehetett az 1538. katalógus számú töredékes bélyegen. Az 1184. katalógus számú csak leírásból ismert töredékes megőrződésű bélyeges téglán lehetséges, hogy eredetileg ezen bélyeg szerepelhetett.

Az 1189. katalógus számú téglán a leírás szerint LEG XIV GMV bélyeg volt olvasható.

Legio XV Apollinaris

A 777. katalógus számú téglán tabula ansata keretben LEG XV APOI bélyeg ismerhető fel, amely Szilágyi 17. típusának²³²⁷ felel meg.

Az 1541. katalógus számú lelet hasonlóságot mutat Szilágyi 19.²³²⁸ és Lőrincz 13.²³²⁹ típusával.

Az 1331. számú bélyeg nagy hasonlóságot mutat Szilágyi 20. típusával.²³³⁰

Az 1431. katalógus számú téglát Szilágyi 21. típusába sorolhatjuk.²³³¹

A 774., 804 és az 1430. katalógus számú téglán egy LEG XV APOI töredékes bélyeg ismerhető fel, amely Szilágyi 22. típusába sorolható.²³³² Valószínűleg szintén ide sorolhatók az 1335. és 1338. számú leletek.

A 778. katalógus számú téglán LEG XV[töredékes bélyeg ismerhető fel, amely részlegesen megegyezik Szilágyi 23. típusával.²³³³

Az 1202., 1219. és az 1539. számú téglán azonos IIIC XV APOII bélyeg ismerhető fel. Hasonló bélyeg sem Szilágyi, sem Lőrincz tipológiájában nem található.

Az 1190.-1191. és az 1509. katalógus számú téglákat csak leírásból ismerjük, így tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

Az 569., 1045.-1046., 1203., 1218., 1332.-1334. 1336., 1337., 1339.-1343., 1400., 1407., 1500.-1502., 1503., 1510., 1511. és az 1540. katalógus számú téglán a legio XV Apollinaris töredékes bélyege ismerhető fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

Legio töredékes bélyegű téglák

A töredékes megőrződés miatt a 126., 182.-183., 190.-191., 198., 201., 214.-215., 220., 222.-223., 226., 229., 254., 257., 260., 272., 274., 279., 287., 289., 291.-292., 308., 318., 332., 336., 346., 349., 357., 359., 370., 377., 382., 386., 388.-389., 392., 394., 400., 447., 457.,

²³²⁶ Szilágyi 1933, 72, tab. XVIII:46.

²³²⁷ Szilágyi 1933, 81, kat. 17, tab. XXI:17.

²³²⁸ Szilágyi 1933, 81, kat. 19, tab. XXI:19.

²³²⁹ Lőrincz kézirat, Tafel 54, 13.

²³³⁰ Szilágyi 1933, 81, kat. 20, tab. XXII:20.

²³³¹ Szilágyi 1933, 81, tab. XXII:21.

²³³² Szilágyi 1933, 81, kat. 22, tab. XXII:22.

²³³³ Szilágyi 1933, 81, kat. 23, tab. XXII:23.

460.-461., 463.-470., 506., 511., 574., 608.-609., 611., 613., 615., 617., 622.-625., 627., 629.-632., 634., 636.-637., 639., 642.-644., 646.-651., 674., 707., 709., 711., 713.-715., 718., 720., 722., 732.-733., 736.-737., 739.-740., 745.-747., 753.-757., 762.-763., 769., 771., 798., 806., 811., 903.-908., 1058.-1078., 1104.-1105., 1110., 1207., 1220., 1223., 1360.-1361., 1363.-1365., 1367.-1379., 1381., 1383.-1388., 1393., 1405.-1406., 1477.-1479., 1481., 1488., 1490., 1492.-1493., 1522., 1547., 1744.-1747., 1815.-1826., 1832.-1835., 1837., 1859. katalógus számú téglákat egyértelműen nem tudjuk egyetlenegy légió téglái közé sem sorolni.

LEG X... bélyegű téglák

A töredékes megőrződés miatt a 156., 157., 185., 471., 475., 573., 607., 620., 626., 628., 633., 635., 638., 640., 641., 645., 660., 678., 699., 734., 768., 787., 791., 795., 796., 841., 899.-902., 991., 993., 996., 999.-1003., 1005., 1008., 1013., 1092., 1132., 1226., 1353., 1355.-1359., 1362., 1366., 1380., 1391., 1392., 1401., 1403., és az 1487. katalógus számú téglák egyértelműen nem sorolhatók egyetlenegy gyártó termékei közé sem.

LEG XI... bélyegű téglák

A 474., 826., 1125., 1127., 1132., 1232., 1268., 1316. és az 1321. katalógus számú leletek, azok töredékes megőrződése miatt egyértelműen egyetlenegy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

LEG XII... bélyegű téglák

A 602., 655., 658., 659., 662., 664., 666., 680., 685., 686., 692., 723., 1039., 1103., 1250., 1282., 1291., 1305., 1311., 1419., 1491. és az 1543. katalógus számú leletek, azok töredékes megőrződése miatt egyértelműen egyetlenegy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

LEG XIII... bélyegű téglák

A 479., 605., 606., 619., 621., 657., 684., 687., 694., 727., 805., 808., 1126., 1213., 1265., 1273., 1297., 1303., 1323., 1482. és az 1518. katalógus számú leletek, azok töredékes megőrződése miatt egyértelműen egyetlenegy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

Töredékes ...Gemina Antoniniana bélyegű téglák

A 783. és a 788. katalógus számú leleteken a bélyegek töredékes megőrződése miatt, azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

Vexillatio bélyegű téglák

A VEXIL III bélyegű 1568. és 1580. katalógus számú téglákat Szilágyi 1. típusába²³³⁴ sorolhatjuk.

A VEXIL TRES bélyegű 1567. katalógus számú téglát Szilágyi 2. típusába²³³⁵ sorolhatjuk.

A VEXILATIO III bélyegű 1569., 1581. és az 1623. katalógus számú téglákat Szilágyi 3.

---

²³³⁴ Szilágyi 1933, 83, tab. XXII:1.

²³³⁵ Szilágyi 1933, 83, tab. XXII:2.

típusába sorolhatjuk.²³³⁶

A V L XIII ET XV bélyegű 1582., 1600.-1601. és az 1608. katalógus számú téglákat Szilágyi 4. típusába sorolhatjuk.²³³⁷

A csak leírásokból ismert 1576. és 1613. katalógus számú téglákat a vexillatio bélyeges tégláinak sorába sorolhatjuk.

Az 1623. katalógus számú téglát kivételével a többi csak leírásból ismert.

Ala I Cannanefatium

A tabula ansata keretelésű ALA I CANN[töredékes bélyeg megtalálásáig a csapattest csak katonai diplomákról és feliratos kőemlékekről volt ismert.²³³⁸ Az 1170. katalógus számú téglán egy eddig más tipológiában szereplő bélyeg szerepel.

Ala I Ulpia

Az 1129. katalógus számú téglán ALA I VLPI.

Az 1114. katalógus számú téglán ALA I VLPIAE bélyeget közöltek. A bélyeg csak leírásból ismert, így tipológiai besorolása nem lehetséges.

Az 1177. katalógus számú téglán egy ALAE I VLPI AN bélyeg azonosítható. A tégláról csak egy fénykép áll rendelkezésünkre.

Ismeretlen ala bélyegek

A 189., 1082. és az 1094. katalógus számú téglák azok töredékes megőrződésük miatt egyértelműen egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk. A téglákon nagy valószínűséggel valamelyik ala bélyegei szerepelhettek.

Cohors I Aelia milliaria sagittaria equitata

Az 1089.-1090., 1095.-1096., 1130. és az 1176. katalógus számú téglán a csapattest COH RIEL SAG bélyege azonosítható, amely Szilágyi tipológiájában a 3. típusnak²³³⁹, míg Lőrincznél a 2. típusnak²³⁴⁰ felel meg.

A 895. és az 1163. katalógus számú lelet Szilágyi 4. típusába²³⁴¹ sorolható.

Az 570. katalógus számú téglát megegyezik Szilágyi 5. típusával.²³⁴² Hasonló bélyeg szerepel Alfred Neumann²³⁴³ és Lőrincz Barnabás²³⁴⁴ tipológiájában is.

Az 1169. katalógus számú téglán a COH I AES bélyeg ismerhető fel, amely Lőrincz

---

²³³⁶ Szilágyi 1933, 83, tab. XXII:3.

²³³⁷ Szilágyi 1933, 83-84, tab. XXII:4.

²³³⁸ Lőrincz 2001, 17-18.

²³³⁹ Szilágyi 1933, 86, kat. 3, tab. XXIII:3.

²³⁴⁰ Lőrincz 1981a, Tafel 10, 2-3.

²³⁴¹ Szilágyi 1933, 86, kat. 4, tab. XXIII:4.

²³⁴² Szilágyi 1933, 86, kat. 5, tab. XXIII:5.

²³⁴³ Neumann 1973, 96, kat. 1668, Tafel LXV T.1 (1668).

²³⁴⁴ Lőrincz kézirat, Tafel 58, 17 (2631).

Barnabásnál is megtalálható.²³⁴⁵

A 481., 482., 483. és az 1055. katalógus számú leleten a gyártó bélyeges ismerhető fel. A bélyeg töredékessége miatt annak tipológiai besorolása nem lehetséges.

A 484. és a 485. katalógus számú téglán a csapattest Severiana jelzős bélyege ismerhető fel. Azok töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

Cohors V Callaecorum Lucensium

Az 1108., 1136.-1140. és az 1141. katalógus számú oroszvári téglák bélyege egy bélyegzővel készültek. A csapattest további bélyegei Nyergesújfaluból (Crumerum) ismertek. A két lelőhelyről két különböző típusú bélyeg ismert.

Cohors VII Breucorum civium Romanorum equitata

A 175. katalógus számú téglán szereplő bélyeg egyezik Szilágyi 43. típusával.²³⁴⁶

Az 1622. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik Szilágyi 44. típusával.²³⁴⁷

A 145. és a 155. katalógus számú téglákat csak leírásból ismerjük, amelyek felszínén a COH VII BR bélyeg volt felismerhető.

A csapattest Antoniniana jelzős bélyege legalább négy téglán felismerhető. A 176. és az 1621. katalógus számú téglán szereplő bélyeg Szilágyi 38. típusába sorolható.²³⁴⁸ Míg a 134. és az 1577. katalógus számú téglákon szereplő bélyegeket csak leírásból ismerjük, ezért tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

Az 1610. katalógus számú csak leírásból ismert téglá felszínén feltételezhetően a csapattest Maximiniana jelzős bélyege szerepelhetett.

A 175., 497., 1609. és az 1622. katalógus számú téglán a csapattest Gordiana jelzős bélyege ismerhető fel.

A 489., 490., 491. és a 497. katalógus számú téglákon a cohors VII Breucorum töredékes bélyege ismerhető fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

Az 1609. katalógus számú bélyeg csak leírásból ismert, így tipológiai besorolása nem lehetséges.

Cohors XIIX voluntariorum civium Romanorum

A csapattesthez a 831. katalógus számú töredékes bélyeget tudjuk kapcsolni. A csapattest bélyeges téglái a dévényi²³⁴⁹ lelet kivételével még Carnuntumból ismertek.²³⁵⁰

Cohors ...

---

²³⁴⁵ Lőrincz 1980, 272, nr. 11.

²³⁴⁶ Szilágyi 1933, 90, kat. 43, tab. XXIV:43.

²³⁴⁷ Szilágyi 1933, 90, kat. 44, tab. XXIV:44.

²³⁴⁸ Szilágyi 1933, 90, kat. 38, tab. XXIV: 38.

²³⁴⁹ Lőrincz 2001, 297, kat. 478.

²³⁵⁰ Lőrincz 2001, 297, kat. 477.

Az 1620. katalógus számú téglán *planta pedis* keretben egy COH[töredékes bélyeg ismerhető fel. A bélyeget töredékes megőrződése miatt egyetlenegy csapattest gyártmányai közé sem sorolhatjuk.

Lupicinus tribunus

A 496., 1587.-1588., 1629., 1631. és az 1634. katalógus számú téglákat Lőrincz 1. típusába²³⁵¹ sorolhatjuk.

Lőrincz 2. típusába sorolható a 169., 493., 495., 1630. és az 1633. katalógus számú téglák.²³⁵² Az 1628. és az 1632. katalógus számú téglákat Lőrincz 4. típusába²³⁵³ sorolhatjuk.

A 186., 550.-551. és az 1633. katalógus számú leletek, azok töredékes megőrződése miatt tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

A 139.-140., 144., 148., 522.-524., 1549.-1558., 1560., 1606. és az 1633. katalógus számú téglák csak leírásokból ismertek.

Terentianus tribunus

A kutatott anyagban a gyártó legalább hat bélyeges téglája fordul elő.

Az 1636. katalógus számú bélyeg megegyezik Szilágyi 4. típusával.²³⁵⁴

Az 553. katalógus számú lelet töredékes megőrződése miatt a kidolgozott tipológiába nem besorolható.

A 141.-142., 1559. és az 1612. katalógus számú leletek csak leírásból ismertek.

Tribunus végződésű téglák

A 149., 187., 494., 552. és az 1635. katalógus számú téglák felszínén csak töredékes bélyeg őrződött meg, amelyből pontosan nem derül ki, mely gyártó termékeiről lehetett szó.

Vincentius

Ebbe a csoportba öt téglát sorolhatunk.

Az 1627. katalógus számú téglát Lőrincz 3. típusába²³⁵⁵ sorolhatjuk.

A 498. katalógus számú téglát Lőrincz 4. típusával²³⁵⁶ egyezik.

További három esetben a bélyegeket csak leírásból ismerjük. Az 1562. és az 1578. katalógus számú téglákon VINCENTIA, míg az 1566. számú téglán CORTA VI töredékes bélyeget jegyeztek le.

OF ARN BONO MAG

A 18.-34., 36.-63., 67., 69.-86., 90., 100.-110., 113.-116. és a 830. katalógus számú téglákat

---

²³⁵¹ Szilágyi 1933, 98, tab. XXVII:34; Lőrincz 2008, 518, Taf. 10.3.

²³⁵² Szilágyi 1933, 98, tab. XXVII:35; Lőrincz 2008, 518, taf. 10.4.

²³⁵³ Szilágyi 1933, 98, tab. XXVII:35; Lőrincz 2008, 518, Taf. 10.6.

²³⁵⁴ Szilágyi 1933, 99, tab. XXVII:42.

²³⁵⁵ Szilágyi 1933, 97, tab. XXVI:22; Lőrincz 2008, 520, Taf. 18.2.

²³⁵⁶ Szilágyi 1933, 97, tab. XXVI:22; Lőrincz 2008, 520, Taf. 18.3.

tipológiailag az 1. típusba (XIX. tábla 6.) sorolhatjuk.²³⁵⁷

OF ARN VRSICINI MG

A 15. és a 120. katalógus számú téglákat Szilágyi 2. típusába²³⁵⁸ (XIX. tábla 7.) sorolhatjuk.

A 12.-13., 16.-17., 117.-119., 121.-122. és a 124. katalógus számú leletek pedig Szilágyi 3. típusába (XIX. tábla 8.) sorolhatók.²³⁵⁹

OF ARN MAXENTIVS Magister

A 87. és a 842. katalógus számú téglán töredékes]TI ARP és]ARP bélyeg azonosítható, amely Lőrincz 2. típusával megegyezik.²³⁶⁰

A 11., 96. és a 843. katalógus számú téglá felszínén is a gyártó terméke ismerhető fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt, azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

OF ARN... töredékes bélyeg

A 14., 35., 64.-66., 68., 89., 97-98., 111.-112., 123. és a 125. katalógus számú téglákon OF ARN töredékes bélyegek ismerhetők fel. A bélyegek töredékes megőrződése miatt, azok tipológiai besorolása nem lehetséges.

TEMP VRS

Az 1052., 1053. és az 1054. katalógus számú téglákon planta pedis keretben TEMP VRS bélyeg azonosítható, amely megegyezik Szilágyi 9. típusával.²³⁶¹

Quadriburgium

Az 1589., 1605. és az 1624. téglákon a Quadriburgium töredékes bélyegei ismerhetők fel.

Az 1589. katalógus számú téglán retrográd QVADR[bélyeg szerepel, amely Lőrincz 1. típusára hasonlít.²³⁶²

Az 1624. katalógus számú téglán QVA]DRIBVRVM töredékes bélyeg azonosítható, amely hasonlít Szilágyi 87. típusához.²³⁶³

Az 1605. katalógus számú téglán a leírás szerint QVA]DRIBVR ARA bélyeg szerepelt. Szintén csak leírásból ismertek a 138., 197. és az 1561. katalógus számú leletek, ezért tipológiai besorolása nem lehetséges.

ARINIS

Szilágyi János Győr lelőhelyről említ egy tabula ansata keretelésű retrográd ARINIS bélyegű téglát.²³⁶⁴ A téglát Lőrincz is említi.²³⁶⁵ Alfred Neumann Bécsből egy tabula ansata keretelésű

²³⁵⁷ Szilágyi 1933, 99, tab. XXVII:38; Lőrincz kézirat, Tafel 59, 14.

²³⁵⁸ Szilágyi 1933, 94, tab. XXV:2; Lőrincz kézirat, Tafel 59, 17.

²³⁵⁹ Szilágyi 1933, 94-95, tab. XXV:3.

²³⁶⁰ Lőrincz kézirat, Tafel 60, 3.

²³⁶¹ Szilágyi 1933, 39, kat. 9, tab. VIII:9.

²³⁶² Lőrincz 2008, 521, Taf. 18.4.

²³⁶³ Szilágyi 1933, 104, kat. 87, tab. XXIX:87.

²³⁶⁴ Szilágyi 1933, 106, tab. XXIX:8.

²³⁶⁵ Lőrincz 1981, 52, Tafel 14, 4.

ARRINIS bélyegű téglát közölt.²³⁶⁶

Cífer-Pusztapát lelőhelyről töredékes planta pedis keretelésű bélyegek ismertek, amelyek ARINIS formára egészíthetők ki. Ebbe a csoportba sorolható a 6.-10., 88., 91., 93.-94., 127.-129. és a 130. katalógus számú leletek.

Atilia Firma

A 773., 1056., 1085., 1109., 1144., 1171.-1175. és az 1596. katalógus számú bélyegeket Lőrincz 1. típusába sorolhatjuk.²³⁶⁷

Mivel az 1570. és az 1599. katalógus számú bélyeget csak leírásból ismerjük ezért tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

CENT KARVS

A 848. katalógus számú téglán egy töredékes megőrződésű CENT KARVS bélyeg ismerhető fel. Hasonló bélyeget Szilágyi közölt.²³⁶⁸

C VAL CONST KAR

Az I. típusba²³⁶⁹ az 545., 849.-850., 855.-856., 1135., 1145., 1151.-1156., 1158., 1351., katalógus számú leletek sorolhatók.

A II. típusba²³⁷⁰ az 540.-543., 548.-549. és az 1102. katalógus számú téglák sorolhatók.

Az 539., 544., 546.-547., 818., 851.-854., 1116., 1352. és az 1625. katalógus számú téglákat töredékes megőrződésük miatt egyértelműen sem az egyik sem a másik típusba nem sorolhatjuk.

C. Iulius Iul(---)

A 499., 1057., 1142.-1143., 1347.-1349. és az 1526. katalógus számú leleteket a gyártó I. típusába sorolhatjuk.²³⁷¹

GFPF

A Corpus Inscriptionum Latinarumban G(eminus) f(iglinis) P(etronianis) F(ecit) formában egészítették ki.²³⁷² Az 1597. katalógus számú lelet szerepel Szilágyi János téglakorpuszában.²³⁷³

CIF – GIF

Szilágyi János GIF formában ismertette. Az egyes betűket háromszög alakú interpunkció választ el.²³⁷⁴ Alfred Neumann három különféle bélyeget közölt. Az egyik esetben GIE²³⁷⁵,

²³⁶⁶ Neumann 1973, 102, kat. 1802a-b, 1803, Tafel LXX T.1 (1803); Lőrincz kézirat, Tafel 64, 1.

²³⁶⁷ Szilágyi 1933, 108, tab. XXX:35a; Lőrincz 2008, 156, Abb. 3:4.

²³⁶⁸ Szilágyi 1933, 107, kat. 28, tab. XXX:28.

²³⁶⁹ Szilágyi 1933, 108, kat. 36a, tab. XXX:36; Lőrincz 2002, 154-155, Abb. 2:5.

²³⁷⁰ Szilágyi 1933, 108, kat. 36b, tab. XXX:36b; Lőrincz 2002, 154-155, Abb. 3:1.

²³⁷¹ Szilágyi 1933, 107, tab. XXX:33b; Lőrincz 2002, 156, Abb. 3:5.

²³⁷² CIL III 4701.

²³⁷³ Szilágyi 1933, 106, tab. XXIX:10b.

²³⁷⁴ Szilágyi 1933, 107, tab. XXX:22.

míg a másik esetben GIF²³⁷⁶ formában. Mindkét bélyeg esetében az egyes betűk között háromszög alakú interpunkció ismerhető fel. A harmadik bélyeget GIF formában közölte. Ebben az esetben csak az I és az F betű között volt felismerhető háromszög alakú interpunkció.²³⁷⁷

Az 1440.-1441., 1444.-1446., 1448.-1449., 1451.-1457., 1459., 1462. és az 1467. Neumann által közölt második bélyegre hasonlítanak.

Az 1443., 1450., 1461., 1464., 1471. és az 1473. katalógus számú leletek Neumann által közölt harmadik bélyegre hasonlítanak.

Az 1350., 1437.-1439., 1442., 1447., 1460., 1465.-1466., 1468., 1472., 1474-1475., 1480., 1523. és az 1524. katalógus számú leletek felszínén egyszerű keretben CIF bélyeg ismerhető fel. Az egyes betűk között nincs interpunkció. Ezen egyszerű bélyegek nem sorolhatók a fentebb említett típusok közé.

Az 1458., 1463., 1469.-1470. és 1476. katalógus számú bélyegek töredékes megőrződése miatt egyértelműen egyetlen egy típusba sem sorolhatók,

CVS

Az 1097. katalógus számú téglán szereplő bélyeg megegyezik a Szilágyi által közölt bélyeggel.²³⁷⁸

FEARORI ANIS

A 4.-5., 95. és a 99. katalógus számú téglákat a FEARORI ANIS bélyeg 1. típusai közé sorolhatjuk.²³⁷⁹

FIG SAB

A 837. és a 845. katalógus számú téglákon szereplő bélyegek megegyeznek a Lőrincz Barnabás által közölt bélyeggel.²³⁸⁰

FL SEX

Az 535.-538., 1344.-1345. és az 1346. katalógus számú lelet az FL SEX gyártmányai közé sorolható.²³⁸¹

Az 1571. katalógus számú lelet csak leírásból ismert, ezért tipológiai besorolása nem lehetséges.

IVLI OF

Az 1432.-1436. katalógus számú téglákon szereplő bélyegek szinte teljesen megegyeznek

---

²³⁷⁵ Neumann 1973, 46, 103, kat. 1827, taf. LXXII, T.1.

²³⁷⁶ Neumann 1973, 46, 103, kat. 1828, taf. LXXII, T.2.

²³⁷⁷ Neumann 1973, 46, 103, kat. 1829, taf. LXXII, T.3.

²³⁷⁸ Szilágyi 1933, 105, tab. XXIX:3.

²³⁷⁹ Szilágyi 1933, 107, tab. XXX:25a; Neumann 1973, 102, kat. 1804, Tafel LXX T.1 (1804), Lőrincz kézirat, Tafel 64, 2.

²³⁸⁰ Lőrincz 1981, 50-51, Taf. 14:3.

²³⁸¹ Szilágyi 1933, 106, tab. XXIX:9; Lőrincz 1989a, 138, kat. 209, 155, Fig. 69, 3(209).

Lőrincz 1. típusával.²³⁸²

OF PLSF

Az 1131. és az 1507. katalógus számú téglán OF PLSF magángyártó bélyege ismerhető fel, amely megegyezik Lőrincz által közölt bélyeggel.²³⁸³

Az 1134. katalógus számú bélyeg csak leírásból ismert, így tipológiai besorolása nem lehetséges.

P R F E F I P

Mommsen a bélyeget P. R(emmius) FE(lix) FI(glinis) P(etronianis) formában egészítette ki.²³⁸⁴ Az 1598. katalógus számú téglá Szilágyi János korpuszában is szerepel.²³⁸⁵

Sep(timius) Vital[---]

Lőrincz Barnabás két bélyegtípust különböztetett meg.²³⁸⁶ A 847. katalógus számú bélyeget a 2. típusba sorolta.²³⁸⁷

SOLALA[

Az 1626. katalógus számú téglán egy töredékes SOLALA[formában megőrződött bélyeg vehető ki. Mivel további hasonló bélyeg nem ismert ezért tipológiai besorolása sem lehetséges.²³⁸⁸

Csak leírásból ismert bélyegek:

Az 1604. katalógus számú téglán a leírás szerint RF RE VPD bélyeg volt olvasható.

Az 1607. katalógus számú téglán LICANNVS(?) bélyeget ismertettek.

Az 1572. katalógus számú téglán]ALTINI töredékes bélyeg leírását közölték.

Az 1573. Katalógus számú téglán VER ANO[töredékes bélyeget ismertettek.

Az 1860. katalógus számú téglán CERI(?) bélyeget írtak le.

Az 1861. katalógus számú téglán BASSVS(?) bélyeget említenek.

A leleteket mivel csak leírásból ismerjük, ezért tipológiai besorolásuk nem lehetséges.

Olvashatatlan bélyeg

Az 1354., 1389., 1404., 1839. és az 1842. katalógus számú téglá felszínén a bélyegből csak egy-egy töredékes betű őrződött meg. A bélyegek töredékes megőrződése miatt egyértelműen egyetlen gyártó termékei közé sem sorolhatók.

A 68., 92., 177., 179., 188., 501.-504., 507.-510., 512., 517.-520., 530., 743., 749.-751., 758.-761., 765.-767., 813.-814., 1093., 1100., 1185., 1526., 1594., 1840.-1841., 1844.-1845. és az

---

²³⁸² Lőrincz kézirat, Tafel 62,20.

²³⁸³ Lőrincz kézirat, Tafel 63, 3.

²³⁸⁴ CIL III 4705.

²³⁸⁵ Szilágyi 1933, 106, tab. XXIX:11.

²³⁸⁶ Lőrincz 2002, 157, abb. 5:1-2.

²³⁸⁷ Lőrincz 2002, 157, abb. 5:2.

²³⁸⁸ Szilágyi 1942, 180, abb. 8; Lőrincz 1978, 7.

1846. katalógus számú leleteken csak az olvashatatlan bélyeg töredéke ismerhető fel, így egyértelműen egyetlenegy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

Ismeretlen bélyegű téglák

A 486.-488., 492., 500., 514.-516., 571.-572., 604., 652., 703., 744., 1079., 1084., 1099., 1240., 1286., 1292., 1322., 1327., 1397., 1398., 1489., 1494., 1498., 1499., 1546., 1857. és az 1858. katalógus számú bélyegeket, azok töredékes megőrződése miatt egyetlen egy gyártó termékei közé sem sorolhatjuk.

A 152.-153., 775.-776., 1115., 1602. és az 1603. katalógus számú téglákat csak leírásból ismerjük, amelyből sem pontos számuk, sem a rajtuk szereplő bélyeg nem derül ki.

Keretelés

Az 505., 513., 529., 532., 1086.-1088., 1848.-1850. és az 1851. katalógus számú téglán csak a bélyeg keretelése őrződött meg számunkra.

Kurzív feliratok

Az 521. és az 1852. katalógus számú leleteket az ABC-feliratok közé sorolhatjuk.

Az 1133. és az 1409. katalógus számú téglák felszínén a gyártókra vonatkozó adatokat olvashatunk.

Míg az 1157., 1205. és az 1206. katalógus számú téglá felszínére kiégetés előtt számadatot húztak be.

A 143. katalógus számú töredékes téglá felszínére Tóth Kurucz János leírása szerint DIES feliratot karcoltak.

Az 1080. katalógus számú levakolt téglá felszínére VIATOR AVE feliratot véstek.

VI. Összegzés

Utoljára a témában több mint 50 évvel ezelőtt, 1972-ben került beadásra Jozef Bujna „Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave” című diplomamunkája, amelyben összegyűjtötte a mai Szlovákia és Morvaország területéről ismert bélyeges téglákat. Munkájában hozzávetőlegesen 1200 bélyeges téglát gyűjtött össze. Ebből körülbelül 800 tégláról állíthatjuk, hogy a mai Szlovákia területéről származik. Jozef Bujna diplomamunkájának eredményét sajnos nem publikálta.

Az elmúlt pár évtizedben a régészeti kutatásoknak és a leletközléseknek köszönhetően a bélyeges téglák száma jelentősen megnőtt. A disszertációm írása során 54 lelőhelyről 1861 bélyeges téglát sikerült összegyűjteni. A lelőhelyek megoszlása a következő: 49 a mai Szlovákia, 3 a mai Magyarország és 1 a mai Ausztria területén található. A munkám során szintén felvételre kerültek az ismeretlen lelőhelyű, de napjainkban szlovákiai múzeumok gyűjteményeiben található bélyeges téglák is. Ebbe a kategóriába sorolhatók a Duna Menti Múzeum gyűjteményében fellelhető téglabélyegek. A mai múzeum elődjét még 1886-ban alapították. Az intézmény eredeti gyűjtőterülete Komárom környékére terjedt ki. A múzeumba nagy számban kerültek be Brigetioból és a környék római lelőhelyeiről római tárgyak és bélyeges téglák. Mivel ezen leletek a múzeumba bekerülés után nem kerültek feldolgozásra és publikálásra, ezért napjainkban egyértelműen nem megállapítható az egyes téglák származási helye. A helyzetet az sem segíti, hogy a 20. század vérvivataros első felében a régi leltárkönyvek elkallódtak.

A mai Szlovákia területén található 49 lelőhely 20 település területén terül el. A lelőhelyek között megtalálhatók a római és barbár környezetből, népvándorláskori és középkori másodlagos felhasználásból származó bélyeges téglák.

1947-ben a II. világháborút lezáró párizsi békeszerződés aláírásával az akkori Csehszlovákiához csatoltak három falut, mégpedig: Horvátjárfalut, Oroszvárt és Dunacsúnyt. Habár Oroszvár kutatása már a 19. század folyamán elkezdődött, szisztematikus feltárása csak a 20. század 60-as éveitől folyik. Ekkora a modernkori település alatt elterülő római segédcsapat (auxiliáris) tábor az azt három oldalról körülölelő civil település (vicus) és részlegesen a római temetők területei is beépítésre kerültek. A tábor északnyugati részét részlegesen lefedte a középkor folyamán itt létesült földvár. A földvár építésének köszönhetően a késő római erődítmény fölött egy kis domb jött létre, amely megóvta az itt található római falakat. A földvárt körülvevő vizesárok viszont részlegesen elpusztította a segédcsapattábor közelében feltárt kőből készült vízvezető csatornákat. A középkor után az oroszvári kastély átépítése során is bolygatták a tábor ezen részét. Modrovich János rajkai

földbirtokos feljegyzései szerint a Bergl-n az 1840-es évek folyamán kerültek kiásásra római sírsztélék, amelyeket a kastély parkjában álló üvegházba falaztak. Lehetséges, hogy a kastély átépítéséhez is felhasználásra kerültek további római emlékek. Talán ezen tevékenységeknek is köszönhetően a Bergl 1960-as években elindult szisztematikus feltárásából származó bélyeges téglák szinte kivétel nélkül másodlagos helyzetből kerültek napvilágra.

Már maguk a rómaiak is nagy előszeretettel használták fel másodlagosan a római tetőfedő cserepeket, amelyekből csatornát vagy téglá sírokat is készítettek. Oroszvárról mindkét esetre van példa. Az Irkutzk téren részlegesen feltárt római padlófűtéses ház közelében egy csatorna alját rakták ki római téglákkal. Oroszvár területéről 6 római temető ismert, amelyek közül napjainkig az I., II. és a VI. számú temető területéről ismertek késő római téglasírok.

Oroszvár kataszterében a Téglasszín dűlő területén egy római villagazdaság és a hozzá tartozó temető részlete került feltárásra. Az egyik épületben az Atiliae Firma magángyártó bélyeges téglái kerültek napvilágra. A villagazdaság közelében részlegesen egy temető is feltárásra került, amelyben megtalálhatók voltak a késő római téglasírok. Napjainkig ezen sírokból még bélyeges téglák nem ismertek.

Oroszvár területén a kora középkor és újkor folyamán is nagy előszeretettel használták fel a római építőanyagot és egyéb tárgyakat. A Latén utcában egy népvándorláskori objektum betöltéséből nagy számban kerültek napvilágra római téglák, amelyek között megtalálható volt egy bélyeges példány is.

A kőben szegény vidéken a modernkori építkezéseknél a helyi lakosok nagy előszeretettel bányászták ki a római falakat és az ott talált köveket és téglákat felhasználták. Oroszvárról jó példa erre a kastély parkjában található Szt. Vitusnak szentelt templom, amely építéséhez másodlagosan római köemlékeket és téglákat is felhasználtak.

Oroszvárhoz hasonlóan Dunacsúny is a Duna jobb partján terül el, így ezen lelőhely is a valamikori Pannonia provincia területén volt megtalálható. A település kataszterében az autópálya építése során részlegesen feltárásra került egy római villagazdaság 6 épülete. A feltárt leletanyagban római bélyeges téglák is napvilágra kerültek.

A Duna bal partján Izsa-Leányvár lelőhelyen található Brigetio előretolt helyőrsége. A lelőhelyről is nagy számban kerültek napvilágra bélyeges téglák. A korábbi főleg Tóth Kurucz János ásatásaiból származó bélyeges téglák, amelyek a Duna Menti Múzeum gyűjteményébe kerültek, napjainkban nem beazonosíthatóak. Míg az 1978 óta tartó szisztematikus ásatásból származó bélyeges téglák csak egy része került közzésre. Ezen leletek nagy része is másodlagos helyzetből származik és a rajtuk szereplő bélyegek nem a legjobb állapotban őrződtek meg számunkra.

A Barbaricum területén több római technikával készült épület került feltárásra. Ide sorolható

például a Dévény, Nagyker, Cífer-Pusztapát, Stomfa, Pozsonyhidegkút területén feltárt épületek. Pozsonyhidegkút kivételével a többi lelőhely feltárása során nagy számban kerültek napvilágra római bélyeges téglák.

Pozsony-Óváros területén relatíve kis területről legalább kilenc olyan lelőhelyet ismerünk, ahonnan római bélyeges téglák is feltárásra kerültek. A Prímási bérház és a Motesiczky-palota építése során állítólagosan római alapfalakra bukkantak. Titus Kolník és Tatiana Štefanovičová elképzelése szerint ezen a részen egy római többfunkciós épület állhatott. Elképzelésük szerint itt találkozhattak és üzleteltek a környéken élő rómaiak és germánok. A Prímási bérház építése során bélyeges téglák is feltárásra kerültek. Az Óváros területéről ismert többi lelőhelyről mind kivétel nélkül másodlagos helyzetből kerültek napvilágra római bélyeges téglák. Másodlagosan, mint építési anyag került elő római bélyeges téglák a Szent Márton domból, egy 9-10. századra datált kemencéből, egy 14-15. századi szemétdög betöltéséből vagy egy Kornhuber utcai sírból, is.

Keszegfalva, Mászt, Nagyharcsás, Zohor és Zselíz lelőhelyekről napjainkig pár darab bélyeges téglák kerültek napvilágra. Egyes lelőhelyek esetében (például Keszegfalva vagy Zselíz) felvetődik, hogy a településhez kapcsolt bélyeges téglák ténylegesen ott voltak megtalálva vagy a Duna jobb partjáról kerültek a településre.

Dunamocs, Hetény, Nagysáró, Nagysurány, Dévénytető és Pozsonypüspöki lelőhelyekről szórványból csak egy-egy bélyeges téglák származnak.

A mai Magyarország területéről a katalógusba 3 lelőhely került felvételre. Ide sorolható a Koppánymonostoron feltárt római őrtorony, Brigetioból és az Óbudai Hajógyár területéről származó leletek. A felvett leletek nagy száma sajnos csak leírásból ismert, míg kisebb része mai szlovákiai múzeumok gyűjteményében található.

A mai Ausztria területéről Carnuntumból kerültek római leletek, köztük bélyeges téglák az egyes szlovákiai múzeumok gyűjteményébe.

Ismeretlen lelőhely alá kerültek besorolásra a főleg a Duna Menti Múzeum gyűjteményében található római bélyeges téglák. A régi leltárkönyvek hiánya miatt ezen leletek pontos lelőhelyét sok esetben nem tudjuk megállapítani.

A disszertációm pontos címe „Római csapattestek diszlokációja a mai Szlovákia területén a téglabélyegek fényében”. A felgyűjtött anyagban sok esetben csapattestek diszlokációjáról nem beszélhetünk. Az anyagban nagy számban a Vindobona, Carnuntum, és Brigetio helyőrségét ellátó csapattestek, mint a legio I Adiutrix, a legio X Gemina, a legio XIII Gemina és a legio XV Apollinaris egyes téglavariációi fordulnak elő.

Az egyes lelőhelyeken megtalálhatók a kimondottan téglagyártásra specializálódott csapattestek, mint a cohors I Aelia Sagittariorum és a cohors VII Breucorum bélyegei is.

A felgyűjtött anyagban megtalálható legalább 13 magángyártó közel 120 bélyeges téglája. Jelentős számban fordulnak elő a késő római bélyeges téglák is. Ide sorolhatók az OF ARN kezdetű, tribunus vagy duc végződésű példányok.

Tényleges diszlokációról csak az Oroszváron előkerült két csapattest esetében, mégpedig a cohors V Lucensium és az ala I Cannanefatium téglabélyegeinél beszélhetünk.

Még 1972-ben került felfedezésre a cohors V Lucensium első téglabélyege. Ezen lelet alapján Vladimír Varsik azt feltételezte, hogy ezen csapattest alapíthatta Gerulata legrégebbi táborát.²³⁸⁹ A csapattest később Crumerumban állomásozott, ahonnan Lőrincz Barnabás közölte egy további bélyegét az egységnek. 2012-ben Oroszváron az Irkutszk utcán egy leletmentés során a csapattest további 6 bélyeges tégláját találtuk meg, amely megerősíti V. Varsik teóriájának helyességét. Crumerumból a Magyar Nemzeti Múzeum régészeinek köszönhetően ismerünk egy további bélyegét a csapattestnek. Az Oroszváron és Nyergesújfalun előkerült bélyeges téglák két különböző bélyegzővel készültek.

Az ala I Cannanefatium töredékes bélyeges téglá megtalálásáig a csapattest csak fogadalmi feliratokról, sírfeliratokról és katonai diplomákról volt ismert. A tégláról egyértelműen kijelenthető, hogy helyben készült. A téglá kiégetése során deformálódott, amely utalhat a téglakészítő gyakorlatlanságára.

VI.1. Summary

In the topic of my dissertation topic over the last 50 years, several smaller studies were published, but comprehensive work covering all sources were still missing. Jozef Bujna's Master's thesis title „Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave“ (Roman Brick from Find in Slovakia and Moravia) was submitted in Brno in 1972. In the past few decades, thanks to archaeological research and the publication of findings, the number of stamped bricks have significantly increased. That's why I've chosen the topic of my dissertation to be the study of Roman stamped bricks found in present-day Slovakia.

My study can be divided into several major chapters. In the first chapter I explained the reason of the choice topic. In the second chapter, I introduced the research history of the subject to the reader. Here I have collected the most significant publications related to the topic from the previous, roughly one and a half centuries.

In the third chapter I dealt with the Roman brick production. The chapter is divided into several smaller subchapters. For example, one subchapter focuses on brick manufacturing, while another is dedicated to the Roman brick kiln furnaces discovered within the Pannonia province.

---

²³⁸⁹ Varsik 1996, 15, 26.

In the fourth chapter, I discussed the distribution of Roman stamped bricks according to their findspots. That chapter is divided into 25 subchapters, covering the twenty sites within present-day Slovakia, the three sites in Hungary, the one site in Austria and the unknown site where Roman stamped bricks have been found.

In the fifth chapter, I examined the typology of the Roman stamped bricks presented in my dissertation. The sixth chapter contains a brief summary of the dissertation.

The appendices include an alphabetical list of finds from each site. First, there are 49 Slovakian sites located across 20 villages. Following this are the finds from the three Hungarian and one Austrian sites. Lastly, the catalogue includes finds from an unknown site, which are currently part of the museum collection in Slovakia. Since the institutions hosting these collections are spread throughout several modern countries and due to the lack of old inventory records, the exact findspots are unknown.

Additionally, the appendices contain four maps showing the locations of the sites listed in the catalogue.

The drawings of the Roman brick stamps discussed in the dissertation are also included as a part of the appendices.

VII. Rövidítések és Irodalom

Acta Antiqua	Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae
ActaArchHung	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae
ACUD	Acta Classica Universitatis Scientiarum Debreceniensis
AK	Archaeologiai Közlemények
Alba Regia	Alba Regia. Annales Musei Stephani Regis
Anodos	Anodos. Studies of the Ancient World
Aqfüz	Aquincumi füzetek
AR	Archeologické Rozhledy
ArchÉrt	Archaeologiai Értesítő
ArchSIMon	Archaeologica Slovaca Monographiae
Arch. Vestnik	Archeološki Vestnik
AVANS	Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku
BpR	Budapest Régiségei
Bratislava ČVSPR	Bratislava: Časopis pro výzkum Slovenska a Podkarpatské Rusi
Bratislava ZMMB	Bratislava Zborník Múzea mesta Bratislavy
CarJb	Carnuntum Jahrbuch
CIL	Corpus Inscriptionum Latinarum
CommArchHung	Communicationes Archaeologicae Hungariae
ČČH	Český časopis historický
DissArch	Dissertationes Archaeologicae Ex Instituto Archaeologico Universitatis de Rolando Eötvös nominatae
DissPann	Dissertationes Pannonicae Ex Instituto Numismatico et Archaeologico Universitatis de Petro Pázmány nominatae Budapestinensis Provenientes
Glaeba	Glaeba. A Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Örökségvédelmi Igazgatóság online folyóirata
Honismeret	Honismeret. A Honismereti Szövetség Folyóirata.
HR	Historická revue
FÖ	Fundort Österreich
FW	Fundort Wien. Berichte zur Archäologie
JA	Jahrbuch für Altertumskunde

KVKVTRE	A Komárom-Vármegyei és Komárom Városi Történeti és Régészeti Egylet
KVME	A Komáromvármegyei és Városi Múzeum-Egyesület
KVME Ért	A Komáromvármegyei és Városi Múzeum-Egyesület Értesítője
MKÉ	Muzeumi és Könyvtári Értesítő. A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének és orsz. Tanácsának hivatalos közlönye
NČČsl	Numismatický časopis československý
OP	Obzor Praehistorický
PamMúz	Pamiatky a múzea
PKKFÉ	A Pozsonyi Kir. Kath. Főgymnasium Értesítője
RégFüz	Régészeti Füzetek
RIU	Die Römischen Inschriften Ungarns
RLÖ	Der Römische Limes in Österreich
RÖ	Römisches Österreich. Jahresschrift der Österreichischen Gesellschaft für Archäologie
Savaria	Savaria a Vas Megyei Múzeumok Értesítője
SEP	Studia Epigraphica Pannonica
SIA	Slovenská Archeológia
SMMB – Bratislava	Spisy Mestského múzea v Bratislave - Bratislava
SMSS	Sborník Muzeálnej slovenskej spoločnosti
SPFFBUSMFPUB	Sborník Prací Filozofické Fakulty Brněnské Univerzity Studia Minora Facultatis Philosophicae Universitatis Brunensis
SSNM Hist	Sborník Slovenského Národného múzea História
SSz	Soproni Szemle
Sudeta	Sudeta. Zeitschrift für Vor- und Frühgeschichte. Deutsche Gesellschaft für Vor- und Frühgeschichte in der Tschechoslowakei.
ŠZ	Študijné Zvesti
VMMK	Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei
VP	Východoslovenský pravek
VÚ	Vasárnapi Újság
ZFFUK Hist	Zborník Filozofickej Fakulty Univerzity Komenského Historica
ZPE	Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik
ZSNM Arch	Zborník Slovenského Národného múzea Archeológia

ZSNM Arch Suppl   Zborník Slovenského Národného múzea Archeológia Supplementum
ZSNM Hist   Zborník Slovenského Národného múzea História

- A.Gy. 1914 A. Gy.: Mibe került a komáromi múzeum épülete. ArchÉrt 34, 1914, 265.
- Alapy 1913 Alapy Gyula: A Komáromi muzeum újabb római feliratos kövei. KVME Ért 1913, 46-49.
- Alapi 1914 Alapi Gyula: A komáromi múzeum új otthonában. ArchÉrt 34, 1914, 154-156.
- Alapi 1915 Alapi Gyula: A komáromi múzeum római régiségei. ArchÉrt 35, 1915, 36-341.
- Alföldi 1920-1922 Alföldi András: Az I. Valentinianus-féle erődépítés tégláiról. ArchÉrt 39, 1920-1922, 96-98.
- Aszt – Enzsöl 2016 Aszt Ágnes – Enzsöl Imre: Sötér Ágost, a múzeumszervező régész. Beatus homo qui invenit sapientiam Ünnepi kötet Tomka Péter 75. születésnapjára. Győr 2016, 9-30.
- B. Thomas 1964 B. Thomas, Edit: Römischen Villen in Pannonien. Budapest 1964.
- Barkóczy 1944-1951 Barkóczy László: Brigetio. DissPann Ser. II., No. 22. Budapest 1944-1951.
- Bárta – Kolník 1981 Bárta, Juraj – Kolník, Títus: Rímska stanica (?) v Bratislave-Dúbravke. In: AVANS v roku 1980. Nitra 1981, 29-31.
- Barta – Willvonseder 1934 Barta, Hermann F. J. – Willvonseder, Kurt: Zur ur- und frühgeschichtlichen Besiedlung der Grossen Schütt. Sudeta 10, 1934, 1-22.
- Baxa 1977 Baxa, Peter: Archeologický výskum historického jadra Bratislavy v roku 1976. AVANS v roku 1976. Nitra 1977, 49-54.
- Baxa – Schmidtová 1999 Baxa, Peter – Schmidtová, Jaroslava: Záchraný výskum v Bratislave-Čunove. AVANS v roku 1997. Nitra 1999, 22-24.
- Baxa – Schmidtová – Jezná 1999 Baxa, Peter – Schmidtová, Jaroslava – Jezná, Jitka: Tretia sezóna záchranného výskumu na trase diaľnice D2. AVANS v roku 1997. Nitra 1999, 24-26.

- Bazovský 2000 Bazovský, Igor: Sídliisko z obdobia sťahovania národov v Bratislave-Rusovciach. ZSNM 104. Arch 10, 2000, 91-102.
- Bazovský 2011 Bazovský, Igor: Tehla v dobe rímskej. ZSNM Arch Suppl 3, 2011, 21-24.
- Bazovský 2012 Bazovský, Igor: Nálezy rímskej stavebnej keramiky v germánskych objektoch z obdobia sťahovania národov v Bratislave-Rusovciach. ZSNM 106. Arch 22, 2012, 293-297.
- Bazovský – Pichlerová 2015 Bazovský, Igor – Pichlerová, Magda: Rímska kamenná architektúra pri Irkutskej ulici v Bratislave -Rusovciach. ZSNM 109. Arch 25, 2015, 211-232.
- Beljak 2010 Beljak, Ján: Germánska osada v Šarovciach. In: Beljak, Ján – Březinová, Gertrúda – Varsík, Vladimír (ed.): Archeológia Barbarov 2009. Hospodárstvo Germánov. Sídliiskové a ekonomické štruktúry od neskorej doby laténskej po včasný stredovek. Nitra 2010, 33-66.
- Beljak – Rajtár 2007 Beljak, Ján – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 2005. Nitra 2007, 35-40.
- Bella 1914 Bella Lajos: Torzrajzos római párkányos téгла. MKÉ VIII. Budapest 1914, 63-64.
- Benadik 1962 Benadik, Blažej: Chronologické vzťahy keltských pohrebísk na Slovensku. SIA X-2, 1962, 341-396.
- Bende 1976 Bende Csaba: A Bécsi úti római kori kemence szerkezete. BpR 24, 1976, 171-175.
- Bél 1996 Bél Mátyás: Komárom vármegye. Pozsony 1996.
- Bilkei 1977 Bilkei Irén: A pannóniai ABC-feliratok értelmezéséhez. ArchÉrt 104, 1977, 89-93.
- Borhy 2012 Borhy, László: Die Legio XI Claudia im pannonischen Brigetio (Komárom/Szőny, Ungarn). SEP Vol. IV. Budapest 2012, 23-36.
- Botka 1874 Botka Tivadar: A zselízi római síremlékek. 210

- Századok 1874, 418-420.
- Bujna 1972 Bujna, Jozef: Rímske tehly z nálezov na Slovensku a na Morave. Brno 1972. (Közöletlen diplomamunka).
- Bujna 1976 Bujna, Jozef: Revízny výskum rímskej stanice v Stupave (okr. Bratislava-vidiek) v roku 1974. AR 28, 1976, 494-514, 591-594.
- Buócz 1960 Buócz Terézia: Uraiujfalu. RégFüz 13., 1960, 55.
- Buranská – Kolník – Rajtár 1980 Buranská, Klára – Kolník, Titus – Rajtár, Ján: Prvá sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži – akcia Dunaj. AVANS v roku 1978. Nitra 1980, 71-79.
- Chmelar – Mosser 2010 Chmelar, Werner – Mosser, Martin: Gestempelte Ziegel. In: Mosser, Martin et al.: Die römischen Kasernen im Legionslager Vindobona. Die Ausgrabungen am Judenplatz in Wien in den Jahren 1995-1998. Band I. Wien 2010, 839-913.
- Cimeliotheca 1825 Cimeliotheca Musei Nationalis Hungarici, sive Catalogus historicus-criticus Antiquitatum, Raritatum, et Pretiosorum cum Bibliotheca antiquaria, et numaria eiusdem insituti. Budae 1825.
- CIL III Corpus Inscriptionum Latinarum III.
- Červinka 1914 Červinka, Inocenc Ladislav: Děvín. Velehrad říše Velkomoravské. Brno 1914.
- Červinka 1921 Červinka, Inocenc Ladislav: Vykopávky na Devíne. Slovenský denník 1921. júl. 21., 2.
- Červinka 1928 Červinka, Inocenc Ladislav: Slované na Moravě a říše Velkomoravská. Brno 1928.
- Češka – Hošek 1967 Češka, Josef – Hošek, Radislav: Inscriptiones Pannoniae Superioris. Brno 1967.
- Dekan 1959 Dekan, Ján: Stand und Aufgaben der Limesforschungen in der Slowakei. Limes Romanus Konferenz Nitra. Bratislava 1959, 15-25.

- Derdák – Kiss – Tóth 1985a   Derdák Ferenc – Kiss Gábor – Tóth Endre: Balogunyom. RégFüz 38., 1985, 34.
- Derdák – Kiss – Tóth 1985b   Derdák, Ferenc – Kiss, Gábor – Tóth, Endre: Balogunyom. ArchÉrt 112., 1985, 275.
- Desjardins 1873   Desjardins Ernő: A Magyar Nemzeti Múzeum római feliratos emlékei. Budapest 1873.
- Dillesz 1903   Dillesz Sándor: Bars vármegye története. Magyarország Vármegyéi és Városai Bars Vármegye. Budapest, 1903, 285-292.
- Dobiáš 1921   Dobiáš, Josef: Dva příspěvky k topografii válek markomanských a kvádských. ČČH XXVII, 1921, 135-156.
- Dobiáš 1922   Dobiáš, Josef: Archaeologické nálezy jako prameny pro dějiny styku Říma s územím dnešního Slovenska. OPI, 1922, 65-90.
- Dobiáš 1929   Dobiáš, J.: Příspěvky k numismatice římské doby císařské. Medaillon Faustiny mladší. NČČsl V, 1929, 14-19, 233, 240-241, tab. VI:5.
- Dobosi 2021   Dobosi, Linda: Brick and tile kilns in Roman Pannonia – A state of research. ActaArchHung 72, 2021, 27-53.
- Dobosi – Borhy 2023   Dobosi, Linda – Borhy, László: The Legionary Tillery of Brigetio and the Late Roman Watchtower at Kurucdomb: The 1934-1935 Excavation of István Paulovics at Komárom/Szőny-Kurucdomb with a Catalogue of the Brick Stamps. DissArch Ser. 3, No. 10, 2022 (2023), 129-191.
- Dragun 2022   Dragun, Tomáš: Neskoroantická vojenská pevnost' v Gerulate. Trnava 2022.
- Dušek 1961   Dušek, Mikuláš: K otázkam pravekého vývoja juhozápadného Slovenska. ŠZ 6, 1961, 59-82.
- Eisner 1933   Eisner, Jan: Slovensko v pravěku. Bratislava 1933.
- Eisner 1937   Eisner, Jan: Prehistorický výskum na Slovensku a 212

- v Podkarpatskej Rusi r. 1936. SMSS XXXI, 1937, 90-111.
- Eisner 1944-1948 Eisner, Jan: Predhistorický a protohistorický výskum na Slovensku a v Zakarpatskej Ukrajine v rokoch 1918 až 1938. SMSS XXXVIII-XLII, 1944-1948, 17-41.
- Ellenbogen 1869 Ellenbogen József: Felhívás régészeti szaktársakhoz! ArchÉrt I, 1869, 231.
- Elschek 1993 Elschek, Kristián: Jedenásta výskumná sezóna v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1992. Nitra 1993, 32-34.
- Elschek 1995 Elschek, Kristián: Dvanásta výskumná sezóna v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1993. Nitra 1995, 37-38.
- Elschek 2011 Elschek, Kristián: Kniežací hrob z rímskej doby v Zohore. PamMúz 2011/3, 8-13.
- Elschek 2012 Elschek, Kristián: Römische Baumaterial, Dachziegel und Ziegeln vom Záhorie-Gebiet und aus Zohor (Westslowakei). ZSNM 106. Arch 22, 2012, 259-265.
- Elschek 2017 Elschek, Kristián: Bratislava-Dúbravka im 1. bis 4. Jahrhunderts n. Chr.: Germanischer Fürstensitz mit römischen Bauten und die germanische Besiedlung. Nitra 2017.
- Elschek 2018 Elschek, Kristián: Jantárová cesta a Záhorie. Germánske elity vo svetle rímskych stavieb, kniežacích hrobov a rímskeho importu v Bratislave-Dúbravke a Zohore. In: Šenkirik, Rastislav – Gembešová, Lucia – Bakaljarová, Helena – Škrovina, Michal (ed.): Dunajský Limes a odkaz rímskej antiky na ľavom brehu Dunaja. Bratislava 2018, 89-103.
- Elschek – Groh – Kolníková 2015 Elschek, Kristián – Groh, Stefan – Kolníková, Eva: Eine neue germanische Siedlung und römisch-germanische ländliche Niederlassung 213

- von Stupava-Mást (Westslowakei). *SlA LXIII-1*, 2015, 63-114.
- Elschek – Kolník 1992a
Elschek, Kristián – Kolník, Titus: Výskum v Bratislave-Dúbravke. In: *AVANS v roku 1990*. Nitra 1992, 33.
- Elschek – Kolník 1992b
Elschek, Kristián – Kolník, Titus: Výskum v Bratislave-Dúbravke v roku 1991. In: *AVANS v roku 1991*. Nitra 1992, 30-31.
- Elschek – Kolník – Rajtárová 1990
Elschek, Kristián – Kolník, Titus – Rajtárová, Zuzana: Pokračovanie výskumu v Bratislave-Dúbravke. In: *AVANS v roku 1988*. Nitra 1990, 53-54.
- Elschek – Rajtár – Varsik 2011
Elschek, Kristián - Rajtár, Ján - Varsik, Vladimír: Sepulkrálny objekt zo Zohora. In: Droberjar, Eduard (ed.): *Archeologie Barbaru 2010: Hroby a pohřebiště Germánu mezi Labem a Dunajem*. Olomouc 2011, 133-151.
- Erdélyi – Mader 1969
Erdélyi, Vojtech – Mader, Jozef: *Stupava Kapitoly z miestnych dejín*. Stupava 1969.
- Farkas 2013
Farkas István Gergő: Roman stamped tiles from Dunaszekcső. *Acta Antiqua* 53, 2013, 101-132.
- Farkaš – Turčan 1984
Farkaš, Zdeněk – Turčan, Vladimír: Záchranný výskum na Devínskej Kobyle v Bratislave-Dúbravke. *AVANS v roku 1983*. Nitra 1984, 74-75.
- Faust 1933
Faust, Ovídius: *Zo starých zápisníc mesta Bratislavy*. Bratislava 1933.
- Fehér 2002
Fehér Csaba: Részletek Dr. Tóth-Kurucz János „Római nyomok a pannóniai duna-limesz balpartján“ c. munkájából. Dr. Tóth-Kurucz János a leányvári kövek vallatója. Komárno 2002, 106-121.
- Fehér 2010
Fehér Csaba: Tóth-Kurucz János – A leányvári kövek vallatója. Tata 2010.
- Fehér – Éry – Kralovánszky 1962
Fehér, Géza – Éry Kinga – Kralovánszky Alán: 214

- A Közép-Duna-medence magyar honfoglalás és kora Árpád-kori sírleletei. Régészeti Tanulmányok 2. Budapest 1962.
- Fehérváryová 1986 Fehérváryová, Magda: Pôsobenie Múzea v rámci spolkovéj činnosti (1886-1945). Sto rokov Múzea v Komárne 1886-1986. Komárno, 11-46.
- Fényes 1851 Fényes Elek: Magyarország Geographiai szótára, mellyben minden város, falu és puszta, betürendben körülményesen leiratik. Pest 1851.
- Fényes 1994 Fényes Elek: Komárom vármegye leírása (1848). Pozsony 1994.
- Fiala 1991 Fiala, Andrej: Bratislavský hrad v dotyku rímskeho limesu. PamMúz 1991/1, 30-31.
- Gabler 1973 Gabler, Dénes: Der römische Gutshof von Fertőrákos-Golgota. ActaArchHung 25, 1973, 139-176.
- Gábor 2019 Gábor Olivér: Dunaszekcső, 19. lelőhely (Halena) (KÖH 32036). Régészeti kutatások Magyarországon 2012 – Archaeological Investigations in Hungary 2012. Budapest 2019, 40.
- Gnirs 1928 Gnirs, Anton: Ein Limes und Kastelle der Römer vor der norisch-pannonischen Donaugrenze. Ein vorläufiger Bericht. Sudeta 4, 1928, 120-153.
- Gömöri 1981 Gömöri János: Római út és téглаégető kemence Fertőrákoson. SSz 35, 1981, 55-64.
- Gömöri 1984 Gömöri János: Scarbantia fazekastelepe és a város melletti római kori téглаégető kemencék. Iparrégészeti és Archaeometriai kutatások Magyarországon. Veszprém 1982. augusztus 9-11. Veszprém 1984, 111-137.
- Greguš 2004 Greguš, Milan: Ignác Gond-Opatril. Múzeum 3/2004, 16-19.
- Gruber 2010 Gruber Enikő: Kiss József vízépítő mérnök alakja és munkássága. Létünk 2010/1, 141-149.

- Gyulai 1888a Gyulai Rudolf: Adalékok megyénk római hódoltsága korához. KVKVTRE 1887. évi jelentése. Komárom 1888, 1-10.
- Gyulai 1888b Gyulai Rudolf: Az egylet gyűjteménye. KVKVTRE 1887. évi jelentése. Komárom 1888, 42-48.
- Gyulai 1889a Gyulai Rudolf: Az egylet gyűjteménye. KVKVTRE 1888. évi jelentése. Komárom 1889, 7-15.
- Gyulai 1889b Gyulai, R.: Kalauz a Komárommegyei és Városi Történet-Régészeti-Egylet muzeumban. Komárom 1889.
- H. Kelemen 1995 H. Kelemen Márta: A legio I adiutrix téglavetője Dömösön. ArchÉrt 121-122, 1994-1995, 97-114.
- H. Kelemen 2011 H. Kelemen Márta: Késő római téglaegető kemence Esztergomból. ArchÉrt 136, 2011, 135-163.
- Hajnóczy 2003 Hajnóczy J. Gyula: Az építészet története – Ókor II. – Klasszikus kultúrák. Budapest 2003.
- Hampel 1891 Hampel József: A Nemzeti Múzeum Régiségtárának gyarapodása. ArchÉrt XI, 1891, 374-378.
- Hampel 1895 Hampel József: A N. Múzeum régiségtár gyarapodása az 1895-ik évi második negyedben. Arch Ért Új folyam 15, 1895, 435-438.
- Harenberg 2005 Harenberg, Bodo (szerk.): Kronika ľudstva. Bratislava Fortuna Print 2005.
- Harl 1976 Harl, Ortolf: Wien – 17 Steinergasse. FÖ 15, 1976, 295.
- Harl – Lőrincz 1977 Harl, Ortolf – Lőrincz, Barnabás: Ziegel. In: Vindobona – Die Römer im Wiener Raum. Wien 1977, 276-280.
- Harl – Lőrincz 2002 Harl, Friderike - Lőrincz Barnabás: Római kőtár VI. bástya. Komárom – Wien 2002.
- Harmadyová 2008 Harmadyová, Katarína: Zbierkové fondy. 216

- Múzeum mesta Bratislavy 1868-2008. Bratislava 2008, 28-29.
- Harmadyová 2012 Harmadyová, Katarína: Devín v dobe rímskej. In: Šedivý, Juraj – Štefanovičová, Tatiana (ed.): Dejiny Bratislavy 1 Od počiatkov do prelomu 12. a 13. storočia BREZELEUSPURC na križovatke kultúr. Bratislava 2012, 271-275.
- Havas 2008 Havas Zoltán: A cohors VII Breucorum régi-űj Maximiana jelzűs bélyegű téglái. ArchÉrt 133, 2008, 129-132.
- Havas 2009 Havas Zoltán: Atilia Firma téglaműhelyének termékei Pannoniában (Erzeugnisse der Ziegelwerkstatt der Atilia Firma in Pannonien). In: Bíró Szilvia (szerk.): Ex Officina... Studia in honorem Dénes Gabler. Gyűr 2009, 205-223.
- Hečková 1979 Hečková, Jana: Druhý rok revízneho výskumu rímskej stanice v Stupave. AR 31., 1979, 409-412, 480.
- Hečková 1986 Hečková, Jana: Rűmischer Baukomplex in Stupava. AR 38., 1986, 378-394.
- Horna 1936 Horna, Richard: Římskű nález z okolí Celemantie. Časopis pro výzkum Slovenska a Podkarpatskej Rusi X, 1936, 433-435.
- Horváth 2014 Horváth Ciprián: Gyűr és Moson megyék honfoglalás és kora Árpád-kori temetűi és sírleletei. Magyarország honfoglalás kori és kora Árpád-kori sírleletei 8. Szeged 2014.
- Hošek 1977 Hošek, Radislav: Silvanus Viator aus Gerulata. Arch. Vestnik 28, 1977, 425-427.
- Hošek 1985 Hošek, Radislav: Tituli latini Pannoniae superioris annis 1967-1982 in Slovacia reperti. Praha 1985.
- Hrabkovskű 2021 Hrabkovskű, Milan: Germánskű kniežací dvorec v Milanovciach/Velűkom Kűre a jeho neskoroantickű kultűrny kontext. Trnava 2021.

- Hrnčiarik 2012 Hrnčiarik, Erik: Roman building ceramics in the barbarian environment in Slovakia. ZSNM 106. Arch 22, 2012, 253-258.
- Hrnčiarik 2013 Hrnčiarik, Erik: Römisches Kulturgut in der Slowakei. Herstellung, Funktion und Export römischer Manufakturzeugnisse aus den Provinzen in der Slowakei. Teil I, II. Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie Band 222. Bonn 2013.
- Hrnčiarik – Horňák 2018 Hrnčiarik, Erik – Horňák, Milan: Neskoroantický dvorec v Podunajských Biskupiciach. In: Šenkirík Rastislav – Gembešová, Lucia – Bakaljarová, Helena – Škrovina, Michal (ed.): Dunajský Limes a odkaz rímskej antiky na ľavom brehu Dunaja. Bratislava 2018, 128-135.
- Hrnčiarik – Kolon - Horňák 2023 Hrnčiarik, Erik – Kolon, Tomáš – Horňák, Milan: Rímska stavebná keramika z neskoroantického ohradného dvorca v Bratislave-Podunajských Biskupiciach. ŠZ 70, 2023, 149-166.
- Hromada – Kolník – Roth 1987 Hromada, Jozef – Kolník, Titus – Roth, Peter: Pokračovanie výskumu v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1986. Nitra 1987, 50-51.
- Hulínek – Plachá 2000 Hulínek, Drahošlav – Plachá, Veronika: Rímske stavby na Devíne vo svetle najnovších archeologických výskumov. Bratislava ZMMB XII, 2000, 37-48.
- Ipolyi 1859a Ipolyi Arnold: Magyar műemlékek. AK I, 1859, 3-173.
- Ipolyi 1859b Ipolyi Arnold: Fehérhegységi utiképek. Első rész. Pozsonytól Szokolczáig fölfelé. VÚ 6. évf., 37. szám, 1859. szeptember 11., 434-437.
- Ipolyi 1861a Ipolyi Arnold: Magyar régészeti repertorium. AK II, 1861, 186-282.
- Ipolyi 1861b Ipolyi Arnold: Magyar régészeti krónika. AK II, 1861, 285-317.

- Ipolyi 1876 Ipolyi Arnold: A Magyar Nemzeti Múzeum érem- és régiség-gyűjteménye 1874-ben. AK X, 1876, 83-133.
- Ipolyi 1993 Ipolyi Arnold: Csallóközi uti-képek. Pozsony 1993.
- Ipolyi 1994 Ipolyi Arnold: Csallóköz műemlékei. Pozsony 1994.
- Ipolyi 2004 Ipolyi Arnold: Fehér-hegységi útiképek A Kis-Kárpátok és a Morva folyó vidékének rajza. Pozsony 2004.
- Ismeretlen szerző 1873 Ismeretlen szerző: Egyveleg – Régi sír. ArchÉrt 7, 1873, 223-224.
- Janek 2016 Janek, Tomáš: A New Insight into Problematic of Roman Building Terracotta from Bratislava-Rusovce. ZSNM Arch Suppl 11, 2016, 119-124.
- Janšák 1931 Janšák, Štefan: Leányvár. Príspevky k praveku, dejinám a Národopisu Slovenska Sborník archeologického a národopisného odboru Slovenského vlastivedného múzea v Bratislave za rok 1924-1931. Bratislava 1931, 21-22.
- Jelínek 2008 Jelínek, Pavol: Výskum bratislavského Podhradia – Vydrice. HR 2008/7-8, 123-124.
- Juhász 1935 Juhász Györgyi: A brigetioi terra sigilláták – Die Sigillaten von Brigetio. DissPann Ser II., No. 3. Budapest 1935.
- K. Palágyi 1994 K. Palágyi Sylvia: Római kori téglágető kemencék Veszprém megyében. VMMK 19-20. Veszprém 1994, 215-228.
- K. Palágyi 2004 K. Palágyi Sylvia: Veszprém megyei leletmentések publikálatlan római kori kemencék. VMMK 23. Veszprém 2004, 49-72.
- Karabinoš – Vizdal 2012 Karabinoš, Anton – Vizdal, Marián: Nálezy tehliarskych výrobkov v Ražňanoch a ich historická a technická analýza. ZSNM 106. Arch 22, 2012, 281-291.

- Kendrala 2015   Kendrala, Daniel: Antická Gerulata odhaľuje nové svedectvá. Najvýznamnejšie objavy SAHI v Rusovciach. HR 2015/6, 35-41.
- Kenner 1911   Kenner, Friedrich von: Römische Funde in Wien 1908 bis 1910. JA 5, 1911, 107-162.
- Kolník 1957   Kolník Títus: Výskum rímskej stanice v Milanovciach pri Šuranoch v roku 1956. AR 9, 1957, 816-827.
- Kolník 1959   Kolník, Títus: Ausgrabungen auf der römischen Station in Milanovce in den Jahren 1956-1957. Limes Romanus Konferenz Nitra. Bratislava 1959, 27-48.
- Kolník 1971   Kolník, Titus: Prehľad a stav bádania o dobe rímskej a sťahovaní národov. SIA XIX-2, 1971, 499-548.
- Kolník 1972   Kolník, Títus: Neskororímska vojenská stanica v Páci pri Trnave. AR 24, 1972, 59-72, 111-116.
- Kolník 1975a   Kolník, Títus: Výskum v Cíferi-Páci v roku 1974. AVANS v roku 1974. Nitra 1975, 58-61.
- Kolník 1975b   Kolník, Títus: Cífer-Pác. Eine jungkaiserzeitliche Station. In: III. international Kongress für slawische Archäologie, Bratislava 7.-14. September 1975. Nitra 1975, 1-30.
- Kolník 1976   Kolník, Títus: Rímska stanica v Cíferi-Páci (výskum 1975). AVANS v roku 1975. Nitra 1976, 134-140.
- Kolník 1977a   Kolník, Títus: Pokračovanie výskumu v Cíferi-Páci v roku 1976. AVANS v roku 1976. Nitra 1977, 167-170.
- Kolník 1977b   Kolník, Titus: Cífer-Pác – eine spätrömische Station im Quadenland? In: Fitz, Jenő (Hrsg.): Aktend es XI. internationalen Limeskongresses (Székesfehérvár 30.8.-6.9.1976). Budapest 1977, 181-197.
- Kolník 1978   Kolník, Títus: Ďalšia etapa výskumu v Cíferi-
220

- Páci. AVANS v roku 1977. Nitra 1978, 128-137.
- Kolník 1980a Kolník, Títus: Výskum v Cíferi-Páci v roku 1978. AVANS v roku 1978. Nitra 1980, 142-155.
- Kolník 1980b Kolník, Títus: Výskum v Cíferi-Páci v roku 1979. AVANS v roku 1979. Nitra 1980, 106-111.
- Kolník 1980c Kolník, Títus: Novšie archeologické nálezy k pobytu Rimanov na Slovensku. In: Laugaricio Zborník historických štúdií k 1800. výročiu rímskeho nápisu v Trenčíne. Košice 1980, 37-72.
- Kolník 1981 Kolník, Títus: Ukončenie výskumu rímskej „stanice“ v Cíferi-Páci. AVANS v roku 1980. Nitra 1981, 135-138.
- Kolník 1986 Kolník, Títus: Römische Stationen im slowakischen Abschnitt des nordpannonischen Limesvorlandes. AR 38., 1986, 411-434, 467-472.
- Kolník 1993 Kolník, Títus: Bratislava-mesto. In: Štefanovičová, Tatiana a kol. (ed.): Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava 1993, 236-242.
- Kolník 1994 Kolník, Títus: Zum Problem der villenartigen Bauten in mitteldanubischen Barbaricum. Balácai Közlemények 3, 1994, 359-368.
- Kolník 1997 Kolník, Títus: Zum Anteil der Militäreinheiten beim Aufbau der sogenannten römischen Stationen im miteldanubischen Barbaricum. In: Roman Frontier Studies 1995. Proc. 16. Internat. Congress. Oxbow Monograph 91. Exeter 1997, 417-423.
- Kolník 2012 Kolník, Títus: Problém rímskych stavieb a germánskeho osídlenia v centre dnešného mesta. In: Šedivý, Juraj – Štefanovičová, Tatiana (ed.): Dejiny Bratislavy 1 Od počiatkov do prelomu 12. a 13. storočia BREZELEUSPURC na križovatke kultúr. Bratislava 2012, 240-243.
- Kolník a kol. 1993 Kolník, Títus a kolektív: Doba rímska. In: 221

- Štefanovičová Tatiana a kolektív: Najstaršie dejiny Bratislavy. Bratislava 1993, 210-274.
- Kolník – Elschek – Rajtárová 1991 Kolník, Titus – Elschek, Kristián – Rajtárová, Zuzana: Ôsma výskumná sezóna v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1989. Nitra 1991, 52.
- Kolník – Elschek – Roth 1986 Kolník, Titus – Elschek, Kristián – Roth, Peter: Pokračovanie výskumu v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1985. Nitra 1986, 124-129.
- Kolník – Kulichová 1984 Kolník, Titus – Kulichová, Lenka: Zisťovací výskum rímskej civilnej usadlosti v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1983. Nitra 1984, 115-119.
- Kolník – Kulichová 1985 Kolník, Titus – Kulichová, Lenka: Pokračovanie výskumu rímskej civilnej usadlosti v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1984. Nitra 1985, 126-129.
- Kolník – Roth – Schmidtová 1988 Kolník, Titus – Roth, Peter – Schmidtová, Jaroslava: Pokračovanie výskumu v Bratislave-Dúbravke. AVANS v roku 1987. Nitra 1988, 76-77.
- Kolník – Varsík 2006 Kolník, Titus – Varsík, Vladimír: Hrnčiarske pece z mladšej doby rímskej v Cíferi-Páci. ZSNM 100. Arch 16, 2006, 409-432.
- Kolník – Varsík 2012 Kolník, Titus – Varsík, Vladimír: Kvádska nobilita v 3. storočí. In: Šedivý, Juraj – Štefanovičová, Tatiana (ed.): Dejiny Bratislavy 1 Od počiatkov do prelomu 12. a 13. storočia BREZELEUSPURC na križovatke kultúr. Bratislava 2012, 243-248.
- Kolníková 1983 Kolníková, Eva: Prírastky mincí v Archeologickom ústave SAV v roku 1982. AVANS v roku 1982. Nitra 1983, 131-139.
- Kovács 2005 Kovács, Péter: A new imperial epithet of the cohors VII Breucorum. Acta Antiqua 45, 2005, 245-249.

- Könyöki 1877 Könyöki József: A Pozsonyvárosi Régiségtár rövid ismertetése. Pozsony 1877.
- Kraskovská 1948 Kraskovská, Ľudmila: Staroslovanské pamiatky z Bratislavy. Slovanská Bratislava. Sborník príspevkov k dejinám hl. Mesta Bratislavy 1, 14-21.
- Kraskovská 1951 Kraskovská, Ľudmila: Nález rímskeho hrobu v Rusovciach. AR 3., 1951, 160-161.
- Kraskovská 1967 Kraskovská, Ľudmila: Výskum rímskej stanice v Rusovciach v rokoch 1961 a 1964. SSNM 61., Hist 7, 1967, 37-69.
- Kraskovská 1968 Kraskovská, Ľudmila: Slovanské radové pohrebisko na Devíne. ZSNM 62. Hist 8, 1968, 45-60.
- Kraskovská 1969 Kraskovská, Ľudmila: Bratislava v dobe slovanskej. SMMB – Bratislava zväzok 4, 1969, 9-32.
- Kraskovská 1974 Kraskovská, Ľudmila: Gerulata Rusovce Rímske pohrebisko I. Bratislava 1974.
- Kraskovská 1977 Kraskovská, Ľudmila: Objekty z doby rímskej pri kostole v Rusovciach-Bratislave. ZSNM 71. Hist 17, 1977, 59-83.
- Kraskovská 1979 Kraskovská, Ľudmila: Revízny výskum rímskej stanice v Stupave roku 1977. ZSNM 73. Hist 19, 1979, 33-49.
- Kraskovská 1982 Kraskovská, Ľudmila: Revízny výskum rímskej stanice v Stupave v rokoch 1978 a 1979. ZSNM 76. Hist 22, 1982, 51-73.
- Kraskovská 1983 Kraskovská, Ľudmila: Slovenské Národné Múzeum a dobrovoľní spolupracovníci. ZSNM 77. Hist 23, 1983, 133-145.
- Kraskovská 1984 Kraskovská, Ľudmila: Expozície a výstavy archeologického oddelenia SNM v rokoch 1924-1969. ZSNM 78. Hist 24, 1984, 147-163.
- Kraskovská 1986 Kraskovská, Ľudmila: Rímske pamiatky z okolia

- Komárna. ZSNM 80. Hist 26, 1986, 113-135.
- Kraskovská 1989 Kraskovská, Ľudmila: Nálezy tehly s kolkom Cohors V Lucensium v Bratislave-Rusovciach. AR 41., 1989, 576-579, 594.
- Kraskovská 1991 Kraskovská, Ľudmila: Kolkované rímske tehly z polohy Bergl v Bratislave-Rusovciach. ZSNM 85. Arch 1, 1991, 49-68.
- Kraskovská 1993 Kraskovská, Ľudmila: K otázke osídlenia Devína v dobe rímskej. ZSNM 87. Arch 3, 1993, 33-39.
- Krekovič 2005 Krekovič, Eduard: Barbarian power centres north of the Middle Danube. In: Visy, Zsolt: Limes XIX Proceedings of the XIXth International Congress of Roman Frontier Studies Pécs, Hungary, September 2003. Pécs 2005, 293-300.
- Krížek 1936 Krížek, František: Limes Romanus na Žitném Ostrově. Bratislava ČVSPR X, 1936, 418-432.
- Krížek 1939 Krížek, František: Terra sigillata in der Slowakei. Brno 1939.
- Křížek 1959 Křížek, František: Das Problem der römischen Grenzen am nordpannonischen Limes. Limes Romanus Konferenz Nitra. Bratislava 1959, 49-61.
- Kropilák a kol. 1978 Kropilák, Miroslav a kol.: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku III. Bratislava 1978.
- Kucharík 2020 Kucharík, Juraj: Rímska Bratislava prostredníctvom historických a archeologických prameňov. In: Francová, Zuzana (ed.): Mesto a jeho pamäť. Zborník z vedeckej konferencie. Bratislava 2020, 94-111.
- Kuzmová – Kolník – Rajtár – Trugly 1980 Kuzmová, Klára – Kolník, Titus – Rajtár, Ján – Trugly, Alexander: Druhá sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži – akcia Dunaj. AVANS v roku 1979. Nitra 1980, 121-130.
- Kuzmová – Kolník – Rajtár 1981 Kuzmová, Klára – Kolník, Titus – Rajtár, Ján: Tretia sezóna revízneho výskumu rímskeho

- kastela v Iži – akcia Dunaj. AVANS v roku 1980. Nitra 1981, 155-162.
- Kuzmová – Kolník – Rajtár 1982 Kuzmová, Klára. – Kolník, Titus – Rajtár, Ján: Štvrtá sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži – akcia Dunaj. AVANS v roku 1981. Nitra 1982, 177-183.
- Kuzmová – Musilová 2016 Kuzmová, Klára – Musilová, Margaréta: Terra sigillata v nálezových kontextoch z historického jadra Bratislavy (výskumy v rokoch 1986-1996). ZSNM Arch Suppl 11, 2016, 147-158.
- Kuzmová – Rajtár 1983 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Piata sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1982. Nitra 1983, 150-155.
- Kuzmová – Rajtár 1984 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Šiesta sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1983. Nitra 1984, 135-141.
- Kuzmová – Rajtár 1985 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Siedma sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1984. Nitra 1985, 142-146.
- Kuzmová – Rajtár 1986a Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Anfänge des römerlagers in Iža. AR 38., 1986, 358-377, 459-462.
- Kuzmová – Rajtár 1986b Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Ôsma sezóna revízneho výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1985. Nitra 1986, 140-144.
- Kuzmová – Rajtár 1987 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1986. Nitra 1987, 63-64.
- Kuzmová – Rajtár 1988 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1987. Nitra 1988, 83-84.
- Kuzmová – Rajtár 1990 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1988. Nitra 1990, 102.
- Kuzmová – Rajtár 1991 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie

- Kuzmová – Rajtár 1992a Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1989. Nitra 1991, 58-59.
- Kuzmová – Rajtár 1992b Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1990. Nitra 1992, 64-65.
- Kuzmová – Rajtár 1993 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1991. Nitra 1992, 73-75.
- Kuzmová – Rajtár 1995 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1992. Nitra 1993, 77-78.
- Kuzmová – Rajtár 1997 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu a pamiatkovej obnovy rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1995. Nitra 1997, 119-121.
- Kuzmová – Rajtár 1999 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Pokračovanie výskumu a pamiatkovej úpravy rímskeho kastela v Iži. AVANS v roku 1997. Nitra 1999, 102-105.
- Kuzmová – Rajtár 2010 Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján: Rímsky kastel v Iži – Hraničná pevnosť na Dunaji Príspevok k 30. výročiu archeologického výskumu (1978-2008). Rímsky kastel v Iži. Výskum 1978-2008. Zborník príspevkov k 30. výročiu archeologického výskumu. Nitra 2010, 11-32.
- Kuzsinszky 1920 Kuzsinszky Bálint: A Balaton környékének archaeológiája lelőhelyek és leletek. Budapest 1920.
- Kuzsinszky 1932 Kuzsinszky Bálint: A gázgyári római fazekastelep Aquincumban. BpR 11, 1932, 3-423.
- Lőrincz 1973 Lőrincz Barnabás: A barbaricum római épületek bélyeges téglái. ArchÉrt 100, 1973, 59-64.
- Lőrincz 1975 Lőrincz, Barnabás: Gestempelte Ziegel. In: Römische Forschungen in Zalalövő (1973). 226

- ActaArchHung 27, 1975, 170-171.
- Lőrincz 1976a Lőrincz, Barnabás: Gestempelte Ziegel. In: Römische Forschungen in Zalalövő (1974). ActaArchHung 28, 1976, 170-171.
- Lőrincz 1976b Lőrincz, Barnabás: Die Ziegelstempel von Gorsium-Herculia. Alba Regia 15, 1976, 175-191.
- Lőrincz 1976c Lőrincz, Barnabás: Zur Datierung der Ziegelstempel von Vindobona. Alba Regia 15, 1976, 261-262.
- Lőrincz 1977a Lőrincz, Barnabás: Pannonische Ziegelstempel I: Limes-Strecke Annamatia – Ad Statuas. DissArch Ser. 2, No. 5. Budapest 1977.
- Lőrincz 1977b Lőrincz, Barnabás: Gestempelte Ziegel. In: Römische Forschungen in Zalalövő (1975). ActaArchHung 29, 1977, 270.
- Lőrincz 1977c Lőrincz, Barnabás: Die Ziegelstempel der legio X Gemina in Pannonien und im benachbarten Barbaricum. In: Vindobona – Die Römer im Wiener Raum. Wien 1977, 144-146.
- Lőrincz 1978 Lőrincz Barnabás: Ala-bélyeges téglák Pannoniában. ArchÉrt 1978, 3-10.
- Lőrincz 1979a Lőrincz, Barnabás: Pannonische Ziegelstempel II. Limes-Strecke Vetus Salina – Intercisa. DissArch Ser. II., No. 7. Budapest 1979.
- Lőrincz 1979b Lőrincz Barnabás: Római kori bélyeges téglák Zala megyében. Zalai Gyűjtemény 12, 1979, 25-32.
- Lőrincz 1979c Lőrincz, Barnabás: Die Ziegelstempel des spätrömischen Südfriedhofes von Intercisa. ActaArchHung 31, 1979, 293-312.
- Lőrincz 1980 Lőrincz Barnabás: A mosonmagyaróvári Hansági Múzeum bélyeges téglái. Alba Regia 18, 1977-78. Székesfehérvár 1980, 265-290.
- Lőrincz 1981a Lőrincz, Barnabás: Pannonische Ziegelstempel III. Limes-Strecke Ad Flexum – Ad Mures.

- DissArch Ser. II., No. 9. Budapest 1981.
- Lőrincz 1981b Lőrincz Barnabás: Tégláégető kemencék Pannoniában. Iparrégészeti kutatások Magyarországon (égetőkemencék régészeti és interdiszciplináris kutatása), Sopron 1980. VII. 28-30. Veszprém 1981, 77-93.
- Lőrincz 1981c Lőrincz, Barnabás: Gestempelte Ziegel aus Tokod. In: Mócsy, András (Hrsg.): Die Spätromische Festung und das Gräberfeld von Tokod. Budapest 1981, 121-143.
- Lőrincz 1981d Lőrincz, Barnabás: Ziegelstempel. In: Bánki, Zsuzsanna: Heiligtum der Iuppiter Dolichenus in Vetus Salina. Alba Regia 19, 1979 (1981), 100.
- Lőrincz 1985 Lőrincz, Barnabás: Spätromische Reichsbeamte und die pannonischen Ziegelstempel. ZPE 61, 1985, 229-234.
- Lőrincz 1987-88 Lőrincz Barnabás: Későrómai duxok és a pannoniai bélyeges téglák. Antik Tanulmányok 33, 1987-88, 19-23.
- Lőrincz 1989a Lőrincz, Barnabás: Stamped tiles. In: Gabler, Dénes (ed.): The Roman Fort at Ács-Vaspuszta (Hungary) on the Danubian limes. Part I. BAR International Series 531(I-II). Oxford 1989, 121-165, 417-426.
- Lőrincz 1989b Lőrincz, Barnabás: Zu den Verbindungen zwischen Pannonien und Barbaricum die Verbreitung und Datierung der Ziegelstempel. Klio 71, 1989, 96-106.
- Lőrincz 1990a Lőrincz Barnabás: Legiók. In: Mócsy András – Fitz Jenő (szerk.): Pannonia régészeti kézikönyve. Budapest 1990, 71-72.
- Lőrincz 1990b Lőrincz Barnabás: Segédcsapatok. In: Mócsy András – Fitz Jenő (szerk.): Pannonia régészeti kézikönyve. Budapest 1990, 72-82.
- Lőrincz 1990c Lőrincz Barnabás: A hadsereg építkezései. 228

- A bélyeges téglák. In: Mócsy András – Fitz Jenő (szerk.): Pannonia régészeti kézikönyve. Budapest 1990, 85-86.
- Lőrincz 1990d Lőrincz Barnabás: Téglák és téglavető műhelyek. In: Mócsy András – Fitz Jenő (szerk.): Pannonia régészeti kézikönyve. Budapest 1990, 184.
- Lőrincz 1999 Lőrincz Barnabás: A későrómai hídfőállások bélyeges téglái Valeriában. Pannoniai kutatások A Soproni Sándor emlékkonferencia előadásai (Bölcske, 1998. október 7.). Szekszárd 1999, 53-68.
- Lőrincz 2000a Lőrincz, Barnabás: Truppenstandorte im ungarischen Teil Pannoniens – Römische Ziegelstempel. In: Von Augustus bis Attila. Leben am ungarischen Donaulimes. Ausstellungskatalog. Schriften des Limesmuseums Aalen 53. Stuttgart 2000, 45-47.
- Lőrincz 2000b Lőrincz, Barnabás: Legio II Italica. In: Yann Le Bohec – Catherine Wolff (ed.): Les légions de Rome sous le Haut-Empire. Actes du Congrès de Lyon (17-19 septembre 1998). Collection du Centre d'Études Romaines et Gallo-Romaines Nouvelle série no 20. Lyon 2000, 145-149.
- Lőrincz 2000c Lőrincz, Barnabás: Legio I Adiutrix. . In: Yann Le Bohec – Catherine Wolff (ed.): Les légions de Rome sous le Haut-Empire. Actes du Congrès de Lyon (17-19 septembre 1998). Collection du Centre d'Études Romaines et Gallo-Romaines Nouvelle série no 20. Lyon 2000, 151-158.
- Lőrincz 2000d Lőrincz, Barnabás: Legio II Adiutrix. . In: Yann Le Bohec – Catherine Wolff (ed.): Les légions de Rome sous le Haut-Empire. Actes du Congrès de Lyon (17-19 septembre 1998). Collection du Centre d'Études Romaines et Gallo-Romaines Nouvelle série no 20. Lyon 2000, 159-168.

- Lőrincz 2001 Lőrincz, Barnabás: Die römischen Hilfstruppen in Pannonien während der Prinzipatszeit. Wien 2001.
- Lőrincz 2002 Lőrincz, Barnabás: Die Erzeugnisse der Privatziegelein in Pannonien. In: Rajtár, Ján – Pieta, Karol – Kuzmová, Klára (Hrsg.): Zwischen Rom und dem Barbaricum. Festschrift für Titus Kolník zum 70. Geburtstag. ArchSIMon 5. Nitra 2002, 153-165.
- Lőrincz 2003 Lőrincz, Barnabás: Die Ziegelstempel der Schiffslände von Bölcske. In: Szabó, Ádám – Tóth, Endre (Hrsg.): Bölcske. Römische Inschriften und Funde. Libelli Archaeologici – Régészeti Füzetek Ser. Nov. II. Budapest 2003, 77-102.
- Lőrincz 2006 Lőrincz, Barnabás: Spättrömische Offiziere und Unteroffiziere im pannonischen Heer aufgrund der Ziegelstempel. Specimina 20, 2006, 103-120.
- Lőrincz 2007 Lőrincz Barnabás: Császári téglavetők termékei Pannoniában. In: Fehér Bence – Könczöl Miklós (szerk.): Orpheusz búcsúzik. Tanulmányok Sarkady János emlékére. Budapest 2007, 213-217.
- Lőrincz 2008 Lőrincz Barnabás: A bélyeges téglák – Die Ziegelstempel. In: H. Kelemen Márta – Merczi Mónika – Lőrincz Barnabás: Solva-Esztergom későrómai temetői – Die spättrömischen Gräberfelder von Esztergom. Libelli Archaeologici – Régészeti Füzetek Ser. Nov. No. III. Budapest 2008, 479-553.
- Lőrincz 2009 Lőrincz Barnabás: A bölcskei hídfőállás bélyeges téglái. In: Gaál Attila (szerk.): A bölcskei kikötőerőd. Római kori feliratok és leletek a Dunából. Szekszárd 2009, 97-120.
- Lőrincz 2010 Lőrincz, Barnabás: Ein Ziegelstempel der Cohors 230

- V Callaecorum Lucensium aus Crumerum. ACUD XLVI, 2010, 79-81.
- Lőrincz kézirat Lőrincz, Barnabás: Gestempelte Ziegel aus Vindobona – Stempeltypen. Online: <https://stadtarchaeologie.at/start/funde/online/ziegelstempel-roem/stempeltypen>
- Mathédesz 2009 Mathédesz, Lúdvít: Náleziská a nálezové situácie rímskych kamenných pamiatok na Slovensku. Trnava 2009. (Bc. munka – kézirat).
- Mathédesz 2011 Mathédesz, Lúdvít: Rímske kamenné pamiatky na Slovensku. Trnava 2011. (Mgr. munka – kézirat).
- Mathédesz 2014a Mathédesz Lajos: Római köemlékek a mai Szlovákia területén. Firkák III., 2014, 245-254.
- Mathédesz 2014b Mathédesz Lajos: Oroszvári római bélyeges téglák. SEP Vol. VI., 2014, 88-101.
- Mathédesz 2014c Mathédesz Lajos: Római bélyeges téglák a komáromi Duna Menti Múzeum gyűjteményében. DissArch Ser. 3., No. 2., 2014, 67-96.
- Mathédesz 2015 Mathédesz Lajos: Római szarkofágok a mai Szlovákia területén. SEP Vol. VII., 2015, 102-108.
- Mathédesz 2018 Mathédesz Lajos: Római köemlékek másodlagos felhasználása az 5-11. században a mai Szlovákia területén (Secondary utilization of Roman stone monuments in the 5th-11th centuries in the area of modern Slovakia). In: Hága Tamara Katalin – Kolozsi Barbara (szerk.): Sötét idők túlélői. A kontinuitás fogalma, kutatásának módszerei az 5-11. századi Kárpát-medence régészetében. Tempora obscura 4. Debrecen 2018, 9-24.
- Mathédesz 2020a Mathédesz Lajos: Római bélyeges téglák Pozsony-Óvárosából. Firkák V. Fiatal Római Koros Kutatók V. Konferenciakötete. Paks 2020, 183-199.

- Mathédesz 2020b Mathédesz Lajos: Oroszvári római köemlékek rajzai Modrovich Jánostól. Tomka 80 Ünnepi tanulmányok Tomka Péter köszöntésére. Győr 2020, 349-354.
- Mathédesz 2021 Mathédesz Lajos: Római bélyeges téglák a Pozsonyi Városi Múzeum gyűjteményében. SEP Vol. XII. Felirattani közlemények és történeti tanulmányok 2020-ból. Budapest 2021, 135-146.
- Mathédesz 2022a Mathédesz Lajos: Újabb bélyeges téglák Oroszvárról. SEP Vol. XIII. Az Alföldy Géza emlékülés előadásából és egyéb közlemények. Budapest 2022, 25-36.
- Mathédesz 2022b Mathédesz, Ľudovít: Rímske kolkované tehly z archeologickej zbierky MMB. In: Bratislava ZMMB ročník 32, 2020. Bratislava 2022, 306-325.
- Mathédesz 2023 Mathédesz Lajos: Instrumenta domestica feliratok Oroszvárról. SEP Vol. XIV. Vallás és feliratok a görög-római korban. Ókortudományi és felirattani közlemények 2022-ből. Budapest 2023, 167-190.
- Mathédesz – Schmidtová 2019 Mathédesz, Ľudovít – Schmidtová, Jaroslava: Výrobky súkromných tehelní na juhozápadnom Slovensku s dôrazom na Gerulatu. In: Mellnerová-Šuteková, Jana – Bača, Martin – Pavúk, Peter (ed.): SALVE, EDVARDE! A Toast to the Jubilee of Professor E. Krekovič. Studia Archaeologica et Mediaevalia Tomus 12. Bratislaviae 2019, 149-167.
- Mácza 2011 Mácza Mihály: Prehľad dejín múzea (1886-2011) / A múzeum történetének áttekintése. 125 rokov múzea v Komárne / 125 éves a Komáromi múzeum / 125 years of the museum in Komárno. Komárno 2011, 10-23.
- Mencl 1935 Mencl, Václav: Římská stanice na Děvíně. 232

- Bratislava ČVSPR IX, 1935, 429-430.
- Mihalik 1903 Mihalik József: A Kassai Muzeum gyűjteményeinek leíró lajstroma. Kassa 1903.
- Milch 1903 Milch Ármin: A monostori ásatások. KVME 1901/2. évi értesítője. Komárom 1903 39-44.
- Minarovičová 1971 Minarovičová, Elena: Zhodnotenie Korbulyho a Mohaplovej zbierky rímskych mincí z okolia Leányvár-Iže. ZSNM 65. Hist 11, 1971, 139-152.
- Mladoniczki 2012 Mladoniczki Réka: Római tégláégető kemencék Kőszegfalváról. Savaria 35, 2012, 151-167.
- Mosser 2018 Mosser, Martin: Neues zur römischen Legionsziegelei in Hernals – Die Grabung Wien 17, Steingasse 17. FW 21/2018, 166-181.
- MRT 2 Éri István – Kelemen Márta – Németh Péter – Torma István: Magyarország régészeti topográfiája 2.: A veszprémi járás. Budapest 1969.
- Musil – Gugl – Mosser 2007 Musil, Jiří – Gugl, Christian – Mosser, Martin: Die Ziegelstempel der Ausgrabungen 1968-1977 im Legionslager Carnuntum. In: Gugl, Christian – Kastler, Raimund (Hrsg.): Legionslager Carnuntum Ausgrabungen 1968-1977. RLÖ 45. Wien 2007, 257-343.
- Nagy 2011 Nagy, Peter: Katalóg výstavy Laterarius, dejiny tehliarstva na Slovensku. ZSNM Suppl 3, 2011, 137-155.
- Neumann 1968 Neumann, Alfred: Forschungen in Vindobona 1948 bis 1967. II: Zivilstadt und Landbezirk. RLÖ XXIV. Wien 1968.
- Neumann 1973 Neumann, Alfred: Ziegel aus Vindobona. RLÖ XXVII. Wien 1973.
- Nevizánszky – Prohászka 2015 Nevizánszky, Gabriel – Prohászka, Péter: K počiatkom výskumu eponymnej lokality Maďarovskej kultúry v šesťdesiatych rokoch 19. storočia. ZSNM Suppl 9, 2015, 35-51.
- Nevizánszky – Prohászka 2019 Nevizánszky Gábor – Prohászka Péter: Adalékok

- Gond Ignác régészeti működéséhez. Honismeret XLVII évf., 2019/1, 60-66.
- Nevizánszky – Prohászka 2020 Nevizánszky Gábor – Prohászka Péter: Honfoglalás és kora Árpád-kori soros temetők és leletek katasztere Szlovákia. Budapest 2020.
- Ondrouch 1934 Ondrouch, Vojtěch: Der römische Denarfund von Vyškovce aus der Frühkaiserzeit. Bratislava 1934.
- Ondrouch 1937 Ondrouch, Vojtěch: Antická zpráva o Děvině u Bratislavy? Bratislava ČVSPR XI, 1937, 48-50.
- Ondrouch 1938 Ondrouch, Vojtěch: Limes Romanus na Slovensku. Bratislava 1938.
- Ondrouch 1941 Ondrouch, Vojtěch: Rímska stanica v Stupave a rímske stavebné stopy v Pajštúne. Historica Slovaca I-II. Bratislava 1940-1941, 1-66.
- Ondrouch 1945-46 Ondrouch, Vojtěch: Rímske stanice v Stupave a v Pajštúne. (Dokončenie výkopu.) Historica Slovaca III-IV. Bratislava 1945-46, 1-58.
- Ondrouch 1949-51 Ondrouch, Vojtěch: K polohe a dejinám rimanskej Geruláty. SMSS XLIII-XLV, 1949-1951, 93-99.
- Ondrouch 1957 Ondrouch, Vojtěch: Bohaté hroby z doby rímskej na Slovensku. Bratislava 1957.
- Ortvay 1892 Ortvay Tivadar: Pozsony város története Első kötet A legrégebbi időktől az Árpád-házi királyok kihalásáig. Pozsony 1892.
- Ortvay 1904 Ortvay Tivadar: Pozsony vármegye őstörténete. Magyarország vármegyéi és városai. Pozsony vármegye, 1904, 497-502.
- Palágyi – Kirchhof 2021 Palágyi Sylvia – Kirchhof Anita: Balatonfüred római kori települései és falfestményei. Balatonfüred 2021.
- Parragi 1971 Parragi Györgyi: Koracsászárkori fazekasműhely Óbudán. ArchÉrt 98, 1971, 60-79.
- Parragi 1976 Parragi Györgyi: A Bécsi uti ásatások újabb eredményei. BpR 24, 1976, 163-169.

- Paulovics 1934 Paulovics István: Újabb kutatások a brigetiói (szőnyi) római táborban és annak környékén. ArchÉrt 47, 1934, 134-140.
- Páur 1859 Páur Iván: Huszonöt kiadatlan pannoniai latin felirat. AK 1, 1859, 217-228.
- Pernička 1980 Pernička, Radko Martin: Miscellanea Archaeologica Diplomové práce obhájené na katedře prehistorie FF UJEP v Brně v letech 1971 až 1975. SPFFBSMFPUB, 1980, 273-276.
- Petznek 2021 Petznek, Beatrix: Ein spätrömischer Ziegelstempel aus Carnuntum. RÖ 44, 2021, 61-74.
- Pichlerová 1969 Pichlerová, Magda: Bratislava v dobe rímskej. Bratislava V, 1969, 7-22.
- Pichlerová 1980 Pichlerová, M.: Ďalšie poznatky o rozlohe Gerulaty. AVANS v roku 1979. Nitra 1980, 172-174.
- Pichlerová 1981a Pichlerová, Magda: Gerulata Rusovce Rímske pohrebisko II. Bratislava: Osveta 1981.
- Pichlerová 1981b Pichlerová, Magda: Spona z mladšej doby rímskej z Bratislavy-Rusoviec. AVANS v roku 1980. Nitra 1981, 232-233.
- Pichlerová 1985 Pichlerová, Magda: Výskum v Bratislave-Rusovciach. AVANS v roku 1984. Nitra 1985, 198-202.
- Pichlerová 1986a Pichlerová, Magda: Gerulata und seine rolle im Bratislavaer Tor. AR 38., 1986, 435-445.
- Pichlerová 1986b Pichlerová, Magda: Výskum rímskej Gerulaty. AVANS v roku 1985. Nitra 1986, 194-197.
- Pichlerová 1988 Pichlerová, Magda: Archeologická zbierka Františka Mohapla (Nálezy z Komárna-Veľký Harčáš, Iže, Nededu a Patiniec). ZSNM 82. Hist 28, 1988, 127-153.
- Pichlerová 1990 Pichlerová, Magda: Ďalšia sezóna výskum v Bratislave-Rusovciach. AVANS v roku 1988. 235

- Nitra 1990, 140-142.
- Pichlerová 1991 Pichlerová, Magda: Výskum Gerulaty. AVANS v roku 1989. Nitra 1991, 81-83.
- Pichlerová 1992 Pichlerová, Magda: Významné ojedinelé nálezy z doby rímskej v Bratislave. ZSNM 86. Arch 2, 1992, 83-112.
- Pichlerová – Tomčíková 1993 Pichlerová, Magda. - Tomčíková, Katarína: Archeologická zbierka zo Želiezoviec I. ZSNM 87. Arch 3, 1993, 53-90.
- Pichlerová – Tomčíková 1994 Pichlerová, Magda - Tomčíková, Katarína: Archeologická zbierka zo Želiezoviec II. ZSNM 88. Arch 4, 1994, 85-128.
- Pichlerová – Tomčíková 1995 Pichlerová, Magda - Tomčíková, Katarína: Archeologická zbierka zo Želiezoviec III. ZSNM 89. Arch 5, 1995, 91-128.
- Pichlerová – Tomčíková 1999 Pichlerová, Magda - Tomčíková, Katarína: Prvé archeologické výkopy v Bratislave-Devíne a jeho okolí Archeologická zbierka Josefa Zavadila. ZSNM 93. Arch 9, 1999, 85-102.
- Pichlerová – Tomčíková 2000 Pichlerová, Magda - Tomčíková, Katarína: Prvé archeologické výkopy v Bratislav-Devíne a v jeho okolí Výskum I. L. Červinku v rokock 1921-1922. ZSNM 94. Arch 10, 2000, 103-121.
- Plachá 1979 Plachá, Veronika: Devín od praveku po vystúpenie Slovanov. Doba rímska. In: Vlastivedný sprievodca po Devíne. Bratislava 1979, 32-52.
- Plachá – Hlavicová 2003 Plachá, Veronika – Hlavicová, Jana: Devín Slávny svedok našej minulosti. Bratislava 2003.
- Plachá – Jelínek – Kendrala – Beňová – Teslíková – Pastirčák 2015 Plachá, Veronika – Jelínek, Pavol – Kendrala, Daniel – Beňová, Hana – Teslíková, Tamara – Pastirčák, Gerhard: Prvá a druhá etapa záchranného archeologického výskumu v Bratislave-Rusovciach. AVANS v roku 2010. Nitra 2015, 186-187.

- Plachá – Pieta 1986 Plachá, Veronika – Pieta, Karol: Römerzeitliche Besiedlung im Bratislava-Devín. AR 38., 1986, 339-357, 457-458.
- Ployer 2015 Ployer, René: Das Hinterland von Carnuntum als Wirtschaftsregion in der römischen Kaiserzeit. Doneus, Michael – Griehl, Monika: Die Leitha – Facetten einer Landschaft. Archäologie Österreichs Spezial 3. Wein 2015, 211-224.
- Pohaničová – Buday 2015 Pohaničová, Jana – Buday, Peter: Storočie Feiglerovcov. Príbeh bratislavských architektov, staviteľov a stavebných podnikateľov. Bratislava 2015.
- Polikeit 1901a Polikeit, Károly: A pozsonyi kir. Kath. Főgymnasium régiséggyűjteménye. PKKFÉ az 1900/1901. iskolai évről. Pozsony 1901, 3-14.
- Polikeit 1901b Polikeit, Károly: A gymnasium taneszközei. PKKFÉ az 1900/1901. iskolai évről. Pozsony 1901, 38-42.
- Polikeit 1903 Polikeit, Károly: A gymnasium taneszközei. PKKFÉ az 1902/1903. iskolai évről. Pozsony 1903, 33-37.
- Polla – Vallašek 1991 Polla, Belo – Vallašek, Adrián: Archeologická topografia Bratislavy. Bratislava 1991.
- Prohászka 2012 Prohászka Péter: Könyöki (Ellenbogen) József ásatása a magyarádi őskori lelőhelyen. Gömörország XIII. Évf. 3. szám, 2012, 67-71.
- Prohászka 2022 Prohászka Péter: Mérnökök szerepe Brigetio régészeti emlékeinek 19. századi kutatásában. Tatabánya 2022.
- Püspöki Nagy 1968 Püspöki Nagy Péter: Püspöki mezőváros története. Komárno 1968.
- Püspöki Nagy 1969 Püspöki Nagy, Péter: Podunajské Biskupice. Bratislava 1969.
- Püspöki Nagy 1971 Püspöki Nagy, Peter: Limes Romanus na Slovensku. ZFFUK Hist 21, 1971, 129-175.

- R. Facsády 1997 R. Facsády Annamária: Ipari emlékek az aquincumi katonaváros délnyugati részén. Industrial monuments in the southwestern section of the Military town. Aqfüz. 3., 1997, 14-17.
- R. Facsády 2010 R. Facsády Annamária: Római kori téглаégető kemencék Budaújlakon. In: H. Kérdő Katalin – Schweitzer Ferenc (szerk.): AQUINCUM Ókori táj – ókori város. Budapest 2010, 122-123.
- Radnóti – Gabler 1982 Radnóti Aladár – Gabler Dénes: Rusovcei (Oroszvár) ásatások (1942-43). CommArchHung 1982, 47-69.
- Rajtár 1987 Rajtár, Ján: Nález kolkovaných tehál z výskumu rímskeho tábora v Iži v rokoch 1978-1984. ŠZ 23, 1987, 53-94.
- Rajtár 2021 Rajtár, Ján: Katalóg predmetov. Rimania a Slovensko. Katalóg výstavy. Bratislava 2021, 256-277.
- Rajtár – Roth 1982 Rajtár, Ján – Roth, Peter: Zisťovací výskum v Komárne-Veľkom Harčáši. AVANS v roku 1981. Nitra 1982, 227-233.
- Rajtár – Varsik 2007 Rajtár, Ján – Varsik, Vladimír: Overovací výskum v Cíferi-Páci. AVANS v roku 2005. Nitra 2007, 156-158.
- Ratimorská 1984 Ratimorská, Priska: Rímske kamenné pamiatky v zbierkach Múzea. Komárno 1984.
- Ratimorská – Virágh 1986 Ratimorská, Priska - Virágh, Jozef: Výstavy Múzea (1886-1984). Sto rokov Múzea v Komárne 1886-1986. Komárno 1986, 164-177.
- RIU Die Römischen Inschriften Ungarns.
- Repka 2014 Repka, Dominik: Pohrebiská z doby laténskej na Slovensku. Stav bádania. ŠZ 56, 2014, 23-54.
- Rómer 1863a Rómer Flóris: Pannonia területén Magyarországbán fennmaradt néhány római várnáról. AK III, 1863, 33-53.
- Rómer 1863b Rómer Flóris: Pannoniai újabb kiadatlan római

	feliratok. AK III, 1863, 151-166.
Rómer 1864a	Rómer Flóris: Pannoniai újabb kiadatlan római feliratok. II. Közlés. AK IV, 1864, 45-64.
Rómer 1864b	Rómer Flóris: Magyar régészeti krónika. AK IV, 1864, 158-173.
Rómer 1866a	Rómer Flóris: Magyar régészeti krónika. AK VI, 1866, 98-111.
Rómer 1866b	Rómer Flóris: Az újabb időben Ó-Szőnyön kiásott római régiségek. AK VI, 1866, 151-163.
Rómer 1866c	Rómer Flóris: Magyar régészeti krónika. AK VI, 1866, 164-187.
Rómer 1868a	Rómer Flóris: Magyar régészeti krónika. AK VIII, 1868, 181-198.
Rómer 1868b	Rómer Flóris: Archaeologiai mozgalmak III. Közlés. AK VII, 1868, 213-224.
Rómer 1876	Rómer Flóris: Kiadatlan római feliratok. (Az előbbi kötetekben közlöttek folytatásaul). AK X, 1876, 24-57.
Rómer 1877	Rómer Flóris: Kiadatlan római feliratok XIV-dik közlés. AK XI, 1877, 27-46.
Romsauer 1978	Romsauer, Peter: Výsledky záchranného výskumu v Chotíne. AVANS v roku 1977. Nitra 1978, 207-209.
Romsauer – Hečková – Repka 2019	Romsauer, Peter – Hečková, Janka – Repka, Dominik: Chotín VII Sídlisko z doby halštatskej, rímskej a stredoveku. Nitra 2019.
Romwalter 1937	Romwalter Alfréd: Sopronban lelt ókori salakok és téglák. SSz 1, 1937, 224-228.
Sakař 1963	Sakař, Vladimír: Drobné nálezy z areálu kastelu na Leányváru (Výzkum 1955-1956). ŠZ 11, 1963, 43-112.
Sándorfi 1890	Sándorfi Nándor: Stomfavidéki Régiségek. ArchÉrt X, 1890, 93-94.
Schilling – Sörös – Jablonkai – Novák 2020	Schilling, László – Sörös, F. Zsófia – Jablonkai, Dávid – Novák, Kristóf: Crumerum 239

- (Nyergesújfalu) im Licht der neueren Forschungen. The Danube Limes in Hungary Archaeological research conducted in 2015-2020. Pécs 2020, 127-185.
- Schilling – Sörös – Jablonkai – Novák 2021 Schilling László – Sörös F. Zsófia – Jablonkai Dávid – Novák Kristóf: Crumerum/Nyergesújfalu a legújabb kutatások tükrében. Glaeba 2021/1, 78-121.
- Schmiedlová 1958 Schmiedlová, Mária: Výskum v Iži-Leányvári roku 1957. AR 10., 1958, 543-548.
- Schmidtová 2000 Schmidtová, Jaroslava: Gerulata v Bratislave-Rusovciach. PamMúz 2000/3, 10-13.
- Schmidtová 2008 Schmidtová, Jaroslava: Analýza archeologickej zbierky Rusovce. Bratislava ZMMB XX, 2008, 73-83.
- Schmidtová 2010 Schmidtová, Jaroslava: Epigrafické pamiatky a unikátny nález tehly s kolkom kannanefatských jazdcov z Gerulaty. Bratislava ZMMB XXII, 2010, 9-16.
- Schmidtová 2012 Schmidtová, Jaroslava: Villa rustica v zázemí Gerulaty. In: Šedivý, Juraj – Štefanovičová, Tatiana (ed.): Dejiny Bratislavy 1 Od počiatkov do prelomu 12. a 13. storočia BREZELEUSPURC na križovatke kultúr. Bratislava 2012, 268-271.
- Schmidtová – Barta 2011 Schmidtová, Jaroslava - Barta, Peter: Výskum v Gerulate v roku 2009 a otázka lokalizácie porty principiis sinistra. Archeologie Barbaru 2010. Olomouc 2011, 491-500.
- Schmidtová – Jezná 1999 Schmidtová, Jaroslava – Jezná, Jitka: Villa rustica v Bratislave-Čunove. Výrobky carnuntského tehliata. Bratislava ZMMB XI, 1999, 5-12.
- Schmidtová – Jezná 2003a Schmidtová, Jaroslava - Jezná, Jitka: Kamenná stavba s podlahovým vykurovaním z Bratislavy-Rusoviec. AVANS v roku 2002. Nitra 2003, 127-240

- 129.
- Schmidtová – Jezná 2003b Schmidtová, Jaroslava - Jezná, Jitka: Stavba s podpodlahovým vykurovaním v bohatom vicuse pri Via Carnuntina. Bratislava ZMMB XV, 2003, 19-26.
- Schmidtová – Juhászová – Jezná 2000 Schmidtová, Jaroslava - Juhászová, Laura - Jezná, Jitka: Záchranný archeologický výskum v Bratislave-Rusovciach. AVANS v roku 1999. Nitra 2000, 108-109.
- Schmidtová – Mathédesz 2016 Schmidtová, Jaroslava – Mathédesz, Ľudovít: Nové nálezy jednotky piatej kohorty Lucensium. ZSNM Arch Suppl 11, 2016, 125-130.
- Schmidtová – Mathédesz 2018 Schmidtová, Jaroslava – Mathédesz, Ľudovít: Rímsky kastel Gerulata. In: Šenkirík Rastislav – Gembešová, Lucia – Bakaljarová, Helena – Škrovina, Michal (ed.): Dunajský Limes a odkaz rímskej antiky na ľavom brehu Dunaja. Bratislava 2018, 52-66.
- Schmidtová – Mathédesz 2019a Schmidtová, Jaroslava – Mathédesz, Ľudovít: Limes Romanus a doklady vojenstva v Gerulate. Bratislava 2019.
- Schmidtová – Mathédesz 2019b Schmidtová, Jaroslava – Mathédesz, Ľudovít: Limes Romanus a slovenská časť Dunajského Limesu s dôrazom na Gerulatu. In: Šimončíčová Koóšová, Petra – Gondová, Anna (ed.): Fortifikačné systémy na území Bratislavy Od praveku po 2. svetovú vojnu. Zborník príspevkov zo sympózia. Bratislava 2019, 41-60.
- Schmidtová – Mathédesz 2020 Schmidtová, Jaroslava – Mathédesz, Ľudovít: Výskumy v areáli Múzea mesta Bratislavy Antickej Gerulaty v rokoch 2017-2018. S licenciou 007 Zborník príspevkov k 70. narodeninám Petra Baxu. Bratislava – Praha 2020, 11-27.
- Schmidtová – Mathédesz 2022 Schmidtová, Jaroslava - Mathédesz, Ľudovít: 241

- Pokračovanie výskumu MMB v bohatom vicuse pri Via Carnuntina a výnimočné nálezy tehál V cohorty Lucensium. In: Bača, Martin (ed.): Pod stromom života Zborník k 70. narodeninám Michala Slivku. Bratislava 2022, 347-361.
- Schmidtová – Mathédesz – Šefčáková – Sedlár 2020 Schmidtová, Jaroslava – Mathédesz, Ľudovít – Šefčáková, Alena – Sedlár, Milan: Archeologický výskum v Rusovciach na Tehelnom hone v roku 2018: nález rímskej tehlovej hrobky. Bratislava ZMMB 31, 2019, 6-27.
- Schmidtová – Matulová 2014 Schmidtová, Jaroslava – Matulová, Natália: Dočasné tábory v priestore Rusoviec. PamMúz 2014/1, 2-4.
- Schmidtová – Ridegová 2002 Schmidtová, Jaroslava – Ridegová, Laura: Záchrané výskumy Mestského múzea v Bratislave-Rusovciach. AVANS v roku 2001. Nitra 2002, 180-182.
- Schmidtová – Štolcová 2017 Schmidtová, Jaroslava – Štolcová, Tereza: Gerulata. Skvosty z hrobov pohrebiska III. Bratislava 2017.
- Scholz 2012 Scholz, Markus: „Ziegelrechnungen“ Aspekte der Organisation römischer Ziegeleien. In: Ductus. Inscriptions mineures: nouveautés et réflexions. Actes du Colloque de Lausanne. Lausanne 2012, 339-357.
- Šedo 2012 Šedo, Ondrej: Objekty s nálezy cihel zkoumané v průběhu výzkumu v trati Mušov-Neurissen. ZSNM 106. Arch 22, 2012, 267-275.
- Šimek 1920 Šimek, Emanuel: Děvín. Památky Archeologické 32, 1920, 1-53.
- Snopko 1980 Snopko, Ladislav: Nález prilby rímskeho vojenského hodnostára v Rusovciach. AVANS v roku 1978. Nitra 1980, 249-250.
- Snopko – Geržová – Ferus 1986 Snopko, Ladislav – Geržová Jana – Ferus, Viktor: Some remarks on the development of the Roman

- settlement in Rusovce-Bergl. AR 38., 1986, 446-452.
- Soproni 1958 Soproni Sándor: Adatok a valentinianuskori bélyegestéglák időrendjéhez. ArchÉrt 85, 1958, 52-55.
- Sótér 1894 Sótér Ágost: Csunyi és oroszvári ásatások (Mosony M.). ArchÉrt XIV, 1894, 306-310.
- Sótér 1898 Sótér Ágost: Oroszvár. A mosonmegyei történelmi és régészeti egyesület emlékkönyve 1882-1898. Magyaróvár 1898. 240-248.
- Staník 1998 Staník, Ivan: Další rok revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1996. Nitra 1998, 152.
- Staník – Turčan 1995 Staník, Ivan – Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1993. Nitra 1995, 122.
- Staník – Turčan 1996 Staník, Ivan – Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1994. Nitra 1996, 167-168.
- Staník – Turčan 1997 Staník, Ivan – Turčan, Vladimír: Výsledky výskumu rímskej stanice v Stupave za rok 1995. AVANS v roku 1995, Nitra 1997, 166.
- Staník – Turčan 1999 Staník, Ivan – Turčan, Vladimír: Výskum rímskej stanice v Stupave. AVANS v roku 1997. Nitra 1999, 155-156.
- Staník – Turčan 2000a Staník, Ivan – Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1998. Nitra 2000, 169-170.
- Staník – Turčan 2000b Staník, Ivan – Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1999. Nitra 2000, 127.
- Štefanovičová 1975 Štefanovičová, Tatiana: Bratislavský hrad v 9-12. storočí. Bratislava 1975.
- Štefanovičová 2005 Štefanovičová, Tatiana: Príspevky k nálezom z doby rímskej z Bratislavy. VP 7, 2005, 23-30.
- Štefanovičová a kol. 2004 Štefanovičová, Tatiana a kol.: Dóm sv. Martina 243

- v Bratislave Archeologický výskum 2002-2003. Bratislava 2004.
- Štefanovičová – Jelínek – Kovár – Hanuš – Stelíková – Spišák - Plachá 2008 Štefanovičová, Tatiana – Jelínek, Pavol – Kovár, Branislav – Hanuš, Martin – Stehlíková, Jana – Spišák, Pavol – Plachá, Veronika: Predbežná správa z archeologického výskumu Bratislavského Podhradia – Vydrice. ZSNM 102. Arch 18, 2008, 249-256.
- Štolcová – Kolník 2010 Štolcová, Tereza – Kolník, Titus: Tkáčske dielne z neskorej doby rímskej v Cíferi-Páci. In: Beljak, Ján – Březinová, Gertrúda – Varsík, Vladimír (ed.): Archeológia Barbarov 2009. Hospodárstvo Germánov. Sídlistkové a ekonomické štruktúry od neskorej doby laténskej po včasný stredovek. Nitra 2010, 467-467.
- Svoboda 1962 Svoboda, Bedřich: K dejinám rímskeho kastelu na Leányváru u Iže, okres Komárno. SlA X-2, 1962, 397-424.
- Swoboda 1961 Swoboda, Erich: Der panonische Limes und sein Vorland. CarJb 1959, 1961, 17-30.
- Szabadváry – Tarbay – Soós – Mozsai – Pallag 2021 Szabadváry Tamás – Tarbay János Gábor – Soós Bence – Mozsai Viktória – Pallag Márta: Az Enea Lanfronconi-hagyaték régészeti és numizmatikai vonatkozású anyaga a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. CommArchHung 2019. Budapest 2021, 51-106.
- Szendrei 1889 Szendrei János: Az Országos Régészeti és Embertani Társulat hetedik ülése. ArchÉrt IX, 1889, 438-441.
- Szendrei 1890 Szendrei János: Az Országos Régészeti és Embertani Társulat ülése. ArchÉrt X, 1890, 375-378.
- Szendrei 1891a Szendrei János: Az Országos Régészeti és Embertani Társulat választó és évi közgyűlése.

- ArchÉrt XI, 1891, 85-88.
- Szendrei 1891b Szendrei János: Az Országos Régészeti és Embertani Társulat ülése. ArchÉrt XI, 1891, 374.
- Szentlélek 1969a Szentlélek Tihamér: Szombathely, Bólyai u. – Engels u. sarka. RégFüz 22., 1969, 34.
- Szentlélek 1969b Szentlélek, Tihamér: Szombathely, Ecke Bolyai u. und Engels u. ArchÉrt 96, 1969, 257.
- Szilágyi 1933 Szilágyi János: A Pannoniai bélyeges téglák. DissPann Ser. II., No. 1. Budapest 1933.
- Szilágyi 1941 Szilágyi János: Az I. Valentinianus alatt készült bélyeges téglák eloszlása a Duna balpartján. ArchÉrt II, 1941, 60-61.
- Szilágyi 1942 Szilágyi János: Pannóniai római segédcsapattestek bélyeges téglái és táborhelyei. ArchÉrt III, 1942, 173-189.
- Szőke 1993 Szőke József: Nagykér monográfia. Dunaszerdahely 1993.
- Tejral 1986 Tejral, Jaroslav: Neue Erkenntnisse zum römischen Stützpunkt am Burgstall bei Mušov in Südmähren. AR 38., 1986, 395-410, 463-466.
- TIR 2002 Kaczanowski, Piotr – Margos, Urszuka (Hrsg.): Tabula Imperii Romani. Krakow 2002.
- Torma 1882 Torma Károly: Római cserépedény bélyegek és karcolatok. ArchÉrt Ú.F. 2, 1882, 207-230.
- Torma 1883 Torma Károly: Római cserépedény bélyegek és karcolatok. II. Közlemény. ArchÉrt Ú.F. 3, 1883, 1-72.
- Tóth Kurucz 1907 Tóth Kurucz János: Leányvár. KVME 1906. évi értesítője. Komárom 1907, 40-68.
- Tóth Kurucz 1908 Tóth Kurucz János: A leányvári ásatások folytatása 1907-ben. KVME 1907. évi értesítője. Komárom 1908, 42-56.
- Tóth Kurucz 1909 Tóth Kurucz János: A leányvári ásatások folytatása 1908-ban. KVME 1908. évi értesítője. Komárom 1909, 46-55.

- Tóth Kurucz 1910 Tóth Kurucz János: A leányvári ásatások folytatása 1909-ben. KVME 1909. évi értesítője. Komárom 1910, 90-94.
- Tóth Kurucz 1914 Tóth Kurucz János: Római nyomok a pannoniai Duna-limes balpartján. Komárom 1914.
- Tscholl 2002 Tscholl, Elmar: Archäologische Mosaiksteine aus Wallsee. Beobachtungen, Feststellungen, Fundbergungen und Grabungen im Bereich des Donau-Auxiliarkastells. Teil B: Neue Funde aus dem Kastellbereich Wallsee, 1979-1999. RÖ 23/24, 2000/2001, 2002, 113-203.
- Turčan 1987 Turčan, Vladimír: Revízny výskum rímskeho stavebného komplexu v Stupave. AVANS v roku 1986. Nitra 1987, 106.
- Turčan 1988 Turčan, Vladimír: Druhý rok obnoveného revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1987. Nitra 1988, 136-137.
- Turčan 1990 Turčan, Vladimír: Ďalší rok revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1988, 165-166.
- Turčan 1991 Turčan, Vladimír: Ďalší rok obnoveného výskumu rímskej stanice v Stupave. AVANS v roku 1989. Nitra 1991, 102.
- Turčan 1992a Turčan, Vladimír: Pokračovanie výskumu rímskej stanice v Stupave. AVANS v roku 1990. Nitra 1992, 98.
- Turčan 1992b Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1991. Nitra 1992, 120.
- Turčan 1993 Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 1992. Nitra 1993, 126.
- Turčan 2003 Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu stavebného komplexu z doby rímskej v Stupave. AVANS v roku 2002. Nitra 2003, 150-151.

- Turčan 2004 Turčan, Vladimír: Ďalšia sezóna revízneho výskumu stavebného komplexu z doby rímskej v Stupave. AVANS v roku 2003. Nitra 2004, 187-188.
- Turčan 2006 Turčan, Vladimír: Pokračovanie revízneho výskumu stavebného komplexu z doby rímskej v Stupave. AVANS v roku 2004. Nitra 2006, 197-198.
- Turčan 2009 Turčan, Vladimír: Zázemie rímskej stanice v Stupave. Archeologia Barbarzyńców 2008: powiazania i kontakty w świecie barbarzyńskim. Rzeszów 2009, 229-236.
- Turčan 2011 Turčan, Vladimír: Nálezy kolkovanej stavebnej keramiky z rímskej stanice v Stupave z výskumov v rokoch 1987 až 2004. ZSNM Arch Suppl 3, 2011, 25-29.
- Turčan 2012a Turčan, Vladimír: Antická stavebná keramika v germánskych objektoch. Desiate kolokvium k otázkam rímsko-germánskej archeológie. ZSNM 106. Arch 22, 2012, 251-252.
- Turčan 2012b Turčan, Vladimír: Antická stavebná keramika v germánskych objektoch stupavského regiónu. ZSNM 106. Arch 22, 2012, 277-280.
- Turčan – Vrba 2001 Turčan, Vladimír – Vrba, Eric: Pokračovanie revízneho výskumu v Stupave. AVANS v roku 2000. Nitra 2001, 203-204.
- Turčan – Vrba 2002 Turčan, Vladimír – Vrba, Eric: Ďalšia sezóna revízneho výskumu komplexu z doby rímskej v Stupave. AVANS v roku 2001. Nitra 2002, 209.
- Valachovič 1984 Valachovič, Pavol: Slovenské vlastivedné múzeum (1924-1939). ZSNM 78. Hist 24, 1984, 255-279.
- Váňa 1954 Váňa, Zdeněk: Maďari a Slované ve světle archeologických nálezů X.–XII. století. SIA 2, 1954, 51-104.7

- Varsik 1996 Varsik, Vladimír: Archäologische Topographie des antiken Gerulata. In: Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján (Hrsg.): Gerulata I. Nitra 1996, 7-43.
- Varsik 2015 Varsik, Vladimír: Neskoroantické panské sídlo v Cíferi-Páci. Rímske a germánske elementy v architektúre sídla. In: Tyszler, Lubomira – Droberjat, Eduard (red.): Barbari Superiores et Inferiores Archeologia Barbarzyńców 2014 Procesy integracji środkowoeuropejskiego Barbaricum Polska – Czechy – Morawy – Slowacja – Barbari Superiores et Inferiores Archaeology of the Barbarians 2014 Integration processes of the Central European Barbaricum Poland – Bohemia – Moravia – Slovakia. Łódź – Wieluń 2015, 139-152.
- Varsik 2019 Varsik, Vladimír: Fragment rímskeho skladacieho stolíka z Cífera-Pácu. In: Mellnerová-Šuteková, Jana – Bača, Martin – Pavúk, Peter (ed.): SALVE, EDVARDE! A Toast to the Jubilee of Professor E. Krekovič. Studia Archaeologica et Mediaevalia Tomus 12. Bratislavae 2019, 223-228.
- Varsik – Illášová – Štubňa 2021 Varsik, Vladimír – Illášová, Ľudmila – Štubňa, Ján: Koráliky z germánskej rezidencie v Cíferi-Páci (juhozápadné Slovensko). AR 73., 2021, 72-101.
- Varsik – Kolník 2011 Varsik, Vladimír – Kolník, Titus: Die spätrömische Töpferei von Cífer-Pác, Westslowakei. In: Bemann, Jan – Brosseder, Ursula – Meyer, Michael – Schmauder, Michael (Hrsg.): Drehscheibentöpferei im Barbaricum. Technologietransfer und Professionalisierung eines Handwerks am Rande des Römischen Imperiums. Bonner Beiträge zur Vor- und Frühgeschichtlichen Archäologie 13. Bonn 2011, 248

- 333-353.
- Varsik – Kolník 2013 Varsik, Vladimír – Kolník, Titus: Cífer-Pác – Neue Erkenntnisse zur spätantiken quadischen Elitenresidenz. In: Heinrich-Tamáška, Orsoly – Krohn, Niklot – Ristow, Sebastian (Hrsg.): Macht des Goldes, Gold der Macht Herrschafts- und Jenseitrepräsentation zwischen Antike und Frühmittelalter im mittleren Donauraum. Weinstadt 2013, 71-90.
- Varsik – Kolník 2015 Varsik, Vladimír – Kolník, Titus: Keramika z hlavnej budovy v Cíferi-Páci. ZSNM 109. Arch 25, 2015, 401-412
- Varsik – Kolník 2016a Varsik, Vladimír – Kolník, Titus: Römisch versus germanisch. Zum Bauwesen des quadischen Herrensitzes in Cífer-Pác (SW-Slowakei). Anodos 12/2012. Trnava 2016, 257-268.
- Varsik – Kolník 2016b Varsik, Vladimír – Kolník, Titus: Prstene a náramky z Cífer-Pácu. ZSNM Arch Suppl 11, 2016, 181-190.
- Varsik – Kolník 2021 Varsik, Vladimír – Kolník, Titus: Cífer-Pác eine spätantike Residenz im Quadenland. Teil I, II. Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie Band 369. Bonn 2021.
- Varsik – Kuzmová – Schmidtová 1996 Varsik, Vladimír - Kuzmová, Klára - Schmidtová, Jaroslava: Archäologische untersuchungen bei der bautätigkeit in Rusovce. In: Kuzmová, Klára – Rajtár, Ján (Hrsg.): Gerulata I. Nitra 1996, 205-243.
- Vende 1904 Vende Aladár: Pozsony vármegye községei. Magyarország vármegyéi és városai. Pozsony vármegye, 1904, 23-130.
- Vitruvius 2009 Vitruvius: Tíz könyv az építészetéről. Fordította: Gulyás Dénes. Szeged 2009
- Wagner 1938 Wagner, Walter: Die Dislokation der römischen Auxiliarformationen in den Provinzen Noricum, 249

- Pannonien, Moesien und Dakien von Augustus bis Gallienus. Berlin 1938.
- Wagnerová – Mayerová 1933 Wagnerová, Oľga - Mayerová, Alžbeta: Katalóg Múzea mesta Bratislavy. Bratislava 1933.
- Weszelovszky 1903a Weszelovszky János: A Múzeum 1901 és 1902. évi gyarapodása. KVME 1901/2. évi értesítője. Komárom 1903, 9-14.
- Weszelovszky 1903 Weszelovszky János: Ásatások. KVME 1901/2. évi értesítője. Komárom 1903, 14-15.
- Weszelovszky 1904 Weszelovszky János: Ásatások. KVME 1903. évi értesítője. Komárom 1904, 10-11.
- Zacsková 1994 Zacsková, Mária: Archeologická zbierka Slovenského Vlastivedného Múzea v Bratislave. ZSNM 88. Arch 4, 1994, 179-188.
- Zámbó 2000 Zámbó Vilmos: Izsa község krónikája 1947-ig. Komárom 2000.
- Žák Matyasowszky – Diačiková – Chmelo – Krajčiová – Ontko – Šebesta – Šútor – Tamaškovič 2022 Žák Matyasowszky, František – Diačiková, Denisa – Chmelo, Ladislav – Krajčiová, Daniela – Ontko, Michal – Šebesta, Bohuslav – Šútor, Marek – Tamaškovič, Jakub: Kanalizácia a rekonštrukcia vodovodu Rusovce – II. etapa archeologického výskumu. In: Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku v roku 2016. Nitra 2022, 160-163.
- Žažová 2007 Žažová, Henrieta: Lapidárium katalóg. Múzeum Jána Thaina v Nových Zámkoch. Nové Zámky 2007.

VIII. Katalógus

1. Cífer – Pusztapát (Cífer-Pác):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G[- planta pedis keretben	v. 2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 10, Taf. 6:1.
2.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- planta pedis keretben		AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11. Taf. 6:2.
3.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G PF? – planta pedis keretben	v. 1,9 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:3.
4.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: FEARO[	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11. Taf. 6:4.
5.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: FE]ARORI A[NIS?	v. 2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11. Taf. 6:5.
6.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARINI[S?	v. 3,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:6.
7.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARIN[	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:7.
8.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARIN[	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:8.
9.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: AR[	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:9.
10.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: A]RIN[IS?	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:10.
11.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN] MAXENT[IVS MAG? - tabula ansata keretben	v. 2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11. Taf. 6:11.
12.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN VRSICINI MG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:12.
13.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NI MG – tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:13.
14.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF[- tabula ansata keretben	v. 2,9 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:14.
15.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN VRS[- tabula ansata keretben		AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11, Taf. 6:15.
16.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN] VRSICINI M[G – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 11-12, Taf. 6:16.
17.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NI MG – tabula ansata keretben	v. 3,6 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 6:17.

18.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BONO MA[G – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:1.
19.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:2.
20.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:3.
21.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JMAG – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:4.
22.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BON[- tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:5.
23.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN B[- tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:6.
24.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JNO MAG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:7.
25.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:8.
26.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN B[- tabula ansata keretben	v. 1,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:9.
27.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JBONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12, Taf. 7:10.
28.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF AR[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 12-13, Taf. 7:11.
29.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben		AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:12.
30.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG – tabula ansata keretben	v. 3,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:13.
31.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:14.
32.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JN BONO[- tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:15.
33.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:16.
34.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:17.
35.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 2,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021,

	tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben			13, Taf. 7:18.
36.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:19.
37.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BONO M[- tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:20.
38.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ARN BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 7:21.
39.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BON[- tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13, Taf. 8:1.
40.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]RN BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 13-14, Taf. 8:2.
41.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN B[- tabula ansata keretben	v. 3,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:3.
42.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]O MAG – tabula ansata keretben	v. 2,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:4.
43.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,4 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:5.
44.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 3,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:6.
45.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ARN BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:7.
46.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF AR[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:8.
47.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]RN BONO MA[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:9.
48.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MAG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:10.
49.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BON[- tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:11.
50.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]RN BONO[- tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:12.
51.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021,

	tegula. Bélyeg: JONO MAG – tabula ansata keretben			14, Taf. 8:13.
52.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 14, Taf. 8:14.
53.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BONO M[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:15.
54.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JNO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:16.
55.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF A[- tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:17.
56.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:18.
57.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JARN BON[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:19.
58.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF AR[- tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:20.
59.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JARN BONO M[- tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:21.
60.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:22.
61.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:23.
62.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A téglá felszínén két részleges bélyeg őrződött meg: A.]BONO MAG és B.]BONO M[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 8:24.
63.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15, Taf. 9:1.
64.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF A[- tabula ansata keretben	v. 2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 15-16, Taf. 9:2.
65.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:3.
66.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF A[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:4.
67.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JNO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:5.

68.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan – tabula ansata keretben	v. 2,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:6.
69.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]O MAG – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:7.
70.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: O]F ARN BONO M[- tabula ansata keretben	v. 1,9-2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:8.
71.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONO MA[- tabula ansata keretben	v. 3,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:9.
72.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]O MAG – tabula ansata keretben		AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:10.
73.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BONO M[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:11.
74.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONO MAG – tabula ansata keretben	v. 3,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:12.
75.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF AR[- tabula ansata keretben	v. 3,1 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:13.
76.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 2,4 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 16, Taf. 9:14.
77.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]N BONO MA[- tabula ansata keretben	v. 3,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:15.
78.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]O MAG – tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:16.
79.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BON[- tabula ansata keretben	v. 2,3-3,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:17.
80.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,3-3,2 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:18.
81.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MAG – tabula ansata	v. 2,3 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:19.
82.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A téglá felszínén két részlegesen megőrződött bélyeg ismerhető fel: A. O[és B. OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,2-2,9 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:20.
83.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN [- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:21.
84.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 2,8 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021,

	tegula. Bélyeg:]ARN BO[- tabula ansata keretben			17, Taf. 9:22.
85.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF AR[- tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:23.
86.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / I. épület	Varsik – Kolník 2021, 17, Taf. 9:24.
87.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]TIARP? – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / II. épület	Varsik – Kolník 2021, 20, Taf. 14:1.
88.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IS – planta pedis keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / II. épület	Varsik – Kolník 2021, 20, Taf. 14:2.
89.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v.2,5 cm	AÚ SAV / 13. objektum	Varsik – Kolník 2021, 25, Taf. 21:23.
90.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]RN BONO[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / 13. objektum	Varsik – Kolník 2021, 25, Taf. 21:24.
91.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: A[- planta pedis keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / 55. objektum	Varsik – Kolník 2021, 29, Taf. 28:4.
92.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan - planta pedis keretben	v. 1,8 cm	AÚ SAV / 58. objektum	Varsik – Kolník 2021, 31, Taf. 31:1.
93.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: A]RINIS – planta pedis keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / 58. objektum	Varsik – Kolník 2021, 31, Taf. 31:2.
94.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARI]NIS – planta pedis keretben	v. 2,2 cm	AÚ SAV / 58. objektum	Varsik – Kolník 2021, 31, Taf. 31:3.
95.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: F]EARORI A[NIS – planta pedis keretben		AÚ SAV / 69. objektum	Varsik – Kolník 2021, 49, Taf. 78:2.
96.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN [M?	v. 2,5 cm	AÚ SAV / 372. objektum	Varsik – Kolník 2021, 71, Taf. 115:14.
97.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: O[- tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / 415. objektum	Varsik – Kolník 2021, 71, Taf. 116:4.
98.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / 504. objektum	Varsik – Kolník 2021, 75, Taf. 122:1.
99.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: FEAR[	v. 3,5 cm	AÚ SAV / 504. objektum	Varsik – Kolník 2021, 75, Taf. 122:2.
100.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONO[- tabula ansata keretben	v. 2,6-2,9 cm	AÚ SAV / épület töredéke – telep. Réteg	Varsik – Kolník 2021, 75, Taf. 123:9.
101.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN BO[- tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:1.
102.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: A]RN BONO MAG – tabula	v. 3,3 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:2.

	ansata keretben			
103.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:3.
104.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: O[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:4.
105.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]BONO MAG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:5.
106.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONO MAG – tabula ansata keretben	v. 2,4 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:6.
107.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF A[- tabula ansata keretben	v. 2,2-3,2 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:7.
108.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF[- tabula ansata keretben	v. 2,6-3 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:8.
109.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONO M[- tabula ansata keretben	v. 3,3 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:9.
110.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]O MAG – tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:10.
111.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [OF] ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,3-2,8 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:11.
112.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: O]F ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,3-2,8 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:12.
113.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NO MAG – tabula ansata keretben	v. 3 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84, Taf. 135:13.
114.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF A[- tabula ansata keretben	v. 2,1 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 84-85, Taf. 135:14.
115.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF A]RN B[- tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik -Kolník 2021, 85, Taf. 135:15.
116.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A téglá felszínén két töredékes bélyeg őrződött meg: A.]O MAG és B.]O MAG – tabula ansata keretben		AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:16.
117.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN VRSICINI MG – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:17.
118.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I MG – tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:18.
119.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ICINI MG		AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:19.

	– tabula ansata keretben			
120.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN VRSICINI[- tabula ansata keretben		AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:20.
121.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]N VRSICI[- tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:21.
122.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]CINI MG – tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:22.
123.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ARN[- tabula ansata keretben	v. 2,5 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:23.
124.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]N VR[SI]CI[- tabula ansata keretben	v. 2,6 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:24.
125.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: OF ARN[- tabula ansata keretben	v. 3,5 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 135:25.
126.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- planta pedis keretben	v. 1,6 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 136:1.
127.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARI[- planta pedis keretben?	v. 1,8-2,5 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 136:2.
128.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARI[- planta pedis keretben?	v. 3,1 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85, Taf. 136:3.
129.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: A]RINI[S – planta pedis keretben?	v. 2,7 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 85-86, Taf. 136:4.
130.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ARI[NIS – planta pedis keretben?	v. 2 cm	AÚ SAV / szórvány	Varsik – Kolník 2021, 86, Taf. 136:5.

2. Dunamocs (Moča):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
131.	Bélyeges téglá. Bélyeg: LEG I AD		Ismeretlen	Hrnčiarik 2012, 256; Hrnčiarik 2013, cat. No. 1739.

3. Hetény (Chotín):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
132.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]IV[		AÚ SAV?	Romsauer 1978, 208; Romsauer – Hečková – Repka 2019, 122-123, 211, Tab. XLVI:11.

4. Izsa – Leányvár (Iža-Leányvár):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
133.	Bélyeges téglák. Pontos számuk és bélyeg változatok nem ismertek. Bélyeg: legio I Adiutrix		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Tóth Kurucz 1906, 61.
134.	Bélyeges téglák. Bélyeg: COH VII BRIC AA, valószínűleg cohors VII Breucorum Antoniniana		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1906, 62.
135.	Bélyeges téglák: LEG I AD és LEG I AD BOMICRENS		Az egyik Brigetioból a másik Izsa-Leányvárról származik	Tóth Kurucz 1906, 62.
136.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD (vagy 10 fajta bélyegvariáció). Pontos számuk nem ismert		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
137.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD PF. Pontos számuk nem ismert.		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
138.	Bélyeges téglák. Bélyeg: QVADRIB		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
139.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LVP[		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
140.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg:]ICINI[		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
141.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: TERE]TIANUS T[RB		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
142.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: TERE]TIANUS T[RB		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
143.	Tégla töredéke bekarcolt felirattal. Felirat: DIES és még egypár betű töredéke		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1907, 54.
144.	3 db bélyeges téglák Lupicina bélyeggel		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Mathédesz 2014c, 72.
145.	Bélyeges téglák. Bélyeg: COH VII BR		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Mathédesz 2014c, 72.
146.	24 db téglák LEG I AD bélyeggel		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Mathédesz 2014c, 72.
147.	10 darab padozat téglák LEG I A bélyeggel		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Mathédesz 2014c, 72.
148.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LVP[		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1908, 54.
149.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg:]TRIB[		PMK? / azonosítása nem lehetséges	Tóth Kurucz 1908, 54.
150.	Meghatározatlan számú bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Tóth Kurucz 1908, 54.
151.	Meghatározatlan számú bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD PF		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Tóth Kurucz 1908, 54.
152.	20 darab bélyeges fedőcserép. Bélyeg: nem		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Tóth Kurucz 1909, 93.

	ismert			
153.	Különböző méretű és alakú bélyeges téglák. Sem számukat, sem bélyegeket nem közli.		PMK? / azonosításuk nem lehetséges	Mathédesz 2014c, 72.
154.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD – pontos számukat és bélyegeket sem közli		Ismeretlen	Janšák 1931, 21.
155.	Bélyeges téglák. Bélyeg: COH VII BR		Ismeretlen	Janšák 1931, 21.
156.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG X[. Janšák a LEG XIII kapcsolja		Ismeretlen	Eisner 1923, 43; Janšák 1931, 21; Eisner 1933, 206.
157.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG X[. Janšák a LEG XIII kapcsolja		Ismeretlen	Eisner 1923, 43; Janšák 1931, 21; Eisner 1933, 206.
158.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD – retrográd – tabula ansata keretben		ZM	Szilágyi 1933, 9, 32 s.
159.	Bélyeges téglák, töredéke. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben. Csonka példány	Bélyeg: kb. 14,2 x 3 cm	ZM	Szilágyi 1933, 11, 44d.
160.	Bélyeges téglák, töredéke. Bélyeg: LEG I AD- tabula ansata keretben. Csonka példány	Bélyeg: kb. 14,2 x 3 cm	ZM	Szilágyi 1933, 11, 44e.
161.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LEG I AD PF - retrográd		ZM	Szilágyi 1933, 13, 60zs.
162.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I AD PF - retrográd		ZM	Szilágyi 1933, 15, 77.
163.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LEG X GPF – tabula ansata keretben. Alig kivehető betűk		Pozsony	CIL III 7511; Szilágyi 1933, 50, 69c.
164.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I AD[I? – tabula ansata keretben		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.1.
165.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I AD PF[		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.2.
166.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I AD P[		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.3.
167.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I ADIE		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.6.
168.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I ADI		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.12.
169.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LVP]ICINI TRB		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7.19.
170.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg:]G I ADI[		Mohapl-gyűjtemény	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.4.
171.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I AD PF[		Mohapl-gyűjtemény	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.5.
172.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG I ADI PF A[		Mohapl-gyűjtemény	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.7.

173.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG I AD – retrográd – tabula ansata keretben		Mohapl-gyűjtemény	Ondrouch 1938, 58, obr. 6.10.
174.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XI]III G		Mohapl-gyűjtemény	Ondrouch 1938, 60, obr. 7.6.
175.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: COH VII BR GORD		PMK / nem azonosítható	Ondrouch 1938, 60, obr. 7.20.
176.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: CO]H VII BR ANT		PMK / nem azonosítható	Ondrouch 1938, 60, obr. 7.22.
177.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Négyszögletes keretben olvashatlan bélyeg.		AÚ SAV? / i.č. 2/55, 1955	Sakař 1963, 54.
178.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[– retrográd bélyeg tabula ansata keretben.		AÚ SAV? / i.č. 8/55, 1955	Sakař 1963, 54, 89, tab. XVI:6.
179.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatlan – tabula ansata keretben.		AÚ SAV? / i.č. 50/55, 1955	Sakař 1963, 54.
180.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: csak részlegesen őrződött meg, feltételezhetően az első segéd légió bélyege.		AÚ SAV? / i.č. 51/55, 1955	Sakař 1963, 54.
181.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E betű, amelyből a közlő az első segéd légióra következett.		AÚ SAV? / i.č. 134/ 55, 1955	Sakař 1963, 54.
182.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: az E és G betűk alsó része őrződött meg		AÚ SAV? / i.č. 229/ 55, 1955	Sakař 1963, 54.
183.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[– tabula ansata keretben.		AÚ SAV? / i.č. 262/ 55, 1955	Sakař 1963, 54, 89, tab. XVI:3.
184.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG I[		AÚ SAV? / i.č. 476/ 55, 1955	Sakař 1963, 54, 89, tab. XVI:8.
185.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[– planta pedis keretben		AÚ SAV? / i.č. 790/ 55, 1955, a leírás alapján bélyeges tégláról van szó, a mellékelt fénykép szerint feltételezhetően nem	Sakař 1963, 54, 88, tab. IX:5.
186.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LVPIC[		AÚ SAV? / i.č. 1019/ 55, 1955, a szerző egy bélyegként közli	Sakař 1963, 55, 89, tab. XVI:9.
187.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: T]RB		AÚ SAV? / i.č. 1020/ 55, 1955, a szerző egy bélyegként közli	Sakař 1963, 55, 89, tab. XVI:9.
188.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: olvashatlan tabula ansata keretben		AÚ SAV? / i.č. 1550/55, 1955	Sakař 1963, 74, tab. XVI:1.
189.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: két		AÚ SAV? / i.č. 1796/ 55, 1955	Sakař 1963, 55, 88, IX:4.

	háromszög és egy A – két bélyeg, amely keresztezi egymást. A szerző leírása szerint az anyaga másabb, mint a többi téglá – egy nem specifikált ala bélyegeként azonosítja.			
190.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan, csak LE betűk vehetők ki – tabula ansata keretben.		AÚ SAV? / i.č. 1920/55, 1955	Sakař 1963, 55.
191.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[		AÚ SAV? / i.č. 1963/55, 1955	Sakař 1963, 55.
192.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: E – retrográd. A publikáló szerint LEG I AD		AÚ SAV? / i.č. 1965/55, 1955	Sakař 1963, 55.
193.	Bélyeges téglá töredéke, tubulus. Bélyeg: LEG I[		AÚ SAV? / i.č. 1967/55, 1955	Sakař 1963, 55, 89, tab. XVI:4.
194.	Bélyeges téglá töredéke, tubulus. Bélyeg: LEG I AD		AÚ SAV? / i.č. 1968/55, 1955, a pontos bélyeget a publikáló nem közli	Sakař 1963, 55.
195.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I – retrográd.		AÚ SAV? / i.č. 11/56, 1956	Sakař 1963, 55, 89, tab. XVI:2.
196.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: AD? – retrográd - , a bélyeget a LEG I AD bélyegeként azonosítja, de nem közli, hogy mely betűk maradtak meg, csak hogy az utolsó kettő.		AÚ SAV? / i.č. 36/56, 1956	Sakař 1963, 55.
197.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: QVAD[– a leírás szerint		AÚ SAV? / i.č. 37/56, 1956	Sakař 1963, 55.
198.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG – tabula ansata keretben		AÚ SAV? / i.č. 92/56, 1956	Sakař 1963, 55.
199.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: nem közli csak, hogy az első segéd légió bélyege		AÚ SAV? / i.č. 124/ 56	Sakař 1963, 55.
200.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: nem közli, csak hogy az első segéd légió bélyege		AÚ SAV? / i.č. 128/ 56	Sakař 1963, 55.
201.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG – retrográd		AÚ SAV? / i.č. 129/ 56, 1956	Sakař 1963, 55.
202.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD. A bélyeg tabula ansata keretben, amelyen piros festéknyom ismerhető fel	m. 2,5-6,5 cm, h. 28 cm, sz. 29	SNM-AM / Mohapl-gyűjtemény	Pichlerová 1988, 150, kat. č. 153, tab. XIV:153.
203.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 3,6-3,9	SNM-AM / Mohapl-	Pichlerová 1988,

	tegula. Bélyeg: LEG I AD, retrograd bélyeg. A bélyeg tabula ansata keretben	cm	gyűjtemény	150, kat. č. 154, tab. XIV:154.
204.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LE[G] I AD – retrográd	v. 3-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 1, obr. 1:1.
205.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[		AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 2, obr. 1:2.
206.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[	v. 2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 3, obr. 1:3.
207.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: megsérült [L]E[G I] AD		AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 4, obr. 1:4.
208.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG I AD	v. 2,9-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 5, obr. 1:5.
209.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [LE]G I AD[	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 6, obr. 1:6.
210.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[	v. 2,4-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 7, obr. 1:7.
211.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I AD	v. 2,2-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 8, obr. 1:8.
212.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [LE]G I AD[	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 9, obr. 1:9
213.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [LE]G I AD[	v. 2,9-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 10, obr. 2:10.
214.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[	v. 1,9-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 11, obr. 2:11.
215.	Bélyeges téglá, töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[	v. 2,7-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 12, obr. 2:12.
216.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG] I AD	v. 0,8-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 13, obr. 2:13.
217.	Bélyeges téglá töredéke, tubulus. Bélyeg: LEG I AD[	v. 1,7-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 14, obr. 2:14.
218.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I A[	v. 3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 15, obr. 2:15.
219.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[D	v. 2,5-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57 kat. 16, obr. 2:16.
220.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex: Bélyeg: LEG[– retrográd	v. 1,7-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 17, obr. 2:17.
221.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg LEG I A[- retrográd	v. 2,2-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 18, obr. 2:18.
222.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,7-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 19, obr. 2:19.
223.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,4-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 20, obr. 2:20.
224.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex, Bélyeg: LEG I A[- retrográd	v. 1,9-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 21, obr. 2:21.
225.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I AD[– retrográd felirat – nehezen olvasható	v. 1,9-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 22, obr. 3:22.

226.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,1-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 23, obr. 3:23.
227.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I A[		AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 24, obr. 3:24.
228.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I] AD	v. 3,1-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 25, obr. 3:25.
229.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[– tabula ansata keretben	v. 1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 26, obr. 3:26.
230.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[	v. 3,3-4,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 27, obr. 3:27.
231.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I AD – tabula ansata keretben	v. 1,7-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 28, obr. 3:28.
232.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I AD – tabula ansata keretben	v. 1,7-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 29, obr. 3:29.
233.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG] I AD	v. 1,7 – 2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 30, obr. 3:30.
234.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]AD – tabula ansata keretben. A bélyeg nehezen olvasható	v. 2,7-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 31, obr. 3:31.
235.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	v. 2,2-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 32, obr. 3:32.
236.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]AD – tabula ansata keretben	v. 3,3-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 33, obr. 4:33.
237.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I AD	v. 1,1-1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 34, obr. 4:34.
238.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: I AD – négyszögletes keretben	v. 2,6-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 35, obr. 4:35.
239.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[D	v. 2,1-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 36, obr. 4:36.
240.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– tabula ansata keretben	v. 2,8-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 37, obr. 4:37.
241.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[– négyszögletes keretben	v. 3,2-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 38, obr. 4:38.
242.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G . I[	v. 3,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 39, obr. 4:39.
243.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I . AD – tabula ansata keretben	v. 2,7-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 40, obr. 4:40.
244.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG . I . AD – tabula ansata keretben	v. 3,5-4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 41, obr. 4:41.
245.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG . I . A – tabula ansata keretben	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 42, obr. 4:42.
246.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: .LEG I[	v. 2,3-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 43, obr. 4:43

247.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG . I . A – kopott bélyeg		AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 44, obr. 4:44.
248.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[– tabula ansata keretben	v. 2,5-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 45, obr. 5:45.
249.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G I[– nagyon kopott	v. 2,4-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 46, obr. 5:46.
250.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]D – tabula ansata keretben. A bélyeg nehezen olvasható	v. 2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 57, kat. 47, obr. 5:47.
251.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]D – tabula ansata keretben	v. 2,1-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 48, obr. 5:48.
252.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T AD – retrográd – tabula ansata keretben	v. 2-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 49, obr. 5:49.
253.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG T A[– retrográd	v. 2,1-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 50, obr. 5:50.
254.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 2,8-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 51, obr. 5:51.
255.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T A[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 2-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 52, obr. 5:52.
256.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T A[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 2,1-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 53, obr. 5:53.
257.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG – retrográd – tabula ansata keretben	v. 1,8-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 54, obr. 5:54.
258.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 1,8-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 55, obr. 5:55.
259.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG [T – retrográd – tabula ansata keretben	v. 2-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 56, obr. 6:56.
260.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 57, obr. 6:57.
261.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: AD – retrográd - tabula ansata keretben. A felirat nehezen olvasható	v. 1,9-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 58, obr. 6:58.

262.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I A[– retrográd. Felirat nehezen olvasható.	v. 1,8-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 59, obr. 6:59.
263.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T AD – retrográd – tabula ansata keretben	v. 2,1-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 60, obr. 6:60.
264.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I[– retrográd. Felirat nehezen olvasható	v. 1,7-1,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 61, obr. 6:61.
265.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T AD[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 2,1-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 62, obr. 6:62.
266.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG T AD[– retrográd – tabula ansata keretben	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 63, obr. 6:63.
267.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L[E]G T A[– retrográd - tabula ansata keretben. Felirat nehezen olvasható.	v. 1,8-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 64, obr. 6:64.
268.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex, Bélyeg: LEG I AD – retrográd	v. 1,8-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 65, obr. 7:65.
269.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LEG I AD – retrográd – tabula ansata keretben. A felirat nehezen olvasható		AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 66, obr. 7:66
270.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG I AD – retrográd – tabula ansata keretben. A felirat nehezen olvasható.	v. 7,2-7,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 67, obr. 7:67.
271.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L[EG] I AD – retrográd – tabula ansata keretben?	v. 1,8-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 68, obr. 7:68.
272.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[– retrográd – tabula ansata keretben?	v. 1,7-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 69, obr. 7:69.
273.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I A[– retrográd	v. 2,1-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 70, obr. 7:70.
274.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[– retrográd – tabula ansata keretben?	v. 3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 71, obr. 7:71.
275.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I A[– retrográd	v. 3-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 72, obr. 7:72.

276.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I AD – retrográd - tabula ansata keretben?	v. 3,5-3,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 73, obr. 8:73
277.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: AD – retrográd – rossz megőrződésű	v. 2,1-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 74, obr. 8:74.
278.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I AD – retrográd – tabula ansata keretben?	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 75, obr. 8:75.
279.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[– retrográd – tabula ansata keretben?	v. 1,8-1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 76, obr. 8:76.
280.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I AD – retrográd – rossz megőrződésű	v. 1,8-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 77, obr. 8:77.
281.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]D?I – retrográd	v. 1,8-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 78, obr. 8:78.
282.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADI - retrográd	v. 2,1-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 79, obr. 8:79.
283.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 80, obr. 8:80
284.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADI - retrográd	v. 2-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 81, obr. 8:81.
285.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd	v. 1,9-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 82, obr. 9:82.
286.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADI[- retrográd	v. 2,1-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 83, obr. 9:83.
287.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[– retrográd	v. 1,8-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 84, obr. 9:84.
288.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I ADI - retrográd	v. 2-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 85.obr. 9:85.
289.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG – retrográd	v. 1,4-1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 86, obr. 9:86.
290.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex? Bélyeg:]I ADI[– retrográd. A bélyeg rossz megőrződésű	v. 2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 87. obr. 9:87.
291.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 3,5-4,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 88, obr. 9:88.
292.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[–	v. 1,7-1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 89, obr. 9:89.

	retrográd			
293.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G I ADI	v. 3,1-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 90, obr. 9:90.
294.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G I A[	v. 3,2-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 91, obr. 10:91.
295.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A téglá felszínén két részleges bélyeg őrződött meg: A. A] III és B.]G I A III[	v. 3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 92, obr. 10:92.
296.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: E]G I A[	v. 2,1-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 93, obr. 10:93.
297.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]DIE	v. 1,9-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 94, obr. 10:94.
298.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADIE[	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 58, kat. 95, obr. 10:95.
299.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I ADIE	v. 1,9-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 96, obr. 10:96.
300.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]DIE	v. 1,7-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 97, obr. 10:97.
301.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LEG I ADIE[	v. 5,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 98, obr. 11:98.
302.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI[E?	v. 2,6-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 99, obr. 11:99.
303.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADIE	v. 2,8-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 100, obr. 11:100.
304.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I ADI[	v. 1,8-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 101, obr. 11:101.
305.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I A[D	v. 1,8-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 102, obr. 11:102.
306.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I A[D	v. 1,9-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 103, obr. 11:103.
307.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADIE	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 104, obr. 11:104.
308.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[	v. 1,9-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 105, obr. 12:105.
309.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I AD[	v. 2,1-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 106, obr. 12:106.
310.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[	v. 2,2-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 107, obr. 12:107.
311.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]DIE	v. 2,8-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 108, obr. 12:108.
312.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I ADIE	v. 2,4-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 109, obr. 12:109.
313.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: I AD[I?	v. 1,9-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 110, obr. 12:110.
314.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: E]G I ADI[	v. 1,7-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 111, obr. 12:111.
315.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg:]EG I A[		AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 112, obr. 12:112.
316.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I ADI[	v. 2-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 113, obr. 12:113.
317.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 1,9-2,1	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat.

	imbrex. Bélyeg:]G I ADI[	cm		114, obr. 12:114.
318.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG[	v. 5,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 115, obr. 13:115
319.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[	v. 2,7-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 116, obr. 13:116.
320.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]DIE?	v. 1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 117, obr. 13:117.
321.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I AD[I	v. 2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 118, obr. 13:118.
322.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]G I ADI[	v. 2,6-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 119, obr. 13:119.
323.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex: Bélyeg:]DIE	v. 1,8-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 120, obr. 13:120.
324.	Bélyeges téglá töredék, later? Bélyeg: L]JEG I ADI[		AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 121, obr. 13:121.
325.	Bélyeges téglá töredéke, tegula: Bélyeg: LEG I VDIE	v. 2,3-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 122, obr. 13:122.
326.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADIE – retrográd	v. 1,7-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 123, obr. 13:123.
327.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADIE - retrográd	v. 1,6-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 124, obr. 14:124.
328.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: EG I ADI - retrográd	v. 1,9-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 125, obr. 14:125.
329.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[- retrográd	v. 2,3-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 126, obr. 14:126.
330.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex: Bélyeg:]IE?	v. 1,5-1,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 127, obr. 14:127.
331.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[– retrográd	v. 1,9-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 128, obr. 14:128.
332.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[– retrográd	v. 3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 129, obr. 14:129.
333.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD[– retrográd	v. 1,9-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 130, obr. 14:130.
334.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IE?	v. 2,5-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 131, obr. 14:131.
335.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– retrográd	v. 2,6-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 132, obr. 14:132.
336.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG[– retrográd		AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 133, obr. 14:133.
337.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[- retrográd	v. 3,2-3,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 134, obr. 14:134.
338.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]IE?	v. 1,8-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 135, obr. 14:135.
339.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[- retrográd	v. 2,8-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 136, obr. 15:136.

340.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I ADIE – retrográd	v. 2,8-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 137, obr. 15:137.
341.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I A[– retrográd – nehezen olvasható	v. 1,7-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 138, obr. 15:138.
342.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[D – retrográd	v. 3,3-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 139, obr. 15:139.
343.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[- retrográd	v. 2,5-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 140, obr. 15:140.
344.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]AD[– retrográd	v. 3,1-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 141, obr. 15:141.
345.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I AD[- retrográd	v. 2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 142, obr. 15:142.
346.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[– retrográd	v. 2,1-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 59, kat. 143, obr. 15:143.
347.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG I[- retrográd	v. 3,2-3,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 144, obr. 15:144.
348.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ADIE – retrográd	v. 2,8-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 145, obr. 15:145.
349.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[- retrográd	v. 2,2-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 146, obr. 15:146.
350.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: ADIE – retrográd	v. 2,1-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 147, obr. 15:147.
351.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG [I] ADI[- retrográd	v. 2,3-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 148, obr. 16:148.
352.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[– retrográd	v. 3,1-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 149, obr. 16:149.
353.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I ADI - retrográd	v. 1,6-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 150, obr. 16:150.
354.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I ADIE – retrográd	v. 1,8-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 151, obr. 16:151.
355.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I ADIE - retrográd	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 152, obr. 16: 152.
356.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– retrográd	v. 2,8-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 153, obr. 16: 153.
357.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[- retrográd	v. 2,1-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 154, obr. 16: 154.
358.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 2,6-3,2	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat.

	tegula. Bélyeg:]I ADI[– retrográd	cm		155, obr. 16:155.
359.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- retrográd	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 156, obr. 16:156.
360.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 1,9-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 157, obr. 16:157.
361.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IE	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 158, obr. 16:158.
362.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 159, obr. 17:159.
363.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 3,1-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 160, obr. 17:160.
364.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I A[– retrográd	v. 2,1-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 161, obr. 17:161.
365.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ADI - retrográd	v. 2,3-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 162, obr. 17: 162.
366.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[- retrográd – nagyon kopott	v. 1,7-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 163, obr. 17:163.
367.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – retrográd – nagyon kopott	v. 1,9-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 164, obr. 17:164.
368.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[- retrográd	v. 2,5-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 165, obr. 17: 165.
369.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I A[D – retrográd	v. 3,1-3,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 166, obr. 17:166.
370.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 1,8-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 167, obr. 17:167.
371.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 1,6-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 168, obr. 17:168.
372.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 2,6-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 169, obr. 17:169.
373.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 2,4-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 170, obr. 18:170.
374.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I[- retrográd	v. 1,7-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 171, obr. 18:171.
375.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I A[– retrográd	v. 1,7-1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 172, obr. 18:172.
376.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I AD[- retrográd	v. 1,8-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 173, obr. 18:173.
377.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 3-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat.

	tegula. Bélyeg: LEG[– retrográd			174, obr. 18:174.
378.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I[- retrográd	v. 2,4-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 175, obr. 18:175.
379.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]AD[– retrográd	v. 2,6-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 176, obr. 18:176.
380.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I[	v. 2,1-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 177, obr. 18:177.
381.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I AD[- retrográd	v. 2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 178, obr. 18:178.
382.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 3,4-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 179, obr. 18:179.
383.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I ADI - retrográd	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 180, obr. 18:180.
384.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I A[- retrográd	v. 1,8-2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 181, obr. 18:181.
385.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I ADIE – retrográd	v. 2,9-3,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 182, obr. 18:182.
386.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,8-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 183, obr. 19: 183.
387.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I AD[– retrográd	v. 2,5-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 184, obr. 19:184.
388.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,1-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 185, obr. 19:185.
389.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[– retrográd	v. 2,8-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 186, obr. 19:186.
390.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I[- retrográd	v. 1,4-1,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 187, obr. 19:187.
391.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: DIE	v. 2,2-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 188, obr. 19:188.
392.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG[	v. 2-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 189, obr. 19:189.
393.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 2,1-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 190, obr. 19:190.
394.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[– retrográd	v. 1,6-1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 60, kat. 191, obr. 19:191.
395.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]E	v. 2-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 192, obr. 19:192.
396.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]DIE	v. 1,9-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 193, obr. 19: 193.
397.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]DI	v. 2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 194, obr. 19:194.

398.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IE	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 195, obr. 19:195.
399.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG I ADI[- retrográd	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 196, obr. 19:196.
400.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	v. 2,8-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 197, obr. 19:197.
401.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADIE - retrográd	v. 1,7-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 198, obr. 20:198.
402.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[- retrográd	v. 3,1-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 199, obr. 20:199.
403.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I ADIE - retrográd	v. 2,5-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 200, obr. 20:200.
404.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I ADIE[- retrográd	v. 2-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 201, obr. 20:201.
405.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADI[- retrográd	v. 2,2-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 202, obr. 20:202.
406.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I ADI[- retrográd	v. 1,5-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 203, obr. 20:203.
407.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I ADI[- retrográd	v. 1,3-1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 204, obr. 20:204.
408.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[- retrográd	v. 2,3-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 205, obr. 21:205.
409.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]IE	v. 2,3-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 206, obr. 21:206.
410.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADI[- retrográd	v. 1,9-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 207, obr. 21:207.
411.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 2-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 208, obr. 21:208.
412.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG T[- retrográd	v. 3,6-3,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 209, obr. 21:209.
413.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]DIE	v. 2,1-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 210, obr. 21:210.
414.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG I A[D - retrográd	v. 2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 211, obr. 21:211.
415.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]IE	v. 1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 212, obr. 21:212.
416.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]IE	v. 2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 213, obr. 21:213.
417.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I ADIE - retrográd	v. 3,3-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 214, obr. 21:214.
418.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE -	v. 1,4-1,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 215, obr. 21:215.

	retrográd			
419.	Bélyeges téglá töredéket, imbrex. Bélyeg:]DIE	v. 1,7-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 216, obr. 21:216.
420.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 1,1-1,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 217, obr. 22:217.
421.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE – retrográd	v. 2,4-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 218, obr. 22:218.
422.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I ADIE - retrográd	v. 2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 219, obr. 22:219.
423.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]IE	v. 2-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 220, obr. 22:220.
424.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I ADIE[- retrográd	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 221, obr. 22:221.
425.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[– retrográd	v. 3,4-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 222, obr. 22:222.
426.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 2,7-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 223, obr. 22:223.
427.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– retrográd	v. 2,9-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 224, obr. 22:224.
428.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 2,4-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 225, obr. 22:225.
429.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE[– retrográd	v. 2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 226, obr. 22:226.
430.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 2,2-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 227, obr. 22:227
431.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE – retrográd	v. 2-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 228, obr. 23:228.
432.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 2,8-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 229, obr. 23:229.
433.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE – retrográd	v. 1,5-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 230, obr. 23:230.
434.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADI[E - retrográd	v. 1,6-1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 231, obr. 23:231.
435.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I [AD]IE[	v. 2-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 232, obr. 23:232.
436.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]ADIE - retrográd	v. 1,7-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 233, obr. 23:233.
437.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG II [– retrográd	v. 5-5,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 234, obr. 23:234.
438.	Bélyeges téglá töredéke,	v. 2,5-2,6	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat.

	tegula. Bélyeg: L]EG I AD[I	cm		235, obr. 23:235.
439.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L[E]G I A[– retrográd	v. 2,2-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 236, obr. 23:236.
440.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG I A[- retrográd	v. 4-4,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 237, obr. 24:237.
441.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I AD – retrográd	v. 2,3-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 238, obr. 24:238.
442.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]I ADI[		AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 239, obr. 24:239.
443.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – tabula ansata keretben	v. 2,8-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 61, kat. 240, obr. 24:240.
444.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ADI – tabula ansata keretben?	v. 2,9-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 241, obr. 24:241.
445.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex: Bélyeg: ADI – tabula ansata keretben?	v. 2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 242, obr. 24:242.
446.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– tabula ansata keretben	v. 3,2-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 243, obr. 24:243.
447.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[– tabula ansata keretben	v. 1,6-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 244, obr. 24:244.
448.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]E I AI – tabula ansata keretben? Nehezen felismerhető betűk	v. 1,6-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 245, obr. 24:245.
449.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]DIE	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 246, obr. 24:246.
450.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]DIE	v. 3,3-3,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 247, obr. 24:247.
451.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I AD PF – tabula ansata keretben?	v. 2,3-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 248, obr. 25:248.
452.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd	v. 7,8-8,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 249, obr. 25:249.
453.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I AD? [- retrográd – szinte olvashatatlan	v. 2,3-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 250, obr. 25:250.
454.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]FAN[- nehezen kivehető	v. 3,1-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 251, obr. 25:251.
455.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I PF ANT[- tabula ansata keretben?		AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 252, obr. 25:252.
456.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG I[	v. 1,5-1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 253, obr. 25:253.
457.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LE[	v. 5,8-5,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 254, obr. 25:254.
458.	Bélyeges téglá töredéke,		AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat.

	imbrex? Bélyeg:]D[			255, obr. 25:255.
459.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]D[	v. 2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 256, obr. 25:256.
460.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd – tabula ansata keretben	v. 1,8-2,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 257, obr. 25:257.
461.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- tabula ansata keretben	v. 3,1-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 258, obr. 25:258.
462.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I[	v. 1,9-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 259, obr. 25:259.
463.	Bélyeges téglá töredéke, tegula: Bélyeg: LEG[	v. 2,6-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 260, obr. 26:260.
464.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg:]EG[		AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 261, obr. 26:261.
465.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[	v. 1,5-1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 262, obr. 26:262.
466.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex, Bélyeg: LE[	v. 2,4-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 263, obr. 26:263.
467.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG – tabula ansata keretben	v. 1,6-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 264, obr. 26:264.
468.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[– tabula ansata keretben	v. 3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 265, obr. 26:265.
469.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[– tabula ansata keretben	v. 2,3-2,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 266, obr. 26:266.
470.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	v. 2,4-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 267, obr. 26:267.
471.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X[	v. 1,7-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 268, obr. 26:268.
472.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG X GPF		AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 269, obr. 26:269.
473.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG] XI CPF	v. 7,6-7,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 270, obr. 26:270.
474.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XI[	v. 2,9-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 271, obr. 26:271.
475.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	v. 4-4,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 272, obr. 26:272.
476.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG XIII[	Sz. 21-23 cm, v. 2,4-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 273, obr. 26:273.
477.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G[	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 274, obr. 27:274.
478.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MV	v. 2,9-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 275, obr. 27:275.
479.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[	v. 2,7-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 276, obr. 27:276.
480.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G[	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 277, obr. 27:277.
481.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH I ALS – planta pedis keretben	Sz. 40,5 cm, v. 2,1-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 278, obr. 27:278.

482.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]OH I ALS – planta pedis keretben	v. 3,4-3,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 279, obr. 27:279.
483.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH I AS[– planta pedisben	v. 3,8-4,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 280, obr. 27:280.
484.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I A SAC SE – planta pedis keretben	v. 3,1-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 281, obr. 27:281.
485.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH I A SAC SE – planta pedis keretben	v. 3,7-3,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 282, obr. 27:282.
486.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]S? – planta pedis keretben	v. 3,5-3,6 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 283, obr. 28:283.
487.	Tégla töredéke, tegula. Planta pedis keret	v. 3,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 284, obr. 28:284.
488.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: II[C?	v. 2,5-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 285, obr. 28:285.
489.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH VI[	v. 2,7-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 286, obr. 28:286.
490.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]VII B[R. A VII és a B között háromszög alakú interpunkció	v. 2,4-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 287, obr. 28:287.
491.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH VII BR[	v. 2,6-3,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 288, obr. 28:288.
492.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]R AN	v. 3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 62, kat. 289, obr. 28:289.
493.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]CINI T[	v. 1,9-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 290, obr. 28:290.
494.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]TRB	v. 1,7-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 291, obr. 28:291.
495.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LVPICINI TR[	v. 1,9-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 292, obr. 28:292.
496.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LVPICINI TRB	v. 2-3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 293, obr. 28:293.
497.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]JRD? -]GORD?	v. 2-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 294, obr. 28:294.
498.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ICENTIA[- retrográd	v. 4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 295, obr. 29:295.
499.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G I IV[vagy C I IV[	v. 2,2-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 296, obr. 29:296.
500.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: TAI? – tabula ansata keretben?		AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 297, obr. 29:297.
501.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan	v. 2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 298, obr. 29:298.

502.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: olvashatatlan – tabula ansata keretben	v. 2-2,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 299, obr. 29:299.
503.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: nehezen olvasható	v. 1,6-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 300, obr. 29:300.
504.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan	v. 2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 301, obr. 29:301.
505.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. A bélyegből csak a tabula ansata keret maradt meg	v. 1,9-2,1 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 302, obr. 29:302.
506.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L[- tabula ansata keretben?	v. 1,9-2,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 303, obr. 29:303.
507.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan	v. 2,5-2,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 304, obr. 29:304.
508.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: olvashatatlan	v. 1,8-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 305, obr. 29:305.
509.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: olvashatatlan	v. 1,4-1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 306, obr. 29:306.
510.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: olvashatatlan	v. 2-2,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 307, obr. 29:307.
511.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L? – tabula ansata keretben	v. 3-3,3 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 308, obr. 29:308.
512.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan	v. 2,7-2,8 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 309, obr. 29:309.
513.	Téglá töredéke, imbrex. A bélyegből csak a tabula ansata keret maradt meg	v. 1,8-2,5 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 310, obr. 29:310.
514.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: II?	v. 3,4-3,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 311, obr. 29:311.
515.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: III?	v. 2,3-3,4 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 312, obr. 29:312.
516.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: IIII	v. 3-3,2 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 313, obr. 29:313.
517.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: olvashatatlan	v. 1,9 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 314, obr. 29:314.
518.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: olvashatatlan, kopott		AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 315, obr. 29:315.
519.	Bélyeges téglá töredéke, later?		AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 316.
520.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex	v. 1,4-1,7 cm	AÚ SAV	Rajtár 1987, 63, kat. 317.
521.	Téglá töredéke, tegula. Kiegészítés előtt a felszínére két sorban az ábécé betűit húzták be:]D E F G H K L M N O P Q R /]T V X Y Z	42 x 40 cm	AÚ SAV	Rajtár 2021, 269, kat. 160.

5. Keszegfalva (Kameničná):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
522.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LVPICINI TRB		GI gyűjteménye / mai elhelyezés ismeretlen	Barta – Willvonseder 1934, 21.
523.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LVPICIN]O TRB		GI gyűjteménye / mai elhelyezés ismeretlen	Barta – Willvonseder 1934, 21.
524.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: L]VPICINO [TRB		GI gyűjteménye / mai elhelyezés ismeretlen	Barta – Willvonseder 1934, 21.

6. Mászt (Mást):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
525.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG X G[M - retrográd		MNM	CIL III 11352e; Szilágyi 1933, 59, kat. 158, tab. XIV:158.
526.	Bélyeges téglák a legio XIII bélyegeivel. Pontos számukat és bélyegeiket nem ismerteti		Stomfai kastély előcsarnoka / mai elhelyezésük ismeretlen	Ipolyi 2004, 20.
527.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] XIII G		AÚ SAV	Elschek – Groh – Kolníková 2015, 101, Abb. 29:1.

7. Nagyharcsás (Veľký Harčáš):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
528.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]AD PF - retrográd		SVM	Eisner 1933, 207, tab. LXX č. 12.
529.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: csak a tabula ansata keret egy része maradt meg		SVM	Eisner 1933, 207, tab. LXX č. 10.
530.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: deformálódott olvashatatlan. A téglá felszínén szövet lenyomat ismerhető fel.		AÚ SAV / 2. számú objektum	Rajtár – Roth 1981, 228.
531.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]I AD[- rossz megőrződésű deformálódott bélyeg.		AÚ SAV / 2. számú objektum	Rajtár – Roth 1981, 228.
532.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: ismeretlen, csak a keret ismerhető fel		AÚ SAV / 2. számú objektum	Rajtár – Roth 1981, 228.

8. Nagysáró (Šarovce):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
533.	Bélyeges téglá. Bélyeg:			Kolník 1959, 48, 21.

	LEG I AD			jegyzet; Hrnčiarik 2012, 256.
--	----------	--	--	-------------------------------

9. Nagysurány (Šurany):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
534.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LIIG II ADI - retrográd		MNM?	CIL III 3750aa; TIR 2002, 446; Hrnčiarik 2012, 256.

10. Nyitranagyker (Milanovce – Veľký Kýr):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
535.	Bélyeges tégl. töredéke, ?. Bélyeg: F]L SE[X		AÚ SAV / 531, szektor G6	Kolník 1959, 41, Taf. III:2; Bujna 1972, kat. 187, Tab. XXIX:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.
536.	Bélyeges tégl. töredéke, imbrex. Bélyeg: F]L SEX	1,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 536, szektor J7	Bujna 1972, kat. 188, Tab. XXIX:6; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.
537.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: F]L SEX	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 547, szektor J7	Kolník 1959, 41, Taf. III:4; Bujna 1972, kat. 189, Tab. XXIX:7; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.
538.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: FL]SEX? – rossz megőrződésű	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 396, szektor K9	Bujna 1972, kat. 222, Tab. XXIX:39; Hrabkovský 2021, Tab. T-01.
539.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg:]NS[T] KA[	4,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 425, szektor H11	Bujna 1972, kat. 178, Tab. XXVIII:27; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
540.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: [C VAL] C[- tabula ansata keretben	4,1 x ? x ? cm	AÚ SAV / 426	Bujna 1972, kat. 183, Tab. XXIX:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
541.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: [C VAL C]ONS[T - tabula ansata keretben	4,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 427, szektor H8	Bujna 1972, kat. 182, Tab. XXVIII:31; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
542.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL CONS[T - tabula ansata keretben	3,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 429	Bujna 1972, kat. 181, Tab. XXVIII:30; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
543.	Bélyeges tégl. töredéke, later? Bélyeg: C VAL C[- tabula ansata keretben	5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 430, szektor H10	Kolník 1959, 41, Taf. III:1; Bujna 1972, kat. 177, Tab. XXVIII:26; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
544.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL]	4,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 431, szektor J7	Bujna 1972, kat. 186, Tab. XXIX:4;

	CON[ST			Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
545.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL C[- tabula ansata keretben	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 432	Bujna 1972, kat. 176, Tab. XXVIII:25; Hrabkovský 2021, Tab. T-02.
546.	Bélyeges téglá töredéke, ? Bélyeg:]KAR – tabula ansata keretben		AÚ SAV / 434	Bujna 1972, kat. 185, Tab. XXIX:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-03.
547.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL]CO[NST KAR	2,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 435, szektor G7	Bujna 1972, kat. 203, Tab. XXIX:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-03 .
548.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL [C]O[- tabula ansata keretben	4,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 529, szektor J7	Bujna 1972, kat. 179, Tab. XXVIII:28; Hrabkovský 2021, Tab. T-03.
549.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]NST KAR – tabula ansata keretben	4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 534, szektor J8	Bujna 1972, kat. 180, Tab. XXVIII:29; Hrabkovský 2021, Tab. T-03.
550.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LVPI]CIN[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 525, szektor CH6	Bujna 1972, kat. 190, Tab. XXIX:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-04.
551.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LVPICINI? TRB]B	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 541, szektor CH5	Kolník 1959, 43, Taf. II:18; Bujna 1972, kat. 192, Tab. XXIX:10; Hrabkovský 2021, Tab. T-04.
552.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LVPICINI] TRB		AÚ SAV / 544, szektor CH5	Kolník 1959, 43, Taf. II:19; Bujna 1972, kat. 191, Tab. XXIX:9; Hrabkovský 2021, Tab. T-04.
553.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: T[ERENTIANVS TRB?	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 542, szektor H6	Kolník 1959, 43, Taf. II:16; Bujna 1972, kat. 193, Tab. XXIX:11 Hrabkovský 2021, Tab. T-04.
554.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]AD?	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 96, szektor H6	Bujna 1972, kat. 211, Tab. XXIX:28; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.
555.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]F – tabula ansata keretben	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 104, szektor G6	Bujna 1972, kat. 6, Tab. XXIV:6; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.
556.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I A?[	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 107, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 207, Tab. XXIX:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.
557.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]JEG I[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 251, szektor CH 5	Bujna 1972, kat. 3, Tab. XXIV:3;

				Hrabkovský 2021, Tab. T-05.
558.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I A[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 277	Bujna 1972, kat. 2, Tab. XXIV:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-05.
559.	Bélyeges téglá töredéke, ? Bélyeg: LEG]I A[D	2,2 x 5,1 x ? cm	AÚ SAV / 405, szektor PZ	Hrabkovský 2021, Tab. T-05.
560.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LEG I]A[D	3,6 x 3,8 x ? cm	AÚ SAV / 413, szektor PZ	Hrabkovský 2021, Tab. T-06.
561.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I]A[D - tabula ansata keretben		AÚ SAV / 522	Bujna 1972, kat. 11, Tab. XXIV:11, Hrabkovský 2021, Tab. T-06.
562.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG PA[- tabula ansata keretben	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 526, szektor CH9	Kolník 1959, 41, Taf. II:3; Bujna 1972, kat. 5, Tab. XXIV:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-06.
563.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I AD	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 532, szektor J8H5	Bujna 1972, kat. 9, Tab. XXIV:9; Hrabkovský 2021, Tab. T-06.
564.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G I AD	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 537, szektor H7	Kolník 1959, 41, Taf. II:3; Bujna 1972, kat. 4, Tab. XXIV:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-06.
565.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 98b, szektor L11	Bujna 1972, kat. 197, Tab. XXIX:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-07.
566.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G T AD[- retrográd	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / N1, szektor CH 8-3,	Kolník 1959, 41, Taf. II:1; Bujna 1972, kat. 1, Tab. XXIV:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-07.
567.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G I AD - retrográd	2,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2	Bujna 1972, kat. 8, Tab. XXIV:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-07.
568.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG IXI[sokkal valószínűbb a LEG I AD[	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 286, szektor G6?	Bujna 1972, kat. 208, Tab. XXIX:25; Hrabkovský 2021, Tab. T-08.
569.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A téglá felszínén kereszt alakban két bélyeg található. Vízszintes:]EG XV APO, függőleges:]EG X[V A]PO[- tabula ansata keretben.	3,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 535, szektor J7	Kolník 1959, 43, Taf. III:7; Bujna 1972, kat. 175, Tab. XXVIII:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-08.
570.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: töredékes – tabula ansata keretben talán CO[H I] SE?	5,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 390, szektor G6	Bujna 1972, kat. 221, Tab. XXIX:38, Hrabkovský 2021, Tab. T-08.

571.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JPF?	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 110, szektor CH6	Bujna 1972, kat. 21, Tab. XXIV:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.
572.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JN?	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 117, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 216, Tab. XXIX:33; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.
573.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	4,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 243, szektor J8	Bujna 1972, kat. 148, Tab. XXVIII:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.
574.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[G X GPF - planta pedis keretben	3,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 249, szektor H7	Bujna 1972, kat. 26, Tab. XXIV:26; Hrabkovský 2021, Tab. T-09.
575.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G[	3 x 5 x ? cm	AÚ SAV / 268, szektor PZ	Hrabkovský 2021, Tab. T-09.
576.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JEG X GPF – planta pedis keretben	2,9 x 6,5 x ? cm	AÚ SAV / 423, szektor G6	Hrabkovský 2021, Tab. T-10.
577.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG X G PF – planta pedis? keretben	6 x 19 x 19 cm	AÚ SAV / 424, szektor K1	Bujna 1972, kat. 22, Tab. XXIV:22; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.
578.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] X GE PF – planta pedis keretben	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 428, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 18, Tab. XXIV:18; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.
579.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG X G[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 433, szektor K6	Bujna 1972, kat. 16, Tab. XXIV:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.
580.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G PF	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 516,szektor CH5	Bujna 1972, kat. 13, Tab. XXIV:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-10.
581.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG PF	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 517, szektor J8	Bujna 1972, kat. 20, Tab. XXIV:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-11.
582.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G X G PF	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 527, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 15, Tab. XXIV:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-11.
583.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: X] G PF	5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 533, szektor J5	Kolník 1959, 41, Taf. II:6; Bujna 1972, kat. 23, Tab. XXIV:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-11.
584.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG X G[P? - planta pedis keretben?	4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 539	Bujna 1972, kat. 14, Tab. XXIV:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.
585.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]GE PF	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 540, szektor CH5	Kolník 1959, 41, Taf. II:5; Bujna 1972, kat.

				17, Tab. XXIV:17; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.
586.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G[E? - retrográd	3,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 543, szektor K1	Bujna 1972, kat. 27, Tab. XXIV:27; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.
587.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] X G PF	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2, szektor H11	Bujna 1972, kat. 19, Tab. XXIV:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-12.
588.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MV	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 111, szektor J8	Bujna 1972, kat. 168, Tab. XXVIII:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.
589.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MV – tabula ansata keretben	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 116, szektor K8	Bujna 1972, kat. 160, Tab. XXVIII:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.
590.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]MV?	5,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 351, szektor J7	Bujna 1972, kat. 163, Tab. XXVIII:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.
591.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MV[	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 382	Bujna 1972, kat. 164, Tab. XXVIII:17; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.
592.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]G XIII G[	5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 521, szektor K1	Kolník 1959, 41, Taf. II:12; Bujna 1972, kat. 129, Tab. XXVII:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-13.
593.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II GMV	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 545, szektor J8	Kolník 1959, 41, Taf. II:14; Bujna 1972, kat. 162, Tab. XXVIII:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.
594.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MV	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 546, szektor J8	Bujna 1972, kat. 161, Tab. XXVIII:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.
595.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]MV?]	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 180c, szektor J8	Bujna 1972, kat. 165, Tab. XXVIII:18; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.
596.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II GMV?]	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2, szektor J5	Bujna 1972, kat. 170, Tab. XXVIII:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.
597.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G M[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / szektor K7	Bujna 1972, kat. 167, Tab. XXVIII:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.
598.	Bélyeges téglá töredéke,	3,4 x ? x ?	AÚ SAV / N3, szektor	Bujna 1972, kat. 169,

	tegula. Bélyeg:]EG XIII GM[V?	cm	K7	Tab. XXVIII:22; Hrabkovský 2021, Tab. T-14.
599.	Bélyeges téglá töredéke, ?: Bélyeg: LE]G XIII GM	? x ? x ? cm	AÚ SAV / N4, szektor: ?	Hrabkovský 2021, Tab. T-15.
600.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]MV	6,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / N5, szektor K11-L11	Bujna 1972, kat. 166, Tab. XXVIII:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-15.
601.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII G	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 28, szektor J8	Kolník 1959, 41, Taf. II:10; Bujna 1972, kat. 122, Tab. XXVII:12; Hrabkovský 2021, Tab. T-16.
602.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XII[	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 83c, szektor CH10	Bujna 1972, kat. 57, Tab. XXV:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-16.
603.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]IIII[	2,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 95b, szektor G6	Bujna 1972, kat. 92, Tab. XXVI:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-16.
604.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]E?[		AÚ SAV / 97a	Bujna 1972, kat. 137, Tab. XXVII:27; Hrabkovský 2021, Tab. T-16.
605.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	3,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 97b, 121	Bujna 1972, kat. 60, Tab. XXV:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-16, T-19.
606.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 98a, szektor L11	Bujna 1972, kat. 159, Tab. XXVIII:12; Hrabkovský 2021, Tab. T-17.
607.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G X[		AÚ SAV / 98d	Hrabkovský 2021, Tab. T-17.
608.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 99?, szektor CH6	Bujna 1972, kat. 201, Tab. XXIX:18; Hrabkovský 2021, Tab. T-17.
609.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 100, szektor G6	Bujna 1972, kat. 41, Tab. XXV:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-17.
610.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 103, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 126, Tab. XXVII:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-17.
611.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[E	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 106, szektor J8	Bujna 1972, kat. 133, Tab. XXVII:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-17.
612.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G[	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 108, szektor CH8	Bujna 1972, kat. 157, Tab. XXVIII:10; Hrabkovský 2021,

				Tab. T-18.
613.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LE[		AÚ SAV / 112, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 39, Tab. XXV:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-18.
614.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 114, szektor G9	Bujna 1972, kat. 93, Tab. XXVI:14; Hrabkovský 2021, Tab. T-18.
615.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[G XIII G		AÚ SAV / 115, szektor CH5	Hrabkovský 2021, Tab. T-18.
616.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II[G	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 118, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 73, Tab. XXV:36; Hrabkovský 2021, Tab. T-18.
617.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 119	Bujna 1972, kat. 38, Tab. XXV:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-18.
618.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 120, szektor G6	Bujna 1972, kat. 119, Tab. XXVII:9; Hrabkovský 2021, Tab. T-19.
619.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	3,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 97b, 121	Bujna 1972, kat. 60, Tab. XXV:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-16, T-19.
620.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G X[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 211, szektor H7	Bujna 1972, kat. 113, Tab. XXVII:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-19.
621.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	2,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 244	Bujna 1972, kat. 115, Tab. XXVII:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-19.
622.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 245	Bujna 1972, kat. 144, Tab. XXVII:34; Hrabkovský 2021, Tab. T-19.
623.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 248, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 109, Tab. XXVI:30; Hrabkovský 2021, Tab. T-20.
624.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 262 (250), szektor J7	Bujna 1972, kat. 139, Tab. XXVII:29; Hrabkovský 2021, Tab. T-20.
625.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LE[		AÚ SAV / 253, szektor G6	Bujna 1972, kat. 142, Tab. XXVII:32; Hrabkovský 2021, Tab. T-20.
626.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]EG X[		AÚ SAV / 256, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 111, Tab. XXVII:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-20.

627.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 257, szektor J8-K9	Bujna 1972, kat. 198, Tab. XXIX:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-20.
628.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 258, szektor J8	Bujna 1972, kat. 136, Tab. XXVII:26; Hrabkovský 2021, Tab. T-20.
629.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 259, szektor G7	Bujna 1972, kat. 40, Tab. XXV:3; Hrabkovský 2021, Tab. T-21.
630.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[G	3,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 261, szektor H6	Bujna 1972, kat. 48, Tab. XXV:11; Hrabkovský 2021, Tab. T-21.
631.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[		AÚ SAV / 262, szektor J7	Hrabkovský 2021, Tab. T-21.
632.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 263, szektor G7	Bujna 1972, kat. 44, Tab. XXV:7; Hrabkovský 2021, Tab. T-21.
633.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X[	3,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 264, szektor J7	Bujna 1972, kat. 112, Tab. XXVII:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-21.
634.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 265, szektor K6	Bujna 1972, kat. 130, Tab. XXVII:20; Hrabkovský 2021, Tab. T-22.
635.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 266	Bujna 1972, kat. 52, Tab. XXV:15; Hrabkovský 2021, Tab. T-22.
636.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 267, szektor G6	Bujna 1972, kat. 103, Tab. XXVI:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-22.
637.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 269?, szektor G6	Bujna 1972, kat. 42, Tab. XXV:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-22.
638.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	3,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 270, szektor H5	Bujna 1972, kat. 56, Tab. XXV:19; Hrabkovský 2021, Tab. T-22.
639.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[		AÚ SAV / 271, CH8	Hrabkovský 2021, Tab. T-23.
640.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG X[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / szektor J8	Bujna 1972, kat. 114, Tab. XXVII:4; Hrabkovský 2021, Tab. T-23.
641.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG X[		AÚ SAV / 273, PZ	Hrabkovský 2021, Tab. T-23.
642.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 274, szektor J8	Bujna 1972, kat. 45, Tab. XXV:8;

				Hrabkovský 2021, Tab. T-23.
643.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[		AÚ SAV /275, szektor G5	Hrabkovský 2021, Tab. T-23.
644.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[		AÚ SAV / 276, szektor: PZ	Hrabkovský 2021, Tab. T-23.
645.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G X		AÚ SAV / 278, szektor J8	Hrabkovský 2021, Tab. T-24.
646.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: L[		AÚ SAV / 279, szektor J8	Bujna 1972, kat. 140, Tab. XXVII:30; Hrabkovský 2021, T-24.
647.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 280, szektor J8K9	Bujna 1972, kat. 106, Tab. XXVI:27; Hrabkovský 2021, T-24.
648.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 281, szektor G6	Bujna 1972, kat. 47, Tab. XXV:10; Hrabkovský 2021, T-24.
649.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 282	Bujna 1972, kat. 149, Tab. XXVIII:2, Hrabkovský 2021, T-24.
650.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 283, szektor G6	Bujna 1972, kat. 51, Tab. XXV:14, Hrabkovský 2021, T-24.
651.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: L]EG[		AÚ SAV / 284, szektor K7	Bujna 1972, kat. 50, Tab. XXV:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.
652.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 285, CH9	Bujna 1972, kat. 123, Tab. XXVII:13; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.
653.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]III[		AÚ SAV / 288, szektor G7	Bujna 1972, kat. 68, Tab. XXV:31; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.
654.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 290, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 32, Tab. XXIV:31; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.
655.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XII[	5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 291, szektor G6	Bujna 1972, kat. 134, Tab. XXVII:24; Hrabkovský 2021, Tab. T-25.
656.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]III G		AÚ SAV / 292, szektor J6	Bujna 1972, kat. 87, Tab. XXVI:8; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.
657.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]G XIII[		AÚ SAV / 293, szektor I7	Bujna 1972, kat. 100, Tab. XXVI:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.

658.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G XII[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 294, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 154, Tab. XXVIII:7; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.
659.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: X]II[		AÚ SAV / 295?, szektor CH5	Kolník 1959, 43, Taf. II:17; Bujna 1972, kat. 174; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.
660.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X[	3,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 296, szektor G7 (J8)	Bujna 1972, kat. 53, Tab. XXV:16; Hrabkovský 2021, Tab. T-26.
661.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]IIII[G	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 297, szektor J8(7)	Bujna 1972, kat. 69, Tab. XXV:32; Hrabkovský 2021, Tab. T-27.
662.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XII?[		AÚ SAV / 298, szektor PZ	Hrabkovský 2021, Tab. T-27.
663.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II G	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 299, szektor J8	Bujna 1972, kat. 78, Tab. XXV:41; Hrabkovský 2021, Tab. T-27.
664.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XII[	3,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 300, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 107, Tab. XXVI:28; Hrabkovský 2021, Tab. T-27.
665.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIIII	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 301, szektor K6-J6	Bujna 1972, kat. 31, Tab. XXIV:30; Hrabkovský 2021, Tab. T-27.
666.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]XII[		AÚ SAV / 302, szektor G6(?)	Bujna 1972, kat. 58, Tab. XXV:21; Hrabkovský 2021, Tab. T-27.
667.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII [G – tabula ansata keretben?	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 303, szektor J7	Bujna 1972, kat. 152, Tab. XXVIII:5; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.
668.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]EG XIIII G	5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 304, szektor I7	Bujna 1972, kat. 127, Tab. XXVII:17; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.
669.	Bélyeges téglá töredéke, ? Bélyeg:]III G		AÚ SAV / 305, szektor G6	Bujna 1972, kat. 81, Tab. XXVI:2; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.
670.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 306, szektor J8	Bujna 1972, kat. 215, Tab. XXIX:32; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.
671.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[II G[	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 307, szektor G6	Bujna 1972, kat. 102, Tab. XXVI:23; Hrabkovský 2021, Tab. T-28.
672.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	3,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 309, szektor H9	Bujna 1972, kat. 71, Tab. XXV:34;

				Hrabkovský 2021, Tab. T-28.
673.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 260, szektor J8	Bujna 1972, kat. 80, Tab. XXVI:1; Hrabkovský 2021, Tab. T-29.
674.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 308, szektor J8K9	Bujna 1972, kat. 106, Tab. XXVI:27; Hrabkovský 2021, T- 29.
675.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 310, szektor G7	Bujna 1972, kat. 77, Tab. XXV:40; Hrabkovský 2021, T- 29.
676.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III[	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 311, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 74, Tab. XXV:37; Hrabkovský 2021, T- 29.
677.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 312, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 101, Tab. XXVI:22; Hrabkovský 2021, T- 29.
678.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X[	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 313, szektor H7	Bujna 1972, kat. 116, Tab. XXVII:6; Hrabkovský 2021, T- 29.
679.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg:]I G		AÚ SAV / 315	Bujna 1972, kat. 91, Tab. XXVI:12; Hrabkovský 2021, T- 30.
680.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XII[	3,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 316, szektor ?	Bujna 1972, kat. 63, Tab. XXV:26; Hrabkovský 2021, T- 30.
681.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 317, szektor H7	Bujna 1972, kat. 124, Tab. XXVII:14; Hrabkovský 2021, T- 30.
682.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]III G[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 318, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 83, Tab. XXVI:4; Hrabkovský 2021, T- 30.
683.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 319, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 156, Tab. XXVIII:9; Hrabkovský 2021, T- 30.
684.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: G]XIII[		AÚ SAV / 320, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 65, Tab. XXV:28; Hrabkovský 2021, T- 30.
685.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XII[		AÚ SAV / 321, szektor J7	Hrabkovský 2021, T- 31.
686.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XII[		AÚ SAV / 322, szektor ?	Hrabkovský 2021, T- 31.
687.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]XIII[		AÚ SAV / 323, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 66, Tab. XXV:29;

				Hrabkovský 2021, T-31.
688.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 324, szektor G7	Bujna 1972, kat. 89, Tab. XXVI:10; Hrabkovský 2021, T-31.
689.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II G	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 325, szektor ?	Bujna 1972, kat. 84, Tab. XXVI:5; Hrabkovský 2021, T-31.
690.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G[- tabula ansata keretben	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 326, szektor I8	Bujna 1972, kat. 128, Tab. XXVII:18; Hrabkovský 2021, T-32.
691.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	4,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 327, J9	Bujna 1972, kat. 85, Tab. XXVI:6; Hrabkovský 2021, T-32.
692.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]XII[		AÚ SAV / 328, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 67, Tab. XXV:30; Hrabkovský 2021, T-32.
693.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	2,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 329, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 90, Tab. XXVI:11; Hrabkovský 2021, T-32.
694.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 330, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 132, Tab. XXVII:22; Hrabkovský 2021, T-32.
695.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: X]III [G		AÚ SAV / 331, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 62, Tab. XXV:25; Hrabkovský 2021, T-32.
696.	Bélyeges téglá töredéke, tegula?. Bélyeg:]XIII[G		AÚ SAV / 332, szektor J8	Bujna 1972, kat. 61, Tab. XXV:24; Hrabkovský 2021, T-33.
697.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIIIIG		AÚ SAV / 333, szektor CH9	Hrabkovský 2021, T-33.
698.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III[	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 334, szektor J8	Bujna 1972, kat. 158, Tab. XXVIII:11; Hrabkovský 2021, T-33.
699.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]EG X[I		AÚ SAV / 335, szektor H9	Bujna 1972, kat. 117, Tab. XXVII:7; Hrabkovský 2021, T-33.
700.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 352, szektor H11	Bujna 1972, kat. 82, Tab. XXVI:3; Hrabkovský 2021, T-33.
701.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	2,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 353, szektor K7-8	Bujna 1972, kat. 86, Tab. XXVI:7; Hrabkovský 2021, T-33.

702.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]III[G	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 354, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 70, Tab. XXV:33; Hrabkovský 2021, T-34.
703.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G – tabula ansata keretben		AÚ SAV / 355, szektor PZ	Hrabkovský 2021, T-34.
704.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III – tabula ansata keretben?	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 356, szektor K7-K8	Bujna 1972, kat. 36, Tab. XXIV:35; Hrabkovský 2021, T-34.
705.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G		AÚ SAV / 357, szektor J6	Hrabkovský 2021, T-34.
706.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg:]III	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 380, szektor H5	Bujna 1972, kat. 214, Tab. XXIX:31; Hrabkovský 2021, T-34.
707.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG[	6,4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 385, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 220, Tab. XXIX:37; Hrabkovský 2021, T-35.
708.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 387, szektor I7	Bujna 1972, kat. 30, Tab. XXIV:29; Hrabkovský 2021, T-35.
709.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LE[		AÚ SAV / 401, szektor CH 9	Bujna 1972, kat. 49, Tab. XXV:12; Hrabkovský 2021, T-35.
710.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 403, szektor G6	Bujna 1972, kat. 219, Tab. XXIX:36; Hrabkovský 2021, T-35.
711.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG[	2,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 407, szektor J7	Bujna 1972, kat. 59, Tab. XXV:22; Hrabkovský 2021, T-35.
712.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]III[I G		AÚ SAV / 408, szektor J8	Bujna 1972, kat. 76, Tab. XXV:39, Hrabkovský 2021, T-35.
713.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG[	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 409, szektor J8	Bujna 1972, kat. 54, Tab. XXV:17; Hrabkovský 2021, T-36.
714.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[- tabula ansata keretben?	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 420, szektor H5	Bujna 1972, kat. 210, Tab. XXIX:27; Hrabkovský 2021, T-36.
715.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 422, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 204, Tab. XXIX:21; Hrabkovský 2021, T-36.
716.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G[	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 518, szektor G7	Bujna 1972, kat. 110, Tab. XXVI:31; Hrabkovský 2021, T-

				36.
717.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 524, szektor G6	Kolník 1959, 41, Taf. II:11; Bujna 1972, kat. 118, Tab. XXVII:8; Hrabkovský 2021, T-36.
718.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG[	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 528, szektor G6	Bujna 1972, kat. 104, Tab. XXVI:25; Hrabkovský 2021, T-36.
719.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]G XIII [G		AÚ SAV / 530, szektor CH9	Kolník 1959, 41, Taf. II:9; Bujna 1972, kat. 96, Tab. XXVI:17; Hrabkovský 2021, T-37.
720.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- tabula ansata keretben?	2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 538, szektor J8	Bujna 1972, kat. 150, Tab. XXVIII:3; Hrabkovský 2021, T-37.
721.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	4 x ? x ? cm	AÚ SAV / 180a, szektor I8	Bujna 1972, kat. 76, Tab. XXV:39; Hrabkovský 2021, T-37.
722.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG[	2,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 184a, szektor I8	Bujna 1972, kat. 196, Tab. XXIX:13; Hrabkovský 2021, T-37.
723.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XII[		AÚ SAV / 504a, szektor?	Hrabkovský 2021, T-37.
724.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 515b, szektor H11	Bujna 1972, kat. 29, Tab. XXIV:28; Hrabkovský 2021, T-37.
725.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LEG XIII kicsit feljebb III[	8,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2-1 (1957), szektor J7	Bujna 1972, kat. 99, Tab. XXVI:20; Hrabkovský 2021, T-38.
726.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2-3 (1956), szektor?	Bujna 1972, kat. 75, Tab. XXV:38; Hrabkovský 2021, T-38.
727.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG XIII[	1,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2-4	Bujna 1972, kat. 155, Tab. XXVIII:8; Hrabkovský 2021, T-38.
728.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]III[G	2,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2-5	Bujna 1972, kat. 64, Tab. XXV:27; Hrabkovský 2021, T-38.
729.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III – tabula ansata keretben	3,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2-7 (1957)	Bujna 1972, kat. 36, Tab. XXIV:35; Hrabkovský 2021, T-38.
730.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII – tabula ansata keretben	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / N2-8 (1957)	Bujna 1972, kat. 34, Tab. XXIV:33; Hrabkovský 2021, T-

				38.
731.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]III		AÚ SAV / N2-8 (1957)	Hrabkovský 2021, T-39.
732.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- planta pedis keretben?	2,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 105, szektor CH5	Kolník 1959, Taf. II: 22; Bujna 1972, kat. 25, Tab. XXIV:25; Hrabkovský 2021, T-39.
733.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 519, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 24, Tab. XXIV:24; Hrabkovský 2021, T-39.
734.	Bélyeges téglá töredéke, tegula: Bélyeg: LEG[X – planta pedis keretben		AÚ SAV / 523, szektor CH5	Hrabkovský 2021, T-39.
735.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I		AÚ SAV / 101	Hrabkovský 2021, T-40.
736.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: L?		AÚ SAV / 102	Hrabkovský 2021, T-40.
737.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L? – tabula ansata keretben		AÚ SAV / 109	Hrabkovský 2021, T-40.
738.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III		AÚ SAV / 231	Hrabkovský 2021, T-40.
739.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG[- retrográd	3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 252, szektor J5-K?	Bujna 1972, kat. 200, Tab. XXIX:17; Hrabkovský 2021, T-40.
740.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[	2,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 255, szektor H5	Bujna 1972, kat. 141, Tab. XXVII:31; Hrabkovský 2021, T-40.
741.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I		AÚ SAV / 314, szektor J8	Hrabkovský 2021, T-41.
742.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I – tabula ansata keretben	3,5 x ? x ? cm	AÚ SAV / 379, szektor J8	Bujna 1972, kat. 35, Tab. XXIV:34; Hrabkovský 2021, T-41.
743.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 381	Hrabkovský 2021, T-41.
744.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]A? – tabula ansata keretben?	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 383, szektor CH9	Bujna 1972, kat. 213, Tab. XXIX:30; Hrabkovský 2021, T-41.
745.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE?]	2,8 x ? x ? cm	AÚ SAV / 384, szektor CH5	Bujna 1972, kat. 202, Tab. XXIX:19; Hrabkovský 2021, T-41.
746.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG?[- retrográd?	2,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 389, szektor CH5	Kolník 1959, 41, Taf. II:20; Bujna 1972, kat. 7, Tab. XXIV:7; Hrabkovský 2021, T-42.
747.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: töredékes, talán LEG?]	3,3 x ? x ? cm	AÚ SAV / 393, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 217, Tab. XXIX:34; Hrabkovský 2021, T-

				42.
748.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]I – tabula ansata keretben?		AÚ SAV / 394, szektor PZ	Hrabkovský 2021, T-42.
749.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan – tabula ansata keretben?		AÚ SAV / 397, szektor J8	Hrabkovský 2021, T-42.
750.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 399, szektor PZ	Hrabkovský 2021, T-42.
751.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 400, szektor PZ	Hrabkovský 2021, T-42.
752.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]II		AÚ SAV / 402, szektor J9	Hrabkovský 2021, T-43.
753.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LE[		AÚ SAV / 404, szektor J8	Bujna 1972, kat. 199, Tab. XXIX:16; Hrabkovský 2021, T-43.
754.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[	1,7 x ? x ? cm	AÚ SAV / 406, szektor J8	Bujna 1972, kat. 212, Tab. XXIX:29; Hrabkovský 2021, T-43.
755.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	2,2 x ? x ? cm	AÚ SAV / 410, szektor I8	Bujna 1972, kat. 145, Tab. XXVII:35; Hrabkovský 2021, T-43.
756.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG [X?	2,6 x ? x ? cm	AÚ SAV / 411, szektor PZ	Bujna 1972, kat. 195, Tab. XXIX:12; Hrabkovský 2021, T-43.
757.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: L[		AÚ SAV / 412, szektor G7	Hrabkovský 2021, T-43.
758.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 414	Hrabkovský 2021, T-44.
759.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 415	Hrabkovský 2021, T-44.
760.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 416, szektor PZ	Hrabkovský 2012, T-44.
761.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 417, szektor PZ	Hrabkovský 2012, T-44.
762.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: L?]		AÚ SAV / 418, szektor K6	Hrabkovský 2012, T-44.
763.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: L?]		AÚ SAV / 419, szektor K6	Hrabkovský 2012, T-44.
764.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]II		AÚ SAV / 421, szektor I8	Hrabkovský 2012, T-45.
765.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 128c, szektor CH5	Hrabkovský 2012, T-45.
766.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 180b, szektor I8	Hrabkovský 2012, T-45.
767.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan		AÚ SAV / 185a, szektor I4	Hrabkovský 2012, T-45.
768.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg:]G X[		AÚ SAV / 185a, szektor I4	Bujna 1972, kat. 205, Tab. XXIX:22; Hrabkovský 2012, T-45.
769.	Bélyeges téglá töredéke,		AÚ SAV / 515a,	Hrabkovský 2012, T-

	tegula. Bélyeg: L[		szektor H11	45.
--	--------------------	--	-------------	-----

11. Pozsony? (Bratislava?):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
770.	Tóth Kurucz leírása szerint Pozsonyból a legio X Gemina bélyegei ismertek		Ismeretlen / pontos számukat és a bélyegeket nem közölte	Tóth Kurucz 1914, 20; Mathédesz 2020a, 186-187.
771.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L[	6,6 x 6,5 x 1,8 cm	MMB / AD-01435	Mathédesz 2020a, 188; Mathédesz 2022b, 324, kat. 23.

12. Pozsony I. járása – Óváros – Prímási palota (Bratislava I – Staré Mesto – Primaciálny palác):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
772.	Bélyeges téglák. Bélyeg: legio XIII Gemina. Pontos számukat és a bélyegeket nem közlik.		Ismeretlen / a prímási palota átépítése során a pincében kerültek elő	Ismeretlen szerző 1873, 223; Mathédesz 2020a, 184.

13. Pozsony I. járása – Óváros – Lőrincskapu utca (Bratislava I – Staré Mesto – Laurinská ulica):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
773.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: ATILIAJE FIRMA		Lanfranconi Enea gyűjteménye, MNM, Groningeni Egyetem / mai elhelyezése ismeretlen	Ortvay 1892, 41, 8. kép
774.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XV APO[		Lanfranconi Enea gyűjteménye, MNM	Ortvay 1892, 42, 9. kép.
775.	Bélyeges téglák. Pontos számukat és a bélyegeket nem ismerjük		Esztergom, hercegprímás gyűjteményébe kerültek / mai elhelyezésük ismeretlen	Ortvay 1892, 41.
776.	Bélyeges téglák. Pontos számukat és a bélyegeket nem ismerjük		Feigler Ignác magángyűjteménye / mai elhelyezése ismeretlen	Ortvay 1892, 41.
777.	Bélyeges téglá, later. Bélyeg: LEG XV APOL – tabula ansata keretben	56,5-57 x 30,5-31 x 5,5-10 cm	MMB / AD-00455	Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2381.
778.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XV[	12 x 12 x 3,3 cm	MMB / AD-00172	Wagnerová – Mayerová 1933, 204, kat. č. 2368.
779.	Bélyeges téglá. Bélyeg: LEG XIII G ANT			Kolník 1993, 236, obr. 140:5.

14. Pozsony I. járása – Óváros – Halász kapu (Bratislava I – Staré Mesto – Rybárska brána):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
780.	Bélyeges téglá töredéke,	7,2 x 10,5 x	MMB / AD-01404	Wagnerová –

	tegula. Bélyeg: LEG] XIII G[	2,6 cm		Mayerová 1933, 205, kat. 2369.
--	------------------------------	--------	--	--------------------------------

15. Pozsony I. járása – Óváros – Kornhuber út, ma Miavai utca (Bratislava I – Staré Mesto – Kornhuberová cesta, dnes Myjavská ulica):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
781.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[- retrográd	15,5 x 9,5 x 1,8-2 cm	MMB / AD-01114	Mathédesz 2020a, 187.

16. Pozsony I. járása – Óváros – Várdomb (Bratislava I – Staré Mesto – Hradné návršie):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
782.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XV APO		1965	Štefanovičová 2005, 23, obr. 2.
783.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]G AN[		1965	Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.
784.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XIII G		1965	Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.
785.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII ANT		1965	Štefanovičová 2005, 23, obr. 2.
786.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X G AN[		1965	Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.
787.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[		1965	Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.
788.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[G X?] G ANT		1965	Štefanovičová 2005, 25, obr. 2.
789.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G MV		1965	Štefanovičová 2005, 23, obr. 2.
790.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]G XIII G ANT		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
791.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
792.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG] XIII G AN		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
793.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE]G XIII G MV – tabula ansata keretben		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
794.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G MV		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
795.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[– nehezen olvasható		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
796.	Bélyeges téglá töredéke.		1990	Fiala 1991, 31;

	Bélyeg: LEG X[– nehezen olvasható			Štefanovičová 2005, 26, obr. 3.
797.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G ANT		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
798.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG[		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
799.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: L[E]G X G[		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
800.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG] XIII G ANT? – G ANT nehezen kivehető		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
801.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII MV – dupla bélyeg alatta MV?		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
802.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X GE PF		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
803.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:] X G [P?] F		1990	Fiala 1991, 31; Štefanovičová 2005, 27, obr. 4.
804.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XV APO[			Kolník 1993, 237, obr. 140:1; Kolník 2012, 241.

**17. Pozsony I. járása – Óváros - Ventúr utca 12 (Bratislava I – Staré Mesto –
Ventúrska ulica 12):**

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
805.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XIII[		9-10. századi kemence destrukciójából	Baxa 1976, 50, obr. 11:1; Kolník 1993, 237.
806.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG[		9-10. századi kemence destrukciójából	Baxa 1976, 50, obr. 11:2; Kolník 1993, 237.

**18. Pozsony I. járása – Óváros – Szent Márton-dóm (Bratislava I – Staré Mesto –
Dóm svätého Martina):**

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
807.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: LEG XIII GMV		Másodlagosan befalazva 13. századi rétegben	Štefanovičová 2004, 22; Štefanovičová 2005, 23.

**19. Pozsony I. járása – Óváros – Klarisszák rendháza (Bratislava I – Staré Mesto –
Kláštor Klarisiek):**

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
808.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII[		MÚOP	Kuzmová – Musilová 2016, 155.

20. Pozsony I. járása – Óváros – Vödric (Bratislava I – Staré Mesto – Vydrica):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
809.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[			Štefanovičová a kol. 2008, 251, Tab. 4:3.

21. Pozsony II. járása – Pozsonypüspöki – Mogyorósi major (Bratislava II – Podunajské Biskupice – Lieskovický major):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
810.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Kétsoros bélyeg: TEMP VRS]IC DV / LE]G II ITAL		Ismeretlen	Püspöki Nagy 1971, 160.

22. Pozsony IV. járása – Dvény (Bratislava IV – Devín):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
811.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG[		Ismeretlen	Šimek 1920, 17, 32, obr. 13.
812.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G MV, Kraskovská szerint: LEG XIII G ANT	15 x 14,8 cm	AP 8862, I.L. Červinka ásatásából. A lelet túlélte Pozsony bombázását.	Červinka 1928, 106; Kraskovská 1993, 34; Pichlerová – Tomčíková 2000, 108, Tab. A:5.
813.	Bélyeges téglafredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan	40 x 7 cm	6242, Pozsony bombázásánál megsemmisült	Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, Tab. 3:2.
814.	Bélyeges téglafredéke, ?. Bélyeg: olvashatatlan	27 x 10 x 10 cm	6318, Pozsony bombázásánál megsemmisült	Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, Tab. 5:1.
815.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LE]G XIII G[	35,5 x 5 cm	7795, Leltárkönyvben megjegyzés „Červinka”	Kraskovská, 1993, 34; Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, Tab. 3:1.
816.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[	19 x 12,5 cm	6236, Pozsony bombázásánál megsemmisült	Pichlerová – Tomčíková 2000, 111, Tab. 3:3.
817.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG] XIII G ANT		1933, 8208	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:11; Kraskovská 1993, 34.
818.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: C VAL] CONST [KAR		1933, 8231	Mencl 1935, 430; Ondrouch 1938, 60, obr. 7:18; Kraskovská 1993, 34.
819.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: LEG XIII [		1933, megjegyzés: „Červinka beszórása“, 8212	Kraskovská 1993, 34.
820.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G ANT		Valószínűleg I.L.Červinka ásatásából	Eisner 1933, tab. LXII:13, Kraskovská 1993, 34.

821.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G ANT	12,5 x 19 cm	ZM	Szilágyi 1933, 78, kat. 132, tab. XXI:132.
822.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G		1935, 25. szonda, 9218	Kraskovská 1993, 35.
823.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LEG] XIII G ANT		1935, 25. szonda, 9219	Kraskovská 1993, 35.
824.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G		1935, 25. szonda, 9220	Kraskovská 1993, 35.
825.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LEG XIII[		1935, 25. szonda, 9221	Kraskovská 1993, 35.
826.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LEG XI[		1935, 25. szonda, 9222	Kraskovská 1993, 35.
827.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G ANT		1935, 25. szonda, 9890	Kraskovská 1993, 35.
828.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G ANT		1935, 25. szonda, megjegyzés „Červinka ásatása”, 9100	Kraskovská 1993, 35.
829.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G		1935, 25. szonda, 4571	Kraskovská 1993, 35.
830.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: OF ARN B]ONO MAG		1936-37, 27. szonda, 4572	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:23; Kraskovská 1993, 36.
831.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: COH XII]X VOL		1936-37, 27. szonda,	Ondrouch 1937, 49, Tab. I:1-2; Ondrouch 1938, 24; Kraskovská 1993, 36.
832.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LE[G] X G PF – planta pedis keretben		A 2. számú épület közelében, az árokban a híd alatt	Ondrouch 1938, 24, 58, obr. 6:16; Kraskovská 1993, 36.
833.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G ANT		1950, 1/1950 objektum – a kemence kerítésében, 4778	Kraskovská 1993, 36.
834.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G ANT		1950-55, 5412	Kraskovská 1993, 36.
835.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G ANT		1950-55, 5413	Kraskovská 1993, 36.
836.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LEG XIII]I G AN[T		1950-55, 4784	Kraskovská 1993, 36.
837.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: FIG SA[		1950-55, 5202	Kraskovská 1993, 36.
838.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G		1975, III. (IV.) római épület	Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská 1993, 37.
839.	Bélyeges téгла. Bélyeg: LEG XIII G – retrográd		1975, III. (IV.) római épület	Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská 1993, 37.
840.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LEG XIII] G ANT		1975, III. (IV.) római épület	Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská 1993, 37.
841.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: LEG X[		1975, III. (IV.) római épület	Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská 1993, 37.
842.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg:]ARP		1975, III. (IV.) római épület	Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská

				1993, 37.
843.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]ARN MA[		1975, III. (IV.) római épület	Plachá – Pieta 1986, 342; Kraskovská 1993, 37.
844.	Bélyeges téglák töredéke. Bélyeg: legio XIII Gemina töredékei. Sem pontos számuk, sem a rajtuk szereplő bélyeg nem ismert		V. római épület	Plachá – Pieta 1986, 344; Kraskovská 1993, 37.
845.	Római bélyeges téglá. Bélyeg: FI]G SAB	9,3 x 11 x 2,2-2,5 cm	IX. számú objektum, 5797	Hulínek – Plachá 2000, 42.

23. Pozsony IV. járása – Dévénytető (Bratislava IV – Devínska Kobyla):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
846.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XIII G AN[T		SNM-AM	Farkaš – Turčan 1984, 74.

24. Pozsony IV. járása – Pozsonyhídegkút (Bratislava IV – Dúbravka):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
847.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: SEP V[		AÚ SAV	Kolník 1986, 423, obr. 5:1; Kolník – Varsík 2012, 244; Elschek 2017, 56; Elschek 2018, 95; Mathédesz – Schmidtová 2019, 153, 167, kat 117.
848.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: C]ENT KAR[		AÚ SAV	Kolník – Varsík 2012, 244; Elschek 2017, 56, Taf. 94:1; Elschek 2018, 95; Mathédesz – Schmidtová 2019, 153, 159, kat. 12.

25. Pozsony V. járása – Dunacsúny (Bratislava V – Čunovo):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
849.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL CONST[- tabula ansata keretben		MMB / szektor 59, a II. számú épületnél	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 1.
850.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONST KAR - tabula ansata keretben		MMB / szektor 80, in situ a déli oldalfalnál az I. számú épület alapjainál	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 2.
851.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL CONST KAR – tabula ansata keretben		MMB / szektor 47, in situ az északi falnál az épített objektumnál, A II. épület észak-keleti sarkánál.	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 3.
852.	Bélyeges téglá töredéke,		MMB / szektor 47, a II.	Schmidtová – Jezná

	tegula. Bélyeg:]CONST KAR – tabula ansata keretben		számú épületnél	1999, 7, kat. č. 4.
853.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONST K[- tabula ansata keretben		MMB / szektor 66, I. számú épület nyugati falánál	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 5.
854.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ONST[- tabula ansata keretben		MMB / szektor 79, I. számú épület déli alapfala	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 6.
855.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: nem őrződött meg csak a profilált tabula ansata keretben		MMB / szektor 47, téglás kevert planír réteg	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 7.
856.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]KAR (a betűk felső része részlegesen őrződött meg) – tabula ansata keretben		MMB / I. számú épület nyugati alapfala	Schmidtová – Jezná 1999, 7, kat. č. 8.

26. Pozsony V. járása – Oroszvár – Bergl – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – poloha Bergl):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
857.	Bélyeges téglák a Bergl ásatásából. A leírás szerint leggyakrabban a legio X Gemina bélyegei fordultak elő.		Sem a pontos bélyegük, sem a számuk nem ismert. Elhelyezésük ismeretlen	Bella 1914, 64.
858.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII, Lőrincznél: LEG XIII	v. 2,9 cm	HM / Inv. 79.6.1.6 t.1, 1888, római épület	Sótér 1898, 241; Szilágyi 1933, 72, Nr. 39. e; Lőrincz 1980, 272, Nr. 1.
859.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	19 x 14,5, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 45, kat. č. 1, obr. 5:1, 12:2.
860.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	22 x 12, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 45, kat. č. 2, obr. 5:2, 12:1.
861.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X GE PF – F részlegesen maradt meg	h. 13 cm, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 3, obr. 5:3, 13:1.
862.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X GE P	h. 12 cm, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 4, obr. 5:4.
863.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE – L és E részlegesen maradt meg	h. 13 cm, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 5, obr. 5:10.
864.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X G	h. 21, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 6, obr. 6:1.
865.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X GE	h. 8,5, v. 2,3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 7, obr. 5:13
866.	Bélyeges téglá töredéke, tegula – kicsit megégve. Bélyeg: LEG X G	27 x 25, v. 3,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 8, obr. 5:5.

867.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GPF	h. 13,5, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 9, obr. 5:14.
868.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JG X GE PF	h. 9,5, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 10, obr. 5:6.
869.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JG X GE PF	h. 10, v. 3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 11, obr. 6:2.
870.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JX GE PF	h. 9 cm, v. 1,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 12, obr. 5:11.
871.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JEG X G PF	h. 8,5, v. 3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 13, obr. 6:3.
872.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JG X GE P[	h. 6,5, v. 3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 14, obr. 5:8.
873.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G	h. 7,5, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 15, obr. 5:9.
874.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JX GE PF	h. 6, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 16, obr. 5:12.
875.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JG X GI?	h. 7,5, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 17, obr. 6:4.
876.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: X GE – alja részlegesen őrződött meg	h. 4, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 18, obr. 6:15.
877.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JG X GE	h. 12, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 19, obr. 5:7.
878.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JX G PF	h. 8,5, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 20, obr. 6:9.
879.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JG PF	h. 10,5, v. 2,8 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 21, obr. 6:12, 13:4.
880.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JGE PF	h. 9,5, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 22, obr. 6:7.
881.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JE PF	h. 2,7 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 23, obr. 6:5.
882.	Bélyeges téglá töredéke, kicsit átégve. Bélyeg: JE PF	h. 7, v. 2,3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 24, obr. 6:11.
883.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JGE PF	h. 11, v. 2,2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 25, obr. 6:8.
884.	Bélyeges téglá töredéke, átégve. Bélyeg: JGE P[	h. 8, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 26, obr. 6:18.
885.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JPF	h. 7, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 27, obr. 6:17.
886.	Bélyeges téglá töredéke, kicsit átégve. Bélyeg: JPF	h. 10, v. 3,2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 28, obr. 6:14.
887.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JPF	h. 17, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 29, obr. 6:10.
888.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JPF	h. 8, v. 2,4 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 30, obr. 6:13.
889.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	15 x 13,5, v. 3,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 31, obr. 7:1, 13:2.
890.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JEG XIII G	32 x 21, v. 4 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 32, obr. 7:2, 13:3.
891.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII[	h. 12, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 47, kat. č. 33, obr. 7:4.

892.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[	20 x 15,5, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 34, obr. 7:3, 13:5.
893.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XIII G	h. 12, v. 2,6 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 35, obr. 7:5.
894.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XIII G	h. 10, v. 1,8 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 36, obr. 7:6.
895.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: COH I AES – AES ligatúra?	h. 13,5, v. 3,3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 37, obr. 7:7, 12:5.
896.	Bélyeges – kétsoros – téglá töredéke. Bélyeg:]TAL PET /]C DVC	h. 13, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 38, obr. 7:9, 12:3.
897.	Bélyeges – kétsoros – téglá töredéke, kicsit megégve. Bélyeg:]TAL PE /]C DVC	h. 10, v. 3,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 39, obr. 7:10, 12:4.
898.	Bélyeges – kétsoros – téglá töredéke. Bélyeg:]EG II /]MP	h. 4,5, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 40, obr. 7:11.
899.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[	h. 6,5, v. 1,8 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 41, obr. 6:6.
900.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[	h. 9, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 42, obr. 6:19.
901.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[	h. 9, v. 1,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 43, obr. 7:13.
902.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[- Kraskovská szerint a bélyeg: LEG XIII	38 x 19, v. 3 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 44, obr. 7:15.
903.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG[	h. 9,5 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 45, obr. 7:12.
904.	Bélyeges téglá töredéke, kicsit átégve. Bélyeg: LEG[	h. 6 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 46, obr. 7:16.
905.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[	h. 6 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 47, obr. 7:14.
906.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[	h. 8 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 48, obr. 7:18.
907.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex, kicsit megégve. Bélyeg: LE[	h. 12 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 49, obr. 7:17.
908.	Bélyeges téglá töredéke, kicsit megégve. Bélyeg: LE	h. 10 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 50, obr. 6:16.
909.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]G – Kraskovská szerint LEG XIII G	h. 9, v. 2 cm	SNM-AM / 1961-1964	Kraskovská 1967, 50, kat. č. 51, obr. 7:8.
910.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GEPF	8,5 x 12, v. 2,4 cm	SNM-AM, 11726 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 1.
911.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF	9,5 x 14, v. 3 cm	SNM-AM, 11744 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 2.
912.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	15,5 x 15, v. 2 cm	SNM-AM, 27541 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 3.
913.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X	11 x 14,5, v. 2,3 cm	SNM-AM, 27754 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 4.

	GE PF			
914.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF	18 x 20, v. 4 cm	SNM-AM, 27983 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 5.
915.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	15 x 12, v. 1,8 cm	SNM-AM, 27779 / 1967, ÉNY-DK profil	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 6.
916.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X E PF	10,5 x 27, v. 2 cm	SNM-AM, 27722 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 7.
917.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	13 x 22, v. 2 cm	SNM-AM, 27773 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 53, kat. č. 8
918.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	14 x 14, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27791 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 9.
919.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF	22 x 21, v. 4,5 cm	SNM-AM, 27783 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 10.
920.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	12,5 x 17,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27979 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 11.
921.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	7,5 x 11,5, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27727 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 12.
922.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	9 x 16, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27775 / 1967, tanúfal	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 13.
923.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: EG X GE PF	11 x 17,5, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27777 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 14.
924.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE	7,4 x 11, v. 2 cm	SNM-AM, 27794 / 1967, ÉNY-DK-i profil	Kraskovská 1991, 54, kat. č. 15.
925.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	10 x 14, v. 2 cm	SNM-AM, 27730 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 16.
926.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF	15 x 20,5, v. 3,2 cm	SNM-AM, 27981 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 17.
927.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: EG X GE PF	14,5 x 14, v. 2 cm	SNM-AM, 27716 / 1968, szektor X	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 18.
928.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	14,5 x 23,5, v. 2,3 cm	SNM-AM, 27529 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 19.
929.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G [E P]	10 x 10,5, v. 1,8 cm	SNM-AM, 27715 / 1966, szektor V, égett	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 20.
930.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	8,5 x 11, v. 2,23 cm	SNM-AM, 11718 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 21.
931.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: EG X GE PF	11,5 x 9, v. 3,5 cm	SNM-AM, 11720 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 55, kat. č. 22.
932.	Bélyeges téglá töredéke,	14 x 17, v.	SNM-AM, 11739 /	Kraskovská 1991, 56,

	tegula. Bélyeg: GE PF	3 cm	1965, szektor II	kat. č. 23.
933.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JEG X G[E] PF	9,5 x 9,5, v. 2,3 cm	SNM-AM, 11721 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 24.
934.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JG X GE PF	12 x 14, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11740 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 25.
935.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JX GE PF	12 x 16, v. 2 cm	SNM-AM, 11745 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 26.
936.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JG X G[E]	12 x 7, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11762 / 1965,	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 27.
937.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JX GE PF	11 x 5, v. 3,3 cm	SNM-AM, 11719 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 28.
938.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X] GE PF	16 x 10,5, v. 3 cm	SNM-AM, 11727 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 29.
939.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg X] GE PF	9 x 11,5, v. 1,6 cm	SNM-AM, 11716 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 30.
940.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G]E PF	13 x 13,5, v. 2,4 cm	SNM-AM, 11730 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 31.
941.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JX GE PF	14 x 13,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11728 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 32.
942.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G]E PF	10 x 9, v. 3,3 cm	SNM-AM, 11733 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 33.
943.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JX GE P[- égett	7 x 6, v. 2,6 cm	SNM-AM, 11756 / 1965,	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 34.
944.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: JG X GE [PF	15 x 14,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27740 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 35.
945.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] X GE [PF	12 x 16, v. 2,8 cm	SNM-AM, 27759 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 36.
946.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE PF	13,5 x 17,5, v. 2 cm	SNM-AM, 27786 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 37.
947.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: EG X GE PF	17,5 x 26, v. 3 cm	SNM-AM, 27751 / 1966, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 38.
948.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G[E	9 x 9, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27714 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 39.
949.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: X] GE PF	13,6 x 21, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27717 / 1966, szektor I	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 40.
950.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: E]G X GE PF	14 x 18,5, v. 2 cm	SNM-AM, 27723 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 41.
951.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: X] GE PF	12 x 8, v. 2 cm	SNM-AM, 27726 / 1966, szektor VII	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 42.
952.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: G]E PF	14 x 12,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27781 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 43.
953.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: E] PF	13,5 x 15, v. 2 cm	SNM-AM, 27985 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 44.
954.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: JE PF	6 x 6, v. 1 cm	SNM-AM, 27731 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 45.
955.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: G] GE PF	13 x 16, v. 2,1 cm	SNM-AM, 27778 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 46.
956.	Bélyeges téglá töredéke.	5,5 x 5,6, v.	SNM-AM, 27796 /	Kraskovská 1991, 56,

	Bélyeg:]X GE PF	1,8 cm	1967, szektor II	kat. č. 47
957.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GE P	13 x 16, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27540 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 48.
958.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: G X] GE PF	9,5 x 14, v. 2,1 cm	SNM-AM, 27780 / 1967, ÉNY-DK-i profil	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 49.
959.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G[E	18 x 26, v. 2,6 cm	SNM-AM, 27790 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 50.
960.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G X GE PF	11,2 x 14, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27793 / 1967, ÉNY-DK-i profil	Kraskovská 1991, 56, kat. č. 51.
961.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G PF	10,5 x 14, v. 1,8 cm	SNM-AM, 11717 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 52.
962.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G	15 x 13, v. 2,2 cm	SNM-AM, 11738 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 53.
963.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G PF	14 x 11, v. 2,4 cm	SNM-AM, 11748 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 54.
964.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G [PF	14 x 20, v. 2 cm	SNM-AM, 11761 / 1965, felszíni gyűjtés	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 55.
965.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G X G PF	14,5 x 18, v. 2 cm	SNM-AM, 11743 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 56.
966.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]X G PF	9 x 11, v. 2 cm	SNM-AM, 11732 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 57.
967.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G PF	14 x 18, v. 3 cm	SNM-AM, 11729 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 57, kat. č. 58.
968.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X G P[F]	7 x 6, v. 2,8 cm	SNM-AM, 11760 / 1965,	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 59.
969.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X G P	9 x 6, v. 2,4 cm	SNM-AM, 11734 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 60.
970.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]X G PF	9 x 12, v. 3 cm	SNM-AM, 11749 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 61.
971.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: G] PF	10 x 8,5, v. 2,1 cm	SNM-AM, 27757 / 1966, szektor I	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 62.
972.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: G] G PF	13 x 11, v. 2,2 cm	SNM-AM, 11755 / 1965, felszíni gyűjtés	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 63.
973.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G PF	15,5 x 10,2, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27753 / 1966, szektor I	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 64.
974.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G PF	15 x 15, v. 2,3 cm	SNM-AM, 27752 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 65.
975.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X G PF	7 x 11, v. 2 cm	SNM-AM, 27782 / 1966	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 66.
976.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G PF	12,5 x 18, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27530 / 1966, szektor I	Kraskovská 1991, 58, kat. č. 67.
977.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X G PF	10,5 x 12,5, v. 3 cm	SNM-AM, 27725 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 59, kat. č. 68.
978.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G [P	16 x 5 x 22,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27772 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 59, kat. č. 69.
979.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] X G PF	12 x 14, v. 3 cm	SNM-AM, 27539 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 59, kat. č. 70.
980.	Bélyeges téglá töredéke,	14 x 12, v.	SNM-AM, 27724 /	Kraskovská 1991, 59,

	imbrex. Bélyeg: LEG X G P[F	2 cm	1967, szektor VII	kat. č. 71.
981.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: EG X G [PF	12,5 x 11, v. 2 cm	SNM-AM, 27792 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 59, kat. č. 72.
982.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G PF	11 x 19, v. 1,6 cm	SNM-AM, 27774 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 59, kat. č. 73.
983.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X G PF	8 x 10,5, v. 3 cm	SNM-AM, 27984 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 59, kat. č. 74.
984.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X] G PF	12,5 x 18, v. 2 cm	SNM-AM, 27785 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 75.
985.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG X G PF	15 x 22, v. 2,7 cm	SNM-AM, 27787 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 76.
986.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] X G PF	20 x 36, v. 2,8 cm	SNM-AM, 28080 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 77.
987.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G – planta pedis keretben	14 x 19, v. 2 cm	SNM-AM, 27531 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 78.
988.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG X G	14,5 x 7, v. 2,3 cm	SNM-AM, 11722 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 79.
989.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]PF	9,5 x 10,5, v. 3,1 cm	SNM-AM, 11741 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 80.
990.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G	14 x 22, v. 2,4 cm	SNM-AM, 11747 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 81.
991.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	20 x 14,5, v. 3 cm	SNM-AM, 11771 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 82.
992.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]PF	11 x 6, v. 2,8 cm	SNM-AM, 11759 / 1965	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 83.
993.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X[	11,5 x 8,5, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27741 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 84.
994.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X G	12,5 x 15, v. 2,4 cm	SNM-AM, 27758 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 85.
995.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]PF – planta pedis keretben	12 x 18, v. 3 cm	SNM-AM, 11758 / 1965	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 86.
996.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X [G	10 x 7, v. 2,3 cm	SNM-AM, 11742 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 87.
997.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X G	11,5 x 8, v. 2,8 cm	SNM-AM, 27756 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 88.
998.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]PF	10 x 8,5, v. 2,8 cm	SNM-AM, 27728 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 89.
999.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[	8 x 9, v. 3 cm	SNM-AM, 27755 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 90.
1000.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	14 x 11, v. 2 cm	SNM-AM, 27744 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 91.
1001.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[	5,5 x 10,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27742 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 92.
1002.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG [X	14 x 7,5, v. 36 cm	SNM-AM, 27748 / 1966, szektor I	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 93.
1003.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	15 x 14, v. 3 cm	SNM-AM, 27980 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 94.
1004.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: PF	21 x 27, v. 3,5 cm	SNM-AM, 28081 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 95.
1005.	Bélyeges téglá töredéke.	11,6 x 9, v.	SNM-AM, 27735 /	Kraskovská 1991, 60,

	Bélyeg: LEG [X	1,8 cm	1967, szektor VI	kat. č. 96.
1006.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: P]F	5,5 x 4,2, v. 2 cm	SNM-AM, 27729 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 97.
1007.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]PF	12,5 x 25, v. 1,7 cm	SNM-AM, 27776 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 98.
1008.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X [G	6 x 9, v. 1,3 cm	SNM-AM, 27795 / 1967, ÉNY-DK-i profil	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 99.
1009.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G – átégve	12 x 15, v. 3,3 cm	SNM-AM, 11746 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 100.
1010.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	13 x 29, v. 3 cm	SNM-AM, 11731 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 101.
1011.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	17 x 13,5, v. 3 cm	SNM-AM, 11724 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 102.
1012.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII G – átégett	16 x 12, v. 3 cm	SNM-AM, 11767 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 60, kat. č. 103.
1013.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[III	23 x 28, v. 3,7 cm	SNM-AM, 11725 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 104.
1014.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: L]EG XIII G	9 x 9, v. 4,8 cm	SNM-AM, 11737 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 105.
1015.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII	9,5 x 14,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11723 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 106.
1016.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	14,5 x 16,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27532 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 107.
1017.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G	8,6 x 15, v. 3 cm	SNM-AM, 27719 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 108.
1018.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	19 x 16,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27718 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 109.
1019.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	18 x 21, v. 2,2 cm	SNM-AM, 28082 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 110.
1020.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	50 x 40, v. 3 cm	SNM-AM, 28084 / 1967, szektor nincs megadva	Kraskovská 1991, 61, kat. č. 111.
1021.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	9 x 13, v. 2,1 cm	SNM-AM, 27720 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 112.
1022.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G XIII G	16 x 22, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27721 / 1966	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 113.
1023.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	20,5 x 22, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27982 / 1967, szektor nincs megadva	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 114.
1024.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	13,5 x 20, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27784 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 115.
1025.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	17 x 19, v. 2 cm	SNM-AM, 27769 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 116.
1026.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	17 x 34, v. 3 cm	SNM-AM, 27761 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 117.

1027.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G	17 x 28, v. 3 cm	SNM-AM, 27760 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 62, kat. č. 118.
1028.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G	17 x 26, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27771 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 119.
1029.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G	8 x 21, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27762 / 1967, tanúfal	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 120.
1030.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: LEG XIII	17 x 18,5, v. 3,3 cm	SNM-AM, 27789 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 121.
1031.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G	17,5 x 34, v. 3,5 cm	SNM-AM, 27788 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 122.
1032.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg:]G XIII G	9,5 x 14, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27765 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 123.
1033.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg:]G X[II] G	16 x 26, v. 3 cm	SNM-AM, 27732 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 124.
1034.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: L]EG XIII	8,5 x 8,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27763 / 1967, ÉNY-DK-i profil	Kraskovská 1991, 63, kat. č. 125.
1035.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: G] XIII G	11,5 x 18, v. 3 cm	SNM-AM, 27764 / 1967, szektor VI	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 126.
1036.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]XIII G	5,5 x 4,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 45773 / 1967	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 127.
1037.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]III G[	8,5 x 7, v. 2,1 cm	SNM-AM, 27749 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 128.
1038.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]G XIII[	7 x 6,5, v. 2,6 cm	SNM-AM, 27767 / 1967	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 129.
1039.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XII[	6,3 x 7,5, v. 2,7 cm	SNM-AM, 22768 / 1967	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 130.
1040.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: X]III GMV	15 x 15, v. 5 cm	SNM-AM, 27766 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 131.
1041.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg:]XIII GM[	18 x 12, v. 5,5 cm	SNM-AM, 11750 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 132.
1042.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]XIII GM[	9 x 9, v. 2,7 cm	SNM-AM, 11735 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 133.
1043.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg:]III G M[. Az M retrográd.	16 x 12, v. 4 cm	SNM-AM, 28083 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 134.
1044.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]III GMVC?	8,5 x 10 cm, v. 3 cm	SNM-AM, 27533 / év és szektor nincs megadva	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 135.
1045.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: LEG X[V	12 x 10,5, v. 3,3 cm	SNM-AM, 27534 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 136.
1046.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg:]EG XV[	5,5 x 18, v. 3,2 cm	SNM-AM, 11714 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 137.
1047.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: kétsoros –]II [IT] /]MP VRSC[	3 x 5,7, v. 1,7 cm	SNM-AM, 11753 / 1965	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 138.
1048.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: kétsoros – [LEG] II ITAL / TEMP VRSC D[V	10 x 19, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11751 / 1965	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 139.
1049.	Bélyeges téglafredéke, teglafredéke. Bélyeg: kétsoros –	10 x 10,5, v. 2,2 cm	SNM-AM, 11752 / 1965, felszíni gyűjtés	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 140.

	T]AL / [R]SC DUC			
1050.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: kétsoros]EG II[/]EMP [U]	6,5 x 5, v. 1,5 cm	SNM-AM, 27537 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 141.
1051.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: kétsoros –]NE / TEMP VRSC DVC	11 x 16,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27535 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 142.
1052.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: TEMP VRS – planta pedis keretben	10,5 x 14,5, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27536 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 143.
1053.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: SRU.PM – retrográd – planta pedis keretben	26 x 24, v. 3,5 cm	SNM-AM, 27738 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 144.
1054.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: T[EMP]VR[S] - planta pedis keretben	12 x 10,5, v. 3,2 cm	SNM-AM, 11754 / 1965	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 145.
1055.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: SV[ ]H – retrográd – planta pedis keretben	16 x 15, v. 2,8 cm	SNM-AM, 27746 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 146.
1056.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]FIRMAE	12 x 11, v. 2,4 cm	SNM-AM, 11715 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 147.
1057.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: C I IVL	7,5 x 12, v. 2 cm	SNM-AM, 27538 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 64, kat. č. 148.
1058.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG [X - megégett	13 x 11, v. 2 cm	SNM-AM, 11766 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 65, kat. č. 149.
1059.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG [X	13 x 12, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11768 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 65, kat. č. 150.
1060.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG [X	10 x 21, v. 3,5 cm	SNM-AM, 11770 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 65, kat. č. 151.
1061.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG[- átégett	6,7 x 7,7, v. 1,8 cm	SNM-AM, 11776 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 65, kat. č. 152.
1062.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	10 x 10, v. 2,7 cm	SNM-AM, 11736 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 65, kat. č. 153.
1063.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G [X	15 x 14, v. 2,5 cm	SNM-AM, 11775 / 1965	Kraskovská 1991, 65, kat. č. 154.
1064.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[G	11 x 6,5, v. 1,8 cm	SNM-AM, 11774 / 1965, szektor I	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 155.
1065.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[G	12 x 25,5, v. 3 cm	SNM-AM, 11772 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 156.
1066.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	5 x 15, v. 2 cm	SNM-AM, 11767 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 157.
1067.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	18 x 16,5, v. 3 cm	SNM-AM, 11769 / 1965	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 158.
1068.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[G	9,5 x 7, v. 1,7 cm	SNM-AM, 11773 / 1965, szektor II	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 159.
1069.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[	11 x 12, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27745 / 1966, szektor IV	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 160.
1070.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[	7,5 x 5,5, v. 1,8 cm	SNM-AM, 27750 / 1966, szektor II	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 161.
1071.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	13 x 14, v. 2,2 cm	SNM-AM, 27743 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 66, kat. č. 162.
1072.	Bélyeges téglá töredéke,	18 x 24, v.	SNM-AM, 27739 /	Kraskovská 1991, 67,

	tegula. Bélyeg: [L]E[G]	2,5 cm	1966, szektor II	kat. č. 163.
1073.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[G]	5,5 x 9, v. 2 cm	SNM-AM, 27747 / 1966, szektor V	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 164.
1074.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]E	9,5 x 9,5, v. 1,8 cm	SNM-AM, 27770 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 165.
1075.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG[	8,3 x 7,5, v. 2 cm	SNM-AM, 27734 / 1967, ÉNY-DK-i profil	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 166.
1076.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[	8 x 13, v. 2 cm	SNM-AM, 27733 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 167.
1077.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE]G	11 x 9, v. 3 cm	SNM-AM, 27737 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 168.
1078.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[	8 x 10, v. 2,5 cm	SNM-AM, 27736 / 1967, szektor VII	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 169.
1079.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]IK?	10 x 8, v. 0,5 cm	SNM-AM, 46065 / 1967, szektor II	Kraskovská 1991, 67, kat. č. 170.
1080.	Kiégetett levakolt téglára karcolt VIATOR AVE felirat			Hošek 1977, 425-426.

27. Pozsony V. járása – Oroszvár – Bergl 3. lelőhely – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – Bergl – lokalita 3):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1081.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE]G GEPF		MMB	Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 1.
1082.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg ALA[- tabula ansata keretben		MMB	Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 2.
1083.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X] GE PF		MMB	Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 3.
1084.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]L?		MMB	Mathédesz 2022a, 27, 3. kép: 4.
1085.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: ATIL]IAE FIRMAE – planta pedis keretben, rossz megőrződésű		MMB	Mathédesz 2023, 177.
1086.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: csak a tabula ansata keret őrződött meg		MMB	Mathédesz 2023, 177.
1087.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: csak a keret ismerhető fel		MMB	Mathédesz 2023, 177.
1088.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: csak a keret ismerhető fel		MMB	Mathédesz 2023, 177.

28. Pozsony V. járása – Oroszvár – Bergl 4. lelőhely – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – Bergl lokalita4):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1089.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: COH RIEL –		MMB	Schmidtová – Barta 2011, 496.

	retrográd			
1090.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: COH I AEL S]AG – retrográd, planta pedis keretben	3,3 x 8,8 x 3,5 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 1.
1091.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF?	4,5-10 x 12,2 x 3,6-4 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 2.
1092.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LE[G] X?	9 x 8,5 x 2,5-2,7 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 3.
1093.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: rossz megörzödésű, olvashatatlan	5-7 x 11 x 2,8-3 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 4.
1094.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: AL[- rossz megörzödésű, nehezen olvasható	8,5 x 11,8 x 3 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 5.
1095.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: COH I AEL SA[G – retrográd, planta pedis keretben	32-36 x 16-20,5 x 3-3,5 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 6.
1096.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: COH I AEL SAG – retrográd, planta pedis keretben	13-15 x 12 x 3 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 7.
1097.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: CV[S – tabula ansata keretben. A betűket háromszög alakú interpunkció választja el	10,6-13 x 9,3 x 2-2,5 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 8.
1098.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LE]G X GE P[F	8-15 x 18,5-20,8 x 2,8-3 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 9.
1099.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: C?] - csak a keretelés és az első betű ismerhető fel	10-11 x 4,8-8,2 x 3-3,4 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 21, kat. 10.
1100.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: olvashatatlan	13-19 x 16 x 2,2-2,6 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2020, 22, kat. 11.

29. Pozsony V. járása – Oroszvár – Mária Magdolna templom mellett – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – pri kostole svätej Márie Magdalény):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1101.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg:]EG X GPF	13 x 18 cm	SNM-AM	Kraskovská 1977, 67, obr. 7:3.
1102.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: C VAL[- tabula ansata keretben	12 x 9 cm	SNM-AM	Kraskovská 1977, 67, obr. 7:1, 11:10).
1103.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XII[		SNM-AM	Kraskovská 1977, 78, obr. 7:2, 11:9.
1104.	Bélyeges téglafredéke.		SNM-AM	Kraskovská 1977, 78,

	Bélyeg: LE[G			obr. 7:4.
1105.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]G[		SNM-AM	Kraskovská 1977, 78, obr. 7:5.
1106.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]PF		SNM-AM	Kraskovská 1977, obr. 7:6.
1107.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]I? PF		SNM-AM	Kraskovská 1977, obr. 7:7.

30. Pozsony V. járása – Oroszvár – Gerulata utca 72 – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – Gerulatská ulica 72):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1108.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: C]OH V LVC		SNM-AM / Eduard Šnajder földjén, 1965- ben kerti munkák közben	Kraskovská 1989, 576.

31. Pozsony V. járása – Oroszvár – G9-es falrész – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – múr G9):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1109.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: ATILIAE [F]IRMA			Varsik – Kuzmová – Schmidtová 1996, 209, 219, Taf. 5:47.

32. Pozsony V. járása – Oroszvár – Gerulata utca 64 – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – Gerulatská ulica 64):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1110.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[		MMB	Schmidtová – Juhászová – Jezná 1999, 108-109.

33. Pozsony V. járása – Oroszvár – katolikus óvoda – auxiliáris tábor (Bratislava V – Rusovce – katolícka škôlka):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1111.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF – planta pedis keretben	46-47 x 36,5-37 x 2,8-3 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2019a, 86, kat. 6.
1112.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG X G[	9-9,3 x 7-11 x 2,6-3 cm	MMB	Schmidtová – Mathédesz 2019a, 80, kat. 7.

34. Pozsony V. járása – Oroszvár – csatornázási munkálatok – auxiliáris tábor? (Bratislava V – Rusovce – kanalizačné práce):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1113.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII GM		AA	Žák Matyasowszky – Diačiková – Chmelo –

				Krajčiová – Ontko – Šebesta – Šútor – Tamaškovič 2022, 163.
1114.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: ALA I VPIAE		AA	Žák Matyasowszky – Diačiková – Chmelo – Krajčiová – Ontko – Šebesta – Šútor – Tamaškovič 2022, 163.

35. Pozsony V. járása – Oroszvár – Magyar utca 193 – vicus (Bratislava V – Rusovce – Mad'arská ulica 193):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1115.	Tégla töredékek többfajta bélyeggel. Sem a bélyeges téglák számát, sem a rajtuk szereplő bélyeget nem ismertetik		MMB	Schmidtová – Ridegová 2001, 181.

36. Pozsony V. járása – Oroszvár – „Határőrök“ utcája – vicus (Bratislava V – Rusovce – Ulica Pohraničníkov):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1116.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: C VAL COJNST KAR		SNM-AM, AP 49678	Pichlerová 1980, 172-173.

37. Pozsony V. járása – Oroszvár – Irkutzk tér – vicus (Bratislava V – Rusovce – Irkutzké námestie):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1117.	Bélyeges téglá. Bélyeg: LEG X GPF – tabula ansata keretben		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:3, 230, Tab. IX:12.
1118.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LJEG XIII GM[V		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:9, 230, Tab. IX:3.
1119.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII]I GMV		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:6.
1120.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII GM[V – tabula ansata keretben		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:6, 230, Tab. IX:7.
1121.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XI]III GMV		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:8, 230, Tab. IX:8.
1122.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEJG XIII GMV –		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 230,

	tabula ansata keretben			Tab. IX:9.
1123.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII] GMV		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:11.
1124.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G[		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:1.
1125.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XI[		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:4.
1126.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE]G XIII[		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:10, 230, Tab. IX:5.
1127.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XI[		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 230, Tab. IX:10.
1128.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII[		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:7, 230, Tab. IX:13.
1129.	Bélyeges téglá. Bélyeg: ALAI VLPI		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:13, 230, Tab. IX:15.
1130.	Bélyeges téglá töredéke, Bélyeg: COH RIEL SAG – retrográd, planta pedis keretben		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:4, 230, Tab. IX:14.
1131.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: OF PLS[F		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:14, 230, Tab. IX:16.
1132.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG X[– tabula ansata keretben		SNM-AM	Bazovský – Pichlerová 2015, 229, Tab. VIII:12, 230, Tab. IX:2.
1133.	Téglá töredéke. Kiegészítés előtt a felszínére egy feliratot húztak be, amelyből négy sor őrződött meg számunkra. Az első sorban egy betű alsó része vagy egy O, C vagy G jöhet számításba. A második sorban IVLIVS, a harmadikban PRIMV[, míg a negyedikben]T?IV[ismerhető fel		SNM-AM	Pichlerová 1986, 195, obr. 82:5.

**38. Pozsony V. járása – Oroszvár – Irkutschk utca – padlófűtéses ház – vicus
(Bratislava V – Rusovce – Irkutschká ulica):**

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1134.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: OF PLSF		Az ásatás helyszínéről eltulajdonították	Schmidtová – Jezmá 2003, 22.

1135.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: C VAL CONST KAR		MMB	Schmidtová – Jezná 2002, 127-128; Schmidtová – Jezná 2003, 22.
-------	--	--	-----	---

39. Pozsony V. járása – Oroszvár – Irkutzk utca 186 – vicus (Bratislava V – Rusovce – Irkutzká ulica 186):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1136.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: C]OH V LVC	17,4-19,9 x 9,5-11,2 x 7,2-7,5 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 352, kat. 1.
1137.	Bélyeges téglafredéke, later: Bélyeg: COH V LV[C	v. 5,3-5,8 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 2.
1138.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: COH] V LVC	10-11,7 x 13,5 x 5-6 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 3.
1139.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CO]H V LVC	16,8-26,9 x 11,7-11,8 x 5,3-5,6 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 4.
1140.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: COH V LVC	16,5 x 13 x 5,1 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 5.
1141.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: COH V L[VC	11,5-11,6 x 6,7 x 5,3- 5,8 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 6.
1142.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: C I IVL	v. 2,5-3,2 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 7.
1143.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: C I IVL	50,2 x 12,8- 20,6 x 1,8- 3,2 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 8.
1144.	Bélyeges téglafredéke, teglaf? Bélyeg: AT]ILIAE FIR[MAE	v. 2-2,2 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 9.
1145.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: C VAL CONST] KAR	27,5 x 14,3- 15,2 x 1,9- 2,5 cm	MMB	Mathédesz 2014b, 98; Schmidtová – Mathédesz 2022, 353, kat. 10.

40. Pozsony V. járása – Oroszvár – I. számú római temető (Bratislava V – Rusovce – Rímske pohrebisko I.):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
------	---------------	---------	----------------------------	----------

1146.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[	51 x 40 cm	SNM-AM / 6. számú sír	Kraskovská 1974, 16.
1147.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G	60 x 60, v. 7,5 cm	SNM-AM / 36. számú sír	Kraskovská 1974, 33, Tab. XXVII: 7, 8.
1148.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G	60 x 60, v. 7,5 cm	SNM-AM / 36. számú sír	Kraskovská 1974, 33, Tab. XXVIII:8.
1149.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG XIII[– sérült	56,5 x 43, v. 7 cm	SNM-AM / 36. számú sír	Kraskovská 1974, 33, Tab. XXVIII:9.
1150.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIII G	60 x 60 cm, v. 7 cm	SNM-AM / 43. számú sír	Kraskovská 1974, 36, Tab. XXVIII:1.

41. Pozsony V. járása – Oroszvár – II. számú római temető (Bratislava V – Rusovce – Rímske pohrebisko II.):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1151.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL CONST KAR – tabula ansata keretben	h. 50, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 64, tab. XXIV:1.
1152.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: C [VAL] CONST KAR – tabula ansata keretben – nehezen olvasható	h. 52, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 64, tab. XXV:1.
1153.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: C VA[L] CONST KA[R] - tabula ansata keretben – nehezen olvasható	h. 50, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 64, tab. XXIV:4.
1154.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: C VAL CONST KAR – tabula ansata keretben	h. 50, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 64, tab. XXV:2.
1155.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: C VAL CONST KAR – tabula ansata keretben	h. 50, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 65, tab. XXVI:2.
1156.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]CONST KAR – tabula ansata keretben – nehezen olvasható	h. 50, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 65, tab. XXVI:1.
1157.	Tégla karcolt szöveggel. Felirat: CX	h. 50, sz. 40 cm	SNM-AM / LIII. sír	Pichlerová 1981, 65, tab. XXIV:2.
1158.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: C VAL CONST[- tabula ansata keretben	h. 11, sz. 6, v. 2,5 cm	SNM-AM / LXXXII. számú csontvázas sír fölött, 40 cm-re a felszíntől	Pichlerová 1981, 196, tab. CLXXX:1.

42. Pozsony V. járása – Oroszvár – VI. számú római temető (Bratislava V – Rusovce – Rímske pohrebisko VI.):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés /	Irodalom
------	---------------	---------	--------------	----------

			Megjegyzés	
1159.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X G PX, Lőrincznél: LEG X G PF	h. 52,7, sz. 41,5-42, v. 2,7-3,2 cm	HM, Inv. 79.5.1.3 t.2, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 1; Szilágyi 1933, nr. 119; Lőrincz 1980, 272, nr. 1.
1160.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG XIII, Lőrincznél: EG XIII	h. 50,6-51,7 sz. 38-38,3, v. 3,8 cm	HM, Inv. 79.5.2.6. t.1, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 2; Szilágyi 1933, 72, nr. 39d; Lőrincz 1980, 272, nr. 2.
1161.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF	h. 52, sz. 41,5-42, v. 2,7-2,9 cm	HM, Inv. 79.5.3.3 t.3, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 3; Lőrincz 1980, 272, nr. 3.
1162.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG X GE PF	v. 2,5-2,6 cm	HM, Inv. 79.5.4.3. t.3, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 4; Szilágyi 1933, 58, Nr. 150 (1); Lőrincz 1980, 272, nr.4.
1163.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: COH ... AS – Lőrincznél: COH [] AES	h. 47, sz. 38, v. 2 cm	HM, Inv. 79.5.5 8.t.5, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 5; Szilágyi 1933, 86, nr.4/1; Lőrincz 1980, 272, nr. 5.
1164.	Bélyeges téglá, tegula? Bélyeg: LEG X CEP, Lőrincznél: LEG X GE PF	v. 3 cm	HM, Inv. 79.5.6.3. t.4, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 6; Lőrincz 1980, 272, nr. 6.
1165.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X G PF	h. 53-53,8, sz. 41,5, v. 2,5-3 cm	HM, Inv. 79.5.7.3 t.5, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 7; Szilágyi 1933, 53, Nr. 107a; Lőrincz 1980, 272, nr. 7.
1166.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X GE PF	h. 52,5, sz. 42,8, v. 2,5- 2,9 cm	HM, Inv. 79.5.8. 3.t.3, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 8; Szilágyi 1933, 58, nr. 150 (3); Lőrincz 1980, 272, nr.8.
1167.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X G, Lőrincznél: LE[G] X G PF	h. 49,7-50, sz. 42-42,5, v. 2,7-3 cm	HM, Inv. 79.5.9. 3.t.6, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 9; Lőrincz 1980, 272, nr. 9.
1168.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG X G PF	h. 51, sz. 42, v. 3,5 cm	HM, Inv. 79.5.10 4.t.1, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 10; Szilágyi 1933, 56, nr. 134d; Lőrincz 1980, 272, nr. 10.
1169.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: COH ... AS, Lőrincznél: COH I AES	h. 47, sz. 39,5, v. 3,5 cm	HM, Inv. 79.5.11. 8.t.6, 1891	Sótér 1894, 306; Sótér 1898, 248, nr. 11; Lőrincz 1980, 272, nr. 11.

43. Pozsony V. járása – Oroszvár – „Liget“ utca 179 – villagazdaság (Bratislava V – Rusovce – Hájová ulica 179):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1170.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg: ALA I CANN[		MMB	Schmidtová 2010, 12-13.

44. Pozsony V. járása – Oroszvár – Téglaszín dűlő – villagazdaság (Bratislava V – Rusovce – Tehelný hon):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1171.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: ATILIAE FIRMA		SAHI / 4. számú épület	Kendrala 2015, 39.
1172.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: ATILIAE FIRMA		SAHI / 4. számú épület	Kendrala 2015, 39.
1173.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: ATILIAE FIRMA		SAHI / 4. számú épület	Kendrala 2015, 39.
1174.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: ATILIAE FIRMA		SAHI / 4. számú épület	Kendrala 2015, 39.
1175.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: ATILIAE FIRMA		SAHI / 4. számú épület	Kendrala 2015, 39.

45. Pozsony V. járása – Oroszvár – ismeretlen lelőhely (Bratislava V – Rusovce – neznáme nálezisko):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1176.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: COHRIEL[- retrográd	h. 47, sz. 37, v. 2,5 cm	HM, Inv. 79.7.13. 9.t.1	Szilágyi 1933, 86, nr. 3 e; Lőrincz 1980, 273, nr. 1.
1177.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: ALAE I VLPI AN – tabula ansata keretben		Ismeretlen / Csak fényképről ismert.	Mathédesz 2022a, 26.

46. Pozsony V. járása – Oroszvár – Latén utca (Bratislava V – Rusovce – Laténska ulica):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1178.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: legio X Gemina – pontos bélyeg nem ismert		SNM-AM / 458. objektum betöltéséből – másodlagos – népvándorlás kori	Bazovský 2000, 94.

47. Stomfa (Stupava):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1179.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:] X M[		BM	CIL III 4659.
1180.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg: LEG X G[M? - retrográd		MNM	CIL III 11352d.
1181.	Bélyeges téglafredéke,		MNM	CIL III 11363b.

	tegula? A legio XIII bélyeges téglája. A bélyeg pontos leírását nem közlik.			
1182.	Nagy négyzet alakú téglák a legio X bélyegeivel. Sem számukat, sem az egyes bélyegeket nem közlik.		Ismeretlen / A 19. század 30-as éveiben a kastélypark közelében egy téglával kirakott csatorna és agyag vízvezető csövek kerültek elő.	Ortvay 1892, 34; Dobiáš 1922, 86.
1183.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LEG X GEM		MNM / 1890	Szendrei 1890, 375.
1184.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg: LEG XIV[		MNM / 1890	Szendrei 1890, 375.
1185.	Bélyeges tégl. A felszínén három betű ismerhető fel – Szendrei szerint műhelybélyeg		MNM / 1890	Szendrei 1890, 375.
1186.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LEG XIII GMV		PR / Gond Ignác ajándéka	Polikeit 1901, 14, kat. 45a.
1187.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg: LEG XIII[		PR / Gond Ignác ajándéka	Polikeit 1901, 14, kat. 45b.
1188.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LEG XIII GMV – tabula ansata keretben		PR	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:19.
1189.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LEG XIV GMV		Ismeretlen / Eisner és Dobiáš találta stomfai „kirándulásuk“ során	Dobiáš 1922, 87.
1190.	Bélyeges tégl. töredéke. A legio XV Apollinaris bélyegét vélték felismerni.		Ismeretlen / Eisner és Dobiáš találta stomfai „kirándulásuk“ során	Dobiáš 1922, 87.
1191.	Bélyeges tégl. töredéke. A legio XV Apollinaris bélyegét vélték felismerni.		Ismeretlen / Eisner és Dobiáš találta stomfai „kirándulásuk“ során	Dobiáš 1922, 87.
1192.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg: LEG X GPF – planta pedis keretben		1925	Gnirs 1928, 129, Abb. 6:1; Eisner 1933, 204, tab. LXII:7; Ondrouch 1938, 58, obr. 6:17.
1193.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg: LEG X G[- planta pedis keretben		1925	Gnirs 1928, 129, Abb. 6:2; Ondrouch 1938, 58, obr. 6:9.
1194.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg:]G PF – planta pedis keretben		1925	Gnirs 1928, 129; Ondrouch 1938, 58, obr. 6:8.
1195.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg: leírás szerint: LE]G X GPF, rajz alapján: LEG X [G]P[		1925	Gnirs 1928, 129, Abb. 6:3.
1196.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII GMV		1925	Gnirs 1928, 130, Abb. 6:6.
1197.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII[		1925	Gnirs 1928, 130.
1198.	Bélyeges tégl. töredéke. Bélyeg: LEG XIII GMV –		1925	Gnirs 1928, 130.

	tabula ansata keretben			
1199.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G		1925	Gnirs 1928, 130, Abb. 6:5.
1200.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G		1925	Gnirs 1928, 130.
1201.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIV		1925	Gnirs 1928, 130, Abb. 6:4.
1202.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XV APOL – tabula ansata keretben		1925	Gnirs 1928, 130, Abb. 6:11.
1203.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XV[		1925	Gnirs 1928, Abb. 6:9; Eisner 1933, tab. LXIII:3
1204.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: Gnirs szerint LEG XIX, a mellékelt rajz alapján: LEG XI[V		1925	Gnirs 1928, 130, Abb. 6:10; Eisner 1933, tab. LXIV:3; Ondrouch 1938, 60, obr. 7:2.
1205.	Téglafredéke. Kiegetés előtt CXIV betűket húztak be		1925	Gnirs 1928, 130, Abb. 6:8.
1206.	Téglafredéke, tegula. Kiegetés előtt CX betűket húztak be. Gnirs C. Ti betűket ismertették		1925	Gnirs 1928, Abb. 5; Eisner 1933, tab. LXIV:10; Ondrouch 1938, 60, obr. 7:15.
1207.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG[- planta pedis keretben		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:13.
1208.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]X GPF – planta pedis keretben		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:14.
1209.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG X GPF – planta pedis keretben		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:15.
1210.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: L]EG X PF?		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:18.
1211.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg:]G X G[		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:11.
1212.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG] XIII G		SVM	Ondrouch 1938, 58, obr. 6:20.
1213.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIII[		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:1.
1214.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: L]EG XIV[		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:3.
1215.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: L]EG XIII G		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:7.
1216.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: L]EG XIV		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:8.
1217.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XIII G[		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:9.
1218.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XV[		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:16.
1219.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: LEG XV APOL – tabula ansata keretben		SVM	Ondrouch 1938, 60, obr. 7:17.
1220.	Bélyeges téglafredéke,	5 x ? x ?	10439, 1940, AI	Ondrouch 1941, 22,

	later. Bélyeg: LE[	cm	helyiség – fűtő csatorna	kat. č. 1, obr. IV:1.
1221.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: X] G PF – planta pedis keretben?	5,6 x ? x ? cm	10432, 1940, AI helyiség – fűtő csatorna	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 2, obr. IV:2.
1222.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LE]G X G PF – planta pedis keretben	5 x ? x ? cm	10433, 1940, AI helyiség – fűtő csatorna	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 3, obr. IV:3.
1223.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: L[	4,8 x ? x ? cm	10431, 1940, AI helyiség – fűtő csatorna	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 4, obr. IV:4.
1224.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X P[	2,8 x ? x ? cm	10427, 1940, AVII helyiség	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 5, obr. IV:5.
1225.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: X] G PF		10413, 1940, BIV helyiség	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 6, obr. IV:6, tab. X:5.
1226.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]EG X[	2,5 x ? x ? cm	10366, 1940, AX – keleti részéből	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 7, obr. IV:7.
1227.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G X GEM	2,8 x ? x ? cm	10365, 1940, AX – keleti részéből	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 8, obr. IV:8.
1228.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GEM	2,5 x ? x ? cm	10355, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 9, obr. IV:9.
1229.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G PF?	2,5 x ? x ? cm	10466, 1940, parancsnoki épület déli kerületi falánál	Ondrouch 1941, 22, kat. č. 10, obr. IV:10.
1230.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X GPF?	3 x ? x ? cm	10484, 1940, TI	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 11, obr. IV:11.
1231.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]X G PF?	2,8 x ? x ? cm	10346, 1940, AX – ÉK-i részéből	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 12, obr. IV:12, tab. IX:8.
1232.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XI[	3,7 x ? x ? cm	10485, 1940, felszíni gyűjtés – a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 13, obr. IV:13.
1233.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X PF	2,4 x ? x ? cm	10424, 1940, AVII	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 14, obr. IV:14.
1234.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG XIV G		10486, 1940, felszíni gyűjtés – a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 15, obr. IV:15.
1235.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]EG XIV	5,1 x 20,7 x 20,7 cm	10482, 1940, CII – ciszterna alja izoláció	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 16, obr. IV:16, tab. IX:1.
1236.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IV G	3,8 x ? x ? cm	10488, 1940, felszíni gyűjtés – a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 17, obr. IV:17.
1237.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	3,1 x ? x ? cm	10354, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 18, obr. IV:18.
1238.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G[	3,3 x ? x ? cm	10382, 1940, AX – keleti részéből	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 19, obr. IV:19.
1239.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII [G	2,6 x ? x ? cm	10481, 1940, BIV	Ondrouch 1941, 23, kat. č. 20, obr. IV:20, tab. X:6.
1240.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III GE?	2,5 x ? x ? cm	10476, 1940, TII	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 21, obr. IV:21.
1241.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G[	3,7 x ? x ? cm	10396, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 22, obr. IV:22.

1242.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	3 x ? x ? cm	10364, 1940, AX – ÉK-i része	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 23, obr. IV:23.
1243.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	3,4 x ? x ? cm	10497, 1940, F – DK-i része	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 24, obr. IV:24, tab. IX:5.
1244.	Bélyeges téglá, later. Bélyeg: LEG XIII G	5,4 x 20,5 x 19,6 cm	10407, 1940, BI/II – izolált helyen	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 25, obr. IV:25.
1245.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	2,9 x ? x ? cm	10456, 1940, parancsnoki épület déli kerületi falánál	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 26, obr. IV:26.
1246.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	3,6 x ? x ? cm	10379, 1940, AX – K-i részén	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 27, obr. V:1.
1247.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L[E]G XIII G	2,6 x ? x ? cm	10493, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 28, obr. V:2.
1248.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JEG XIII G	3,5 x ? x ? cm	10399, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 29, obr. V:3.
1249.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII [G	1,8 x ? x ? cm	10507, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 24, kat. č. 30, obr. V:4.
1250.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XII[	2,8 x ? x ? cm	10491, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 31, obr. V:5.
1251.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII G	3 x ? x ? cm	10450, 1940, AI	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 32, obr. V:6.
1252.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: I]III G	2,4 x ? x ? cm	10403, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 33, obr. V:7.
1253.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G XIII G	3,3 x ? x ? cm	10496, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 34, obr. V:8.
1254.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII G[	3,3 x ? x ? cm	10406, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 35, obr. V:9.
1255.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII G	2,1 x ? x ? cm	10381, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 36, obr. V:10.
1256.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	3,4 x ? x ? cm	10489, 1940, BIV helyiség ÉK-i külső fala	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 37, obr. V:11.
1257.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	2,3 x ? x ? cm	10393, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 38, obr. V:12.
1258.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: JG XIII G		10360, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 39, obr. V:13.
1259.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] XIII G	2,8 x ? x ? cm	10458, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 25, kat. č. 40, obr. V:14.
1260.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	2,4 x ? x ? cm	10418, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 41, obr. V:15.
1261.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	2,4 x ? x ? cm	10416, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 42, obr. V:16.
1262.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII G[	2,2 x ? x ? cm	10511, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 43, obr. V:17.
1263.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII G	2,4 x ? x ? cm	10495, 1940, parancsnoki épület ÉK-i kerületi falánál	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 44, obr. V:18.
1264.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[	2,6 x ? x ? cm	10405, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 45, obr. V:19.
1265.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: JG XIII[	3,1 x ? x ? cm	10506, 1940, BIV	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 46, obr. V:20.
1266.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	3 x ? x ? cm	10373, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 47, obr. V:21.

1267.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	2,6 x ? x ? cm	10451, 1940, AI	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 48, obr. V:22.
1268.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XI[	3,6 x ? x ? cm	10494, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 49, obr. V:23.
1269.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G[	3,5 x ? x ? cm	10452, 1940, AI	Ondrouch 1941, 26, kat. č. 50, obr. V:24.
1270.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	2,5 x ? x ? cm	10509, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 51, obr. V:25.
1271.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	2,7 x ? x ? cm	10415, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 52, obr. V:26.
1272.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	2,7 x ? x ? cm	10397, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 53, obr. V:27.
1273.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G XIII[	2,7 x ? x ? cm	10412, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 54, obr. V:28.
1274.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G[	3,9 x ? x ? cm	10423, 1940, A VII/IX	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 55, obr. VI:1.
1275.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G – tabula ansata keretben?	3,2 x ? x ? cm	10387, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 56, obr. VI:2, tab. IX:10.
1276.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG XIII G	3,3 x ? x ? cm	10371, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 57, obr. VI:3.
1277.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	3,6 x 40 x ? cm	10473, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 58, obr. VI:4.
1278.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G XIII G	3,3 x ? x ? cm	10361, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 59, obr. VI:5.
1279.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G – tabula ansata keretben?	3,8 x ? x ? cm	10435, 1940, AI	Ondrouch 1941, 27, kat. č. 60, obr. VI:6.
1280.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	2,6 x ? x ? cm	10395, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 61, obr. VI:7.
1281.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: G] XIII G	3,4 x ? x ? cm	10377, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 62, obr. VI:8.
1282.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[	2,9 x ? x ? cm	10368, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 63, obr. VI:9.
1283.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] XIII G	2,8 x ? x ? cm	10400, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 64, obr. VI:10.
1284.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII[	2,4 x ? x ? cm	10430, 1940, AI	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 65, obr. VI:11.
1285.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	2,4 x ? x ? cm	10394, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 66, obr. VI:12.
1286.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II G	2,4 x ? x ? cm	10453, 1940, AI	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 67, obr. VI:13.
1287.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G – tabula ansata keretben?	3,7 x ? x ? cm	10492, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 68, obr. VI:14.
1288.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G – tabula ansata keretben?	3,5 x ? x ? cm	10446, 1940, AI	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 69, obr. VI:15.
1289.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	3,4 x ? x ? cm	10372, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 28, kat. č. 70, obr. VI:16.
1290.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII[- tabula ansata keretben?	3,4 x ? x ? cm	10447, 1940, AI	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 71, obr. VI:17.

1291.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[	2,5 x ? x ? cm	10356, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 72, obr. VI:18.
1292.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II G	2,9 x ? x ? cm	10378, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 73, obr. VI:19.
1293.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	2,2 x ? x ? cm	10375, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 74, obr. VII:1.
1294.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G[	2 x ? x ? cm	10429, 1940, A VII/IX	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 75, obr. VII:2.
1295.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G[	2,6 x ? x ? cm	10461, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 76, obr. VII:3.
1296.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	2,7 x ? x ? cm	10475, 1940, BV	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 77, obr. VII:4.
1297.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII[	2,4 x ? x ? cm	10392, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 78, obr. VII:5.
1298.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII[	2,1 x ? x ? cm	10401, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 79, obr. VII:6.
1299.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]IIII G	2,3 x ? x ? cm	10422, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 29, kat. č. 80, obr. VII:7.
1300.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G	1,8 x ? x ? cm	10490, 1940, TI	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 81, obr. VII:8.
1301.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E]G XIII[	2,7 x ? x ? cm	10472, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 82, obr. VII:9.
1302.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG XIII[	2,4 x ? x ? cm	10474, 1940, BV	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 83, obr. VII:10.
1303.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: G] XIII[		10460, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 84, obr. VII:11.
1304.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	3,9 x ? x ? cm	10410, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 85, obr. VII:12.
1305.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]XII[	2,2 x ? x ? cm	10508, 1940, F – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 86, obr. VII:13.
1306.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G[	2,5 x ? x ? cm	10445, 1940, AI	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 87, obr. VII:14.
1307.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	3 x ?x ? cm	10370, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 88, obr. VII:15.
1308.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G - szöggel	2,9 x ? x ? cm	10513, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 89, obr. VII:16.
1309.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G[	2,8 x ? x ? cm	10357, 1940, AI/III	Ondrouch 1941, 30, kat. č. 90, obr. VII:17.
1310.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII[	2,6 x ? x ? cm	10505, 1940, BIV – fűtő csatorna konstrukciója	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 91, obr. VII:18.
1311.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[	3 x ? x ? cm	10384, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 92, obr. VII:19
1312.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	2,8 x ? x ? cm	10420, 1940, F DK-i részén	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 93, obr. VII:20.
1313.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G[–	2,3 x ? x ? cm	10504, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 94, obr.

	szög okozta sérülések			VII:21.
1314.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]EG XIII[	2,7 x ? x ? cm	10409, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 95, obr. VII:22.
1315.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: E]G XIII G	2,7 x ? x ? cm	10369, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 96, obr. VII:23.
1316.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: LEG XI[	3,6 x ? x ? cm	10449, 1940, AI	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 97, obr. VII:24.
1317.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]XIII G	3 x ? x ? cm	10426, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 98, obr. VII:25.
1318.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]III G – tabula ansata keretben?	2,8 x ? x ? cm	10376, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 99, obr. VII:26.
1319.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: LEG XIII G	3 x ? x ? cm	10363, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 31, kat. č. 100, obr. VII:27.
1320.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: LEG XIII G	2,6 x ? x ? cm	10359, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 101, obr. VII:28, tab. X:4.
1321.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: LEG XI[	2,9 x ? x ? cm	10477, 1940, TII	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 102, obr. VIII:1.
1322.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]I G[	2,9 x ? x ? cm	10437, 1940, AI	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 103, obr. VIII:2.
1323.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]XIII[	2,4 x ? x ? cm	10440, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 104, obr. VIII:3.
1324.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: EG XIII G	3 x ? x ? cm	10380, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 105, obr. VIII:4.
1325.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: XI[III]II D?	3,7 x ? x ? cm	10352, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 106, obr. VIII:5.
1326.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]XIII G	3,7 x ? x ? cm	10487, 1940, felszíni gyűjtés a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 107, obr. VIII:6.
1327.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]II D?	3 x ? x ? cm	10347, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 108, obr. VIII:7.
1328.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: LEG XIV G	2,6 x ? x ? cm	10442, 1940, AXI	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 109, obr. VIII:8, tab. IX:8.
1329.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]XIV ? II D ?	2,8 x ? x ? cm	10351, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 32, kat. č. 110, obr. VIII:9.
1330.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg:]XIV?[	3,3 x ? x ? cm	10348, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 111, obr. VIII:10.
1331.	Bélyeges téglafredéke, teglaf. Bélyeg: LEG XV APOL	3,7 x ? x ? cm	10444, 1940, AXI	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 112, obr. VIII:11.
1332.	Bélyeges téglafredéke,	2,9 x ? x ?	10465, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 33,

	tegula. Bélyeg:]V AP? – tabula ansata keretben	cm		kat. č. 113, obr. VIII:12.
1333.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]V AP – tabula ansata keretben	3,6 x ? x ? cm	10478, 1940, BV – fűtő csatorna konstrukciójában	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 114, obr. VIII:13.
1334.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]POL	3,1 x ? x ? cm	10498, 1940, vízvezeték csatornájában	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 115, obr. VIII:14.
1335.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XV APOL	7 x 30 x 44,5? cm	10469, 1940, BII/III – az eredeti válaszfal alapjai	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 116, obr. VIII:15.
1336.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XV A[b	3,1 x ? x ? cm	10457, 1940, TII	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 117, obr. VIII:16.
1337.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: X]V APOL	2,6 x ? x ? cm	10390, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 118, obr. VIII:17.
1338.	Bélyeges téglá, later. Bélyeg: LEG XV APOL	7 x 31 x 44,5 cm	10499, 1940, BII/II – az eredeti válaszfal alapja	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 119, obr. VIII:18, tab. X:1.
1339.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]APOL	3,3 x ? x ? cm	10358, 1940, AI/III	Ondrouch 1941, 33, kat. č. 120, obr. VIII:19.
1340.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XV[	6,6 x ? x ? cm	10467, 1940, BII/II – az eredeti válaszfal alapja	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 121, obr. VIII:20.
1341.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XV APO[	6,7 x ? x ? cm	10500, 1940, BIV helyiség – fűtő csatorna	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 122, obr. VIII:21.
1342.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]G XV APOL	6,6 x ? x ? cm	10471, 1940, BII/II – az eredeti válaszfal alapja	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 123, obr. VIII:22.
1343.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XV APOL	3,4 x ? x ? cm	10434, 1940, AI	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 124, obr. VIII:23.
1344.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: FL SEX	2,2 x ? x ? cm	10468, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 125, obr. IX:1, tab. X:7.
1345.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: FL SEX	2,4 x ? x ? cm	10462, 1940, BIV	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 126, obr. IX:2, tab. IX:9.
1346.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [FL S]EX – XT ligatúra	2,7 x ? x ? cm	10391, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 127, obr. IX:3.
1347.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: C I [IVL	2 x ? x ? cm	10421, 1940, F – DNY-i részén	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 128, obr. IX:4
1348.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C I [IVL	3,3 x ? x ? cm	10362, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 129, obr. IX:5.
1349.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: C] I IVL – VL ligatúra	2,1 x ? x ? cm	10411, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 34, kat. č. 130, obr. IX:6, tab. IX:7
1350.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: CIF – retrográd?	2 x ? x ? cm	10389, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 131, obr. IX:7, tab. IX:4.
1351.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VAL	2,3 x ? x ? cm	10388, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 132, obr. IX:8,

	CO]NST KAR – tabula ansata keretben			tab. IX:2.
1352.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: C VA]L CONST [KAR	2,6 x ? x ? cm	10350, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 133, obr. IX:9, tab. IX:3.
1353.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[?	3,2 x ? x ? cm	10404, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 134, obr. IX:10.
1354.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: E E[?	2,8 x ? x ? cm	10441, 1940, AXI	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 135, obr. IX:11.
1355.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	2,5 x ? x ? cm	10501, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 136, obr. IX:12.
1356.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	3,1 x ? x ? cm	10479, 1940, TII	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 137, obr. IX:13.
1357.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	2,2 x ? x ? cm	10386, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 138, obr. IX:14.
1358.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[- tabula ansata keretben?	2,5 x ? x ? cm	10483, 1940, felszíni gyűjtés a kutatott területen kívüli	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 139, obr. IX:15.
1359.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[- tabula ansata keretben?	3 x ? x ? cm	10459, 1940, TII	Ondrouch 1941, 35, kat. č. 140, obr. IX:16.
1360.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,9 x ? x ? cm	10383, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 141, obr. IX:17.
1361.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- tabula ansata keretben?	3 x ? x ? cm	10463, 1940, TII	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 142, obr. IX:18.
1362.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	3,1 x ? x ? cm	10398, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 143, obr. IX:19.
1363.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,3 x ? x ? cm	10419, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 144, obr. IX:20.
1364.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,2 x ? x ? cm	10464, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 145, obr. IX:21.
1365.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,8 x ? x ? cm	10417, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 146, obr. IX:22.
1366.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	3,1 x ? x ? cm	10414, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 147, obr. IX:23.
1367.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]EG[	5,1 x ? x ? cm	10436, 1940, AI	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 148, obr. IX:24.
1368.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,4 x ? x ? cm	10510, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 149, obr. IX:25.
1369.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	4,3 x ? x ? cm	10353, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 36, kat. č. 150, obr. IX:26.

1370.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,9 x ? x ? cm	10367, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 37, kat. č.151, obr. IX:27.
1371.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,8 x ? x ? cm	10455, 1940, AI	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 152, obr. IX:28.
1372.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,8 x ? x ? cm	10428, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 153, obr. IX:29.
1373.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,2 x ? x ? cm	10503, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 154, obr. IX:30.
1374.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- retrográd, tabula ansata keretben	3,5 x ? x ? cm	10438, 1940, AI	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 155, obr. IX:31.
1375.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG	2,6 x ? x ? cm	10425, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 156, obr. IX:32.
1376.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3,5 x ? x ? cm	10470, 1940, TII	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 157, obr. IX:33.
1377.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3,3 x ? x ? cm	10448, 1940, AI	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 158, obr. IX:34.
1378.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3,3 x ? x ? cm	10443, 1940, AXI	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 159, obr. IX:35.
1379.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- tabula ansata keretben?	2,4 x ? x ? cm	10454, 1940, AI	Ondrouch 1941, 37, kat. č. 160, obr. X:1.
1380.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[- tabula ansata keretben?	2,2 x ? x ? cm	10374, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 161, obr. X:2.
1381.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,5 x ? x ? cm	10385, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 162, obr. X:3.
1382.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X P?[	3,3 x ? x ? cm	10349, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 163, obr. X:4.
1383.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	5,7 x ? x ? cm	10502, 1940, AX – ÉK-i részén	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 164, obr. X:5.
1384.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- tabula ansata keretben?	3,1 x ? x ? cm	10408, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 165, obr. X:6.
1385.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3,5 x ? x ? cm	10470, 1940, BI/BII	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 166, obr. X:7.
1386.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3 x ? x ? cm	10512, 1940, F – DK-i részén	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 167, obr. X:8.
1387.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	3,2 x ? x ? cm	10402, 1940, BI/BII	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 168, obr. X:9.
1388.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG [X		1940, BI/II	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 169, obr. X:10.
1389.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg:]G		1940, AI	Ondrouch 1941, 38, kat. č. 170, obr. X:11.
1390.	Bélyeges téglá töredéke,	2,3 x ? x ? cm	10514, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 39,

	tegula. Bélyeg:]II G[	cm		kat. č. 171, obr. X:12.
1391.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG X[	2,8 x ? x ? cm	10517, 1940, felszíni gyűjtés a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 172, obr. X:13.
1392.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G X[		10521, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 173, obr. X:14.
1393.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	2,2 x ? x ? cm	10524, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 174, obr. X:15.
1394.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]EG X G[		10516, 1940, felszíni gyűjtés a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 175, obr. X:16.
1395.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII G	2,9 x ? x ? cm	10518, 1940, AI	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 176, obr. X:17.
1396.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G	3,4 x ? x ? cm	10520, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 177, obr. X:18.
1397.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	2,8 x ? x ? cm	10523, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 178, obr. X:19.
1398.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	2,5 x ? x ? cm	10522, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 179, obr. X:20.
1399.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: XIII		10519, 1940, AVII/IX	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 180, obr. X:21.
1400.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XV A[	2,6 x ? x ? cm	10515, 1940, felszíni gyűjtés a kutatott területen kívül	Ondrouch 1941, 39, kat. č. 181, obr. X:22.
1401.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	2,5 x ? x ? cm	10524, 1940, AIII	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 182.
1402.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]IIII[	2,5 x ? x ? cm	10526, 1940, AX	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 183.
1403.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	3 x ? x ? cm	10527, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 184.
1404.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G	2,5 x ? x ? cm	10529, 1940, AX	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 185.
1405.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[	2,2 x ? x ? cm	10525, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 186.
1406.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LE[		10530, 1940, BI/II	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 187.
1407.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[G] XV[	2,5 x ? x ? cm	10528, 1940, parancsnoki épület DK-i sarka	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 188.
1408.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg:]EG X G PF? – planta pedis keretben?	5,6 x 30 x ? cm	10533, 1940, AI helyiség fűtő csatornája – in situ	Ondrouch 1941, 40, kat. č. 189, obr. X:23.
1409.	Tégla töredéke. Kiegyezés előtt a felszínére egy többsoros feliratot húztak be, amelyből a következő sorok maradtak meg számunkra: te]cl(arii) X	19 x 11 cm	SNM-AM, AP-8659	Ondrouch 1941, 20, Tab. XI; Hošek 1986, 92-94, kat. 42.

	C[arnuntini /]ti(gnuarii) f(abri) ex fig(linis) Q[/]Varius[/ Tul]lius			
1410.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII GMV – tabula ansata keretben?	2,6 x ? x ? cm	10719, 1941, S = őrház vagy vámház? Alapjai	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 1, obr. III.1.
1411.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII] G MV	2,6 x ? x ? cm	10715, 1941, S	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 2, obr. III.2.
1412.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XI]III G	2,3 x ? x ? cm	10712, 1941, EVII	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 3, obr. III.3.
1413.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII GMV – tabula ansata keretben	2,9 x ? x ? cm	10718, 1941, S	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 4, obr. III.4.
1414.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIII G[MV	2,2 x ? x ? cm	10733, 1941, S	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 5, obr. III.5.
1415.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: L]EG XIII G	5 x ? x ? cm	10731, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 6, obr. III.6.
1416.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G – kutya lábnyom	52,3 x 2,6 x 41 cm	10775, 1941, L	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 7, obr. III.7.
1417.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LIIGI XIII G	3,6 x 49,6 x 36,8 cm	10723, 1941, Kv1 in situ	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 8, obr. III.8.
1418.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LII]GI XIII[I G?	3,9 x ? x ?	10709, 1941, L	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 9, obr. III.9.
1419.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[	2,7 x ? x ? cm	10721, 1941, déli kerületi fal	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 10, obr. III.10.
1420.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIV G – az V fordított	3 x ? x ? cm	10726, 1941. Kv1	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 11, obr. III.11.
1421.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LE]G XIV	? x ? x ? cm	10720, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 12, obr. III.12.
1422.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XIV[	4,4 x ? x ? cm	10728, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 13, obr. III.13
1423.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XIV	4,8 x ? x ? cm	10734, 1941, Kv2	Ondrouch 1945-46, 16, kat. č. 14, obr. III.14.
1424.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG XIV	5,6 x ? x ? cm	10735, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 15, obr. III.15.
1425.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XIV	5,1 x 21 x ? cm	10732, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 16, obr. III.16.
1426.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XIV	4,6 x 20,7 x ? cm	10730, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 17, obr. III.17.

1427.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LEJG XIV	? x ? x ? cm	10729, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 18, obr. III.18.
1428.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG X]IV – caligae lenyomat	4,3 x 21,1 x ? cm	10713, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 19, obr. III.19.
1429.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG XIV	5,2 x 21 x ? cm	10708, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 20, obr. III.20.
1430.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XV[	2,8 x ? x ? cm	10710, 1941, Déli kerületi fal	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 21, obr. III.21.
1431.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XV A]POL	3,5 x ? x ? cm	10707, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 22, obr. III.22.
1432.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: IVLI OF (?) – VL és OF ligatúra	7,8 x ? x ? cm	10711, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 23, obr. IV.1.
1433.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: IVLI OF (?) – VL ligatúra – OF részleges	? x ? x ? cm	10739, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 24, obr. IV.2.
1434.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: IVLI OF (?) – VL és OF ligatúra	7,4 x ? x ? cm	10741, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 25, obr. IV.3.
1435.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: IVLI OF (?) – VL és OF ligatúra	7,7 x ? x ? cm	10738, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 26, obr. IV.4.
1436.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: IVLI OF (?) – VL és OF ligatúra	7,6 x 26 x ? cm	10740, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 27, obr. IV.5.
1437.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: CIF	3,2 x ? x ? cm	10727, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 17, kat. č. 28, obr. IV.6.
1438.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: CIF	2,2 x ? x ? cm	10737, 1941, Kv1	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 29, obr. IV.7.
1439.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: CIF	2 x ? x ? cm	10736, 1941, déli kerületi fal a fürdőnél	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 30, obr. IV.8.
1440.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – a betűk közt háromszög alakú interpunkciók	4,6 x ? x ? cm	10748, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 31, obr. IV.9.
1441.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – a betűk között háromszög alakú interpunkciók	? x ? x ? cm	10742, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 32, obr. IV.10.
1442.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – kutya lábnyom lenyomata	4,2 x 19 x ? cm	10764, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 33, obr IV.11.
1443.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – az F és I között háromszög alakú interpunkció	? x ? x ? cm	10750, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 34, obr. IV.12.
1444.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF - a betűk	7,6 x ? x ? cm	10762, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 18, kat. č. 35, obr.

	között háromszög alakú interpunkciók			IV.13.
1445.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – a betúk között háromszög alakú interpunkció	7,5 x ? x ? cm	10744, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 36, obr. IV.14.
1446.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF - a betúk között háromszög alakú interpunkció	7,5 x ? x ? cm	10725, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 37, obr. IV.15.
1447.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF	5,4 x ? x ? cm	10752, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 38, obr. IV.16.
1448.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF - a betúk között háromszög alakú interpunkció	7,6 x ? x ? cm	10743, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 39, obr. IV.17.
1449.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – a betúk között háromszög alakú interpunkció	7,7 x ? x ? cm	10763, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 40, obr. IV.18.
1450.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – az F és I között háromszög alakú interpunkció	5 x ? x ? cm	10761, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 41, obr. IV.19.
1451.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – a betúk között háromszög alakú interpunkció	4,3 x 19,4 x ? cm	10746, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 18, kat. č. 42, obr. IV.20.
1452.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – a betúk között háromszög alakú interpunkció	7,6 x ? x ? cm	10747, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 19, kat. č. 43, obr. IV.21.
1453.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – a betúk között háromszög alakú interpunkció	5,2 x ? x ? cm	10760, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 19, kat. č. 44, obr. IV.22.
1454.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – az F csak részlegesen maradt meg. A betúk között háromszög alakú interpunkciók.	4,7 x ? x ? cm	10753, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 19, kat. č. 45, obr. IV.23.
1455.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: CIF - a betúk között háromszög alakú interpunkció	3,5 x ? x ? cm	10714, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 19, kat. č. 46, obr. IV.24.
1456.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – az F betúk részlegesen maradt meg. A betúk között háromszög alakú interpunkciók	7,6 x ? x ? cm	10767, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 19, kat. č. 47, obr. IV.25.
1457.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: CIF – az F részleges. A betúk között	7,4 x ? x ? cm	10756, 1941, D	Ondrouh 1945-46, 19, kat. č. 48, obr. IV.26.

	háromszög alakú interpunkció			
1458.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – az F részleges. Az I és G között háromszög alakú interpunkció	4,3 x ? x ? cm	10751, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 49, obr. IV.27.
1459.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – a G részleges. A betűk között háromszög alakú interpunkció	5,3 x ? x ? cm	10769, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 50, obr. IV.28.
1460.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: CIF – az F részleges	3 x ? x ? cm	10754, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 51, obr. IV.29.
1461.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – nehezen olvasható. Az F és I között háromszög alakú interpunkció	7,5 x ? x ? cm	10771, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 52, obr. IV.30.
1462.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – az F részleges. A betűk között háromszög alakú interpunkció	5,1 x ? x ? cm	10745, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 53, obr. V.1.
1463.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – az F részleges. A betűk között háromszög alakú interpunkció	7,1 x 19 x 20 cm	10773, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 54, obr. V.2.
1464.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – a betűk között háromszög alakú interpunkció	2 x ? x ? cm	10775, 1941, EVII	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 55, obr. V.3.
1465.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: C]IF	6,9 x ? x ? cm	10717, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 19, kat. č. 56, obr. V.4.
1466.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: CIF – nehezen olvasható	2,7 x ? x ? cm	10766, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 57, obr. V.5
1467.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – az F részleges. A betűk között háromszög alakú interpunkció	2,3 x ? x ? cm	10768, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 58, obr. V.6.
1468.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – a C részleges	? x ? x ? cm	10770, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 59, obr. V.7.
1469.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CI[F – az I részleges. A betűk között háromszög alakú interpunkció	7,5 x ? x ? cm	10724, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 60, obr. V.8.
1470.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: CIF – retrográd – dupla bélyeg –	7 x ? x ? cm	10772, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 61, obr. V.9.

	1 sorból csak C maradt meg, 2 sorban CIF – az I, F háromszög alakú interpunkcióval elválasztva			
1471.	Bélyeges téglaf töredéke, later, Bélyeg: CIF – az I és F részleges. Az I és F között háromszög alakú interpunkció	7,7 x 20 x ? cm	10759, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 62, obr. V.10.
1472.	Bélyeges téglaf töredéke, later. Bélyeg: CIF – az I, F részleges	5,2 x ? x ? cm	10765, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 63, obr. V.11.
1473.	Bélyeges téglaf töredéke, later? Bélyeg: FIG – C, I részleges. Az I, F között háromszög alakú interpunkció	5,4 x ? x ? cm	10749, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 64, obr. V.12.
1474.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: CIF – részleges megőrződésű	3 x ? x ? cm	10757, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 65, obr. V.13.
1475.	Bélyeges téglaf töredéke, imbrex. Bélyeg: CIF – részleges megőrződésű	2,1 x ? x ? cm	10756, 1941, EVII	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 66, obr. V.14.
1476.	Bélyeges téglaf töredéke, later. Bélyeg: CI[F – az I részleges. A betűk között háromszög alakú interpunkció	7,5 x ? x ? cm	10772, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 67, obr. V.15.
1477.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	3 x ? x ? cm	10838, 1941, felszíni gyűjtés	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 68, obr. V.16.
1478.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	4,4 x ? x ? cm	10716, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 69, obr. V.17.
1479.	Bélyeges téglaf töredéke, later. Bélyeg: LE[	4,8 x ? x ? cm	10774, 1941, D	Ondrouch 1945-46, 20, kat. č. 70.
1480.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: CIF	2,8 x ? x ? cm	10778, 1941, fürdőnél	Ondrouch 1945-46, 21, kat. č. 71.
1481.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: L[	2,3 x ? x ? cm	10837, 1941, felszíni gyűjtés	Ondrouch 1945-46, 21, kat. č. 72.
1482.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg:]EG XIII[	2,5 x ? x ? cm	10839, 1941, felszíni gyűjtés	Ondrouch 1945-46, 21, kat. č. 73.
1483.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIV	v. 3,1 cm	AÚ SAV / SV 56 szektor, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:3.
1484.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	v. 3 cm	AÚ SAV / IV szonda	Bujna 1976, 504, obr. 6:16.
1485.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G	h. 50,5 cm, v. 3 cm	AÚ SAV / SV 56 szonda, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:12.
1486.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg:]G XIII G[	v. 2,8 cm	AÚ SAV / SV 36 szonda	Bujna 1976, 504, obr. 6:2.
1487.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[	v. 2,6 cm	AÚ SAV / SV 56 szonda, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:14.
1488.	Bélyeges téglaf töredéke, tegula. Bélyeg: LEG [X	v. 3,2 cm	AÚ SAV / SV 55 szektor	Bujna 1976, 504, obr. 6:17.

1489.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	v. 2,8 cm	AÚ SAV / SV 36-37 szektor, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:5.
1490.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	v. 3,1 cm	AÚ SAV / SV 63 szektor	Bujna 1976, 504, obr. 6:10.
1491.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[	v. 3,2 cm	AÚ SAV / SV 36-37. szektor, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:1.
1492.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	v. 3,3 cm	AÚ SAV / SV 56 szektor, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:6.
1493.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	v. 2,8 cm	AÚ SAV / SV 56 szektor, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 6:8.
1494.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	v. 2,8 cm	AÚ SAV / SV 54 szektor, a BIII épület északi falánál	Bujna 1976, 504, obr. 6:7.
1495.	Bélyeges téгла töredéke, tegula? Bélyeg:]XIII GMV	v. 5,5 cm	AÚ SAV / 1974, „Kopec“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 6:15.
1496.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	v. 3 cm	AÚ SAV / 1974, „Kopec“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 6:11.
1497.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	v. 3 cm	AÚ SAV / 1974, „Kopec“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 6:9.
1498.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg:]I G	v. 2 cm	AÚ SAV / 1974, „Kopec“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 6:4.
1499.	Bélyeges téгла töredéke, ?. Bélyeg:]II[		AÚ SAV / 1974, „Kopec“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 6:13.
1500.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X[V] A[P]OL – két részben	v. 3 cm	AÚ SAV / II. szonda	Bujna 1976, 504, obr. 7:8.
1501.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XV[	v. 4-4,3 cm	AÚ SAV / II. szonda	Bujna 1976, 504, obr. 7:5.
1502.	Bélyeges téгла töredéke, tegula? Bélyeg: LEG XV[- tabula ansata keretben	v. 3,8 cm	AÚ SAV / IV. szonda	Bujna 1976, 504, obr. 7:7.
1503.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XV AP[- tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / 1974, „Kopec“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 7:6.
1504.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg:]XIII GEM	v. 2,9 cm	AÚ SAV / SV 55 szektor	Bujna 1976, 504, obr. 7:3.
1505.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII] GE OLI? – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	SNM-AM / 1971, „Kopec?“, felszíni gyűjtés	Bujna 1976, 504, obr. 7:2.
1506.	Bélyeges téгла töredéke, imbrex. Bélyeg:]X G P?F?	v. 2,8 cm	AÚ SAV / SV 64 szektor, beszórás	Bujna 1976, 504, obr. 7:1.
1507.	Bélyeges téгла töredéke, tegula. Bélyeg: OF PLSF – tabula ansata keretben	v. 2,8 cm	AÚ SAV / SV 63, a BVI helyiség falánál	Bujna 1976, 504, obr. 7:4.
1508.	Bélyeges téglák. Bélyeg: legio XIII Gemina. Pontos számukat és bélyegeit nem közli		1975	Hečková 1979, 410.
1509.	Bélyeges téglák. Bélyeg:		1975	Hečková 1979, 410.

	legio XV Apollinaris. Pontos számukat és bélyegeket nem közli			
1510.	Bélyeges téglaföredéke, tegula. Bélyeg: LEG XV AP[- kopott	18 x 14 x 2 cm	1977	Kraskovská 1979, 38, obr. 2:6.
1511.	Bélyeges téglaföredéke, later. Bélyeg: G] XV A[P]OL	12 x 13 x 7 cm	1977	Kraskovská 1979, 41, obr. 2:5.
1512.	Bélyeges téglaföredéke, tegula. Bélyeg: L[E]G XIII[- tabula ansata keretben	17,5 x 9,5 x 2,5 cm	1977	Kraskovská 1979, 41, obr. 2:4.
1513.	Bélyeges téglaföredéke, tegula. Bélyeg:]XIII G	19,5 x 12,5 x 2,5 cm	1977	Kraskovská 1979, 41.
1514.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg:]MV – tabula ansata keretben			Kraskovská 1982, 52, obr. 3:1.
1515.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg:]XIV G	h. 8,5 cm, v. 3 cm		Kraskovská 1982, 54, obr. 3:2.
1516.	Bélyeges téglaföredéke, tegula? Bélyeg: LEG XIII G	16 x 17 x 3 cm	I/78 szonda	Kraskovská 1982, 56, obr. 3:3.
1517.	Bélyeges téglaföredéke, later? Bélyeg: LEG XIII G[	22,5 x 15 x 6 cm	I/78 szonda	Kraskovská 1982, 56, obr. 3:5.
1518.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg:]G XIII[	13,5 x 12 x 5 cm	I/78 szonda	Kraskovská 1982, 56, obr. 3:4.
1519.	Bélyeges téglaföredéke, later. Bélyeg: LEG XIII	33 x 29 x 3 cm	Fürdő	Kraskovská 1982, 60, obr. 3:7.
1520.	Bélyeges téglaföredéke, ? Bélyeg:]G XIII G[	h. 5,5 cm, v. 2 cm	Fürdő	Kraskovská 1982, 60, obr. 3:12.
1521.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg:]G XIV	h. 15 cm, v. 3 cm	Fürdő	Kraskovská 1982, 60, obr. 3:11.
1522.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg: LEG[	h. 12 cm	Fürdő	Kraskovská 1982, 60, obr. 3:9.
1523.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg: GIF	h. 9,5 cm, v. 2,4 cm	Fürdő	Kraskovská 1982, 60, obr. 3:8.
1524.	Bélyeges téglaföredéke, ?. Bélyeg: GIF	h. 6,2 cm, v. 2,8 cm	Fürdő	Kraskovská 1982, 60, obr. 3:10.
1525.	Bélyeges téglaföredéke, tegula. Bélyeg:]II XIII II – felette egy értelmezhetetlen bélyeg	30 x 27 x 3 cm	Kv1 csatorna	Kraskovská 1982, 63, obr. 3:13.
1526.	Bélyeges téglaföredéke, tegula. Bélyeg: C I IVL a bélyeg felett egy másik olvashatatlan bélyeg található	50,5 x 41,5 x 5 cm	Kv3 csatorna	Kraskovská 1982, 63, obr. 2:4, obr. 3:15.
1527.	Bélyeges téglaföredéke, tegula. Bélyeg:]III XIII G	44 x 35 x 5 cm	Kv3 csatorna	Kraskovská 1982, 63, obr. 3:14.
1528.	Bélyeges téglaföredéke. Bélyeg: LEG X GMV? - retrográd		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 25, obr. 1:1.
1529.	Bélyeges téglaföredéke. Bélyeg: LEG X GMV? –		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 25, obr. 1:2.

	retrográd			
1530.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X GMV? – retrográd		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 25, obr. 1:3.
1531.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X GMV? – retrográd		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 25, obr. 1:4.
1532.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]X GMV? - retrográd		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 25, obr. 1:5.
1533.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]MV? - retrográd		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 25, obr. 1:6.
1534.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XIII GE[		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:1.
1535.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: EEG XIII G[- tabula ansata keretben?		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:2.
1536.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: III XIV[		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:3.
1537.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]IC XIII[		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:4.
1538.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XIV[		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:5.
1539.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: III C XV APOII		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:6.
1540.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg:]XV AI[		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:7.
1541.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: LEG XV AP		Másodlagos felhasználásból	Turčan 2011, 26, obr. 2:8.

48. Zohor (Zohor):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1542.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XIII G MV		AÚ SAV / 2008	Elschek 2011, 85; Elschek 2012, 261, obr. 3.
1543.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG XII[		AÚ SAV	Elschek – Rajtár – Varsik 2011, 1455, obr. 18.

49. Zselíz (Želiezovce):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1544.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]G I ADIE	16 x 15,5, v. 2,5 cm	SNM-AM / 1947, Inv. č. AP 2581	Pichlerová – Tomčíková 1995, 96, 106, Tab. X:1, obr. 5:6.
1545.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I AD T PP A	10,5 x 8, v. 3 cm	SNM-AM / 1947, Inv. č. AP 2577	Pichlerová – Tomčíková 1995, 96, 106, Tab.X:2.
1546.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]III G	10,5 x 9,5, v. 3 cm	SNM-AM / 1947, Inv. č. AP 2578	Pichlerová – Tomčíková 1995, 96, 106, Tab. X:3.
1547.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[–	16 x 15 cm	SNM-AM / 1947, Inv. č. AP 2579	Pichlerová – Tomčíková 1995, 96,

	keretelés „Y“ formájú			106, Tab. X:4.
1548.	Bélyeges tégl. töredéke, tegula. Bélyeg:]C I ADI[	12 x 8 cm	SNM-AM / 1947, Inv. č. AP 2576	Pichlerová – Tomčíková 1995, 96, 106, Tab. X:6.

50. Ad Mures - Burgus 1 (Koppánymonostor):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1549.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 95-96, kat. 18/1.
1550.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/2.
1551.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/3.
1552.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/4.
1553.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/5.
1554.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/6.
1555.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/7.
1556.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Weszeloyszky 1903, 13; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/8.
1557.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINI TRB		PMK?, nem azonosítható	Milch 1903, 42; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/9.
1558.	Bélyeges tégl. Bélyeg: LVPICINO TRB		PMK?, nem azonosítható	Milch 1903, 42; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/10.
1559.	Bélyeges tégl. Bélyeg: TERENTIANVS TRB		PMK?, nem azonosítható	Milch 1903, 42; Lőrincz 1980, 96, kat. 18/11.

51. Brigetio (Ószöny):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1560.	Bélyeges téglák. Bélyeg: LVPICINI vagy LVPICINO TRB		BG	CIL III 10681.
1561.	Bélyeges tégl. Bélyeg: QVADRIBVRG		BG	CIL III 10691b.
1562.	Bélyeges tégl. Bélyeg: VINCENTIA - retrográd		BG	CIL III 10692c.
1563.	Bélyeges tégl. töredéke.		BG	CIL III 11347c.

	Kétsoros bélyeg: L]EG I AD / DJOMMI F			
1564.	Bélyeges téгла. Kétsoros bélyeg: LEG I ADIVR / BOMMI F		BG	CIL III 11347d.
1565.	Bélyeges téгла. Kétsoros bélyeg: LEG I ADI / BOMICRESC		BG	CIL III 11347e.
1566.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: CORTA VI[		BG	CIL III 11373.
1567.	Bélyeges téгла. Bélyeg: VEXIL TRES		BG	CIL III 11374a.
1568.	Bélyeges téгла. Bélyeg: VEXIL III		BG	CIL III 11374b.
1569.	Bélyeges téгла. Bélyeg: VEXILATIO III		BG	CIL III 11374c.
1570.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: ATIL]IA FIRM[		BG	CIL III 11414.
1571.	Bélyeges téгла. Bélyeg: FL SEX		BG	CIL III 11417.
1572.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg:]ALTINI		BG	CIL III 11420.
1573.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: VER ANO[		BG	CIL III 11422.
1574.	Bélyeges téglák. Bélyeg: a legio I Adiutrix nyolc bélyegvariációja. Pontos bélyegek nem ismertek.		PMK / nem azonosíthatók	Gyulai 1888, 6.
1575.	Bélyeges téгла. Bélyeg: legio XI Claudia		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1888,7.
1576.	Bélyeges téгла. Bélyeg: Vexillationes III et IV – két-két darab		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1888,7.
1577.	Bélyeges téгла. Bélyeg: COH VII BR ANT 5 variánsa		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1888,7.
1578.	Bélyeges téгла. Bélyeg: VINCENTIA		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1888, 7.
1579.	Bélyeges téгла. Bélyeg: legio I Noricorum		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Szilágyi 1933, 23 kat. 1h., tab. IV:1.
1580.	Bélyeges téгла töredéke. Bélyeg: VEXIL III[		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Szilágyi 1933, 83, kat. 1, Tab. XXII:1
1581.	Két ép és egy töredékes bélyegű téгла. Bélyeg: VEXILATIO III – planta pedis keretben		PMK / legalább két téгла mai elhelyezésük ismeretlen	Szilágyi 1933, 83, kat. 3, Tab. XXII:3.
1582.	Egy ép és egy csonka bélyegű téгла. Bélyeg: V L XIII ET XV – tabula ansata keretben		PMK / mai elhelyezésük ismeretlen	Szilágyi 1933, 83, kat. 4, Tab. XXII:4
1583.	Bélyeges téгла töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I AD – retrográd	14 x 5 x 2-2,5 cm	MMB, AD-00403	Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2347; Mathédesz 2022b, 320, kat. 3
1584.	Bélyeges téгла töredéke.	17 x 9,4 x	MMB, AD-00441	Wagnerová –

	Bélyeg: LEG I AD – retrográd	1,8 cm		Mayerová 1933, 203, kat. č. 2348; Mathédesz 2022b, 320, kat. 4.
1585.	Bélyeges téglafüredéke, tegula. Bélyeg: L I A P F A[NT?	16 x 6 x 3 cm	MMB, AD-00440	Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č.2346; Mathédesz 2022b, 321, kat. 8.
1586.	Bélyeges téglafüredéke, tegula? Bélyeg: L]EG XI CPF – tabula ansata keretben	5-8,5 cm x 6-6,5 x 3-3,5 cm	MMB, AD-00438	Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2345; Mathédesz 2022b, 321, kat. 9.
1587.	Bélyeges téglafüredéke, tegula? Bélyeg: LVP]ICINI TRB	10,3-11 x 6-6,3 x 3 cm	MMB, AD-00436	Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2349; Mathédesz 2022b, 322, kat. 14.
1588.	Bélyeges téglafüredéke, imbrex. Bélyeg: LVPICINI [TRB	11,2 x 5,5 x 2,4 cm	MMB, AD-00439	Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2349; Mathédesz 2022b, 322, kat. 15.
1589.	Bélyeges téglafüredéke, tegula. Bélyeg: QVADR[– retrográd	8-9 x 7,3-7,5 x 2,8-3 cm	MMB, AD-00437	Wagnerová – Mayerová 1933, 203, kat. č. 2344; Mathédesz 2022b, 322, kat. 16.
1590.	Bélyeges téglafüredéke, imbrex. Bélyeg: legio I Adiutrix – pontos bélyeget nem közlik		SNM-AM	Nagy 2011, 137, obr. 1:13.
1591.	Bélyeges téglafüredéke, imbrex. Bélyeg: legio I Adiutrix – pontos bélyeget nem közlik		SNM-AM	Nagy 2011, 137, obr. 1:14.
1592.	Bélyeges téglafüredéke. Bélyeg: LEG I ADIE		SNM-AM	Nagy 2011, 138, obr. 4.
1593.	Bélyeges téglafüredéke, hypocaustum. Bélyeg: LEG T A P F – tabula ansata keretben. A szavak interpunkcióval elválasztva		SNM-AM	Nagy 2011, 139, obr. 7:16.

52. Óbudai Hajógyár

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1594.	Bélyeges téglafüredéke. Bélyeg: olvashatatlan		VM / mai elhelyezése ismeretlen	Mihalik 1903, 161, kat. 2263.

53. Carnuntum (Bad Deutsch-Altenburg – Németóvár - Petronell):

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1595.	Bélyeges téglafüredéke, later? Bélyeg: LEG XIII G	21,7-22,5 x 19,8-20 x	MMB, AD-00529	Wagnerová – Mayerová 1933, 205,

		5,5-6 cm		kat. 2369; Mathédesz 2022b, 321, kat. 10.
1596.	Bélyeges téglafredéke, later? Bélyeg: ATILIAE FIRMA – tabula ansata keretben. A bélyeget részlegesen habarcs borítja	17-18 x 16-18 x 7-7,2 cm	MMB, AD-00257	Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2375; Mathédesz 2022b, 323, kat. 17.
1597.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum. Bélyeg: CFPF. Az egyes betűk háromszög alakú interpunkcióval vannak elválasztva	20 x 20 x 6 cm	MMB, AD-00258	Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2374; Szilágyi 1933, 106, kat. 10b; Mathédesz 2022b, 323, kat. 18.
1598.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum Bélyeg: P RFE FIP. A szavak háromszög alakú interpunkcióval vannak elválasztva	19,5-20 x 20 x 6,8-7,1 cm	MMB, AD-00530	Wagnerová – Mayerová 1933, 205, kat. č. 2373; Szilágyi 1933, 106, kat. 11; Mathédesz 2022b, 323, kat. 19.
1599.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: ATILIA FIRMA		BMIW	Ondrouch 1938, 60.

54. Ismeretlen lelőhely:

Kat.	Lelet leírása	Méretei	Elhelyezés / Megjegyzés	Irodalom
1600.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: V]L XIII ET XV		BG	CIL III 11365a.
1601.	Bélyeges téglafredéke. Bélyeg: X]III ET XV		BG	CIL III 11365b.
1602.	Dr. Cseley János többrendbeli római bélyeges téglát ajándékozott. Sem számukat, sem a bélyegeket nem közlik.		PMK / azonosításuk nem lehetséges	Gyulai 1888, 42.
1603.	Voetter Otto 36 feliratos téglát ajándékozott. A rajtuk szereplő feliratot, bélyeget nem közlik		PMK / azonosításuk nem lehetséges	Gyulai 1888, 48.
1604.	Vétel útján RF RE VPD bélyegű téglafredéke		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.
1605.	Vétel útján: QVA]DRIBVR ARA		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.
1606.	Vétel útján: LVPICINO TTB		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1889, 13.
1607.	Vétel útján: LICANNVS?		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.
1608.	Vétel útján: VL XIII		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.
1609.	Vétel útján: COH VII BR CORD		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1889, 13.
1610.	Vétel útján: COH VII BR MA		PMK / nem azonosítható	Gyulai 1889, 13.
1611.	Vétel útján: LEG I ADIV MACRIF		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.
1612.	Vétel útján: TERENTIA[		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.

1613.	Vétel útján: VEXIL II		PMK / mai elhelyezése ismeretlen	Gyulai 1889, 13.
1614.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Kétsoros bélyeg: LEG T AD (fenyőág)/ BOMI CRESC	12,5 x 6-7,2 x 3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 75, kat. 1, Fig. 1:1.
1615.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg kétsoros: LEG II ITAL / [TEMP VRS DVC?	v. 3 cm	PMK, II-2165	Mathédesz 2014c, 75, kat. 2, Fig. 1:2.
1616.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G PF – planta pedis keretben	12-16 x 18 x 3,9 cm	PMK, Nincs	Mathédesz 2014c, 75, kat. 3, Fig. 1:3.
1617.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G X G PF – planta pedis keretben	v. 2,6 cm	PMK, II-2232	Mathédesz 2014c, 75, kat. 4, Fig. 1:4.
1618.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG X G PF – retrográd	v. 2 cm	PMK, II-2144	Mathédesz 2014c, 75, kat. 5, Fig. 1:5.
1619.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG XI C PF – tabula ansata keretben	v. 3,9 cm	PMK, II-2174	Mathédesz 2014c, 75, kat. 6, Fig. 1:6.
1620.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH[- planta pedis keretben	v. 3-3,4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 75, kat. 7, Fig. 1:7.
1621.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH] VII BR ANT	v. 2,8-3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 75, kat. 8, Fig. 1:8.
1622.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: COH VII BR COR – tabula ansata keretben	v. 3,5 cm	PMK, ~~II-2153~~ , II-2212	Mathédesz 2014c, 75, kat. 9, Fig. 2:9.
1623.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: VEXILATIO III – planta pedis keretben	v. 2-3,8 cm	PMK, II-2919	Mathédesz 2014c, 75, kat. 10, Fig. 2:10.
1624.	Bélyeges téglá töredéke, later?. Bélyeg: QVA]DRIBVRVM	v. 5,4 cm	PMK, II-4319	Mathédesz 2014c, 75, kat. 11, Fig. 2:11.
1625.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: C VAL C]ONST KAR	v. 1,6-2,2 cm	PMK, II-2157	Mathédesz 2014c, 75-76, kat. 12, Fig. 2:12.
1626.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: SOL ALA – retrográd.	6,2-6,5 x 13,4-13,6 x 2 cm	PMK, II-2807	Szilágyi 1942, 180, Abb. 8; Lőrincz 1978, 7; Mathédesz 2014c, 76, kat. 13, Fig. 2:13.
1627.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: VINCENTI[- retrográd	9 x 17,7, v. 3,3 cm	PMK, II-2904	Mathédesz 2014c, 76, kat. 14, Fig. 2:14.
1628.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LVPICINO TRB	28,6-30,3 x 10,2, v. 3 cm	PMK, II-2209	Mathédesz 2014c, 76, kat. 15, Fig. 3:15.
1629.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LVPI]CINI TRB	v. 3,6 cm	PMK, II-2190	Mathédesz 2014c, 76, kat. 16, Fig. 3:16.
1630.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: L]VUPICINI TRB	15,8 x 16 x 3-3,2 cm	PMK, II-2148	Mathédesz 2014c, 76, kat. 17, Fig. 3:17.

1631.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LVPICINI [TRB	v. 2,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 76, kat. 18, Fig. 3:18.
1632.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LV]PICINO TRB	v. 3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 76, kat. 19, Fig. 3:19.
1633.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LVPI [	v. 2,4 cm	PMK, II-2166	Mathédesz 2014c, 76, kat. 20, Fig. 3:20.
1634.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LUPICIN]I TRB	v. 3,2 cm	PMK, II-2189	Mathédesz 2014c, 76, kat. 21, Fig. 3:21.
1635.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]RB	v. 2,5 cm	PMK, II-2155	Mathédesz 2014c, 76, kat. 22.
1636.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: T]EREN[TI]ANVS TRB	18,8-33 x 23,3-31 x 7,6 cm	PMK, II-2987	Mathédesz 2014c, 76, kat. 23, Fig. 3:23.
1637.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	13,5 x 14, v. 3 cm	PMK, II-2862	Mathédesz 2014c, 76, kat. 24.
1638.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I A]D	v. 2,6 cm	PMK, II-3028	Mathédesz 2014c, 76, kat. 25.
1639.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I AD – tabula ansata keretben	6 x 7 x 0,3-2,8 cm	PMK, II-3024	Mathédesz 2014c, 76, kat. 26.
1640.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: L]EG I AD	12,5 x 11-13 x 2,5 cm	PMK, II-2932	Mathédesz 2014c, 76, kat. 27.
1641.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I] AD – tabula ansata keretben	v. 3,2 cm	PMK, II-2867	Mathédesz 2014c, 77, kat. 28.
1642.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex? Bélyeg: L]EG I [- a bélyeg felszíne nagyon sérült	v. 1,8 cm	PMK, II-2903	Mathédesz 2014c, 77, kat. 29.
1643.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG I [- tabula ansata keretben?	v. 6,5 cm	PMK, II-2964	Mathédesz 2014c, 77, kat. 30.
1644.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD	v. 3,3 cm	PMK, II-2225	Mathédesz 2014c, 77, kat. 31.
1645.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[	v. 2,7 cm	PMK, II-2996	Mathédesz 2014c, 77, kat. 32.
1646.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	v. 2,3-2,7 cm	PMK, II-2208	Mathédesz 2014c, 77, kat. 33.
1647.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I AD – D betű töredékes és retrográd	v. 4 cm	PMK, II-2226	Mathédesz 2014c, 77, kat. 34.
1648.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [LEG I] AD – tabula ansata keretben	v. 3 cm	PMK, II-2856	Mathédesz 2014c, 77, kat. 35.
1649.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD	v. 1,8 cm	PMK, II-2826	Mathédesz 2014c, 77, kat. 36.
1650.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg:]D – tabula ansata keretben	v. 2,7 cm	PMK, II-2926	Mathédesz 2014c, 77, kat. 37.
1651.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: [LEG] I AD[	8 x 14,8, v. 3 cm	PMK, II-2226	Mathédesz 2014c, 77, kat. 38

1652.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: JD – tabula ansata keretben	v. 2,1-2,3 cm	PMK, II-2178	Mathédesz 2014c, 77, kat. 39
1653.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: J I AD – a keret alja nem vehető ki. Az I betű után mintha háromszög alakú interpunkció lenne.	14,8 x 12 x 3-3,2 cm	PMK, II-2855, II-3010	Mathédesz 2014c, 77, kat. 40.
1654.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LJEG I AD – tabula ansata keretben.	8 x 13,4 x 2,2-2,4 cm	PMK, II-2829 vagy II-2899	Mathédesz 2014c, 77, kat. 41.
1655.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD[– tabula ansata keretben	v. 2,1-2,5 cm	PMK, II-2231	Mathédesz 2014c, 77, kat. 42, Fig. 4:42.
1656.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LJEG I AD	v. 2,2-2,3 cm	PMK, II-2484?	Mathédesz 2014c, 77, kat. 43.
1657.	Bélyeges téglafredéke, imbrex? Bélyeg: LEJG I AD – tabula ansata keretben	v. 2 cm	PMK, II-2922	Mathédesz 2014c, 77, kat. 44.
1658.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I] AD	v. 2,3 cm	PMK, II-3036	Mathédesz 2014c, 78, kat. 45.
1659.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEJG I AD – tabula ansata? keretben	v. 2-3 cm	PMK, II-2176	Mathédesz 2014c, 78, kat. 46.
1660.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I AD – retrográd?	v. 2,7-2,8 cm	PMK, II-2216?	Mathédesz 2014c, 78, kat. 47.
1661.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	29,2 x 14 x 2,3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 48.
1662.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: JD – tabula ansata keretben	v. 3,9-4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 49.
1663.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	37,5 x 16,8 x 2,4-2,6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 50, Fig. 4:50.
1664.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	v. 2,7-3,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 51.
1665.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LJEG I [A – E, I és A betűk töredékesen őrződtek meg	29 x 24 x 3-3,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 52.
1666.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	23,3 x 14 x 2-2,2 cm	PMK, II-2156? (nagyon kopott)	Mathédesz 2014c, 78, kat. 53.
1667.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: JD betű – részlegesen őrződött meg	25,5 x 24 x 4-4,2 cm	PMK, II-2943? kopott	Mathédesz 2014c, 78, kat. 54.
1668.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I [- tabula ansata keretben.	14,8 x 14,8 x 2,3-2,5 cm	PMK, II-2160	Mathédesz 2014c, 78, kat. 55.
1669.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEJG I A[- felszíne több helyen sérült. Az A betű csak részlegesen	v. 3-3,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 56.

	örzödött meg.			
1670.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben?	30,2 x 29,6 x 3,5-4,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 57.
1671.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I AD	v. 3-3,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 58.
1672.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	41,4 x 39 x 6,2-7,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 59.
1673.	Bélyeges téglá, kör alakú. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	á. 22,5, v. 8-8,5 cm	PMK, II-2965	Mathédesz 2014c, 78, kat. 60, Fig. 4:60.
1674.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG I A]D – retrográd. Felszínét habarcs borítja.	v. 8,6-9,4 cm	PMK, 2802?	Mathédesz 2014c, 78, kat. 61.
1675.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben. A téglá felszíne sérült. A bal oldali háromszöget növényi, míg a jobb oldalit egy stilizált koszorú ékesít. Az egyes szavakat háromszög alakú interpunkciók választják el. A téglá oldalán fa maradványa található.	v. 8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 78, kat. 62, Fig. 4:62.
1676.	Bélyeges téglá, tubulus. A felszínét habarcs fedi. Bélyeg: LEG I] AD – csak a betűk sziluettjei vehetők ki	31 x 13 x 16, v. 1,5-2 cm	PMK, II-3014	Mathédesz 2014c, 79, kat. 63.
1677.	Bélyeges téglá, kör alakú. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben	á. 22,6, v. 7,8-8,8 cm	PMK, II-2965	Mathédesz 2014c, 79, kat. 64, Fig. 4:64.
1678.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – a felszíne elég kopott, pár betű csak részlegesen ismerhető fel	49,2 x 18,3 x 1,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 79, kat. 65.
1679.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – tabula ansata keretben.	v. 3-3,2 cm	PMK, II-2905?	Mathédesz 2014c, 79, kat. 66.
1680.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A]DI	8-12 x 16 x 3 cm	PMK, II-2871	Mathédesz 2014c, 79, kat. 67.
1681.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I ADI	10,7 x 12,5 x 2,3 cm	PMK, II-2925	Mathédesz 2014c, 79, kat. 68.
1682.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I ADI[- a felszíne több helyen sérült	v. 3,7 cm	PMK, II-2837	Mathédesz 2014c, 79, kat. 69.
1683.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I VDI	v. 2,8-3 cm	PMK, II-2137	Mathédesz 2014c, 79, kat. 70.
1684.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I ADI	v. 2 cm	PMK, II-2204	Mathédesz 2014c, 79, kat. 71, Fig. 4:71.
1685.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – tabula ansata keretben	31 x 21, v. 3-4,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 79, kat. 72, Fig. 4:72.

1686.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I] ADI – nagyon rossz megórzódésű	v. 2,7 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 79, kat. 73.
1687.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: JDI – a felirat több helyen sérült.	31 x 27, v. 3-3,4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 79, kat. 74.
1688.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I VDI – a felszín nagyon kopott, nehezen felismerhető betűk	32 x 28 x 3,8-4,2 cm	PMK, II-2164	Mathédesz 2014c, 79, kat. 75.
1689.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LE]G I VDI – a felszín több helyen sérült. Rossz megórzódésű	48 x 43 x 2,8-3,9 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 79, kat. 76.
1690.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – tabula ansata keretben. A bélyeg felszíne több helyen sérült.	v. 2,8-3 cm	PMK, II-2198	Mathédesz 2014c, 79, kat. 77.
1691.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg:] VDIE	8-8,5 x 13,5 x 2 cm	PMK, II-2266? nagyon halvány	Mathédesz 2014c, 79, kat. 78.
1692.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg:]DIE – bélyeg rossz megórzódésű	v. 3,2 cm	PMK, II-2218	Mathédesz 2014c, 79, kat. 79.
1693.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg:] VDIE	13,5-14,2 x 12 x 2 cm	PMK, II-2207	Mathédesz 2014c, 80, kat. 80
1694.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I ADIE – a felszín több helyen sérült	17 x 11 x 2,3-2,4 cm	PMK, II-2344? - kopott	Mathédesz 2014c, 80, kat. 81.
1695.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg:] I VDIE	v. 3,2 cm	PMK, II-3005	Mathédesz 2014c, 80, kat. 82.
1696.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:]G I VDIE – a felszín több helyen sérült	v. 3 cm	PMK, II-2881	Mathédesz 2014c, 80, kat. 83.
1697.	Bélyeges téglafredéke, imbrex? Bélyeg:] I VDIE – a felszín több helyen sérült	v. 1,9 cm	PMK, II-2860	Mathédesz 2014c, 80, kat. 84.
1698.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:] I VDIE - a felszín több helyen sérült	v. 2,6-3 cm	PMK, II-2984	Mathédesz 2014c, 80, kat. 85.
1699.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:]G I ADIE	13,5 x 12,5 x 2,8-3,4 cm	PMK, II-2902	Mathédesz 2014c, 80, kat. 86.
1700.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg:] VDIE. A téglafredéke több helyen sérült.	21,5 x 14 x 1,8-2 cm	PMK, II-2199	Mathédesz 2014c, 80, kat. 87.
1701.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:] VDIE – a felszín több helyen sérült.	v. 3,2 cm	PMK, II-2860	Mathédesz 2014c, 80, kat. 88.
1702.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I ADIE – a felszín több helyen sérült.	v. 2 cm	PMK, II-3018	Mathédesz 2014c, 80, kat. 89.
1703.	Bélyeges téglafredéke,	v. 2,1 cm	PMK, II-2945	Mathédesz 2014c,

	imbrex. Bélyeg:] VDIE – a keret felső része nem kivehető			80, kat. 90.
1704.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADIE – részlegesen őrződött meg	v. 2,8 cm	PMK, II-2233	Mathédesz 2014c, 80, kat. 91.
1705.	Bélyeges téglafredéke, later? Bélyeg:] ADIE	v. 4,5 cm	PMK, II-2914	Mathédesz 2014c, 80, kat. 92.
1706.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I ADIE	v. 2 cm	PMK, II-2154	Mathédesz 2014c, 80, kat. 93.
1707.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE	v. 3-3,6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 80, kat. 94.
1708.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg:]D[I]E	12,3 x 4 x 2 cm	PMK, II-2900?	Mathédesz 2014c, 80, kat. 95.
1709.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I [A]DIE – a felszíne több helyen sérült	v. 2,3-3 cm	PMK, ~~II-2203~~ , II-4318	Mathédesz 2014c, 80, kat. 96.
1710.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg:]DIE	v. 3,4-3,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 97
1711.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LE]G I VDIE – a felszínét habarcs fedi, ezért csak részlegesen ismerhetők fel a betűk	24,4 x 35 x 3,8-4,6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 98.
1712.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum. Bélyeg: LEG I ADIE – a felszínét habarcs fedi, ezért a betűk csak töredékesen ismerhetők fel	17,7 x 16 x 5,3-5,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 99.
1713.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I] ADIE – a felszín több helyen sérült	23,7 x 15 x 2-2,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 100.
1714.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD]IE – felszíne több helyen sérült	30,5 x 33 x 2,5-3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 101.
1715.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I ADIE – a felszín több helyen sérült. A keret alsó része nem kivehető.	48 x ? x 3,3-3,7 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 102.
1716.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: LEG I ADIE – felszíne több helyen sérült	20,5 x 18 x 4,8-5,5 cm	PMK, II-2998	Mathédesz 2014c, 81, kat. 103, Fig. 4:103.
1717.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum. Bélyeg: LEG I ADIE – pár betű csak részlegesen ismerhető fel, mivel felszínét habarcs fedi	20 x 20 x 6,1-6,4 cm	PMK, II-2227	Mathédesz 2014c, 81, kat. 104.
1718.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I ADIE	v. 2,5 cm	PMK, II-2855	Mathédesz 2014c, 81, kat. 105, Fig. 4:105.
1719.	Bélyeges téglafredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I]	v. 1,5-1,8 cm	PMK, II-2195	Mathédesz 2014c, 81, kat. 106.

	ADIE			
1720.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg: LEG P ADI – tabula ansata keretben	v. 3,7 cm	PMK, II-2220 ? - kopott	Mathédesz 2014c, 81, kat. 107, Fig. 4:107.
1721.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum. Bélyeg: L]EG I AR? – tabula ansata keretben? A felszín nagyon rossz megörzödésű, habarcs borítja. A LEG I A szavak között kör alakú interpunkciók ismerhetők fel.	á. 23 cm, v. 5,7-6,2 cm	PMK, II-2200	Mathédesz 2014c, 81, kat. 108.
1722.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum tegula. Bélyeg: LEG I AD PF – tabula ansata keretben? A felszínét habarcs fedi, ezért a betűk nehezen felismerhetők	á. 23, v. 7,5-8,5 cm	PMK, II-2946? – nagyon kopott	Mathédesz 2014c, 81, kat. 109.
1723.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum. Bélyeg: LEG I A PF – tabula ansata keretben. A felszínét habarcs borítja	á. 23,5 cm, v. 7,8-8,5 cm	PMK, II-2966	Mathédesz 2014c, 81, kat. 110, Fig. 4:110.
1724.	Bélyeges téglafredéke, hypocaustum. Bélyeg: LEG I] A PF – tabula ansata keretben? A felszínét habarcs fedi, nehezen felismerhetők az egyes betűk	á. 23,3, v. 7,8-8 cm	PMK, II-2950	Mathédesz 2014c, 81, kat. 111.
1725.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: L I A PF ANT – ANT ligatúra. A felszínét részlegesen mészfedi.	55 x 53 x 2,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 81, kat. 112, Fig. 5:112.
1726.	Bélyeges téglafredéke, later. Bélyeg: LEG] I AD PF	5,5-10,5 x 10,5-13,5 x 5,5 cm	PMK, II-4321	Mathédesz 2014c, 82, kat. 113.
1727.	Bélyeges téglafredéke, later?. Bélyeg: LEG] I AD [PF] – tabula ansata keretben. A bélyeg felszíne eléggé sérült	v. 5 cm	PMK, II-2235	Mathédesz 2014c, 82, kat. 114.
1728.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg: LEG T AD P[F] – egyszerű keretben	18 x 18,4 x 2,7 cm	PMK, II-2141	Mathédesz 2014c, 82, kat. 115.
1729.	Bélyeges téglafredéke, tegula? Bélyeg: [LEG I] AD PF – tabula ansata keretben. Rossz megörzödésű	9 x 12,4 x 3,1 cm	PMK, II-4320	Mathédesz 2014c, 82, kat. 116.
1730.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD PF – tabula ansata keretben	v. 3,5-3,7 cm	PMK, II-2920	Mathédesz 2014c, 82, kat. 117.
1731.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[	19 x 18 x 3 cm	PMK, II-2198	Mathédesz 2014c, 82, kat. 118.
1732.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I ADI PF – tabula ansata keretben?	v. 3,2 cm	PMK, II-2140	Mathédesz 2014c, 82, kat. 119.
1733.	Bélyeges téglafredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD PF – PF csak részlegesen	v. 2,8-3 cm	PMK, II-2845	Mathédesz 2014c, 82, kat. 120.

	örződött meg			
1734.	Bélyeges téglá, töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I AD PF – tabula ansata keretben.	v. 3,6 cm	PMK, II-2157	Mathédesz 2014c, 82, kat. 121, Fig. 5:121.
1735.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG I A[D] PF – a bélyeg több helyen sérült. A D betűt habarcs fedi	27,2 x 25 x 5-5,8 cm	PMK, II-2212	Mathédesz 2014c, 82, kat. 122.
1736.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE]G I AD PF	28,8 x 22,5 x 2,4-3,4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 82, kat. 123.
1737.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI II – az utolsó két betű töredékes, talán PF?	43 x 48,8 x 3-3,6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 82, kat. 124.
1738.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI PF AN[T? – tabula ansata keretben	v. 3,4-3,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 82, kat. 125.
1739.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I ADI PF AN – a felszín több helyen sérült. AN ligatúra	v. 3,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 82, kat. 126.
1740.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:] A PF AN – AN ligatúra	v. 2,4 cm	PMK, II-2139	Mathédesz 2014c, 82, kat. 127.
1741.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A P[– tabula ansata keretben. A bélyeg több helyen sérült	v. 2,3-2,5 cm	PMK, II-2868	Mathédesz 2014c, 82, kat. 128.
1742.	Bélyeges téglá töredéke, hypocaustum? Bélyeg: LEG I [AD] PF AAN – a felszín több helyen sérült, részlegesen habarcs borítja	16,5 x 20,5 x 6,7-7,1 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 83, kat. 129, Fig. 5:129.
1743.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg: LEG I ADI PF ANT – AN ligatúra. A felszíne nagyon kopott, pár betű csak nagyon halványan látható	20 x 20, v. 7,8-8 cm	PMK, II-2966	Mathédesz 2014c, 83, kat. 130, Fig. 5:130.
1744.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[- L és E betű között háromszög alakú interpunkció	v. 3 cm	PMK, II-3029	Mathédesz 2014c, 83, kat. 131.
1745.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- tabula ansata keretben. Felszíne több helyen sérült	13 x 16,3 x 2,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 83, kat. 132.
1746.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LEG[- a felszín nagyon rossz megőrződésű, habarcs borítja	29,8 x 20,5 x 6,5-6,9 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 83, kat. 133.
1747.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[	v. 3,3-3,9 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 83, kat. 134.
1748.	Bélyeges téglá töredéke,	14-15 x 15-	PMK, II-2923	Mathédesz 2014c,

	tegula? Bélyeg: LEG I A[– retrográd, tabula ansata keretben	19 x 3,2 cm		83, kat. 135.
1749.	Bélyeges tégl töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I A[D? - retrográd	6,5-6,9 x 12-14 x 1,7-2,2 cm	PMK, II-2838	Mathédesz 2014c, 83, kat. 136.
1750.	Bélyeges tégl töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben	11 x 10,9-11,2 x 2,6 cm	PMK, II-2236	Mathédesz 2014c, 83, kat. 137.
1751.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I V[- retrográd	12,5-20,9 x 13,6-14 x 3,6 cm	PMK, II-2211, II-4323	Mathédesz 2014c, 83, kat. 138.
1752.	Bélyeges tégl töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD[- retrográd, tabula ansata keretben	12-17,3 x 11,5-12,5 x 2 cm	PMK, II-2865	Mathédesz 2014c, 83, kat. 139, Fig. 6:139.
1753.	Bélyeges tégl töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I V[- retrográd	11 x 4,5-7 x 1,5 cm	PMK, II-2924	Mathédesz 2014c, 83, kat. 140.
1754.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I VD – retrográd, a felszínét habarcs borítja	v. 3,3 cm	PMK, II-3032	Mathédesz 2014c, 83, kat. 141.
1755.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben. A felszínét részlegesen habarcs borítja	21-29 x 30 x 3,2 cm	PMK, II-2214	Mathédesz 2014c, 83, kat. 142.
1756.	Bélyeges tégl töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[– tabula ansata keretben? Rossz megőrződésű	19-20 x 12-13 x 2,2 cm	PMK, II-2191	Mathédesz 2014c, 83, kat. 143.
1757.	Bélyeges tégl töredéke. Bélyeg: LEG [I] V[- retrográd, szinte olvashatatlan	v. 3,2 cm	PMK, II-2179	Mathédesz 2014c, 83-84, kat. 144.
1758.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben	v. 4 cm	PMK, II-3012	Mathédesz 2014c, 84, kat. 145.
1759.	Bélyeges tégl töredéke. Bélyeg: LEG I AD – retrográd – tabula ansata keretben. A betűk csak részlegesen őrződtek meg	10-10,5 x 14,5-15 x 3 cm	PMK, II-2173? – nagyon halvány	Mathédesz 2014c, 84, kat. 146.
1760.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I AD – retrográd	9 x 11,8 x 3,2 cm	PMK, II-2858	Mathédesz 2014c, 84, kat. 147.
1761.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I AD – retrográd	v. 3,2 cm	PMK, II-2202	Mathédesz 2014c, 84, kat. 148.
1762.	Bélyeges tégl töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I VD - retrográd	v. 3,8 cm	PMK, II-3030	Mathédesz 2014c, 84, kat. 149.
1763.	Bélyeges tégl töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I VD -	19 x 12 x 2,6 cm	PMK, II-2224	Mathédesz 2014c, 84, kat. 150.

	retrográd			
1764.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG [I] V – nagyon rossz megőrződésű	v. 1,8 cm	PMK, II-2968	Mathédesz 2014c, 84, kat. 151.
1765.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[- retrográd	v. 1,6-1,8 cm	PMK, II-3019	Mathédesz 2014c, 84, kat. 152.
1766.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – retrográd - tabula ansata keretben	v. 3-3,8 cm	PMK, II-2193	Mathédesz 2014c, 84, kat. 153.
1767.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I V[- tabula ansata keretben? A felszín sérült a bélyeg nagyon rossz megőrződésű	v. 4-4,2 cm	PMK, II-2807	Mathédesz 2014c, 84, kat. 154.
1768.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg:] AD – retrográd, tabula ansata keretben	v. 3-3,9 cm	PMK, II-2223	Mathédesz 2014c, 84, kat. 155.
1769.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I [- retrográd, tabula ansata keretben. A bélyeg több helyen sérült	v. 3-3,2 cm	PMK, II-3001	Mathédesz 2014c, 84, kat. 156.
1770.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben	v. 2,3-2,8 cm	PMK, II-2889?	Mathédesz 2014c, 84, kat. 157, Fig. 6:157.
1771.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[– retrográd. A téglá több helyen sérült.	v. 2,5 cm	PMK, II-2230	Mathédesz 2014c, 84, kat. 158.
1772.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[– retrográd. A felszín több részen sérült.	v. 1,8-2,1 cm	PMK, II-2201	Mathédesz 2014c, 84, kat. 159.
1773.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – töredékes, retrográd. A felszín több helyen sérült	v. 2,2 cm	PMK, II-2172	Mathédesz 2014c, 84-85, kat. 160.
1774.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben	v. 3,8 cm	PMK, II-2164	Mathédesz 2014c, 85, kat. 161.
1775.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– retrográd, tabula ansata keretben	v. 2,4 cm	PMK, II-2894	Mathédesz 2014c, 85, kat. 162.
1776.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I AD – retrográd.	v. 3,4 cm	PMK, II-2324?	Mathédesz 2014c, 85, kat. 163.
1777.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I] AD – retrográd. Háromszög záródású	16 x 12,g x 2,2 cm	PMK, II-2863	Mathédesz 2014c, 85, kat. 164.

1778.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben	v. 3,8 cm	PMK, II-2222	Mathédesz 2014c, 85, kat. 165.
1779.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG] I AD – retrográd, tabula ansata keretben?	v. 2,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 85, kat. 166.
1780.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I A[- retrográd.	26,6 x 17 x 1,6-2,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 85, kat. 167.
1781.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I AD – retrográd	33 x 17 x 2-2,8 cm	PMK, II-3020	Mathédesz 2014c, 85, kat. 168.
1782.	Bélyeges téglá töredéke, hypocaustum. Bélyeg: LEG I AD – retrográd. A felszínét habarcs borítja.	15,5 x 13,8 x 3,5-5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 85, kat. 169.
1783.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[- retrográd, tabula ansata keretben?	43 x 25 x 3,5-4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 85, kat. 170.
1784.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD[– a felszíne több helyen sérült.	v. 3,5-3,8 cm	PMK, II-2234	Mathédesz 2014c, 85, kat. 171.
1785.	Bélyeges téglá töredéke, later. Bélyeg: LE]G [I] AD – retrográd. A felszín több helyen sérült, részlegesen meszes habarcsos réteg fedí	v. 5,2-5,6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 85, kat. 172.
1786.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I AD – retrográd, tabula ansata keretben? Meszes üledék található rajta. A felszíne nagyon kopott	40,5 x 40 x 3,3-4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 85, kat. 173.
1787.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I AD – retrográd	v. 2-2,3 cm	PMK, II-2202? - kopott	Mathédesz 2014c, 85, kat. 174.
1788.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I A[– retrográd. A betűk nehezen kivehetők, mivel a felszínét részlegesen meszes réteg fedí	v. 3 cm	PMK, II-4532? - kopott	Mathédesz 2014c, 85, kat. 175.
1789.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: L]EG I VDI – retrográd	16,5-24,3 x 10-11, v. 2,3 cm	PMK, II-4317	Mathédesz 2014c, 85, kat. 176.
1790.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: L]EG I ADI – retrográd, tabula ansata keretben	v. 3-4 cm	PMK, II-2187	Mathédesz 2014c, 86, kat. 177.
1791.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]G I ADI[- retrográd.	8,8 x 21 x 2,4-3,2 cm	PMK, II-2809	Mathédesz 2014c, 86, kat. 178.
1792.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:] I ADI -	v. 2-2,5 cm	PMK, II-2205	Mathédesz 2014c, 86, kat. 179.

	retrográd			
1793.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd. A felszíne több helyen sérült.	v. 2,8 cm	PMK, II-2196	Mathédesz 2014c, 86, kat. 180.
1794.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG] I ADI[- retrográd	15,5 x 13,2 x 2,2-2,5 cm	PMK, II-2926?	Mathédesz 2014c, 86, kat. 181.
1795.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd. A felszíne nagyon kopott, pár betű szinte felismerhetetlen.	v. 3,4-3,7 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 86, kat. 182.
1796.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG] I ADI – retrográd. A felszínét habarcs borítja. A bélyeg végén egy kutya láblenyomata ismerhető fel	v. 3,3-3,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 86, kat. 183.
1797.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG [I A]DI – retrográd.	32 x 20 x 2,5-3 cm	PMK, II-2950	Mathédesz 2014c, 86, kat. 184.
1798.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd. Az E, D és I betűk csak részlegesen őrződtek meg	20 x 26 x 2,5-3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 86, kat. 185.
1799.	Bélyeges téglá, tegula. Bélyeg: LEG I ADI – retrográd. A bélyeg rossz megőrződésű	43 x 53,6 x 2,6-2,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 86, kat. 186.
1800.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADIE – retrográd	v. 2,8 cm	PMK, II-2876	Mathédesz 2014c, 86, kat. 187, Fig. 6:187.
1801.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:] VDIE – retrográd? Nagyon rossz megőrződésű	v. 3,2 cm	PMK, II-2874	Mathédesz 2014c, 86, kat. 188.
1802.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I VDIE - retrográd	21,2 x 12,5 x 1,8 cm	PMK, II-2855	Mathédesz 2014c, 86, kat. 189.
1803.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I VDIE - retrográd	v. 1,8 cm	PMK, II-2215	Mathédesz 2014c, 86, kat. 190.
1804.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I ADIE - retrográd	v. 3,2-3,3 cm	PMK, II-2890?	Mathédesz 2014c, 86, kat. 191.
1805.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex? Bélyeg: LEG I] ADIE – retrográd.	15,5 x 10 x 2,2-2,3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 86, kat. 192.
1806.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]DIE - retrográd	v. 2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 87, kat. 193.
1807.	Bélyeges téglá töredéke, later? Bélyeg:] I ADIE? – felszíne több helye sérült,	v. 4-5,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 87, kat. 194.

	nehezen olvasható.			
1808.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG I [A]DIE? – retrográd, több helyen sérült, pár betű nehezen kivehető. A felszínét habarcs borítja.	50 x 15,7, v. 1,6-2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 87, kat. 195.
1809.	Bélyeges téglaföredék, imbrex? Bélyeg: LEG I VD PF - retrográd	v. 2-2,5 cm	PMK, II-2175	Mathédesz 2014c, 87, kat. 196.
1810.	Bélyeges téglaföredék, tegula. Bélyeg: LEG I AD PF – retrográd	v. 3 cm	PMK, II-2882	Mathédesz 2014c, 87, kat. 197.
1811.	Bélyeges téglaföredék, tegula. Bélyeg: LEG I AD PF – retrográd, tabula ansata keretben. A bélyeg részlegesen habarcs borítja.	22,7 x 21 x 3,3-3,6 cm	PMK, II-2875	Mathédesz 2014c, 87, kat. 198, Fig. 6:198.
1812.	Bélyeges téglaföredék, tegula. Bélyeg: LEG I AD PF – retrográd, tabula ansata keretben. A bélyeg felszíne rossz megőrzésű.	20,5 x 35, v. 3-4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 87, kat. 199.
1813.	Bélyeges téglaföredék, hypocaustum. Bélyeg: LEG I AD PIF? - retrográd	á. 22, v. 3,5-7,8 cm	PMK, II-2966	Mathédesz 2014c, 87, kat. 200, Fig. 6:200
1814.	Bélyeges téglaföredék, tegula. Bélyeg: LEG I ADIE PF? – retrográd. A felszín több helyen sérült, rossz megőrzésű	16 x 27,5 x 3-3,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 87, kat. 201.
1815.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,2 cm	PMK, II-2177	Mathédesz 2014c, 87, kat. 202.
1816.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd	8-11,5 x 16,2 x 2 cm	PMK, II-2210	Mathédesz 2014c, 87, kat. 203.
1817.	Bélyeges téglaföredék, imbrex? Bélyeg: LEG[- retrográd	9,5 x 7,5 x 2-2,2 cm	PMK, II-2161	Mathédesz 2014c, 87, kat. 204.
1818.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[– retrográd	9 x 12,4 x 1,7-2 cm	PMK, II-2153? – halvány, kopott	Mathédesz 2014c, 87, kat. 205.
1819.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd. A felszín több helyen sérült	v. 1,8 cm	PMK, II-2181	Mathédesz 2014c, 87, kat. 206.
1820.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd. Felszíne több helyen sérült.	v. 1,8-2 cm	PMK, II-2145	Mathédesz 2014c, 87, kat. 207.
1821.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[– retrográd	v. 1,8 cm	PMK, II-2183	Mathédesz 2014c, 87, kat. 208.
1822.	Bélyeges téglaföredék, imbrex. Bélyeg: LEG[-	11 x 11,5 x 2,2 cm	PMK, II-2184	Mathédesz 2014c, 88, kat. 209.

	retrográd			
1823.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG – retrográd	v. 3,4-3,8 cm	PMK, II-3002	Mathédesz 2014c, 88, kat. 210.
1824.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG[- retrográd	v. 2,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 88, kat. 211.
1825.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG[– retrográd, tabula ansata keretben	v. 3,2-3,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 88, kat. 212.
1826.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG[– retrográd.	v. 3,2-3,5 cm	PMK, II-2170	Mathédesz 2014c, 88, kat. 213.
1827.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[G] I [– retrográd. A bélyeg nagyon rossz megőrződésű	v. 3,3 cm	PMK, II-2877	Mathédesz 2014c, 88, kat. 214.
1828.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LEG I [- retrográd	11 x 9 x 1,8 cm	PMK, II-2914? - kopott	Mathédesz 2014c, 88, kat. 215.
1829.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LEG I [- retrográd	v. 4,5 cm	PMK, II-4322	Mathédesz 2014c, 88, kat. 216.
1830.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[- retrográd, tabula ansata keretben. A téglá felszíne nagyon rossz megőrződésű, potyog szét.	v. 3,4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 88, kat. 217.
1831.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LEG I[- retrográd, tabula ansata keretben. A felszínét meszes habarcs réteg fedi, ezért nem kivehető az egész bélyeg.	36 x 41 x 3,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 88, kat. 218.
1832.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[– retrográd.	v. 2,1 cm	PMK, II-2918	Mathédesz 2014c, 88, kat. 219.
1833.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[- retrográd	v. 3,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 88, kat. 220.
1834.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: LE[	v. 3,2 cm	PMK, II-2944	Mathédesz 2014c, 88, kat. 221.
1835.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Előre mélyített mezőben fent három oldalt három, lent két háromszög (0,3-0,4 cm szélességűek és magasságúak. Bélyeg: LE? [- retrográd	36 x 19 x 3,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 88, kat. 222.
1836.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Dupla bélyeg, amelyek részlegesen fedik egymást. Bélyeg: A. tabula ansata keretelés, B.]D betű	v. 2 cm	PMK, II-2880	Mathédesz 2014c, 88, kat. 223.

	vehető ki			
1837.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Két bélyeg töredéke. Elhelyezkedésük alapján keresztezhatték egymást. Bélyeg: A. L[B.]I?[[	v. 3,2-3,4 cm	PMK, II-2199? – nagyon halvány	Mathédesz 2014c, 88, kat. 224.
1838.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. A téglá felszínén két bélyeg található. Bélyegegk: A. LEG I AD – tabula ansata keretben, B. LEG] I AD – tabula ansata keretben	30 x 20,5 x 2-2,4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 225.
1839.	Bélyeges téglá töredéke, later. A téglán két bélyeg nyomai ismerhető fel. Mivel a felszíne nagyon rossz megőrződésű, repedezett ezért csak a következő bélyegegk azonosíthatók: A.]A[B. a keret része	26,8 x 17,3 x 5-6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 226.
1840.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: olvashatatlan, egyértelműen csak a tabula ansata keretelés ismerhető fel. A felszín nagyon rossz állapotú, potyog szét.	v. 2,5-2,6 cm	PMK, II-2168	Mathédesz 2014c, 89, kat. 227.
1841.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: olvashatatlan, a felszín sérülése miatt	v. 3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 228.
1842.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg: csak egy C betű vehető ki illetve szemben vele egy fordított C körvonala	v. cm 2,3	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 229.
1843.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: szinte olvashatatlan, talán retrográd LEG I AD?	v. 2,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 230.
1844.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A felszínét meszes habarcs réteg borítja, ezért a bélyeg megmaradt része olvashatatlan	v. 3,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 231.
1845.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A felszín nagyon kopott. Pár betű nagyon halvány sziluettje ismerhető fel	29 x 29,5 x 2,3-2,6 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 232.
1846.	Bélyeges téglá töredéke, later. A felszín egy részét habarcs borítja. A Bélyeg nagyon kopott, középtájat részlegesen egy A betű sziluettje ismerhető fel	26,8 x 27 x 4,5-5,4 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 233.
1847.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]F - tabula	55 x 28,5 x 3-3,8 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 234.

	ansata keretben? A bélyeg töredéke nagyon kopott.			
1848.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. A felszín nagyon kopott, részlegesen felismerhető a keretelés	62,5 x 23,8 x 3,2-4,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 235.
1849.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Csak a bélyeg kerete őrződött meg	21 x 5,2 x 2,2 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 236.
1850.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Felirat nélküli keretelés töredéke.	31,8 x 29,3 x 2,5-3 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 237.
1851.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Csak a bélyeg eleje, talán tabula ansata keret? ismerhető fel.	v. 4-4,5 cm	PMK, nincs	Mathédesz 2014c, 89, kat. 238.
1852.	Tégla töredéke bevéselt felirattal, tegula. A téglá felszínére kiégetés előtt feltételezhetően egy ábécét véshettek ki, amelyből]N O és egy P betű szárá maradt meg számunkra	v. 2 cm	PMK, II-3034?	Mathédesz 2014c, 89, kat. 239.
1853.	Bélyeges téglá töredéke, tegula? Bélyeg: LE] G I A[	5,5-6,5 x 5-7 x 2-2,3 cm	MMB, AD/01402	Mathédesz 2022b, 319, kat. 1.
1854.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE]G I AD[- retrográd	15 x 11 x 2 cm	MMB, AD-01401	Mathédesz 2022b, 320, kat. 5.
1855.	Bélyeges téglá töredéke, ?. Bélyeg: LEG I APF (a katalógusban LEG T APP)	5,8 x 13,8 x 1,5 cm	MMB, AD-00500	Wagnerová – Mayerová 1933, 204, kat. 2363; Mathédesz 2022b, 320, kat. 6.
1856.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]ADIE[	7,5 x 8-8,5 x 2,5-2,7 cm	MMB, AD-01406	Mathédesz 2022b, 320, kat. 7.
1857.	Bélyeges téglá töredéke, tegula. Bélyeg:]II[- a felszín habarcs borítja, ezért nehezen olvasható	10 x 10 x 2 cm	MMB, AD-01399	Mathédesz 2022b, 324, kat. 20.
1858.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg:]F? – nehezen kivehető, mivel a bélyeget habarcs fedi	7 x 5 x 2 cm	MMB, AD-01400	Mathédesz 2022b, 324, kat. 21.
1859.	Bélyeges téglá töredéke, imbrex. Bélyeg: LE[- a felszín habarcs fedi	6,6-7 x 9-9,5 x 1,8-2 cm	MMB, AD-01407	Mathédesz, 2022b, 324, kat. 22.
1860.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: CERI?		VM / mai elhelyezése ismeretlen	Mihalik 1903, 160, kat. 2229.
1861.	Bélyeges téglá töredéke. Bélyeg: BASSVS?		VM / mai elhelyezése ismeretlen	Mihalik 1903, 161, kat. 2267.

VIII.1. A katalógusban található rövidítések jegyzéke

Intézmények:

AA	Archeologická Agentúra (Régészeti Ügynökség)
AÚ SAV	Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied (Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézete)
BG	Bencés gimnázium, Komárom
BM	Bécsi Múzeum
BMIW	Balneologické múzeum Imricha Wintera (Winter Imre Fürdőmúzeum)
GI	Gútai iskola
HM	Hansági Múzeum
MMB	Múzeum mesta Bratislavy (Pozsonyi Városi Múzeum)
MNM	Magyar Nemzeti Múzeum
MÚOP	Mestský ústav ochrany pamiatok v Bratislave (Városi Műemlékvédelmi Intézet)
PMK	Podunajské múzeum v Komárne (Duna Menti Múzeum Komárom)
PR	Pozsonyi Reálgimnázium
SAHI	Slovak Archaeological and Historical Institute
SNM-AM	Slovenské národné múzeum – Archeologické múzeum (Szlovák Nemzeti Múzeum Régészeti Múzeuma)
SVM	Slovenské vlastivedné múzeu (Szlovák Honismereti Múzeum)
VM	Východoslovenské múzeum v Košiciach (Kelet-szlovákiai Múzeum)
ZM	Zemedelské múzeum v Bratislave (Földmérő Múzeum Pozsony)

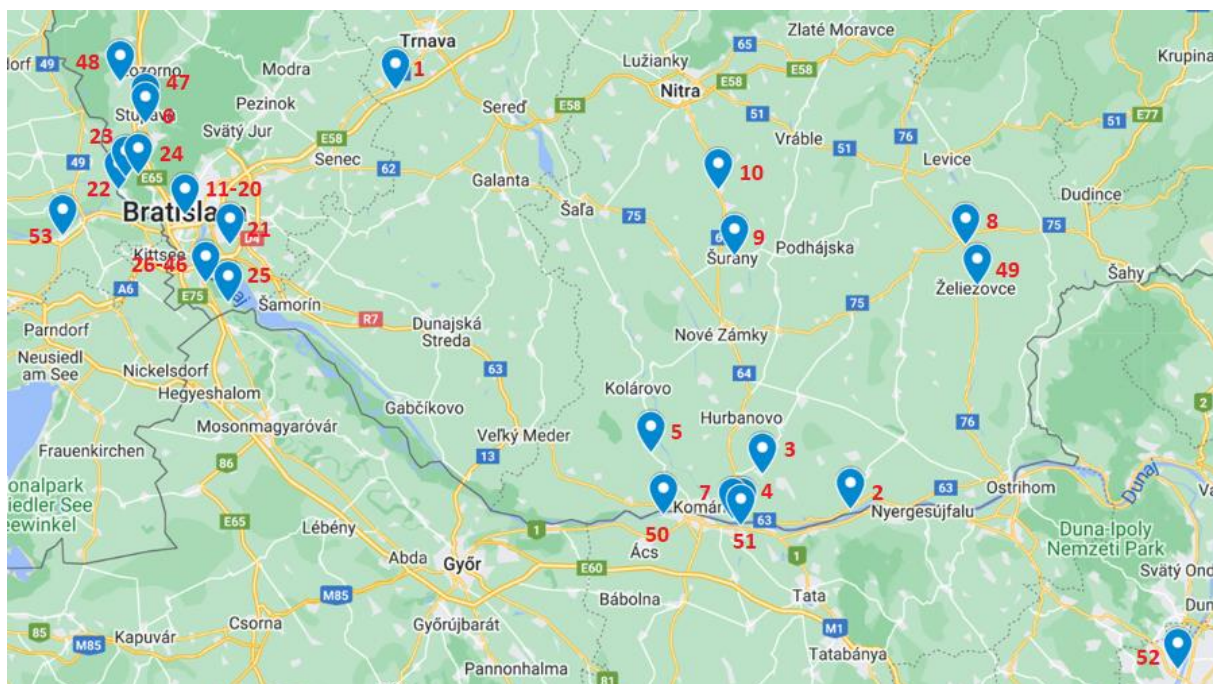
Egyéb:

DK	délkelet
DNY	délnyugat
ÉK	északkelet
ÉNY	északnyugat
h.	hossz
i. č.	inventárne číslo (leltári szám)
Kat.	Katalógusszám

Kat. č.	Katalógové číslo (Katalógusszám)
Obr.	Obraz (Kép)
sz.	szélesség
v.	vastagság

IX. Térképmelléklet

1. Római bélyeges téglák lelőhelyei.
2. Pozsony-Óvárosában található lelőhelyek.
3. Oroszvár kataszterében található lelőhelyek.
4. Római bélyeges téglák lelőhelyei Oroszvár központjában.

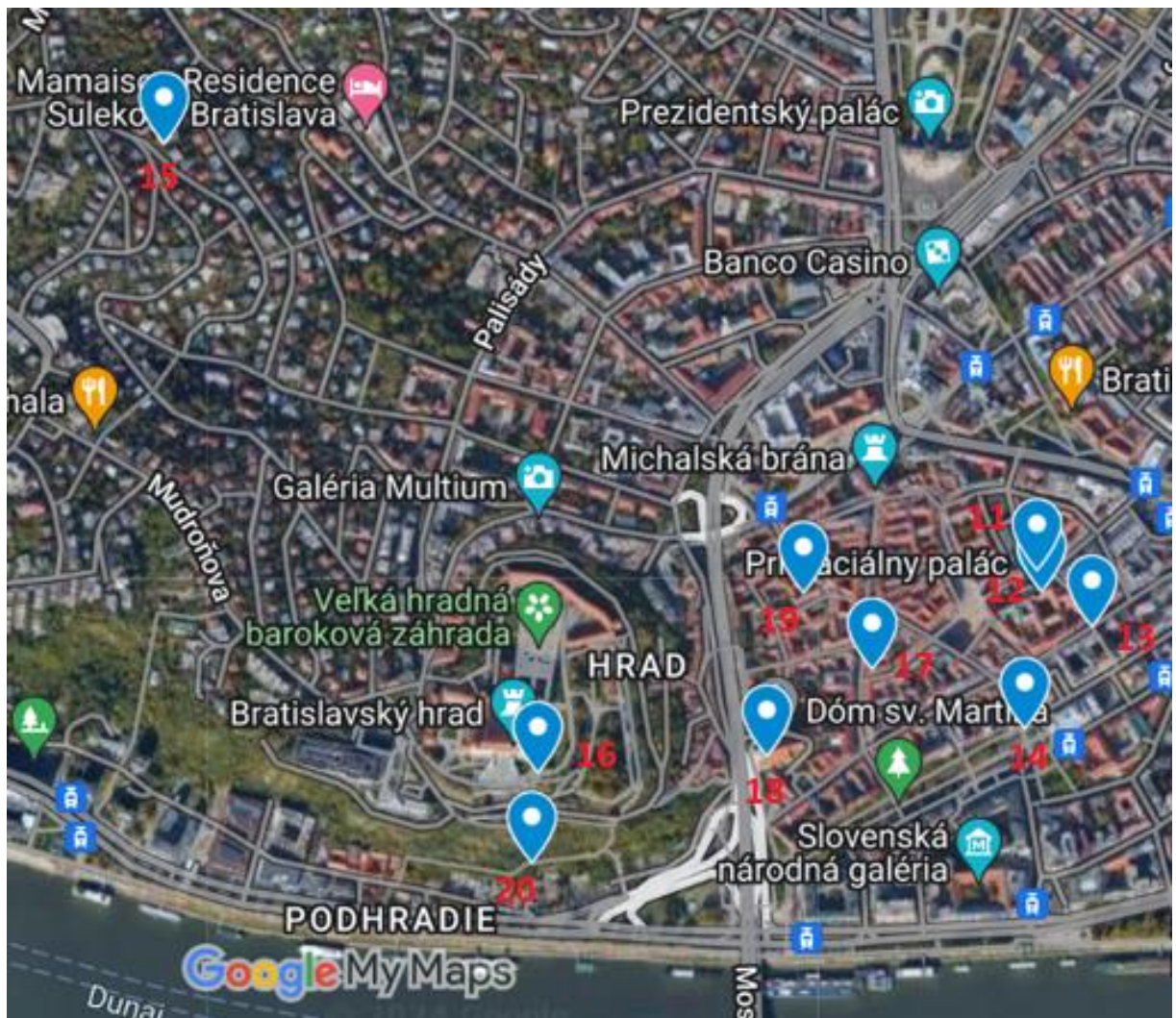
Római bélyeges téglák lelőhelyei.

A mai Szlovákia területén található lelőhelyek:

1 – Cífer-Pusztapát (Cífer-Pác), 2 – Dunamocs (Moča), 3 – Hetény (Chotín), 4 – Izsa-Leányvár (Iža-Leányvár), 5 – Keszegfalva (Kameničná), 6 – Mászt (Mást), 7 – Nagyharcsás (Veľký Harčáš), 8 – Nagysáró (Šarovce), 9 – Nagysurány (Šurany), 10 – Nyitranagykér (Milanovce – Veľký Kýr), 11-20 – Pozsony I. járása – Óváros (Bratislava I – Staré Mesto), 21 – Pozsony II. járása – Pozsonypüspöki – Mogyorósi major (Bratislava II – Podunajské Biskupice – Lieskovický major), 22 – Pozsony IV. járása – Dévény (Bratislava IV – Devín), 23 – Pozsony IV. járása – Dévénytető (Bratislava IV – Devínska Kobyla), 24 – Pozsony IV. járása – Pozsonyhidegkút (Bratislava IV – Dúbravka), 25 – Pozsony V. járása – Dunacsúny (Bratislava V – Čunovo), 26-46 – Pozsony V. járása – Oroszvár (Bratislava V – Rusovce), 47 – Stomfa (Stupava), 48 – Zohor (Zohor), 49 – Zselíz (Želiezovce)

Mai szlovákiai múzeumok gyűjteményében található bélyeges téglák lelőhelyei:

50 – Ad Mures – Burgus 1 (Koppánymonostor), 51 – Brigetio (Ószőny), 52 – Óbudai Hajógyár, 53 – Carnuntum (Bad Deutsch-Altenburg – Németóvár – Petronell), 54 – Ismeretlen lelőhely

Pozsony – Óvárosában található lelőhelyek:

11. Pozsony? (Bratislava?)
12. Prímási palota (Primaciálny palác)
13. Lőrincapu utca (Laurinská ulica)
14. Halász kapu (Rybárska brána)
15. Kornhuber út – napjainkban Miavai utca (Kornhuberová cesta, dnes Myjavská ulica)
16. Várdomb (Hradné návršie)
17. Ventúr utca 12 (Ventúrska 12)
18. Szent Márton-dóm (Dóm svätého Martina)
19. Klarisszák rendháza (Kláštor Klarisiek)
20. Vödric (Vydrica)

Oroszvár kataszterében található lelőhelyek.

Auxiliáris tábor területén (kék szín): 26 – Bergl, 27 – Bergl 3. számú lelőhely, 28 – Bergl 4. számú lelőhely, 29 – Mária Magdolna tiszteletére szentelt templom melletti rész, 30 – Gerulata utca 72, 31 – G9-es falrész, 32 – Gerulata utca 64, 33 – katolikus óvoda, 34 – csatornázási munkálatok – pontos lelőhely ismeretlen;

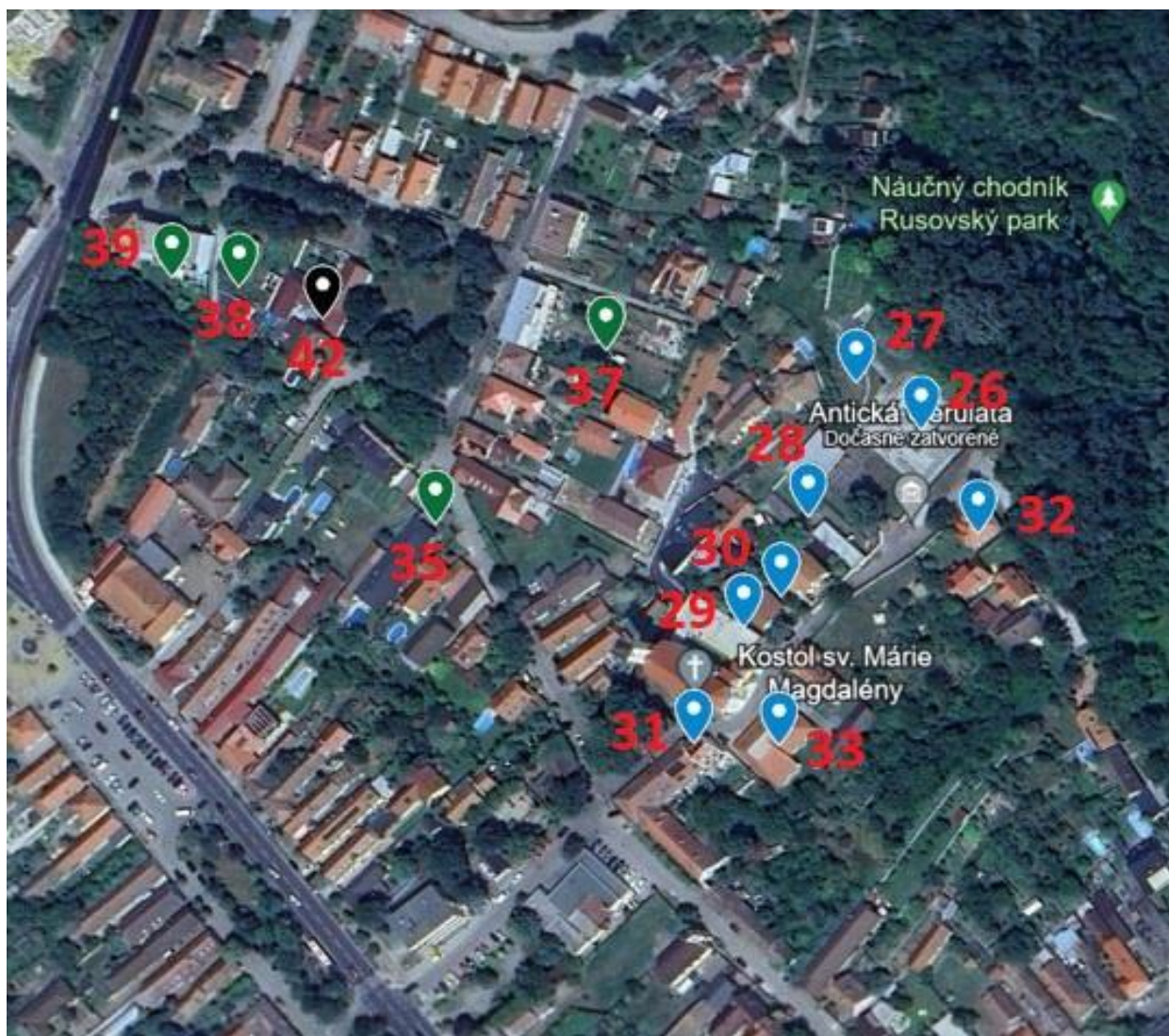
Vicus területén (zöld): 35 – Magyar utca 193, 36 – „Határőrök” utcája, 37 – Irkutzk tér, 38 – Irkutzk utca – padlófűtéses ház, 39 – Irkutzk utca 186;

Római temetők területén (fekete szín): 40 – I. számú római temető, 41 – II. számú római temető, 42 – VI. számú római temető;

Római villagazdaság területén (sárga szín): 43 – „Liget” utca 179, 44 – Téglaszín dűlő;

Egyéb (barna szín): 45 – Ismeretlen lelőhely, 46 – Latén utca – népvándorláskori objektum

Téglaégető kemence (narancssárga szín): A.

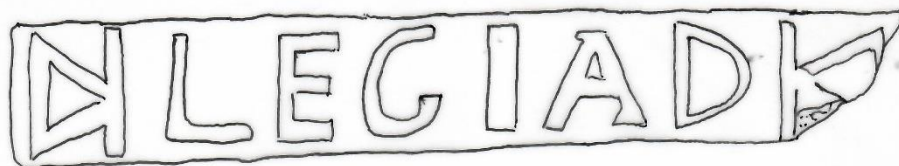
Római bélyeges téglák lelőhelyei Oroszvár központjában.

Auxiliáris tábor területén (kék szín): 26 – Bergl, 27 – Bergl 3. számú lelőhely, 28 – Bergl 4. számú lelőhely, 29 – Mária Magdolna tiszteletére szentelt templom melletti rész, 30 – Gerulata utca 72, 31 – G9-es falrész, 32 – Gerulata utca 64, 33 – katolikus óvoda;

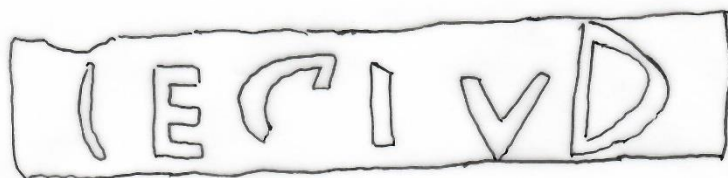
Vicus területén (zöld): 35 – Magyar utca 193, 37 – Irkutz tér, 38 – Irkutzk utca – padlófűtéses ház, 39 – Irkutzk utca 186;

Római temetők területén (fekete szín): 42 – VI. számú római temető.

X. Táblák

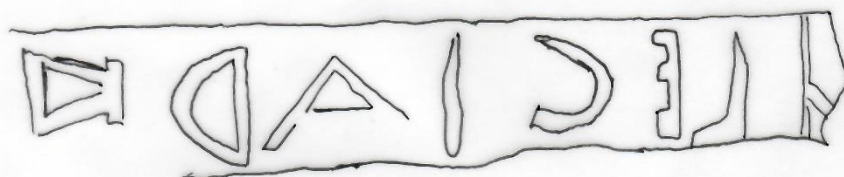
1. (1637.)

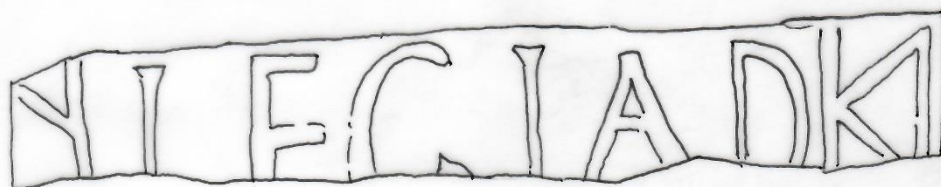
2. (1754.)

3. (1755.)

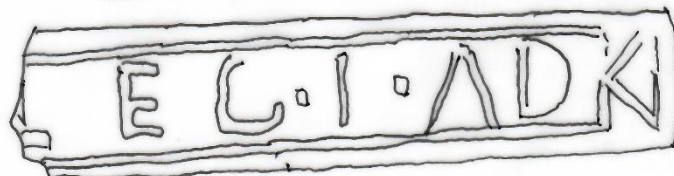
4. (1758.)

5. (235.)

6. (232.)

7. (244.)

1. (252.)

2. (1646.)

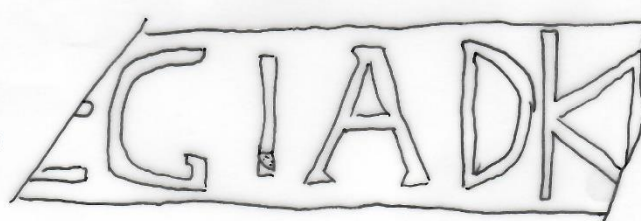
3. (1655.)

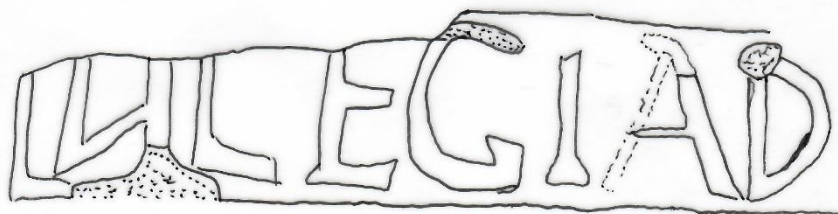
4. (1656.)

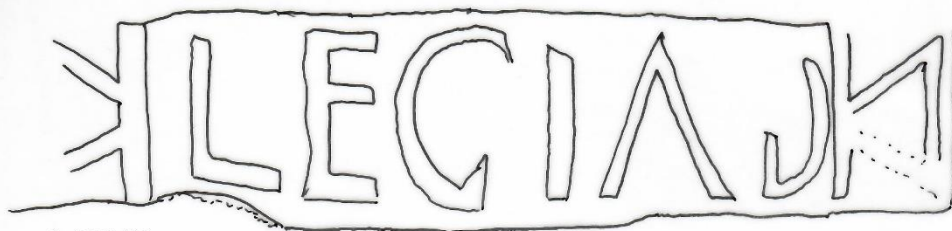

5. (1657.)

6. (1661.)

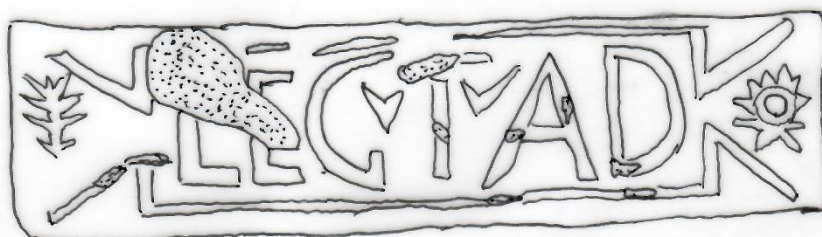
1. (1672.)

2. (1673.)

3. (1677.)

4. (1675.)

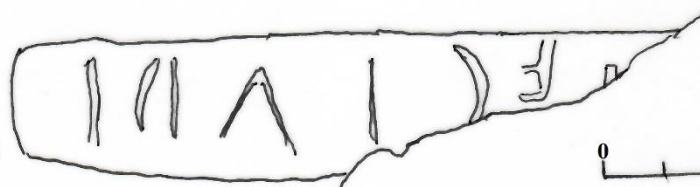
5. (1678.)

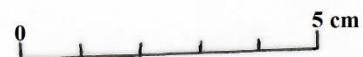
6. (1679.)

7. (283.)

8. (284.)

1. (285.)

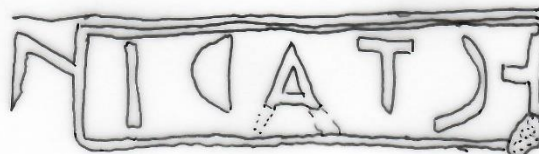
2. (293.)

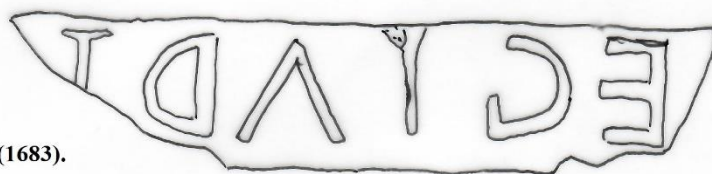
3. (1681.)

4. (1790.)

5. (1683.)

6. 1659.)

7. (1720.)

1. (1684.)

2. (1685.)

3. (1689.)

4. (298.)

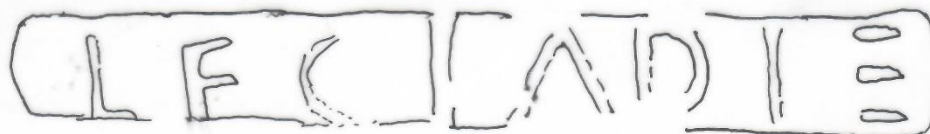
5. (299.)

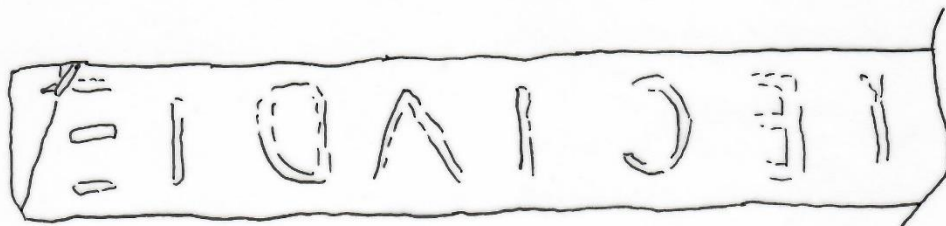

6. (312.)

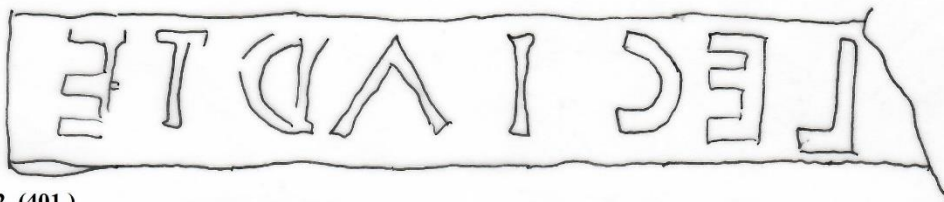

7. (326.)

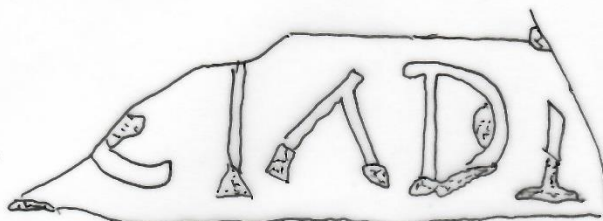
1. (325.)

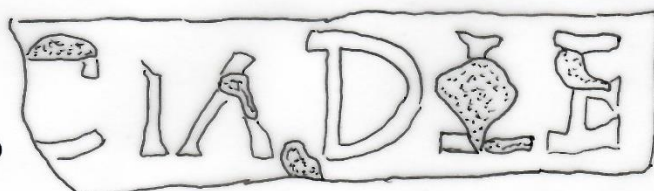
2. (401.)

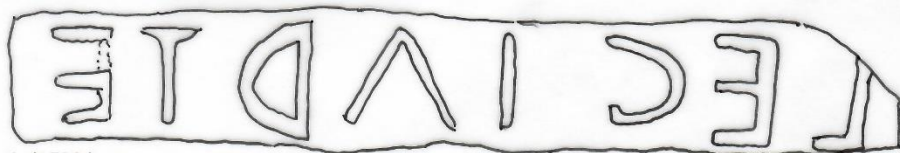
3. (1800.)

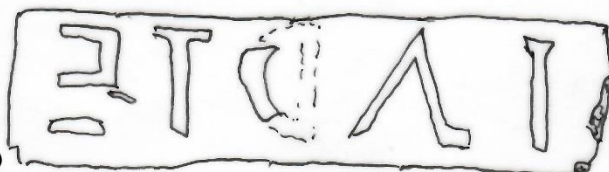
4. (1682.)

5. (1694.)

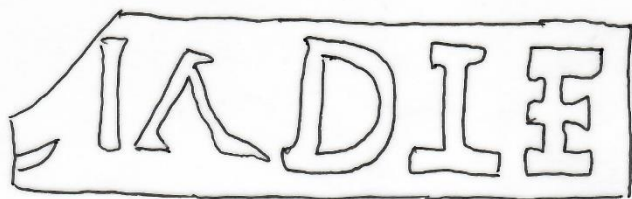

6. (1592.)

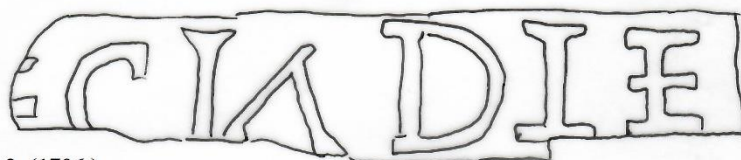

7. (1695.)

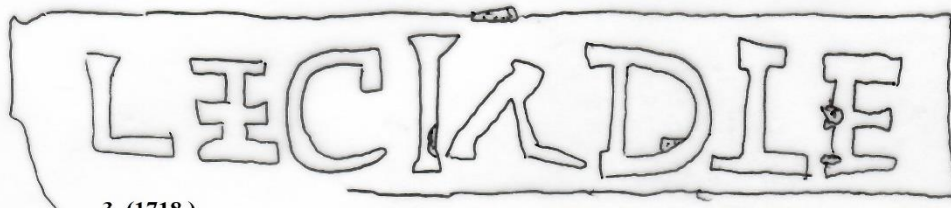

1. (1699.)

2. (1706.)

3. (1718.)

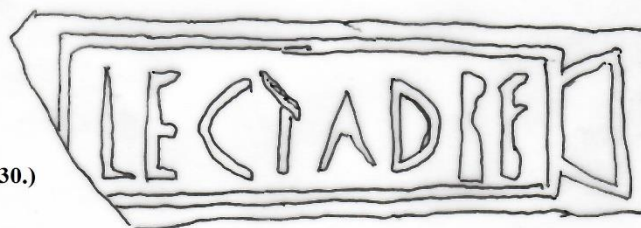
4. (451.)

5. (452.)

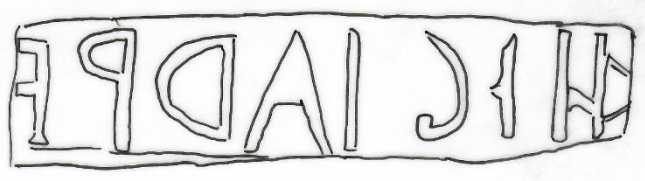
6. (1728.)

7. (1730.)

1. (1811.)

2. (1734.)

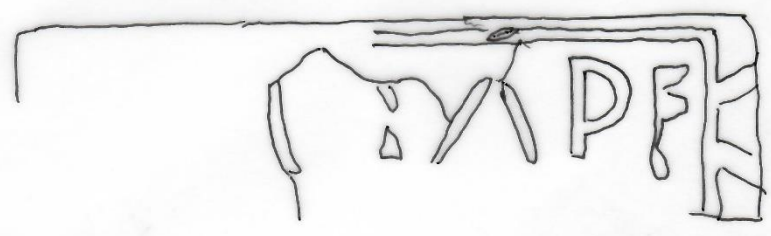
3. (1722.)

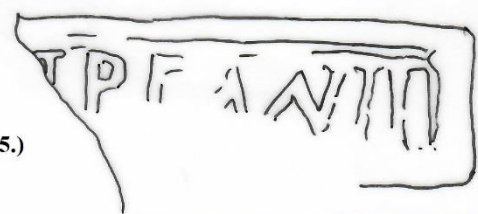
4. (1723.)

5. (1724.)

6. (455.)

7. (1740.)

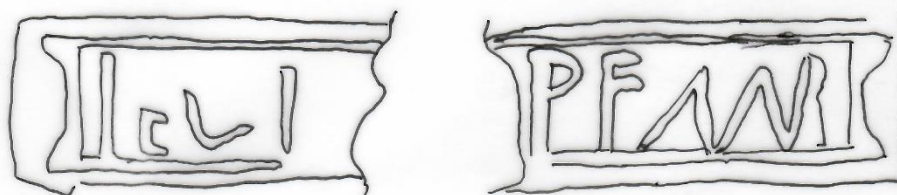

1. (1738.)

2. (1739.)

3. (1742.)

4. (1743.)

5. (1813.)

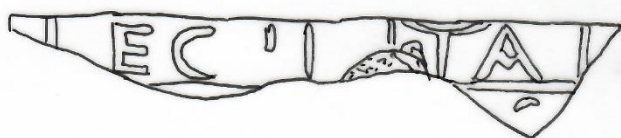
6. (1725.)

7. (1614.)

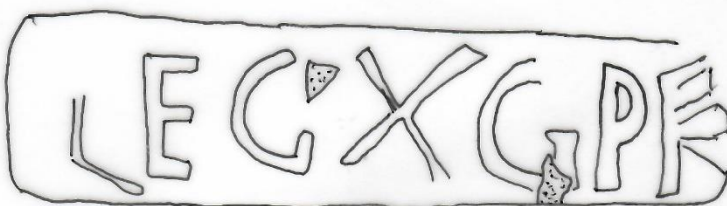
1. (1615.)

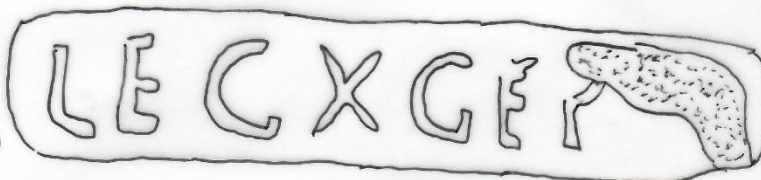
2. (1051.)

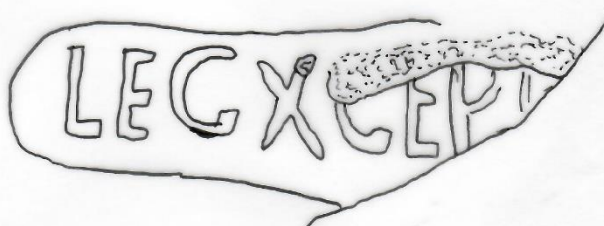
3. (1159.)

4. (1161.)

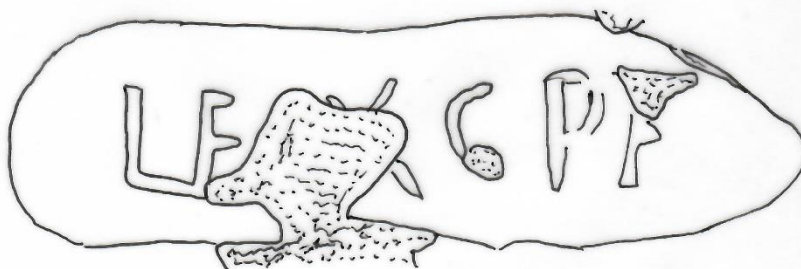
5. (1164.)

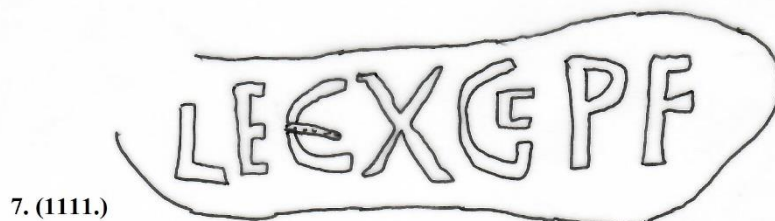
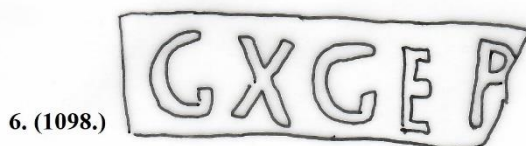
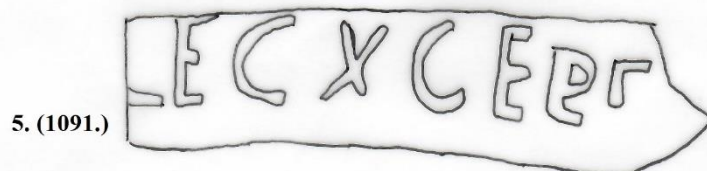
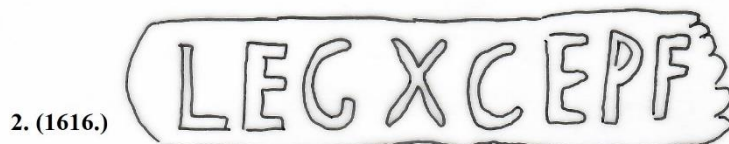
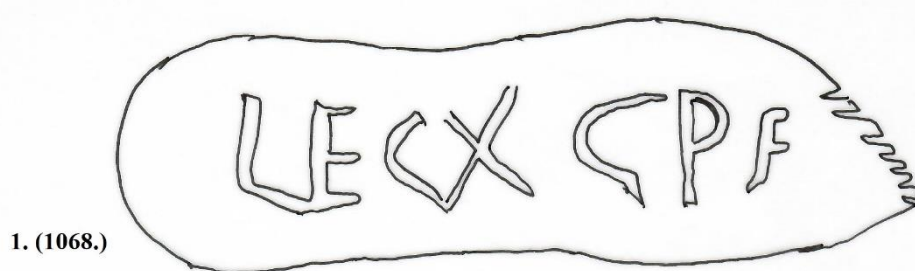

6. (1165.)

7. (1167.)

1. (472.)

2. (1112.)

3. (1228.)

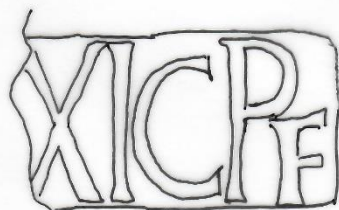
4. (1528.)

5. (1530.)

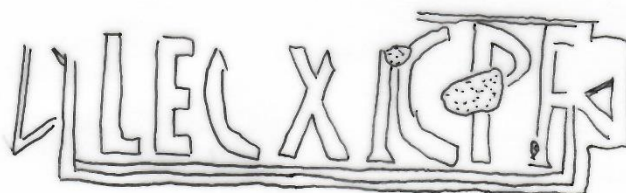
6. (1531.)

7. (473.)

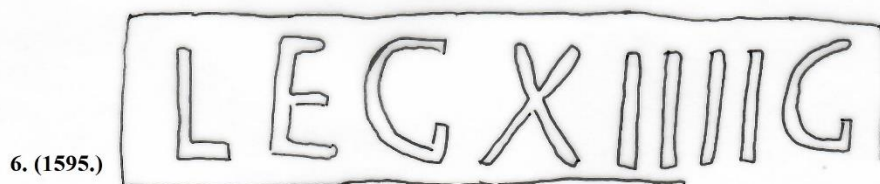
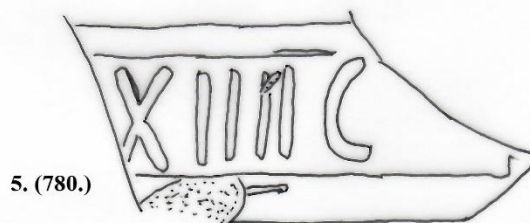
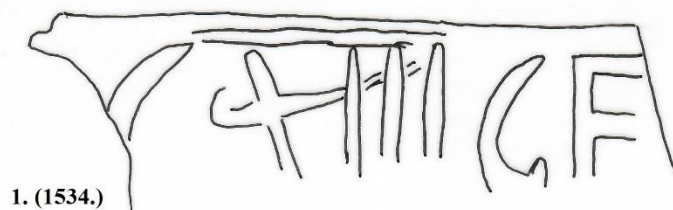

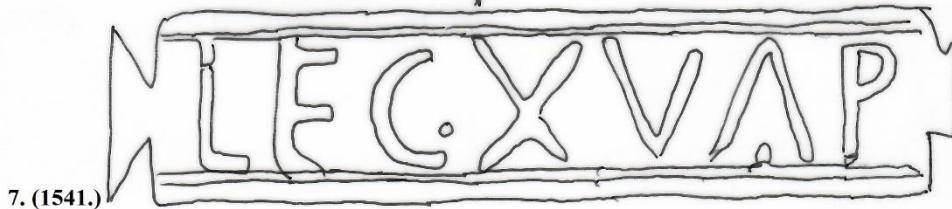
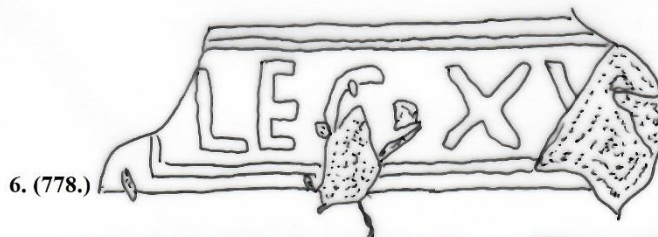
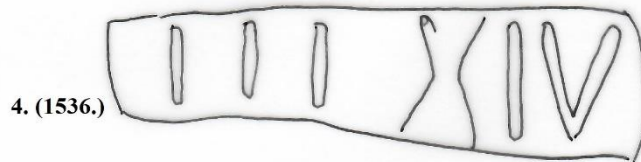
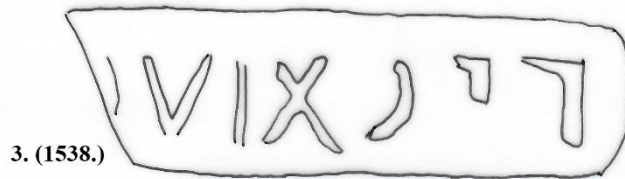
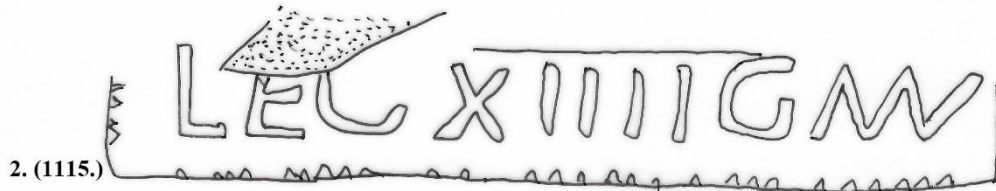
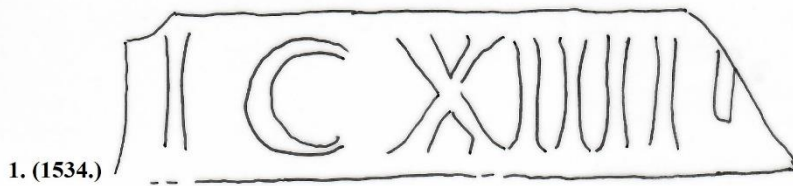
8. (1586.)

9. (1619.)

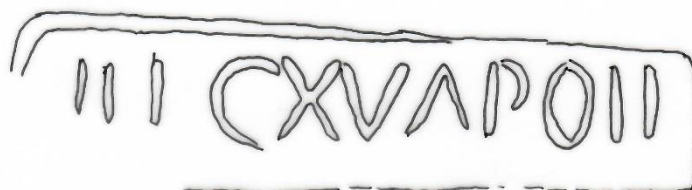

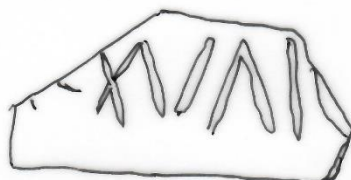

1. (1045.)

2. (1539.)

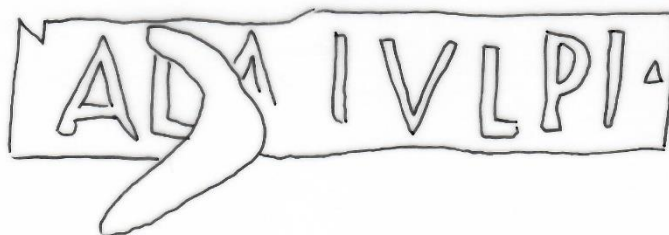
3. (1540.)

4. (1623.)

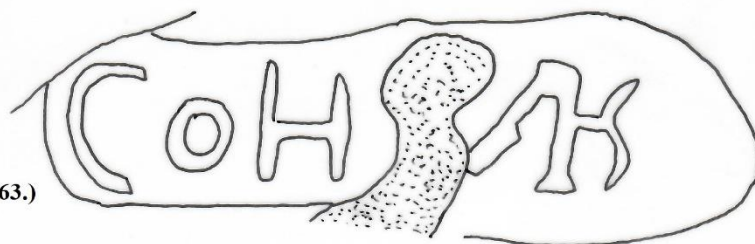
5. (1170.)

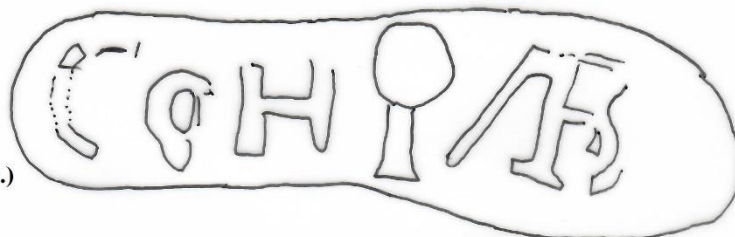
6. (1129.)

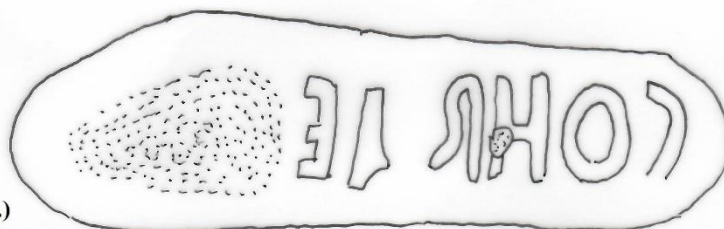
1. (1163.)

2. (1169.)

3. (1176.)

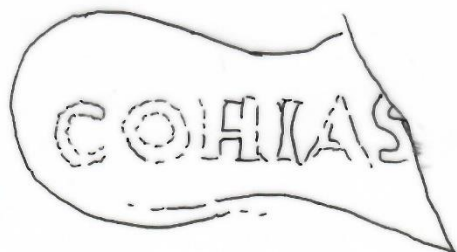
4. (1096.)

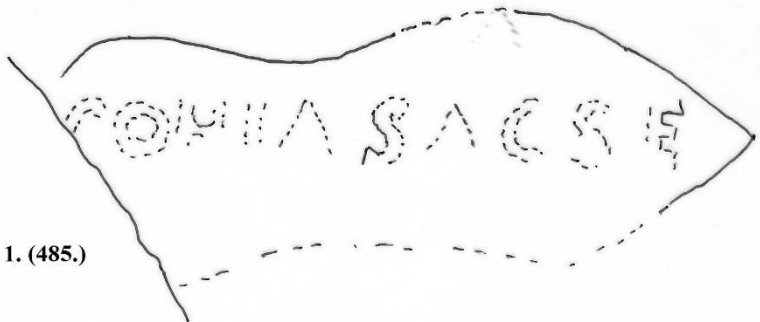

5. (481.)

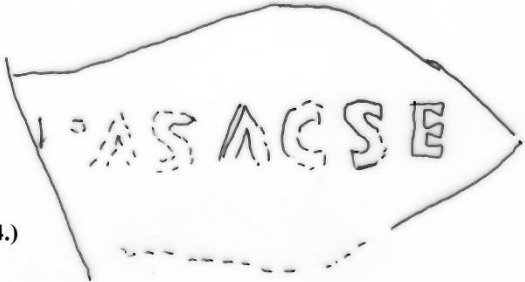

6. (483.)

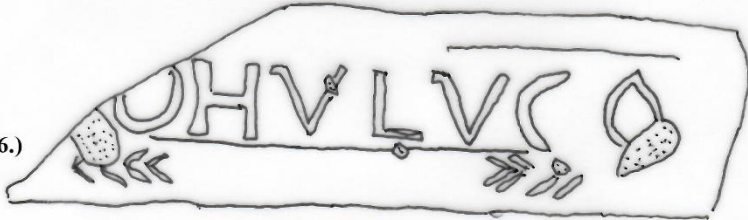
1. (485.)

2. (484.)

3. (1140.)

4. (1136.)

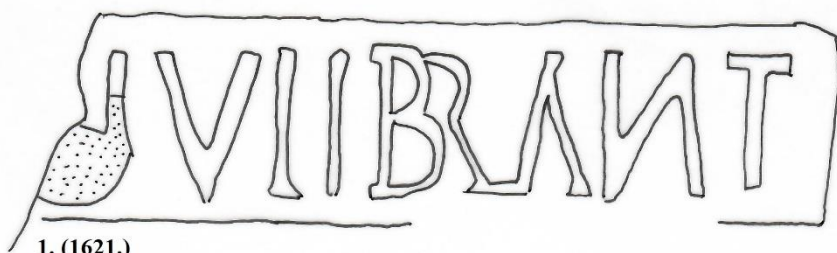

5. (1139.)

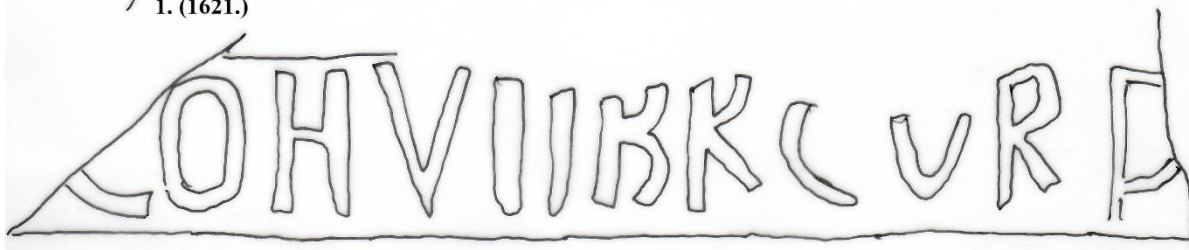

6. (491.)

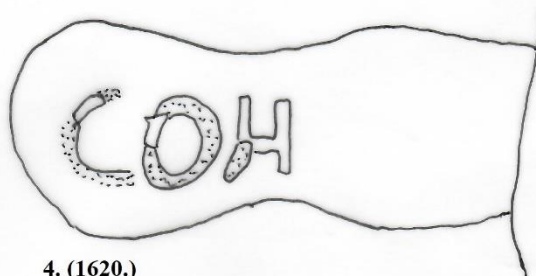
1. (1621.)

2. (1622.)

3. (831.)

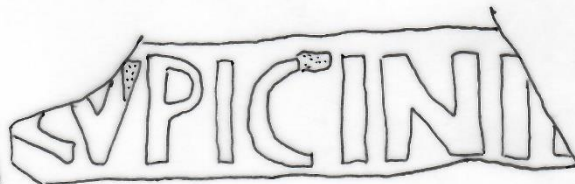
4. (1620.)

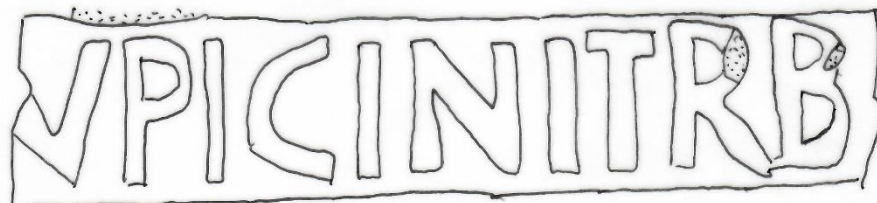
5. (496.)

6. (1588.)

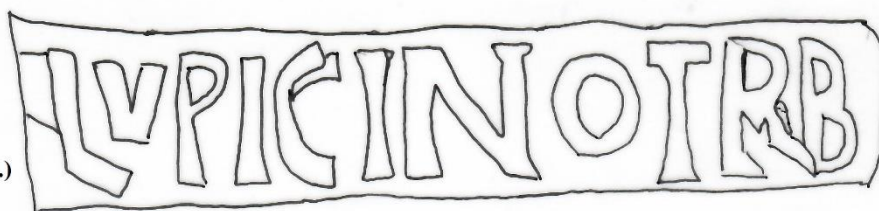
7. (1631.)

8. (1630.)

1. (1628.)

2. (1632.)

3. (1636.)

4. (1627.)

5. (498.)

6.

7.

8.

9. (842.)

Rajz méretaránya: 1-5., 9. – 1:1; 6-8. – 1:2.

1. (1589.)

2. (1624.)

3. (1596.)

4. (484.)

5. (549.)

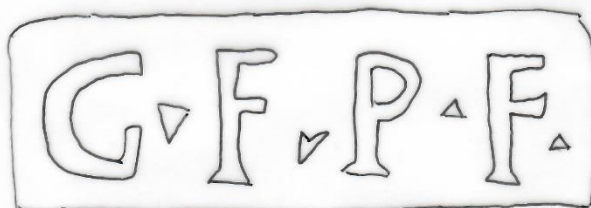
6. (1135.)

7. (1142.)

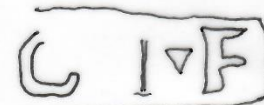
8. (1143.)

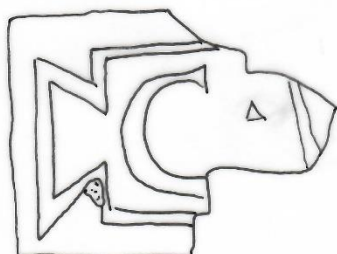
9. (1597.)

10. (1149.)

11. (1164.)

12. (1097.)

13. (845.)

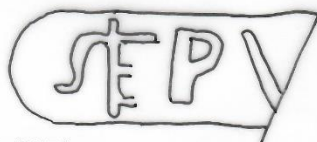
1. (1432.)

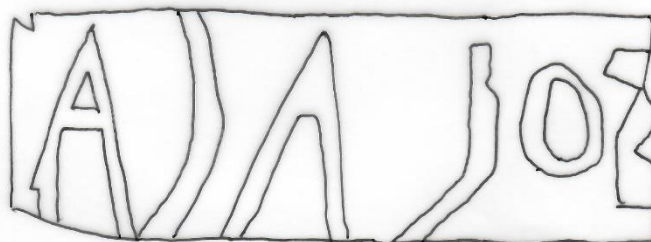
2. (1131.)

3. (1598.)

4. (847.)

5. (1626.)

